

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI**ÖNKORMÁNYZAT KÖZLÖNYE****A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS HIVATALOS LAPJA****TARTALOM**

Szám	Tárgy	Oldal
I. JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS RENDELETEI		
7/2021. (X.4.) önkormányzati rendelete	a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2021. évi költségvetésének megállapításáról szóló 3/2021. (II. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról	3
II. JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS HATÁROZATAI		
46/2021. (IX.24.) számú határozata	a Megyei Közgyűlés elnöke 2021. évi szabadsága ütemezésének jóváhagyásáról	5
47/2021. (IX.24.) számú határozata	a Megyei Közgyűlés 2021. szeptember 24-i ülése napirendi pontjainak megállapításáról	6
48/2021. (IX.24.) számú határozata	a Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020. évben történt munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól	6
49/2021. (IX.24.) számú határozata	alapítványok támogatásáról	7

50/2021. (IX.24.) számú határozata	a megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódó pályázat megvalósításáról, Megyei Esélyteremtő Paktumról	7
51/2021. (IX.24.) számú határozata	a Megyei Területrendezési Terv módosításáról	8
52/2021. (IX.24.) számú határozata	Kiss Anett korábbi támogatásával kapcsolatos jelzálogjog, elidegenítési és terhelési tilalom törléséről	8
53/2021. (IX.24.) számú határozata	falugondnoki és tanyagondnoki képzés lebonyolításáról	9
54/2021. (IX.24.) számú határozata	a Nemzeti Klímavédelmi Szövetséghez csatlakozásról	9
55/2021. (IX.24.) számú határozata	a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásáról	10

Elnöki tájékoztató

10

Mellékletek

19

7/2021. (IX.28.) önkormányzati rendelete	a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2021. évi költségvetésének megállapításáról szóló 3/2021. (II. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról	20
47/2021. (IX.24.) számú határozata	Jász-Nagykun-Szolnok megye 2020. évi és 2021. I. féléves munkaerő-piaci helyzetéről	27
48/2021. (IX.24.) számú határozata	a Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020. évben történt munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól	33
50/2021. (IX.24.) számú határozata	a megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódó pályázat megvalósításáról, Megyei Esélyteremtő Paktumról	48
53/2021. (IX.24.)	falugondnoki és tanyagondnoki képzés lebonyolításáról	301
54/2021. (IX.24.)	a Nemzeti Klímavédelmi Szövetséghez csatlakozásról	307

I.
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS
RENDELETE

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
7/2021. (X.4.) önkormányzati rendelete
a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
2021. évi költségvetésének megállapításáról szóló 3/2021. (II. 15.) önkormányzati
rendelet módosításáról

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés f.) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 34. §-a, az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 42. §-a alapján a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2021. évi költségvetésének megállapításáról szóló 3/2021. (II.15.) önkormányzati rendeletét (továbbiakban: rendelet) az alábbiak szerint módosítja:

1. §

(1) A megyei közgyűlés a rendelet 2. § (1) bekezdésében megállapított

a) bevételi főösszegét	2.079.140.420 Ft-ra
b) kiadási főösszegét	2.079.140.420 Ft-ra

módosítja.

(2) Az (1) bekezdésben megállapított 2.079.140.420 Ft bevételi főösszeg jogcímenkénti módosított előirányzatait az 1. és 2. sz. mellékletek tartalmazzák az alábbiak szerint:

– Önkormányzatok működési támogatásai	275.200.000 Ft
- Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	276.297.607 Ft
- Működési bevételek	23.867.902 Ft
Működési célú átvett pénzeszközök	11.911.000 Ft
- Felhalmozási célú támogatások áh-n belülről	461.806.400 Ft
- Felhalmozási célú bevétel	4.200.000 Ft
- Felhalmozási célú támogatások áh-n kívülről	6.015.022 Ft
– Költségvetési maradvány igénybevétele	1.019.842.489 Ft

(3) Az (1) bekezdésben megállapított 2.079.140.420 Ft kiadási főösszeg feladatonkénti módosított előirányzatait az 1., 2. sz. mellékletek tartalmazzák az alábbiak szerint:

– Személyi juttatások	254.623.764 Ft
– Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	40.438.917 Ft
– Dologi kiadások	506.398.986 Ft
– Egyéb működési célú kiadások	14.848.331 Ft

– Felhalmozási kiadások	1.251.822.422 Ft
– Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	11.008.000 Ft

2. §

A Megyei Közgyűlés a rendelet

- 1. sz. mellékletét jelen rendelet 1. sz. melléklete szerinti tartalommal,
- 2. sz. mellékletét jelen rendelet 2. sz. melléklete szerinti tartalommal,
- 5. sz. mellékletét jelen rendelet 3. sz. melléklete szerinti tartalommal,

módosítja, az eredeti rendelet mellékletei számozásának változatlanul hagyása mellett.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba és a hatályba lépést követő napon hatályát veszti.

Hubai Imre sk.
a megyei közgyűlés elnöke

Rentzné Dr. Bezdán Edit sk.
megyei főjegyző

II JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS HATÁROZATAI

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés

46/2021. (IX.24.) számú határozata

a Megyei Közgyűlés 2021. szeptember 24-i ülése napirendi pontjainak megállapításáról

A Megyei Közgyűlés a 2021. szeptember 24-i ülésének napirendi pontjait az alábbiak szerint fogadja el:

1. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye 2020. évi és 2021. I. féléves munka-erőpiaci helyzetéről
Előadó: Dr. Dirner-Sütő Edit Szonja főosztályvezető, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály
2. Tájékoztató a Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020. évben történt munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól
Előadó: Katonáné Papp Ágnes osztályvezető, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály Munkaügyi és Munkavédelmi Osztály
3. Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2021. évi költségvetésének megállapításáról szóló 3/2021. (II.15.) önkormányzati rendelet módosítására
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
4. Előterjesztés Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódó pályázat megvalósításáról, Megyei Esélyteremtő Paktumról
Előadó: Forgács István szakértő
Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
5. Előterjesztés a Megyei Területrendezési Terv módosításáról és az ahhoz kapcsolódó teendőkről
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
6. Előterjesztés támogatáshoz kapcsolódó jelzalogjog, elidegenítési és terhelési tilalom törléséről
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
7. Előterjesztés falugondnoki és tanyagondnoki képzés lebonyolítására
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
8. Előterjesztés a Nemzeti Klímavédelmi Szövetséghez csatlakozásról
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
9. Beszámoló a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**47/2021. (IX.24.) számú határozata****Jász-Nagykun-Szolnok megye 2020. évi és 2021. I. féléves munkaerő-piaci helyzetéről**

- 1) A Megyei Közgyűlés „Jász-Nagykun-Szolnok megye 2020. évi és 2021. I. féléves munkaerő-piaci helyzetéről” című tájékoztatót a melléklet szerinti tartalommal megtárgyalta és az abban foglaltakat tudomásul veszi.
- 2) A Megyei Közgyűlés megköszöni a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatalnak a Megyei Közgyűlés munkáját segítő szakmai közreműködését és a tájékoztató elkészítését.

Erről:

1. Megyei Közgyűlés tisztségviselői
 2. Megyei címzetes főjegyző
 3. Irodavezetők
 4. Dr. Berkó Attila kormány megbízott, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
 5. Dr. Dirner-Sütő Edit Szonja főosztályvezető, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**48/2021. (IX.24.) számú határozata****a Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020. évben történt munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól**

- 1) A Megyei Közgyűlés a „Jász-Nagykun-Szolnok megyében történt munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól” című tájékoztatót a melléklet szerinti tartalommal megtárgyalta és az abban foglaltakat tudomásul veszi.
- 2) A Megyei Közgyűlés megköszöni a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatalnak a Megyei Közgyűlés munkáját segítő szakmai közreműködését és a tájékoztató elkészítését.

Erről:

1. Megyei Közgyűlés tisztségviselői
 2. Megyei címzetes főjegyző
 3. Irodavezetők
 4. Dr. Berkó Attila kormány megbízott, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
 5. Dr. Dirner-Sütő Edit Szonja főosztályvezető, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
49/2021. (IX.24.) számú határozata
alapítványok támogatásáról

A megyei közgyűlés az elnöki keret terhére támogatja:

- FICSAK Kunszentmárton Alapítványt (5440 Kunszentmárton, Köztársaság tér 1.) 100.000 Ft,
- Jász Múzeumért Kulturális Alapítványt (5100 Jászberény, Táncsics Mihály u. 5) 150.000 Ft összegben.
- A jászberényi Városi Könyvtárért Alapítványt (5100 Jászberény, Bercsényi út 1.) 150.000 Ft összegben.
- a „Karcag Testvérvárosaiért” Közalapítványt (5300 Karcag, Kossuth tér 1.): 150.000 Ft összegben.

Felelős: Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke
 Rentzné Dr. Bezdán Edit megyei címzetes főjegyző

Erről:

- 1.) Hubai Imre a megyei közgyűlés elnöke
 - 2.) Borbás Zoltán a megyei közgyűlés alelnöke
 - 3.) Rentzné Dr. Bezdán Edit megyei címzetes főjegyző
 - 4.) FICSAK Kunszentmárton Alapítvány (5440 Kunszentmárton, Köztársaság tér 1.)
 - 5.) Jász Múzeumért Kulturális Alapítvány (5100 Jászberény, Táncsics Mihály u. 5)
 - 6.) jászberényi Városi Könyvtárért Alapítvány (5100 Jászberény, Bercsényi u. 1.)
 - 7.) „Karcag Testvérvárosaiért” Közalapítvány (5300 Karcag, Kossuth tér 1.)
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
50/2021. (IX.24.) számú határozata

a megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódó pályázat megvalósításáról, Megyei Esélyteremtő Paktumról

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés:

1. a „Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat végrehajtásáról szóló tájékoztatást tudomásul veszi,
2. megismerte és az 1. számú melléklet szerint elfogadja a Szolgáltatási Út Térképet,
3. a 2. sz. melléklet szerint elfogadja a Megyei Esélyteremtő Paktumot és támogatja a Fórum elé terjesztését és elfogadását javasolja ebben a formában,
4. felhatalmazza a Közgyűlés elnökét az együttműködési megállapodás, paktum véglegesítésére, aláírására,
5. felkéri a Közgyűlés Elnökét, hogy a pályázat lezárásáról tájékoztassa a közgyűlést.

Felelős: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
Határidő: 2021. december 31.

Erről:

1. a Megyei Közgyűlés tagjai
2. Rentzné Dr. Bezdán Edit megyei főjegyző
értesülnek.

**Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
51/2021. (IX.24.) számú határozata
a Megyei Területrendezési Terv módosításáról**

- 1) A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a 218/2009.(X.6.) Kormányrendelet (tov. Korm.r.) 11/B. § (1) és (2) bekezdése alapján dönt a 3/2020.(V.13.) számú közgyűlési rendelettel elfogadott Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területrendezési Terv (tov. MTrT) módosításának szükségességéről, és a Korm.r. 11/B. § (3) bekezdés b) pontja alapján nyilatkozik, hogy a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv és a Nemzeti Földügyi Központ által biztosított adatbázisokat és az adatokat kizárólag az MTrT módosításához használja fel.
- 2) A Megyei Közgyűlés megbizsa és felhatalmazza elnökét az MTrT módosításához szükséges feladatok ellátására.

Határidő: 2021. december 31., illetve folyamatos

Felelős: Hubai Imre, a közgyűlés elnöke

Erről:

1. Megyei Közgyűlés tisztségviselői
2. Megyei főjegyző
3. Irodavezetők

értesülnek.

**Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
52/2021. (IX.24.) számú határozata**

Kiss Anett korábbi támogatásával kapcsolatos jelzálogjog, elidegenítési és terhelési tilalom törléséről

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés megállapítja, hogy Kiss Anett a 160001104A számú Támogatási Okiratban és az agrárgazdasági és vidékfejlesztési célok 2003. évi költségvetési támogatásáról szóló 3/2003. (I.24.) FVM rendeletben foglalt kötelezettségeinek eleget tett, ezért hozzájárul a Támogatási Okiratban foglalt kiegészítő állami támogatás fedezetéül felajánlott 2760/12340 arányban Kiss Anett tulajdonát képező Jászárokszállás belterület 41 hrsz-ú ingatlanra a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium javára bejegyzett jelzálogjog, elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez.

Erről:

1. Megyei Közgyűlés tisztségviselő
2. Megyei címzetes főjegyző
3. Irodavezető
4. Kiss-Molnár Anett (5124 Jászágó, Kossuth út 23.)
értesülnek.

**Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
53/2021. (IX.24.) számú határozata
falugondnoki és tanyagondnoki képzés lebonyolításáról**

1. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat részt kíván venni a 2021. évi falugondnoki és tanyagondnoki képzés közös szervezésében, felkéri a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzatot a képzés megszervezésének lebonyolítására.

2. A Megyei Közgyűlés a mellékelt Együtműködési Megállapodást elfogadja, felhatalmazza elnökét szövegének véglegesítésére és aláírására.

Felelős: Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke

Határidő: azonnal

Erről:

1. Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke
2. Rideg László, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés Elnöke
3. Rentzné dr. Bezdán Edit, megyei címzetes főjegyző
4. érintett települési önkormányzatok polgármesterei
5. Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége
értesülnek.

**Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
54/2021. (IX.24.) számú határozata
a Nemzeti Klímavédelmi Szövetséghez csatlakozásról**

1. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés egyetért a Nemzeti Klímavédelmi Szövetség létrehozására irányuló koncepcióval, a kezdeményezést támogatja, ezért – anyagi kötelezettségvállalás nélkül - együtműködési megállapodást köt Magyarország megyei önkormányzataival a határozat melléklete szerinti tartalommal.

2. A Megyei Közgyűlés felhatalmazza elnökét az együtműködési megállapodás aláírására, az abban foglaltak végrehajtásához szükséges intézkedések megtételére.

Felelős: Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke

Határidő: 2021. december 31.

Erről:

1. Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke
 2. Rentzné dr. Bezdán Edit, megyei címzetes főjegyző
 3. Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége
 4. Magyar Innováció és Hatékonyság Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (székhely: 8000 Székesfehérvár, Bregyó köz 5., képviseli: Dr. Molnár Ferenc ügyvezető)
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**55/2021. (IX.24.) számú határozata****a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásáról**

A Megyei Közgyűlés az 5/2021. (III.3.), 21/2021. (IV.27.), valamint a 27/2021. (VI.7.) számú határozatokban meghatározott határidős feladatok végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadta.

Erről:

1. A Megyei Közgyűlés tisztségviselői
 2. A Megyei Önkormányzat Hivatalának Irodavezetői
- értesülnek.**

III.**ELNÖKI TÁJÉKOZTATÓ****1. Fontosabb tanácskozások, egyéb események:**

2021. június 18-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszafüreden a Fazekas Gyűjteményes Ház ünnepélyes megnyitóján. Ezt követően köszöntő beszédet mondott Kápolnásnyéken a Magyar Tavak Fesztivál keretén belül megrendezett Velencei-tavi Operafesztivál megnyitóján.

2021. június 19-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Kápolnásnyéken a Magyar Tavak Fesztivál keretén belül a Velencei-tavi Fesztivál TOUR D' OPERA programsorozatán.

2021. június 21-én Budapesten Dr. Szinay Attila közigazgatási államtitkár úrnál az Alföldi Szakképzési Centrum intézményeinek fejlesztési terveivel kapcsolatos egyeztető megbeszélésen Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke vett részt.

2021. június 22-én Borbás Zoltán alelnök részt vett Jászberényben a TOP-2.1.2-15-JN1-2016-00005 azonosító jelű „Városi környezetjavító intézkedések és gazdaságfejlesztési beavatkozások Jászberényben” című projekt záró rendezvényén.

2021. június 23-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Budapesten az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Tanácsának ülésén.

2021. június 24-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszafüreden az Év Kerékpárútja táblaavató ünnepségen és ezt követően Kiskörén a Lábasház átadásán.
- A Magyar Falu Program keretén belül befejeződött a 46334. jelű Tiszaföldvár – Homok vasútállomáshoz vezető út Tiszaföldvár belterületi 2,7 kilométeres szakaszának felújítása. Borbás Zoltán alelnök az ünnepélyes útátadón megnyitó beszédet mondott. Ezt követően a nemrendszeresen előforduló balesetek miatt helyszíni bejáráson vett részt a Martfű 442-es főút Zsófia leforduló és a vele szemben lévő ipari parkba leforduló gépjármű út, továbbá a 442-es útra kiforduló kerékpárútnál.

2021. június 25-én a KEHOP-1.3.0-15-2015-00009 azonosító jelű „Jászsági vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciója I. ütem” című projekt zárórendezvényén köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a résztvevőket.

2021. június 26-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Jászapátiban megrendezett Jászsági Aratónap és Birkapörkölt főzőversenyen és ezt követően a „Karcagi Birkapörkölt Napja” elnevezésű programsorozaton.

2021. június 28-án az MH 86. Szolnok Helikopter Bázison a helyőrségparancsnok beszámolójában ismertette az elmúlt időszakban történt fejlesztéseket, eredményeket. Borbás Zoltán alelnök részt vett az eseményen és az ezt követő laktanya látogatáson.

2021. június 29-én a Magyar Honvédség Béketámogató Kiképző Központ parancsnoka tájékoztatót tartott az elmúlt 1 év tapasztalatairól, kihívásairól, eredményeiről és az együttműködésekről, amelyen jelen volt Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke. Ezt követően részt vett Tiszaigaron az Arborétumban a NEFAG Zrt. által megrendezett emlékerdő avatáson. Ezt követően Tiszafüreden az „Alföld Szíve” Térségi Turisztikai Egyesület közgyűlésén volt jelen.

2021. június 30-án

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézetben tartott Semmelweis napi ünnepségen. Ezt követően Szolnokon az Ittebei Kiss József hadnagy Helikopter Bázison, a Hüse Károly emlékműnél tartott megemlékezésen és koszorúzáson volt jelen. Berekfüdőn a Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft. a „Nagykun Szimfonikus Nyár 2021” címmel sajtótájékoztatót tartott a nyári térségi szabadtéri rendezvénysorozat programjairól és helyszíneiről. A sajtótájékoztatón jelen volt Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke és köszöntötte a résztvevőket.
- Borbás Zoltán alelnök köszöntő beszédet mondott Jászapátiban a Tölgyes Strandfürdőben a csúszdapark ünnepélyes átadásán.

2021. július 2-án a Tisza-tavi Napok/TÓMÉK/Halás Napok szervezői - a 2021. július 7-10. között Tiszafüreden megrendezett szabadidős rendezvénysorozatra - a Jász-Nagykun-Szolnok megye kórházaiban dolgozó szakemberek részére 300 db fesztiváljegyet ajánlottak fel. A belépőjegyeket a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet főigazgatójának Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke adta át a Megyeházán. Ezután részt vett a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata által szervezett Semmelweis napi ünnepségen.

2021. július 3-án Borbás Zoltán alelnök Jászdózsán részt vett a XXVI. Hagyományörző Dósai Napok rendezvénysorozatán.

2021. július 4-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Karcagon megrendezett Mártír Megemlékezésen.

2021. július 5-én Borbás Zoltán alelnök részt vett Szolnokon a Városházán a bölcsődei dolgozók tiszteletére rendezett ünnepségen, ahol a „Szolnoki Bölcsődék Szolgálatáért” Emlékérem, valamint a Szívvel lélekkel a kisgyermekekért díj átadására került sor. Szolnokon a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Nyugdíjasok Kulturális és Érdekvédelmi Egyesülete, a Nyugdíjasok és Idősek „Életet az éveknek” JNSZ Megyei Szervezete és a Szolnok Városi Klubok és Nyugdíjasok Érdekvédelmi és Kulturális Egyesülete által a „Korona/20/21” címmel meghirdetett pályázat kiállításának megnyitóján Borbás Zoltán alelnök köszöntötte a résztvevőket és közreműködött a díjak átadásában.

2021. július 7-én Tiszafüreden a Tisza-tavi Napok ünnepélyes megnyitóján köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a résztvevőket.

2021. július 8-án Túrkevéen köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Ligetben lévő Piac átadó ünnepségén résztvevőket.

Ezt követően részt vett a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóságánál tartott Berekfürdő-Kunmadaras kerékpárút projekt tervindító kooperációs egyeztetésén.

2021. július 15-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Magyar Országos Horgász Szövetség és a Közép-Tisza-Vidéki Horgász Egyesületek Szövetsége által megrendezett Kenderes-Bánhalma, Nagykunsági-főcsatorna szakaszán lévő horgász versenypálya kivitelezési munkálatainak befejezését követő átadó ünnepségen és a beruházás megvalósulásának alkalmából tartott emléktábla avatáson.
- A Magyar Falu Program keretén belül befejeződött a 3402. jelű Tiszaörs-Nagyiván-Kócsújfalu összekötő út Nagyiván belterületi, közel 1,8 kilométeres szakaszának felújítása. Az útátadó ünnepségen Borbás Zoltán alelnök köszöntötte a résztvevőket.

2021. július 16-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének közgyűlésén. A közgyűlésen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt. Ezt követően részt vettem Rákóczi falván a főtéren található játszótér felújítását követő újranyitási ünnepségen, majd a Szolnok Megyei Jogú Város által szervezett Városházi est rendezvényén.

2021. július 17-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszaderzsén a XII. alkalommal megrendezett Kárásznapi programsorozatán.
- Borbás Zoltán alelnök Jászágón köszöntötte a felújított „Ágói Öregház” ünnepélyes átadásán résztvevőket.

2021. július 18-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Nagykörűben a Magyar Halkolbász Fesztivál rendezvénysorozatán.

2021. július 22-én a Magyar Falu Program keretén belül befejeződött a 3226. jelű Jászsószentgyörgy-Tizasüly összekötő út 3,5 kilométeres szakaszának felújítása. Az ünnepélyes átadáson Borbás Zoltán alelnök köszöntötte a résztvevőket.

2021. július 24-én

- Kötelken köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett az EFOP Munkacsoport ülésén résztvevőket. A Magyarok Kenyere 15 millió búzaszem nemzeti összetartozási program meghirdetésének 10. évfordulója alkalmából Karcagon került megrendezésre a Megyei Búzaünnep Nap és Búzaösszeöntő rendezvény. Az ünnepi rendezvényen köszöntötte a résztvevőket.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett a TOP-1.2.1-15-JN1-2016-00016 azonosítójú „Turizmusfejlesztés Jászapátiban és Jászivány településeken” című projekt keretében megvalósult, a felújított Dósa-kúria épületének átadó ünnepségén.

2021. július 27-én Tiszaroffon a Magyar Falu Program keretében megvalósult kemence átadó ünnepségen köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a résztvevőket és ezt követően részt vett a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság által megrendezett tiszaroffi varroda tan- és termelőműhelyének átadó ünnepségén.

2021. július 30-án az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 program keretében Karcagon megrendezett, a Lelki Egészségünk Egyensúlya című eseményen köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a résztvevőket. Részt vett Tiszafüreden a Tisza-tavi Fesztivál keretében megrendezett Gálaesten. Az eseményen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt.

2021. július 31-én Tiszafüreden köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Tisza-tavi Fesztivál keretében megrendezett Tisza-tó – Kerékpárral a Tisza-tó körül programon résztvevőket.

2021. augusztus 1-jén

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Tisza-tavi Fesztivál keretében megrendezett Boat D’Opera rendezvénysorozatán. Ezt követően részt vett Kovácsvágáson Dr. Hoffmann Imre nyugállományú tüzoltó altábornagy búcsúztatásán.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett a Jászszentandrásán megrendezett Falunapon.

2021. augusztus 2-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a „Az önkormányzatok integráló és koordináló szerepének megerősítése az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében” című LIFE16CCA/HU/000115 azonosító számú LIFE-MICACC projekt sajtótájékoztatóján és a terepbejáráson. Tiszafüreden a Tisza-tavi Sporthorgász Kft. szervezésében tartott Tisza-tó térkép bemutatóján volt jelen.

2021. augusztus 7-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Tiszasülyön megrendezett Tiszavirág Falunapon és ezt követően a II. Nagyrévi Csülök-Fesztivál rendezvénysorozatán.

2021. augusztus 9-én a Megyeházán sajtótájékoztatót tartott Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke az EFOP „Felzárkózás-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében” program keretében megvalósult JNSZ Megyei Esélyteremtő Paktum megalapozásához készítendő csoportos interjúk felvételén kapcsolatosan és az ezt követően tartott rendezvényen köszöntötte a résztvevőket.

2021. augusztus 12-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége online ülésén. Ezt követően a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata által adományozott „Szolnok Város Ifjúsági Díj” átadó ünnepségén volt jelen.

2021. augusztus 14-én a Tiszavárkonyért Kulturális Egyesület sikeres HUNGARIKUM pályázata keretében került megrendezésre a Hungarikum Nap. A kulturális rendezvényen Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke köszöntötte a résztvevőket. Részt vett Szolnokon a Városházán a tokiói olimpián érmet szerzett három sportoló, Hadvina Dóra, Angyal Dániel és Nagy Viktor köszöntésén.

2021. augusztus 17-én Tiszafüreden köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a „A tiszafüredi szabadstrand fejlesztése II.” elnevezésű projekt átadó ünnepségén résztvevőket.

2021. augusztus 18-án a Megyeházán a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat ünnepi ülésén ünnepi beszédet mondott Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett és részt vett a díjak, kitüntető címek átadásában. Az eseményen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt. Szolnok Megyei Jogú Város és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat fontosnak tartja a fiatalok közéleti nevelésbe történő bevonását, a fiatalok társadalomképének és politikához való viszonyának megismerését, illetve a megye és a megyei jogú város ifjúsági területén történő együttműködését, amelynek érdekében a Megyeházán tartott ifjúságpolitikai egyeztetésen vett részt.

2021. augusztus 19-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Karcagon a Szent István Nap alkalmából rendezett ünnepi önkormányzati ülésen. Ezt követően ünnepi beszédet mondott a Karcag Római Katolikus Plébánia által, az első katolikus családok betelepítésének 250 éves és a katolikus templom 120 éves évfordulója alkalmából rendezett Búcsúi Szentmisén és részt vett a Szent István szoborhoz járuló körmeneten.
- Borbás Zoltán alelnök Jászfényszarun köszöntötte az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 program keretében, „Az alkotás ereje” címmel megvalósult rendezvényen résztvevőket.

2021. augusztus 20-án

- Karcagon a Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem program keretében megrendezett Kenyérünnep rendezvényén köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a résztvevőket.
Ezt követően Mezőtúron köszöntötte a „Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem” program keretében megvalósult Megyei Kenyérünnep rendezvényén résztvevőket.

Szolnokon a Szent István Napi ünnepi eseményhez kapcsolódva került sor a Kárpát-medence Kenyerének megszentelésére, illetve szétosztására. Az ünnepi eseményen köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a jelenlévőket.

- Borbás Zoltán alelnök részt vett a Jászapátiban megrendezett Szent István Napi ünnepi megemlékezésen.

2021. augusztus 21-én

- Tiszaroff település fennállásának 750. évfordulója alkalmából a Szent István Napi programok keretében került sor a Tiszaroffi Köztemetőben az emlékharang avatására és az ünnepi istentiszteletre, ahol Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke ünnepi beszédet mondott.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett a Jászsószentgyörgyön megrendezett Családi Napon és a TOP támogatásból elkészült kajak-kenu pálya és csónakház átadó ünnepségén.

2021. augusztus 23-án a Magyar Falu Program keretén belül elkészült a 3231. jelű Pusztamonostor-Jászárokszállás összekötő út 0+758 – 13 + 280 szelvények közötti szakaszának felújítása. Az útátadó ünnepségen Borbás Zoltán alelnök köszöntötte a résztvevőket.

2021. augusztus 24-én a „Karcag elkerülő út bekötésének vizsgálata az M4 Kisújszállás (Kelet) – Püspökladány közötti gyorsforgalmi útszakaszhoz, tanulmányterv, környezeti hatástanulmány és KBHV elkészítése, illetve a szükséges engedélyek beszerzése” tárgyú projekttel kapcsolatos egyeztetésen Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke vett részt Karcagon a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. szervezésében.

2021. augusztus 25-én Borbás Zoltán alelnök részt vett a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata által rendezett „Szolnok Családbarát Munkahelye” elismerő cím díjátadó ünnepségén.

2021. augusztus 26-án a Magyar Falu Program keretében befejeződött a 3216. jelű Fegyvernek-Tiszafüred összekötő út 39+700 – 41+750, valamint a 41+750 – 43+330 kilométerszelvény közötti szakaszainak felújítása. Az ünnepélyes útátadón Borbás Zoltán alelnök volt jelen. Ezt követően részt vett Szolnokon Shihan Furkó Kálmán, a kyokushin mester, deszantos katona és kiképzőtiszt emlékére tartott kegyeleti szertartáson és a búcsúztatón.

2021. augusztus 27-én Borbás Zoltán alelnök Kötelken köszöntötte az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 program keretében megvalósult „Leszel A Barátom? – Igen! I. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermek és Ifjúsági Barátság Nap – A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Felzárkózási Fórum és Munkacsoportok Első Közös Akciója” rendezvényen résztvevőket. Ezt követően Jánoshidán megnyitó beszédet mondott a Premontrei rendház átadó ünnepségén.

2021. augusztus 28-án

- a hortobágyi kitelepítések áldozataira emlékeztek Kócsújfalun, ahol ünnepi beszédet mondott Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke. Ezt követően részt vett a IX. Tiszaörsi Veterán Különleges Járművek Találkozásán és Gasztronómiai Fesztiválon.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett a Jászföld Hagyományörző Egyesület szervezésében a 12. alkalommal megrendezésre került Hagyományok Hétvégéje elnevezésű rendezvényen. Ezt követően jelen volt Jászapátiban a Vándorfy János Honismereti Szakkör által megrendezett Honismereti Találkozó.

2021. augusztus 29-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Kecskeméten a Nemzetközi Repülőnap és Haditechnikai bemutaton.

2021. augusztus 30-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Szolnok Városi Tanévnyitó ünnepségen.

2021. augusztus 31-én

- Tiszabura Község Önkormányzata kezdeményezésére Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke kerekasztal beszélgetésen vett részt, melyek célja a közös együttgondolkodás elindítása, a konkrét javaslatok megfogalmazása, rövid-és középtávú együttműködések kialakítása a tiszaburai önkormányzat és a meghívott partnerek között, a Tiszabura fejlődése és a társadalmi felzárkózás megvalósításának érdekében.
- Borbás Zoltán alelnök Jászapatiban a Jászberényi Tankerületi Központ 2020/2021 tanévzáró díszünnepségén köszöntötte a résztvevőket. Ezt követően Jászberényben köszöntötte az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 program keretében megvalósult Életenergiánk, jókedvünk, egészségünk nyomában című rendezvényen résztvevőket.

2021. szeptember 1-jén

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett „A Mezőtúri II. Rákóczi Ferenc Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola infrastrukturális fejlesztése” című pályázat projektzáró rendezvényén. Ezt követően a Szolnok Város Napja alkalmából rendezett díjátadó ünnepségen volt jelen.
- A Magyar Falu Program keretén belül befejeződött a 32134. jelű Jászdózsa bekötő út közel 900 méter hosszúságú szakaszának felújítása. Az ünnepélyes átadón Borbás Zoltán alelnök beszédet mondott.

2021. szeptember 2-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszafüreden „A Kossuth Lajos Gimnázium Kossuth Lajos Általános Iskolájának infrastrukturális fejlesztése” című pályázat projektzáró rendezvényén. Ezt követően „A Fegyverneki Móra Ferenc Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése” című projekt záró rendezvényén volt jelen.

2021. szeptember 3-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke Kenderesen köszöntötte az Alföldi Agrárszakképzési Centrum tanévnyitó ünnepségén résztvevőket.

2021. szeptember 4-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Rákóczi falván a Dr. Hoffmann Imre Egyesületi Székház átadó ünnepségén és az emléktábla avatáson.

2021. szeptember 6-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Szolnoki Áldozatsegítő Központ ünnepélyes megnyitóján. Besenyszögön a Háztáji Klub közreműködésével az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 programon keresztül, a „Testben és lélekben egészségesen és tudatosan -Többgenerációs közösségi rendezvény” valósult meg, melyen köszöntötte a résztvevőket.

2021. szeptember 8-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal által rendezett Közfoglalkoztatási Kiállításon.

2021. szeptember 9-én

Borbás Zoltán alelnök részt vett Tiszaigaron az Arborétumban a NEFAG Zrt. által megrendezett, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmából felállított emlékkereszt ünnepélyes megáldásán és átadásán. Ezt követően Jászládányban köszöntötte a

„Szociális alapszolgáltatások fejlesztése Jászladányban” című pályázat keretében megvalósult ünnepélyes avató és átadó rendezvényen résztvevőket.

2021. szeptember 10-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke köszöntötte a Karcagi Nagykun Református Általános Iskola és Talentum Óvoda átadó ünnepségén résztvevőket.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett Jászberényben a ROOMLI – kreatív pont megnyitó rendezvényén.

2021. szeptember 11-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke Berekfürdön ünnepi beszédet mondott Győrfi Lajos Mednyánszky díjas szobrászművész Nagykunkapitányi beavatásának ceremóniáján.
- A Jászok Egyesülete szervezésében, az elszármazott jászságiakat az otthon élőkkel összekapcsoló Jászok Egyesülete létrejötteinek 100., újjáalakulásának 30. évfordulója alkalmából Budapesten ünnepi összejövetelre került sor. A rendezvényen Borbás Zoltán alelnök vett részt.

2. Jogsabály-tájékoztató:

Az Országgyűlés törvényt alkotott:

- 2021. évi LXXXIX. törvény – Magyarország 2022. évi központi költségvetésének megalapozásáról,
- 2021. évi XC. törvény – Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről,
- 2021. évi XCI. törvény – a nemzeti adatvagyronról,
- 2021. évi XCII. törvény – a jogi személyek nyilvántartásáról és nyilvántartási eljárásáról,
- 2021. évi XCVII. törvény – a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosításáról,
- 2021. évi XCIX. törvény – a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról.

A Kormány rendeletet alkotott:

- 413/2021. (VII.13.) Korm. rendelet – Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről,
- 419/2021. (VII.15.) Korm. rendelet – a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- 438/2021. (VII.21.) Korm. rendelet – országos népszavazás megrendezhetőségéről,
- 449/2021. (VII.29.) Korm. rendelet – a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybeviteléről,
- 511/2021. (IX.3.) Korm. rendelet – a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 217/2009. (X.6.) Korm. rendelet módosításáról.

A Kormány határozatot hozott:

- 1403/2021. (VI.30.) Korm. határozat – a Levegőminőség-védelmi Cselekvési Tervről,
- 1427/2021. (VII.2.) Korm. határozat – a 2022-2027-es időszakban alkalmazandó regionális támogatási térkép koncepciójáról,

- 1428/2021. (VII.2.) Korm. határozat – a 2021-2027. évekre vonatkozó nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) elfogadásáról,
- 1455/2021. (VII.13.) Korm. határozat – a Nemzeti Egészséginformatikai Stratégiáról,
- 1456/2020. (VII.13.) Korm. határozat – Magyarország kutatási, fejlesztési és innovációs stratégiájának (2021-2030) elfogadásáról,
- 1513/2021. (VII.29.) Korm. határozat – a kistéleplési önkormányzati rendezvények támogatásáról,
- 1545/2021. (VIII.4.) Korm. határozat – a társadalmi felzárkózási koordinációs testületek működésével kapcsolatos egyes kormányhatározatok módosításáról,
- 1605/2021. (VIII.18.) Korm. határozat – a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 elfogadásáról,
- 1619/2021. (IX.3.) Korm. határozat – a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021-2024. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről,
- 1620/2021. (IX.3.) Korm. határozat – a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia elfogadásáról,
- 1624/2021. (IX.3.) Korm. határozat – a Magyar Falu Program keretében megvalósuló nagyfelületű burkolatjavítási program ütemezett megvalósítása érdekében szükséges előirányzat-átcsoportosításról.

Egyéb jogszabályok:

- 19/2021. (VI.22.) MNB rendelet – a jegybanki alapkamat mértékéről,
- 26/2021. (VI.28.) ITM rendelet – az útiügyi igazgatásról,
- 22/2021. (VII.27.) MNB rendelet – a jegybanki alapkamat mértékéről,
- 27/2021. (VIII.24.) MNB rendelet – a jegybanki alapkamat mértékéről,
- 6/2021. (VIII.31.) IM. rendelet – a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választása, a nemzetiségi önkormányzati képviselők időközi választása, valamint a helyi népszavazások költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről.

MELLÉKLETEK

7/2021. (IX.28.) a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2021. évi
önkormányzati rendelete költségvetésének megállapításáról szóló 3/2021. (II. 15.) önkormányzati
rendelet módosításáról

2021. évi költségvetés
Működési és felhalmozási bevételek és kiadások, finanszírozási műveletek összevont mérlege

Adatok Forintban

S.sz.	Bevételek	2021. évi eredeti	2021. évi módosítás	2021. évi javasolt módosítás	2021. évi módosítás	S.sz.	Kiadások	2021. évi eredeti	2021. évi módosítás	2021. évi javasolt módosítás	2021. évi módosítás
1.1	Helyi önkormányzat működésének általános támogatása	275 200 000	275 200 000	-	275 200 000	1.	Személyi juttatások	218 034 931	233 879 931	20 743 833	254 623 764
1.2	Előző évről áthúzódó bérekompensáció			-	-	2.	Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	34 766 850	37 223 604	3 215 313	40 438 917
1.3	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	-	-	-	-	3.	Dologi kiadások	39 745 000	219 169 209	287 229 777	506 398 986
	- ebből: Megyei önkormányzatok rendkívüli támogatása			-	-	4.	Egyéb működési célú kiadások	8 850 000	14 833 331	15 000	14 848 331
	- Bérekompensáció	-	-	-	-		- ebből: Tartalék	-	-	-	-
1.	Önkormányzatok működési támogatásai összesen	275 200 000	275 200 000	-	275 200 000						
2.	Elvonások és befizetések bevételei	-	-	-	-						
3.	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről		286 957	276 010 650	276 297 607						
4.	Működési bevételek	-	585 629	23 282 273	23 867 902						
5.	Működési célú átvett pénzeszközök	-	-	11 911 000	11 911 000						
I.	Működési bevételek összesen	275 200 000	276 072 586	311 203 923	587 276 509	I.	Működési kiadások összesen	301 396 781	505 106 075	311 203 923	816 309 998
1.	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülről	-	6 015 022		6 015 022	1.	Beruházások	25 000 000	1 243 807 400		1 243 807 400
2.	Felhalmozási bevételek	-	4 200 000		4 200 000	2.	Felújítások	-	-	-	-
3.	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	-	461 806 400		461 806 400	3.	Egyéb felhalmozási célú kiadások	2 000 000	8 015 022		8 015 022
II.	Felhalmozási bevételek összesen	-	472 021 422	-	472 021 422	II.	Felhalmozási kiadások összesen	27 000 000	1 251 822 422	-	1 251 822 422
1.	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	64 204 781	1 019 842 489		1 019 842 489	1.	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	11 008 000	11 008 000	-	11 008 000
III.	Finanszírozási bevételek összesen	64 204 781	1 019 842 489	-	1 019 842 489	III.	Finanszírozási kiadások összesen	11 008 000	11 008 000	-	11 008 000
	Bevételek mindösszesen	339 404 781	1 767 936 497	311 203 923	2 079 140 420		Kiadások mindösszesen	339 404 781	1 767 936 497	311 203 923	2 079 140 420

2021. évi költségvetés
bevételek és kiadások részletezése

Adatok Forintban

S.sz.	Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Javasolt módosítás	Módosított előirányzat
A.	Megyei Önkormányzat				
1.	Személyi juttatások	76 235 900	88 359 900		88 359 900
2.	Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	12 788 000	14 668 000		14 668 000
3.	Dologi kiadások	11 057 000	167 176 850	219 359 928	386 536 778
4.1	Működési célú támogatások államháztartáson belülről	4 100 000	4 220 000	15 000	4 235 000
4.2	Működési célú támogatások államháztartáson kívülről	4 750 000	4 750 000		4 750 000
4.3	Tartalékok	-	-	-	-
4.	Egyéb működési célú kiadások	8 850 000	8 970 000	15 000	8 985 000
5.	Beruházások	15 000 000	1 229 607 400		1 229 607 400
6.	Felújítások	-	-	-	-
7.1	Felhalmozási célú támogatások, kölcsönök államháztartáson belülről	-	-	-	-
7.2	Felhalmozási célú támogatások, kölcsönök államháztartáson kívülről	-	-		-
7.	Egyéb felhalmozási célú kiadások	-	-	-	-
8.1	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	11 008 000	11 008 000	-	11 008 000
8.2	Központi, irányító szervei támogatások folyósítása	179 293 657	179 293 657	-	179 293 657
8.	Finanszírozási kiadások	190 301 657	190 301 657	-	190 301 657
I.	Kiadás összesen	314 232 557	1 699 083 807	219 374 928	1 918 458 735
1.1	Helyi önkormányzat működésének általános támogatása	275 200 000	275 200 000	-	275 200 000
1.2	2020. évről áthúzódó bérkompenzáció	-	-	-	-
1.3	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	-	-	-	-
	- ebből: Megyei önkormányzatok rendkívüli támogatása			-	-
	- Bérkompenzáció	-	-	-	-
1.	Önkormányzatok működési támogatásai összesen	275 200 000	275 200 000	-	275 200 000
2.	Elvonások és befizetések bevételei	-	-	-	-
3.	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	-	-	219 177 004	219 177 004
4.	Működési bevételek	-	242 271	197 924	440 195
5.	Működési célú átvett pénzeszközök	-	-	-	-
6.	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	-	461 806 400		461 806 400
7.	Felhalmozási bevételek	-	-	-	-
8.	Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	-	-		-
9.1	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	39 032 557	961 835 136		961 835 136
9.2	Államháztartáson belüli megelőlegezések	-	-	-	-
9.3	Központi, irányító szervei támogatás	-	-	-	-
9.	Finanszírozási bevételek	39 032 557	961 835 136	-	961 835 136
II.	Bevétel összesen	314 232 557	1 699 083 807	219 374 928	1 918 458 735

S.sz.	Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Javasolt módosítás	Módosított előirányzat
B.	Megyei Önkormányzati Hivatal				
1.	Személyi juttatások	141 799 031	145 520 031	20 743 833	166 263 864
2.	Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	21 978 850	22 555 604	3 215 313	25 770 917
3.	Dologi kiadások	28 688 000	51 992 359	67 869 849	119 862 208
4.1	Működési célú támogatások államháztartáson belülrre		5 863 331		5 863 331
4.2	Működési célú támogatások államháztartáson kívülrre	-	-	-	-
4.3	Tartalékok	-	-	-	-
4.	Egyéb működési célú kiadások	-	5 863 331	-	5 863 331
5.	Beruházások	10 000 000	14 200 000		14 200 000
6.	Felújítások	-	-	-	-
7.1	Felhalmozási célú támogatások, kölcsönök államháztartáson belülrre	-	-	-	-
7.2	Felhalmozási célú támogatások, kölcsönök államháztartáson kívülrre	2 000 000	8 015 022		8 015 022
7.	Egyéb felhalmozási célú kiadások	2 000 000	8 015 022	-	8 015 022
8.1	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	-	-	-	-
8.2	Központi, irányító szervei támogatások folyósítása	-	-	-	-
8.	Finanszírozási kiadások	-	-	-	-
I.	Kiadás összesen	204 465 881	248 146 347	91 828 995	339 975 342
1.1	Helyi önkormányzat működésének általános támogatása	-	-	-	-
1.2	2020. évről áthúzódó bérkompenzáció	-	-	-	-
1.3	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	-	-	-	-
	- ebből: Megyei önkormányzatok rendkívüli támogatása	-	-	-	-
	- Bérkompenzáció	-	-	-	-
1.	Önkormányzatok működési támogatásai összesen	-	-	-	-
2.	Elvonások és befizetések bevételei	-	-	-	-
3.	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről		286 957	56 833 646	57 120 603
4.	Működési bevételek	-	343 358	23 084 349	23 427 707
5.	Működési célú átvett pénzeszközök	-	-	11 911 000	11 911 000
6.	Felhalmozási célú támogatások államháztartásonon kívülről	-	6 015 022		6 015 022
7.	Felhalmozási bevételek	-	4 200 000		4 200 000
8.	Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	-	-	-	-
9.1	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	25 172 224	58 007 353		58 007 353
9.2	Államháztartáson belüli megelőlegezések	-	-	-	-
9.3	Központi, irányító szervei támogatás	179 293 657	179 293 657	-	179 293 657
9.	Finanszírozási bevételek	204 465 881	237 301 010	-	237 301 010
II.	Bevétel összesen	204 465 881	248 146 347	91 828 995	339 975 342

S.sz.	Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Javasolt módosítás	Módosított előirányzat
C.	Megyei Önkormányzat és Megyei Önkormányzati Hivatal mindösszesen				
1.	Személyi juttatások	218 034 931	233 879 931	20 743 833	254 623 764
2.	Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	34 766 850	37 223 604	3 215 313	40 438 917
3.	Dologi kiadások	39 745 000	219 169 209	287 229 777	506 398 986
4.1	Működési célú támogatások államháztartáson belülről	4 100 000	10 083 331	15 000	10 098 331
4.2	Működési célú támogatások államháztartáson kívülről	4 750 000	4 750 000	-	4 750 000
4.3	Tartalékok	-	-	-	-
4.	Egyéb működési célú kiadások	8 850 000	14 833 331	15 000	14 848 331
5.	Beruházások	25 000 000	1 243 807 400	-	1 243 807 400
6.	Felújítások	-	-	-	-
7.1	Felhalmozási célú támogatások, kölcsönök államháztartáson belülről	-	-	-	-
7.2	Felhalmozási célú támogatások, kölcsönök államháztartáson kívülről	2 000 000	8 015 022	-	8 015 022
7.	Egyéb felhalmozási célú kiadások	2 000 000	8 015 022	-	8 015 022
8.1	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	11 008 000	11 008 000	-	11 008 000
8.2	Központi, irányító szervei támogatások folyósítása	179 293 657	179 293 657	-	179 293 657
8.	Finanszírozási kiadások	190 301 657	190 301 657	-	190 301 657
I.	Kiadás mindösszesen	518 698 438	1 947 230 154	311 203 923	2 258 434 077
	halmozódás	- 179 293 657	- 179 293 657	-	- 179 293 657
	Kiadás mindösszesen halmozódás nélkül	339 404 781	1 767 936 497	311 203 923	2 079 140 420
1.1	Helyi önkormányzat működésének általános támogatása	275 200 000	275 200 000	-	275 200 000
1.2	2020. évről áthúzódó bérkompenzáció	-	-	-	-
1.3	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	-	-	-	-
	- ebből: Megyei önkormányzatok rendkívüli támogatása	-	-	-	-
	- Bérkompenzáció	-	-	-	-
1.	Önkormányzatok működési támogatásai összesen	275 200 000	275 200 000	-	275 200 000
2.	Elvonások és befizetések bevételei	-	-	-	-
3.	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	-	286 957	276 010 650	276 297 607
4.	Működési bevételek	-	585 629	23 282 273	23 867 902
5.	Működési célú átvett pénzeszközök	-	-	11 911 000	11 911 000
	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülről	-	6 015 022	-	6 015 022
7.	Felhalmozási bevételek	-	4 200 000	-	4 200 000
8.	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	-	461 806 400	-	461 806 400
9.1	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	64 204 781	1 019 842 489	-	1 019 842 489
9.2	Államháztartáson belüli megelőlegezések	-	-	-	-
9.3	Központi, irányító szervei támogatás	179 293 657	179 293 657	-	179 293 657
9.	Finanszírozási bevételek	243 498 438	1 199 136 146	-	1 199 136 146
II.	Bevétel mindösszesen	518 698 438	1 947 230 154	311 203 923	2 258 434 077
	halmozódás	- 179 293 657	- 179 293 657	-	- 179 293 657
	Bevétel mindösszesen halmozódás nélkül	339 404 781	1 767 936 497	311 203 923	2 079 140 420

**Európai uniós támogatással megvalósuló projektek
bevételei és kiadásai évenkénti bontásban**

EU-s projekt neve, azonosítója Foglalkoztatási-gazdasági együttműködések megvalósítása Jász-Nagykun-Szolnok megyében, TOP-5.1.1-15-JN1-2016-00001

S.sz.	Megnevezés	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		Összesen	
		Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal
1.	Saját erő - ebből központi támogatás	-	-	-	-	-	-	-	-	179 424 209	179 424 209	-	-	-	-	179 424 209	179 424 209
2.	EU-s forrás és társfinanszírozás	163 737 878	61 000 480	13 413 961	11 678 243	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150 323 917	72 678 723
3.	Hitel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Egyéb forrás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I.	Bevételek összesen	163 737 878	61 000 480	13 413 961	11 678 243	-	-	-	-	179 424 209	179 424 209	-	-	-	-	329 748 126	252 102 932
II.	Kiadások összesen	2 218 551	9 641 231	26 297 392	6 363 575	24 738 297	17 382 000	54 477 579	14 434 868	30 693 200	10 837 656	11 898 898	14 019 393	-	-	150 323 917	72 678 723

Adatok Forintban

EU-s projekt neve, azonosítója Klímastratégiai kialakítása és környezeti szemléletformálás Jász-Nagykun-Szolnok megyében, KEHOP-1.2.0-15.2016-00005

S.sz.	Megnevezés	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		Összesen	
		Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal
1.	Saját erő - ebből központi támogatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	EU-s forrás és társfinanszírozás	30 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30 000 000	-
3.	Hitel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Egyéb forrás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I.	Bevételek összesen	30 000 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30 000 000	-
II.	Kiadások összesen	8 064 000	-	5 943 600	-	14 008 298	-	556 200	-	1 427 902	-	-	-	-	-	30 000 000	-

Adatok Forintban

EU-s projekt neve, azonosítója Megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések támogatása, a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan, Jász-Nagykun-Szolnok megyében EFOP-1.6.3-17-2017-00015

S.sz.	Megnevezés	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		Összesen	
		Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal
1.	Saját erő - ebből központi támogatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	EU-s forrás és társfinanszírozás	-	-	-	-	7 726 485	-	10 000 000	-	24 079 512	-	15 194 003	-	-	-	57 000 000	-
3.	Hitel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Egyéb forrás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I.	Bevételek összesen	-	-	-	-	7 726 485	-	10 000 000	-	24 079 512	-	15 194 003	-	-	-	57 000 000	-
II.	Kiadások összesen	-	-	-	-	3 245 385	-	12 199 159	-	17 062 019	-	24 493 437	-	-	-	57 000 000	-

Adatok Forintban

EU-s projekt neve, azonosítója "Megyei identitásfejlesztés Jász-Nagykun-Szolnok Megyében" TOP-5.3.2-17-JNI-2018-00001

S. sz.	Megnevezés	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		Összesen	
		Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal
1.	Saját erő - ebből központi támogatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	EU-s forrás és társfinanszírozás	-	-	-	-	-	-	243 972 320	-	101 026 660	-	-	-	-	-	344 998 980	-
3.	Hitel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Egyéb forrás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I.	Bevételek összesen	-	-	-	-	-	-	243 972 320	-	101 026 660	-	-	-	-	-	344 998 980	-
II.	Kiadások összesen	-	-	-	-	-	-	71 517 335	-	51 480 402	-	222 001 243	-	-	-	344 998 980	-

Adatok Forintban

EU-s projekt neve, azonosítója Természetbúvár játszóház és túraközpont létesítése Tiszafüreden TOP-1.2.1-16-JN2-2020-00001

S. sz.	Megnevezés	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		Összesen	
		Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal
1.	Saját erő - ebből központi támogatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	EU-s forrás és társfinanszírozás	587 921 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	587 921 000	-
3.	Hitel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Adatok Forintban

4.	Egyéb forrás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I.	Bevételek összesen	587 921 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	587 921 000
II.	Kiadások összesen	-	-	293 961 000	-	293 960 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	587 921 000

EU-s projekt neve, Iparterület fejlesztés Karcagon TOP-1.1.1-16-JN2-2020-00001

Adatok Forintban

S. sz.	Megnevezés	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		Összesen	
		Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal
1.	Saját erő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- ebből központi támogatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	EU-s forrás és társfinanszírozás	-	-	461 686 400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	461 686 400	-
3.	Hitel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Egyéb forrás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I.	Bevételek összesen	-	-	461 686 400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	461 686 400	-
II.	Kiadások összesen	-	-	138 505 920	-	323 180 480	-	-	-	-	-	-	-	-	-	461 686 400	-

EU-s projekt neve, "A 2021-27 tervezési időszak stratégiai és projektszintű előkészítése TOP-1.5.1-202020-00022

Adatok Forintban

S. sz.	Megnevezés	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		Összesen	
		Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal	Önkormányzat	Hivatal
1.	Saját erő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- ebből központi támogatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	EU-s forrás és társfinanszírozás	-	-	219 162 004	35 833 646	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	219 162 004	35 833 646
3.	Hitel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Egyéb forrás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I.	Bevételek összesen	-	-	219 162 004	35 833 646	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	219 162 004	35 833 646
II.	Kiadások összesen	-	-	109 581 004	17 916 823	109 581 000	17 916 823	-	-	-	-	-	-	-	-	219 162 004	35 833 646

47/2021. (IX.24.)
számú határozata

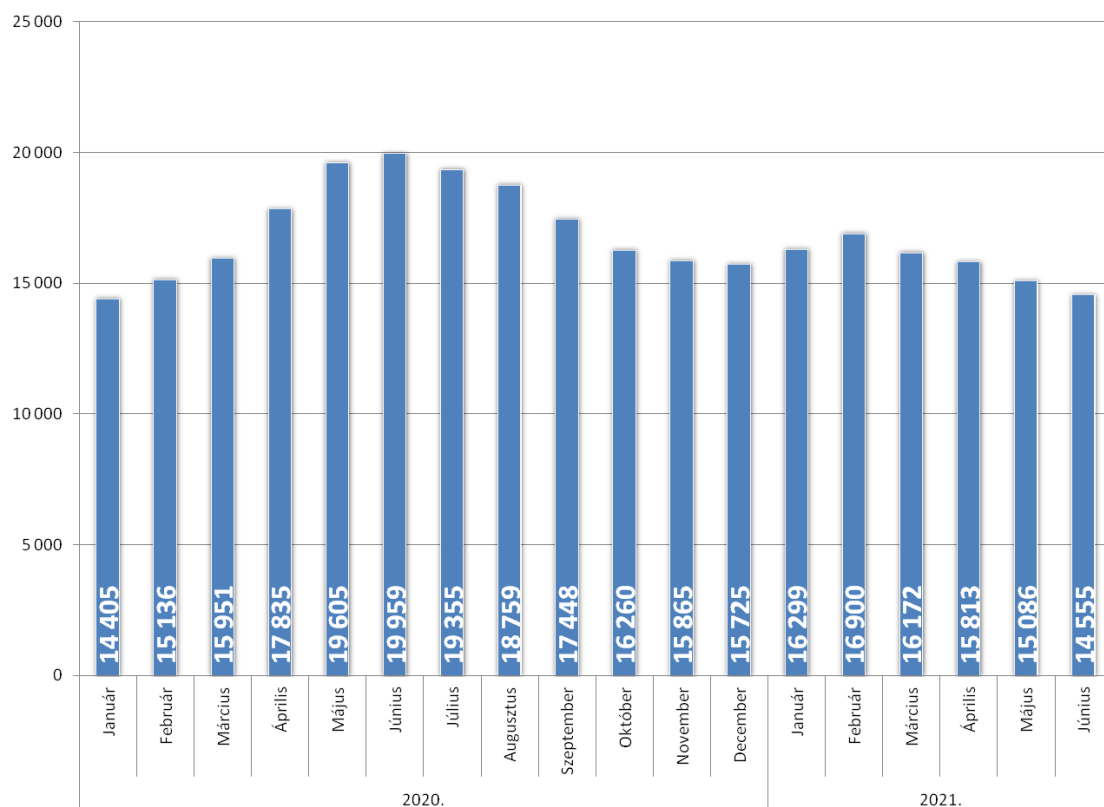
Jász-Nagykun-Szolnok megye 2020. évi és 2021. I. féléves
munkaerő-piaci helyzetéről

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

FOGLALKOZTATÁSI, MUNKAÜGYI ÉS MUNKAVÉDELMI FŐOSZTÁLY

TÁJÉKOZTATÓ
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE
2020. ÉVI ÉS 2021. I. FÉLÉVES
MUNKAERŐ-PIACI HELYZETÉRŐL

A nyilvántartott álláskereső számának alakulása, 2020. január – 2021. június

Szolnok, 2021. szeptember

I. A MUNKAERŐ-PIAC JELLEMZŐI 2020-BAN

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020. évben átlagosan 17 192 fő álláskeresőt tartottak nyilván. Számuk az előző évhez képest 23,5%-kal (3 274 fővel) emelkedett, a koronavírus járvány munkaerőpiacra gyakorolt hatásának következtében.

A megyében nyilvántartott álláskeresők nemenkénti összetételében kis mértékben nőtt a férfiak aránya. A nyilvántartottak 44,7%-a volt férfi, ez átlagosan 7 680 főt jelent, míg a 9 512 nő a teljes létszám 55,3%-át tette ki. Az állománycsoportokat vizsgálva a fizikai foglalkozásúak aránya 87,1%-os volt, ez az előző évvel közel megegyezik. A szellemi foglalkozásúak aránya 12,9%-ot tett ki az éves átlagban. Életkor szerint vizsgálva a 25 éven aluliak csoportjába 2 627 fő tartozott, számuk 18,3%-kal nőtt. Az 50 éven felüliek körébe tartozó 5 404 fő létszáma ugyanakkor 17,2%-os emelkedést mutatott egy év alatt.

Az álláskeresők 54,4%-a iskolai végzettsége alapján szakképzetlennek számított, ami az országos aránynál 4,0 százalékponttal magasabb. Számuk 9 357 fő volt, az előző év átlagánál 20,2%-kal több. A teljes létszámhoz viszonyított arányuk egy év alatt 1,5 százalékponttal mérséklődött. Többségük legfeljebb általános iskolai végzettséggel keresett állást (7 596 fő), míg gimnáziumi érettségivel 1 760 fő. Az általános iskolai végzettségűek száma 18,1%-kal nőtt, a gimnáziumi végzettségűeké 30,5%-kal emelkedett egy év alatt.

A nyilvántartott 1 469 fő pályakezdő összlétszámhoz viszonyított aránya 8,5%-ot tett ki, miután számuk 9,6%-kal nőtt egy év alatt. Arányuk 1,1 százalékponttal alakult az előző évi alatt, és az országos 7,8%-os átlagnál 0,7%-kal magasabb volt. A pályakezdők közül 54-en felsőfokú végzettséggel rendelkeztek.

A nyilvántartottak 25,6%-a, 4 410 fő keresett tartósan, egy évnél hosszabb ideje állást, ami az országos átlagnál 1,4 százalékponttal magasabb arány. Számuk egy év alatt 22,3%-kal nőtt, arányuk 0,3 százalékponttal volt kevesebb, mint az előző évben.

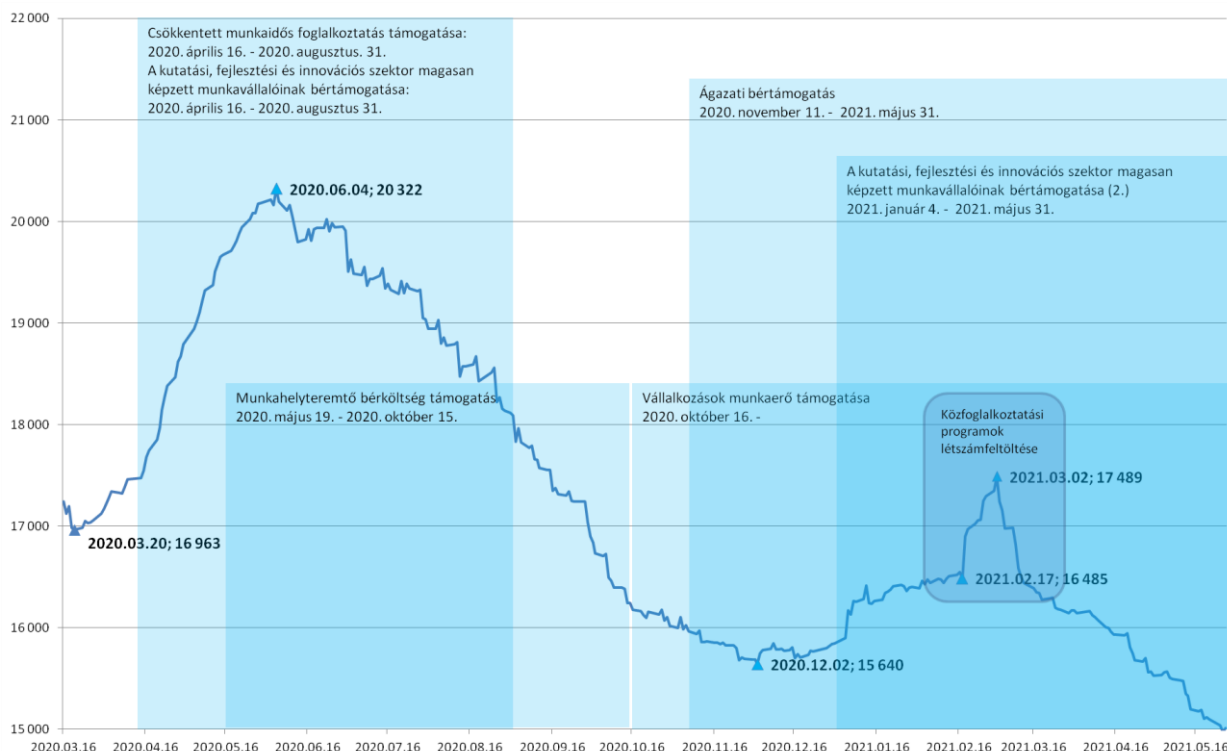
Az álláskeresők közül 8 235 fő kapott valamilyen ellátást, ez a teljes létszám 47,9%-a, szemben a 2019. éves 50,0%-kal. A támogatásban részesülők száma 18,3%-kal nőtt egy év alatt. Foglalkoztatást helyettesítő támogatást 3 689 fő (+436 fő, +13,4%) kapott, járadék típusút 2 564 fő (+545 fő, +27,0%), segély típusút 1 946 fő (+287 fő, +17,3%).

Az év során összesen 29 183 fő kérte nyilvántartásba vételét, közülük 2 376-an első alkalommal (arányuk 8,1%). A nyilvántartásból kilépők száma ugyanebben az időszakban 26 736 fő volt, így a belépés-kilépés egyenlege a tizenkét hónap során +2447 fős volt, vagyis az év végén ennyivel többen szerepeltek a nyilvántartásban, mint az év elején.

Az elmúlt évben összesen 20 567 új álláshelyet jelentettek be a munkáltatók a megyében. Az állásbejelentések száma 9,5%-kal csökkent a 2019. éves adathoz képest. A bejelentések közül 13 921 támogatott álláshelyre irányult, ebből 8 527 közfoglalkoztatásra, 5 394 egyéb támogatott álláshelyre. Ez utóbbiak száma egy év alatt 7,8%-kal csökkent, míg a közfoglalkoztatásé 13,6%-kal volt kevesebb. A nem támogatott, piaci állásbejelentések száma 6 646 volt, ami 5,3%-kal alacsonyabb az előző év adatnál.

II. A VÁLSÁGBAN NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOK

A nyilvántartott álláskereső számának alakulása és a nyújtott támogatások

Csökkentett munkaidős foglalkoztatás (kieső munkaidőre járó bér 70%-a): 399 megyei székhelyű vagy telephelyű cég részesült 5760 fő munkavállaló vonatkozásában, megítélt támogatás: 807 473 ezer forint.

Kutatók és fejlesztők innovatív bértámogatási programja (3 hónapra max. 318.920 Ft/hó): az első szakaszban 13 cég 240 fő munkavállalóra, megítélt támogatás: 185 773 ezer forint; a második szakaszban 16 cég 275 fő munkavállaló vonatkozásában részesült, megítélt támogatás: 208 989,7 ezer forint.

Munkahelyteremtő bértámogatás (6 hónap támogatás, 3 hónap továbbfoglalkoztatási kötelezettség): 1499 munkáltató 2126 fő támogatott személy vonatkozásában részesült, megítélt támogatás: 2 409 242 ezer forint.

Vállalkozások munkaerő-támogatása (5 hónapra, majd 6 hónapra a bér 50%-a, max havi 100 ezer forint): 1277 fő támogatott vonatkozásában részesültek, megítélt támogatási összeg: 684 187,4 ezer forint (2021. szeptember 1-jei adat).

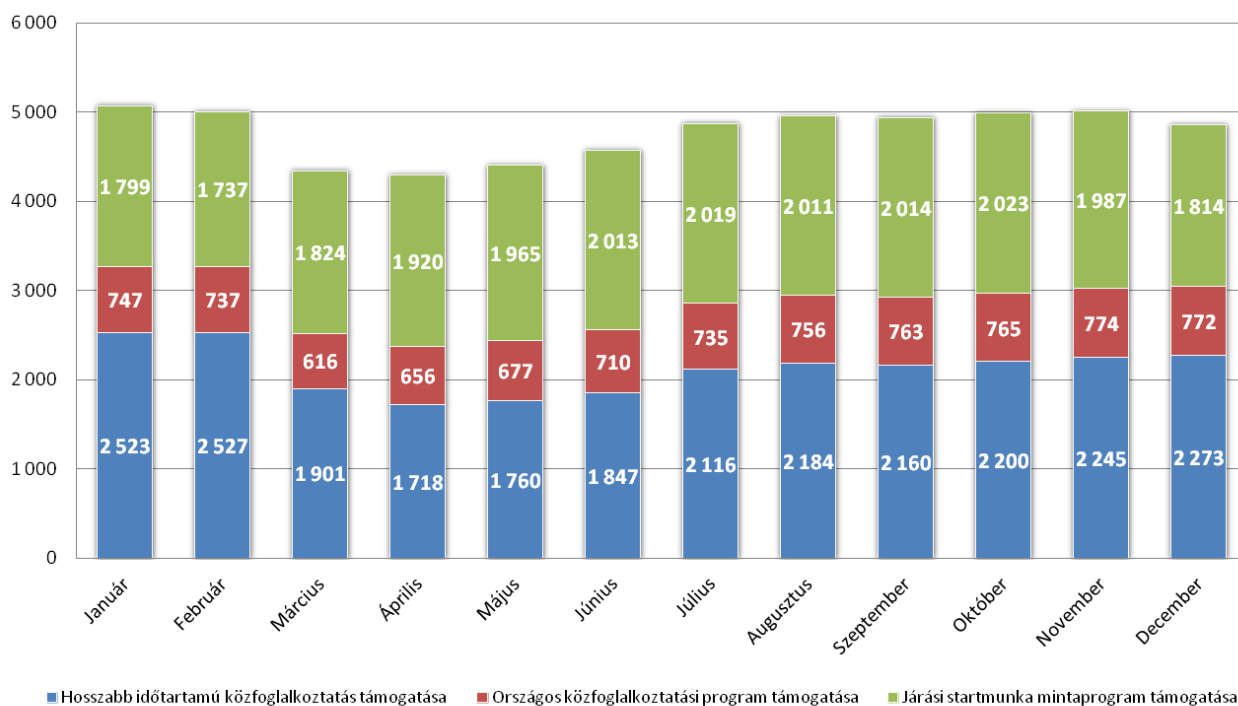
Ágazati bértámogatás (legfeljebb 7 hónapig a bér 50%-a): 785 megyei székhelyű vagy telephelyű cég részesült 4067 fő vonatkozásában, megítélt támogatás: 2 153 238,7 ezer forint.

Önfoglalkoztatók kompenzációs támogatása (havi 219 000 Ft egyösszegű támogatás): A megyében 2071 munkáltató részesült, megítélt támogatási összeg: 453 549 ezer forint (2021. szeptember 1-ei adat).

Közfoglalkoztatási programok

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020-ban a közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma 4 774 fő volt, 15%-kal kevesebb, mint előző évben.

A közfoglalkoztatásban dolgozók havi átlagos száma, 2020. év

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében a közfoglalkoztatottak a településeken többek között adminisztratív, parkgondozási, parlagfű-mentesítési, településtisztasági, intézmény-karbantartási és hulladékkezelési feladatokat láttak el. Havi átlagos létszámuk 2 121 fő volt.

Országos közfoglalkoztatási támogatásban rendvédelmi, katasztrófavédelmi, vízügyi és erdészeti jellegű feladatok végzéséhez részesültek támogatásban. A résztvevők havi átlagos létszáma 726 fő volt.

A megyében 52 település részvételével valósultak meg járási mintaprogramok, melyek keretében értékteremtő mezőgazdasági, helyi sajátosságokra épülő és szociális jellegű feladatokat (mezőgazdasági földutak rendbetétele, belvízelvezető rendszerek karbantartása, illegális hulladéklerakó helyek felszámolása, közúthálózat karbantartása, bio- és megújuló energiafelhasználás) is végeztek. A résztvevők havi átlagos létszáma 1 927 fő volt.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

A Foglalkoztatási Főosztályon a Foglalkozási Információs Tanácsadóban, a járási hivatalok foglalkoztatási osztályain, és vásárolt szolgáltatás keretében 2020-ban az alábbi szolgáltatásokban részesült összesen 18 089 fő ügyfél (átfedés lehet az egyes területek között, amennyiben egy személy többféle szolgáltatásban is részesült):

- információnyújtás (13 073 eset)
- álláskeresési tanácsadás (6 229 eset)

- munkatanácsadás (4 663 eset)
- pályatanácsadás (348 eset)
- mentori szolgáltatás (1 835 eset)

Egyéb támogatási eszközök

„Nyári diákmunka” 2020: A program ideje alatt összesen 138 munkáltatóval került sor 188 db hatósági szerződés megkötésére, melynek eredményeképp összesen 1.487 fő diák támogatott foglalkoztatása valósult meg.

„Munkásszállások kialakítása”: A 2020. évben meghirdetett központi munkaerőpiaci programban benyújtott két nyertes pályázat összesen 498 199 ezer forint támogatásban részesült.

III. 2021. I. FÉLÉV MUNKAERŐ-PIACI HELYZETE

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. I. félévben átlagosan 15 804 fő álláskeresőt tartottak nyilván. A létszám az előző év első féléves adatánál 7,8%-kal alacsonyabb volt.

Az év első hat hónapja során összesen 9 906 fő kérte nyilvántartásba vételét, közülük 668-an első alkalommal (arányuk 6,7%). A nyilvántartásból kilépők száma ugyanebben az időszakban 11 078 fő volt, így a belépés-kilépés egyenlege a hat hónap során -1 172 fős volt, vagyis a félév végén ennyivel kevesebben szerepeltek a nyilvántartásban, mint az év elején.

Az első félévben összesen 8 548 új álláshelyet jelentettek be a munkáltatók a megyében. Az állásbejelentések száma 27,9%-kal csökkent a 2020. I. féléves adathoz képest. A bejelentések közül 6 412 támogatott álláshelyre irányult, ebből 5 813 közfoglalkoztatásra (-5,3%), 599 egyéb támogatott álláshelyre (-70,3%). A nem támogatott, piaci állásbejelentések száma 2 136 volt, ami 42,2%-kal magasabb az előző év azonos időszaki adatánál.

Szolnok, 2021. szeptember

Összeállításért felelős:

Dr. Dirner-Sütő Edit Szonja
főosztályvezető

48/2021. (IX.24.)
számú határozata

a Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020. évben történt
munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

FOGLALKOZTATÁSI, MUNKAÜGYI ÉS MUNKAVÉDELMI FŐOSZTÁLY
MUNKAÜGYI ÉS MUNKAVÉDELMI OSZTÁLY

Tájékoztató a Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2020. évben történt munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól

A munkavédelmi hatóság a szervezett munkavégzés keretében foglalkoztató munkáltatóknál végez hatósági ellenőrzést, melynek célja a munkahelyeken előforduló szabálytalanságok feltárása, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásának biztosítása. A hatóság mind a munkabiztonsági, mind a munkaegészségügyi követelmények megvalósulását vizsgálja. Az ellenőrzések megállapításai alapján kötelezi a munkáltatót a jogsértő állapot megszüntetésére.

Emellett a munkavédelmi előírások végrehajtását és a megelőzést szolgáló tájékoztató, felvilágosító tevékenységével segíti a hatósághoz fordulókat. Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a hatósági intézkedések ellenére sem tapasztalható jogkövető magatartás, az előírások szerint a súlyos veszélyeztetés megvalósulása esetén munkavédelmi bírságot szabunk ki.

A hatóság súlyos munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések kivizsgálását, a munkáltatók részéről megküldött munkabaleseti jegyzőkönyvek ellenőrzését, feldolgozását, valamint a jogszabályokban előírt munkaegészségügyi nyilvántartásokkal kapcsolatos feladatokat végzi.

A munkavédelmi hatóság 2020. évi munkájának ismertetése:

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (a továbbiakban: ITM) a munkavédelmi hatóság tevékenységére vonatkozó követelményeket az „Országos Hatósági Ellenőrzési Terv” és „A munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzést végző hatóságok ellenőrzéseire vonatkozó teljesítmény-célkitűzések” dokumentumokban határozta meg. A hatóság e követelmények és a saját munkatervben meghatározottak figyelembevételével végezte tevékenységét.

Az ellenőrzési feladatok, célkitűzések teljesülését a 2020. évben jelentkező COVID járvány jelentősen befolyásolta. A korábbi évekkel szemben a járvány okozta megbetegedések miatt a foglalkozási eredetű megbetegedés gyanújával kapcsolatos bejelentések száma sokszorosára növekedett. A bejelentett esetek kivizsgálása a mai napig is meghatározó munkaterhet jelent a hatóság feladatellátásában. E mellett a súlyos munkabalesetek száma, az azzal kapcsolatos kivizsgálási feladatok nem csökkentek.

A leírtakon túl a járvány nem csak a munkáltatók, hanem a hatóságunk életében is kényszerű változásokat hozott. Az országos intézkedéseket figyelembe véve a megbetegedések terjedésének mérséklése miatt a hatóságunknak is meg kellett hoznia a szükséges intézkedéseket. Egyrészt a saját és külső munkáltatók munkavállalóinak védelme érdekében

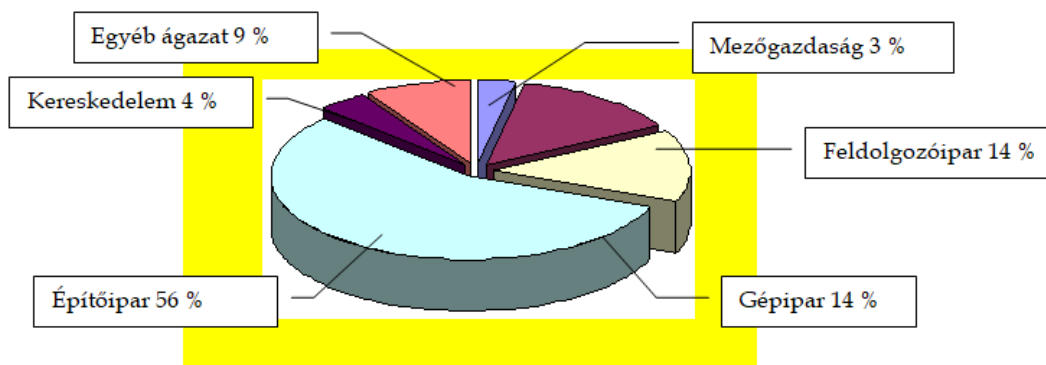
szükségessé vált a személyes kontaktok számának csökkentése, illetve emellett szükséges volt az egyéni védőeszközök, a fokozott fertőtlenítés lehetőségének biztosítása, a belső munkavégzés, az ügyfél forgalom szabályainak módosítása.

A meglévő erőforrásainkat figyelembe véve meg kellett határozni azokat az ellenőrzési prioritásokat, amelyeket a megnövekedett munkateher, a járványügyi intézkedések mellett végezhattünk. Ezek voltak például a minisztérium által meghatározott célvizsgálatokban való részvétel, a munkabalesetekkel, közérdekű bejelentésekkel kapcsolatos vizsgálatok végzése.

A hatóságnál 2020. év elején a munkavédelmi szakügyintézői létszám jelentősen csökkent, melyet nem sikerült pótolni annak ellenére, hogy létszámbővítés történt, mivel az új belépők képzése hosszabb időt vesz igénybe.

Összességében a kedvezőtlen körülmények, a megnövekedett feladatok, az elmúlt évben igen nagy terhet jelentettek a munkavédelmi hatóságokra.

2020. évben 251 munkáltatónál végzett munkavédelmi ellenőrzés ágazati megoszlása:

A 2020. évben végzett célvizsgálatok:

Az ITM és a Kormányhivatalok 2020. évi országos hatósági ellenőrzési tervében meghatározott és 2020. március 31. napján elrendelt építőipari tevékenységek munkavédelmi célvizsgálatának végrehajtása 2020. április 08. napján a koronavírus járvány miatt felfüggesztésre került.

A veszélyhelyzet megszűnésével az ITM foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkára a munkavédelmi hatóságok részére 2020. július 01. – november 30. közötti időszakra elrendelte az „*Építőipari tevékenységek Munkavédelmi célvizsgálata*” lefolytatását.

A vizsgálat célja annak ellenőrzése, hogy a munkáltatók a tevékenységük során a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítják-e, illetve betartják-e az előírt személyi-, tárgyi- és szervezési követelményeket. A vizsgálat célja volt továbbá, hogy felhívja a munkáltatók figyelmét a veszélyes anyagokkal/keverékekkel kapcsolatos jogszabályváltozásokra és tanácsadással segítsük ez irányú feladataik végrehajtását.

Az ellenőrzött építőipari tevékenységet végző munkáltatók elsősorban magasépítési- illetve magasépítési létesítményekhez tartozó közmű- és mélyépítési munkákat végeztek. A

célvizsgálat során 30 db építőipari tevékenységet végző munkáltató munkavédelmi ellenőrzésére került sor, melyek közül 28 db szabálytalansággal érintett volt. A munkáltatók többsége létszám kategória szerint 6-50 főt foglalkoztató munkáltató volt.

Leggyakoribb és legsúlyosabb hiányosságok a magasban végzett munkák során, az építményeken, azok kivitelezési munkáinál, állványokon, a tárgyak és személyek leesés elleni megfelelő védelmének hiányával voltak kapcsolatosak. A magasban lévő munkaszinteken, a szabadba vezető falnyílásoknál, lépcsőházak lépcsőkarjainál a védőkorlátok hiányoztak vagy azok nem voltak megfelelőek, egysoros kivitelben vagy rögzítés nélkül készültek. A munkaterületeken felállított keretes, valamint mobil állványok kiépítése gyakran nem volt megfelelő. Jellemző volt az állványok munkaszintjein a végkorlát elemek hiánya, a nem megfelelő leesés elleni védelem biztosítása, így például egysoros korlátok építése, a lábdeszkák elhelyezésének hiánya. Az állványok használatbavétel előtti ellenőrzését gyakran nem végezték el, írásban nem dokumentálták. Mobil állványoknál is jellemző tapasztalat, hogy gyakran csak egysoros korlátot építettek ki.

Az egyéni védőeszközök használatával kapcsolatban megállapítható volt, hogy azokat a munkáltatók többségében biztosították, de azok használatát, így például a védősisakok viselését a munkavállalók gyakran elmulasztották, több esetben csak az ellenőrzés hatására vették fel azokat. Előfordult, hogy a leesés elleni egyéni védőeszközöket, hevedert, a munkavállalók nem használták, azok használatát a munkáltató részéről minden esetben nem követelték meg. A célvizsgálat során több munkavédelmi bírság kiszabására is sor került.

Fentiekén túl az építési munkaterületeken jellemző szabálytalanság volt, hogy a villamos kéziszerszámok megtáplálását biztosító villamos hosszabbító vezetékeket nem megfelelő, sérült állapotban használták. A villamos kapcsoló, elosztó szekrények gyakran nyitottak voltak, melyekhez illetéktelenek szabadon hozzáférhettek.

Azon esetekben, amikor a munkáltatók munkavédelmi dokumentumainak ellenőrzésére is sor került, tapasztaltuk, hogy volt olyan munkáltató, amely semmilyen munkavédelmi dokumentummal nem rendelkezett, így például a munkavédelmi oktatást nem dokumentálták, kockázatértékelést nem tudtak bemutatni.

Munkaegészségügy:

Az ágazatban továbbra is problémaként érzékelhető, hogy a munkahelyeken egyszerűsített foglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalók orvosi alkalmassági vizsgálattal, illetve rájuk vonatkozó jogszabályi előírás alapján orvosi foglalkoztathatósági szakvéleménnyel sem rendelkeztek. Ez nem az alkalmazásuk feltétele, ugyanakkor több esetben például magasban végeztek munkát, és szerencsés ebben az esetben, ha a munkakezdés előtt a munkavállaló orvosi vizsgálaton esik át, pl. kiszűrhető, ha magas a vérnyomása.

Az elsősegélynyújtás személyi-, illetve tárgyi feltételei vizsgálata során tapasztalható volt, hogy elsősorban kisebb munkaterületeken elsősegélynyújtó személy, illetve megfelelő felszerelés sem volt biztosítva.

2020. szeptember 14 – 2020. október 25. közötti időszakban a munkavédelmi hatóság a „**Veszélyes anyagok munkahelyi célvizsgálata**” tárgyú saját tervezésű célvizsgálatot végezte. A célvizsgálat indoka volt, hogy a korábbi években tartott munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatai alapján szinte valamennyi ipari ágazatban tevékenykedő munkáltatónál használtak fel veszélyes anyagot, és igen magas volt az azzal kapcsolatban feltárt hiányosságok száma, továbbá e témakörben országos célvizsgálat a szakmai irányító hatóság részéről a közelmúltban nem volt elrendelve.

A vizsgálat célja annak ellenőrzése volt, hogy a munkáltatók a tevékenységük során a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítják-e, illetve betartják-e az előírt személyi-, tárgyi- és szervezési követelményeket. A vizsgálat célja volt továbbá, hogy felhívjuk a munkáltatók figyelmét a veszélyes anyagokkal/keverékekkel kapcsolatos jogszabályváltozásokra és tanácsadással segítjük ez irányú feladataik végrehajtását.

A vizsgálat többségében, 7 esetben 1-9 fős vállalkozást érintett, 10-49 főt foglalkoztató 3 volt. A munkáltatók közül 4 volt 50 fő feletti létszámú, illetve 1 munkáltató létszáma meghaladta az 500 főt.

A célvizsgálat során többek között az alábbi tapasztalatokat szereztük:

A munkáltatók közel harmada nem vezetett nyilvántartást a munkahelyen alkalmazott veszélyes anyagokról és veszélyes keverékekről. Többsége rendelkezett a veszélyes anyagok biztonságos felhasználásához szükséges biztonsági adattal a munkahelyen használt veszélyes anyagokra, de volt olyan munkáltató, aki az ellenőrzés időpontjában nyomtatta ki azokat. Néhány esetben tapasztaltuk, hogy a munkavállalók számára rendelkezésre álló biztonsági adatlapok nem feleltek meg a hatályos jogszabályoknak.

A veszélyes anyagok, keverékek biztonságos felhasználásával kapcsolatosan több munkáltatónál került sor hiányosság megállapításra, így például:

- az eredeti csomagolóeszközből más csomagolóeszközbe tették át a tisztító szert, azonban nem jelölték, címkézték, így nem volt megállapítható annak tartalma.
- eredetileg élelmiszer tárolására gyártott ásványvizes flakonokban különböző veszélyes anyagokat tároltak.

A munkáltatók közel harmadánál a munkavállalók közül kiképzett, elsősegélynyújtásra kijelölt személy jelenléte nem volt biztosított.

Ágazatok ellenőrzésére vonatkozó ellenőrzési tapasztalatok:

- **Építőipar**

Az ellenőrzések tapasztalatai megegyeznek a fentebb leírt célvizsgálat tapasztalataival.

- **Feldolgozóipar**

Fafeldolgozás:

Az ágazatban a munkakörülményekre, a használt munkaeszközök munkavédelmi állapotára vonatkozó ellenőrzési tapasztalatok ellentmondásosak. Egyes esetekben tapasztaltuk, hogy a szociális létesítmények biztosítása mellett több esetben fordítottak figyelmet azok felújítására, például megfelelő öltözők kialakítására. Más esetekben a helységek megfelelő felszereltségéről,

tisztántartásáról nem gondoskodtak. Az ellenőrzött faipari üzemek egy részénél, amelyek sorozatgyártást végeztek, új termelékeny gépek, gépsorok jelentek meg. Itt már modern biztonsági berendezéseket alkalmaztak. A régi gépek esetén a tapasztaltak alapján továbbra is több hiányosság merült fel a munkaeszközök nem megfelelő állapota miatt. Intézkedésre például a védőburkolatok használatának elmaradása, megfelelő beállításával kapcsolatban került sor. Előfordult, hogy a karbantartás után a védőburkolatot nem helyezték vissza és a gép balesetveszélyes volt. A megfelelő karbantartások elmaradása miatt villamos munkaeszközök érintés elleni védelmének szigetelési hiányosságai, lekopott figyelmeztető feliratok és jelölések hiányosságai is több esetben megállapíthatók voltak. A por és forgácselzívó berendezések ellenőrzését és karbantartását elmulasztották.

A szükséges egyéni védőeszközöket többségében biztosították a munkáltatók. Ezek mellett még mindig található volt olyan eset, amikor védőlábbeli helyett papucsban dolgozott a munkavállaló.

Fémfeldolgozás

Munkabiztonság

A fémfeldolgozás ágazatban tapasztalható, hogy egyes munkáltatók több munkahelyen kisebb, nagyobb bővítéseket, felújításokat végeztek, melyek során a munkakörülmények javulása is érzékelhető volt. A régi gépek mellett egyre több korszerű fémipari gépet alkalmaztak. A munkáltatók az új gépek elhelyezését a környezetükben lévő gépek figyelembe vételével, áthelyezésével alakították ki, melyek során azok elhelyezése, megközelíthetősége az üzemi utak kialakítása megfeleltek a követelményeknek, így az szintén pozitívumként volt értékelhető.

A munkáltató munkavédelmi dokumentumaiban meghatározott egyéni védőeszközök jellemzően rendelkezésre álltak, például védőkesztyű, védőszemüveg, hallásvédők. Előfordult viszont, hogy a munkavállaló a számára biztosított fül dugót, fültokot nem használta.

Hiányosságok voltak, hogy a munkahelyeken üzemeltetett homlok villás emelőtargoncák emelőgép naplóit nem vezették naprakészen, abban a műszakonkénti vizsgálatok tényét nem rögzítették. Esetenként a kezelő elhagyásakor a targonca kulcsát az emelőgépben hagyták. Előfordult, hogy az emelőgép kezelő a targonca biztonsági övét nem használta. Emelőtargoncák esetében tapasztaltuk, hogy az emelési diagramok lekoptak, nem voltak olvashatóak vagy a gépből hiányoztak.

Munkaegészségügy

A munkáltatók az előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatokról általában megfelelően gondoskodtak. Időszakos orvosi alkalmassági vizsgálatoknál volt tapasztalható, hogy néhány esetben azok hiányoztak.

A feldolgozó ipari ágazatokban továbbra is problémát jelent a munkavállalókat érő zaj és por (faipar), légszennyező anyagok jelentette expozíciós hatások elleni védelme. Előfordult, hogy a munkahelyi zajterhelést nem határozták meg, illetve mérést sem tudtak bemutatni, így a hallásvédő egyéni védőfelszerelések meghatározásánál azokat nem vették figyelembe. A munkavállalók által használt porelzívó berendezések nem megfelelő karbantartottsága miatt, a munkahelyeken tapasztalható volt a porkibocsátás, ugyanakkor a biztosított porálcok viselése a munkavállalók részéről gyakran elmaradt.

Egyes fémipari munkáltatóknál a hegesztési technológiából adódó légszennyező anyagok (hegesztési füst) elvezetését, megfelelő elszívást, illetve légcserét, a munkáltatók maradéktalanul csak kevés helyen oldották meg. A légszennyező anyagokra vonatkozóan, a munkahelyi levegőszennyezési méréseket a munkáltatók rendszeresen nem végezték. A telepített hegesztő munkahelyeknél tapasztalható volt, azok munkavédelmi szempontú üzembe helyezését nem végezték el.

A munkáltatói szabályozásokban, például az orvosi alkalmassági vizsgálatoknál, a hallásvizsgálatok, záróvizsgálatokkal kapcsolatos intézkedések hiányoztak.

- **Gépipar**

Munkabiztonság

A munkafolyamatok szabályozottsága és az ellenőrzések miatt, kevesebb hiányosság volt tapasztalható. A munkaeszközök karbantartása rendszeresen, tervszerűen történik.

Az ellenőrzések során tapasztalható volt, hogy a szociális helységek megfelelő állapotára, tisztántartására nem fordítottak megfelelő figyelmet, mellyel kapcsolatban közérdekű bejelentések során is több esetben fordultak a hatósághoz.

A munkáltatóknál belső anyagmozgatásra használt emelőgépek teherfelvevő eszközeinek állapotára, ezen eszközök tárolása miatt került sor intézkedésre. Villamossági hiányosságok között a tömbszelencék, a külső köpenyszigetelés, villamos szerelvények sérülései voltak tapasztalhatók.

A munkavédelmi dokumentumokat, így a munkahelyi kockázatértékelést, az egyéni védőeszközhöz juttatás belső rendjét, az orvosi alkalmassági vizsgálatokra vonatkozó szabályozást a munkáltatók jellemzően elkészítették.

Munkaegészségügy:

A munkáltatók jellemzően zaj, levegőszennyezettség méréssel rendelkeztek, melyek eredményeit a dokumentumokban, így munkáltatói kockázatértékelésekben figyelembe vették. Az ennek megfelelően meghatározott, a munkavállalók részére előírt egyéni védőeszközöket a munkáltatók biztosították, azokat a munkavállalók jellemzően használták.

Az orvosi alkalmassági vizsgálatokat jellemzően elvégeztették, erre foglalkozás egészségügyi szolgáltatóval kötöttek szerződést.

- **Mezőgazdaság** (benne: növénytermesztés, állattenyésztés, erdőgazdálkodás, fakitermelés, halászat)

2020. évben ebben az ágazatban átfogó tapasztalatokat a hatóság nem szerzett. Elsősorban baleset vizsgálatok során került sor munkavédelmi ellenőrzésre.

A mezőgazdasági ágazatban pl. érkezett beadvány szerint, a munkavállaló forrázásos, illetve elesésből adódó balesetét a munkáltató nem ismerte el munkabalesetnek és nem vizsgálta ki. A munkavédelmi hatóság kivizsgálása után a munkáltatót a munkabaleset megfelelő kivizsgálására és munkabaleseti jegyzőkönyv megküldésére kötelezte.

Közérdekű bejelentés alapján került sor ellenőrzésre fakitermelés területén. Ez esetben őstermelő foglalkoztatott munkavállalókat a kivágott és feldarabolt faanyag mozgatására. A fadóntást a döntésben képzetlen és járatlan őstermelő szabálytalan módon végezte.

Munkavédelmi oktatásra, a döntéstől való biztonsági távolság betartására, orvosi alkalmassági vizsgálatok elvégzésére, munkáltatói munkavédelmi dokumentumok elkészítésére történt intézkedés.

Ebben az ágazatban halálos munkabaleset is következett be, mely esetben a szántás során használt – borulással szemben védő, védőkeret nélküli - traktor szántáskor történő felborulása során következett be halálos baleset. A traktort kezelő munkavállaló mezőgazdasági gépkezelői jogosítvánnyal sem rendelkezett.

A munkavédelmi ellenőrzések során feltárt hiányosságok jellemző formái, okai:

- a munkavállalók hiányos munkavédelmi oktatása, oktatások megfelelő dokumentálásának elmaradása;
- a munkáltatói kockázatértékelésének, munkavédelmi szabályozási dokumentációnak, hiányos, nem megfelelő tartalma;
- a veszélyes és nem veszélyes munkaeszközök üzembe helyezésének, időszakos biztonsági felülvizsgálatainak elmaradása;
- a munkaeszközök elhasználódásából és nem megfelelő karbantartásából adódó meghibásodások, így például védőberendezéseinek hiánya, működésképtelensége;
- az egyéni védőeszközök használatának elmulasztása;
- a veszélyes anyagok felhasználási szabályainak megszegése;
- a villamos vezetékek szigetelésnek meghibásodása, tokozott szekrények nyitott állapota;
- az előzetes és időszakos orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása.

A munkavédelmi ellenőrzések alapján 2020. évben történt intézkedések

Hiányosság megszüntetésére kötelező határozatok	
Határozatok száma	172 db
Intézkedési pontok száma	852 db
Tevékenységet, működést, használatot felfüggesztő munkavédelmi döntések (végzés/határozat)	
Döntések száma	139 db
Érintett munkavállalók száma	436 fő
Felfüggesztett munkaeszközök száma	133 db
Felfüggesztett tevékenységek száma	208 db
Munkavégzéstől eltiltó döntések (végzés/határozat)	
Döntések száma	23 db
Eltiltott munkavállalók száma	74 fő
Figyelmeztetések	
Végzések száma	0 db
Intézkedési pontok száma	0 db
Érintett munkavállalók száma	0 fő
Közigazgatási bírsághatározatok	
Határozatok száma	0

Közigazgatási bírság összege	0
Munkavédelmi bírsághatározatok	
Határozatok száma	11 db
Munkavédelmi bírság összege	7 603 900 Ft
Érintett munkavállalók száma	28 fő

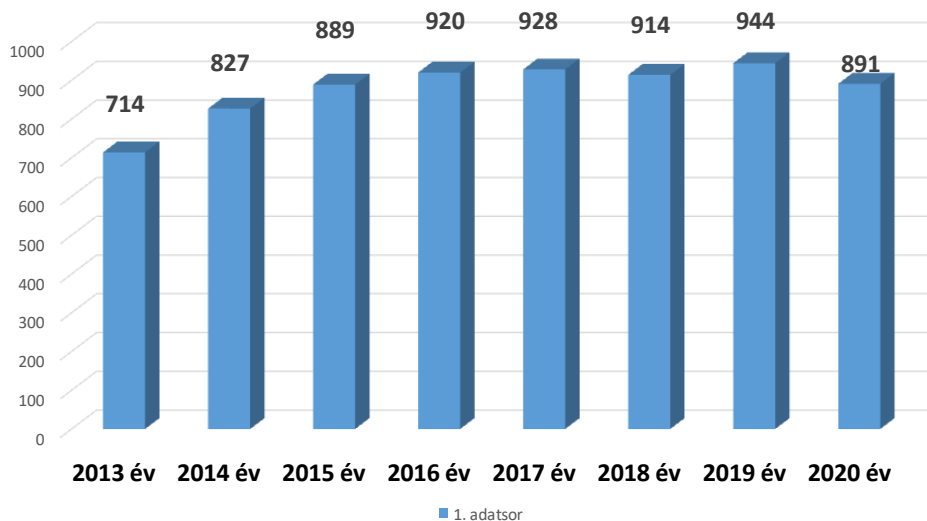
Munkabalesetek:

A munkavédelem hatékonyságának egyik jellemző fokmérője a bekövetkezett munkabalesetek száma. A hatóságunkhoz megküldött munkabaleseti jegyzőkönyvek adatai alapján 2020. évben megyénkben 891 fő munkavállalót érintő - 3 munkanapot meghaladó munkaképtelenséggel járó - munkabaleset következett be.

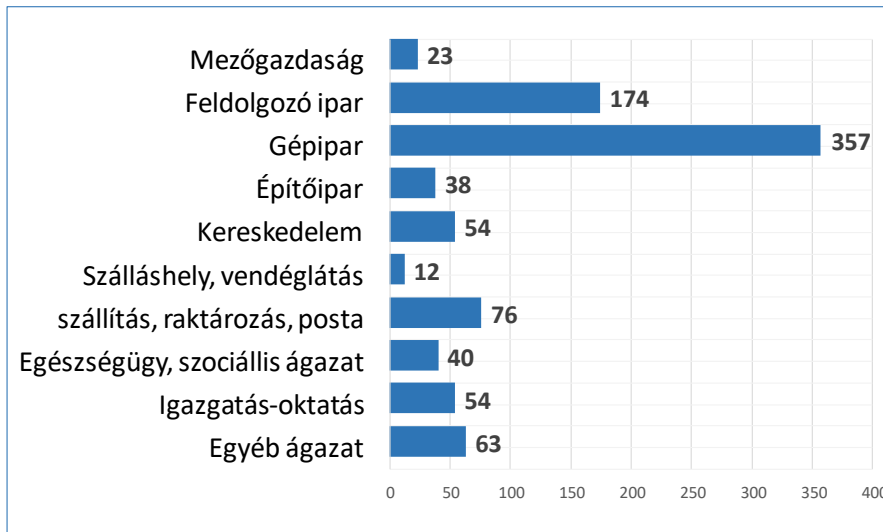
Munkabaleseti adatok országos összehasonlításban:
Munkabalesetek alakulása területi bontásban (ITM 2020 évi a munkabalesetek alakulásáról szóló tájékoztatója alapján)

Terület	Munkabalesetek megoszlása					
	Összes munkabaleset	Az összes munkabalesetből				
		Halálos	Súlyos csonkulás	Egyéb súlyos	Súlyos összesen	Csonkultások összesen
Budapest	3 157	6	2	14	22	20
Baranya	814	2	2	4	8	9
Bács-Kiskun	1 018	3	2	7	12	10
Békés	500	3	1	4	8	9
Borsod-Abaúj-Zemplén	1 221	6	2	6	14	13
Csongrád-Csanád	802	1	2	1	4	11
Fejér	1 273	3	2	1	6	14
Győr-Moson-Sopron	1 329	2	3	0	5	16
Hajdú-Bihar	934	0	1	4	5	9
Heves	731	2	2	1	5	8
Komárom-Esztergom	924	2	0	2	4	7
Nógrád	381	1	1	0	2	6
Pest	2 383	11	1	9	21	14
Somogy	636	1	0	5	6	14
Szabolcs-Szatmár-Bereg	969	2	0	2	4	8
Jász-Nagykun-Szolnok	891	6	0	6	12	12
Tolna	426	1	1	0	2	6
Vas	650	1	0	2	3	9
Veszprém	687	5	0	0	5	9
Zala	425	2	1	3	6	6
Külföld	215	4	0	0	4	3
Összesen	20 366	64	23	71	158	213

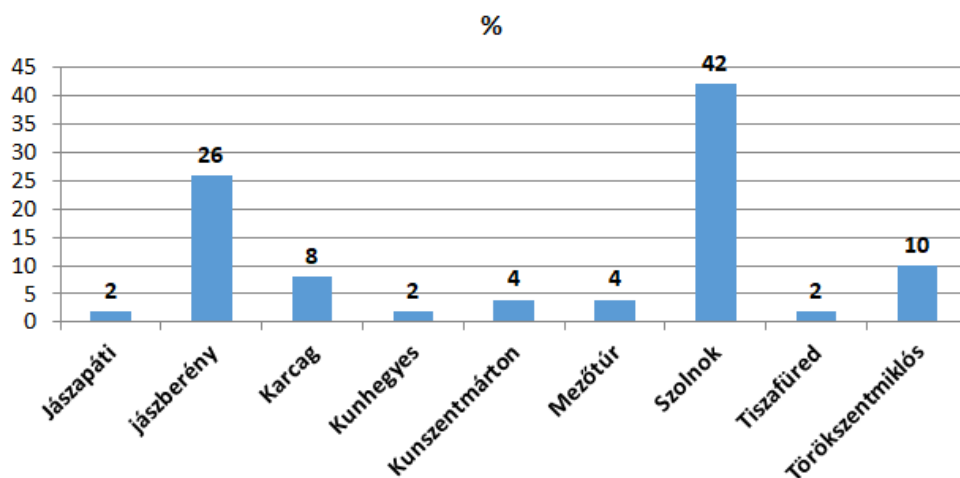
Munkabalesetek száma évenkénti bontásban (JNSZ megye)

Munkabalesetek számának alakulása Jász-Nagykun-Szolnok Megyében ágazatonként 2020. évben

Munkabalesetek számának alakulása járásonként 2020. évben %-ban megadva.

Munkabalesetek megoszlása korcsoportok alapján

Korcsoport	Munkabalesetek megoszlása					
	Összes munkabaleset	Az összes munkabalesetből				
		Halálos	Súlyos csonkulásos	Egyéb súlyos	Súlyos összesen	Csonkulásos összesen
0-17 év	1	0	0	0	0	0
18-24 év	131	1	0	0	1	2
25-34 év	203	2	0	2	4	2
35-44 év	205	0	0	2	2	5
45-54 év	210	3	0	1	4	1
55-64 év	140	0	0	1	1	2
65 évnél idősebb	1	0	0	0	0	0
Összesen	891	6	0	6	12	12

Munkabalesetek megoszlása létszám kategória szerint

Munkáltatói létszám kategória	Munkabalesetek megoszlása					
	Összes munkabaleset	Az összes munkabalesetből				
		Halálos	Súlyos csonkulásos	Egyéb súlyos	Súlyos összesen	Csonkulásos összesen
1 - 9 fő munkavállaló	110	3	0	1	4	2
10 - 49 fő munkavállaló	211	1	0	3	4	6
50 - 249 fő munkavállaló	240	2	0	0	2	1
250 - 499 fő munkavállaló	78	0	0	0	0	1
500 vagy több munkavállaló	250	0	0	2	2	2
A munkavállalók száma ismeretlen	2	0	0	0	0	0
Összesen	891	6	0	6	12	12

2020 évben bekövetkezett munkabalesetek csoportosítása jellegük szerint:

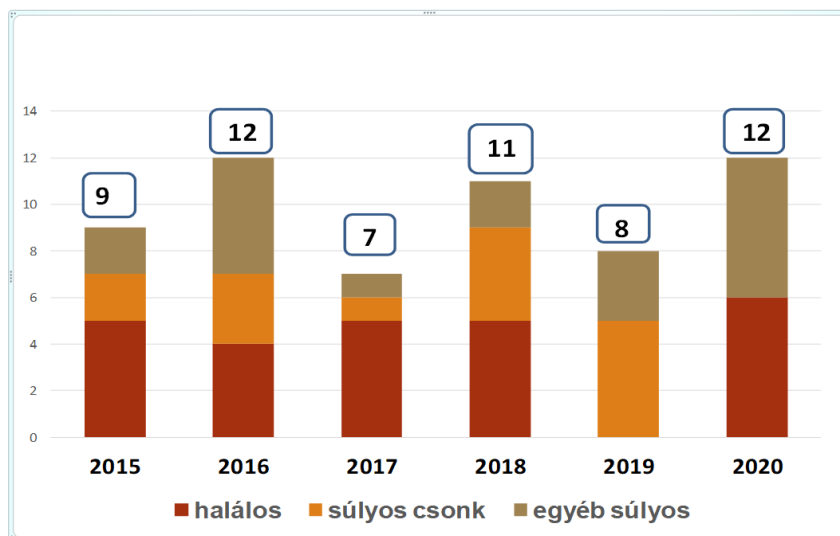
Felületi sérülés:	227
Nyílt seb:	218
Zárt csonttörés	164
Rándulás:	148
Ficam:	57
Fej és belső sérülések:	11
Egyéb vegyi anyag okozta sérülések, égések, traumás sokk, nyílt törések okozta balesetek stb.:	<u>66</u>
összesen:	891

Súlyos balesetvizsgálati tevékenység

A munkavédelmi hatósághoz 2020. évben érkezett bejelentések közül **12 súlyos munkabaleset** volt.

A súlyos munkabalesetek közül 3 közúti közlekedési baleset, melyek közül kettő halálos és egy életveszélyes munkabaleset.

A bejelentések közül 9 - *négy halálos, négy életveszélyes, egy pedig érzékszerv (egyik szem) elvesztésével járó* - **súlyos munkabaleset** kivizsgálatára került sor. Ezeken túl egy 2019. év decemberében történt súlyos munkabaleset vizsgálatának befejezésére 2020. évben került sor.

Összes súlyos munkabaleset száma Jász-Nagykun-Szolnok Megyében, 2015-2020 években.

A munkavédelmi hatóság által a 2020. évben vizsgált súlyos balesetek az alábbiak voltak:

- Forgácsoló műhelyben, a gépet kezelő munkavállaló ruházata beakadt a forgó munkadarabon lévő központosító gyűrű beállító csavarjába, amely a ruházatot felcsavarta. A baleset után a munkavállaló kórházban elhalálozott.

- Mezőgazdasági szövetkezet magtáránál bevilágítókkal ellátott azbeszt hullámpala borítású tetőn közlekedve végezték a magtisztító gép surrantó csővezetékeinek cseréjét, amikor a tető beszakadt és a munkavállaló a betonpadozatra esett és életveszélyes sérüléseket szenvedett.
- Műanyagipari telephelyen lévő csarnokban dolgozó gépkezelő munkavállaló kéziszerszámaival (lapát, partfis) rátámadt munkatársára, aki súlyos sérüléseket szenvedett.
- A darun lévő láncos függeszték egyik horga emelés során beakadt, megfeszült majd kipattanás után a sérült fejét eltalálta. A sérült arckoponya sérülés következtében a bal szemét elvesztette.
- Rakodó a tehergépkocsi platóján tartózkodva, a hulladékgyűjtő edények leadása során, a gépjármű platójáról, annak oldalfalán átesett és a beton járdára zuhant, koponyasérülést szenvedett, mely következményeként kórházban elhunyt.
- A daruzási munkák során a daru a gémmel a terület felett áthaladó 22 kV középvezetékű háromfázisú villamos szabadvezetéket oly mértékben megközelítette, áthúzott illetve hozzáért a vezetékekhez, hogy a teherkötözői munkát végző munkavállaló áramütést szenvedett, mely következményeként kórházban elhunyt.
- A munkavállalók kb. 1 tonna tömegű köracél rudat, a munkáltató által gyártott, belső anyagszállításra használt, négy keréssel rendelkező szállító kézikocsin akarták annak közepére mozgatni, amikor a kocsi felbillent és az anyag a munkavállalóra esett, aki életveszélyes sérülést szenvedett.
- Erdőfelújítási munka részeként, talaj előkészítő mélyszántást végeztek, amikor a traktor a művelt tábla széléhez érve balra fordulást követően, a munkaterület végét szegélyező növényzettel erősen benőtt, körülbelül 1,7 m mély árokba borult, mely során a munkavállaló elhalálozott.
- A munkavállaló azbeszt hullámpala tetőn leesés elleni védelem nélkül villámhárító bontását végezte, amikor alatta az azbeszt hullámpala tető beszakadt és kb. 4,8 m magasról a létesítmény beton padozatára esett.

Fokozott expozíciós esetek:

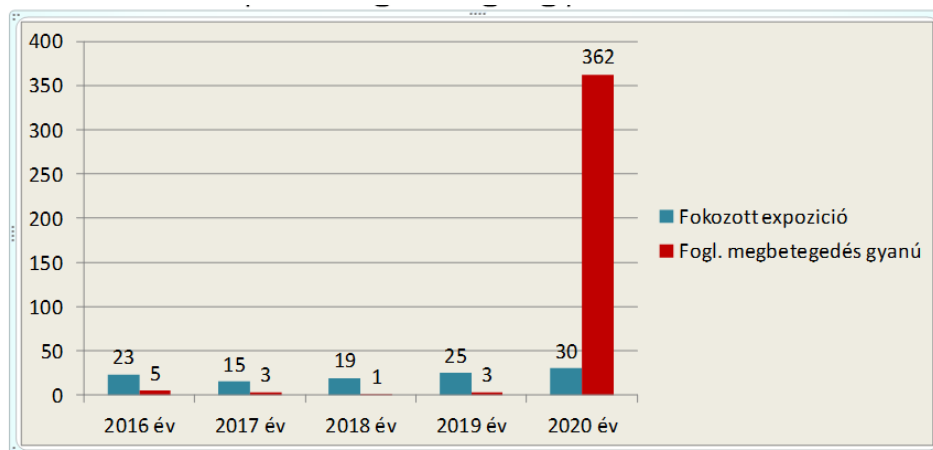
A fokozott expozíció a munkavállaló szervezetében a munkavégzés során, a foglalkozás gyakorlása közben vagy azzal összefüggésben vizsgált biológiai mutatók (vér, vizeletvizsgálat) határértékeket meghaladó mértéke. Ez még nem megbetegedés. A fokozott expozíciós esetek kivizsgálása és ez alapján a megelőzést célzó intézkedések megtétele a megbetegedések kialakulásának megelőzését szolgálják.

Jogszabályi változások miatt a munkavédelmi hatóság feladatai közül kikerült a fokozott expozíciós esetek körülményeinek kivizsgálási kötelezettsége, azt már a munkáltató végzi. A kivizsgálás eredményéről készített jegyzőkönyvet a hatóságnak kell megküldeni. A munkavédelmi hatóság a fokozott expozíciós esetekről nyilvántartást vezet, illetve annak iratait nyilvántartás céljából megküldi a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szervnek. 2020. évben 30 fokozott expozíciós esetet jelentettek be hatóságunkhoz két munkáltató részéről.

Foglalkozási megbetegedések:

Hatóságunkhoz a 2020 évben 362 fő megbetegedéssel kapcsolatban - túlnyomó részben a második félévben - érkezett bejelentés foglalkozási eredetű megbetegedés gyanújával. Ezek

közül 360 fő munkavállaló megbetegedését a COVID-19 típusú koronavírus okozta. A bejelentések elsősorban oktatás (óvodák, iskolák), egészségügy, szociális gondozás területéről

Fokozott expozíciós esetek és foglalkozási megbetegedések számának alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2016-2020 években.

A járványügyi helyzetre tekintettel a munkavédelmi hatóság a foglalkozási megbetegedés gyanú kivizsgálását - a személyes kontaktust kerülve- elektronikus úton megküldött nyilatkozatok alapján végezte. A kivizsgáláshoz a munkáltató, a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosa, a munkavédelmi képviselő (közalkalmazotti tanács elnöke), valamint a megbetegedett munkavállaló írásos nyilatkozata került bekérésére. A kivizsgálásba az innovációs és technológiai miniszter által vezetett minisztérium orvos szaktanácsadója is bevonásra került. A korábbi évekhez nem hasonlítható mennyiségben beérkezett bejelentések kivizsgálásához kapcsolódó adminisztratív teendők, a kivizsgálások, az osztály valamennyi ügyintézőjének többlet terhet jelentett, mely a munkavédelmi hatóság egészének működésére hatással volt. A bejelentett foglalkozási megbetegedések kivizsgálását, az adatok bekérését, vizsgálati lapok NNK-hoz történő felterjesztését folyamatosan végzi hatóságunk. A kivizsgálások többsége 2021. évre húzódott át.

A járványügyi helyzetre tekintettel minimalizálni kívántuk a személyes ügyintézés, mégis több intézménytől és az érintett munkavállalók egy része a telefonon történő kapcsolatfelvétel mellett személyesen is megkereste hatóságunkat. Az orvosok, munkáltatók, munkavállalók, munkavédelmi képviselők rendszeresen fordultak hatóságunkhoz, mivel nem voltak tisztában a kivizsgálás folyamatával, módjával, lehetőségeikkel. A kivizsgálás során pedig rendszeresen tettek fel kérdéseket a kiküldött nyilatkozatok kitöltésével kapcsolatban.

A bejelentések kb. 30 % -a adathiányos volt, arról például a TAJ- szám, személyes adatok, foglalkozás megjelölése, stb. hiányzott. E tekintetben a kivizsgálások lefolytatásához elengedetlen adatok egyeztetése érdekében telefonon, illetve írásban kellett a szükséges egyeztetéseket lefolytatni.

A fentiekén túl a bejelentett más típusú foglalkozási megbetegedés gyanújának kivizsgálására is sor került.

Tájékoztató, tanácsadó tevékenység:

A tanácsadások száma a 2020. évben 42 db volt. Többségében telefonon keresték meg hatóságunkat összesen 31 esetben, ezen kívül 4 esetben személyesen és 6 esetben-e-mailben kértek tanácsot.

A tanácsadások egy része több témakört is érintett, melyek jellemzően a következők:

- baleset kivizsgálása, minősítése, bejelentése;
- munkáltatói kockázatértékelés; veszélyes anyagok kockázatbecslése;
- orvosi alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatos előírások;
- egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozása, egyéni védőeszköz biztosítása;
- munkavédelmi ismeretek;
- munkavégzés hatókörében tartózkodók védelme;
- munkavédelmi üzembe helyezés.

Fentiekén túl rendszeresen kellett tanácsadási tevékenységet folytatni, a koronavírussal kapcsolatos kivizsgálások kérdéskörében, melyeket a foglalkozási megbetegedések kivizsgálásánál részletesen megemlítettünk.

A hatósághoz érkezett munkavédelmi szabálytalanságokra vonatkozó bejelentések:

A 2020. évben 19 db panasz és 44 db közérdekű bejelentés érkezett hatóságunkhoz. A közérdekű bejelentések, panaszok többsége a feldolgozóipari, mezőgazdasági, építőipari, kereskedelmi, valamint a szolgáltatási tevékenységhez kapcsolódott.

A panaszok tartalmát tekintve néhány a munkabaleset kivizsgálásának elmaradása témakörben érkezett, melyek kivizsgálását a munkavédelmi hatóság végezte. A többi, foglalkozási megbetegedéseket panaszoló munkavállalóknál, mivel megbetegedését sem háziorvosa sem foglalkozás-egészségügyi orvosa nem jelentette be, foglalkozási megbetegedés gyanújával a panaszt továbbítottuk az NNK-felé.

A közérdekű bejelentések legnagyobb része a munkahely kialakításával, a munkavégzés körülményeivel és az egyéni védőeszközök biztosításával, illetve annak hiányával kapcsolatban érkezett.

Szolnok, 2021. augusztus 25.

Összeállította:

Katonáné Papp Ágnes
osztályvezető

50/2021. (IX.24.)
számú határozata

a megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódó pályázat megvalósításáról, Megyei Esélyteremtő Paktumról

Szolgáltatási Út Térkép

EFOP-1.6.3-17-2017-00015

Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Készítette:

- *Diversitas Központ Kft.*

- *Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség*

2020. június

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Vezetői összefoglaló

A társadalmi felzárkózás kérdése a 21. század egyik legnagyobb kihívása lesz a teljes magyar társadalom, a központi közigazgatás és magyar gazdaság egésze számára. Ebben a kérdéskörben számos területen szükséges immár évek óta látni és érteni az egyes összefüggéseket és azokat a trendeket, amelyek egyértelműen utalnak arra, hogy miként változhatnak, illetve változnak majd biztosan a következő évek során a körülmények és egyes relációk. Ugyanakkor szükség van arra is, hogy a társadalmi felzárkózás kérdését **a lehető legtöbbet lássák egységesen**, és a különböző megközelítések ne kioltják, hanem támogassák egymást, illetve egyes konkrét kérdésekben a lehető legegyszerűbb és legszélesebb körű konszenzus alakulhasson ki. Mindez azt is jelenti, hogy egy tanulási folyamatnak is végbe kell mennie a különböző aktorok, stakeholderok körében, amely során kellő nyitottsággal kell fordulnia mindenkinek a különböző új gondolatok, új megközelítések felé.

Azt is látni kell, hogy a társadalmi felzárkózás folyamata ma már nem pusztán azért szükséges, mert a jó erkölcs ezt várja el egy demokráciában mindazoktól, akik tehetnek azokért, akik a társadalom alsóbb szintjein, vagy rosszabb körülmények között és feltételek mellett élnek, hanem immár azért is, mert a gazdasági fejlődés, valamint a társadalom egészben tartásának is a záloga kell, hogy legyen az, hogy ne távolodjanak el egymástól túlzottan az egyes társadalmi csoportok, illetve, hogy folyamatosan nyitottak és együttműködésre készek legyenek egymás iránt.

Harminc évvel a rendszerváltás után kimondható, hogy Magyarországon a társadalmi felzárkózás kérdésében elvárt legfontosabb teendők, illetve az azokat körülvevő szempontok és környezet is megváltozott. Egyértelműen kibővült számos új elemmel az egész kérdéskör, hiszen bár még ma is fontosak az esélyegyenlőségi, jogegyenlőségi, valamint szociális alapú megközelítések, immár egyértelműen előtérbe kerültek és kimondottan meghatározóak lettek azok a felvetések, megközelítések is, **amelyek a gazdasági alapú társadalmi felzárkózásban látják a pozitív jövőképet**. Ez a szemlélet abból indul ki, hogy a gazdasági folyamatokból hosszú ideig kiszorult roma és hátrányos helyzetű emberek – illetve elsősorban ma már az ő gyermekeik és unokáik, illetve a más hátrányokkal küzdő csoportok tagjai – csakis akkor tudnak felsorakozni a többségi társadalomhoz, **ha újra megjelennek a munkaerőpiacon, dolgozókká, adófizetőkkel, és nagy számban fogyasztókká válnak**. Ez alapján véve a szocializmus idején is tetten érhető volt, de abban a korban a mesterséges munkaerőpiacon tartás pusztán a leszakadást gátolta meg, de nem kínált társadalmi mobilitást, és nem ösztönzött a szakmaszerzésre. A piacgazdaság farkastörvényei 1990-től viszont már kíméletlenül rávilágítanak arra, hogy valós, érdemi munkája, és abból tisztességes keresete csakis annak lesz, akinek legalább szakmája – azaz, valódi végzettsége – van, és ezeket az embereket a jelenkor meg is becsüli, könnyen megy a munkaerőpiacon való elhelyezkedés, főleg annak fényében, hogy a munkahelyi diszkrimináció is erősen visszaszorulóban van. Azaz, a társadalmi felzárkózást az szolgálja, ha a társadalom alsóbb szintjein élők is dolgoznak, pénzt keresnek, és tudnak önmaguk is javítani a helyzetükön. Természetesen ez nem megy kizárólag önerőből, rengeteg állami, térségi és helyi külső segítségre van szükségük ezeknek az embereknek, de elsőként azt kell elérni, hogy legyenek részei a hazai gazdasági folyamatoknak, azokhoz pedig az oktatáson keresztül vezet az út. Több generáció rossz beidegződését kell maguk mögött hagyni, vélt és valós sérelmek súlyát kell levenni magukról, és felismerni adott helyzetben az adott lehetőségeket. Az iskola az első lépés, miközben dolgozni kell azon is, hogy erősebb szocializációs alapokra épüljenek fel emberi sorsok, és a korábban kevésbé jellemző tudatosság és óvatosság is ott legyen a felzárkózásra szoruló családok és közösségek hétköznapijaiban.

Az első lépésként említett iskolába (illetve az iskolával együtt kötelezővé tett óvodába) természetesen el kell jutni, amihez megfelelő infrastruktúra szükséges. Eközben kell valamilyen biztosnak tekinthető lakhatás is, ahonnan elindulhatnak és ahova visszatérhetnek a jövő munkavállalói. Szükséges továbbá, hogy a legfontosabb egészségügyi és szociális alapszolgáltatások is rendelkezésre álljanak, miközben a helyi közösségeknek is erősnek, egymást és önmagukat segítőknak kell lenniük. Kell mindezekon túl az is, hogy a közfeladat-ellátásban jól teljesítsenek a munkavállalók, legyen elég tanár, egészségügyi dolgozó, buszvezető, postás, rendőr, mentőápoló, valamint, hogy a gazdasági folyamatok ne csak makró szinteken legyen biztatóak és prosperitás mutatók, hanem a helyi, vagy térségi szinteken is.

Az alábbiakban egy, az ehhez a célhoz talán valóban közelebb vivő olyan tanulmány kerül bemutatásra, amelynek az a szándéka, hogy segítsen meghatározni, milyen állapotban is van jelen pillanatban Jász-Nagykun-Szolnok megye a társadalmi felzárkózás tekintetében, valamint, hogy rövid-, és középtávon milyen intézkedések és fejlesztések lennének szükségesek ahhoz, hogy javulás, előbbre lépés történhessen. A Szolgáltatási Út Térképnek (SZÚT) elnevezett dokumentum elsősorban a megyei hiányosságokat próbálja összegezni, valamint keresi azokat a jó gyakorlatokat, megoldási javaslatokat, amelyekkel ezek pótolhatók, valamint egyértelmű társadalmi felzárkózás lesz a későbbiekben biztosítható.

A tanulmány elkészítését egy Európai Unió fejlesztési pályázati program biztosítja. Az **EFOP-1.6.3-17-2017-00015** – „*Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan*” kódszámú és elnevezésű projekt arra ad lehetőséget, hogy a megyék – pontosabban a megyék közgyűlési hivatalai, – olyan kötelező és szabadon választott tevékenységeket hajtsanak végre, amelyekkel a társadalmi felzárkózás folyamatába a lehető legtöbb megyei szintű szereplőt legyenek képesek bevonni, azokat alkalmassá tenni, valamint feltárni azokat a hiányosságokat, amelyek megnehezítik az egyes célcsoportok felzárkózási törekvéseit.

A projekt megvalósulása során a Szolgáltatási Út Térkép mellett segítik a célok teljesülését a kötelező jelleggel felálló Megyei Felzárkózási Fórum elnevezésű szakmai- és szakmapolitikai grémium és annak ülései, a legfontosabb területek megyei problémáinak a feltárását célzó ágazati munkacsoportok, valamint azok a rendezvények, amelyek a közösségi együttműködés erősítését szolgálják majd. A Szolgáltatási Út Térkép a projekt megvalósítására szánt 39 hónap során e szereplők bevonásával, folyamatos tájékoztatásával, véleményük, javaslataik kikérésével és felhasználásával, illetve az alábbiakban ismertetett módszertan metódusa alapján készült el.

Forgács István
Stratégiai tanácsadó

Tartalomjegyzék

1	Alapvetés.....	5
2	Kapcsolódás más programhoz.....	9
3	Ágazati megközelítések	11
4	A megye legfontosabb alapadatai, történelmi háttér, általános megyei ismérvek és a település-kategorizálás alapvető módszertana	13
5	Mutatók, indexálás, igények és reálisan megvalósítható fejlesztések relációja.....	38
6	Módszertani háttér – hogyan készült a SZÚT?	40
7	HEP-ek bevonása, felhasználása	40
8	Kérdőíves információgyűjtés és elemzés	41
9	Összegző megállapítások a kérdőíves felmérések és egy egyes települések vezetőivel folytatott személyes interjúk alapján.....	59
10	Járásonként bontás	64
10.1	Jászapáti járás	65
10.2	Jászberényi járás	75
10.3	Karcagi járás	85
10.4	Kunhegyesi járás.....	94
10.5	Kunszentmártoni Járás.....	108
10.6	Mezőtúri járás	120
10.7	Szolnoki járás	129
10.8	Tiszafüredi járás	144
10.9	Törökszentmiklósi járás.....	154
11	Végső összegzések megállapítások.....	165

1 Alapvetés

A társadalmi felzárkózás értelmezése, hazai és globális megközelítése, az esélyegyenlőség kérdésével való kapcsolata, gazdasági kihatása, célcsoportok, a társadalmi felzárkózás összetevői

A 1990-es rendszerváltást követő időszak gazdasági és társadalmi folyamatai egyértelműen arra világítottak rá, hogy a társadalmi felzárkózás segítése, előmozdítása a 21. század egyik legegységértelműbb kihívása, illetve szükséges elvárása lesz az egykor volt szocialista államokban, így Magyarországon is. Az eredményes, egyértelmű társadalmi felzárkózásra szükség lesz ahhoz, hogy:

- a legfontosabb gazdasági folyamatok fenntarthatók legyenek,
- megmaradjanak a legszükségesebb társadalmi együttélést szolgáló relációk,
- valamint szükség lesz rá ahhoz is, hogy tudatosabbá és önmagukért is tenni képes és felelőssé válni tudó társadalmi csoportok (illetve helyi közösségek) jöjjenek létre, akár egy adott kisebbségként is azonosítva magukat nagyobb társadalmi csoportokon (többségi közösségeken) belül.

Ezeket a társadalmi csoportokat sokféle szempont alapján próbálta a szociológia és a közgazdaságtan az elmúlt évtizedek során meghatározni. Mostanra talán valóban eljutottunk oda, hogy a modern világ már egyértelműen ki tudja jelölni, hogy melyek azok a csoportok, amelyeknek az egyes tulajdonságaikból, körülményeikből adódóan szükségük lehet arra, hogy a társadalmi többséggel szemben fennálló hiányaik kiegyenlíthetők legyenek. Azaz, ez a kérdéskör nem pusztán az anyagi javak mentén kívánja meghatározni, hogy kik azok, akiknek segítségre van szükségük ahhoz, hogy majd csökkenjen a közöttük és a többség között meglévő távolság, hanem odafigyel arra is, hogy hogyan lehetne a társadalmi elismertséget és elfogadást is erősíteni az irányukba. Nagyon fontos egyértelművé tenni, hogy a **társadalmi felzárkózás nem klasszikusan értelmezhető osztályharc**. Helyette inkább arról van szó, hogy mennyire fontos lenne, **hogy jogaik, lehetőségeik, hozzáféréseik is hasonlóak legyenek, mint a többségnek, sőt, egyes területeken belül akár kiemelt figyelmet és támogatást is kapjanak**.

Vitathatatlan, hogy ebben a folyamatban kellenek a folyamatosan jobbá, pontosabbá váló jogszabályok, az egyértelmű és jó hatásfokkal alkalmazott szakmai programok, az egyre szélesebb tudással bíró és egyre nagyobb számú szakembergárda, valamint az, hogy egy olyan közgondolkodás jelenjen meg, amelyek együttesen képesek lehetnek arra, hogy a társadalmi felzárkózás valóban eredményeket is jelenthessen a célcsoportjai számára. Ez egy globális történet, amelyben számos tényező segítheti – vagy éppen hátráltathatja – ezt a folyamatot, de pont a nemzetközisége, és a szélesebb kitekintés lehetősége lehet annak a záloga, hogy egyre jobb tapasztalatok és egyre innovatívabb ötletek legyenek megismerhetők. Azzal mindenki tisztában van, hogy miközben a globális társadalom legszegényebbjai és leggazdagabbjai, illetve a jogaikat a lehető legszélesebb formában gyakorolók és a jogaikban leginkább korlátozottak közötti távolság folyamatosan nő, **addig a közbenső 80%-on belül igenis lehet tenni a kiegyenlítettebb viszonyokért**. Azaz, az eredményes társadalmi felzárkózás kérdése bizonyos tekintetben egy realista megközelítés mellett kívánja meg a résztvevőitől, szereplőitől a hatásos cselekvést, nem kerget rózsaszín álmokat, és megpróbál valóban véghez vihető társadalmi felzárkózást mozdítani elő.

Magyarországon a társadalmi felzárkózás kérdése még mindig egy viszonylag szűken értelmezett megközelítésből táplálkozik, **az emberek túlnyomó többsége úgy véli, hogy ez az a folyamat, amelyben segíteni kell a szegényeket és a romákat**. Esetleg megjelennek még a fogyatékkal élők közülük is elsősorban a vakok és látássérültek, valamint a

mozgáskorlátozottak, akik nagyobb számban vannak jelen, de rajtuk kívül más csoportok már csak egy egészen szűk réteg számára azonosíthatók célcsoportként. Pedig kisebb beszélgetések, és azokon elhangzó egyszerű érvek azonnal megértetik velük is, hogy a fentiek mellett beszélni kell más csoportokról is.

Azaz, a társadalmi felzárkózás valóban egy olyan folyamat, amelyben nagyon sokféle embernek lehet szüksége ahhoz támogatásra, hogy a közte és a társadalom többsége közötti távolság szűkülhessen, és ennek nem pusztán az anyagi javakban van lemérhető eredménye vagy eredménytelensége, hanem a társadalmi befogadás tekintetében is látható az, hogy mennyire sikeresek a felzárkózási, támogatási folyamatok.

A jelenlegi Tanulmány módszertana alapvetően abból indul ki, hogy a társadalmi felzárkózás folyamatához a meglévő jogszabályi háttér, valamint társadalmi változások alapján egyértelműen meghatározhatja majd azokat, akik érdemi célcsoportjai lehetnek ezeknek a feladatoknak. A célcsoport-beazonosítás mindenképpen rendező elvet jelent, hiszen elsősorban ez jelöli ki, hogy az egyes ellátandó feladatok kinek az igényei, szükségei, elvárásai mentén kell, hogy teljesüljenek, de minden csoport vonatkozásában látni kell az adott csoportot körülvevő többségi társadalmat is, **amelynek szintén lehetnek igényei, elvárásai, véleménye, javaslata, vagy éppen felelőssége és feladata** abban, hogy mennyire lehetnek ezek a feladatok sikeresek, eredményesek. A célcsoport beazonosítása mellett meg kell határozni, hogy jelen pillanatban **milyen egyéb társadalmi, gazdasági folyamatok zajlanak akár egy-egy járason, illetve magán a megyén és az országon belül, illetve, hogy mire kell számítani az elkövetkezendő 8-10 esztendő vonatkozásában.** Ez azért nagyon fontos, mert korábban kimondottan jellemző volt a szakmai tanulmányok többségére, hogy az általuk feltárt állapotok nem feltétlenül tendenciák vizsgálatain, és az azok mentén megfogalmazott következtetéseken alapultak, és még kevesebb volt azok száma, amelyek ezeket a tendenciákat nemcsak a jelenlegi állapotig, hanem messze azon túl, az elkövetkezendő évekre, időszakra is értelmezték volna.

Magyarország, és azon belül Jász-Nagykun-Szolnok megye számára egyértelmű, hogy **a jelenlegi társadalmi és gazdasági változásokat befolyásoló folyamatok egy ideje biztosan zajlanak már**, sokan a rendszerváltást tartják az egyik legfontosabb mérföldkönek, ők úgy vélik, sok dolog akkor változott meg kellően ahhoz, hogy kihasson a jelenünkben meglévő viszonyokra, állapotokra is (privatizáció, állami cégek bukása, munkanélküliség megugrása, piacgazdaság bevezetése). Viszont azt is látni kell, hogy ezek, vagy éppen az új, esetleg hasonló folyamatok nem álltak meg, **továbbra is zajlanak**, és az elkövetkezendő években is velünk lesznek. Az eredményes társadalmi felzárkózás mindezekből kiindulva csakis úgy történhet meg, **hogyha sikerül a folyton változó körülményekre felkészülni**, és azokkal együtt élve, azokhoz igazodva alakítani ki, és valósítani meg azokat az intézkedéseket, amelyektől várjuk a változást.

Jelen pillanatban a társadalmi felzárkózást érintő szakmai diskurzus – összhangban a 2003. évi CXXV. törvénnyel – többé-kevésbé egyetért azzal, hogy kik is lehetnek az úgynevezett **sérülékeny csoportok** tagjai, akik gyakorlatilag a társadalmi felzárkózásban leginkább érintett csoportokat is jelentik. Itt viszont szükséges egy kisebb, de nagyon fontos kiegészítést tenni, ami arról szól, hogy **a társadalmi felzárkózás és az esélyegyenlőség kérdése hogyan is viszonyul egymáshoz.** A sérülékenynek minősített csoportok nem minden esetben szükséges, hogy érdemi társadalmi felzárkózási folyamatok egyértelmű célcsoportjai legyenek, ugyanakkor a társadalmi felzárkózási folyamatok túlnyomórészt olyan csoportokra vonatkoznak, amelyek meglehetősen gyakran minősülnek sérülékeny, vagy sérülékeny helyzetű csoportnak.

Jelenleg a törvény és a szakma az alábbi kategóriákat határozza meg, hogy kik is azok a személyek, és melyek azok a csoportok, amelyekkel kapcsolatosan elvárja, hogy az esélyegyenlőség a lehető legteljesebb mértékben vonatkozhasson rájuk, illetve, hogy bizonyos értelemben **a társadalmi felzárkózásnak részesei lehessenek**. Ezek az emberek azok, akiket az alábbi tulajdonságaik, jellemzőik alapján egyértelműen meg tudunk különböztetni a társadalom más csoportjaitól:

1. nem,
2. faji hovatartozás,
3. bőrszín,
4. nemzetiség,
5. nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozás,
6. anyanyelv,
7. fogyatékoság,
8. egészségi állapot,
9. vallási vagy világnézeti meggyőződés,
10. politikai vagy más vélemény,
11. családi állapot,
12. anyaság (terhessége) vagy apaság,
13. szexuális irányultság,
14. nemi identitás,
15. életkor,
16. társadalmi származás,
17. vagyoni helyzet,
18. foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
19. érdekképviselőhez való tartozás,
20. egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző (a továbbiakban együtt: tulajdonság)

Mint láthatjuk, a fenti szempontok szerinti kategorizálás nem minden esetben jelöl ki társadalmi felzárkózási célcsoportokat. **Azaz, az esélyegyenlőség biztosítása nem esik egybe minden helyzetben a társadalmi felzárkózással.** Azt ki lehet mondani, hogy a társadalmi felzárkózást nagy mértékben elő tudja mozdítani az esélyegyenlőség biztosítása, ugyanakkor számosan lehetnek olyanok is, akiknek a társadalmi felzárkózása kevésbé fontos (nincsenek akkor távolság vagy leszakadás a többségnek tekinthető társadalmi csoportoktól), ellenben lehetséges, hogy nem teljesek az esélyegyenlőségi feltételek a számukra. Tipikus példa lehet erre egy olyan homoszexuális pár, amelynek nincsenek megélhetési gondjai, képzett, jól keres, jól él, ellenben egyes családügyi kérdésekben korlátozva van). Azaz, egyesekre egészen egyértelműen vonatkoztatható, másokra kevésbé, és vannak olyan is, akik esetében az nem értelmezhető a gyakorlatban. A projekt elvárásai mentén szükséges egyfajta szűkítést alkalmazni, és ez a szűkebb értelmezés az alábbi csoportokra vonatkozik:

- **Nők**
- **Gyermekek**
- **Idősek**
- **Mélyszegénységben élők**
- **Fogyatékkal élők**
- **Romák**

Reményeink szerint mindenki számára egyértelműen beazonosíthatók lesznek a „Társadalmi felzárkózás”, az „Esélyegyenlőség”, valamint az „Egyenlő bánásmód” kifejezésekhez kapcsolódó hátterek, keretek, valamint ezek egymáshoz való relációi. A Szolgáltatási Út Térkép

eredeti célja szolgáltatási hiányok feltárása mentén fogalmazni meg azt, hogy milyen fejlesztések szükségesek. Azaz, a tanulmány legfőbb mondanivalója az, hogy azt feltételezzük, hogy valakik (egy jól beazonosítható adott csoport tagjai) bizonyos szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá ugyanolyan mértékben, vagy minőségben, mint ahogyan az elvárt lenne, ebből adódóan pedig hátrányt szenvednek el, és ezen változtatni lesz szükséges.

Nagyon fontos, hogy ezek a relációk tiszták legyenek minden olyan szereplő számára, akinek a témakörben feladata, felelőssége van, de ugyanígy fontos lenne, hogy maguk a célcsoportok is tudják ezt értelmezni és segíteni a jobb viszonyok létrejöttét és megtartását.

2 Kapcsolódás más programhoz

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához való illeszkedés

Elvárásként fogalmazódott meg, hogy az EFOP 1.6.3-as kódszámú projekt keretén belül megvalósuló megyei szintű feladatoknak összhangban kell lenniük a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiával (MNTFS). Erről azt kell tudni, hogy olyan komplex intézkedéscsomagot jelöl, amely többféle célcsoport számára kínál felzárkózási lehetőséget. Ennek a Stratégiának egy frissített, II-es számmal ellátott változata jelöli ki leginkább azokat, akik a felzárkózási folyamatok legszélesebb körű célcsoportját jelentik, ezek pedig

- a tartósan rászorulóknak
- a szegény családban élő gyermekeknek
- és a romák.

Kellő részletességgel szoltunk már arról, hogy az egyes célcsoportok sokfélék lehetnek, és sokszor közös halmazokban is megjelenhetnek. Ugyanakkor az említett Stratégia II-es számú verziója kellően egyértelmű kapaszkodó ahhoz, hogy tudjuk, kikre kellene talán a legtöbb figyelmet és erőforrást biztosítani majd a projekt megvalósítása során. A kérdéskörrel és a megye jövőjével foglalkozó szakemberek hosszú ideje szeretnék felhívni a figyelmet arra, hogy az egyes célcsoportok között **kiemelt figyelmet kellene fordítani a gyermekekre, és az ő csoportjukon belül is a roma gyermekekre.** Ez a gondolatosság találkozik a kormányzati szemlélettel is, amely kiemelten fontosnak tartja, hogy az életük első 18-20 évében számos lehetőséget és támogatást kaphassanak a rászoruló gyermekek: a Biztos Kezdet Gyerekházaktól kezdve az ingyenes iskolai étkezésen át egészen a tanodákig, valamint a sikeres szakmaszerzést támogató ösztöndíjakig, illetve a legtehetségesebbek és legkitartóbbak részére egyetemi szakkollégiumi programokig. Fontos lenne, hogy ezzel a megközelítéssel azonosulni tudjon minden érintett megyei szereplő és, hogy segíteni tudják, azt, hogy valódi eredményeket lehessen felmutatni majd.

Az MNTFS 2014 őszi frissített, végső változatért az Emberi Erőforrások Minisztériuma felel, és a tartalmából kiderül, hogy a kormányzat nemzetközi sztenderdekhez formálta azt, eredeztetve a 2010-es esztendő második felében teljesített Európai Unió elnökségi időszakhoz, **amely során elfogadásra kerül a hazánk által javasolt Európai Roma Stratégia kidolgozásának a szükségessége** elsőként a tagállamok szintjén.

Magyarország, mint önálló kezdeményező és betervező azóta komplex fejlesztési programokba fogott, de **mindezt hiányoztak a megyei szintű együttműködést létrehozni és megtartani képes kezdeményezések.** Az EFOP 163-as kódszámú projekt ezt az ürt lenne hivatott betölteni, és amellyel, hogy elsődleges célja a megyei szereplők alkalmasabbá tétele, aközben az is a szándéka, hogy a más kódszámú és más elnevezésű, de szintén társadalmi felzárkózási szolgáló projektek is sikeresek lehessenek.

A Stratégia legfontosabb vonatkozó célkitűzései az alábbiak (nem teljes felsorolás):

- Összkormányzati felzárkózási prioritása
- Felzárkózási-eltű fejlesztéspolitika
- Az integráció egyértelmű felvállalása és támogatása
- Komplexitás és koncentráció
- Innováció és fenntarthatóság
- Fokozatosság
- Biztos kezdetre felépíthető biztos jövő
- Személyes felelősség és személyes részvétel
- Közösségi részvétel

Ugyanakkor nagyon fontos tényként kell megemlíteni azt is, hogy a társadalmi felzárkózásnak a romákkal és a mélyszegénységben élőkkel foglalkozó feladatsora 2019 májusában az Emberi Erőforrások Minisztériumától átkerült a Belügyminisztériumba. Ennek legfőbb oka talán az lehet, hogy a közigazgatás-alapú társadalmi felzárkózás elősegítheti, hogy a helyi és térségfejlesztési folyamatokban egyszerre jelenjenek meg a gazdasági előrelépést úgy kínáló kezdeményezések, hogy elsőként a helyi közigazgatás-, és közfeladat-ellátás szervezése lesz fejlesztve. Az első tapasztalatok egyértelműen visszagazolják a döntés helyességét – a szociális típusú korábbi megközelítések helyett valóban teret nyernek azok a gondolatok, amelyek a térség- és gazdaságfejlesztés összefüggéseiben látják a társadalmi felzárkózás lehetőségét.

3 Ágazati megközelítések

Jövőbe tekintés az eredményes társadalmi felzárkózáshoz

A két-, és többoldalú szemléletmód alkalmazásának szükségessége, a kollektív áldozatiság elkerülésének fontossága

A társadalmi felzárkózás vonatkozásában sokan szeretik a klasszikusnak is tekinthető 4 nagy területet, témakört megjelölni, mint a legfontosabb beavatkozási pontok (számos kormány próbálta meg ezek mentén kialakítani korábban is a saját felzárkózás-politikáját):

- oktatás
- lakhatás
- foglalkoztatás
- egészségügy

Természetesen nem vitatható, hogy ezek kiemelten fontos kérdéskörök, ugyanakkor ennél sokkal összetettebb, hogy mire és hogyan van szükség egy helyi közösségben, illetve egyes földrajzi egységeken belül, amikor a felzárkózás igénye, illetve szüksége egyértelművé válik. Úgy véljük, a fenti 4 nagy témakör elsősorban a felzárkózás **elsődleges célcsoportjait, és azok igényeit, szükségleteit** helyezi a fókuszba, ők pedig, ahogyan a fentiekben is volt már szó róla, **többnyire a mélyszegénységben élőket, a romákat, a fogyatékkal élőket, illetve a gyerekeket, a nőket és az időseket jelentik.**

Ugyanakkor szilárd meggyőződésünk, hogy a sikeres társadalmi felzárkózási folyamatokban azok a szempontok, azok az igények is jelen kell, hogy legyenek, amelyek az **ügynevezett másik oldalakat kísérik.** A másik oldalak jelen esetben a többségi társadalom csoportjait jelentik, a politikai- és szakmapolitikai döntéshozókat és döntés-előkészítőket (szakembereket), vagy éppen azokat a közfeladat-ellátókat, akik maguk is aktív formálói annak, hogy hogyan sikerül egy-egy közösséget, leszakadt csoportot közelebb hozni a többség általános sztenderdjeihez a mindennapokban ugyanúgy, mint egy-egy hosszabb folyamat/időszak során. Ők, ezek a csoportok maguk is kiemelten fontosak, mégis úgy tűnik, hogy méltatlanul kevés szó esik róluk, illetve kevés erőforrás vagy intézkedés segíti általában őket abban, hogy az alapfeladatként rájuk testált teendő túl is mutasson egy kicsit a napi rutinjukon, és hogy az akár valóban eredményes felzárkózást segíthessen elő. Ugyanígy fontos, hogy beszéljünk arról, **hogyan az egyes csoportok, közösségek mit tehetnek saját magukért, önmaguk hogyan segíthetik elő a tagjaik, vagy a csoport egészének (nagy részének) az előbbre jutását, társadalmi felkapaszkodását.** Ha innen, ezen szempontok szerint nézzük, akkor a legfontosabb intézkedési területek (kissé már specializáltan is) a mi olvasatunkban az alábbiak lennének:

- az oktatás tudatosabb kihasználása
- az oktatásra, végzettségre épülő foglalkoztathatóság növelése, a munka világában való megjelenés, vagy az oda való visszatérés
- az egészségügy tudatosabb használata, érdemi megismerése
- lakhatás saját-, valamint közösségi erőből való erősítése
- a közfeladat-ellátókkal való tudatosabb és eredményesebb együttműködés meghatározása és fenntartása
- a tudatosabb közösség-fejlesztés és belső egymásra-támaszkodás (család, lakókörnyezet, saját önálló közösség)
- Társadalmi és közigazgatási elfogadottság, nyitottság növelése
- A gazdasági szereplők általi elfogadottság, nyitottság növelése

Nyilván vannak szakemberek, akik más megközelítések és szempontok alapján határoznák meg az ágazati teendőket, de az első 4 témakör gyakorlatilag mindenki szerint kiemelt jelentőségű,

hiszen a mai világ munkaalapú társadalmak halmaza, a munkához pedig képzettség és végzettség kell.

A munkát jó minőségben csakis egészséges ember tudja elvégezni, akinek a szociális közege is megfelelő, van hol laknia, valamint általában körül veszi magát olyan társas környezettel (családdal), amely mind a belső lelki békéjéhez hozzájárul, valamint olyan háttérrel, segítséget kínálhat, amelyre támaszkodhat majd az élete során. Mindezek mellé tartjuk fontosnak meghatározni azokat a tényezőket is, amelyek pedig a közösségi erőforrásokra vonatkoznak, valamint azokra a más társadalmi csoportokra, illetve velük való relációkra, amelyek általánosságban határozzák meg, hogy maga az ember milyen jogszabályi, hatósági környezetben élheti meg a dolgait, illetve milyen segítségre számíthat onnan (vagyis, hogy mik a jogai), továbbá, hogy milyen elvárások, kötelezettségek fogalmazódnak meg vele szemben.

Fontos mindezek mellett a társadalomban **a más emberek felé tanúsított saját, vagy szűkebb környezetében tapasztalható hozzáállás is**, amely őt aktívvá teheti a társadalom nagy egészén belül formálódó kapcsolatait, viszonyait. Mindezek mellé kell odatenni a közfeladatokban való részvételhez, a közszolgáltatásokban való részvételhez szükséges feltételeket, a feléjük kínálható nyitottságot, befogadást, toleranciát.

Ha mindezek érvényesülni tudnak,

akkor egy társadalmi felzárkózásban érintett ember biztosan tud tenni azért, hogy változtatni tudjon maga is azon a helyzeten, amely miatt a felzárkózásnak ő valódi célcsoportjaként volt definiálható, illetve nyílhatnak új lehetőségek az ő számára is, amelyeket ki tud használni majd.

Itt még meg kell jegyezni, hogy nagyon fontos annak a gondolatnak is a megjelenítése, hogy a társadalmi felzárkózásnak, mint folyamatnak az alanyának lenni sokszor egyáltalán nem könnyű feladat. El kell fogadniuk az embereknek, hogy ők ennek a részesei, ugyanakkor arra is ügyelni kell, hogy ne kerüljenek a másik szélsőséget megélve egy úgynevezett „kollektív áldozati látásmódba, vagy szerepbe”, azaz, **ne jellemezze őket az a kollektív elvárás, hogy egy nagy tömbben, egyszerre kellene mindannyiukat, és a lehető leggyorsabban „megmenteni”**. Amennyiben esetleg ez mégis így marad, akkor sem az egyén, sem az egyénekből álló csoport nem lesz képes arra, hogy kihasználja az állam, vagy a területi, térségi kormányzat által kínált felzárkózási lehetőségeket, pedig a térképnek majd ebben kell egyértelműen segítenie a számukra.

A „kollektív áldozati látásmód” nagyon sokáig a roma közösségekben, valamint a roma közösségeket képviselni kívánók körében volt jellemző el (illetve jelenik meg sok helyen továbbra is), aminek az a veszélye, hogy egy, a társadalmi felzárkózásban egyértelműen (sőt, a leginkább!) meghatározható csoport tagjait teheti vagy teszi **folyamatosan passzív szereplővé**, akik ezzel a gondolatisággal kibélelve elsősorban másokra várnak, hogy tegyenek értük, miközben **a sikeresnek minősíthető társadalmi felzárkózási folyamatokban minden érintettnek aktív szereplőnek kell lennie**, és az együttes tevékenységük jelentheti a legfontosabb erőforrást a jobb társadalmi viszonyok megteremtéséhez.

4 A megye legfontosabb alapadatai, történelmi háttér, általános megyei ismérvek és a település-kategorizálás alapvető módszertana

A megye közigazgatási szempontból legfontosabb megállapításai az alábbiak:

A megyében összesen 78 település található, ezek közül 20 városi rangú, és 58 a községek száma. Járásból összesen 9 található.

A városi rangú települések, valamint a járások az alábbiak (vastaggal kiemelve a járásközpontok):

- **Szolnok (megyeszékhely, megyei jogú város, járásközpont)**
- Abádszalók
- **Jászapáti (járásközpont)**
- Jászárokszállás
- **Jászberény (járásközpont)**
- Jászfényszaru
- Jászkisér
- **Karcag (járásközpont)**
- Kenderes
- Kisújszállás
- **Kunhegyes (járásközpont)**
- **Kunszentmárton (járásközpont)**
- Martfű
- **Mezőtúr (járásközpont)**
- Rákóczi falva
- **Törökszentmiklós (járásközpont)**
- Tiszaföldvár
- **Tiszafüred (járásközpont)**
- Túrkeve
- Újszász

A városok magas száma egyfajta különleges örökség, részben a történelmi folyamatok hozták magukkal (a török megszállás és az azt követő időszak mezővárosi fejlesztési folyamataiból adódóan), valamint a szocialista éra és az erőltetett állami agrárfejlesztés hozománya, miközben teljesen másfajta polgárosodás/társadalmi fejlődés jellemezte az elmúlt 100 év során, mint a dunántúli városokat. Ez a tényező nagyban meghatározta a belső társadalmi szerkezetet is – a tanult, de az agrárium iránt kevésbé érdeklődő fiatalok nagy számban hagyták el a megye településeit már a 90-es évek során is, és miközben az idősebb korosztály helyben marad, a jobb társadalmi közegbe születő fiatalok elköltöznek, ellentétben a rosszabb sorsú, nehezebb körülmények között felnövő, illetve roma fiatalokkal, akik helyben maradnak, és így jelentős mértékben alakítva át egy-egy település, illetve járás belső demográfiai szerkezetét és jövőképét.

És bár szubjektív véleménynek is tűnhet, de sok szociológus és térségfejlesztő szakember ért egyet abban, hogy a fenti 20 város között több is van, amely a gyakorlatban nem más mint egy-egy, a szocializmusban mesterségesen, erőltetett módon fejlesztett nagyközség, ahol a városi rang megítéléséhez szükséges kötelező minimumok megadása mellett semmilyen komplex fejlesztés nem valósult meg, illetve a városi rangra emelt települések közvetlen környezete sok esetben nemcsak, hogy falusi közeget sem igazán jelentette, hanem konkrét tanyaszerű közeget kínált. Ez pedig nagyon fontos következményekkel bír mostanra is: azok a szolgáltatások, amelyek a mai modern társadalmakban a társadalmi felzárkózáshoz szükségesek lennének,

azok egyértelműen hiányoznak – infrastruktúrát és humán erőforrást együttesen lenne szükséges fejleszteni majd a jövőben szinte a megye egész területén belül. A Szolgáltatási Út Térkép első kiemelten fontosnak tekinthető megállapítása:

Történelmi és gazdaságpolitikai okai vannak annak, hogy az eredményes társadalmi felzárkózáshoz szükséges feltételek jelen pillanatban nem elégségesek Jász-Nagykun-Szolnok megyében, és a megye nagy kiterjedéséből adódóan a jövőben is elsősorban járási szinten lesz elvárható a fejlődés.

Azaz: a járások jelentősége megnő, a részvételükön és a felelősségük felvállalásán múlik majd az, hogy a megye egyes részei milyen irányba fordulhatnak.

Általános Megyei Ismérvek

Jász-Nagykun-Szolnok Megye Integrált Területi Programjában (a továbbiakban: ITP) meghatározott fejlődési irányok kerültek meghatározásra, melyeket a 2014-2020-as tervezési-költségvetési ciklus során rendelkezésre álló források hatékony felhasználásával kívánunk megvalósítani. Az ITP elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) keretében rendelkezésre álló pénzeszközök hatékony, és területi szintű elosztására készült dokumentum, azonban az az egész megyére vonatkozó áttekintést ad. Az ITP célja a megye helyzetének feltárása, a beavatkozási pontok meghatározása, mely nem kizárólagosan egyetlen forrást céloz meg, hanem lehetővé teszi a különböző pénzügyi eszközök célszerű felhasználását úgy, hogy az a leoptimalisabban hasznosuljon.

Az Európai Unió források felhasználásának egyik feltétele, hogy azok kiegészítő jellegűek legyenek, és kapcsolódjanak más fejlesztésekhez, amelyek az adott cél elérését szolgálják. Ebből a szempontból az EFOP-1.6.3 konstrukció igen kedvező helyzetben van, hiszen Magyarország 19 megyéjéből 18-ba, így Jász-Nagykun-Szolnok megyébe is azért érkehetnek források, mert az Európai Unió régiós átlag GDP-jének 75%-át nem éri el a GDP, így felzárkóztatási forrásokkal fejlesztendő, úgynevezett „konvergencia régió” megyéje. Mindebből kiindulva a fejlesztések túlnyomó többsége közvetve vagy közvetlenül a hátrányos helyzetű lakosság felzárkózásához járul hozzá.

A megyei területfejlesztési koncepció helyzetfeltáró fejezetének megállapításai térszerkezeti szempontból összegzésre kerültek, amely szerint a megye egy sajátos térszerkezeti törésvonalon fekszik, az ország keleti felének a közepén, a Tisza mentén található. A megye az ország dinamikusabb térségei közé tartozik, amelyet a versenyképes iparágak koncentrációja segít elő, és Budapest nagyváros térségéhez kapcsolódik a megye nyugati területe, kiemelten a Jászság és Szolnok vonzáskörzete. A megye gazdasági és foglalkoztatási szerkezetében, valamint a GDP-hez való hozzájárulásban meghatározó a feldolgozóipar részaránya, a közüzemi infrastruktúra fejlődése dinamikus, a humánszolgáltatások kapacitása és igénybevétele összhangban van. A kedvező nagytérségi és környezeti adottságok hasznosításának akadálya a gyorsforgalmi utak hiánya és a közúthálózat romló állapota. A megye egésze szempontjából meghatározó az agrárium szerepe és a vidéki jelleg, a településhálózatban a szélsőségek nem jellemzők, de a tanyás térségek különleges jellegűt

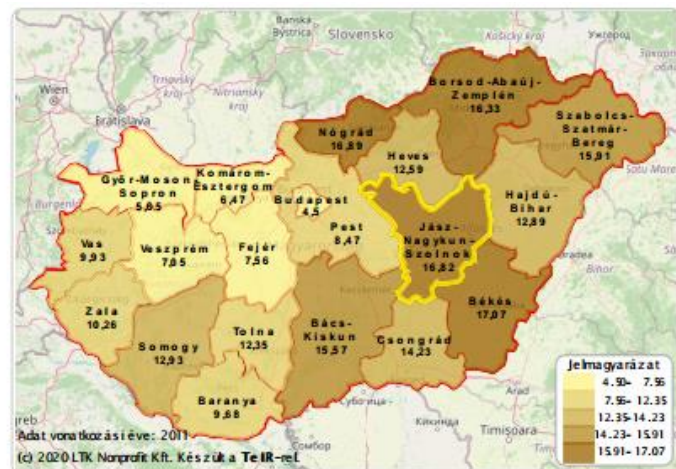
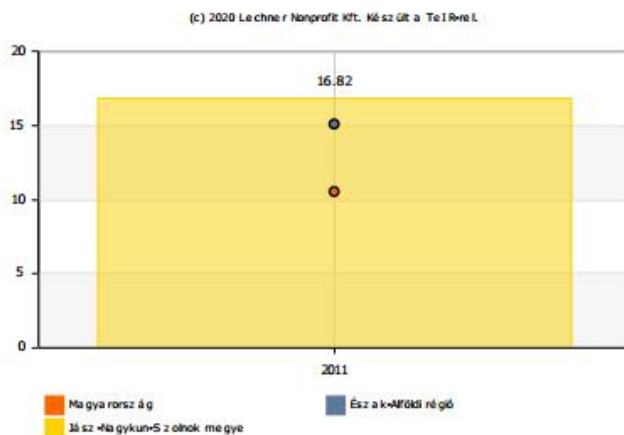
adnak. A megye tiszántúli részein – Nagykunság, Tisza-tavi térség, Tiszazug, Mezőtúr térsége – hátrányos helyzetű belső perifériák találhatók.

A megyében erős az időjárási szélsőségeknek való kitettség, a közelmúlt nagyberuházásai csökkentették az árvíz-veszélyeztetettséget, és ezzel a természeti adottságok gazdasági és turisztikai hasznosítása könnyebben lehet eredményes.

Megyei szinten az infrastruktúra ellátottságból a közüzemi ivóvízvezeték hálózatba kapcsolt lakások aránya az országos átlaghoz közelít, **megaladja a 96%-ot, de a közcatorna hálózatba bekötött lakások aránya már ettől elmarad, mindösszesen 78,13%.**

A lakosság a megyében mindösszesen **172 803 lakásban lakik**, ez azt jelenti, hogy átlagosan 2 fő lakik egy-egy lakásban, ami annak a jele, hogy miközben egyes településeken magas a gyermekvállalási hajlandóság, addig **nagyon sok településen az elöregedés a jellemző**, és sok idős ember marad egyedül, vagy úgy párban, hogy gyermekeik, unokáik korán elkerülnek a velük közös háztartásból. A lakások közül a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül **kiemelkedően magas megyei szinten, 10,82%.**

A jelenleg érvényes szabályozások alapján **félkomfortosnak** minősül az a lakás vagy üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhellyel, továbbá fürdőhellyel vagy vízöblítéses WC-vel, villanyal, vízellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik. **Komfort nélküli** az a lakás vagy üdülő, amely legalább egy 12m²- t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel és egyedi fűtési móddal rendelkezik. A komfortfokozatok egyikébe sem sorolható lakások szükség- és egyéb lakások.

1. ábra Félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások aránya

A megye népessége tartósan fogy, de ezen belül a fejlettebb térségek vándorlási többlettel rendelkeznek (a megye más részeiből, vagy más megyékből érkeznek új lakosok, munkavállalók), míg **a fiatalok körében jelentősen nő a cigányság aránya**, ezzel együtt tradicionálisan erős a térségi és helyi identitás. Óvatosan fogalmazva is kimondható, hogy a megye innovációs potenciálja, a népesség általános képzettsége és egészségi állapotának általános helyzete, valamint a munkabérek ma még **egyértelműen elmaradnak az országos átlagtól.**

A megye 373 631 lakosa 9 járásban és összesen 78 településen, ebből 22 városban él. A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV: 23.) kormányrendeletben foglaltak alapján 25 település mutatói társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott – **a település állomány 35%-a** –, és **15 település**

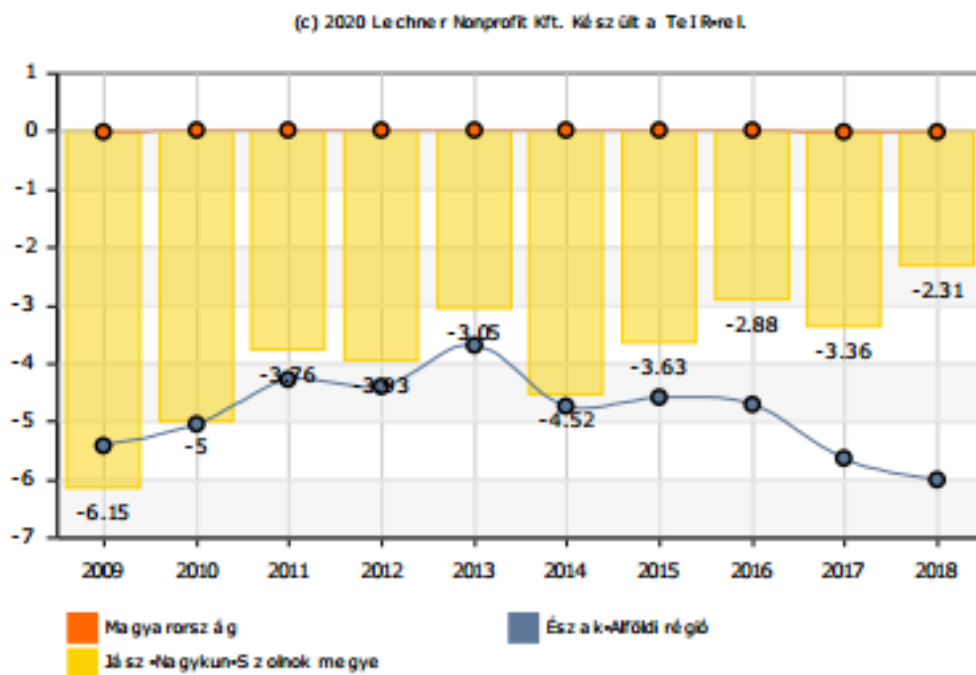
jelentős munkanélküliséggel sújtott, ez a településállomány közel ötöde; a két kategória között viszont átfedés is lehet: Cibakházánál, Csépanál, Hunyadfalvánál, Jászivánnál, Kunmadarasnál, Mesterszállásnál, Nagyrévnél, Szelevénynél, Tiszaburánál és Tiszaroffnál.

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján **a Kunhegyesi járás az ország 5. (!) legrosszabb mutatókkal rendelkező járása**, és bár a többi is komoly kihívásoknak kell, hogy megfeleljen, azok helyzete nem olyan kétségbeejtő.

A Jászapáti járás a 35., a Karcagi és Kunszentmártoni járások a 43-44. helyet foglalják el, a Törökszentmiklósi az 51., a Tiszafüredi a 66., a Mezőtúri járás a 67. legrosszabb mutatókkal bíró területi egység. Már a 100-as körön kívül van a Jászberényi a 107., és a Szolnoki a 141., pozíciókkal.

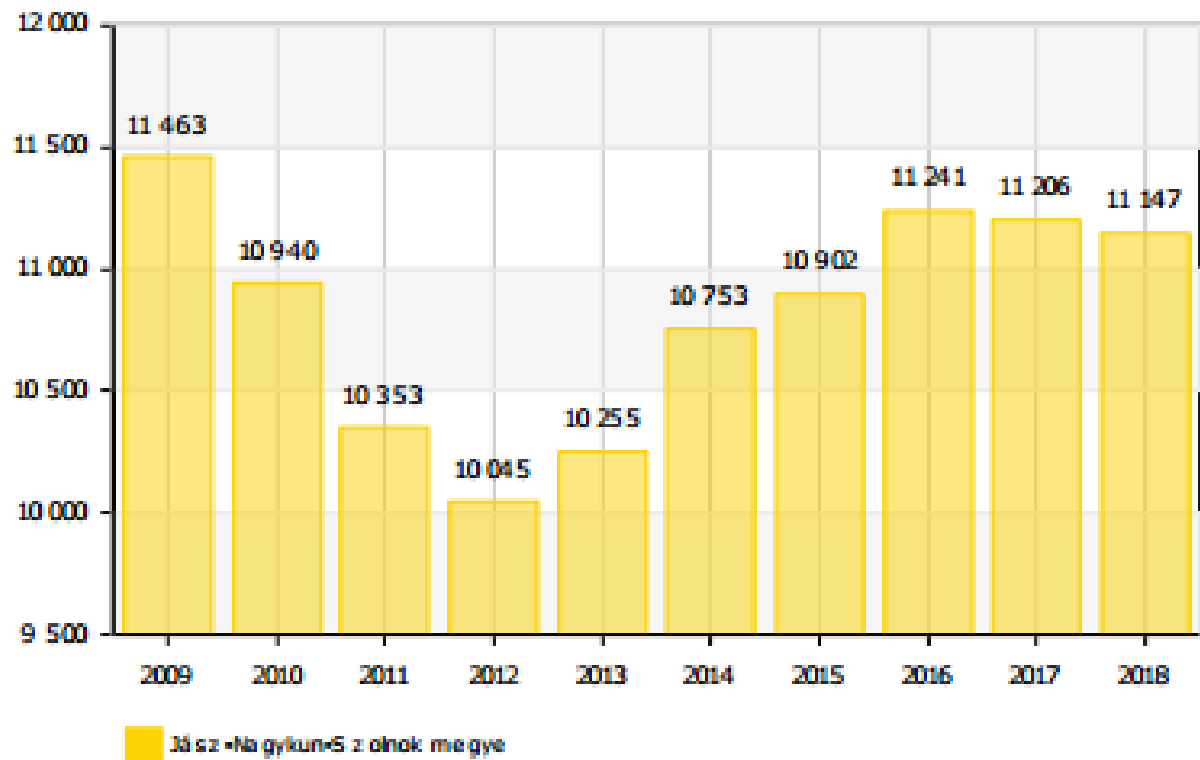
Mindez azt is jelenti, hogy a komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik a Kunhegyesi járás és a Jászapáti járás. A fejlesztendőkhöz a Karcagi, Kunszentmártoni és Törökszentmiklósi járás került, a kedvezményezett járások közé pedig a Jászberényi, a Mezőtúri és a Tiszafüredi járás.

A lakosság szám a megyei szintre vetítve **fogyatkozik**, ami az országos átlagot meghaladó természetes fogyásból adódik, de a vándorlási egyenleg is negatív, noha ez mérsékeltebb.

Fontos mutató az állandó népességből a 0-2 évesek száma, ami két irányba mutat: a korosztály nagysága visszautal a szülési hajlandóságra, a lakosság fiatalodásának mértékére, illetve arra, hogy hány szülő – édesanya – eshet ki a munkaerő piacról. 2018-ban 11 147 fő volt a 0-2 éves korosztályban, azaz a lakosság közel 6%-át érintette a bölcsődei hozzáférés vagy hozzáférés hiánya.

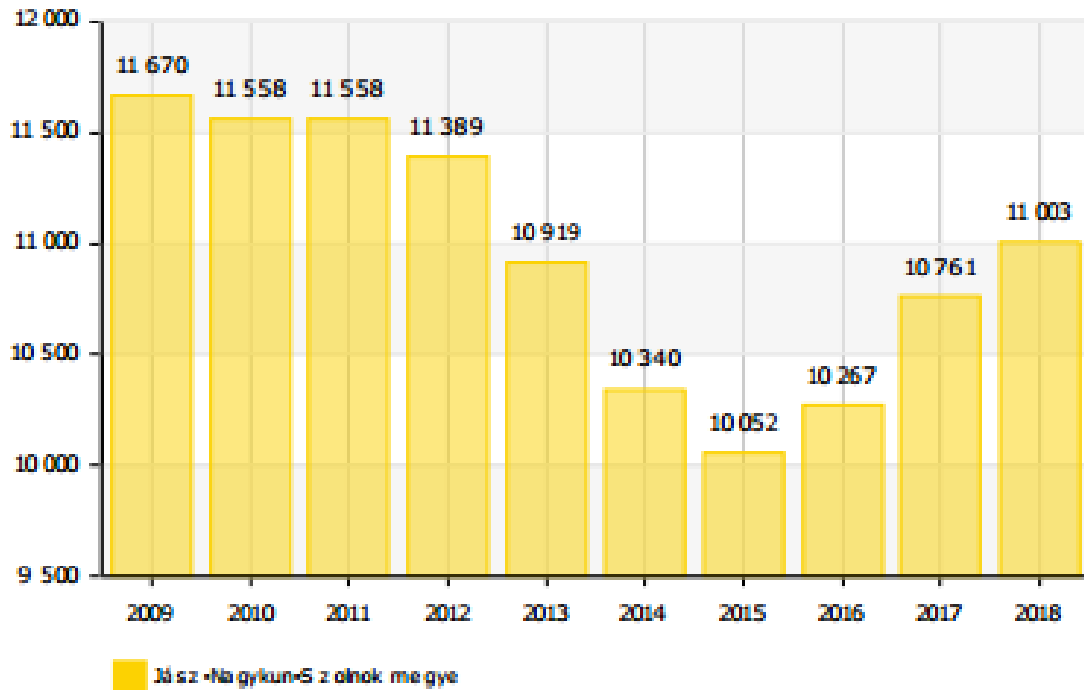
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-ből.

2. ábra 0-2 évesek száma

A 3-5 évesek száma az óvodai férőhelyek szempontjából kap kiemelt figyelmet, jogszabályaink szerint 3 éves kortól kötelező az óvodai nevelésben való részvétel, ami azt jelenti, hogy a 11 033 fő 0-3 éves korú számára **optimálisan ennyi férőhelynek kell lenni**, azonban a megyei adatnál fontosabbak a járási vagy települési szintű adatok. Ugyanakkor a két korosztály számát mutató diagramok összevetése során jól látható, hogy a 0-2 évesek számában a mélypontot 2015-ben hogy követi a 3-5 éves korosztály esetében:

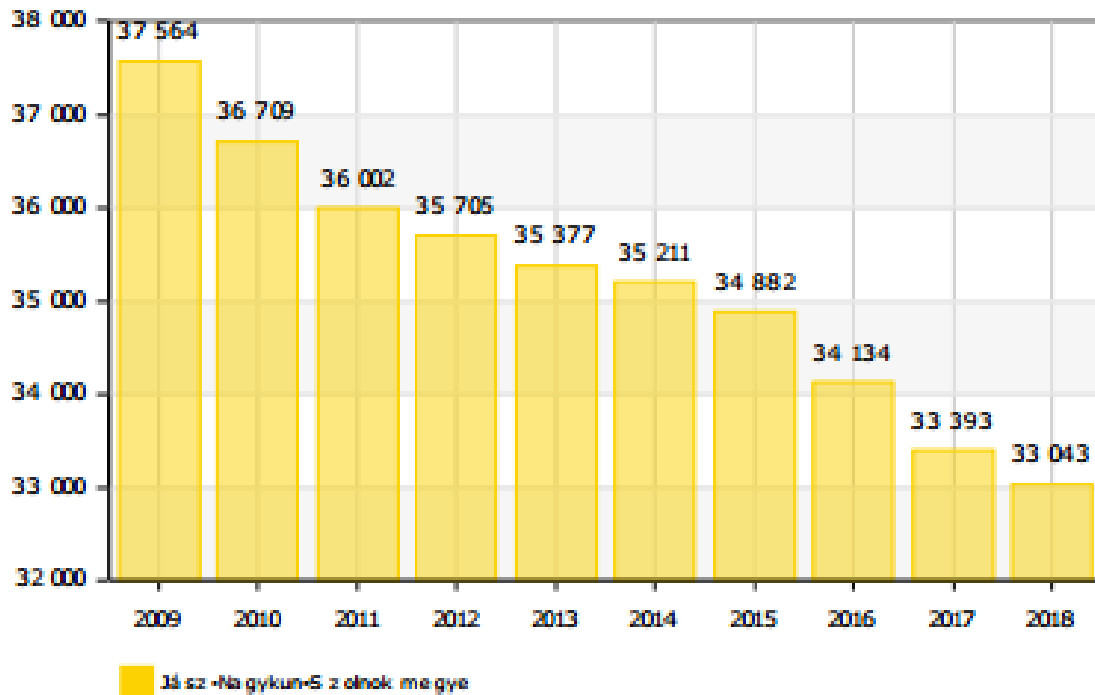
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

3. ábra 3-5 évesek száma

Az állandó népességből a 6-14 évesek száma sajnos folyamatosan csökken, 2018-ban 33 043 fő volt ebben a korosztályban.

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

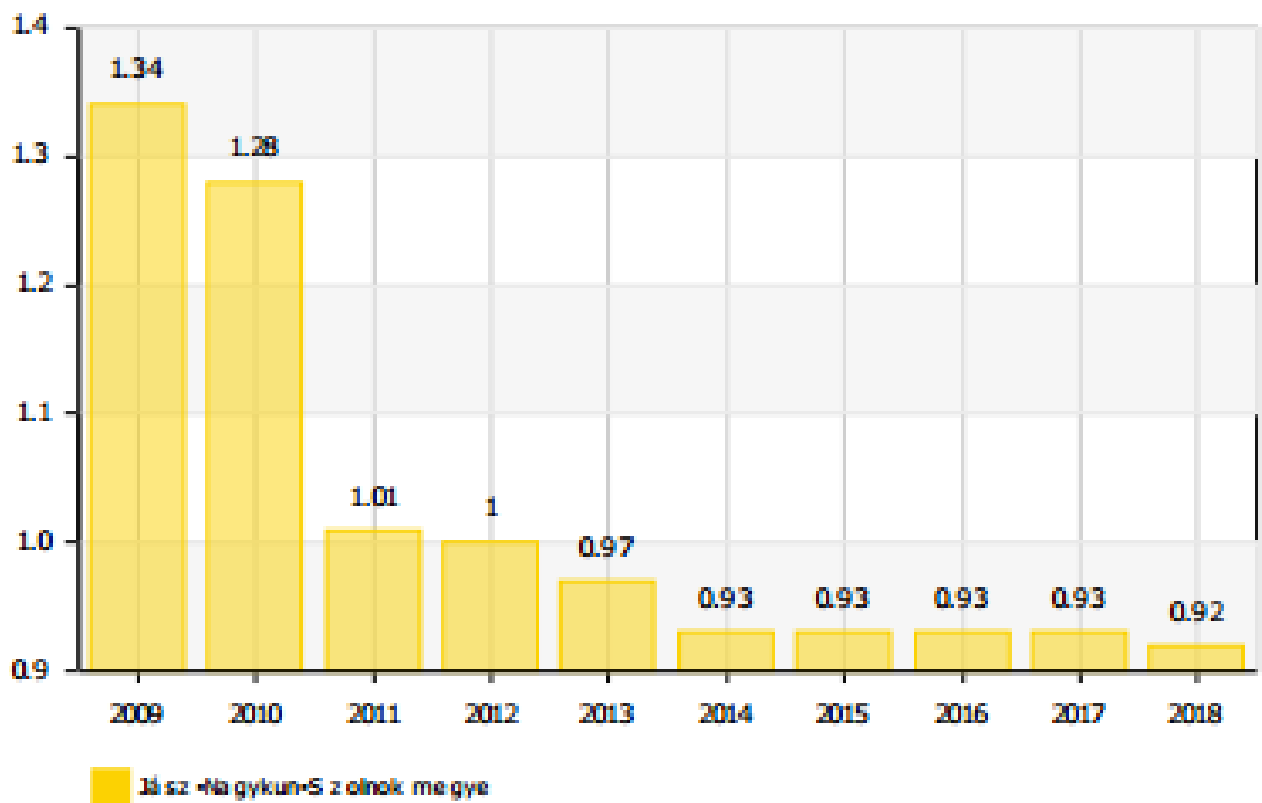

4. ábra 6-14 éves korosztály száma

Amennyiben a korosztályokat – a 2018. év vonatkozásában – összeadjuk, kiszámolható, hogy a megyében hány fő volt kiskorúság vagy tankötelezettség miatt ellátásra szoruló: 67 064 fő, azaz a lakosság 18%-a. A 18-64 éves – úgynevezett aktív – korú lakosság száma 240 590 fő volt, a teljes lakosság 64%-a, míg az idős korosztály, a 65- x évesek 72 869 fővel reprezentált lakosságcsoport, ami hasonlít a 0-17 éves fiatal korosztályhoz, arányában csupán 1,5%-kal magasabb, 19,5%.

A bölcsődei férőhelyek száma 2018-ban 1449 darab volt, ezzel egy működő bölcsődei férőhelyre 8 0-2 éves korú lakos jutott, **ennek ellenére a férőhelyek nem kerültek teljesen kihasználásra**, mert az egy működő bölcsődei férőhelyen naponta ténylegesen jelen lévő gyermekek száma nem éri el az egy főt, 0,92 fő, szemben 2009. és 2010. évvel, amikor az igények jelentősen meghaladták a férőhelyek számát. Ugyanakkor a bölcsődei fejlesztések biztosan indokoltak lesznek a jövőben, hiszen egyfajta egységesség lesz várható abban a tekintetben, hogy ahol eddig is alacsonyabb volt a kihasználtság, ott továbbra sem lesz várható jelentős növekedés, ugyanakkor azokon a településeken, ahol eddig is magas arányú volt, ott még inkább szükség lesz új férőhelyekre. **Azaz, a bölcsődei férőhely-bővítéseknek ott lesz létjogosultságuk a jövőben, ahol eddig is érezhető volt a magas gyermekvállalási hajlandóság.**

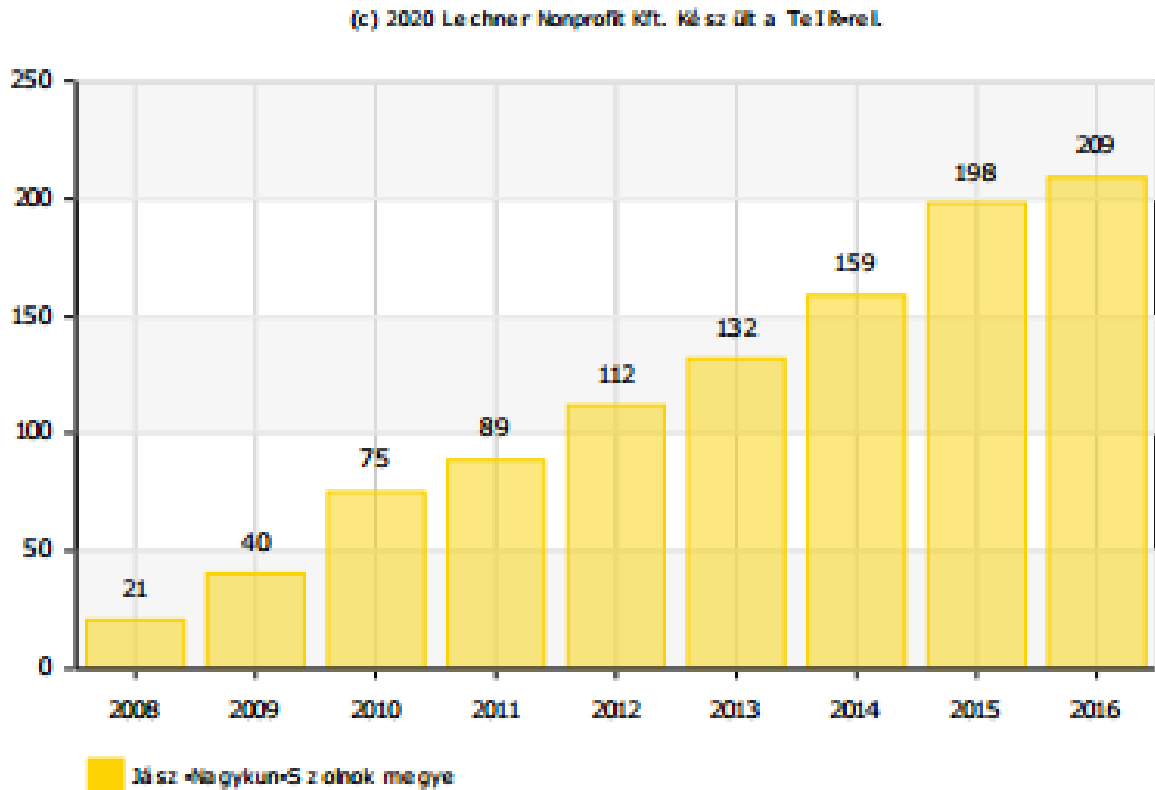
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIÁrrel.

5. ábra Egy bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma

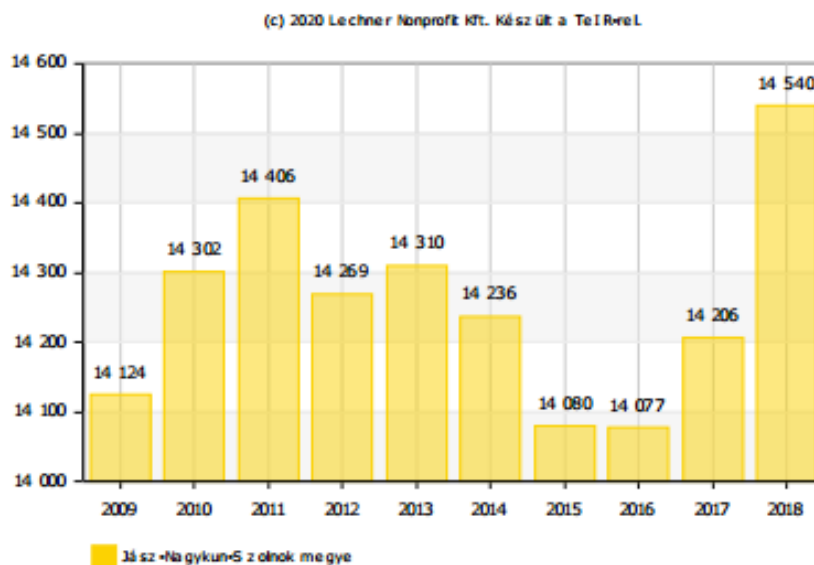
A bölcsődei férőhelyek kihasználtságával szemben a családi napközikre való igény az elmúlt évtized alatt jelentősen változott, egyértelműen növekedett. A jelenség mögött húzódó okok feltárása érdekes lehet, hiszen a családi napközik általában térítéskötelesek, szemben a bölcsődei ellátással, ahol csak az étkezési díjat kell téríteni. Valószínűleg azokon a helyeken

nőtt meg, illetve lesz várható a jövőben is növekedés, ahol a jobb módú, a térítést vállalni tudó családok nem kívánják a gyermekeiket az állami bölcsődékbe beíratni, ellenben otthon maradni sem tudnak, mert munkájuk, életvitelük megköveteli, hogy mihamarabb visszatérjenek a valószínűleg az átlagost meghaladó fizetést kínáló munkájukhoz.

6. ábra Családi napközit igénybe vevők száma

Az óvodai férőhelyek számában az évtized alatt jelentős ingadozás figyelhető meg, ami az óvodai ellátási helyek számában nem jelenik meg.

7. ábra Óvodai férőhelyek száma

Az óvodai férőhelyek számának alakulása a fenti ingadozás ellenére nem valami kiegyenlített folyamat eredményeként alakulnak, hanem a tényleges igényekre adott válaszok, amit az egy óvodai férőhelyre beírt gyerekek száma mutat: 0,88 fő, tehát nem minden hely kihasznált, ami egy kényelmes állapotot mutat, illetve az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma – az előző adathoz hasonlóan az elmúlt években stagnálva – 0,76 fő.

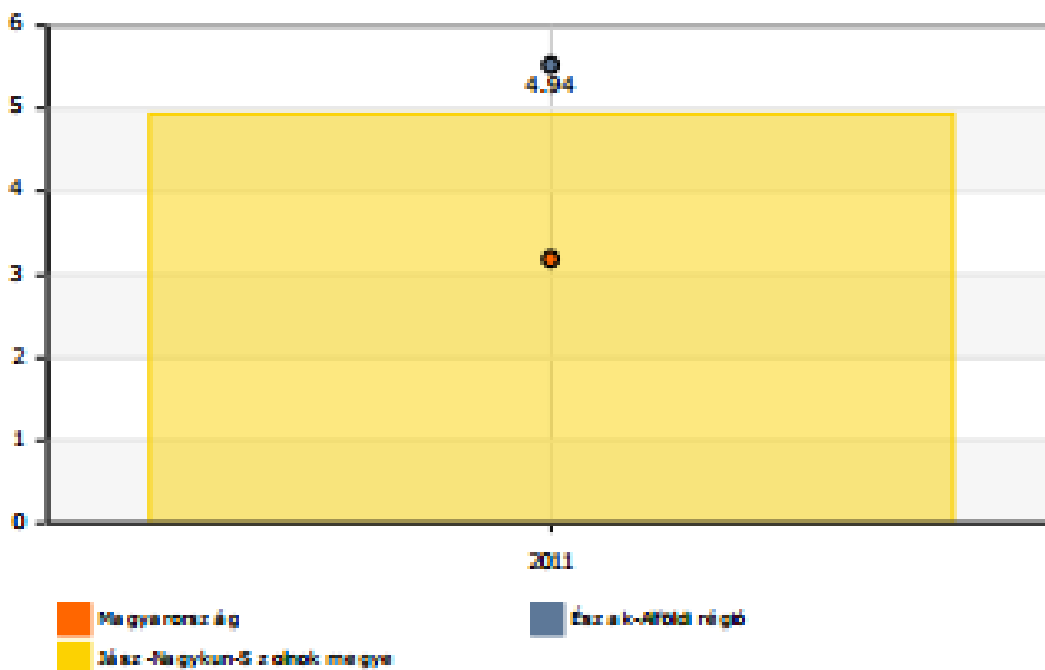
Az óvodai feladatellátási helyeken már jelentik (rögzítik) a hátrányos helyzetű gyerekek számát, arányát, ez Jász-Nagykun-Szolnok megyében 22,61% volt 2018-ban, de 2015. év óta folyamatosan csökkenő; az országos átlag felett van néhány százalékponttal, a régiós átlag alatt maradván. Ez általános átlagot jelent, ami viszont az egyes térségek között egészen komoly különbséget is jelent.

Az általános iskolás tanulók száma **az elmúlt 10 év alatt mintegy ötezer fővel csökkent**, a 2009. évi 33 178 főről 2018-ra 28 523 főre csökkent, ebből 2018-ban 15 104 fő volt napközis. Ez azt is jelenti, hogy ezek a gyerekek naponta 3 alkalommal biztosan az életkoruknak megfelelő összetételű étkezési lehetőséghez jutottak, valamint azt, hogy nappali felügyeletük pedagógusok által biztosítva volt. Vélhetően ezeknek a gyerekeknek mindkét szülője dolgozik. A hátrányos helyzetű tanulók aránya itt is meghaladja az országos átlagot mintegy 10%-kal, 25,25%-os értékkel ugyanakkor elmarad a régiós átlagtól.

Kedvezőtlen a tendencia, mely szerint a középiskolai tanulmányokat a megyében folytató fiatalok száma jelentős csökkenésen megy keresztül, az elmúlt 10 év alatt itt is mintegy 5000 fővel csökkent az oktatásban részt vevők száma.

A népesség összetételében a cigány nemzetiségűek aránya az országos átlagot 2 százalékponttal meghaladó arányban, 4,94%-kal részesednek, de az átlag elmarad a régiós átlagtól, ami jóval 5% felett van. Ugyanakkor személyes tapasztalatainkra alapozva megfogalmazható az a vélemény, hogy **ez a szám mind a régió, mind a megye tekintetében jóval magasabb, és mind a két szinten megbecsülhető egy erős 8-12%-os arány.**

A cigány nemzetiség arányának ismertetése azért fontos, mert a társadalmi mutatók összevetése során bizonyítani vagy cáfolni lehet azt, hogy van-e a különböző negatív társadalmi tendenciák és a cigányság jelenléte között összefüggés. Fontos, hogy trendeket, folyamatokat lehessen látni, és kiderüljön, hogy a megye roma közösségeihez kapcsolódó társadalmi és gazdasági kihívások milyen irányokba és milyen mértékben (milyen intenzitással) tartanak.

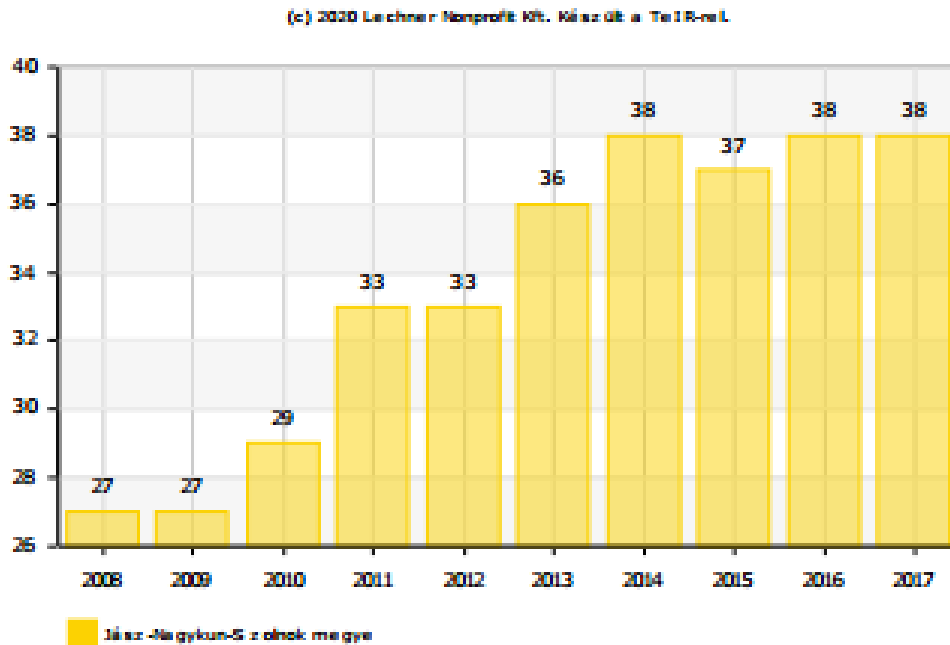
8. ábra Cigányság aránya

A cigányságot a sztereotípiák szerint az alacsony képzettség, hátrányos helyzet, rossz szociális körülmények, munkanélküliség, nagy család jellemzi, magas gyermekvállalási hajlandósággal. A cigányság kutatásai során sokáig két irányból lehetett megközelíteni azt, hogy ki a cigány: egyrészt az, aki annak vallja magát- látható, hogy ez nem biztos, hogy a valódi számot mutatja. A másik lehetőség: cigány az, akit a környezete annak mond. Ebből sem biztos, hogy ki szabad indulni, hiszen a fent vázolt „ismérvek”, életmódra vonatkozó sztereotípiák más lakossági csoportoknál is előfordulnak, de ezzel vált ténylegesen pejoratív értelművé a cigány szó. Fentiek alapján tehát azt lehet mondani, hogy a cigányság aránya önmagában egy olyan mutatószám, ami segíthet a társadalmi réteg felzárkóztatásában, de nem feltétlenül minden baj oka a jelen lévő cigányság, hanem sokkal súlyosabb a cigánysággal azonosított társadalmi réteg jelenléte.

Jász-Nagykun-Szolnok megye elhelyezkedéséből adódóan az egyik olyan megye, **ahol a tanyás térség egy kimondottan jellemző településtípus**, és hasonlóan a falusias térségekhez, évtizedekig a tanyasi lakosság is a cigánysághoz hasonlítható pejoratív jelentést kapott, az akkori fejlesztési politikai irányzatoknak megfelelően. A mai napig érezteti hatását, bár az utóbbi években lassan a vidék – egy modern megközelítéssel – reneszánszát kezdi élni. Ez egy újfajta minőséghez párosul, amikor a vidéket újra felfedezők azok a magasan képzett szakemberek, akik menekülnek a nagyvárosi zsúfoltság elől a vidék élhető és egészséges környezetébe, de nem mezőgazdasággal fognak foglalkozni, hanem távmunka keretében látják el napi teendőiket. Természetesen ahhoz, hogy Jász-Nagykun-Szolnok megye vonzó térség legyen ezek kiköltözők számára, illetve a népesség megtartásában erősödni tudjon, a szükséges infrastruktúra megfelelő minőségben való biztosítása elengedhetetlen.

A megyében rendelkezésre álló humán infrastruktúra első mutatója a legfeljebb általános iskola 8. osztályát elvégzett 7 éves és idősebbek aránya, mely az országos átlagot meghaladja, a régiós átlaggal egybe esik, 28,48%, ami a lakosság több, mint negyedét jelenti. Ezzel szemben kevésbé kedvező, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres

munkajövedelemmel nem rendelkező aktív – 15-59 éves – korú lakosság aránya szintén magasabb az országos átlagnál, ami 10% körül van, de a régiós átlagot – 13% - nem éri el, de megközelíti. Mindezzel az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában 2013. óta folyamatosan meghaladja a 30%-ot, jelenleg 40%-hoz közelít, de a legalacsonyabb értékeket mutató a 2008. évi 27%.

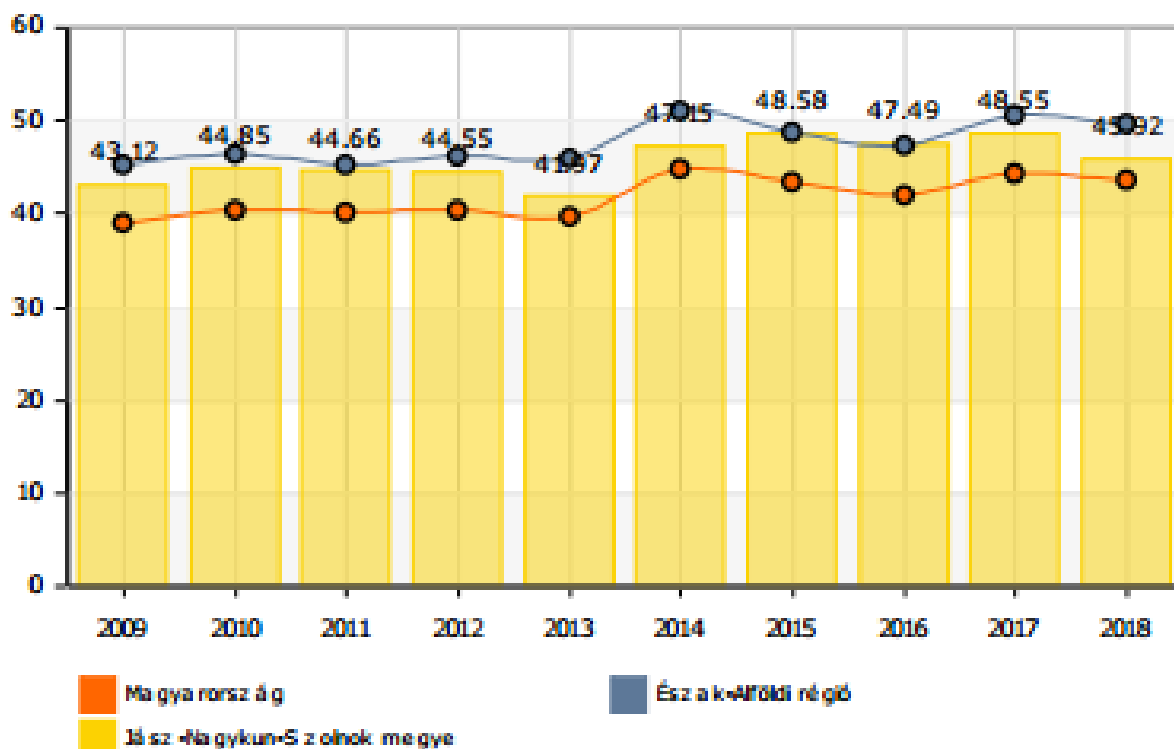
9. ábra Alacsony presztízsű foglalkoztatási ágakban foglalkoztatottak aránya

A regisztrált munkanélküliek száma 2018. évi adatok alapján 13 117 fő volt, a munkaképes korú népesség százalékában a nyilvántartott álláskereső 5,2%-kal részesedtek, amely érték az országos és regionális átlag között van. A nemek közötti esélyegyenlőség munkaerőpiacon való bemutatásának egyik mutatója a **női munkanélküliségi ráta, amely itt meghaladja az 5%-ot el nem érő országos átlagot, közel 7% az érték.**

Kedvező a tartós munkanélküliségi mutató annyiban, hogy elmarad a nagyobb területi egységek mutatóitól, az elmúlt 10 év viszonylatában egyszer haladta meg és egyszer volt ahhoz hasonló, a többi évben kedvezőbb volt.

Fontos következtetéseket lehet levonni a legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek arányából, mely mutató nem a teljes társadalomra kerül vetítésre, hanem az aktív korúak körében, a mutató közel 50%-os. Ez abból a szempontból kedvező, hogy nem az iskolai végzettséggel rendelkező réteg marad munka nélkül, viszont ez az a réteg, amelyik kilátásai igen rosszak, elhelyezkedésükre nagyon kicsi az esély, és az életkörülményeik konzerválhatják a jövő generációra is az ellehetetlenülést. Vizsgálni szükséges, hogy számukra milyen lehetőségek adódnak akár a képzésre, akár az alacsony presztízsű foglalkoztatási ágakban munkahely teremtésre. Közülük sokan a mezőgazdaságban idény jellegű munkát vállalva jutnak rendszertelen bevételhez.

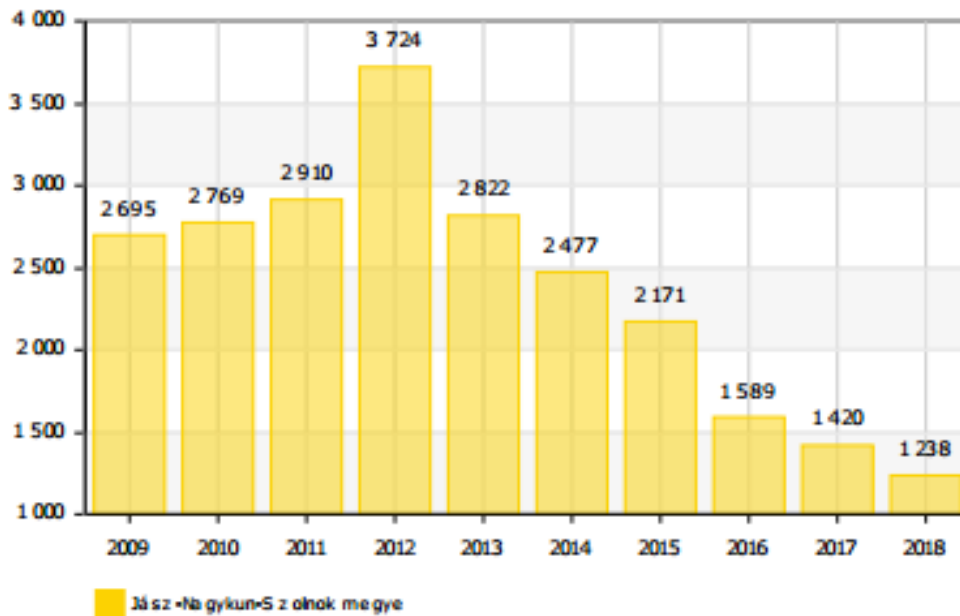
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re.

11. ábra A legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya

A 25 év alatti regisztrált munkanélküliek arányába két fő csoport tartozik: egyrészt azok a fiatalok, akik az előző kategóriában is szerepelnek, illetve a pályakezdők. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma évről évre csökken a megyében, a 2012. évi 3724 fővel szemben 2018-ban már csak 1238 fő volt ilyen. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők számának csökkenése részben a jobb elhelyezkedési lehetőségekkel magyarázható, de vizsgálni szükséges, hogy nem az „agyelszívás” hatására következik be ez a látszólagosan kedvező tendencia. Ahogy a megye lakosságszámának csökkenése során bemutatásra került, hogy Budapest és vonzáskörzete elszívó hatása érvényesül, ezt a pályakezdőknél is érdemes vizsgálni.

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re.

12. ábra A 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya

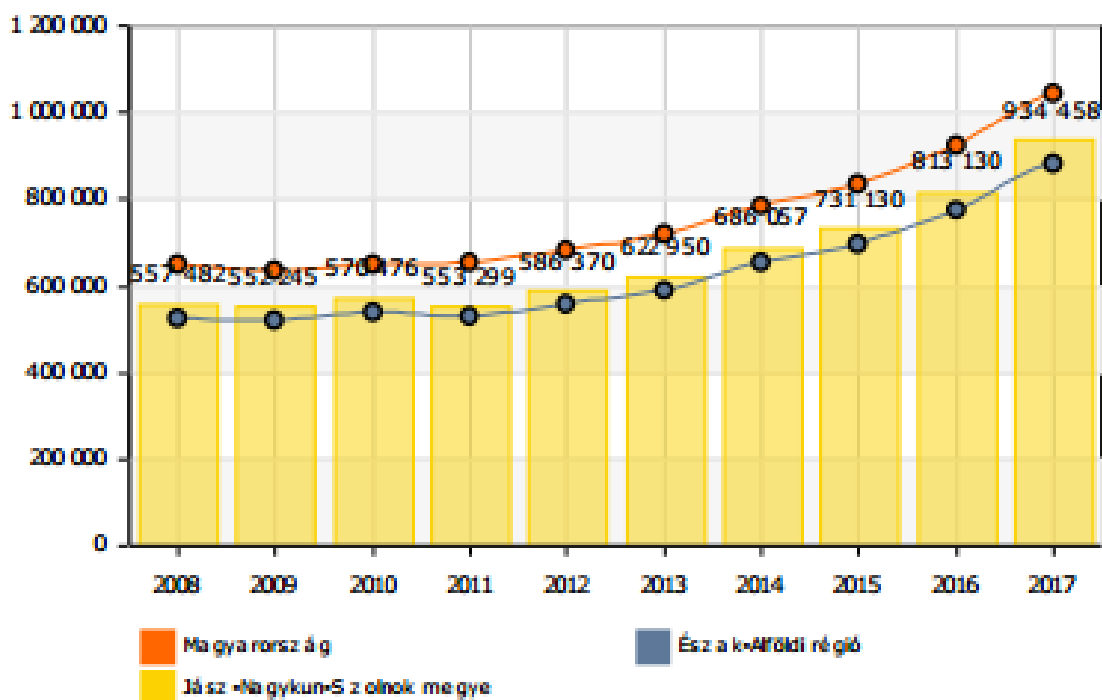
Amennyiben erről van szó, intézkedéseket kell fogantatosítani a fiatal, képzett munkaerő helyben tartására.

A foglalkoztatottsági mutatók körében vizsgálendő **a közfoglalkoztatás helyzete, mely a 2016. évi 13 167 főről mintegy a felére esett vissza 2018-ra**; ennek egyik oka lehet a kormány sikeres politikája, hogy a közfoglalkoztatás helyett a versenyszférában helyezkedjenek el a lakosok.

A térség vonzerejének egyik kulcskérdése a területen található **egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem, azaz a személyi jövedelemadó köteles jövedelemadóval csökkentett értéke egy lakosra vetítve**, ennek tekintetében Jász-Nagykun-Szolnok megye **a régiós átlagnál jobb mutatókkal rendelkezik, de az országos átlagot nem éri el.**

A skálán látható egyértelmű növekedés az országos trendekkel együttesen mozog, és kiugrás a jövőben sem nagyon lesz várható.

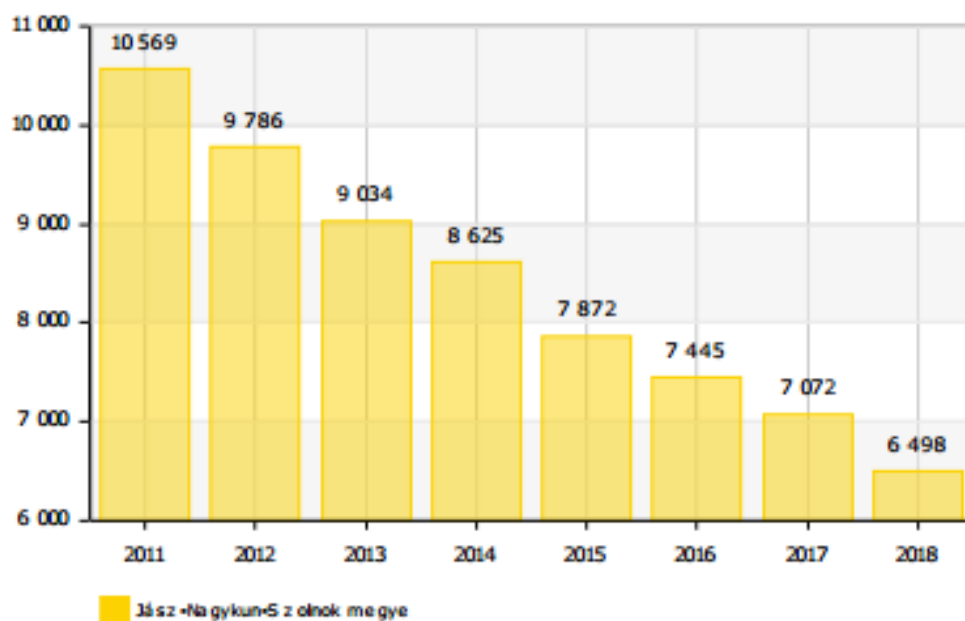
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-reL

13. ábra Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem

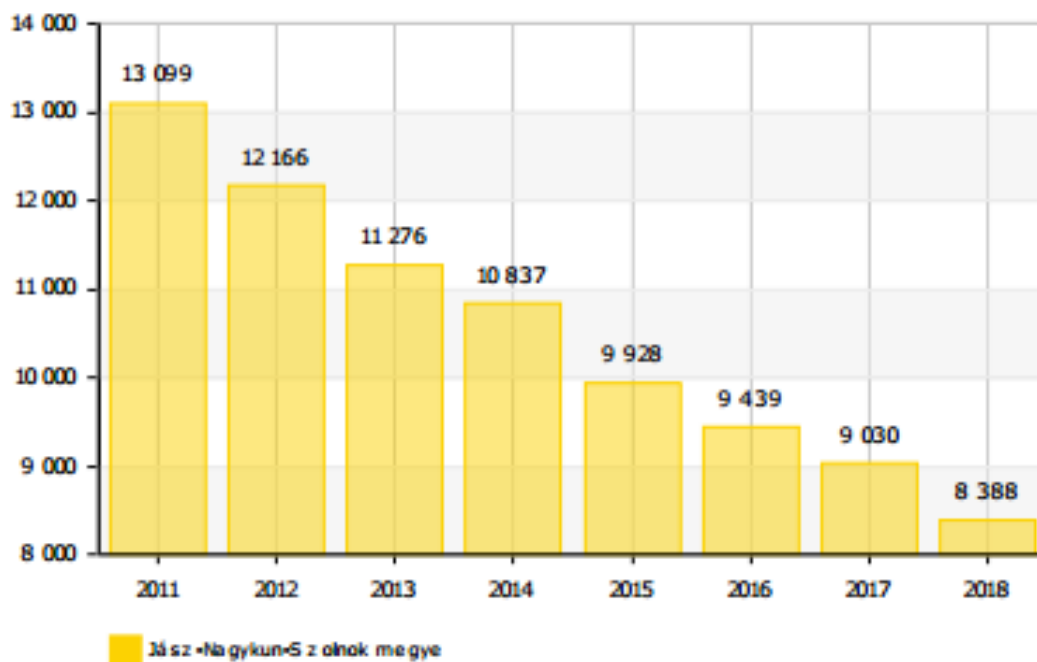
A foglalkoztatáshoz való hozzáférés során nem csak a munkanélküliségi és foglalkoztatottsági adatokat kell nézni általában, hanem – az EFOP-1.6.3-17 konstrukcióban is megfogalmazottak szerint – a megváltozott munkaképességű személyeket is. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő nők és férfiak számát összevetve láthatjuk, hogy számuk közel 15 000 fő; az részükre – természetesen az állapotuk súlyosságát figyelembe véve – lehet és kell értékes munkahelyeket teremteni. Foglalkoztatásuk nem elsősorban a hazai bevételekhez való hozzájárulás kiegészítése miatt szükséges, hanem pszichés okai vannak, az egészséges társadalom megteremtéséhez járulhat hozzá.

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

14. ábra Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő férfiak száma

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

15. ábra Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő nők száma

A különböző ellátásokban részesülők lakossági csoportok vizsgálata elengedhetetlen annak érdekében, hogy képet kapjunk a lakosság állapotáról. A munkanélküliséggel korábbiakban foglalkoztunk, de szó kell essék az időskorúak járadékában részesített lakosságról, ami egy támogatási forma a megélhetési jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére, s

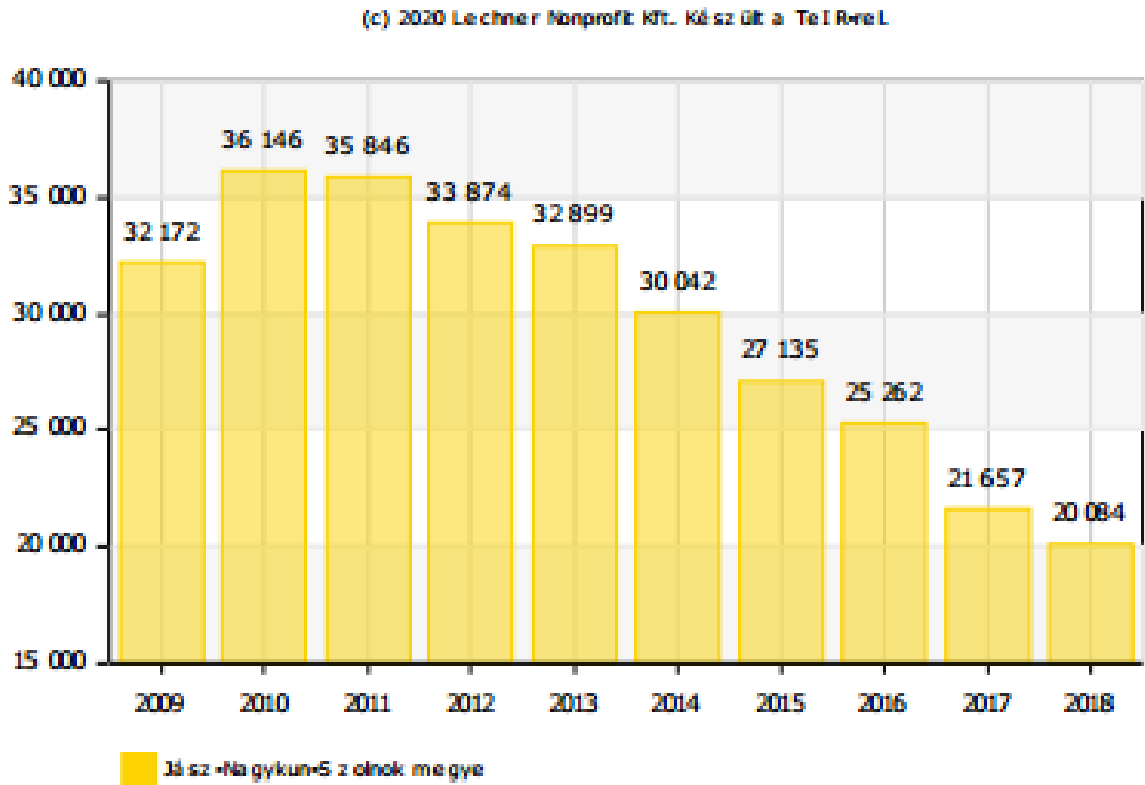
amelyben összesen 343 fő kap juttatást, valamint a szintén az időskori megélhetést biztosító, jogos havi járandóság, a nyugdíjban részesülők száma 102 509 Fő érintettségével.

Míg az idősek számára juttatott támogatások mögött optimális esetben egy ledolgozott élet áll, addig a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők sokkal szomorúbb képet mutat: azok a gyerekek jogosultak rendszeres gyermekvédelmi támogatásra, ahol a gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben előírtakat.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, és - ha a törvényben foglalt feltételeknek megfelel - a szünidei gyermekétkeztetésnek, vagy a természetbeni támogatásnak, továbbá a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

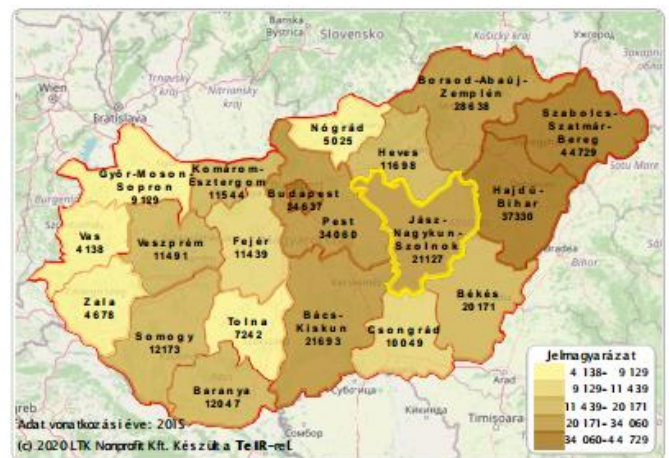
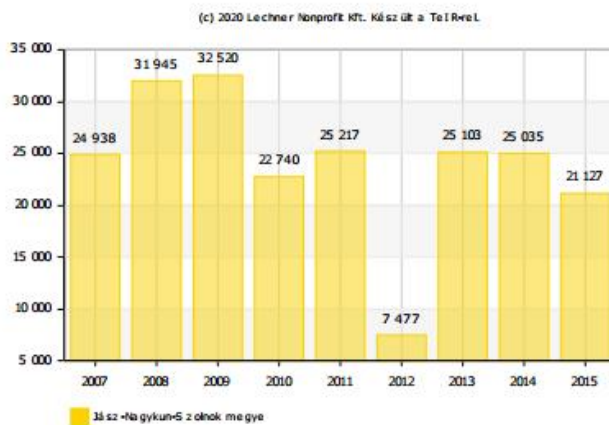
A gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 145%-át, és ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek: a nagykorúvá vált gyermek középfokú nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be; és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. Továbbá az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a gyermekvédelmi törvényben meghatározott értéket. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjaul kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugalomban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

16. ábra Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek száma

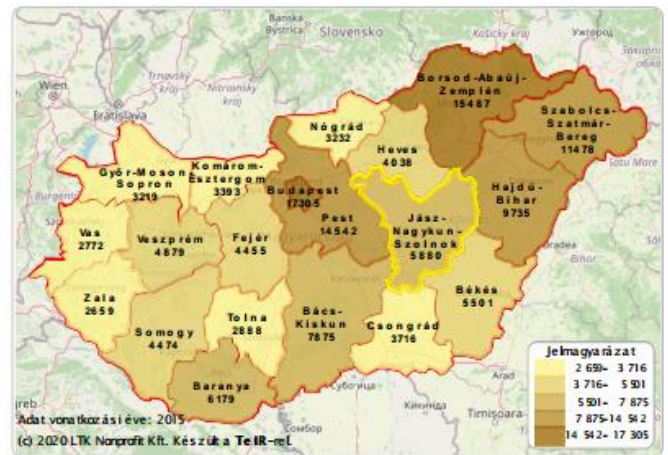
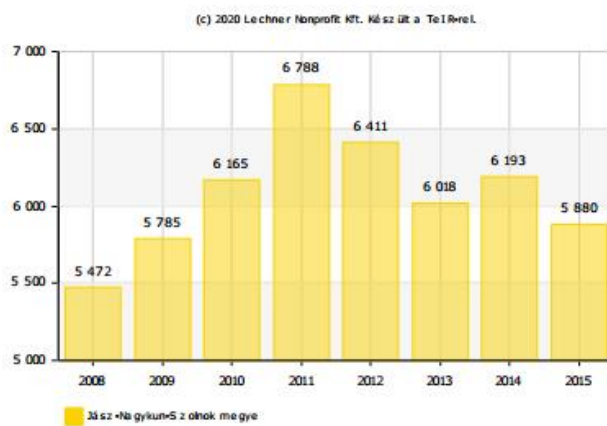
Látható, hogy számuk évről évre csökken, azonban még mindig 20 084 fő részesül e kedvezményben, ami a teljes lakosság 5%- a.

Részen ezzel összefügg a családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma, mely szociális és mentálhigiénés problémák, illetve egyéb, krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek és családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Sajnos ez a szám elég magas a megyében, a megyék közötti összehasonlítás alapján is.

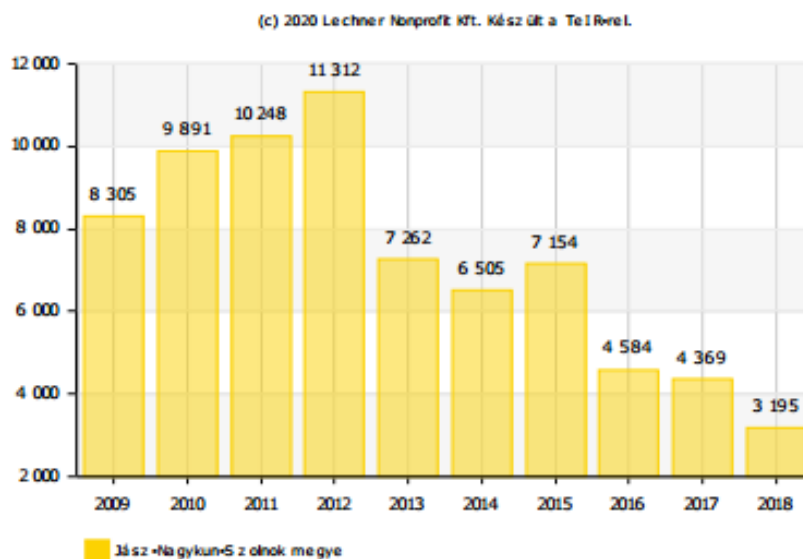
17. ábra Családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma

Szintén a családok és gyerekek helyzetét tükrözi a gyerekjóléti szolgálat által gondozott kiskorúak száma, amely szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával segíti elő a gyermek testi és lelki egészségét, családban történő nevelkedését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, vagy a kialakult helyzet megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás legfontosabb feladatai között a tanácsadás, tájékoztatás, hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás szerepel, valamint a gyermek veszélyeztetettségét jelző rendszer működtetése, családgondozás és utógondozás, szabadidős programok szervezése szerepel. Az 5880 fő nem tűnik soknak, azonban, ha azt nézzük, hogy az 5880 fő kiskorú, akkor a 67 064 fős társadalmi csoport **majdnem 10%-a érintett** – avagy majdnem minden 10. kiskorú!

18. ábra Gyermekjóléti szolgáltatás által gondozott kiskorúak száma

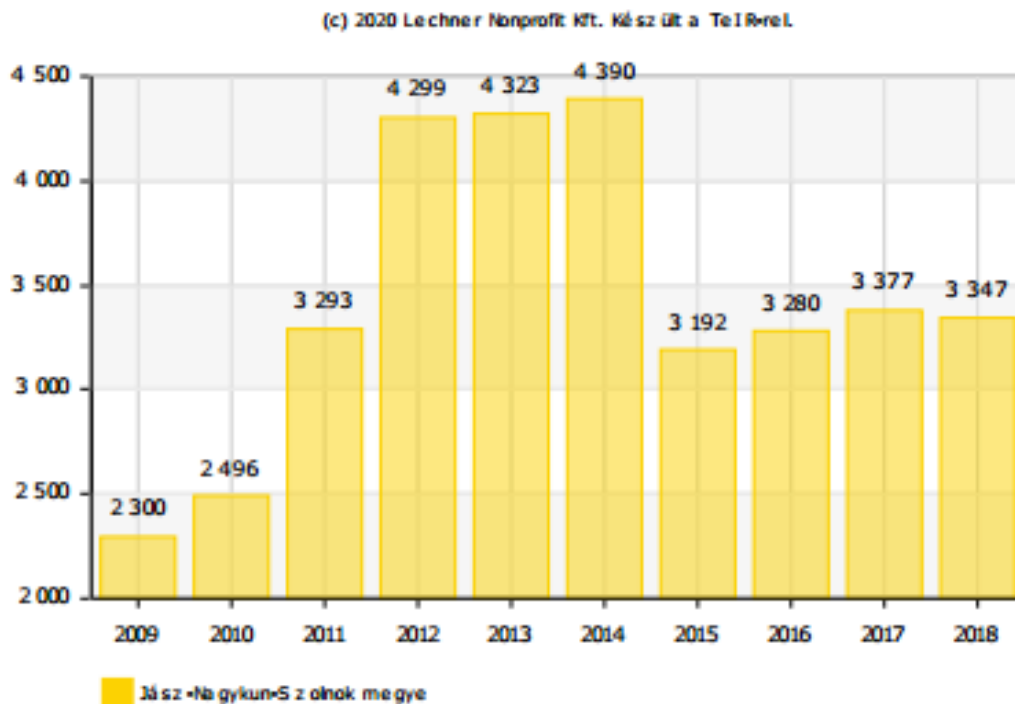
Szintén pénzbeli ellátás a rendszeres szociális segély, melyben 3195 fő részesült, ami a 2012. évi 11 312 főhöz viszonyítva igen kedvező adat. A rendszeres szociális segély az önkormányzatok által nyújtott jövedelempótló pénzbeli ellátás, amelynek célja, hogy minimális életszínvonalat biztosítson a jövedelemmel nem rendelkezők számára.

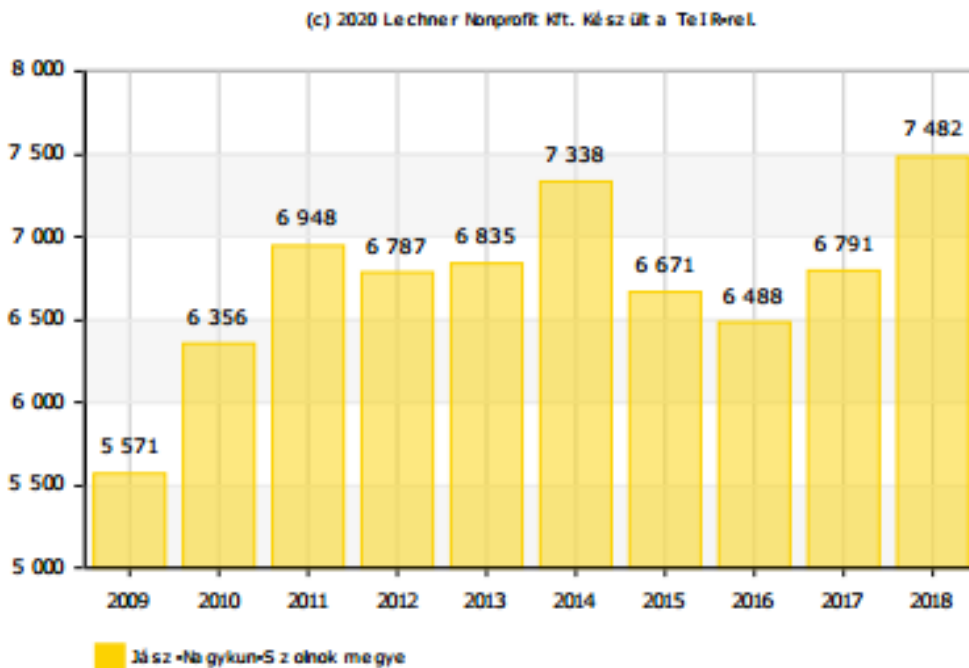
19. ábra Rendszeres szociális segélyben részesítettek száma

További ellátási formák közül meg kell említeni a **házi segítségnyújtásban részesülőket, akik száma megyei szinten 3347 fő, valamint a szociális étkeztetésben részesülők számát, ez jelentősen magasabb, 7482 fő.**

A házi segítségnyújtás egy olyan szociális alapszolgáltatás, amelynek keretében gondoskodni kell azokról az időskorúakról, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, valamint azokról a fogyatékos személyekről, pszichiátriai betegekről, szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan önálló életvitellel kapcsolatos feladatait ellátásában segítséget igényelnek, de amúgy képesek önmaguk ellátására. A szociális étkezés alapszolgáltatásban azok részesülnek, akik szociális rászorultságuk alapján napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodni kell, mert önmaguknak és/vagy eltartottjaiknak tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

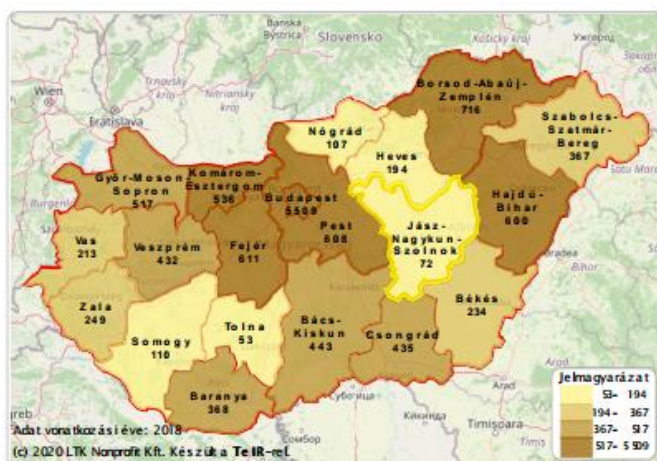
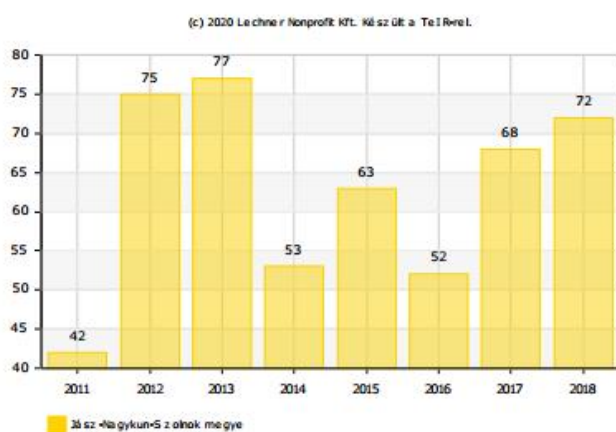

20. ábra Házi segítségnyújtásban részesülők száma

21. ábra Szociális étkeztetésben részesülők száma

Szintén a szociális ellátások körében kell megemlíteni az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben gondozottakat, akik ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljeskörű ellátást kapnak az időskorúak gondozóházában, fogyatékos személyek gondozóházában, pszichiátriai betegek átmeneti otthonában, szenvedélybetegek átmeneti otthonában, de nem jelenik meg a mutatók között az éjjeli menedékhelyek és hajléktanszemélyek átmeneti szállásának adatai. Országos viszonylatban is igen kedvező az adat, a kihasználtság tekintetében a régiós átlagot sem éri el a 80% körüli kihasználtság:

22. ábra Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben gondozottak száma (fő)

Az idősek nappali ellátásában részesülők száma 1512 fő. Az ellátást a saját otthonukban élő szociális és mentális támogatásra szoruló idősek vehetik igénybe, akik önmaguk ellátására részben képesek, de a társas kapcsolatokra, étkezésre, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a szolgáltatásra igényt tartanak. Az intézményen kihasználtsága közel 100%, azaz az igényeknek megfelelő a szolgáltatás színvonala és száma. Ezzel szemben

az időskorúak otthonaiban ellátottak számára nyújtott szolgáltatás tartós bentlakást biztosít, azoknak a nyugdíjkorhatárt elérő személyek ápolására, gondozására, akik egészségi állapotuk rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel.

Az EFOP-1.6.3-17 konstrukció egyik további célcsoportja – a cigányok, nők és idősek mellett – a fogyatékos személyek helyzete, ennek egyik statisztikai mutatója a fogyatékosok nappali ellátásában részesülők száma. 2018-ban megyei szinten 151 lakost láttak el az intézmények, ami alacsony számnak tekinthető.

Település-, illetve járáskategorizálás alapvető módszertana

Mielőtt a járások szerinti bontások bemutatásra kerülnének, jöjjön még néhány további szakmai alapvetés, amelyek abban segítenek, hogy sikerüljön az egyes járásokat és településeket azoknak is értelmezniük, akik soha nem jártak azokban korábban.

A célcsoportok egy adott pillanatban meglévő általános életkörülményeiért elsősorban azok a települések felelősek, ahol ezek az emberek élnek (nyilván a felzárkózásukért felelősek számosan mások is), valamint a járások és a megye fejlesztéséért felelős szakemberek. A járásokat és városokat az úgynevezett „Település-kategorizálás” módszere mentén lehet értékelni.

A település-kategorizálása azért van szükség, **hogy össze lehessen hasonlítani a megyén belül az egyes településeket egymással, valamint összevethessük őket a Magyarországon általánosan tekinthető sztenderdekkel.** Nyilván ez az összehasonlítás nem lehet teljesen objektív és nem terjedhet ki mindenre, ugyanakkor abból adódóan, hogy hasonló összevetések nem is nagyon voltak még Magyarországon (legalábbis hasonló stratégiák részeként még biztosan nem), mindenképpen hasznosnak tűnhet minden megállapítás, amit majd mindez kínál. Nyilván nagyon sok egyéni szempont van, amit ilyenkor figyelembe kell venni, viszont azt a laikus állampolgár is meg tudja ma ítélni, hogy egy dunántúli, a bevételeit elsősorban a turizmusból nyerő fürdőváros, és egy észak-alföldi, korábban a mezőgazdaságban érdekelt mezőváros nem tudja ugyanazt az életszínvonalat, lehetőségeket, szolgáltatásokat kínálni az ott élőknek. Látható, hogy a belső társadalmi változásaik, felzárkózási/gyarapodási folyamataik is különböznek: az előbbiben ez lassabb és felfelé haladó pályát nyújt sokszor (pl. Zalakaros, Hévíz, Sárvár esetén), a másodiknál gyorsabb, és egyfajta lejtmenetet kínál az ott élő közösség akár nagyobb részének, vagy szinte egészének is (pl. Törökszentmiklós, vagy Karcag esetében). Azaz, település és település között komoly különbségek figyelhetők meg, és az, hogy milyen jövő vár rájuk, az sokszor nem csak az ott feladatot vállalt településvezetők rátermettségén, felkészültségén múlik, hanem nagyon gyakran a település múltján, történelmén, a helyben lévő közösség belső értékein, a földrajzi elhelyezkedésén, vagy esetleg érintőlegesen (máskor közvetlenül) a politikai kapcsolatokon, illetve a nemzetgazdaság egyes szakpolitikai prioritásain is. Az eddigi, hasonló területeken megvalósult felmérések 3 nagyobb csoportba biztosan be tudják sorolni az egyes városokat, településeket.

- 1-es kategória: Társadalmi felzárkózásba még befektetni képes település, város és járás
- 2-es kategória: Társadalmi leszakadás megállítását igénylő település, város és járás
- 3-as kategória: Társadalmi leszakadást megélt település, város és járás

Egy rövid elemzést kívánunk az alábbiakban bemutatni a fenti kategóriákról, jelen pillanatban a Szolnok megyeszékhellyel ekvivalens értékű, azaz vidéki nagyvárosként értelmezhető településekre vonatkozóan az alábbiak szerint.

(zárójeles megjegyzés: ugyanez a besorolás kisebb városokra, sőt, községekre, falvakra is vonatkoztatható, bár utóbbiak esetében érdemesebb lesz majd járások szintjén értelmezni és felmérni őket)

1. Társadalmi felzárkózásban még befektetni képes vidéki nagyváros, város vagy járás

Ezek azok a települések vagy járások, amelyek nemcsak megértették, hogy fontos a társadalmi felzárkózásba pénzt és szakmai vállalásokat fektetniük, de képesek is arra, hogy eredményesen tegyék ezt. Kevés ilyen nagyváros vagy járás van ma Magyarországon, mert bár források a helyi politikusoknak köszönhetően elméletileg bármikor hozhatók az adott városba és járásokba, annak az elköteleződésnek a megteremtése, amely eredményes társadalmi felzárkózást kínál, már sokkal nehezebb. Pedig utóbbi lenne a kulcs ahhoz, hogy a megfelelő körülmények és erőforrások ezen városok és járások esetében még valóban a társadalmi felzárkózásra, és nem pedig a társadalmi leszakadás megállítására, vagy kezelésére lennének használhatók. Ezeknek a településeknek és járásoknak a társadalmi felzárkózás biztosan eredményeket hozhat gazdasági értelemben is. Ilyen város és járás ma Magyarországon egyértelműen Győr vagy Kecskemét. illetve az ezekhez a városokhoz kapcsolódó járások, amelyekben a települések az adott városok által is fejleszthetők – ezek gyakorlatilag húzzák magukkal a járás minden más városát és községét is.

2. Társadalmi leszakadás megállítását igénylő város vagy járás

A belső társadalmi folyamatokban végbemenő változások itt olyan feladat elé állítják immár több ciklus óta az ebbe a kategóriába tartozó települések vezetését, hogy nem igazán találják a megfelelő megoldásai javaslatokat azok rendezéséhez. Ennek legfőbb oka talán az, hogy a meglévő társadalmi nehézségek, problémák súlyával, jelentőségével sok helyen még mindig félnek kellő mélységben foglalkozni a döntéshozók. Az is előfordul, hogy a helyi vezetésének az erőltetett magabiztossága, illetve szemérmessége nem teszi lehetővé, hogy a valós kép látszódjon a nehézségekről, problémákról. Azokról a nehézségekről beszélünk most, amelyek kellő odafigyeléssel akár még azelőtt megoldhatók, vagy kezelhetők lennének, hogy komolyabb problémákat jelentenének, és ez a pillanat mindazonáltal egyértelműen most, azaz a jelenben van. Mindez azt is jelenti, hogy most kellene cselekednie, cselekedniük a járáson belüli városoknak, de sok esetben ez nem történik meg. Jellemző ezekre a helyzetekre, hogy egyfajta szégyennek, presztízsveszteségnek érzik ezek a települések, térségek, ha olyan problémák válnak a nyilvánosságban is egyértelművé velük kapcsolatosan, amelyek sajnos igénylik a helyi társadalom megerősítését, annak egyes kisebb egységeinek a célzottabb felzárkózását, segítését.

Itt ki kell mondani, ezeknél a településeknél egyértelműen **zajlik valamilyen társadalmi leszakadás immár, azaz, távolodnak egyes társadalmi csoportok a többség által még biztosan megélhető, elérhető átlagoktól, de ez a folyamat még biztosan tart, azaz lelassítható, megállítható és visszafordítható is lenne, ha döntés és cselekvés történne.**

Ehhez viszont elsőként mindenképpen arra lenne szükség, hogy leszakadás, a távolodás megállításához szükséges feladatok meghatározásra kerüljenek, de még ezt is meg kell előznie annak, hogy **a település, illetve maga a járás egyértelműen szembesíti önmagát azzal, hogy erre szükség van.** Ez pedig sokszor a legnehezebb, hiszen a látszólagos rend mögött felsejlő gondokat, nehézségeket mindenki takarni próbálja számosan, hiszen ez a város, a járás és a helyben élők érdeke: nem csökkenhetnek az ingatlanárak, nem szabad elriasztani a befektetőt, vagy fejleszteni kell még a helyi turisztikai lehetőségeket.

A kategória címe kissé félrevezető, hiszen azzal ellentétben előfordul, hogy nem a város, illetve a járás igényli a társadalmi leszakadás megállítását, hanem maguk a körülmények igényelnék, amelyeket viszont a településeknek, járásoknak maguknak kellene felismerniük. Nézzük, hogy egyszerűbben megfogalmazva, jellemzőnek tekinthető pontokba összefoglalva, hogy milyenek is ezek a városok, járások:

- Fejlődő, vagy stagnáló ipar jellemzi, amely erősödhet is még, de már látszanak azok a pontok, vagy körülmények, amelyek miatt gyengülést is hozhat a jövő. Érdeklődő és érkező befektetők, viszont nem folyamatosak a fejlesztések
- Létező és fejleszthető turizmus
- Erős, vagy erősnek tűnő belső, saját pénzügyi erőforrások
- Általában pozitív megítélés az ország egészében, vagy akár még a térségben, a határokon túl is
- Meglepetésként ható rossz hírek, vagy felbukkanó nehézségek a várossal kapcsolatosan az országos médiában
- Nehezen kezelt, a társadalmi felzárkózást igénylő problémákra, gyors, instant megoldások keresése – azonnali tűzoltás
- Hiányzó tervezés és tudatosság a társadalmi felzárkózáshoz szükséges teendőkkel, jellemzőkkel, tendenciákkal kapcsolatosan - szakemberhiány
- Lassan, de egyértelműen kialakuló belső földrajzi területek a településen, amelyekben egyértelmű társadalmi erózió történik
- Növekedés a városon belül azon beköltözők számában is, akik nem találnak munkát, lakhatási gondjaik vannak, illetve szociális típusú gondoskodásra szorulnak
- Egészen egyértelműen bemutatható kép arról, hogy a város nem küzd gondokkal, azaz, számos olyan érték megléte és folyamatos kirakatba tétele, amelyekkel a megjelenő problémákról terelhető el a figyelem

Egy ilyen város vagy járás ma még nincsen komoly gondban, de rajta van azon az úton, amely pedig súlyos áldozatokat fog majd követelni, illetve olyan következményeket hozhat magával, amelyek révén a város, illetve a járás nem a problémák megoldását, hanem pusztán azok kezelését fogja tudni csak teljesíteni. Utóbbi amúgy a 3. kategóriába tartozó települések jellemzője lett mostanra, ami azt is jelenti, hogy a „társadalmi leszakadás megállítását igénylő város vagy járás” egy idő után „társadalmi leszakadást megélt várossá, járássá” válik, amely pedig egy olyan kategória, amelyben már nagyon nehéz kezelni a helyi társadalomban végbe menő erodálódási folyamatokat. Azaz, biztosan kimutatható egy olyan folyamat, amelyben **elméletileg mind javulhatnak, mind rosszabbodhatnak egy település kapcsán a társadalmi felzárkózási folyamatok**, a gyakorlat viszont eddig leginkább csak azt bizonyított be, hogy a lecsúszás az, ami biztosan bekövetkezik, **a visszakapaszkodásra kevés az esély**, és kevés még az olyan település is, amelyeknél legalább rész-sikerek felmutathatók lennének – és ezek is általában sokkal kisebb méretű települések.

Jelen pillanatban a megyeszékhely Szolnok egyértelműen ebbe a kategóriába sorolható, és folyamatos feladatvállalás és teljesítés szükséges ahhoz, hogy a helyzete ne legyen rosszabb a jövőben. Röviden összefoglalva a legkomolyabb problémák az alábbiak:

- Fiatalok nagy mértékű elvándorlása
- Szakképzés alacsony kihasználtsága
- Egészen a legújabb korig hiányzó modern közúti közlekedési infrastruktúra
- Nem igazán egyértelmű irányok a turizmus-fejlesztés kérdésében – se túl távol, se túl közel nincs a főváros, hogy az ideális legyen a turizmus szempontjából

- Magas számú, de alacsony státuszú környékbeli ingázó, akik számára a város drága, így nem igazán jelentenek valódi fogyasztói, vásárlói kört
- A leszakadó településrészek kiterjedésének és az ott élők számának növekedése

3. *A társadalmi leszakadást megélt város vagy járás*

Az előzőek alapján viszonylag egyértelműnek tűnhet, hogy az ebbe a kategóriába került települések sem egyszerre lettek nagyon nehéz helyzetű, mindennapjaikban is a társadalmi felzárkózással küzdő települések, hanem **egy folyamat eredményeként, következményeként váltak azzá**. Fontos különbség az előző, még jobb helyzetben lévő kategória városaival összevetve, hogy itt is fontos a jövőkép tervezése, meghatározása, de az csakis úgy történhet meg, hogy a mindennapi, jelenkori problémákat tudja orvosolni a város vagy a járás, és apró eredmények mentén próbál új struktúrákat felépíteni, új alapokat teremteni ahhoz, hogy egyszer majd valamikor a jövőben lehessen újra esély a társadalmi felzárkózásra. Az ilyen városokból, járásokból ma kettő biztosan megnevezhető az ország keleti felében, és mind a kettőre jellemzők azok a problémák (problémahalmazok), amelyeket szociológusok, területfejlesztési szakemberek, vagy akár civil szervezetek előre jeleztek már évekkel korábban, de a város, illetve a megye vezetése nem reagált, nem hozott döntéseket, nem vállalta fel, hogy ébredő nehézségekre megoldást kellene találni.

Ezeknél a településeknél, járásoknál gyakran elhangzik, az, hogy mi lett volna, ha a korábban mégis születnek döntések, mégis kidolgozásra kerülnek tervek, stratégiák, kiosztásra kerülnek feladatok, illetve azoknak legalább egy része meg is valósul. Ezek persze csak feltételezések, nem tudni, hogy a város vagy a járás valóban maradhatott volna-e jobb helyzetben, vagy törvényszerű volt, hogy a harmadik kategóriába soroljuk, de az biztosan kimondható, hogy minden egyes erőfeszítés, amely reakció lett volna a jelentkező nehézségre, az annak lett volna a bizonyítéka, hogy a város, illetve a járás tenni akart valamit önmagáért. Ugyanakkor az előző kategóriában is megjelölt magatartás gyakorlatilag magában hordozza annak a következményét, hogy a nemtörődöm hozzáállás ahhoz vezessen, hogy eggyel rosszabb kategóriába kerüljön néhány évvel később a város, illetve a járás. **Sok helyen megtapasztalni azt is, hogy a problémák definiálásának, illetve a súlyuk kalibrálásának, megítélésének a képessége is hiányzik**, és kevés az olyan helyben meglévő tisztségviselő, vagy döntéshozó, aki valóban felvállalja azt, hogy egy adott problémát a súlyának megfelelően képes kezelni. Az, hogy egy társadalmi felzárkózáshoz kapcsolódó nehézségre van helyben minimális erőforrás, az nem jelenti azt, hogy elegendő.

Lássuk, milyen jellemzői vannak a társadalmi leszakadást már megélt településeknek vagy járásnak:

- lassuló gazdasági termelés, nehézkes iparfejlesztés
- csökkenő, vagy nehezen megtartható turizmus
- csökkenő és nehezen megtartható humán-erőforrás
- elöregedés
- növekvő számú alacsony társadalmi státuszú beköltöző
- szociális és oktatási ágazati munkavállalók rossz teljesítménye, alulmotiváltsága
- csökkenő átlagos adófizetői képesség
- növekvő vagyon elleni és erőszakos cselekmények, növekvő családon belüli erőszak és kábítószer-terjesztés és fogyasztás
- alacsony ingatlanárak, hírhedté vált, az egész országban ismertté vált település-részek, „gettó”-szerű lakókörnyezetek kialakulása
- a város általánosan rossz megítélése a médiában és az országos közbeszédben

- erőfeszítések a meglévő nehézségek kezelésére, de általában stratégia és megfelelő struktúra nélkül, általában csak a mindennapi gondok megoldására, vagy egy adott költségvetési év megoldására, teljesítésére

Anélkül is, hogy megneveznénk, sokan tudhatjuk, melyik az a legjellemzőbben ebbe a kategóriába sorolható magyar nagyváros, amely tökéletes példája lett annak, hogy az odafigyelés hiánya, a takargatott nehézségek, valamint az új presztízs megteremtésének a gondolata hogyan vitte tévútra az adott város fejlődését. Ez egyben ki is jelölt egy olyan kényszerpályát, amelynek a kettőssége még sokáig meghatározza az ott élők mindennapjait, és ez az alábbiak szerint néz ki: fejlesztés, munkahelyteremtés, kulturális és turisztikai kezdeményezések (opera-fesztivál, fürdő-korszerűsítés) beruházások említhetők a pozitívumok között, de ezeknek egyre kevésbé örülnek a helyiek, ezekkel már nem lehet pozitív jövőképet kínálni a számukra.

És pedig azért nem, mert mindeközben tömegekben elvándorló értelmiség, ugyanígy tömegekben bevándorló környékbeli szegény-sorsúak, nehezen eladható ingatlanok, valamint egyre növekvő, sőt, soha korábban meg nem élt távolság a társadalom leszakadó és erősödő részei között is ugyanígy jellemzik a várost, sőt, az utóbbiak fogják meghatározni majd azt, hogy előzőekben említett pozitív dolgok meddig maradhatnak meg egyáltalán. **Itt már nem egy folyamatról beszélünk, hanem a folyamat következményeként beállt nehézkes, alig megváltoztathatónak tűnő állapotról, amely kapcsán rengeteg erőfeszítés kell a legapróbb eredmények eléréséhez is.** Ez persze nem jelenti azt, hogy bevégeztetett volna egy ilyen város sorsa, de az biztosan kijelenthető, hogy a fejlesztéséhez (megmentéséhez) nem csak a helyi erőforrásokra és szakmaiságra van szükség, de akár kormányzati szándék és támogatás is kell ahhoz, hogy újra pozitív irányba fordulhassanak folyamatok. Sőt, mindezek ahhoz is kellenek, hogy egyáltalán elinduljanak újra a változást eredményező történések, de most a legmélyéről kell visszafelé, felfelé emelkednie a városnak, ehhez viszont valószínűleg nem maradt sem forrása, sem szakembere, sem pedig egy olyan motivált, tenni akaró belső közössége, amely megértené, hogy neki is tennie kell ennek érdekében.

5 Mutatók, indexálás, igények és reálisan megvalósítható fejlesztések relációja

Fontos, hogy a megyében meglévő járásokat valamilyen indexálással lássuk el, és egy érték fejezze ki a jelenlegi társadalom-, és gazdaságfejlesztési képességeiket (potenciáljukat). Nagyon fontos, hogy ezeket az indexet nem lehet teljes objektíven megítélni, hiszen az egyes járások egymástól különböző történelemmel, gazdasági lehetőségekkel rendelkeznek, és előfordulhat, hogy a meglévő adottságaikat sem ugyanolyan mértékben használták ki. Lehetséges, hogy egyes járások a meglévő lehetőségeiket maximálisan kihasználva sem képesek látványos fejlődést felmutatni, ugyanakkor a későbbiekben komoly bővülésre nyílik majd esély náluk. Ezzel szemben az is előfordulhat, hogy más járások elkényelmesednek, és korábbi eredményeikben bízva hisznek abban, hogy továbbra is fejlődő pályán maradnak, miközben egyes trendek ezt nem feltétlenül támasztják alá.

A szakmai alapvetés a következőket jelenti:

Egy adott térség általános és valós állapotainak ismerete, illetve az úgynevezett **társadalom-és gazdaságfejlesztési potenciálnak** a meghatározása, egy olyan mutató meghatározása, amely ugyan az esetek többségében biztosan növelhető, de külső tényezők bármikor csökkenthetik is azt. A társadalom- és gazdaságfejlesztési potenciál minden pillanatban egy olyan ismérv, amelyből az utóbbi, a gazdaságra vonatkozó rész könnyen értelmezhető: arról szól, hogy mennyi lehetőség rejlik az adott földrajzi egységen (város vagy járás) belül a gazdaság fejlesztésére. **A társadalom-fejlesztési potenciál viszont arra utal, hogy a társadalmi felzárkózásban leginkább érintett csoportok fejlesztéséhez mennyire kedvezőek, vagy éppen kedvezőtlenek a feltételek, lehetőségek.**

Célcsoport igényeinek beazonosítása

Az alapvetésként meghatározott bevezetőben szó esett már róla, hogy a célcsoportot, illetve a célcsoportnak az igényeit hogyan is kellene beazonosítani. Ugyanígy segített a fentiekben a településekre vonatkozó meghatározási, kijelölési folyamat abban, hogy tudjuk, kiknek szükséges a Szolgáltatási Út Térkép alapján majd a társadalmi felzárkózáshoz szükséges szolgáltatási utakat biztosítani, az egyes szolgáltatási hiányokat pótolni, csökkenteni. A Magyar Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia (MNTFS) bár egyértelműen rendelkezik arról, kiket is tekint a társadalmi felzárkózásban érintett célcsoportok tagjainak, érdemes a Térkép elkészítése során a lehető legsajátosabb jellemzők mentén meghatározni a megye releváns csoportjait.

Miután kijelöljük, hogy melyek az elsődleges és közvetlen célcsoportok, fontos lesz, hogy a közvetett célcsoporttal is foglalkozzunk, akik viszont szinte bárkik lehetnek, akik az előzőeket körülveszik, és kapcsolatban állnak velük.

A belső részfeladatok az alábbiakat fogják feltárni majd:

- Igények megfogalmazása az egyes elsődleges (közvetlen) célcsoportok részéről
- Igények megfogalmazása a célcsoportokat körülvevő többségi közösség részéről
- A célcsoportok és az őket körülvevő többségi közösség együttes igényeinek megfogalmazása a megye, az állam és akár az Európai Unió irányába

Reálisan meghatározható társadalmi felzárkózás azonosítása, meghatározása

Esett már szó korábban arról, hogy csakis megvalósítható, reális társadalmi felzárkózási igényeket lehetséges megfelelő határfokkal kielégíteni. Ezt jelenti, hogy bár kapunk egy egészen friss, alig néhány hónapos képet arról, hogy kérdőív alapon mit tartanak szükségesnek a helyi döntéshozók, és kapunk majd egy igény-képet a közvetett és közvetlen célcsoporttól is a munkacsoport ülések és a személyes egyeztetések alapján arra vonatkozóan, hogy szerintük mire lenne szükség, előfordulhat, hogy mindezek távol állnak az esélyes megvalósulástól.

Ennek számos oka lehet (nincs rá elég pénz, vagy éppen szakember), de előfordulhat az is, hogy olyan igények kielégítését szorgalmazzák, amelyek egész egyszerűen nem reálisak, már nem időszerűek, vagy csak egy kisebb csoport számára létfontosságúak. Utóbbi is fontos szempont és semmiképpen sem elhanyagolandó, ugyanakkor azt mindig figyelembe kell venni, hogy milyen határfokkal és mennyire fenntartható módon próbálunk meg valamilyen társadalmi felzárkózást elméletben biztosan szolgáló tevékenységet folytatni.

Azaz, az igényeket összefoglaló járási-alapú térképeknek bizonyos értelemben véve a kompromisszumokról és a döntésekről (választásokról) kell szólniuk, amikor is az egyes célcsoportok kiválasztják, meghatározzák, hogy mely intézkedés mennyire prioritás a számukra. Ez természetesen sosem könnyű kérdés, hiszen mindenképpen érdekek sérülnek, és egyes intézkedések lehetséges, hogy csak úgy valósulhatnak meg, ha azzal más tervek, felvetések, javaslatok háttérbe szorúlnak. Itt persze segíthet, hogy az élet mely területei lesznek igazán fontosak a célcsoportok számára. A mozgáskorlátozott fogyatékkal élők biztosan szeretnék könnyebben utazni, és olyan munkahelyeken elhelyezkedni, amelyek fogadják őket. A mélyszegénységben élők és a romák, vagy esetleg a földrajzi értelemben távol lévők jobb közlekedést szeretnék, és olyan kezdeményezéseket, amelyekkel anyagi helyzetük jobb lehet – továbbképzést, szakmaszerzést. Az idősek számára fontos lehet a társadalmi megbecsültség nem teljes mértékű elvesztése, sőt, akár annak újbóli megteremtése és megtartása is, miközben sokuk szívesen dolgozna még, vagy az életét megkönnyítő infrastrukturális beruházásokat (pl. egészségügyi projektek) szeretne. A kistelepüléseken élők a helyi kisboltot, postát, vasútállomást, azaz, a helyi szolgáltatásokat kívánják megőrizni, a tanyákon élők közmű-fejlesztést preferálnák. Nyilván mindannyiunk érdeke, hogy ezekből a lehető legtöbb valósulhasson meg, de **kimondottan készülni kell arra, hogy kevesebb kezdeményezés érhet célba, de azok akkor reálisan teljesíthető, széles kört elérő tevékenységek legyenek.**

Jelenleg zajló fejlesztések, projektek értelmezése, azonosítása, felhasználása

Végezetül egyfajta mellékletként önálló fejezetet kívánunk kínálni majd ahhoz is, hogy a Jász-Nagykun-Szolnok megyében jelenleg zajló területfejlesztés-alapú fejlesztéseket is látni lehessen. A kérdéskörből adódóan elsősorban a területfejlesztéssel és a társadalmi felzárkózással összefüggésbe hozható projektek átvizsgálása és értelmezése lesz kulcsfontosságú, de a fentiekben is ismertetett „minden mindennel összefügg – elv” alapján gyakorlatilag minden egyes jelenleg futó, vagy a jövőben elinduló megyei, vagy a megyét is érintő regionális vagy országos fejlesztési program relevanciáját érdemes lesz megvizsgálni majd. Ezek a számok, összegek, fejlesztési irányok is meghatározzák azt, hogy az egyes járások milyen értéket kapnak, amikor a társadalom-, és gazdaságfejlesztési potenciáljukat próbáljuk meghatározni.

6 Módszertani háttér – hogyan készült a SZÚT?

A Szolgáltatási Út Térkép elkészítéséhez számos helyről és többféle formában érkeztek a különböző információk (inputok). Ezek jellemzően az alábbi forrásokat jelentették a munka során:

- HEP-ek elemzése
- Online kérdőíves felmérés
- Személyes interjúk az egyes stakeholderekkel
- Egyéb, korábban elkészült tanulmányok, fejlesztési koncepciók és adatbázisok felhasználása, elemzése, értékelése
- A kérdéskörért, valamint a projektért felelős államtitkársággal folytatott szakmai egyeztetések

7 HEP-ek bevonása, felhasználása

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló (2003. évi CXXV.) törvény értelmében minden települési önkormányzatnak rendelkeznie kell 5 évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal (HEP), amelyeket két évente felül kell vizsgálni. 2013. július 1-jét követően a települési önkormányzatok a hazai, uniós társfinanszírozású vagy egyéb forrásból finanszírozott pályázatokon akkor vehetnek részt, ha rendelkeznek hatályos HEP-pel. A helyi esélyegyenlőségi programokat, az erre a feladatra kijelölt települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítették, képzésüket, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészültét és felülvizsgálatát a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF) által fenntartott esélyegyenlőségi mentorhálózat segíti (321/2011 Korm. rendelet). A HEP-ek, bár a készítők szubjektív véleménye és látásmódja befolyásolhatja a társadalmi probléma vagy hiányosság súlyosságának megítélését, az egyik legfontosabb és hiteles fontos források a Szolgáltatási Út Térkép elkészítéséhez.

Az egyes járások esetében meglévő igények és általános megállapítások önálló járási térképekre kerültek, ami önálló mellékletként lesz a Szolgáltatási Út Térkép része.

A HEP-eken túl a másik legfontosabb input-forrásnak az online kérdőíves felmérést kell tekinteni, amelynek szakmai háttere és a kérdőíves elemzésből eredő megállapítások a következők:

8 Kérdőíves információgyűjtés és elemzés

Cél volt, hogy minden településről közvetlenül érkezzenek információk, hogy milyen a helyzetük, illetve, hogy mire és hogyan lenne szükségük az eredményes társadalmi felzárkózáshoz. Ehhez egy kérdőív sémát dolgoztunk ki, amelyet a települések megküldtek, és alapján lehetett értelmezni, elemezni, hogy éppen hogyan állnak ebben a kérdéskörben.

Bár minden település megkapta a kérdőívet online formában, az összesen 78 megyei településből 61-re vonatkozóan érkeztek vissza adatok. Ez azt jelenti, hogy **a megye településeinek 78 százalékáról közvetlen és friss információk érkeztek** a SZÚT elkészítéséhez, ami mindenképpen egy sikeres elérést, eredményes bevonást jelent a dokumentum elkészítésébe.

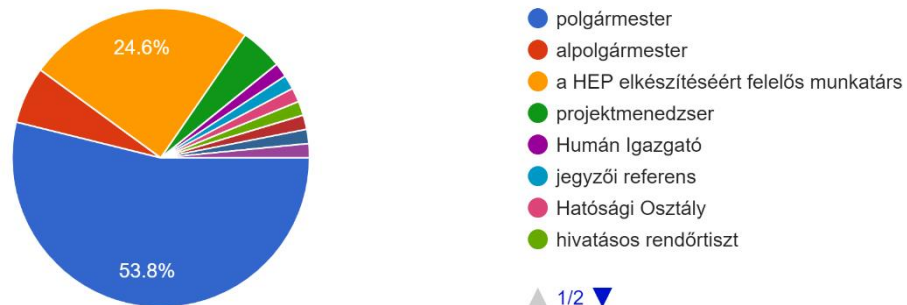
Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy **a visszakapott kérdőívek száma, valamint az egyes kérdésekre kapott válaszok száma 61 fölött van**, ugyanis vannak települések, ahol **több aktor is kitöltötte azt**.

A feltett kérdéseket tartalmazó, több nagy területre fókuszáló kérdőív csatolva található, az alábbiakban a legfontosabb kérdésekre adott válaszok elemzése, értelmezése ismerhető meg. Nagyon fontos megemlíteni, hogy ezek az adatok ugyan települések szintjén vonatkoznak irányadóknak, ugyanakkor a megye egészét tekintve is átfogó képet adnak számos kérdésben.

Az alábbi elemzésben a kérdőív legfontosabb kérdései, valamint az azokra adott válaszok és a válaszok elemzése, értelmezése kerül bemutatásra.

2. A Válaszadó pozíciója:

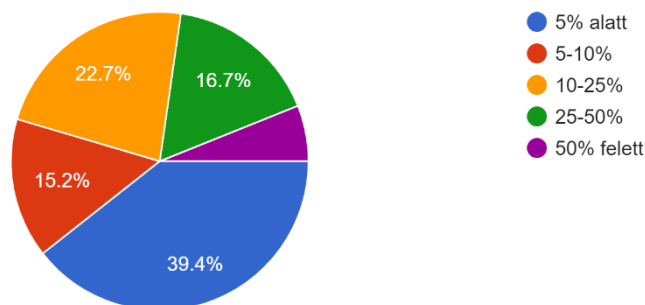
65 responses

Rövid elemzés: Fontos volt, hogy kiderüljön, mennyire kívánnak a felmérésbe és a SZÚT elkészítésébe közvetett módon bekapcsolódni a települések vezetői. Örömmel szolgált, hogy a válaszadó települések több mint felén maga a polgármester vállalta a kérdőív kitöltését, és ha ehhez hozzávesszük az alpolgármestereket is, akkor a válaszadók közel kétharmada egyértelmű felelősséggel bíró személy volt az adott településeket érintő döntési folyamatban. A HEP elkészítéséért felelős munkatársak nagy arányban való bevonása (24.6%) szintén örömteli, bár a kisebb falvakban kevésbé a gyakorlatias megközelítés látszik és a valós problémák érdemi feltárása jelenik meg a HEP-ekben, ugyanakkor lehetséges, hogy ez majd a jövőben ennek a kérdőívnek köszönhetően is változhat majd.

II / 1. Ön szerint mekkora a romák / cigányok aránya a településen?

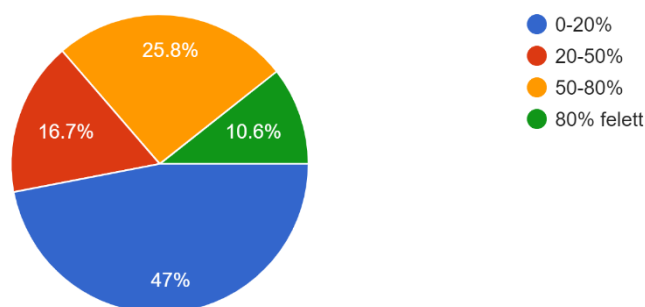
66 responses

Rövid elemzés: a kérdőív legelején szeretnénk volna egyértelművé tenni, hogy a társadalmi felzárkózás tekintetében leginkább meghatározó roma közösségek jelentik az elsődleges célcsoportot, és ehhez látni, tudni kellene, hogy mennyien is vannak az adott településeken és járásokban. Itt természetesen nem a népszámlálási adatokból szeretnénk volna kiindulni, hanem a helyi stakeholderek saját véleménye, saját meglátása szerinti értékekre voltunk kíváncsiak. Ez ugyanakkor azt a kockázatot is megjeleníti, hogy az egyes települések vezetői alul- vagy éppen felülbecsülik ezt az arányt. Több helyen találkoztunk korábban azzal, hogy a polgármester kisebb arányt szeretett volna láttatni, mondván, hogy az általa vezetett falu, község ne erről legyen ismert. A fenti adatokból a legrealisabbnak mi magunk a közbelső és a magasabb arányokra vonatkozó értékeket tartjuk, amelyek szerint a válaszadó települések közel 45%-án 10% feletti a romák aránya. Úgy véljük, kimondottan figyelemre méltó a 25 -50% közötti arányt feltételező skála, amelyet a válaszadó települések 16.7%-a választott. Leginkább ezek azok a települések, ahol nemcsak az adott pillanatban meglévő helyzet a számottevő, hanem magukat a tendenciákat kellene látni, hiszen valószínű, hogy ezek a települések 15 évvel ezelőtt még nem ebben a kategóriában szerepeltek volna, azaz, az elmúlt másfél évtizedben nőtt meg a romák aránya.

2. A mélyszegénységben és szegénységben élőkön belül mekkorára becsüli a romák arányát?

66 responses

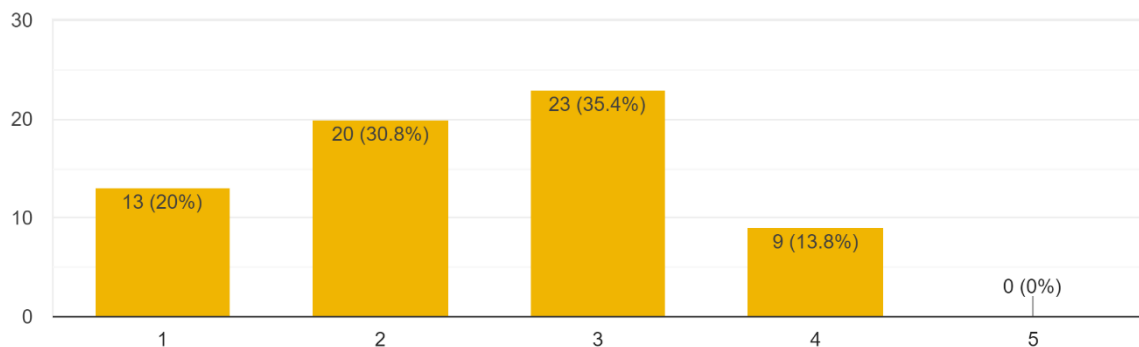

Rövid elemzés: örök vita, hogy a romák és a mélyszegénység élők száma és aránya mennyire fedik egymást. Mi úgy véltük, az lenne a leghelyesebb, ha arra kérdeznénk rá, hogy az eleve nagyobb halmaznak tekinthető szegények és mélyszegények csoportján belül kérjük meghatározni a romák vélelmezett arányát. A kapott válaszok kissé meglepőnek is tűnhetnek

elsőre, de alaposabban megvizsgálva talán érthetőek lesznek azok akkor, ha több halmazt egyben vizsgálunk. Mindenképpen magasnak tűnik a 47%-os válaszadás a legkedvezőbb értékre (0-20% között) vonatkozóan. Ez az jelenti, hogy a válaszadó települések közel fele úgy ítélte meg, hogy a saját településén a szegény és mélyszegény emberek között mindössze 20% alatti a romák aránya. Ha ez valós lenne, akkor az mindenképpen bizakodásra adhatna okot a megye általános társadalmi felzárkózási elvárásait és kihívásait illetően. Mi viszont úgy véljük, sokkal kevesebb olyan település lehet a megyében, ahol tényleg csak maximum minden 5. ember lenne roma a szegénységben, mélyszegénységben élők között, ugyanakkor el kell fogadnunk, hogy sok település mégis így válaszolt. A másik halmazokban szereplő értékek együttesen vizsgálva viszont arra utalnak, hogy a magasnak tekintett értékeket is nagy számban jelölték meg a települések, amiből arra a következtetésre jutottunk, hogy a legalacsonyabb arány-értéket választó település vezetőikkel szemben legalább ugyanannyian vannak azok is, akik mernek őszintébben választ adnia. Nyilván azok a települések nem is nagyon vállalhattak fel alacsony értékkel bíró kategóriát, amelyeken évek óta köztudomásúan nagyon magas a roma emberek száma a helyi lakosok között.

III / 1. Kérem, jelölje meg egy a skálán, hogy megítélése szerint mennyire képes önálló fejlődésre a település?

65 responses

Rövid elemzés: Ebben a kérdésben magunk kértük a válaszadókat arra, hogy egy 5 fokozatú skálán ítélik meg, mennyire tartják önmagukat önálló fejlődésre is alkalmas településnek. Megadtunk a két szélső értéknek egy-egy olyan narratívát is, ami kellő segítség lehetett ahhoz, hogy az adott skálán elhelyezzék magukat a települések:

Az 1 azt jelentette a kérdőívben, hogy:

„Semennyire, semmi belső erőforrásra nem tudunk támaszkodni”,

Az 5 pedig azt, hogy:

„Kiválóan, nincs szükség külső beavatkozásra”.

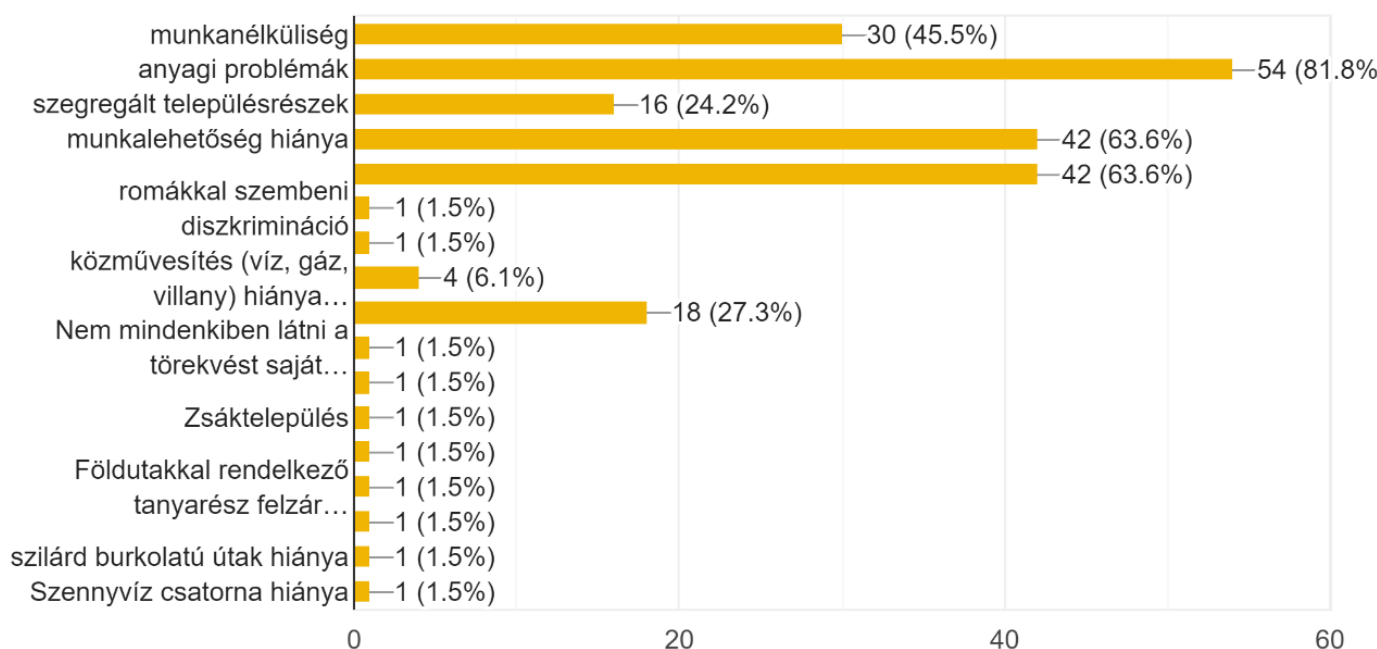
Mindezek után egészen döbbenetesnek találtuk a megkapott adatokat, ugyanis látható, hogy egyetlen egy olyan sem volt a települések között, amelyek az 5-ös, azaz a legjobb értéket választotta volna. Azaz, a listában a legjobb érték a 4-es volt, de azt is mindössze 9 település választotta, ami az összes válaszadó valamivel kevesebb mint 14%-át jelentette, azaz, több mint 86%-uk úgy ítélte, hogy az 1-től 3-ig terjedő értékeket adja meg. Ha csak a 1-es és 2-es, azaz, a két legrosszabb érték választását nézzük, akkor azt kell megállapítanunk, hogy a válaszadók 50%-a, 33 település látja ennyire önállótlanak magát, ami a megye összes települését (78 db)

tekintve is kimondottan magas szám. A kérdőíves felmérés egyik első kiemelkedő és szinte legfontosabb megállapítása a Szolgáltatási Út Térképhez az, hogy

jelentős azoknak a településeknek a száma, amelyek úgy látják, önállóan nem képesek fejleszteni önmagukat, ami nyilván fontos és releváns információ ahhoz is, hogy hogyan lehet majd a jövőben a társadalmi felzárkózást előmozdítani képes hiányzó szolgáltatásokat is kidolgozni és biztosítani ezeknek a településeknek és közösségeknek.

2. Ön szerint melyek a legjellemzőbb szociális problémák a településen?

66 responses

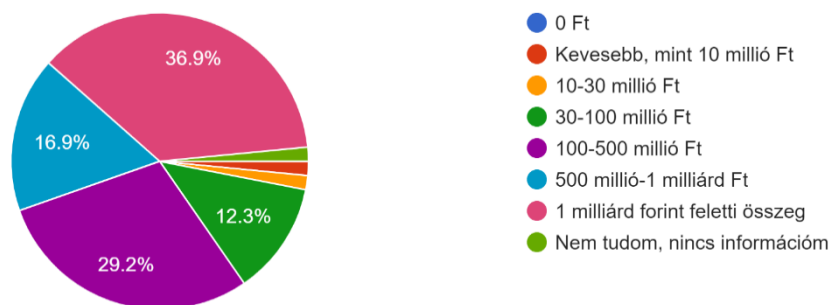
Rövid elemzés: Szerettük volna felmérni, hogy az úgynevezett szociális problémák mit jelentenek a mostani településvezetők számára, valamint, hogy azokból melyeket találják jellemzőnek a helyi közösségekben. Több válasz is megadható volt, a fenti ábrán látható, hogy melyeket választották legtöbbször. A munkanélküliséget 30 település, a munkalehetőség hiányát pedig 42 település is megnevezte, ez utóbbi a megye teljes település-számára vetítve (78) több mint 50%, ami azt kell, hogy kimondassa: a megyében komoly gond a munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedés, elsősorban azért, mert HELYBEN nincsenek munkahelyek. Azaz: általában véve a vizsgált időszakra is jellemző volt, hogy a megye egészében komoly probléma a munkaerőhiány, de helyben nagyon sok településen nincsenek üres, betöltetlen álláshelyek, mert azok elsősorban a nagyvárosokban várják a dolgozni akarókat.

Az anyagi problémákat 54 település is megnevezte – ez megint leginkább arra utal, hogy a megye sajátos belső szerkezete (egy nagyváros, több közepes és számos kisváros, illetve nagyobb falvak) ugyan kínálhatja azt a képet, hogy a megye egyes részein nem rossz élni

(Szolnokon, Jászberényben, valamint a Tisza-Tó környékén egészen magas ingatlanárak is jelentkeznek, illetve magasak is lehetnek az átlagjövedelmek), de közben a kisebb falvakban nagyon alacsonyak a bérek, sokan vannak a közfoglalkoztatásban, ami azt is jelenti, hogy kevés pénzből kell a családoknak gazdálkodniuk.

3. Nagyságrendileg mennyi uniós fejlesztési forrást kapott a település eddig összesen ebben az uniós fejlesztési költségvetési időszakban (2013 – 2020)?

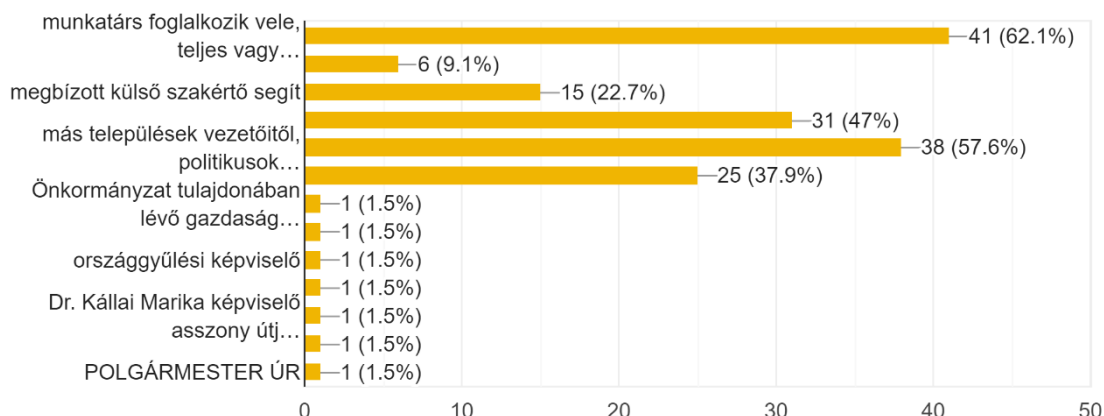
65 responses

Rövid elemzés: Szerettük volna felmérni, hogy mennyi fejlesztési forrás állt az egyes települések rendelkezésére az elmúlt évek során. Kissé szkeptikusak voltunk, mert előzetesen úgy véltük, hogy kevés pénz kerülhetett a térségbe. Éppen ezért ért minket kellemes meglepetésként, hogy a válaszadók közel 30%-a is 100 – 500 millió forintnyi támogatáshoz jutott, de kiemelten magasnak találjuk, hogy közel 37%-uk pedig 1 Mrd forint feletti összeget is meg tudott jelölni. Ez egyértelműen arra utal, hogy a települések képesek arra, hogy elnyerjenek fejlesztési forrásokat, és olyan mértékben is, amely összegek akár még a nagyobb (10 000 fő feletti) települések számára is komoly fejlődési lehetőségeket biztosíthatnak. Ezek az összegek egyértelműen feltételezik azt, hogy a települések megtanultak pályázni, fejlesztési forrásokhoz hozzájutni.

4. Általában hogyan szereznek tudomást az egyes fejlesztési programokról, pályázati lehetőségekről?

66 responses

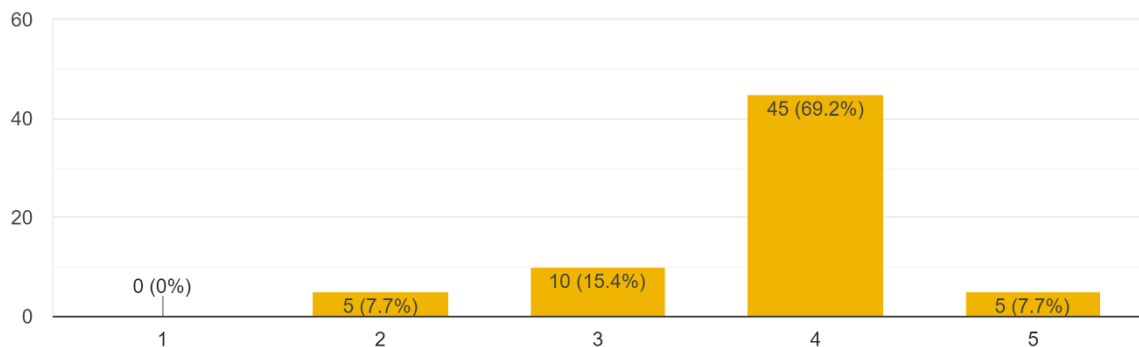

Rövid elemzés: Mivel a szociális hátrányok leküzdéséhez, a társadalmi felzárkózáshoz

szükségesek lesznek folyamatosan a fejlesztési források, mindenképpen szeretnénk volna információt kapni arról, hogy ők, maguk a települések hogyan jutnak információhoz a pályázati programokról, fejlesztési lehetőségekről. Megnyugtató, hogy a válaszadók több mint 60%-a olyan település, amelyeken önálló munkatárs foglalkozik ezzel. Viszonylag bevált dolog, és még mindig számítanak a települések nagy számban arra, hogy egy külsős, professzionális szakértői háttér, vagy éppen politikusok, szakpolitikusok, közéleti szereplők ismertetik meg őket az egyes lehetőségekkel.

5. Hogyan látja, az Ön települése az elmúlt évek során milyen sikerrel pályázott fejlesztési forrásra?

65 responses

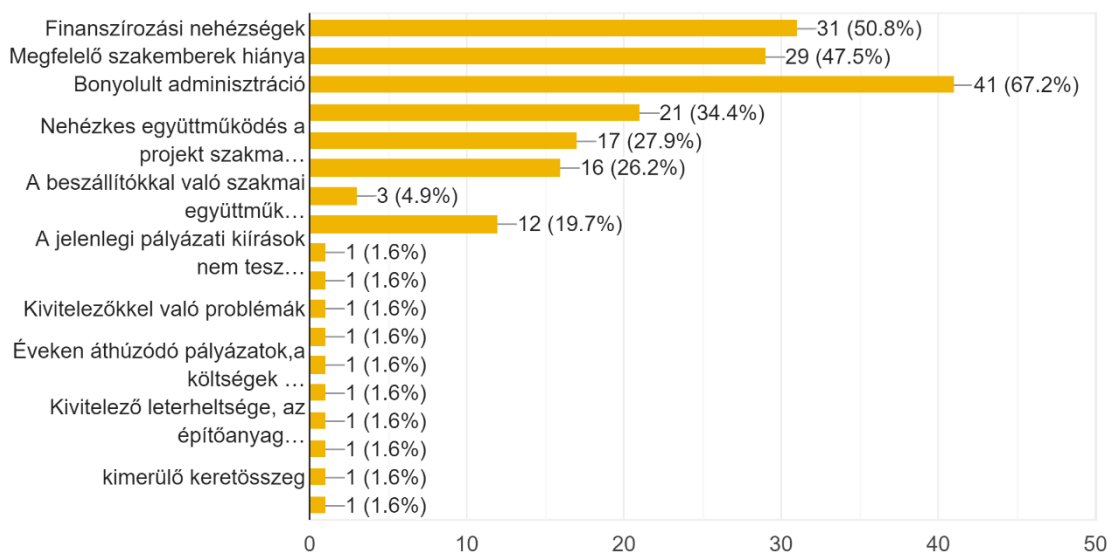
Rövid elemzés: az előzőekben már szóba hozott magas értékű források önmagukban is arra utalnak, hogy a települések kimondottan sikeresen jutnak forrásokhoz. Ebben a kérdésben viszont arra voltunk kíváncsiak, hogy a forrásokon értékén túl mennyire tartják sikeresnek saját magukat. Teljesen sikertelennek egyetlen település sem látta magát, ezzel szemben kimondottan magas a 4-es és 5-ös értékek együttes száma és együttes aránya, 50 válaszadó, mindösszesen majdnem 77% az összes válaszadó között.

Ez az érték leginkább annak tükrében érdekes, hogy néhány kérdéssel korábban egészen lesújtó véleménnyel voltak saját magukról azzal kapcsolatban, hogy mennyire képesek önállóan fejleszteni saját magukat. Ez a kérdés mindezek ismeretében legalább oda elvezetett, hogy közvetett módon kimondassuk velük azt, hogy bár túlnyomó részben nem tartják magukat képesnek arra, hogy önállóak jussanak előbbre, legalább forrásokat eredményesen tudnak megpályázni a szükséges fejlesztésekhez, és magukat is sikeresnek látják mindezek alapján a forrásszerzésben.

Ugyanakkor a fejlesztéshez önmagában a forrás megszerzéséhez szükséges eredményes pályázat, valamint az elnyert forrás nem elegendő, a továbbiakban érkező kérdések és azok elemzése majd erre világít rá egyértelműen. Ugyanakkor a források megléte az elsődleges feltétele annak, hogy bármilyen fejlesztési igény és szándék felmerülhessen, abban az esetben is, ha egyértelmű szükség fogalmazódott meg valamivel kapcsolatban. A sikeresség viszont nagyon fontos, a településeknek elsőként azt kell elhinniük, hogy képesek arra, hogy forrást szerezzenek saját maguk számára.

8. Mi okozta a legnagyobb gondot az egyes Uniós pályázatok megvalósítása során?

61 responses

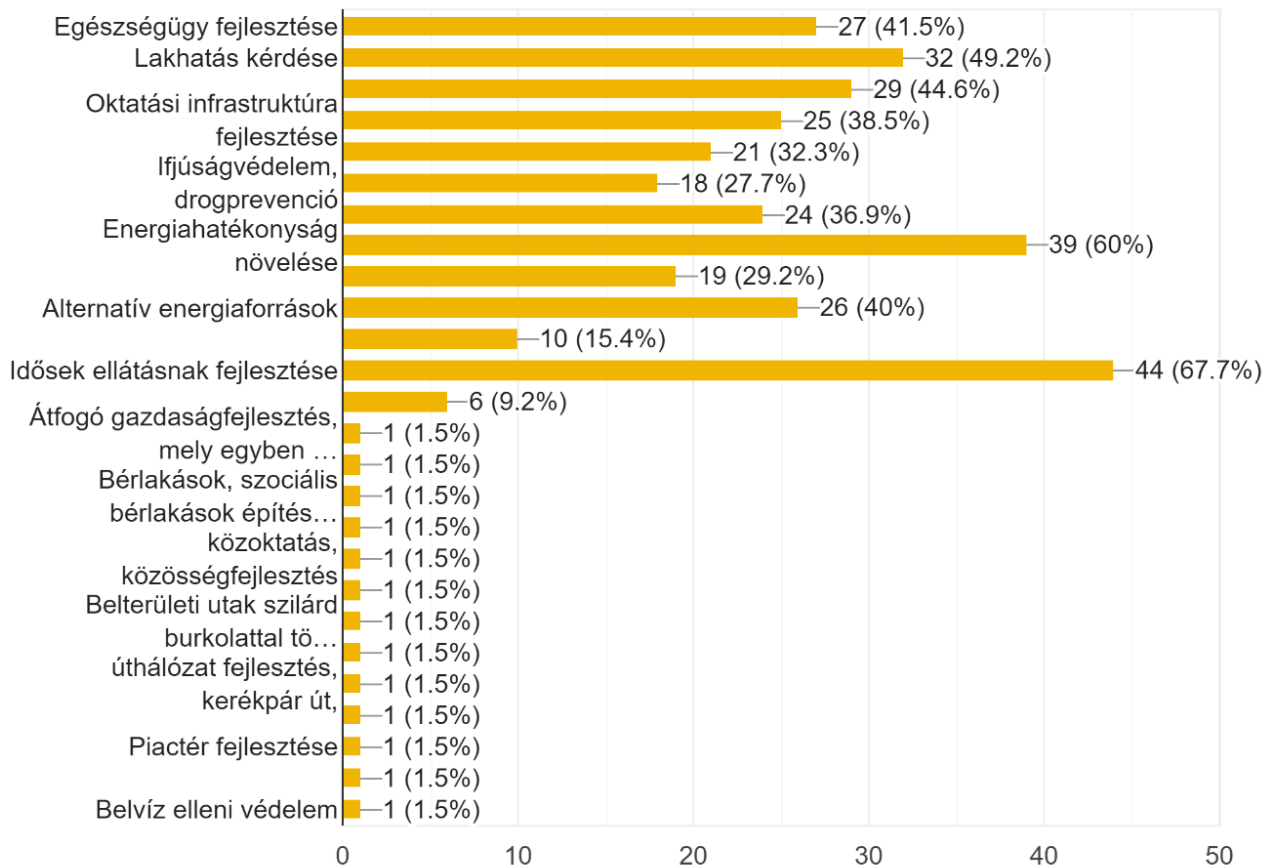

Rövid elemzés: Korábban számos helyen megtapasztaltuk már, hogy az Európai Uniós projekteknél elérhető és felhasználható források mentén megvalósuló fejlesztések sikeres véghezvitele komoly kihívást jelentenek egy adott település, illetve közösség számára. Szerettük volna megtudni, hogy ebben a megyében is hasonló nehézségekkel küzdenek-e, és a kérdőív alapján szerettük volna ezt feltárni. A válaszok között magas számban volt jelen nehézségként az, hogy komplikált adminisztráció kíséri ezeket a projekteket, ami számos alkalommal okoz csúszásokat, folyamatos határidő-módosításokat – az itt szereplő 41 válaszadó az összes megyei településszám több mint felét jelenti. A finanszírozás kérdése a nagyobb forrásigényű beruházások esetén a kisebb települések számára nagyon komoly nehézség, nem is csoda, hogy a válaszadók több mint fele ezt is megemlíti nehézségként. Fontos megemlíteni, illetve akár ki is emelni, hogy a megfelelő szakemberek hiánya szinte minden területen komoly probléma ma Magyarországon, ha fejlesztéseket akarunk végrehajtani. A válaszadó települések közel fele (47.5%) egyértelműen megnevezte ezt problémaként az uniós projektek megvalósításával kapcsolatban – és ez minden más területre is kihat a későbbiekben.

Azaz: megnyerhető, elhozható a fejlesztési forrás a megye településeire akár több százmillió értékben is, de ahhoz, hogy azokból eredményes fejlesztések valósulhassanak meg, **kellenének a megfelelő szakemberek**, akik viszont egyértelműen kevesen vannak Jász-Nagykun-Szolnok megyében. Ez pedig a legreménytelibb projekt-kezdeményezéseket is megakaszthatja.

10. Mely területeken lenne szükség az Önök településén további pályázati források felhasználására?

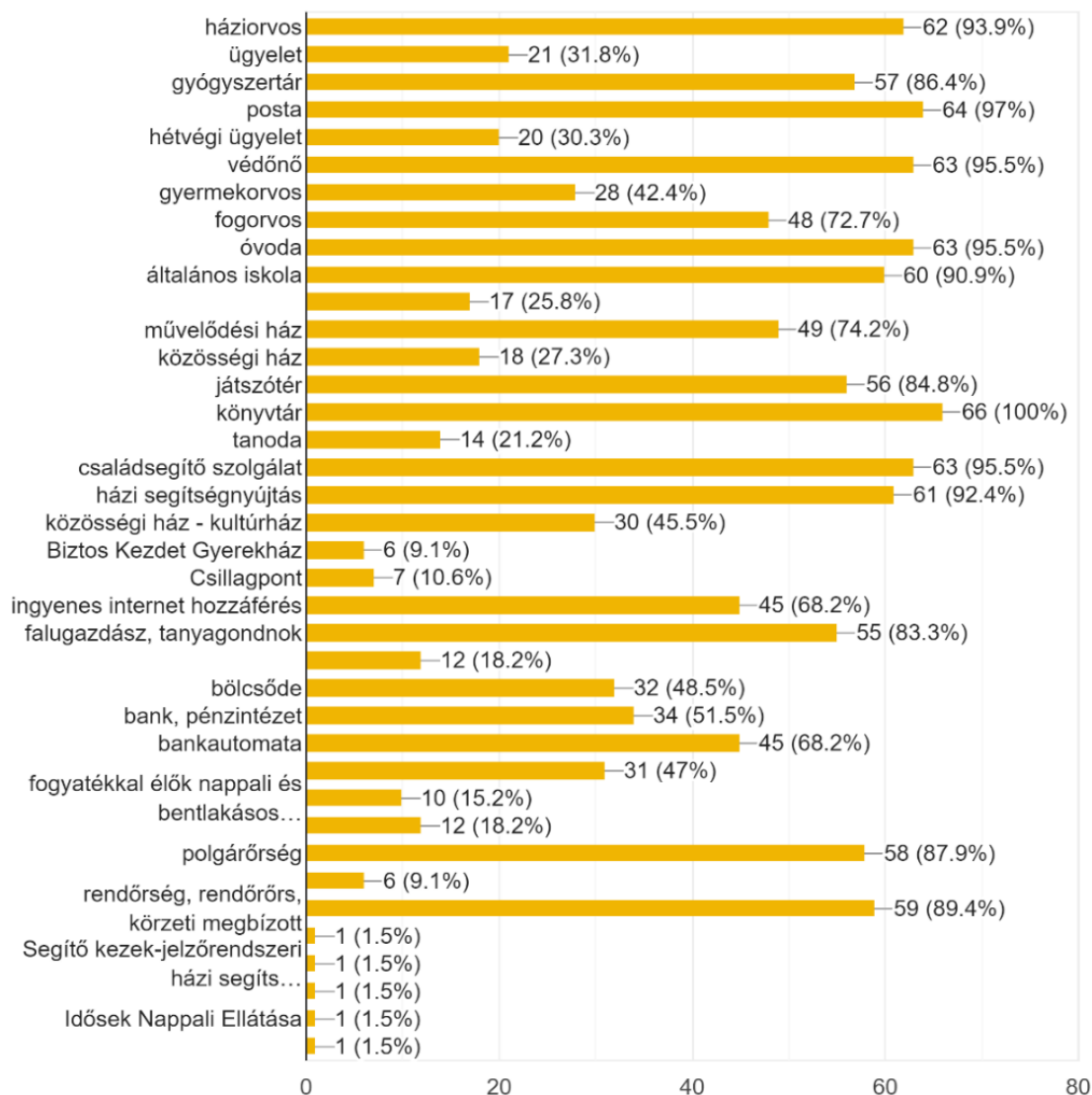
65 responses

Rövid elemzés: Korábban már utaltunk rá, hogy a megyében az egyik legjellemzőbb tendencia, hogy a fiatalok elköltöznek és **a megye településein folyamatosan nő az idős és rosszabb egészségügyi állapotban lévő emberek száma.** Ez meg is ágyaz annak az igénynek, hogy a települések nagy része az egészségügyi fejlesztésekre szánna forrást és fejlesztési programokat – 27 válaszadó jelölt ezt meg. Mindemeltt komoly igény van a lakhatás fejlesztésére, ezt a válaszadók közel fele választotta. Valójában a fenti százalékok egyértelművé teszik, hogy a települések jelentős része olyasmire kérne, illetve fordítana fejlesztési forrásokat, amely területek korábban akár közvetlen állami feladatból származó fejlesztések részeként is bővíthettek, javulhattak volna, de most leginkább térségfejlesztési csomagok, vagy önálló projekt-kiírások alapján lehet biztosítani hozzájuk forrásokat és szakmai háttérrel.

IV / 1. Milyen (köz)intézmények találhatók a településen?

66 responses

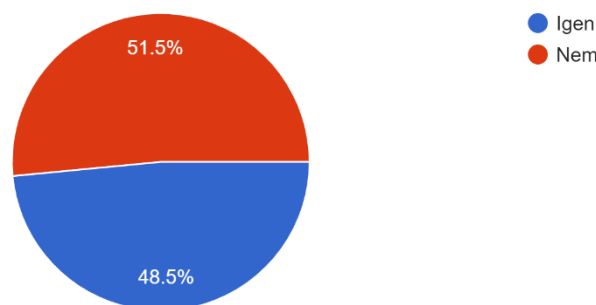
Rövid elemzés: A járások önálló értékelése segít majd abban, hogy lássuk, az egyes járási szintű ellátottság, valamint, hogy milyen tendenciák mennek végbe azokban. Ugyanakkor nagyon örültünk annak, hogy a települések készségesen válaszoltak arra, hogy milyen alapvető szolgáltatások érhetők el az ő szintjükön. A legfontosabb megállapítás a fenti adatsor alapján az, hogy az egészségügyhöz kapcsolódó alapszolgáltatások tekintetében jól áll a megye, pontosabban a megyében lévő települések. Úgy tűnik, hogy az oktatás területén is jó a megye, illetve a települések ellátottsága. Az oktatás, illetve a korai nevelés témakörében mindenképpen fontos lesz majd az az adatsor, amely a 100 gyermekre vetített bölcsődei ellátottságot jellemezheti. Szociális alapellátás szinte mindenhol van, ugyanakkor az a személyes egyeztetésekből, valamint a Fórum üléseken és munkacsoport üléseken elhangzottak alapján

kiderült, hogy magas az átlagéletkor, magas a kiégett feladatellátók aránya, és sokszor nem tudnak valós segítséget kínálni a különböző célcsoportok tagjai számára.

Polgárórság nagyon sok településen van jelen – ez is kapcsolódik a társadalmi felzárkózás kérdéséhez abban a tekintetben, az állampolgárok kimondottan nagyrésze véli úgy, hogy a hagyományos rendőri szervek mellett ilyen támogatásra is szükségük lehet a helyi közrend megtartása érdekében. **A közrend pedig sok esetben azért sérül, mert az alsóbb társadalmi csoportok leszakadása az elmúlt 30 év során számos olyan nehézséget is felszínre hozott (bűnözés, szenvedélybetegségek, hajléktalanság kérdése stb.), amelyek egyértelműen gátjai a társadalmi felzárkózásnak.**

4. A meglévő intézmények feladatainak ellátásához biztosított a megfelelő létszámú szakembergárda?

66 responses

Rövid elemzés: Folytatva az előző kérdések alapján megkezdett gondolatmenetet, rákérdeztünk arra is, hogy ha már az uniós pályázatok sikeres megvalósításához sincsen megfelelő minőségű és számú szakembergárda, akkor vajon az alapellátást milyen módon tudják biztosítani a települések? A kérdés kellően egyszerű és vegytiszta eredményt hozott a kapott válaszok alapján: **a települések fele úgy érzi, nincsen elég szakembere ahhoz sem, hogy az alapfeladatok ellátásra kerüljenek.**

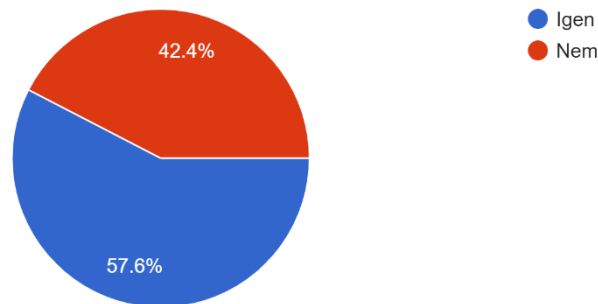
Ez kimondottan magas számnak tűnik, és komoly kihívás elé állítja nem csak a településeket, de a megye egészét, illetve a megyei vezetést is. Mindenképpen törekedni kell a következő évek során arra, hogy ez az arány változzon majd, akár azzal is, hogy megyei vagy legalábbbi térségi szinten elsőként **valós kép születik arról, hogy mennyire alkalmas a mostani humánerőforrás a szükséges feladatok elvégzésére**, majd pedig megfogalmazódnak olyan célok, és megvalósulnak majd olyan programok, amelyek azt jobbra tudják tenni.

A személyes interjúkból eredő tapasztalatok sajnos kimondatják azt is, hogy a közfeladat-ellátásban is súlyos gond a növekvő átlagéletkor, valamint nagyon markáns egyes járásokban a kiégés, a fásultság, az alapvető motiváció szinte teljes elvesztése. Éppen ezért itt fogalmazzuk meg a kérdőíves felmérés **második nagyobb súlyú, kiemelkedő megállapítását**, amely szerint

azonnali intézkedések, javaslatok szükségesek ahhoz, hogy a megyei közfeladat-ellátáshoz (alapfeladatok teljesítéséhez) olyan szakembergárda álljon rendelkezésre, amely a mostaninál egyértelműen jobb teljesítményre képes.

9. A településen vannak-e olyan részek, ahol különösen sok szegény helyzetű család él?

66 responses

Rövid elemzés: Ebben a témakörben több hosszabb interjút is folytattuk település vezetőikkel, térségfejlesztési szakemberekkel, valamint olyan közösségi vezetőikkel, akik jól ismerték a saját településük, saját közösségük történetét. Ezek a megjegyzések, gondolatok segítenek megérteni azt, hogy miért és hogyan alakultak az egyes települési szerkezetek, valamint az azokban élők társadalmi státusza a megyében úgy, ahogyan az ma jellemző

A rendszerváltást követő három évtizede egyértelműen kijelölte, hogy egyes településeken melyek lettek azok az utcák, részek, területek, ahol jobb vagy éppen rosszabb körülmények között élnek ma az emberek. Erre a jelenben nyilván utalhat az ott élők mostani anyagi helyzete, az alapvető lakókörülményeik, a közművek állapota, de nyilván azok a szolgáltatások is, amelyek abban a város-, vagy településrészben közvetlenül elérhetők. (A 90-es évek ikonikus jellemzője volt a településfejlődési módszertanok témakörében az, hogy szoláriumok, kozmetikai szalonok, vagy drága butikok elsősorban a jobb városrészekben jelentek meg, hiszen ott éltek azok, akik fizetni tudtak és akartak az ott kínált szolgáltatásokért. Mára ez nyilván részben megváltozott, de a szocializmus időszaka egyértelműen azt a törekvést hozta, hogy a településeken ne nagyon legyenek nagy anyagi különbségek. Ugyanakkor a 20. század első felében a korábbi vándorlást befejező és letelepedett, majd az 50-es években a városok, falvak mellől legalább város vagy a falu szélére behozott roma közösségek számos helyen továbbra is jól megkülönböztethető város-, vagy falurészekben élt, és ennek nyomai, hatásai ma is megvannak.)

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a mezőgazdaság évszázadokon át meghatározta, hogy milyen társadalmi réteg szélesedett. Az agráriumban az agronómus szakemberek mellett nagy számban volt mindig is szükség szegényebb sorsú, és alacsonyabb iskolai végzettséggel bíró, elsősorban idénymunkára alkalmas munkavállalói rétegre (akik nem kértek sokat, és könnyen helyettesíthetőek voltak), és ez alól a szocializmus közel fél évszázada sem volt kivétel. A TSZ-ek szinte mindenki számára kínáltak valamilyen feladatot, illetve maga a megye is vonzónak tűnhetett az 50-es 60-as években tömegével azon roma és hátrányos helyzetű családok számára, akik máshol nem tudtak boldogulni. **Ezek a beköltözők elsősorban az Alföld keleti és déli részéről húzódtak az Alföld közepére. Ők lettek leginkább azok, akik a rosszabb városrészekbe kerültek, sokszor keveredve a helyben már korábban letelepedett roma közösségekkel.** Mivel a számuk nőtt, az adott településrészek értéke csökkent, megítélésük rosszabbra fordult – ennek hatásai ma is jelen vannak. Mindezek után nem is meglepő, hogy **a válaszadó települések több mint 57%-a úgy látja, hogy igenis vannak olyan részei, olyan földrajzi egységei, ahol különösen magas a szegény sorsúak aránya.**

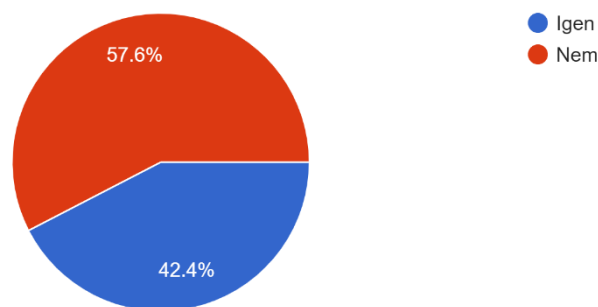
Ez nyilván azzal is együtt jár, hogy az elmúlt évek, évtizedek során **ezekben a településrészekben romlottak leginkább azok az alapvető szolgáltatások, valamint infrastrukturális környezet, amely pedig elengedhetetlen feltétele annak, hogy a társadalmi leszakadás lassítható, illetve megállítható legyen.**

És bár ebben a kérdésben nem utaltunk tendenciákra, a személyes interjúk alapján kiderült, hogy általában ez minden településen egy folyamatosan romló folyamat eredménye, és úgy véljük, ugyanerre a kérdésre 5 év múlva akár 60% feletti „Igen” válasz is érkezhethet a megkérdezett településektől.

Az ok, amiért ennek a kérdésnek és a kapott válaszoknak az elemzésénél ennyi időt eltöltöttünk az az, hogy a valós fizikai tér nagyon nagy mértékben meghatározza a társadalmi mobilitás, azaz, a társadalmi felzárkózás folyamatát is. Ha több mint 57 %-a a válaszadóknak úgy ítéli meg, hogy náluk van olyan fizikai terület, ahol a társadalmi felzárkózás biztosan szükséges lehet majd, akkor az arra utal, hogy masszív és egyértelmű fejlesztésre biztosan szüksége lenne a megyében minden második településnek.

10. Van-e a településen szegregátum / cigánytelep / jól elkülöníthető cigánysor?

66 responses

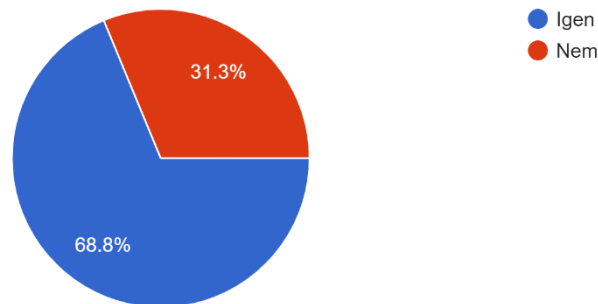

Rövid elemzés: Az előző kérdés és az arra adott válaszoknak a kissé hosszabb elemzése azért is volt szükséges, hogy egyértelműen meg tudjunk ágyazni ezt követően annak a kérdésnek, hogy vajon szegregátum/cigánytelep/cigánysor értelmezhető-e a településen. Érdekes módon szinte majdnem ugyanolyan értékeket kaptunk, de most inverz formában, az Igen válaszból lett kevesebb, a Nem válaszból pedig több. Nem kevés szubjektívizmust véltünk itt felfedezni, ahol az érzelmek is megjelentek talán: több lett az olyan településvezető, aki ugyan elismeri az előző kérdésben, hogy van olyan településrész, ahol kimondottan magas a szegények száma, aránya, de az azt követő kérdésben már kevesebben vannak azok, akik szerint önálló szegregátum, cigány telep vagy cigány sor is megnevezhető lenne.

Ugyanakkor a 42%-nyi igen még így is egyértelművé teszi, hogy **a társadalmi felzárkózás témakörében még ma is a roma közösségek nehéz helyzetének javítása, fejlesztése lenne az elsődleges tennivaló.** Itt is meg kell említeni a folyamat-szerűséget, azaz, valószínű, hogy 5 év múlva ugyanerre a kérdésre már jóval magasabb számban válaszolnának Igen-nel a települések vezetői.

12. Biztosít az önkormányzat a rászoruló családok számára önkormányzati bérlakást?

64 responses

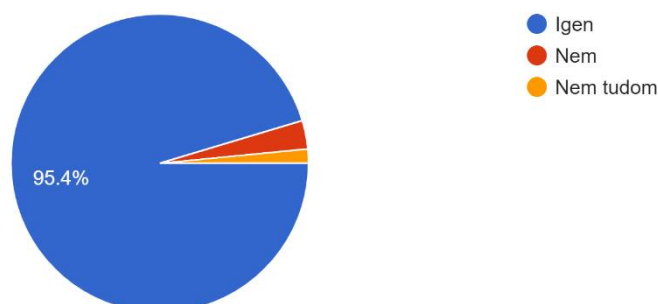
Rövid elemzés: A lakhatás az egyik fontosabb alapjog, még akkor is, ha nincsen a települések kötelezően ellátandó feladatai sorában. A bérlakás-helyzet és a bérlakás-kérdés egy országos probléma, ezért kissé félve határoztuk meg ennek a felvetését is a kérdőívben. Ugyanakkor a kapott válaszok meglepően biztatóak, a megkérdezett települések több mint kétharmada, 68.8%-a képes a rászoruló családok számára bérlakást biztosítani. Ez jellemzően kis számban kínál lakásokat az egyes településeken, de eleve az, hogy ilyen nagy arányban jelenik meg a településeken, az arra utal, hogy ennek az ebben a témakörben nehéz helyzetbe kerülő családok a legtöbb helyen nincsenek teljesen magukra hagyva. Ugyanakkor azt is hozzá kell tenni, hogy a személyes interjúk alapján sajnos a meglévő szociális bérlakás-állomány nem elég, illetve, hogy az azokat igénybe vevők sokszor maguk is keveset vállalnak annak érdekében, hogy azok állaga továbbra is elégségesen jó maradjon, vagy hogy csak valóban annyi időre vegyék igénybe, ameddig a nehéz helyzetük indokolja, és nem törekednek rá, hogy mások is hozzá juthassanak. Több településvezető is elmondta, hogy a jövőben egyes TOP-típusú pályázati programokban örömmel pályázna olyan forrásokra, amelyek segítenek új bérlakásokat létrehozni és működtetni a rászorulóknak számára.

A kérdőív harmadik fontos megállapítása:

A megyében a társadalmi felzárkózás elősegítéséhez a lakhatás kiemelten fontos kérdés, és ebben olyan fejlesztésekre lenne szükség, amelyek hosszabb távon kínálnak lakhatási megoldást a rászorulóknak részére. Ehhez egy olyan megyei modell kidolgozása lenne szükséges, amely nemcsak infrastruktúrát kínál (azaz, nem csak a házak, lakások felépítése szükséges), hanem lakhatási edukálást, lakhatási tudatosságot is kínál, amelynek köszönhetően a célcsoport megtanulja, hogy hogyan „lakja”, hogyan használja helyesen ezeket az ingatlanokat.

14. A településnek van-e működő egyházközsége?

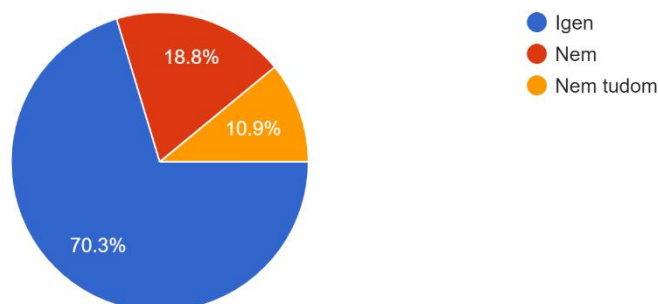
65 responses

Rövid elemzés: A társadalmi felzárkózás tekintetében, valamint a helyi közösségek megszervezésének érdekében örömteli, hogy kiugróan magas azoknak a településeknek a száma és aránya, amelyeknek van működő egyházközség. Sőt, bátran kijelenthető, hogy valamilyen egyházzal, vagy általában véve valláshoz kötődő rendszeres helyi (hitéleti) tevékenység mindenhol elérhető a megyében. Konkrét kérdés nem mérte fel, de immár nyugodtan kijelenthető az is, hogy az ismert történelmi egyházak mellett (azokon belül is legjellemzőbben a római katolikus és a református egyház) az úgynevezett protestáns kisegyházak és gyülekezetek is nagyon erősek és nagyon tevékenyek, ez utóbbiak társadalmi felzárkózást előmozdító tevékenységei és vállalásai immár szinte egyenértékűek a hagyományosnak tekinthető egyházak és szeretetszolgálatuk segítő munkájával. Több településen a HEP elemzések alapján igény lenne kápolnára. Ezekhez a jövőben pályázati források kínálhatnak pénzeszközöket.

14. a Ha igen, megjelenik az egyházi tevékenység a rászorulóknak segítségével?

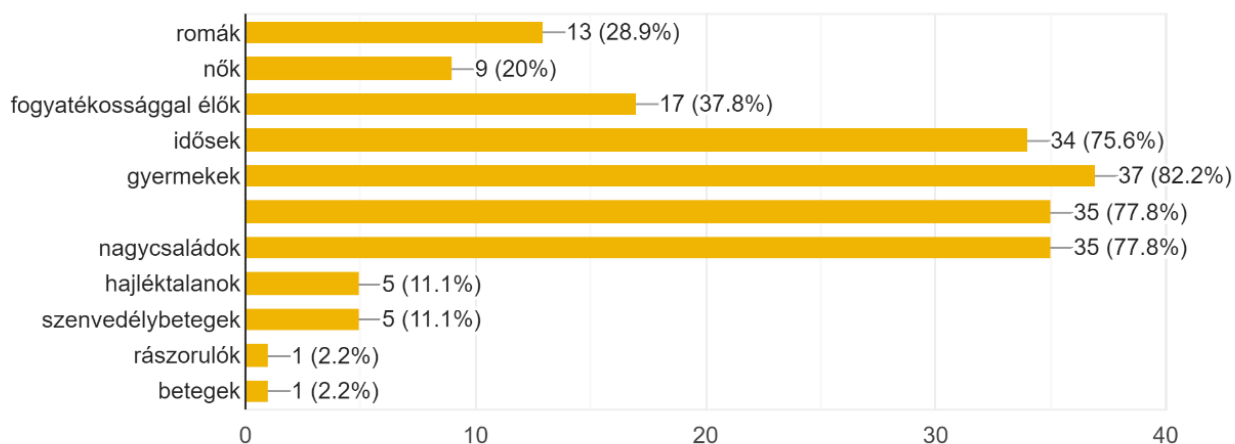
64 responses

Rövid elemzés: Biztató azt látni, hogy a településvezetők több mint 70%-a biztosan tud arról, hogy az egyházak segítik a helyi társadalmi felzárkózást. Azokon a településeken, ahol ebben nem volt biztos a válaszadó, ott is feltételezhető, hogy előbb vagy utóbb megjelenhetnek ilyen tevékenységek. A közel 20%-os „Nem” arány többségében olyan kisebb településről érkezett, ahol a helyben élők közösségének belső összetétele nem feltétlenül követeli ezt meg, vagy más szereplő sokkal egyértelműbben ellátja azt.

14. b Ha igen, milyen célcsoporttal foglalkozik?

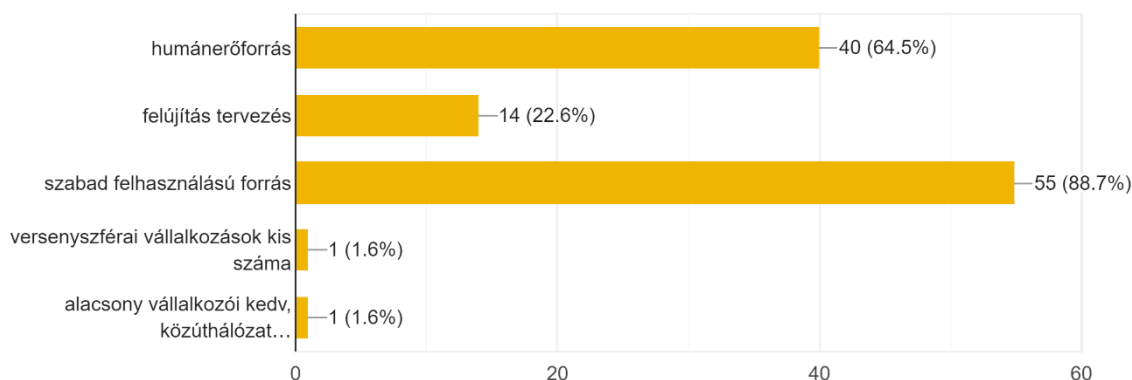
45 responses

Rövid elemzés: A segítő egyházi tevékenység elsősorban a fogyatékkal élőkön, az időseken és a nagycsaládosokon próbál segíteni. És bár külön kérdésként jelent meg, hogy a roma közösség felzárkózását vajon segítik-e célzottan ezek az egyházak, az arra adott 28.9%-os arány a valóságban sokkal magasabb lehet. A nagycsaládosok és a gyermekek segítése a legtöbb településen kiemelten segíti a helyi roma közösséget is, azaz, itt arról beszélünk, hogy egy adott halmaz valójában megjelenik egy másik halmazban is.

V / 1. Mit gondol a településen az alábbi felsorolásból melyik terület az, ami problémát vagy hiányt okoz?

62 responses

Rövid elemzés: korábban már több kérdésben is megjelent, hogy mennyire képesek önállóan intézni a fejlesztéseiket a települések, valamint, hogy milyen állapotban vannak ahhoz, hogy eredményesen tudjanak működni és fejlődni. Ebben a kérdésben visszatértünk megint ehhez a témakörhöz, de immár konkrétan kérdezve arra rá, hogy mely területeken küzdenek komolyabb kihívásokkal, nehézségekkel. Mint látható, többségükben szabad forrásokat szeretnének, valamint azt, hogy megfelelő humánerőforrás segítse őket. A szabad felhasználású saját források alacsony mivolta több települést is arra a gondolkodásmódra „szoktatott” az elmúlt évek során, **hogy megpályázzanak minden elérhetőnek, és ebből adódóan valamilyen**

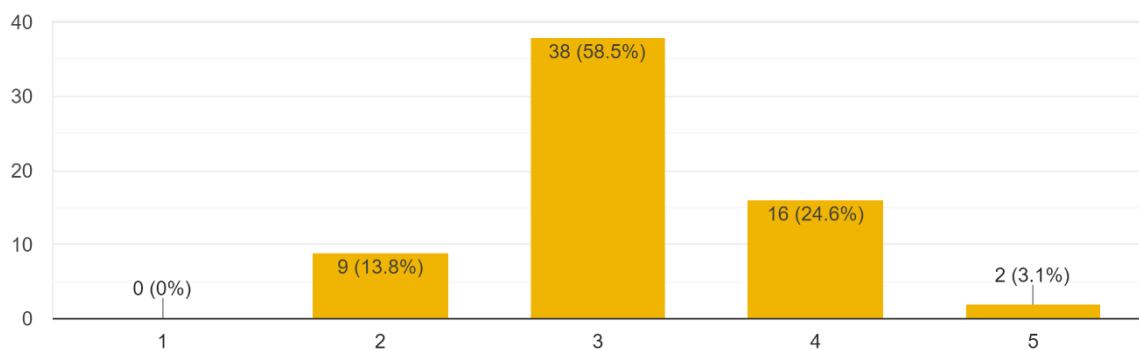
formában és megközelítésben szükségesnek gondolt fejlesztési forrást. A megfelelő szakemberek hiányával nem tudnak megküzdeni önállóan a települések, és kimondottan kéri, hogy **egy megyei koncepció segítse elő azt, hogy legyenek olyan szakemberek, akik akár az alapfeladatok ellátásában, akár a projektekből eredő fejlesztési folyamatokban eredményesen és sikeresen tudnak dolgozni** – de jelen pillanatban nagyon komoly nehézség a hiányuk. Idősödő szakemberek küzdenek az egyes feladatokkal, nagyon nehéz frissen végzett, motivált, dinamikus és a jelenkor kihívásait talán kissé jobban ismerő szakembereket akár még csak egy-egy járáson belül is megtartani.

A már korábban is megfogalmazott egyik legfontosabb megállapításként a megyei vezetésnek a Szolgáltatási Út Térkép fontos outcome-jaiként kellene azokra a megoldási javaslatokra tekinteni, amelyek ezt a problémát próbálhatják majd meg orvosolni.

Konkrét javaslatként úgy véljük, hogy akár a Nemzeti Közzolgálati Egyetem bevonása, és esetleg egy térségbeli képzőközpontjának a létrehozása is egy olyan gondolat lehetne, amely az elkövetkezendő 3-7 év során akár meg is valósulhatna.

2. Hogyan ítéli meg, általánosságban mennyire aktívan érdeklődnek a lakosok a helyi döntések és ügyek iránt?

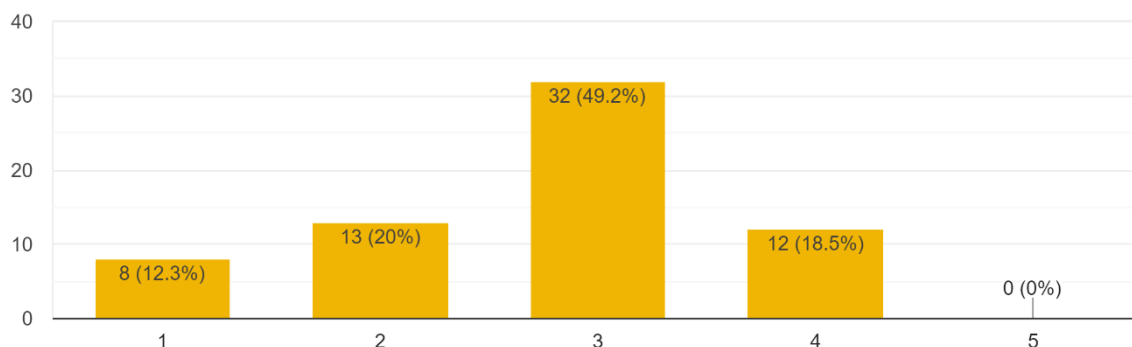
65 responses

Rövid elemzés: Örömteli volt, hogy a legrosszabb értéket egyetlen válaszadó település sem jelölte meg, és a legalább közepes érdeklődés, valamint a számottevőnek tekinthető bevonódási igény együttesen 86 %-ot jelentenek. Nyilván a középső, 3-as értékkel jelzett, átlagosan „langyos víz” - hozzáállást mutató 58.% alacsonyabb lenne, ha nem egy választást követően (2019 őszi önkormányzati választások) kellett volna válaszolniuk a településeknek. Ugyanakkor fontos lenne, hogy a politikai küzdelmekről függetlenül is csökkenjen ez az érték majd a 4-es javára.

4. A település úthálózata Ön szerint milyen állapotban van?

65 responses

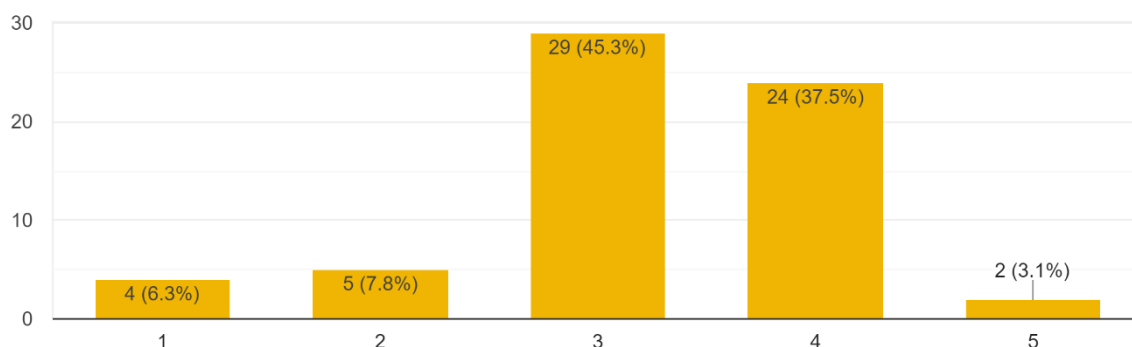

Rövid elemzés: A lakhatási alapjog mellett fontos, hogy a helyváltoztatás jogát, a valahonnan valahova való eljutás lehetőségét is biztosítani kell. A helyi közlekedéshez megfelelő minőségű utak kellenek, amelyek felelőssége általában a települési önkormányzatot terheli. Jelzés értékű, hogy egyetlen válaszadó sem jelölte meg a legjobb, az 5-ös értéket, sőt, a 4-est is mindössze 12 település választotta. Ugyanakkor az egyértelműen rossz állapotokat feltételező 1-es és 2-es opciót az összes válaszadó 1/3-a választotta (32.3%), és szinte pontosan a fele nyilatkozott úgy, hogy közepesnek látja azokat (49.2%). Itt is tendenciákat fontos látni magunk előtt – ezeknek az utaknak a túlnyomó része a legtöbb településen még a szocializmus idején készült, a mainál lényegesen kisebb forgalomra és mára már idejét múlt technológiával. Ezeknek a cseréje, felújítása kimondottan sok pénzt követel meg, és csak fokozatosan lehet haladni velük, miközben a nem felújítás alatt álló utak állapota tovább romlik. A Szolgáltatási Út Térkép elvárásai mentén ez a témakör nem tűnik közvetlenül a társadalmi felzárkózáshoz kapcsolódó feladatnak, **ugyanakkor nagyon is jellemző, hogy pont a legrosszabb szociális helyzetben lévők által nagyobb számban lakott településrészekben a legrosszabb az utak állapota.**

Mindez pedig meghatározza az oda való be-, és kijutás módját és lehetőségét, valamint azt, hogy az egyes alapszolgáltatások, vagy fejlesztések hogyan lennének oda bevihetők. **A késő őszi és a téli hónapok komoly nehézségeket okoznak az ezeken az utakon közlekedők számára** (akár gépkocsival, akár gyalogszerrel teszik), arról nem is beszélve, hogy a sürgősségi ellátás is akadozhat egyes esetekben, vagy helyzetekben. A megye egészében és egyszerre ezeken az állapotokon nem lehet változtatni. Ugyanakkor a Magyar Falu program közútfejlesztési pályázatai hazai forrásból is kínálnak pénzt arra, hogy javítani lehessen azokat, ami azt jelenti, hogy az 5000 fő alatti települések vezetéseit arra kell bízni, hogy próbáljanak abból forrást szerezni.

5. Hogy ítéli meg, milyen a tömegközlekedés (busz, vonat) minősége és rendszeressége a megye frekventáltabb részei irányába?

64 responses

Rövid elemzés: Nemcsak helyben, hanem az egyes települések között is fontos lenne, hogy helyet tudjanak változtatni az emberek. Amikor nincsen helyben munkalehetőség, megfelelő oktatási vagy egészségügyi alapellátás, akkor biztosan utazni szükséges a jobb helyzetben lévő, jobb szolgáltatásokat kínálni képes településekre, amelyet a társadalmi felzárkózásban érintettek számára elsősorban megfelelő, jó minőségű tömegközlekedéssel lehet biztosítani. A megye szerencsés általános földrajzi elhelyezkedése már a szocializmusban is rengeteg előnyt kínált, és ami mostan is egy jól kihasználható örökséget kínál. A 4-es számú főút, valamint az azt kísérő fő vasúti vonal évtizedeken keresztül a legegységesebb közlekedési folyosót jelentették Budapest és Debrecen/Nyíregyháza között, segítve a szocialista agrár- és élelmiszeripar alapján meghatározott települések fejlődését (Cegléd – Szolnok – Törökszentmiklós – Karcag – Kaba – Hajdúszoboszló – Debrecen). Ez az „örökség” máig szolgálja a megyében élőket, elsősorban a megyeszékhelyre, Szolnokra eljutás megy könnyen, illetve a megye nyugati részéből Pest megye és Budapest, a keleti felől pedig leginkább Debrecen elérése megy könnyen, ami leginkább a munkához jutásban tud segítség lenni a megyében élők számára. Az elmúlt évek során a 4-es út folyamatos, egyre hosszabb szakaszon osztott kétszer kétsávossá tétele biztonságosabb és gyorsabb közlekedést kínál, mint ahogyan a 32-es út fejlesztése is nagyban segíti a megyeszékhelyre való eljutást észak-déli irányban. A közepesnek tekinthető 3-as, illetve a jónak és kiválónak minősíthető 4-es és 5-ös értékeket összesen 55 válaszadó jelölte meg, ami 85% feletti arány. A rosszabb értékeket elsősorban azok a települések adták, amelyek földrajzi elhelyezkedése évtizedek óta komoly probléma a közlekedésfejlesztésben, elsősorban a Tiszán való átkelés nehézségeiből adódóan. A személyes interjúk során általában az hangzott el, hogy a Volánbusz jól teljesít, illetve, hogy a MÁV által kínált viszonylatok is igazodnak a helyben élők igényeihez.

9 Összegző megállapítások a kérdőíves felmérések és egy egyes települések vezetőivel folytatott személyes interjúk alapján

És bár a fentiekben minden egyes, a kérdőívben szereplő releváns kérdés vonatkozásában születtek elemző megállapítások, a továbbiakban egy általános összegzés is olvasható, kiegészítve azokkal a további megállapításokkal és véleményekkel, amelyek a személyes interjúk során születtek meg. A könnyeb átláthatóság és értelmezhetőség érdekében kérdésekre adott válaszokban kerültek összegzésre az egyes tapasztalások.

- ***Mennyire találták újszerűnek vagy fontosnak a települések a lehetőséget arra, hogy a szolgáltatási hiányokról, valamint a társadalmi felzárkózás helyi körülményeiről véleményt mondhassanak?***

Az volt a tapasztalat, hogy mind az elektronikus válaszadás (kérdőív), mind a személyes interjúk fontos és kihasználható lehetőségként jelentek meg az helyi vezetők számára. Kevésbé volt jellemző, hogy panaszkodásra használták volna fel az egyes települések a megszólalás lehetőségét, sokkal inkább az volt a jellemző, hogy régóta várt esélyként élték meg a megszólításukat.

- ***Mennyire tűntek szkeptikusnak vagy éppen bizakodónak a települések vezetői azzal kapcsolatban, hogy a jövőben jobb szolgáltatások, és eredményesebb társadalmi felzárkózás jelenhet meg a településükön, illetve a térségben, megyében?***

Több helyen is azt tapasztaltuk, hogy egyfajta kettősség jellemzi a válaszadókat: egyszerre látják nagyon nehéznek a helyzetüket, de ugyanakkor bizakodnak is azzal kapcsolatban, hogy a saját településük képes lehet jó, vagy még jobb irányba fordulni számos területen majd. Az egyértelmű volt, hogy a települések túlnyomó többsége a megyei vezetésben bízik, és elsősorban onnan várnak válaszokat, iránymutatást és cselekvést. Az eddigi TOP típusú pályázatokat inkább sikeresnek ítélték meg, remélik sok helyen, hogy hasonlóak lesznek majd a jövőben is – akár még úgy is, hogy megvalósításuk, adminisztrációjuk nem a legegyszerűbb, nem a legkönnyebb.

- ***Mely területeken és milyen formában látták a fejlesztési szükségeket a települések vezetői?***

Többféle kérdéskörben is megfogalmazódtak a fejlesztési igények, elvárások a megyei vezetés, illetve a központi kormányzat irányába, valamint tettek utaltak arra a települések, hogy maguk is hajlandók lennének számos dolgot vállalni azért, hogy a Szolgáltatási Út Térképben megjelenő szolgáltatási hiányok a jövőben legalább részben pótolhatók legyenek, illetve, hogy jobb körülmények között kínálhassák azokat a települések közösségei számára.

A legfontosabb témakörök, megállapítások az alábbiak lettek:

Szolgáltatásokat biztosítani képes megfelelő humán erőforrás

Az egyértelműen kirajzolódott, hogy a települések szeretnének megfelelő szintű, illetve minimum az elégségesen túlmutató színvonalú alapfeladat-ellátást és szolgáltatásokat kínálni a lakóik számára.

Ugyanakkor azt mindenki elismerte, hogy ehhez kiemelten fontos lenne, **hogy a humánerőforrás is jobb, illetve több, szélesebb** legyen majd annál a jövőben, mint amit most a rendelkezésükre áll. Komoly gondnak látják azt, hogy egyre idősebb személyek felelnek a szolgáltatásokért és közfeladatok ellátásáért, akiket komoly nehézség lesz majd pótolni a nyugdíjba vonulásuk után. Több település vezetése nyilatkozott arról, hogy nemcsak az infrastruktúra fejlesztése és az egyes szabályozók jobbá tétele lesz kiemelt jelentőségű, hanem a feladatokat végző, szolgáltatásokat ellátni képes munkaerő fejlesztése is. Ebben a témakörben szinte minden megkérdéztet egyetértett abban, hogy a humánerőforrásnak ezeken a területeken kellene jobbnak lennie:

- új ismeretanyagok, új, korszerű tudások elsajátítása
- személyes képességek fejlesztése (kommunikáció, konfliktuskezelés, egyéni-, és csapatban való munkavégzés hatékonysága)
- más tapasztalatok megismerése és alkalmazása, újszerű megközelítések irányába való nyitottság
- kezdeményezőkézség, saját megoldási javaslatok, jó gyakorlatok fejlesztése és alkalmazása

Ehhez a témakörhöz kapcsolódóan konkrét javaslat a részünkről (illetve egyfajta támogatandó javaslat több település vezetése részéről) egy olyan **térségi közigazgatási fejlesztési központ kialakítása**, amely segíthet abban, hogy gyorsan és a lehető leghatékonyabb, leghasznosabb tudáshoz jussanak a megye települései ahhoz, hogy a szolgáltatáshiányok felszámolásának, illetve a szolgáltatások fejlesztésének humán-erőforrás lába is kellően erős lehessen. Ezt a térségi közigazgatási fejlesztési központot mind a Debreceni Egyetem Szolnoki Karával, akár a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel együttesen kezdeményezhetné a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat. Ha a projekthez kapcsolt Megyei Felzárkózási Fórum elfogadja ezt a javaslatot, akkor a Megyei Közgyűlés már 2020 őszén megkezdhetné a szükséges egyeztetéseket és szakmai előkészítést.

Lakhatás kérdése

A megye ingatlan-ellátottsága darabszám alapján jónak tekinthető, és az átlagosan 2 fő lakásonkénti arány is jó. Ugyanakkor ez nagyon fragmentált a megye egészét tekintve, valamint komoly probléma az is, hogy a nagyszámú lakásállományhoz nem tartozik egyértelműen magas színvonal, sok ember él alacsony komfortfokozatú lakásokban, vagy akár egészen rossz körülmények között is. Komoly gond, hogy a megszülető gyermekek többsége azokba a családokba születik, amelyek lakókörülményei mindenképpen fejlesztendőnek minősülnek, és itt nemcsak a lakások, ingatlanok állapota romlik, hanem nő az ott élők száma, aránya is.

Több település, főleg a nagyobbak nyilatkoztak arról, hogy értékesnek tartanának olyan kezdeményezéseket, amelyekkel a helyi szociális lakás – állomány lenne bővíthető, vagy akár egy nagyobb darabszámú lakást kínáló bérlakás-program is elindítható lenne, esetleg piaci szereplők bevonásával majd. Ez utóbbihoz természetesen állami szerepvállalás is szükséges, de abból adódóan, hogy más megyékben is megfogalmazódott ez az igény az EFOP 1.6.3-as projekt keretében, éppen ezért úgy véljük, érdemes szem előtt tartani ezt a gondolatot, és keresni

majd a jövőben azokat a lehetőségeket, amelyek segíthetik, hogy akár el is induljon legalább egy próba-projekt jellegű konkrét kezdeményezés az elkövetkezendő 3 évben.

Több településen is jellemző az a gyakorlat, hogy a helyben meglévő szociális lakásokat helybeli erőforrások felhasználásával újíttják fel – ez akár konkrét megyei ajánlás is lehetne a Megyei Önkormányzat részéről.

Itt még egyfajta nóvumként jegyeznénk meg – miközben évtizedek óta létező nehézséget jelent – hogy a szociális lakathoz jutó, jellemzően mélyen leszakadt társadalmi csoportok tagjai gyakran nincsenek a szükséges ismeretek és képességek birtokában ahhoz, hogy hosszú távon, és a helyi közösség megelégedettségére használják ezeket az ingatlanokat. Ez pedig oda vezet, hogy sokszor nem a legmegfelelőbb módon becsülik meg, ami erősíti velük szemben az ellenérzéseket és az előítéleteket. Ezen segíthetne, ha felkészítést, edukálást kaphatnának ezek a családok ahhoz, hogy megfelelően használják a lakásokat.

Ugyanakkor azt is ki kell mondanunk, hogy sok esetben nem csak a lakókon múlik ezeknek az ingatlanoknak az állapota, gyakori jelenség az is, hogy maguk a települések (a települések vezetői) hanyagolják el egy idő után őket.

Egészségügyi szolgáltatások - infrastruktúra

Ezzel a témakörrel általában elégedettek voltak a települések, főleg azért, mert az egészségügyi infrastrukturális beruházások sok településre hoztak megújult rendelőintézetet, egészségházat. Az a remény szintén általánosan fogalmazódott meg, hogy ezek a fejlesztések folytatódnak majd és a megye lakosai akár a legkisebb településekről is könnyen jutnak szakellátáshoz.

A roma és hátrányos helyzetű közösségek által nagyobb számban vagy arányban lakott településeken, illetve ott, ahol egyértelmű szegregátum is meghatározható volt, **több** támogatták azt a felvetést, amely úgynevezett mobil-, vagyis mozgó-rendelőket hozna a helyi célcsoportok számára, és amelyek elsősorban a látásszervi, ér-, és szívrendszeri, valamint fogászati állapotokat segítenének felmérni olyanok számára, akik korlátozottan jutnak csak el a mostani körülmények között szakrendelésre. Azaz, egyfajta igényként (szolgáltatáshiányra adott válaszként) merült fel, hogy egy ilyen kezdeményezés kidolgozható és megvalósítható legyen majd a jövőben, nagy valószínűséggel itt is állami szerepvállalással egybekötve.

Egészségügyi szolgáltatások – humánerőforrás

A közigazgatási feladatok ellátásáért felelős szakemberek és munkavállalók mellett más ágazatokban is kéri a megye települései, hogy induljon valamilyen program, kezdeményezés arra vonatkozóan is, hogy az egészségügyben lévő munkavállalókat is jobbak, és többen legyenek majd a következő évekre. Ehhez javaslatként merül fel, hogy a megyei tisztiorvosi szolgálat adjon egy átfogó, és állandóan elérhető képet arról, hogy mely járásokban milyen egészségügyi szakember-hiányt kell pótolni, és megtenni mindent azért, hogy a megyében lehessen tartani, illetve a megyébe lehessen hozni megfelelő tudással bíró szakembereket.

Itt is fontos lenne, hogy motivált, tapasztalt, de újszerű megoldásokra is nyitott egészségügyi dolgozók szolgálják a helyben élőket, ehhez is szükséges lenne egy belső képzési program a részükre a megyei és a központi egészségügyi kormányzati szereplőkkel közösen.

Oktatási és nevelési szolgáltatások – infrastruktúra

Hasonlóan az egészségügyhöz, az egyes oktatási intézmények fejlesztése folyamatosan zajlott az elmúlt 10 esztendő során. A kormányzati programok kellő háttérrel biztosítanak ahhoz, hogy a bölcsődei- és óvodai férőhelybővítések eredményesek legyenek, és várható, hogy ezek a fejlesztések a jövőben erre a megyére is ugyanúgy vonatkoznak majd, mint az ország egészére. Az iskolai férőhelyek csökkenése (ki nem használatlaga) teret engedhetne egy új típusú kihasználtság-növelésnek, ami elsősorban a helyi közösségi igényekhez próbálhatna majd meg igazodni – bár erre fel kell készíteni a közösségeket és az intézményvezetőket.

Oktatási szolgáltatások – humánerőforrás

A települések vezetése szerint ideig-óráig még biztosítható lesz az elegendő számú pedagógus és kiegészítő oktatási személyzet a településeken, de a jövőben szükséges lesz, hogy olyan programok, kezdeményezések induljanak, amelyek csökkenteni tudják ezt a kietettséget. Sokan vannak olyanok, akik a következő 10 éven belül nyugdíjba szeretnének menni, és nem igazán látszik, hogy hogyan, honnan lesz majd utánpótlás. Ez szintén kormányzati feladat, de a hiány, az igény egyértelműen beazonosítható volt, főleg a 10 000 fő alatti lakosság számú településeken.

Párhuzamban az egészségügyi és a közigazgatási dolgozókkal, itt is komoly igény mutatkozik arra, hogy az oktatásban dolgozók felkészültebbek, modernebbek és nagyobb tudással bírók legyenek majd a jövőben.

A tanulmány lezárását még éppen csak megelőzően született döntés arról, hogy a központi kormányzat Iskolaör-program néven egy olyan kezdeményezést kíván 2020 szeptemberében elindítani, amely az iskolai erőszak visszaszorítását célozza. Ennek számos település vezetése, valamint az ott dolgozó pedagóguskar is örül, úgy vélik, ezzel jobb iskolai teljesítményt tudnak majd nyújtani mind a diákok, mind pedig a pedagógusok. Még nem tudni, hogy a megye mely iskolái kerülnek be a programba, de valószínűsíthető, hogy több tíz intézmény is része lesz majd. Az ezeknél feladatot kapó iskolaőrök kiválasztása komoly felelősség lesz, ebben akár a Megyei Önkormányzat is vállalhat együttműködést, segítséget az iskolák számára.

Közlekedési viszonylatok fejlesztése

Ahogy arra a fentiekben is utalás történt, mind a településeken belül, mind a települések között elvárják a helyben élők, hogy a közlekedéshez kapcsolódó körülmények folyamatosan fejlődjenek, egyre jobbak legyenek. A megye egésze részese most több kiemelt infrastrukturális fejlesztésnek, az ezekhez való csatlakozás lenne leginkább az egyik olyan igény, amit több település (főleg a távolabb esők) megfogalmaztak.

Ehhez ők járási tervezést, illetve járási-alapú igényfelmérést kérnek, annak koordinálására pedig a Megyei Önkormányzatot szeretnék felkérni majd.

Egyéb megállapítások a személyes interjúk alapján

A hajléktalan-ellátás, illetve az idősgondozás/idősellátás témakörét kevesen tartották kiemelten fontosnak, illetve olyan témakörnek, amelyben a szolgáltatás-hiány jelentősnek tűnne. Itt az egyes egyházi szeretetszolgálatok által kínált szociális szolgáltatásokat megfelelőnek és elégségesnek tartották, illetve úgy vélik több település vezetői is, hogy a jövőben erre továbbra is kapnak majd forrásokat az adott egyházak, azaz, a segítségnyújtás továbbra is rendelkezésre áll majd. A kisebb településekről nem igazán számoltak be arról, hogy milyen ellátás-hiánnyal kell megküzdeniük hajléktalanokkal kapcsolatosan, illetve a helyi idősek is folyamatosan kapnak segítséget.

Itt egy fontos megállapítást a Covid 19 – Koronavírus-járvány okozta korlátozások miatt is szeretnénk tenni, ugyanis kiderült, hogy egy olyan extrém helyzet, mint amit a betegség okozott, komoly mértékű rejtett erőforrás-mennyiséget hozott felszínre.

A helyi szolidaritás, amellyel elsősorban az időseket kívánták a helyben élők segíteni azzal, hogy vásároltak a számukra, ügyeket intéztek a részükre stb., arra világított rá, hogy érdemes a helyi összefogást, a helyi közösség erejét is számításban venni majd a jövőben ahhoz, hogy a helyi szolgáltatáshiányokat pótolni lehessen.

További kiemelten fontos megállapításnak tartjuk azt, hogy a Magyar Falu programban támogatott fejlesztések remek válaszokat tudtak, illetve tudnak majd adni olyan szolgáltatáshiányokra, amelyekre korábban nem igazán volt forrás és szakmai támogatás. Ez most ebben a programban megvan, és mindent el kell majd követni azért, hogy a lehető legjobban lehessen hasznosítani ezeket a forrásokat.

10 Járásonként bontás

Jász-Nagykun-Szolnok megye járásainak összehasonlítása a statisztikai adatok alapján, különös tekintettel a hiányzó szolgáltatásokra és fejlesztés alatt álló szükségletekre

Az egyes járások társadalom- és gazdaságfejlesztési potenciáljai

Az alábbiakban járásonként térünk ki a legjellemzőbb nehézségekre, valamint szolgáltatási hiányok megoldására vonatkozó helyi igényekre. Az egyes megállapítások mellett az adott járásokra vonatkozóan úgynevezett gazdaság- és társadalomfejlesztési potenciálokat is meghatároztunk rövid alapvetésként a térség helyzetét, lehetőségeit kalibrálva, valamint a település és járáskategorizálás 3 szintje szerint is besoroltuk a járásokat.

Korábban már esett szó arról, hogy az egyes járások vonatkozásában érdemes lenne egy olyan típusú indexálást elkészíteni, ami elsősorban a korábbi és mostani gazdasági állapotok, földrajzi és történelmi háttér, valamint az elmúlt időszakok fejlesztési lehetőségei mentén próbál képet adni arról, hogy az adott térség milyen társadalom- és gazdaságfejlesztési potenciállal rendelkezik. Fontos újra megismételni, hogy nem ugyanolyan alapokról indulnak és nem ugyanolyan erőforrásokkal rendelkeznek ezek a járások, ezért nem lehet csak abszolút értékekben mérni azt, hogy egy-egy térség meddig és hova lehet majd képes eljutni a jövőben.

A megadott értékek 1 – 10 közötti indexálást jelentenek, amelyben az 1 a legkedvezőtlenebb, a 10 pedig a legjobb érték. Az adott érték meghatározásánál az alábbiakat vettük figyelembe a SZÜT elkészítése során feldolgozott háttéranyagokból:

- adott térség demográfiai jellemzői és trendjei (előregedés, milyen körülmények közé születnek meg gyermekek, vannak-e új beköltözők stb.)
- adott térség társadalmi és gazdasági (földrajzi) „öröksége”
- adott térségbe került fejlesztési források
- adott térségben megjelenő progresszív, vagy éppen lassú fejlesztési vállalások
- az adott térségben meglévő, illetve majdan előálló humán-erőforrás

10.1 Jászapáti járás

A Jászapáti járás 9 településének népessége 31 612 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján úgynevezett **komplex programmal fejlesztendő járásnak** minősül.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

A járás a megye északnyugati felében található, Heves megyével határos, és nem jelenthető ki egyértelműen, hogy milyen ágazat lenne, vagy lehetne meghatározó eléggé ahhoz, hogy az ott élők társadalmi és gazdasági felzárkózása eredményesebben menjen végbe. A térségben az elmúlt évek nem igazán hoztak olyan új fejlesztéseket, amelyek segítették volna erőteljesebb formában is a társadalmi felzárkózást. Az idősödő lakosság nem igazán perspektíva a beruházók számára, és az alacsony településszám, valamint a rossz közlekedési infrastruktúra sem túl csábító. A romák és hátrányos helyzetűek száma itt is nő, de a jobb lehetőségekkel bíró családok akár még a romák között is inkább az elköltözés mellett döntenek, ugyanakkor a falusi CSOK miatt egyes településeken nőtt az ott élők száma – a járás vándorlási egyenlege meglepő módon pozitív.

- Gazdaságfejlesztési potenciál: 4
- Társadalomfejlesztési potenciál: 4

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő járás.

- Részletes megállapítások:

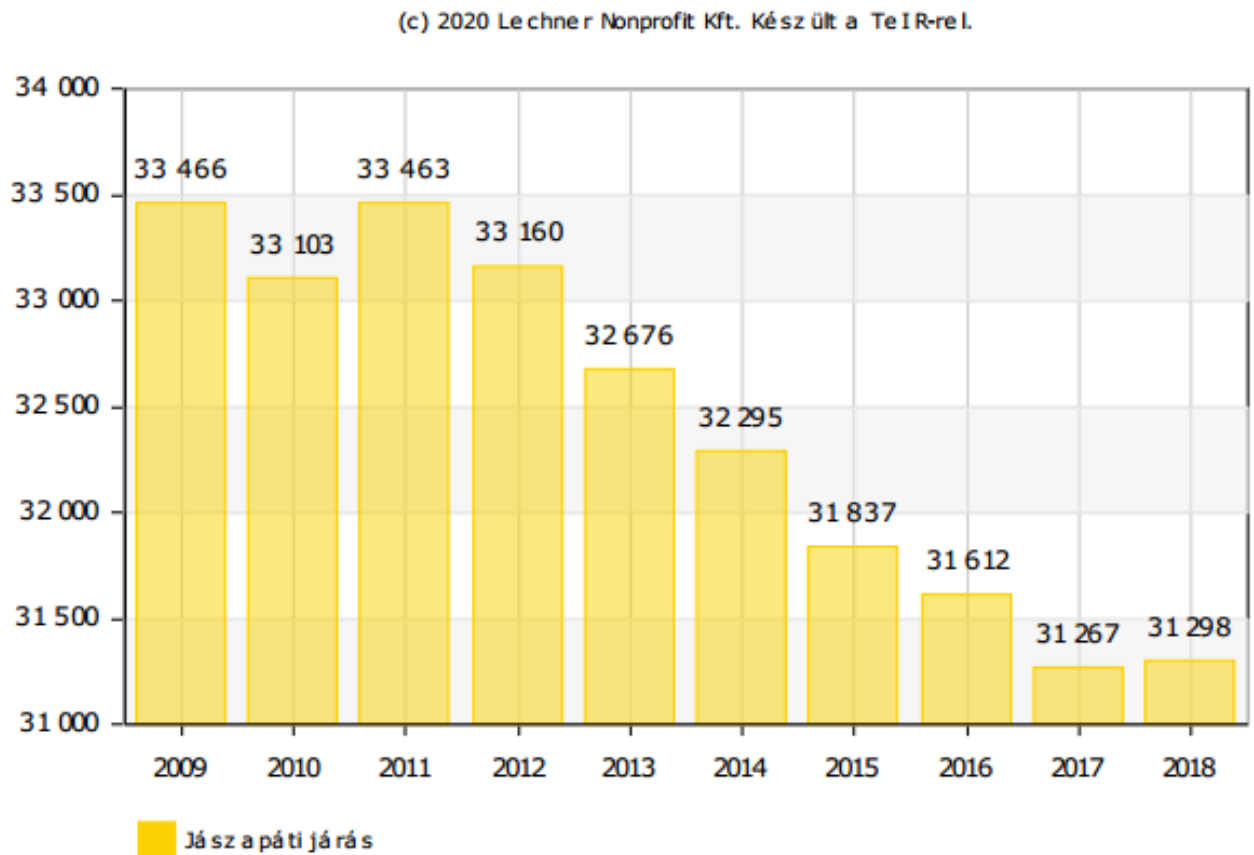
A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 2, jelentős munkanélküliséggel sújtott település 1.

A járás legnagyobb települése a járásközpont Jászapáti 8 406 fővel, a legkisebb Jásziván 356 lakossal.

Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem 811 134 forint volt, amely a megyei rangsorban csak a hatodik legjobb mutató:

1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
- 6. Jászapáti járás: 811 134 Ft**
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

A járás lakónépessége 2018-ig került bemutatásra, ebből az látszik, hogy a 2011-2017 közötti időszakban folyamatosan csökkent, majd egyfajta stagnálás, majd alig észrevehető növekedés mutatható ki:

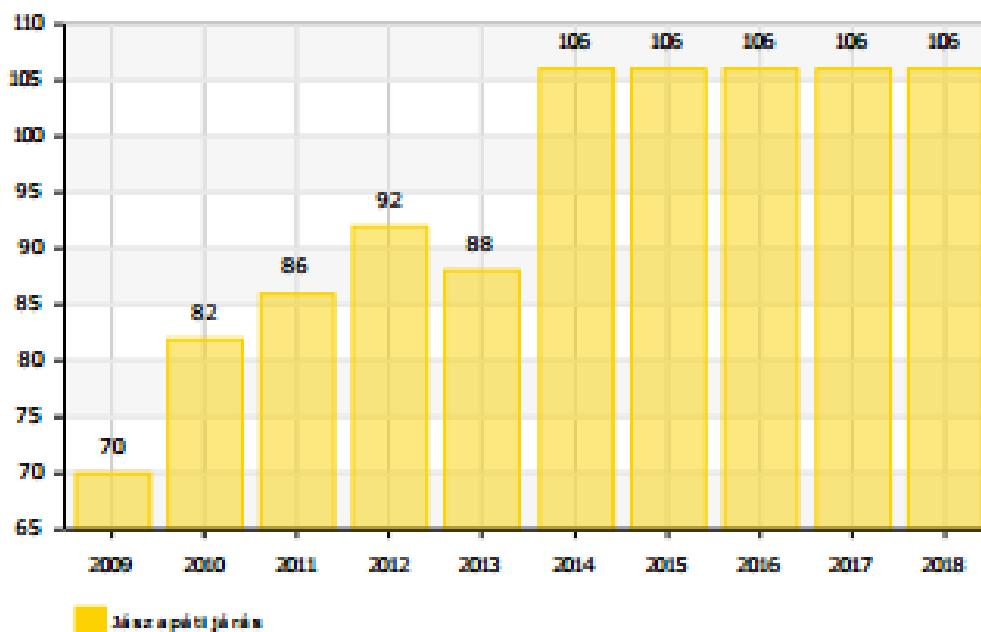

JÁSZAPÁTI JÁRÁS LAKOSSÁGSZÁM VÁLTOZÁSA

A lakónépességet befolyásoló másik tényező a vándorlási egyenleg, ez az oda- és elköltözők eltérő előjelű számának összegéből adódik. A 2017. évig negatív egyenleget 2018-ra pozitív mérleg váltotta, ami több tényező közül valószínűsíthetően a falusi CSOK-nak is köszönhető. A vándorlási egyenleg száma meghaladta a természetes szaporodás számát, ettől pedig a járási lakosságszám növekedett, az ezer lakosra vetített egyenleg elérte a 2.01-es értéket.

A 0-2 évesek számára nappali ellátást nyújtó intézmények közül a bölcsődei ellátás rendelkezésre áll, 106 engedélyezett férőhellyel.

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Működési Tervekkel

MŰKÖDŐ BÖLCSŐDEI FÉRŐHELYEK SZÁMA A JÁSZAPÁTI JÁRÁSBAN

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 11 fő volt (ami kimondottan jó értéknek minősül), de az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 1,01 fő – a 106 férőhelyre 107 gyermeket irattak be. A helyi igényekre válaszolva a bölcsődei férőhelyek számának növelése történik meg 5 településen folyamatosan az évek során, ezek Alattyán, Jászsalsószentgyörgy, Jászládány, Jászkisér és Jászszentandrás települések.

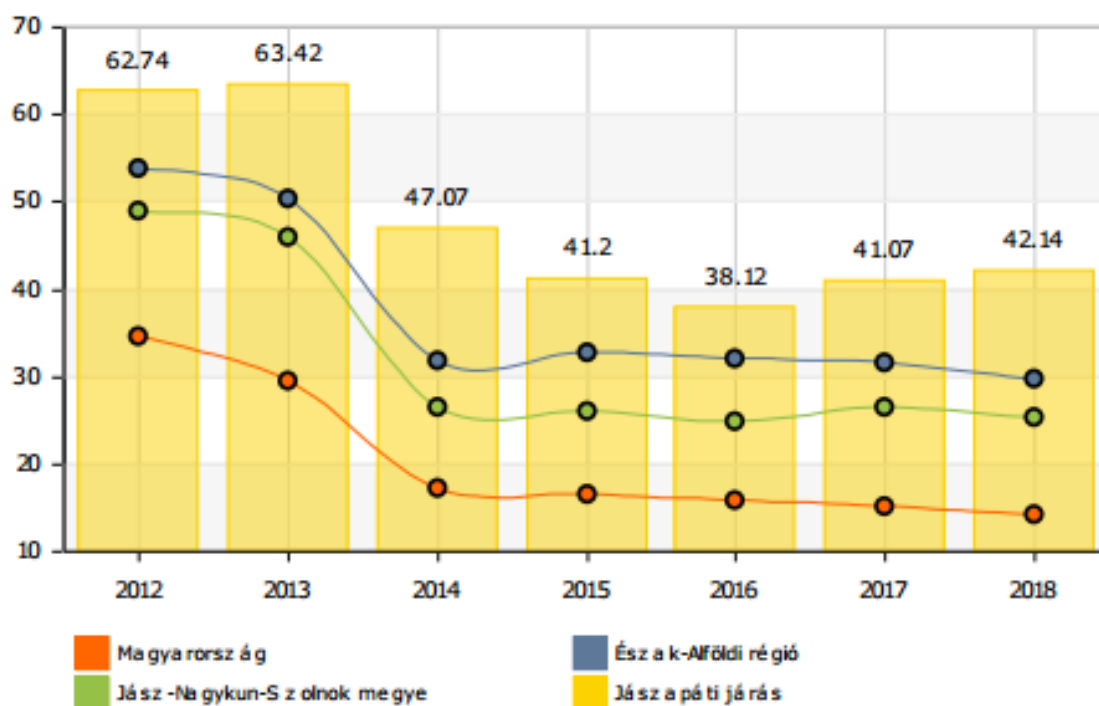
Az óvodáskorú népesség száma 2018-ban 1079 fő volt. A számuk az elmúlt évtized során a 2014-es esztendőben volt a legalacsonyabb (mindössze 953), azóta folyamatosan növekszik a számuk. Az óvodai férőhelyek száma 2011-2018 között 40 férőhellyel csökkent, ezzel az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma magas, 0,95 fő, de még így sem éri el a 1 egész értéket.

A társadalmi felzárkózás tekintetében kiemelten fontos, hogy mennyi hátrányos helyzetű gyermeket mutatnak az egyes mérések már az óvodai időszakban. A járásban a legutóbbi hivatalos felmérések a körükben 28.74% értéket mutattak, azaz 100 óvodáskorú gyermekből 29 hátrányos helyzetűnek minősült.

Meg kell állapítani, hogy a 6 – 14 éves korcsoportban komoly mértékű csökkenés volt jellemző az elmúlt évtized során: a 2009-es 3629 főt felmutató adat 2018-ban 3138-at mutatott, ami jóval több mint 10%-os csökkenés jelent.

A járásra jellemző, **hogy a hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya is magasabb a megye, a régió és az ország átlagánál.** Ez egyértelműen érthető is, hiszen a fentiekben már szóba került, hogy szinte 25%-os a hátrányos helyzetű óvodai gyermekek aránya, akiknek az élethelyzete (illetve a családjuk körülményei) nem sok eséllyel változnak meg az iskolai évekhez elérkezve sem, azaz ők néhány évvel idősebb korukban is hátrányos helyzetűek lesznek még.

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ISKOLAI TANULÓK ARÁNYA A JÁSZAPÁTI JÁRÁSBAN

Az idősek aránya is egyértelműen nő a járáson belül. A 2009-es adatokban a 60 éves vagy annál idősebb korú lakosok aránya a járás összelakosságán belül 22.36%-os értékkel bírt, 2018-ban ez viszont már 24.54%-ot jelentett. Mindez egyértelműen jelzi, hogy az egyes szolgáltatások tekintetében egyre növekvő figyelmet kell fordítani majd rájuk is a jövőben.

A járásban a cigány népesség 7,91%-kal kimagasló értéket képvisel.

A legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebbek aránya 32,94%, ami a megyében a járárok közötti legmagasabb adat, a fejlesztési elképzelések során egyértelmű beavatkozások szükségesek az arány csökkentése érdekében.

Fentiek tükrében szükséges vizsgálni a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak arányát, mely szintén kedvezőtlen képet mutat, 14,79%-kal kimagasló arányt képvisel.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is tükrözi a negatív folyamatokat, közel a háztartások felében (46.64%) nincsen foglalkoztatott.

Ehhez kapcsolódóan látni kell azt is, hogy a legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya jelentősen magas, 60.37%. ami a megyében a második legmagasabb érték.

A szociális ellátások terén 2018-ban

- ☞ rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2436 fő
- ☞ rendszeres szociális segélyben 347 fő
- ☞ házi segítségnyújtásban 205 fő
- ☞ szociális étkeztetésben 515 fő

- ☞ családsegítő szolgáltatásban 1535 fő vett részt,
- ☞ gyermekjóléti szolgáltatás által 426-an jutottak közvetlen szolgáltatáshoz,
- ☞ idősök nappali ellátásában 97 fő részesült, így az intézmények kihasználtsága 80,2%
- ☞ időskorúak otthonában egyetlen fő sem kapott ellátást.

A járás szolgáltatási hiánytérképe:

Jászapáti járási térkép

Jelmagyarázat

Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.

Egészségügyi szolgáltatások

Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások

Lakhatást biztosító szolgáltatások

Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.

Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.

Infrastruktúra, közösségi közlekedés

Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások

Roma érdekvédelem

- szoc. gondozó-ápoló szakemberhiány
- fogyatékkal élők foglalkoztatása
- kábítószerfogyasztás, dizájner drogok, életmód problémák
- fogyatékkal élő gyermekek gondozása megoldatlan

- fogyatékkal élők részére nappali ellátás nincs
- fogyatékkal élők részére nincsenek munkalehetőségek
- gyermekorvosi ellátás hiányzik
- szociális lakhatás kevés
- női érdekvédelem hiánya
- bölcsődehiány
- óvodai férőhely-bővítés
- családi napközi nincs

- Helyi konyha nincs
- közlekedési problémák
- óvoda-, családinapközi-hiány
- bölcsőde nincs
- felnőtt, gyermek házi orvos
- védőnő nincs
- fogy. élők foglalkoztatása nappali ellátás, szűrőprogram elérhetetlen

- fogy. élők foglalkoztatása
- akadálymentesítés
- fogy. élő gyermekek ellátási problémája (Jászberényben megoldható csak)
- lakossági szintű jogi tanácsadás, pszichológus nincs
- idősek hétfői ellátása nem megoldott
- romos épületek, lakhatás
- házi orvoshiány, gyermekorvos havi egy alkalommal
- nincs roma önkormányzat

- leromlott lakások
- logopédus nincs
- pszichológus nincs
- fejlesztő pedagógus nincs
- klinikai szakpszichológus
- pszichiáter nincs
- idősek otthona férőhely bővítése
- alapszolgáltatás bővítése

- parkolóhely hiánya
- fogy. élők foglalkoztatása
- akadálymentesítés
- lakáshiány
- házi orvoshiány
- gyermekorvoshiány
- bölcsőde nincs
- idős ellátás infrastruktúrafejlesztés

- lakhatás, leromlott állapotú házak
- védőnő, iskolapszichológus nincs
- munkalehetőség fogy. élők részére akadálymentesítés
- hétfői étkeztetés gyerekeknek nem megoldott
- közösségi terek fejlesztése
- alkohol, drog, cigaretta probléma
- hétfői idős ellátás hiánya
- demens ellátás hiánya
- gyermekházi orvos vegyes a felnőttel

- fogy. élők ellátása
- szakemberhiány
- akadálymentesség hiánya
- demens barát infrastruktúra
- védőnő nincs
- iskolapszichológus nincs
- tanuszoda
- játszótér fejlesztés
- piac fejlesztés

- lakhatás
- iskolai sportpálya felújítása
- cigány közösségi tér hiánya
- baba-mama- klub helyhiány
- házi gyermekorvos hiány
- idős nappali klub hiány
- fogy. élők nappali klub hiány
- programhiány
- akadálymentesítés

- közösségi közlekedés akadálymentesítése nem megoldott
- közszolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáférés lehetőségei, nem 100%-os az akadálymentesség
- védőnőhiány
- gyógypedagógus hiány
- logopédia hiány
- iskola, óvodapszichológus
- nagy a szakemberek leterheltsége
- idősek áldozattá válása
- demencia
- szociálisbérlet-hiány

- felnőtt házi orvos hiánya
- gyermek házi orvos
- kevés a romákat érintő civil összefogás
- Biztos kezdet gyermekház nincs, helyettes szülői hálózat nincs
- óvodai férőhely bővítése
- nevelőszülői hálózatok száma nagyon magas
- helyi ellátórendszer teljesen leterhelt

Közös problémák:

- Súlyos életmódproblémák
- Fogyatékkal élők izolálódása
- Közösségi közlekedés: nehezíti a mindennapi életvitelt, anyagilag nem megoldható, munkabajárás akadályozza
- Orvosi szakellátás szinte csak Jászberényben és Szolnokon elérhető (beutazás problémát okoz)
- A közfeladatot ellátó ágazatok a térségi gazdasági fellendüléssel nem tudnak lépést tartani
- Nevelőszülői hálózatok átalakítják és terhelik a rendszert
- Idősödés: demencia, ellátásuk nem megoldott, gyakori az áldozattá válás

A járás szolgáltatási hiánytérképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

A romák és mélyszegénységben élők esetében komoly nehézség a járás minden településén ezen célcsoportok számára, hogy sokan küzdenek az adósságcsapdával, rengetegen eladósodtak, és végrehajtások, levonások fenyegetik őket. Magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma és aránya, ami nagyban nehezíti az elhelyezkedést. A nők, gyerekek sokszor kerülnek több településen is nehéz vagy kár kiszolgáltatott helyzetbe is a saját családjukon, közösségükön belül. A gyermekek számára számos dolog fejlesztése lenne szükséges. Közel minden negyedik óvodás és iskolák gyermek hátrányos helyzetűnek minősül, amiből szinte lehetetlen kilépni. Egyértelmű azon szakemberek hiánya, akik segíthetnének a korai fejlesztésben, vagy akik tehetnének azért, hogy a roma és hátrányos helyzetű gyermekek szocializációja és óvodai érése, iskolai eredményei jobbak legyenek. Több iskolai pszichológus kellene, több védőnő, és gyermekorvos is.

Külön ki kell térni a drog- és alkoholproblémákra, amelyek szinte minden településen jelen vannak, és bár általánosnak tekinthető nehézségek ezek, a roma és mélyszegénységben élő családok esetében kiemelt problémaként kell rájuk tekinteni. Több közösségi tér és program segíthetne abban, hogy ebben változás következzen be.

A nők számára komoly probléma, hogy alacsony végzettség esetén még a férfiaknál is nehezebben helyezkednek el, és ha menne is, kevés a családbarátnak minősíthető munkahely a járáson belül. A családi erőszaknak kitett nők és gyermekek csak a megye távolabbi részén található támogatást, esetleg menedéket – ez sokszor visszatartja őket abban, hogy merjenek lépni azért, hogy változtassanak a helyzetükön.

A bérlakás állomány, illetve a szociális lakhatás kérdése mindenképpen fejlesztendő kérdés kellene, hogy legyen. Azokon a településeken, ahol akadnak ilyen lakások, azok általában romló, vagy már leromlott állapotúak, és a településeknek nincsenek forrásaik ezek állagának fejlesztésére, megőrzésére – érdemes lenne egy járási bérlakáskonceptióban gondolkodni.

Az idősek körében magas a demencia aránya, sokan élnek egyedül, és gyakran válnak áldozatokká. Az orvosi, egészségügyi szolgáltatások kérdésében nekik is szükségük lenne jobb gyógyszer-ellátásra, minden háziorvosi hely betöltésére, valamint olyan helyi támogató szolgáltatásokra, amelyek könnyebbé tehetik az életüket.

A fogyatékkal élők számára gyakorlatilag nincsen munkahely a járáson belül, és sajnos általános probléma, hogy a közösségi közlekedésben is szükség lenne olyan járművekre, amelyekkel könnyebben közlekedhetnének. A többségük (fiatalok és felnőttek együttesen) csakis Jászberényben találnak megfelelő szolgáltatásokat, amihez az utazás kiemelten fontos lenne, hogy megfelelő feltételekkel történjen. Sajnos több településen is gond még az egyes közintézmények vagy közszolgáltatást kínáló intézmények akadálymentesítése.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Jászapáti:

- A helyi idősek otthonában 2,5 év a bekerülési idő, hatalmas túljelentkezés, és már a krízisben lévő időseket sem tudják előrébb venni. Ez azt jelenti, hogy az idősek bentlakásos elhelyezése témakörében egyértelműen férőhely-bővítésére van szükség.
- A helyi roma közösség számára célzottabb programok kellenek a tudatosabb életmódváltáshoz, valamint ahhoz, hogy a gyerekek szakmát szerezzenek.

Alattyán

- A háziorvosi álláshely betöltetlen, tartós helyettesítéssel van megoldva. A háziorvosnak járó bérlakás üres. Ugyanide tartozó probléma, hogy az orvosi rendelő nem akadálymentesített.
- Gyermekorvosi praxis nincs a településen.
- A településen nincs bölcsődei ellátás, ami pedig szükséges lenne a gyermekek fejlődéséhez, és egyben megakadályozza azt is, hogy az anyák korán visszatérjenek a munkaerőpiacra.
- Családi napközi nincs a településen, pedig a helyiek szerint komoly szükség lenne rá.
- Közintézmények nem akadálymentesítettek, illetve részben akadálymentesítettek. Az idősek klubjában a mosdók nem akadálymentesítettek, a Művelődési Ház és Könyvtár nem akadálymentesített, Óvoda és Általános Iskola nem akadálymentesített.

Jánoshida

- A szegregátumban a belső közlekedési utak és járdák rossz állapotúak, szeméttárolóval nem rendelkeznek sok esetben a lakók, nincsenek szerződésben hulladékszállító szolgáltatóval.
- Gyermek szakorvosi ellátás nem elérhető a településen.
- Komoly nehézség és azonnal megoldandó probléma, hogy a 2 körzetes védőnői ellátást jelenleg 1 védőnő látja el.
- Tanuszodát szeretne a település.
- Szociális alapellátást biztosító épület külső és belső állapota teljes felújítást igényel, az épület demens-baráttá alakítása, bővítése.
- A falusi piac már nem felel meg a mai igényeknek, elvárásoknak, korszerűsítés szükséges.
- Gyógyszertár kerekesszékekkel nem közelíthető meg.

Jászsószentgyörgy

- Iskolai sportpálya rossz állapotban van, felújításra szorul, tanuszoda egyéb sport lehetőségek biztosításának fejlesztése lenne szükséges.
- Házi gyermekorvosi ellátás nem működik a településen, a gyermekek ellátását a felnőtt háziorvos látja el.

Jászdózsza

- Az elhunyt házi orvos helyett még nem sikerült másikat alkalmazni, helyettesítéssel oldja meg a település a betegellátást.
- A településen minden hónapban egy alkalommal rendel gyermekorvos.
- A településen nincsen roma nemzetiségi önkormányzat.
- Gyermekorvosi ellátás a településen nincsen. A Védőnői Szolgálaton belül minden hónapban egy alkalommal jár ki gyermekorvos, de ez nem járó beteg rendelés, ide beteg gyermeket nem lehet vinni. Általában az újszülötteket hozzák ellenőrzésre, hogy megfelelő-e a fejlődésük.

Jászivány

- Járóbeteg szakellátás csak Jászberényben biztosított, orvosi ügyelet és fogorvos Jászapátiban elérhetők.
- Nem megfelelő a tömegközlekedési eszközök járata, vonatközlekedés nincs a településen. Ehhez kapcsolódik, hogy a közösségi közlekedés hétvégén erősen ritkított, egyáltalán nem igazodik a lakossági igényekhez.
- Házi orvos heti 2 alkalommal jár Jászapátiról, aki egyben gyermek házi orvos is, ha nem őt választotta a helyi lakos gyermekorvosnak, akkor legközelebb Jászapátin vehető igénybe gyermekorvosi ellátás.
- Védőnői feladatok heti egy alkalommal működnek.
- Helyi konyha nem működik a településen, egy jászszentandrásai vállalkozó segítségével tudják biztosítani az ellátást (étkeztetés).
- Családi napközi nem működik a településen.

Jászkisér

- Népszámszám alapján három védőnői állást kellene betölteni, de jelenleg csak két védőnő biztosítja az ellátást.
- A településen nincs gyermekorvosi körzet. Vegyes házi orvos körzetek működnek. A szomszéd Jászapáti településen praktizáló gyermekorvoshoz viszik a gyerekeket, illetve Jászberénybe az Erzsébet Kórház rendeléseire.
- Iskolapszichológus nincs a településen.

Jászladány

- Az önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, a település lakói számára három házi orvosi szolgálat – jelenleg kettő betöltött státusszal - és egy házi gyermekorvosi szolgálat áll rendelkezésére helyben.
- Jászladányon három védőnői körzet működik, azonban évek óta 2 fő védőnő látja el a három védőnői körzet feladatait, a 3. körzet védőnői álláshely betöltetlen, feladatait helyettesítés formájában látják most el.

Jászszentandrás

- Gyermekorvosi ellátás a településtől csak 8-10 km-es körzetben áll rendelkezésre.

- Nehézség, hogy a településen nincs bölcsőde, ami a nők elhelyezkedését gátolja.
- Családi napközi nem működik a településen.
- Óvodai férőhely bővítés kell.

10.2 Jászberényi járás

A Jászberényi járás 9 településének népessége 49 878 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett.

- Gazdaság és társadalomfejlesztési potenciál:

Szolnok és Karcag mellett a megye szintén kiemelkedően meghatározó települése, elsősorban annak köszönhetően, hogy ipara, gazdasága egészen a legutóbbi idők is biztos megélhetést kínált a térségben élők számára. Az elmúlt évek során a közlekedési lehetőségei is javultak az itt élőknek (32-es út felújítása, fejlesztése), akik nemcsak déli irányban, Szolnokon találhatják meg az társadalmi felzárkózás feltételeit, hanem immár egyértelműen északi, északnyugati irányban is, elsősorban Budapesten és Pest megyében. Hatvan és Gyöngyös városa, illetve ezek a járások is kínálnak perspektívát az itt élők számára, azaz, kimondottan biztató is lehet az itt élők jövőképe.

- Gazdasági potenciál: 7
- Társadalomfejlesztési potenciál: 6

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő járás

- Részletes megállapítások:

A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 1, a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések száma nincs.

Legkisebb települése Jászágó 695 fővel, legnagyobb Jászberény 26 360 fővel

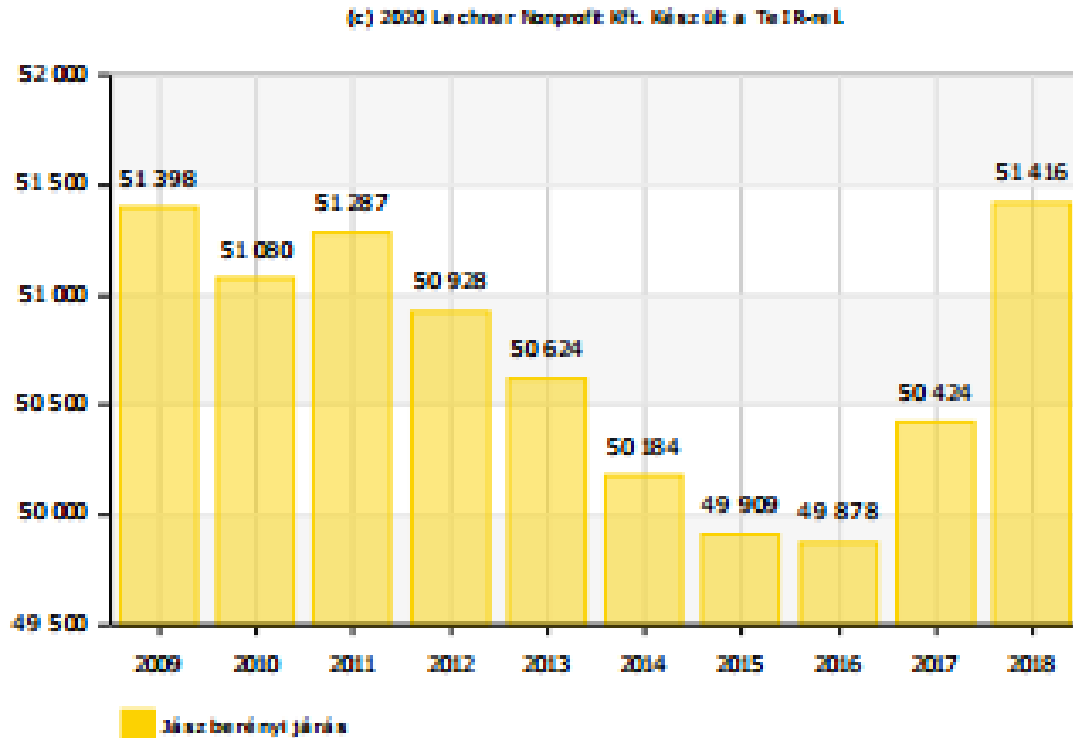
Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem 1 062 913 forint volt, amely a megyei rangsorban a második legjobb mutató, egyedül a Szolnoki járás tud jobb értéket felmutatni:

1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
- 2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft**
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

Ezzel kapcsolatban mindenképpen érdemes megemlíteni, hogy az elmúlt 10 év során egészen meredek emelkedés volt meg tapasztalható a járás egészére vonatkozóan, hiszen ez az érték 2008-ban még csak 619 213 forint volt. Okaiként leginkább a járás központjában, valamint egyes kiemelt ipari övezetekben megvalósult beruházásokat kell megemlíteni. Ez egyszerre hordozza magában annak a lehetőségét, hogy nagy számban és gyorsan lehet munkavállalókat

munkához és keresethez juttatni, de egyben egyfajta kitettséget is jelent, hiszen egy-egy nagyobb vállalat vagy gyár meggyengülése egyszerre több száz embert tehet munkanélkülivé.

A beruházások és a folyamatosnak tűnő munkához jutási trendeknek köszönhetően a járás lakónépessége 2016-tól növekedésnek indult, sőt, egy évtizedes visszatekintésben a legmagasabb értéket mutatja.

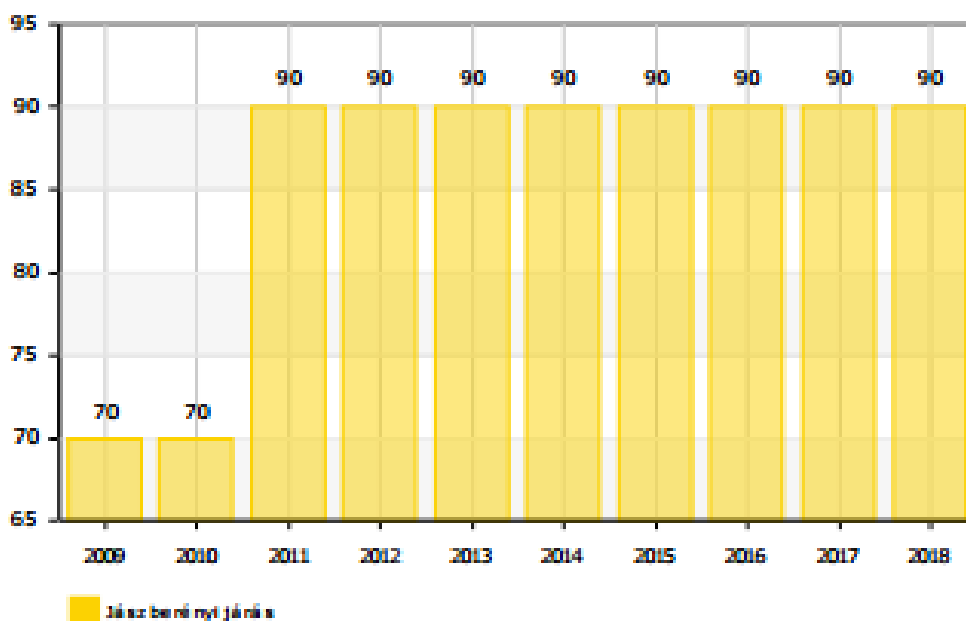
Jászberényi járás lakosság szám változása

Eben a járásban kimondottan érdemes a **vándorlási egyenleggel** is foglalkozni, ami egy adott járásban az oda- és elköltözők eltérő előjelű számának összegéből adódik. A diagramok szerint ez az érték is folyamatosan növekszik, 2017-ben 1.51, 2018-ban pedig már 2.92 volt. Mindez egyértelműen mutatja, hogy a betelepülők száma magasabb, mint az elvándorlóké, de még a természetes fogyás mértékét is meghaladja, ebből adódik, hogy a lakosság szám növekedik. Ez azt is jelenti, hogy a járás értéke növekedett.

Állandó népességből a 0-2 évesek száma követi a korábban a megyei számot bemutató tendenciát, 2018. évben 1469 fő esett ebbe a korcsoportba, ez pedig a lakosságon belül 3%.-os értéket jelent.

A 0-2 évesek számára nappali ellátást nyújtó intézmények közül a bölcsődei ellátás rendelkezésre áll, 90 engedélyezett férőhellyel, mely a megyében a kiemelkedő szám:

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TIR-re.

Működő bölcsődei férőhelyek száma a Jászberényi járásban

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 16 fő, ami nem a legjobb értékek közé tartozik, ugyanakkor az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 0,92 fő, tehát elférnek a gyermekek a rendelkezésre álló helyeken.

A járásban 2009 óta működik családi napközi, 2018-ban 56 férőhellyel.

Az óvodás – 3-5- éves – korú népesség száma 2018-ban 1494 fő.

A Terület- és településfejlesztési Operatív Program 7 fejlesztése hozzájárult az óvodai és bölcsődei férőhelyek, ellátási helyek javításához, a jobb körülmények megteremtéséhez, és az adott az időszakban egyértelmű férőhely-bővülés mutatható ki.

Óvodai férőhelyek száma a járásban:

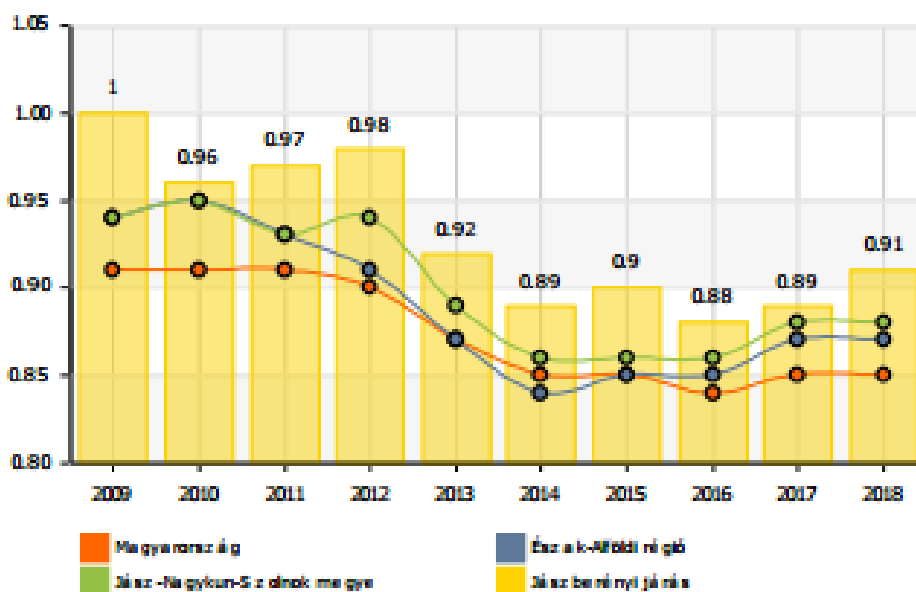
2009-es év: 1781 férőhely

2013-as év: 1926 férőhely

2018-as év: 2085 férőhely.

Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma ezáltal kedvezően alakul, bár az országos átlagon felül marad, a megyei és regionális adatokat nem éri el, 0,8 óvodás gyerek jut egy óvodai férőhelyre.

Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 0,66 fő.

Egy óvodai férőhelyre jutó gyerekek száma a Jászberényi járásban

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya kimondottan kedvező a járásban. Ez most 10,44%, és még talán ennél is fontosabb: ez egy folyamatosan csökkenő érték, hiszen 2012-ben egészen magas szám, 30,88% volt, de még 2015-ben is 18,75%-ot mutatott. A kedvezőtlenebb helyzetben lévő járásokban ez messze 20% fölötti jelenlegi értékeket jelent ezekben az években most.

A 6-14 évesek csoportjában csökkenő nominális értékek vannak az elmúlt évtizedet vizsgálva, bár az arány elmarad a megye közel 10%-os általános népességszám-csökkenéséhez képes. 2009-ben még 4458 gyermek és fiatal volt ebben a korcsoportban, 2018-ra a számuk 4299-re csökkent.

A járásban 17 általános iskolai feladatellátási hely van, az általános iskolai tanulók száma 2018-ban 3955 fő.

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya kedvező, 12,21%, de fontos adat az is, hogy 2009-ben ez még 32,22% volt, azaz, jelentős csökkenés volt megfigyelhető.

Az idősekk kapcsolatosan a legfontosabb adat, hogy a népességen belül a 60-x évesek aránya a járásban magasnak tekinthető: 26,97%.

A járásban a cigány népesség a statisztikák szerint 4,2%-ot tesz ki az összlakosságon belül, ami nem tekinthető magasnak, ugyanakkor valószínűsíthető, hogy a reális arány ennél jóval magasabb is lehet.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 39,89%, ami jobb, mint a megye legtöbb másik járásában.

A szociális ellátások terén 2018-ban

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 1532 fő
- rendszeres szociális segélyben 242 fő
- házi segítségnyújtásban 197 fő

- szociális étkeztetésben 482 fő
- családsegítő szolgáltatásban 1065 fő vett részt,
- gyermekjóléti szolgáltatás által 557-en jutottak közvetlen szolgáltatáshoz,
- idősek nappali ellátásában 66 fő részesült, így az intézmények kihasználtsága 69,5%
- időskorúak otthonában 309 fő kapott ellátást, az intézmények így 99%-os kapacitással működtek

A járás szolgáltatási hiánytérképe

Jászberény járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- szociális szakember hiánya
- bérlakás probléma
- gyermekorvos nincs
- bölcsőde nincs
- fejlesztési szakember, iskolapszichológus
- házi orvoshiány
- fogorvos nincs
- akadálymentesítés hiánya
- fogy. nappali intézmény nincs

- SNI: Helyben nem elérhető szakszolg., vizsgálatok, integrációs problémák
- gyógypedagógus hiánya
- családi napközi nincs
- támogató szolgálat nincs
- fogy. nincs külön alapellátása
- alacsony foglalkoztatás
- közlekedés akadálymentesítése
- egészségügyi, gondozási hiányosságok
- roma önkormányzat nincs
- bérlakáshiány
- tanyák, kerékpárút infrastruktúra hiánya

- akadálymentesség hiánya
- védőnő nincs
- nem megfelelő közlekedési lehetőségek
- fogyatékkal élő gyermekeket nevelő családok közösségi hiánya

Közös problémák:

- nőnek helyben nincsenek munkalehetőségeik, utazással multinacionális, nagy vállalatoknál munkát tudnak vállalni, de ezek nem családbarát gondolkodásmódúak (rugalmatlan, többműszakos, utazgatás elveszi az időt)
- humán szakemberek hiánya
- HHH gyerekek magas aránya
- kábítószerfogyasztás
- akadálymentesítés hiánya
- fogyatékkal élők foglalkoztatása
- adatok hiánya
- bérlakásállomány hiány
- idősek izolálódása, magányosodása
- 40-50 év feletti nők elhelyezkedési nehézségei
- szakképzetlen álláskereső elhelyezkedési nehézségei

- közút minősége rossz
- lakás felújítás
- házi gyermekorvos hiánya
- baba-mama klub
- bölcsőde nincs
- képzés, szakorvosi ellátás, akadálymentesítés hiánya

- bérlakáshiány
- családi napközi nincs
- akadálymentesítés nem teljes körű
- fogy. élők részére nappali int. nem biztosított
- foglalkoztatás nem megoldott
- programokhoz hozzáférés nem megoldott

- bérlakáshiány
- akadálymentesség
- bölcsőde-, családnapközi-hiány
- védőnőhiány
- gyógypedagógus nincs
- iskolapszichológus nincs
- fejlesztő pedagógus nincs
- tárgyi fejlesztő eszközök hiánya
- házi gyermekorvosi praxis nincs
- idősek nappali ellátása hétvégen hiányos

- idősek nappali ellátásának bővítése
- idősek bentlakásos intézményének bővítése
- nyugdíjas közösségi ház étkeztetéssel
- városon belüli tömegközlekedés hiánya
- közösségi tér fiataloknak nincs

- biztonságos szórakozóhely
- 2 üres gyermekorvosi praxis hiánya
- szociális szakember hiánya
- fogyatékkal élők bentlakásos intézmény hiányzik
- akadálymentesítés hiánya

- Bölcsőde nincs, igény lenne rá
- óvodai férőhely bővítés
- akadálymentesítés
- fogyatékkal élők nappali ellátása
- szakemberhiány
- szociális szakember hiánya
- gyógypedagógus nincs
- óvoda, iskola pszichológus
- védőnő nincs
- külön házi gyermekorvos nincs
- szociális és bérlakás-állomány nincs a településen
- szennyvízelvezetés nincs
- közlekedési nehézségek
- idősek otthona, nappali étkeztetés szakápolókkal

- Bölcsőde, családi napközi nincs
- óvodai férőhely betelt
- tájékozatlanság
- foglalkoztatás hiánya
- akadálymentesítés
- fejlesztő szakemberek, pedagógus hiánya
- gyermekorvoshiány
- drogfogyasztás problémák
- nyári szünet gyermekfelügyelet
- idősek napközi ellátásának hiánya
- hétvégi ellátás hiánya
- roma vezetők széthúzása
- bérlakásállomány nincs

A járás szolgáltatási hiánytérképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

Romák és mélyszegénységben élők esetében az mindenképpen pozitívum, hogy a megye más részeivel szemben itt valós esély van évek óta arra, hogy ne csak az idénymunkában, de akár az elsődleges munkaerőpiacon is elhelyezkedjenek. Ez segíti a járásban lévő nagyobb gyárak, valamint a szomszédos megyékben (Pest és Heves megye), illetve a fővárosban elérhető munkalehetőségek. Ugyanakkor komoly probléma az, hogy a megfelelő felkészültség és szocializáció hiányában magas a körükben a fluktuáció, sokan folyamatosan „körbejárják” az egyes munkaadók által kínált munkahelyeket, de csak lassan nő csak azoknak a száma, akik huzamosabb időre is meg tudnak ragadni egy-egy munkahelyen. A roma fiatalok nagy számban morzsolódnak le még az előtt, hogy szakmát szereznének, holott az utóbbival egyértelműen könnyebb lenne az azonnali munkakezdés. A drog és nehéz lakhatási körülmények ezt sajnos tovább gátolják, azaz, szükséges lesz valamilyen további ráhatás is arra, hogy a megye más részével összevetve egyértelműen kedvezőbb gazdasági körülmények segíteni tudjanak az ő társadalmi felzárkózásukban.

Bár csak egy településen került egyértelműen szóba, de biztos, hogy a járás egészére – sőt, talán a megye egészére is! – jellemző lehet az, hogy a roma közösségi vezetők nem kellően felkészültek és sok esetben széthúzás, feszültség tapasztalható közöttük, ami megnehezíti a helyi döntéshozók, helyi településvezetők dolgát is, amikor társadalmi felzárkózást segítő fejlesztéseket kívánnak kidolgozni és megvalósítani.

Egyértelműnek látszik, hogy a gyermekek és fiatalok számára a kisebb településeken nagyon kellenének azok a terek, amelyek közösségi programokra, illetve közösségben való fejlődésre adnának lehetőséget. A szakember hiány a járásközpont Jászberényen kívül mindenhol megtalálható – egységesebb szakember-biztosítást kínáló stratégiára lenne szükség (van olyan település, ahol 70 évesnél idősebb a háziorvos!). A legtöbb szakember (fejlesztő pedagógus, gyermek-pszichológus, gyógypedagógus stb.) a járás településein csakis Szolnokról és Jászberényből érkezve tud megjelenni.

A nők körében magas a munkanélküliség, leginkább talán azért, mert a legnagyobb munkáltatók magas arányban kínálnak munkahelyet a férfiaknak, ami közvetett módon is abba az irányba hat, hogy a nők nagyobb számban maradnak otthon, vagy könnyebben felveszik a férfiakat az egyes szalgalmunkákra.

Az idősek számára ebben a megyében is komoly nehézség az egyedül maradás és az ebből eredő kiszolgáltatottság – erre minden településen egyedi és helyi megoldási javaslatokat kell kidolgozni és megvalósítani. Az 50 év felettiek nehezen tudnak újra munkába állni, a befejtetők elsősorban fiatalabb és több műszakban is teljesíteni képes munkaerőt szeretnének, ezeknek az elvárásoknak pedig sok idős, nyugdíj-korhatár előtt álló ember nem tud megfelelni.

A járás kedvező földrajzi elhelyezkedésének és infrastrukturális ellátottságának köszönhetően számos dologhoz kínál megfelelő alapokat, de a fogyatékkal élők számára mégis úgy tűnik, hogy több fejlesztésre lenne szükség – ezt akár az előbb említett megfelelő alapokra akár fel is lehetne építeni, azaz, érdemes lenne egy önálló stratégiát is kidolgozni.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Jászberény

- Neszűr városrész: A városrészben kiemelten magas az önkormányzati tulajdonú, leromlott állapotú lakások aránya, amelyeket a rászorulóknak szociális bérlakásként vehetnek igénybe – ennek fejlesztése igény a településen élők részéről, de komoly források szükségesek hozzá.
- 5 házi gyermekorvosi praxis van, melyből 2 jelenleg üres, ezeket helyettesítéssel oldják meg
- Esetmenedzser hiány tapasztalható a család- és gyermekjóléti szolgálatnál, itt több szakemberre lenne szükség.
- Drogok, kábítószer, fokozott megjelenése jellemző, ezek visszaszorítása kiemelt prioritás
- Idősek számára bentlakást nyújtó intézmény férőhely bővítés lenne szükséges (jelenleg hosszú a várólista)
- Igény lenne egy nyugdíjas közösségi ház létrehozására étkeztetéssel, valamint kisebb létszámú időotthonok nyitása is indokolt és támogatott lenne a helyben élők részéről.
- Fogytékkal élők számára a településen nincs bentlakásos intézmény.

Jászárokszállás:

- 27 bérlakás van az önkormányzat állományában. A szociális alapon kiutalt lakások javarészt komfort nélküliek.
- Szociális lakhatást segítő 7 db szükséglakás használható a településen.
- Családi napközi nincs a településen, de lenne rá igény.
- A középületek teljes akadálymentesítése nem valósult még meg.
- Fogytékkal élők részére nappali intézmény nem biztosított a településen.
- Fogytékkal élők foglalkoztatása nem megoldott a településen.

Jászágó

- Jászárokszállás irányában a közút minősége erősen kifogásolható, egyes szakaszokon kiemelten balesetveszélyes.
- Jászágó Községi Önkormányzatnak 5 db bérlakása, melyből három lakott. Egy átminősített szolgálati lakás, a másik kettőben szociálisan rászorult családok laknak. Ezek régiek, elhasználódtak, felújításukra nem lehet pályázni. Önerő nincsen. Ha valamilyen formában mind az 5 lakható lenne, akkor az szolgáltatási hiányt pótolná.
- Baba-mama klubot szeretnének a helyi családok.
- Nincs bölcsőde, de igény lenne rá.
- Fogytékkal élők: A középületek nem teljesen akadálymentesítettek, szakorvosi ellátás hiányzik, képzés biztosítása nem megoldott.

Jászboldogháza

- Kelet-nyugat irányban szükség lenne tömegközlekedésre, a Tápiógyörgye - Cegléd viszonylatban csak saját erőből tudnak közlekedni a község lakói, ezért munka szempontjából jelentős hátránnyal indul az, akinek nincs saját járműve.
- Szennyvíz jelenleg még nincs bevezetve, egyéni derítőkkel oldják meg a lakosok a szennyvízelvezetést.
- Jászboldogházán 1 házi orvos van, aki a gyermekorvosi feladatokat is ellátja.
- Igény lenne idősek nappali otthonára étkeztetéssel egybekötve,
- Bölcsőde nincs, de igény lenne rá (7 férőhelyes, minibölcsődét szeretnének a helyben élők).
- Óvodai férőhely bővítése szükséges.
- Védőnő szükséges, jelenleg nincsen a településen.
- Az önkormányzati tulajdonban lévő közintézmények teljes akadálymentesítése kiemelt cél
- Fogyatékkal élők nappali gondozása csak Jászberényben elérhető

Jászfelsőszentgyörgy

- Akadálymentesítés nem teljes mértékben megoldott a településen.
- Tömegközlekedés fejlesztésnek igénye egyértelmű a helyben élők részéről.

Jászfényszaru

- Nincs roma nemzetiségi önkormányzat.
- A város külterületén több tanyaingatlan található, ahol infrastruktúrafejlesztés lenne szükséges (kerékpárútfejlesztés), valamint a korábbi tanyagondnoki szolgáltatások biztosítása.
- A településen engedélyezett családi napközi nincs.
- A településen nem működik támogató szolgálat (fogy. élők, idősek), amelyekre pedig szükség lenne.
- Fogyatékosok és idősek számára állandó alacsonypadlós járművek igénye a MÁV és Volánbusz felé.

Jászfákóhalma

- A településen 1 védőnő lát el 2 körzetet és még a szomszédos településre is jár helyettesíteni, azaz szükséges lenne további védőnők biztosítása a településen.
- Házi gyermekorvosi praxis nincs a településen.
- A településen nincs bölcsőde, sem családi napközi, mind a kettőre lenne igény.
- Gyermek felügyelete nem megoldott a nyári időszakban.
- Idősek: nappali ellátás hiánya hétvégén, magányos, egyedülálló idősek jelzőrendszeres ellátása, idősek biztonsága, munkaerő piaci tájékozatlanság, munkahelyek hiánya (védett foglalkoztatás).
- A vakok és gyengén látók, hallássérültek részére kialakítható segítség és információ még nem megoldott.

- Fogyatékkal élők problémái: munkahelyek akadálymentessége nem megoldott, fogyatékkal élők tájékoztatatlansága.

Jásztelek

- Drogfogyasztás sajnos jellemző nehézség a településen, fontos lenne fellépni vele szemben.
- Nyári szünet alatt nincs megoldva a gyermekek felügyelete.
- HHH tanulók létszáma magas, Tanoda-típusú tevékenységek és programok valószínű, hogy eredményesen segítenék őket
- A településen megfigyelhető az az állandó tendencia, hogy a nők ugyanazért a munkáért kevesebb juttatást kapnak, mint férfiak. A közmunkában inkább a férfiaknak való munkalehetőség van, szűkebb lehetőségeik vannak.
- A községben bölcsőde, családi napközi nincsen, igény itt is lenne rá.
- Az óvoda jelenleg túlszűfolt, férőhely bővítésre szükség lenne.
- A művelődési Ház és a Könyvtár épülete nem akadálymentesített.
- Roma vezetők közötti széthúzás problémája, illetve ismereteik, tudásuk bővítése is fontos lenne a jövőben.

Pusztamonostor

- Hetente mindössze fél napban biztosított a család-és gyermekjóléti szolgáltatás, ennek fejlesztése szükséges.
- A településen 5 db önkormányzati bérlakás található, 3 lakott, 2 üresen áll, mert lakhatásra alkalmatlan. **Azaz, a fejlesztésük egyértelműen szolgáltatási hiányt pótolna!**
- A település háziorvosa 70 éven felüli, gondoskodni szükséges a jövőbeni pótlásáról.
- Középületek akadálymentesítése nem teljes mértékű.
- A településen fogyatékosok nappali intézménye nincsen.

10.3 Karcagi járás

A Karcagi járás 5 településének népessége 41 618 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett és fejlesztendő.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

A megye keleti felében lévő járásban élők sokszor érzik úgy, hogy a kelleténél is távolabb vannak a megyeszékhelytől, és hogy Debrecen sokkal inkább kínál lehetőségeket a számukra, mint Szolnok. Karcag háttérbe szorulása sem volt törvényszerű az elmúlt évek során, de a fiatalok elvándorlása, vissza nem térése, valamint a helyi roma közösség (akik két meghatározó cigánytelepen élnek), továbbá a drog és más társadalmi problémák terjedése nem tettek jót a város és a térség megítélésének. Az agrárium folyamatos fejlődés és fejlesztése ugyanakkor kínálhat pozitív jövőképet, de ahhoz agrár-szakemberek is kellenek, és nem nagyon látszódik még az az utánpótlás, amelyre pedig a térségnek minden szinten szüksége lenne majd.

- Gazdasági potenciál: 5
- Társadalomfejlesztési potenciál: 5

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő járás.

- Részletes megállapítások:

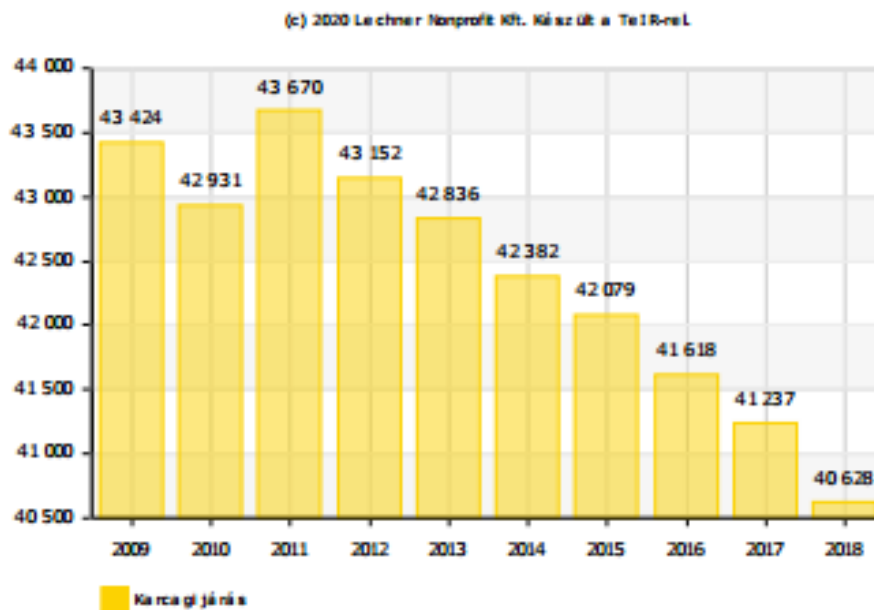
A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 1, jelentős munkanélküliséggel sújtott település 2. A járás legnagyobb települése a járásközpont Karcag 19 880 fővel, legkisebb Berekfürdő 977 lakossal.

Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem 823 765 forint volt, amely a megyei rangsorban közepesnek tekinthető mutató:

1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft
- 5. Karcagi járás: 823 765 Ft**
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

A járás lakónépessége az elmúlt 10 év során folyamatosan csökkent, a 2011-es 43 670-es érték 8% körüli értékkel csökkenve még éppen csak 40 000 fölött tartotta a járás népességének a létszámát.

Ennek számos oka van, de egyértelműen érezhető az, hogy mind keleti, mind pedig nyugati irányban erős az elszívó-hatás a tanult fiatalok tekintetében, azaz a Debrecenben vagy Nyíregyházán, esetleg Szolnokon és a fővárosban diplomát szerzett fiatalok túlnyomó többsége már nem tér vissza a járásba, mint ahogyan a szakmával rendelkezők közül is sokan vannak azok, akik elsősorban Debrecenben, Hajdúszoboszlón találnak munkát vagy jobb feltételeket, jobb fizetséget kínáló munkát.

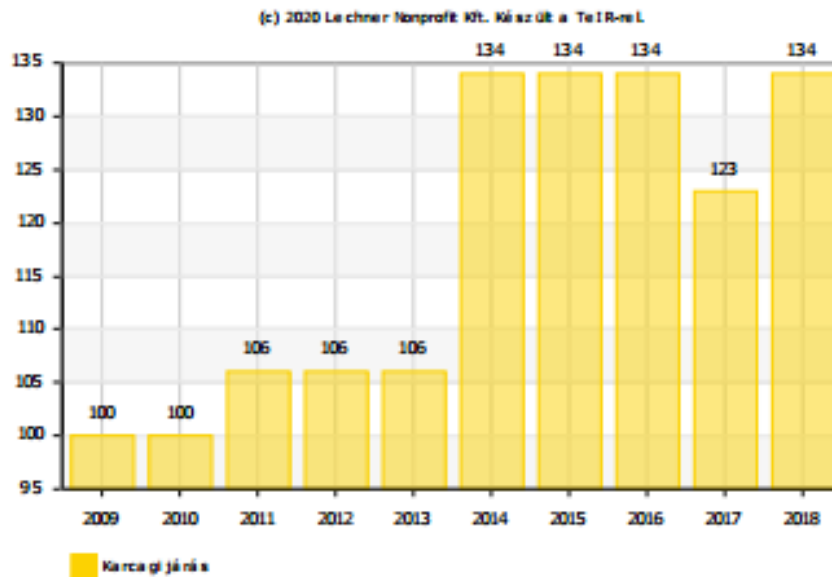

KARCAGI JÁRÁS LAKOSSÁGSZÁM VÁLTOZÁSA

A vándorlási egyenlegre itt is érdemes kitérni, és az látható belőle, hogy oda- és elköltözők eltérő előjelű számának összege szerint masszív a csökkenés a -10.93-as százalék érték komoly aggodásra adhat okot.

Ebben már megjelenik a fentiekben említett elszívó-hatás vagy tendencia, amely arra utal, hogy sokak számára a járás egy idő után nem marad perspektíva, és elmennek innen. Itt kell kitérni még arra, hogy a mezőgazdaság nagyon sokáig kínált biztos megélhetést sokak számára a járásban, de ebben komoly visszaesés volt éveken keresztül tapasztalható, amely trend csak lassan kíván megállni vagy visszafordulni.

A 0-2 évesek számára nappali ellátást nyújtó intézmények közül a bölcsődei ellátás rendelkezésre áll, 134 engedélyezett férőhellyel.

MŰKÖDŐ BÖLCSŐDEI FÉRŐHELYEK SZÁMA A KARCAGI JÁRÁSBAN

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 10 fő, ami jó értéknek számít.

Az óvodáskorú népesség száma 2018-ban 1308 fő volt.

Ez már egy növekvő – újra növekvő – érték, hiszen a 2009-es 1412-höz képest még alacsonyabb, de a 2015-ös mélyponthoz képest (1159) mindenképpen már egy felfelé mozduló folyamatra utal.

Az óvodai férőhelyek száma nőtt, de itt is egy mélypontról kell visszaerősödni ennek az értéknek.

2009-es év: 1696 férőhely

2012-es év: 1548 férőhely

2018-as év: 1615 férőhely

Az újbóli növekedést a Terület- és településfejlesztési Operatív Program 3 fejlesztése tette lehetővé a bölcsődei- és óvodai férőhelyek felújítása és bővítése körében kiírt felhívás keretében Karcag, Kenderes és Kunszentmárton településeken. Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma ezáltal kedvezően alakul, bár az országos átlagon felül marad, a megyei és regionális adatokat nem éri el, 0,94 óvodás gyerek jut egy óvodai férőhelyre. Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 0,81 fő.

Ugyanakkor látni kell azt is, hogy a hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya 32,41%, 100 gyermekből 32 hátrányos helyzetű, ami még akkor is kimondottan magasnak tekintendő, ha ugyanez az arány 2012-ben még 60.59% volt, azaz, közel egy évtized alatt szinte a felére esett vissza.

A 6-14 évesek csoportjában komoly létszámviszsaesés volt meg tapasztalható, 2009-ben még 4727-en voltak, 2018-ban már csak 3798-an tartoztak ebbe a korcsoportba, ami komoly visszaesés.

Az idősek vonatkozásában az egy fontos adat, hogy a 60-x évesek aránya 25,67%, a járás egyértelműen előregedőnek tekinthető. 2009-ben ez az adat még 20.93% volt.

A járásban a cigány népesség hivatalos legutóbb ismert aránya 7,91%, ami magas a többi járáshoz, illetve a megye átlagához képest, de a valóságban elképzelhető, hogy ez akár 10-12% fölötti is lehet. Ehhez kapcsolódó adat, hogy a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebbek aránya 29,64%, ami a megyében az egyik legmagasabb érték.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is tükrözi a negatív folyamatokat, közel a háztartások felében nincsen foglalkoztatott, ez a szám ebben a járásban 44.99%.

A szociális ellátások terén 2018-ban

- ☞ rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 3010 fő
- ☞ rendszeres szociális segélyben 315 fő
- ☞ házi segítségnyújtásban 560 fő
- ☞ szociális étkeztetésben 1529 fő
- ☞ családsegítő szolgáltatásban 2809 fő vett részt,
- ☞ gyermekjóléti szolgáltatás által 654-en jutottak közvetlen szolgáltatáshoz,
- ☞ idősek nappali ellátásában 166 fő részesült, így az intézmények kihasználtsága 90,2%
- ☞ időskorúak otthonában 281 fő kapott ellátást, az intézmények így közel 99%-os kapacitással működtek

A járás szolgáltatási hiánytérképe

Karcagi járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozás és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekvédelem

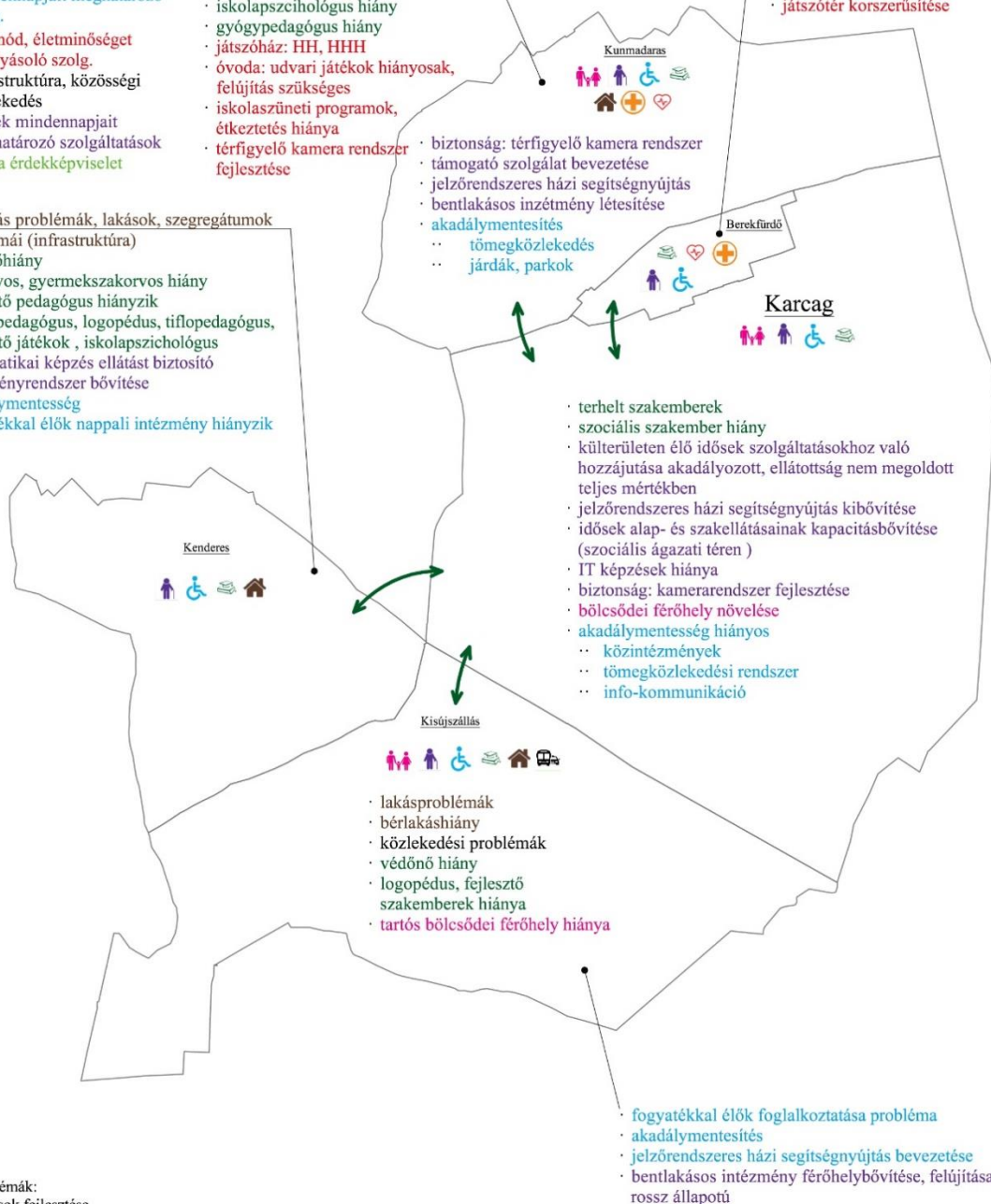
- bérlakás problémák, lakások, szegregátumok problémái (infrastruktúra)
- védőnői hiány
- háziorvos, gyermekszakorvos hiány
- fejlesztő pedagógus hiányzik
- gyógypedagógus, logopédus, tiflopedagógus, fejlesztő játékok, iskolapszichológus
- informatikai képzés ellátást biztosító intézményrendszer bővítése
- akadálymentesség
- fogyatékkal élők nappali intézmény hiányzik

- bérlakás állomány probléma
- háziorvos, fogorvos, gyermek háziorvos hiány, épület felújítása
- bölcsődehiány
- védőnő nincs
- logopédus hiány
- iskolapszichológus hiány
- gyógypedagógus hiány
- játszótér: HH, HHH
- óvoda: udvari játékok hiányosak, felújítás szükséges
- iskolaszüneti programok, étkeztetés hiánya
- térfigyelő kamera rendszer fejlesztése

- biztonság: térfigyelő kamera rendszer
- támogató szolgálat bevezetése
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- bentlakásos intézmény létesítése
- akadálymentesítés
 - tömegközlekedés
 - járdák, parkok

Időseknek:

- helyi szűrőprogramok hiánya
- házi jelzőrendszer bevezetése szükséges
- fogyatékkal élők:
 - akadálymentesítés
 - helyi speciális szolgálat hiánya
 - komp. rehab. fejlesztés hiánya
- fogorvosi ügyelet
- ortopédiai szűrés
- bölcsődehiány
- játszótér korszerűsítése

- terhelt szakemberek
- szociális szakember hiány
- külterületen élő idősek szolgáltatásokhoz való hozzájárása akadályozott, ellátottság nem megoldott teljes mértékben
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kibővítése
- idősek alap- és szakellátásainak kapacitásbővítése (szociális ágazati téren)
- IT képzések hiánya
- biztonság: kamerarendszer fejlesztése
- bölcsődei férőhely növelése
- akadálymentesség hiányos
 - közintézmények
 - tömegközlekedési rendszer
 - info-kommunikáció

- lakásproblémák
- bérlakáshiány
- közlekedési problémák
- védőnő hiány
- logopédus, fejlesztő szakemberek hiánya
- tartós bölcsődei férőhely hiánya

- fogyatékkal élők foglalkoztatása probléma
- akadálymentesítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése
- bentlakásos intézmény férőhelybővítése, felújítása, rossz állapotú

Közös problémák:

- Idős ellátások fejlesztése
- Téli munkavállalás
- Nők helybeli munkavállalása, képzése
- Fogyatékkal élők foglalkoztatása
- Utazási problémák: közlekedés, szolg. elérhetősége
- Humán szolgáltatások szakember hiánya
- Szegregátumok lakás állapota, infrastruktúra probléma
- Tömegközlekedési eszközök nem akadálymentesítettek
- Kábítószerfogyasztás, kriminalizáció

A járás szolgáltatási hiánytérképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

A romák és mélyszegénységben élők egyértelmű nehézségekkel küzdenek a járáson belül, a legkomolyabb nehézségeik Karcagon és Kisújszálláson vannak, de a járás minden településén szükséges tenni a társadalmi felzárkózásuk érdekében. Az ebből a járásból érkezett inputok néhány olyan, és nagyon egyértelmű nehézségre is felhívták a figyelmet, amelyek valószínűleg nemcsak ebben a térségben jelentenek gondokat, de máshol eddig nem nevesítették őket, vagy korábbi elemzésekben szerepeltek csak. A droghelyzet, a nem megfelelő lakhatási körülmények, a szegénységből és deprivált környezetből eredő szocializációs problémák egyértelműen gátolják a társadalmi felzárkózást. Magas a lemorzsolódás a fiatalok körében a középiskolából, magas a korán gyermeket vállaló fiatalok száma, és sajnos magas az állandó jövedelemmel nem rendelkező felnőttek száma és aránya is, akik csak idénymunkából tudnak pénzt keresni, de a téli hónapokban komoly anyagi gondjaik vannak. Ebben a járásban az adatgyűjtés során már szóba kerültek az illegális hulladékkal kapcsolatos nehézségek is, valamint az, hogy sok roma és hátrányos helyzetű fiatal kerül olyan helyzetbe, amikor bűncselekmény elkövetése fenyegeti őket, és sokszor rossz döntéseket hoznak ilyenkor. A roma lányok és nők helyzete sajnos itt is nagyon nehéz, és kiemelt programokra lenne szükség, hogy ők, mint „célcsoport a célcsoportban” új víziókat kapjanak mind a tanulás, mind a helyi közösségi megbecsülés, mind a munkához jutás tekintetében.

A fiatalok megfelelő nevelése, tanítása, előrejutása érdekében minden településen szükség lenne további fejlesztő pedagógusokra, szakemberekre, valamint itt is akad több olyan település, ahol hiányzik a védőnő vagy a házi orvos.

Karcag tekintetében feltétlenül meg kell jegyezni, hogy a település szinte teljesen képtelen megtartani a szakembereit, akikre pedig a környező településeken is szükség lenne.

Az idősek itt is küzdenek az elmagányosodással, és több település is jelezte, hogy az egészségi és anyagi biztonságuk érdekében egy jelzőrendszer kiépítése és működtetése kiemelten fontos lenne. Sok a depressziós, magára maradt idős ember, akik könnyen válhatnak áldozattá, de mindemellett arra is szükség lenne, hogy az ő összefogásuk, közösségi programjaik is létjogosultságot kaphassanak.

A nők körében magas a munkanélküliség és az alacsony iskolai végzettség, a két dolog sajnos összefügg, a roma nők esetében ezt a diszkrimináció is jellemzi számos helyzetben. A fogyatékkal élők ellátására több településen lenne igény és szükség, de szakember-hiány és intézmény hiány gátolja ezt.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Karcag

- Nagyon magas az elvándorlások száma is a településen, a városnak stratégiára és eszközökre lenne szüksége, hogy helyben tartsa a szakembereket.
- Önállóan megkülönböztethető az Északi és a Déli roma telep. Az északi városrészben található a település és a kistérség egészségügyi központja, a Kátai Gábor Kórház és a mentőállomás. Nincs önálló oktatási intézmény az Északi telepen, illetve városrészben, egyetlen tagóvoda működik itt.
- 1 fő esztendőzser vett részt szociális diagnózis felvételi szakértő képzésen, és kezdte meg a tevékenységet.
- Komoly kihívást jelent a település számára, hogy a külterületeken, sok esetben egyedül élő idős emberek egyenlő esélyű hozzáférése, illetve ellátottsága sem minden esetben megoldott. Jelző rendszer hálózat működtetésének kibővítése, szakember hiány pótlása lenne szükséges.
- A közbiztonság fejlesztése egyértelmű elvárás és kíváncsalom az időskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények visszaszorítása érdekében, valamint a település egészének a biztonságosabbá tétele érdekében.
- A lakosságszámhoz képest Karcagon élő fogyatékosok száma kiemelkedő. Különösen a vakok és a mozgásszervi fogyatékosok száma kiemelkedő a településen, de közben nő a fekvőbetegek és a mozgásukban akadályozott lakók száma a helyi Időstthonban, míg az önellátásra képes ellátottak aránya csökken.
- Az óvodák teljes akadálymentesítése még nem 100 %-ban megoldott.

Berekfürdő

- Szükséges lenne legalább évente egyszer gyermekek részére mobil ortopédiai vizsgálatra, ahol megoldható lenne a gyógyászati segédeszközök igénylésének módja.
- A településen bölcsőde nem működik. Kistérségi keretek között Karcagon lehet igénybe venni bölcsődei szolgáltatást. Mivel ez utazással és ezzel kapcsolódóan kiadással jár, így a településen dolgozó édesanyák ezzel a lehetőséggel nem élnek.
- Idősek: Házi jelzőrendszer kiépítésére lenne szükség

Kenderes

- Védőnő hiány van a településen, a 3 körzetben összesen 2-en látják el a feladatot
- Gyermekszakorvosi ellátás nincs Kenderesen.
- A közösségi közlekedés esetében nem megoldott az akadálymentesség a településen.
- Fogyatékkal élők nappali intézménye nem megoldott a településen, távolabb kellene utazni érte.
- A helyi roma közösség alacsony iskolai végzettsége miatt nehezen vagy egyáltalán nem képes elhelyezkedni, a számukra célzott programok kellenének, hogy a 16 év felettek is befejezhessék az általános iskolát, csökkenjen a középiskolai lemorzsolódás és az évismétlések száma a körükben.

Kisújszállás

- Kisújszállás belvízveszélyes területen található, ezért kedvezőtlen, hogy sok eredetileg talajvíz elleni szigetelés nélküli ház épült a városban az 1970-es évek előtt. Az utólagos talajvíz elleni szigetelések sok esetben nem tökéletesek, vagy a régebbi alászigetelések tönkrementek, ezért sok a nedves, dohos épület. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság többsége ilyen épületekben lakik, amelyekből folyamatosan lenne szükséges segíteni a kiköltözésüket.
- Mindemellett az illegális szemétkerakás folyamatosan problémát okoz – erre egy önálló helyi, térségi, vagy megyei stratégia kellene akár – ez a felvetés más járásokban is támogatott lenne.
- Komoly gond az úgynevezett Csorba városrész, amely Kisújszállástól délnyugatra helyezkedik el, mintegy 13 km-re a város belterületi határától. Megközelítése autóval, helyközi járatú autóbusszal lehetséges, azonban az oda vezető – állami tulajdonú – út rendkívül rossz állapotú, balesetveszélyes. Ennek fejlesztése kiemelten fontos lenne! A helyközi autóbuszjáratot szervező közlekedési cég az elmúlt években a körülményekre való hivatkozással több alkalommal is kilátásba helyezte a járat megszűnését, de minden esetben sikerült a tárgyalásokat úgy alakítani az önkormányzatnak, hogy ettől a szándékától – ha ideiglenesen is - de elállt a cég, és a járatok számát csak kis mértékben csökkentette.
- 2013 februárjában az önkormányzat pályázatot nyújtott be az ÉAOP-5.1.1/C-12 kódszámú „Lakhatási integrációt modellező szociális célú település-rehabilitációs kísérleti projektek megvalósítására” című pályázati kiírásra. A projektkezdésben meghatározott cél volt, hogy a Csorbán rekedt lakosokat Kisújszállás belterületére költöztessék önkormányzati szociális bérlakásba. A városban lakhatási problémáik mellett elhelyezkedési esélyeik és szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetőségeik is javulhatnak. A pályázatot sajnos nem támogatták, de annak szakmai tartalma akár a jövőben újra felhasználható lenne egy új pályázat kidolgozásához.
- Az idősek bentlakásos ellátása a tárgyi feltételek hiánya miatt csak ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik, ezen változtatni lenne szükséges.
- Az 6 védőnői álláshelyből (5 védőnő+1 iskolavédőnő) jelenleg 5 betöltött, 1 betöltetlen álláshely van.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetésére igény lenne a településen.
- Az idősek bentlakásos ellátását, gondozását végző intézmény Kisújszálláson a Téglagyár utca 10. sz. alatt működik. Az épületegyüttes rossz állapotban van, egyes szárnyaiban nincsenek meg a jogszabályban előírt követelmények, ezen változtatni lesz szükséges.
- 2012 júniusában zárta be üzemét a KERISZ Kft., ami tartósan, mintegy 20 megváltozott munkaképességű embernek adott munkát. Azóta az utazást vállalni tudó megváltozott munkaképességűek Kenderesre, illetve Törökszentmiklóásra járnak dolgozni.

Kunmadaras

- Vonatközlekedés fejlesztése szükséges lenne a munkavállalók segítése érdekében.
- Jelenleg a település szociális lakásállománya 5 db lakásból áll, ebből 1 azonnal felújítandó.
- 1 háziorvosi, és 1 fogorvosi körzet tartósan betöltetlen a településen, a gyermek háziorvosi ellátás is helyettesítéssel megoldott.

- Az egészségügyi szolgálatnak helyet adó épület bővítése, és akadálymentesítését szeretné a település.
- 2 védőnő dolgozik a településen 3 körzetben, 1 védőnő bevonása és a településre hozatala még szükséges.
- A településen bölcsőde nincs, de legalább egy mini-bölcsőde létrehozására lenne igény.
- Az Óvoda udvari játékaik felújításra szorulnak.
- A településen élő lakosok, közülük is kifejezetten az idősek, egyedül élő időseknek alacsony a biztonságérzete. Térfigyelő kamera rendszer fejlesztése szükséges.
- Hátrányos helyzetű családok részére játszóház kialakítása – Biztos kezdet gyerekház programra való igény.
- Igény idősek számára egy bentlakásos intézmény létrehozására.
- Az autóbuszok többségén nincsenek alacsony fellépők, amely megnehezíti a mozgáskorlátozottak közlekedését, ebben is szükséges lenne akár egy megyei stratégia vagy akcióterv kidolgozása és megvalósítása a jövőben, hiszen számos település küzd ezzel a nehézséggel.

10.4 Kunhegyesi járás

A Kunhegyesi járás 7 településének népessége 20 074 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján komplex programmal fejlesztendő.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

Sokak szerint a megye legnehezebb helyzetben lévő térsége. Az vitathatatlan, hogy a Tisza keleti oldalán és a 4-es főúttól északra elterülő vidék komoly nehézségekkel sújtott évtizedek óta, és ha nem lennének kiemelt állami programok, amelyek legalább a minimális esélyét kínálják a leszakadás lassításának, akkor az itt élő több tízezer ember számára semmilyen jövőkép nem mutatkozna. Az itteni közösségeknek van talán a leginkább szükségük arra a megyében, hogy megfelelő szakemberek álljanak a rendelkezésükre és segítsék a fejlesztési programok sikeres megvalósítását. Magas a gyermekszám, de közben szinte minimális az elsődleges munkaerőpiacon kínált állás, miközben itt is rengeteg gondot és problémát okoz a kábítószer, valamint más szenvedélybetegségek, magas a családon belüli erőszak előfordulásának az esélye.

- Gazdaságfejlesztési potenciál: 3
- Társadalomfejlesztési potenciál: 3

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás egyértelműen a 3-as kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadást megélt járásnak minősül.

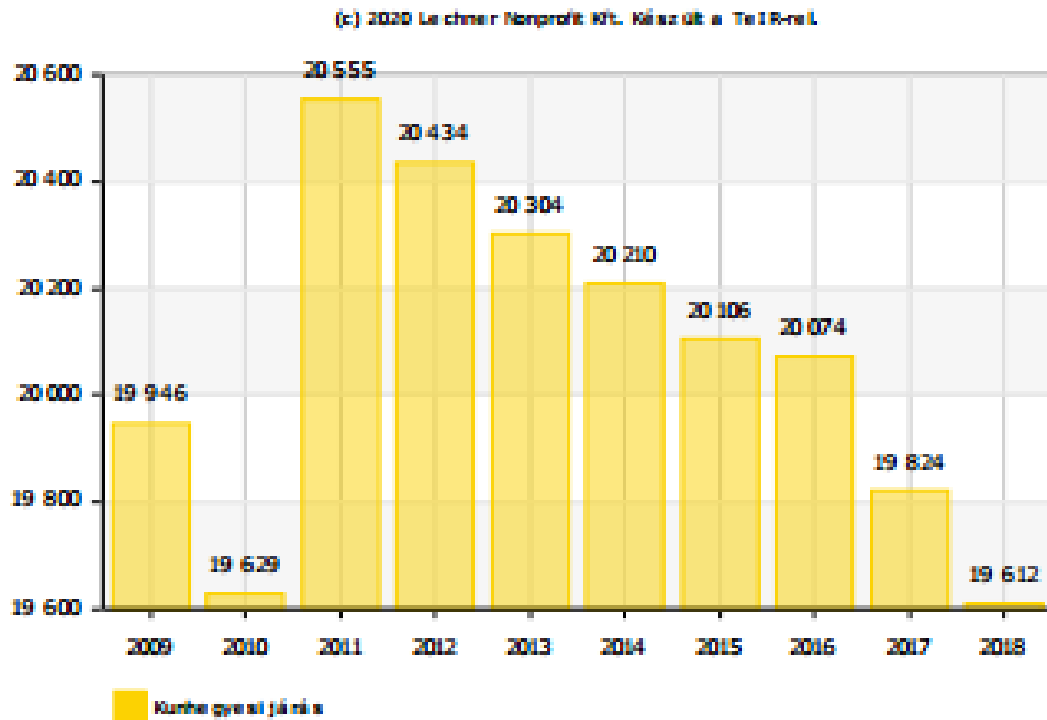
- Részletes megállapítások:

A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 5, jelentős munkanélküliséggel sújtott település 3. A járás legnagyobb települése a járásközpont Kunhegyes 7 660 fővel, legkisebb Tomajmonostora 746 lakossal. A járásban található a felzárkóztatáspolitikai kiemelt két települése, Tiszabura és Tiszabő, utóbbi a statisztikai mutatók alapján legszegényebb település Magyarországon. A fentiek alapján – komplex programmal fejlesztendő járás, településhálózat legnagyobb települése is a kisváros kategóriának felel meg, de az ország legszegényebb települése is itt található – a statisztikai mutatók a legnagyobb hiányosságokat tükrözni fogják.

Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem 798 111 forint volt, amely a megyei rangsorban a legrosszabb mutató.

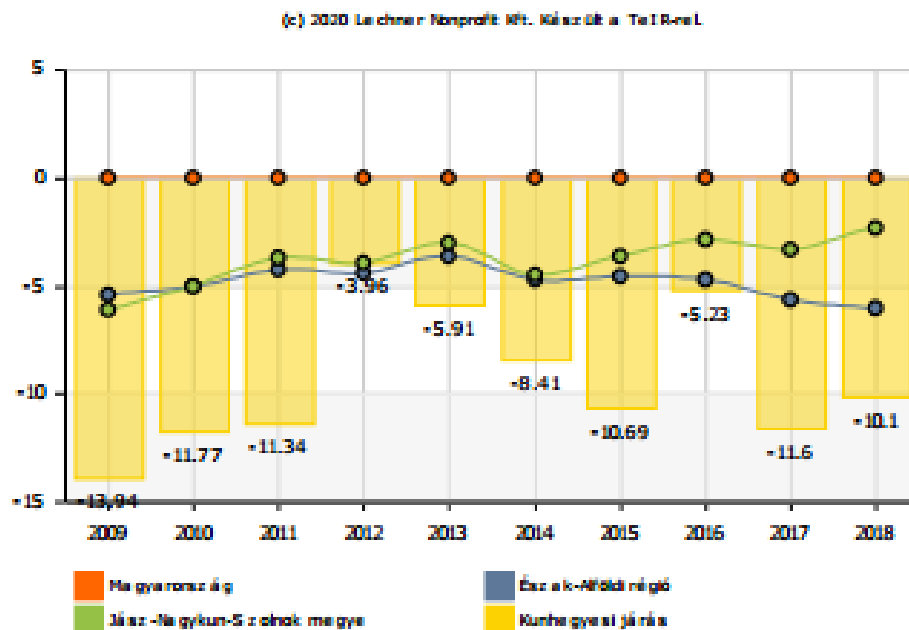
1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
- 9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft**

A járás lakónépessége 2011 és 2018 között masszívan csökkent.

KUNHEGYESI JÁRÁS LAKOSSÁGSZÁM VÁLTOZÁSA

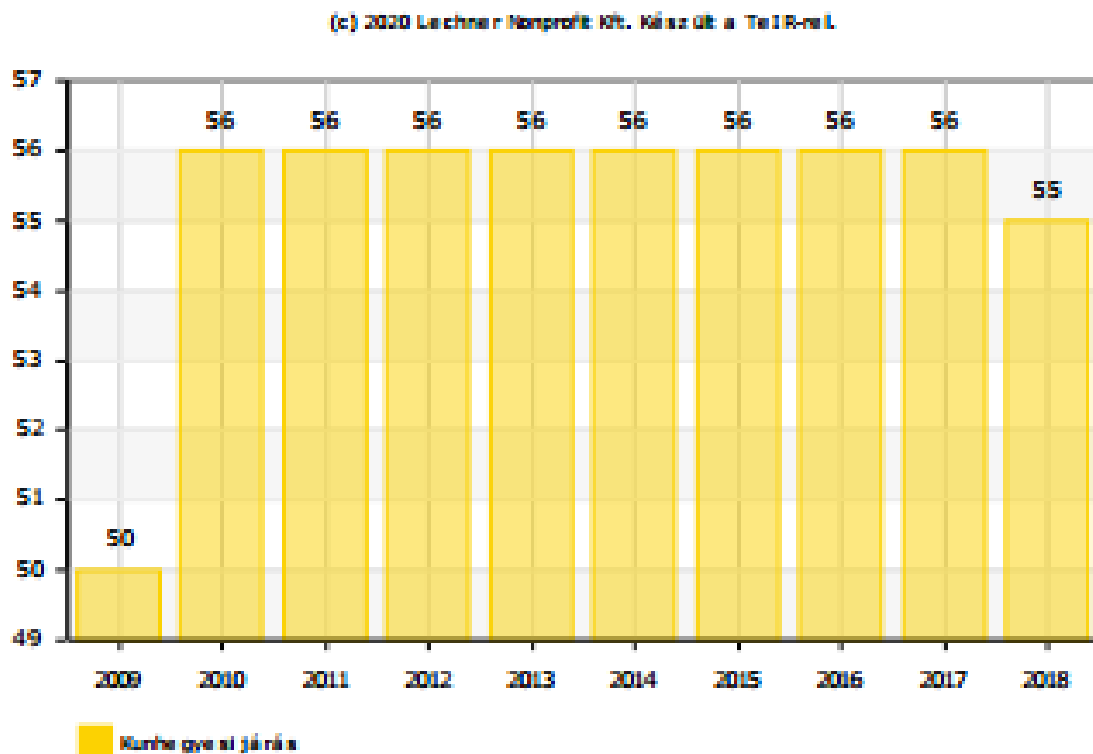
A lakónépességet befolyásoló másik tényező a vándorlási egyenleg, ez az oda- és elköltözők eltérő előjelű számának összegéből adódik. 2008 év óta folyamatosan meghaladja az elköltözők száma a járásba költözők számát, ami a természetes fogyással igen kedvezőtlenül hat a lakosságszámra.

VÁNDORLÁSI EGYENLEG A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

Állandó népességből a 0-2 évesek száma 2012-2017 között növekedett, ezt követően csökkenni kezdett, 2018-ban 825 fő tartozott a korcsoportba, a lakosság 4,1%-a.

A 0-2 évesek számára nappali ellátást nyújtó intézmények közül a bölcsődei ellátás rendelkezésre áll, 55 engedélyezett férőhellyel.

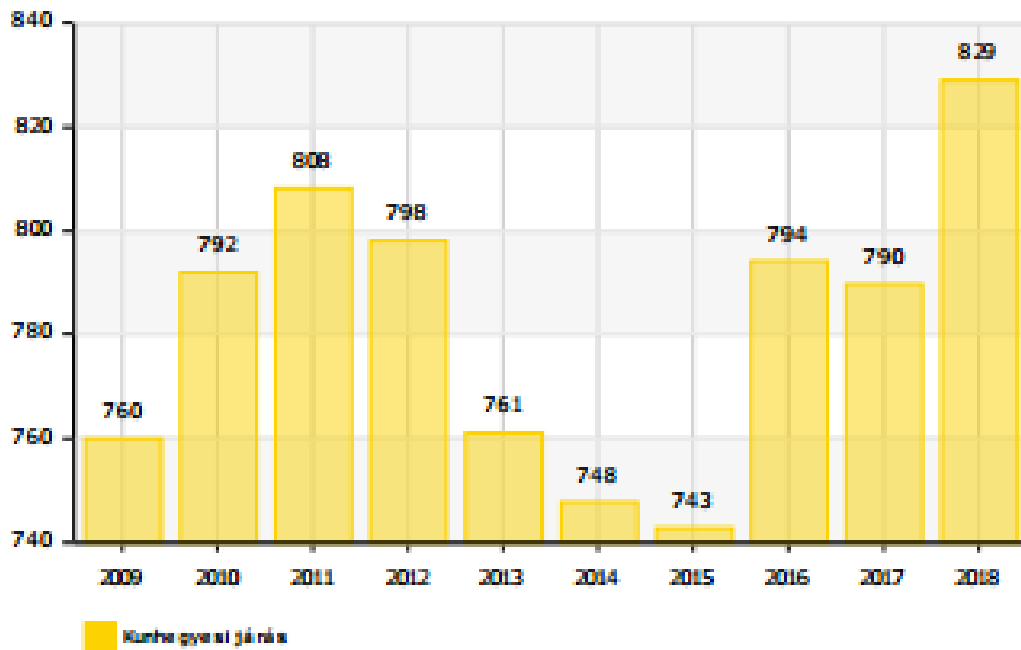
MŰKÖDŐ BÖLCSŐDEI FÉRŐHELYEK SZÁMA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 15 fő, de az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 0,95 fő – a 55 férőhelyre 52 gyermeket írtak be. Ez alapján azt lehet mondani, hogy a bölcsődei szolgáltatás a járás igényeit még éppen kiszolgálja, de ha az igény kis mértékben növekedik, azt már nem tudja kiszolgálni.

A térségben a lakosság – ahogy fentebb bemutatásra került – életviszonyai nem kedvezők, így a 0-2 éves korosztály számára is szükséges, hogy megfelelő körülmények között jusson hozzá napi rendszerességgel az étkezéshez, ellátáshoz, amelynek lehetősége a bölcsőde. A Terület- és településfejlesztés Operatív Program intézkedése keretében 4 bölcsőde fejlesztése történik meg, Kunhegyes, Tiszabó, Tiszabura és Tomajmonostora településeken. A fejlesztések nem csak a 0-2 éves korúak körülményein javítanak, hanem a szülők számára is lehetőséget nyújtanak arra, hogy napközben képezzék magukat, vagy elhelyezkedjenek.

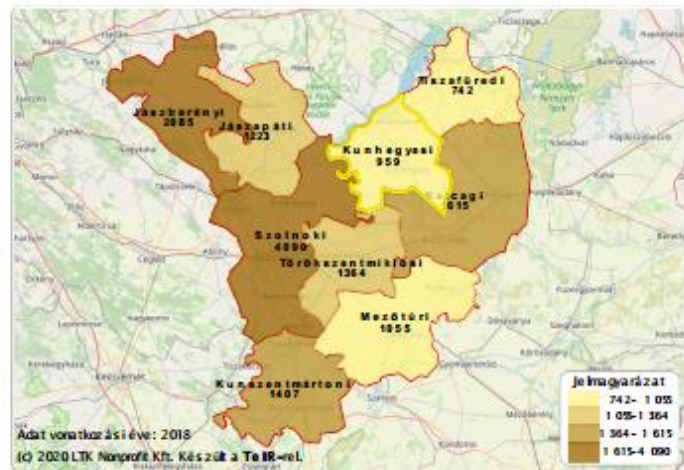
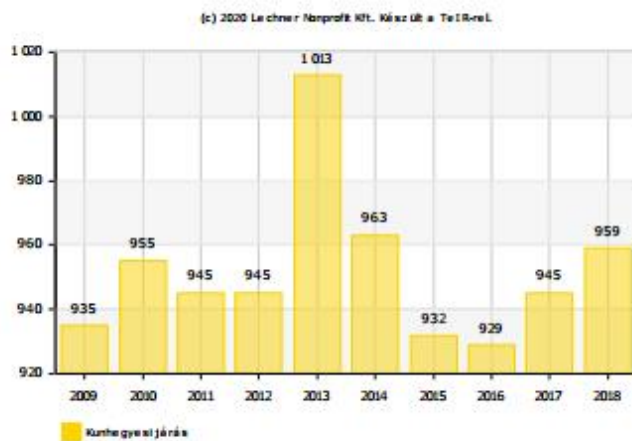
Az óvodáskorú népesség száma 2018-ban 829 fő, míg a legkevesebb 0-2 éves 2012-ben volt, ezzel megegyezően a 3-5 éves korosztály lélekszáma 2015-ben volt a legalacsonyabb. Ugyanakkor a 3-5 éves korcsoport növekedése nem töretlen:

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A 3-5 ÉVES KORCSOPORT LÉLEKSZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

Az óvodai férőhelyek száma 2013-ban volt a legmagasabb, 1003 hellyel, 2016-ban 929 férőhely volt a legalacsonyabb, majd újra kezdett nőni a férőhelyek száma, 2018-ban 959 korcsoportbeli számára nyújt ellátási lehetőséget.

ÓVODAI FÉRŐHELYEK SZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

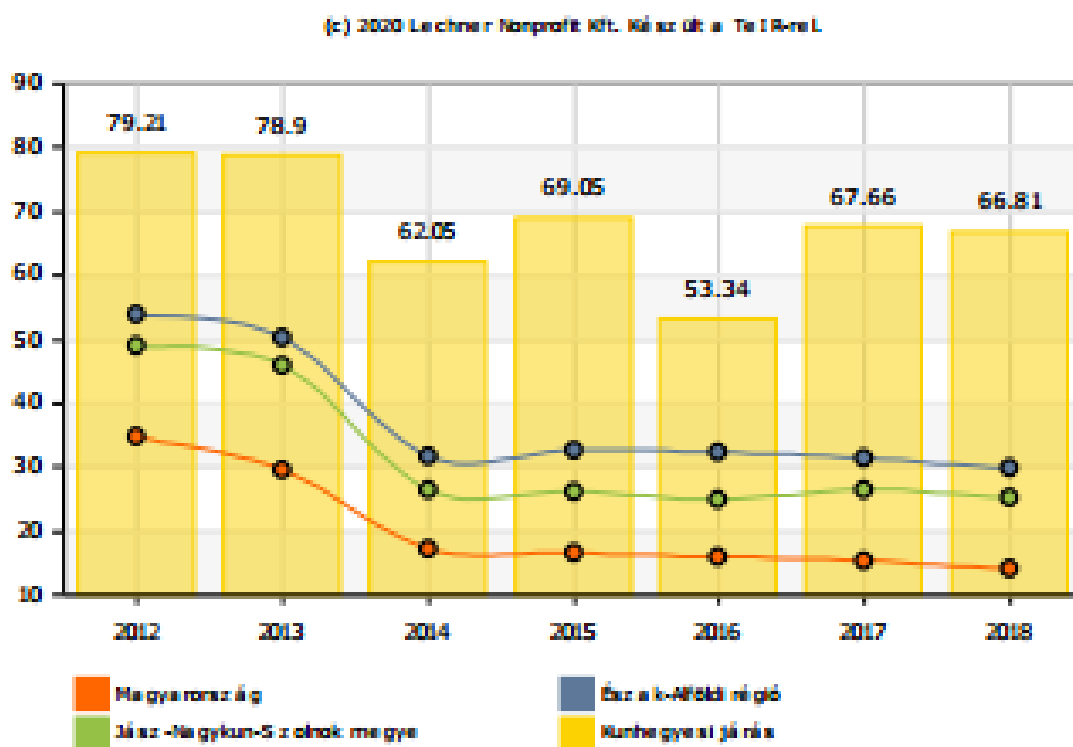
Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma ezáltal kedvezően alakul, bár az országos átlagon felül marad, a megyei és regionális adatokat nem éri el, 0,92 óvodás gyerek jut egy óvodai férőhelyre. Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 0,86 fő.

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya 67,65%, ami egészen magas érték.

A következő korcsoport az állandó népességből a 6-14 évesek csoportja, számukban a vizsgált időszak alatt lassú, és nem egyenletes csökkenés mutatható ki.

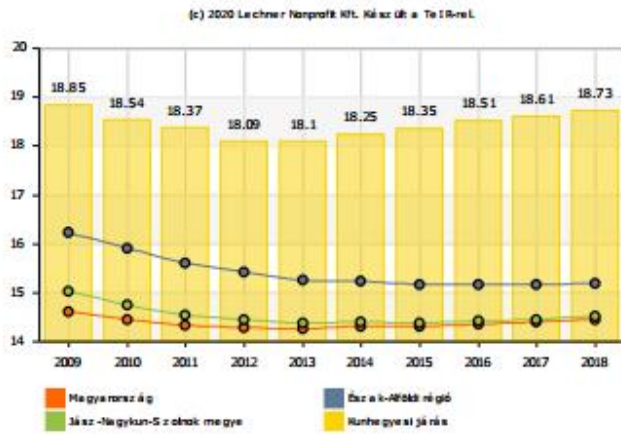
A járásban 11 általános iskolai feladatellátási hely van, az általános iskolai tanulók száma 2018-ban 2025 fő. Az eltérést az általános iskolás korú gyerekek száma és az általános iskolai tanulók száma között két tényező adja: egyrészt a 6 évesen az iskolába – érettség hiányában – nem beiratott gyerekek száma, valamint nagyobb részt az, hogy az általános iskolás korú, de többévfolyamos gimnáziumba járó gyerekek nem kerültek feltüntetésre a statisztikában. Mindezzel együtt az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma jelentősen alulmúlja az átlagokat, egy feladatellátási helyre 184 fő jutott 2018-ban.

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya is jelentősen magasabb a megye, régió és ország átlagától, közel 67%.

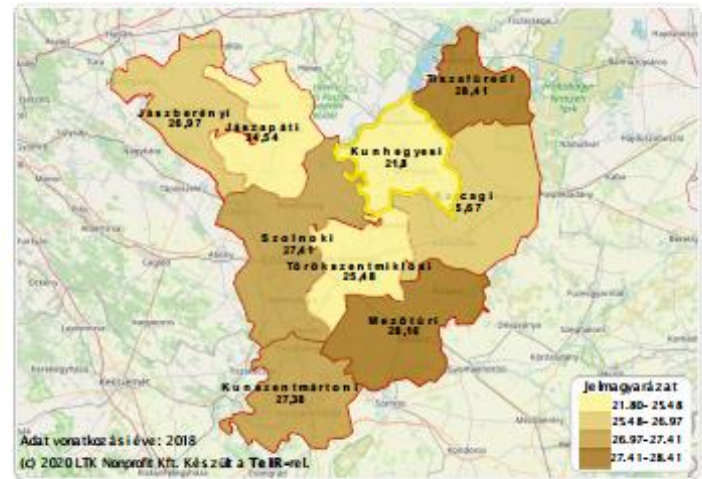
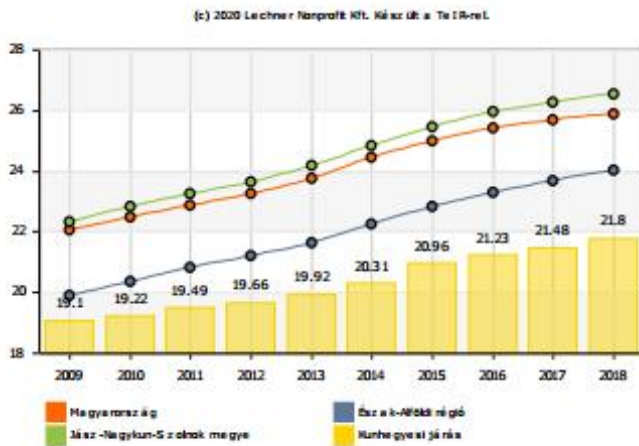

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ISKOLAI TANULÓK ARÁNYA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

Az állandó népességben belül az eddig tárgyalt, 0-14 éves korú lakosságcsoporthoz viszonyítottan az aránya jelentősen magasabb, mint a megyei, regionális vagy országos átlag, tehát a korcsoport felülreprezentált, ami a lakosság kedvező összetételére utalhat, azonban a következtetések levonásához ismerni kell az aktív korú lakosság arányát, illetve a népességben belül a 60-x évesek arányát, mely utóbbi – következtethetően – elmarad az átlagostól, 21,8%, tehát a feltételezés, hogy a Kunhegyesi járás lakossága fiatalodónak tekinthető.

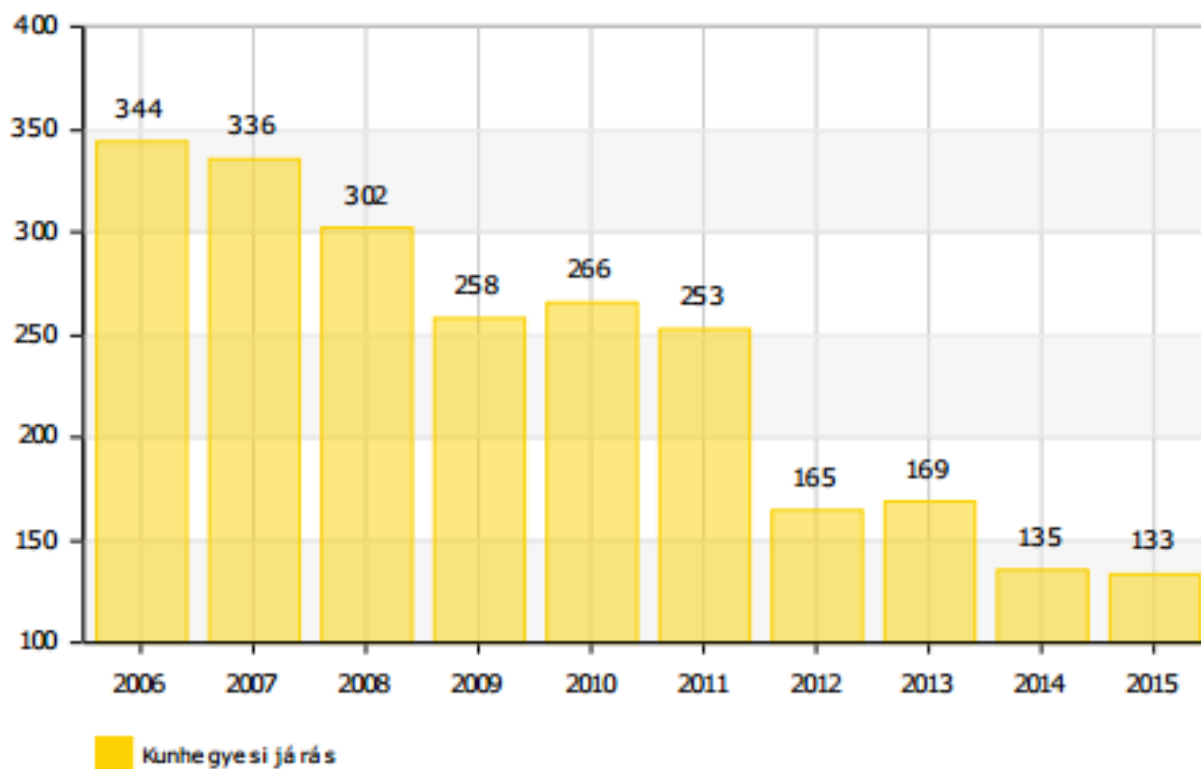
ÁLLANDÓ NÉPESSÉGEN BELÜL A 0-14 ÉVES KOROSZTÁLY ARÁNYA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

ÁLLANDÓ NÉPESSÉGEN BELÜL A 60-X ÉVESEK ARÁNYA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

A 60-x korúak aránya alacsonyabb, mint a megye más járásaiban (21.8%), ez elsősorban abból adódik, hogy a legfiatalabbak aránya pedig sokkal magasabb.

Mindezek mellett érdemes foglalkozni azzal, hogy a 15-17 éves korcsoportba tartozók mindössze 17%-a jár nappali tagozatra középiskolába.

1. ÁBRA NAPPALI TAGOZATOS KÖZÉPISKOLAI TANULÓK SZÁMA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

A járásban a cigány népesség 17,93%-kal egészen kimagasló arányt jelent, bár lehet, hogy ez akár még magasabb is lehet ennél a valóságban.

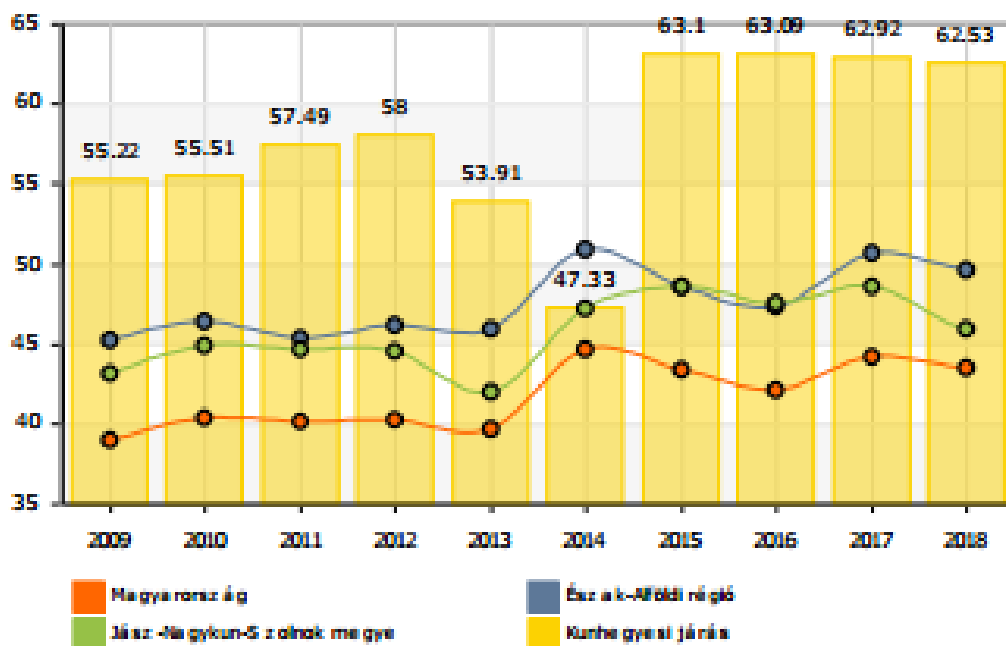
A legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebbek aránya 35%, ami a járások közötti versenyben a legmagasabb adat, a fejlesztési elképzelések során beavatkozás szükséges az arány csökkentése érdekében.

Fentiek tükrében szükséges vizsgálni a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak arányát, mely szintén kedvezőtlen képet mutat, 25,43%-kal nagyon magas arányt képvisel.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is tükrözi a negatív folyamatokat, a háztartások felében nincsen foglalkoztatott (50.26%).

A legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya kiemelkedően magas, ami részben a lakosság képzettségi adatait tükrözi, részben az elhelyezkedési lehetőség hiányát.

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Köszönjük a Tisztelt...

LEGFELJEBB 8 ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT REGISZTRÁLT MUNKANÉLKÜLIEK ARÁNYA A KUNHEGYESI JÁRÁSBAN

A fiatal munkanélküliek, azaz a 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya a térségben kiemelkedően magas, a fiatalok elhelyezkedése itt is kimondottan nehéz, 20.68%.

A szociális ellátások terén 2018-ban

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 3492 fő
- rendszeres szociális segélyben 451 fő
- házi segítségnyújtásban 221 fő
- szociális étkeztetésben 600 fő
- családsegítő szolgáltatásban 4242 fő vett részt,
- gyermekjóléti szolgáltatás által 580-an jutottak közvetlen szolgáltatáshoz,
- idősek nappali ellátásában 67 fő részesült, így az intézmények kihasználtsága 73,6%
- időskorúak otthonában 70 fő kapott ellátást, az intézmények így közel 97,2%-os kapacitással működtek

A járás szolgáltatási hiánytérképe

Kunhegyes járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- védőnő nincs, gyerek fejl. szakemberek hiánya
- bölcsőde, családi napközi nincs, biztos kezdet gyermekház
- művelődési ház felújítása
- játszótér helyreállítása
- kulturális programok szervezése
- időseknek nyújtott programok hiánya
- akadálymentesség biztosítása nem megoldott
- infrastruktúrafejlesztés

- bérletbővítés, -fejlesztés
- külterület: gáz, szennyvíz nincs
- védőnő hiánya
- gyermekorvos, szűrővizsgálatok hiánya
- szakosított ellátás nincs
- elmagányosodás
- informatikai jártasság hiánya
- foglalkoztatás nem megoldott
- nincs megfelelő igényfelmérés
- családi napközi
- egyéb hasonló szolg. hiánya
- szüneti gyermekfelügyelet hiánya
- baba-mama klub hiánya
- időseknek nincsenek programok

- közlekedési nehézségek
- lakhatási infrastr. problémák
- házi orvos, gyermekorvos, ügyelet, egészségügyi szűrés, gyógyszerár, iskolaorvos hiánya
- nem biztos, hogy a fogy. élők minden támogatást megkapnak
- akadálymentesség abszolút nem megoldott tömegközlekedésben sem
- idősek kiszolgáltatottsága
- nem megfelelő közbiztonság
- nem létezik kulturális élet
- rendszeres szűrővizsgálaton nem tudnak részt venni
- nyári napközi nincs
- gyerekeknek, fiataloknak közösségi tere nincs
- művelődési ház felújításra szorul
- nincsenek könyvtár programok

Közös problémák:

- Munkahelyhiány
- Magas a romák aránya -> szakképzetlen, tartós munkanélküliség, életmód problémák
- Infrastruktúra problémák: járdák, utak, közterek kiépítése, fejlesztése, zöldésítés
- Fokozott közlekedési problémák
- Idősek kiszolgáltatottsága
- Életmód, gazdaságfejlesztési programok hiánya
- Szakemberhiány
- Alapvető szolgáltatások, közintézmények állapota

- tanulási képességet vizsgáló bizottság helyben történő felmérése
- 0-7 évesek speciális ellátási igényeinek kielégítésére nincs lehetőség
- rossz közbiztonság
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítése
- házi segítségnyújtás fejlesztése
- bentlakásos idősok otthonában kapacitás fejlesztése
- fogy. élők foglalkoztatása: nem megfelelő közlekedési infrastruktúra
- akadálymentesítés hiánya
- szűrővizsgálat elérése nehezített
- kevés kulturális és sport lehetőség
- helyi szűrővizsgálat hiánya

- önkormányzati bérletállomány bővítése
- felnőttek részére ingyenes pszichológiai és jogi tanácsadás hiányzik
- céltzott programok (gyerekek, fiatalok, idősek)
- gyerekek nyári szüneti programja
- bölcsődekapacitás fejlesztése, családi napközi nincs

- védőnő, iskolapszichológus konduktor nincs
- gyermekek szűrővizsgálat hiánya
- gyermekorvos
- szűrővizsgálatok elérhetősége nem megoldott
- bölcsőde hiánya
- gyermekek nyári táboroztatása nem megoldott
- női klubok: baba-mama klub, háztartásvezetés, főzés
- Polgárórság felszerelése
- közlekedési infrastr., járdák rossz állapotúak
- akadálymentesített utazás

- gyógypedagógus nincs
- logopédus nincs
- köznevelési inf. felújítás
- pszichológus nincs
- gyógytestnevelés tanár nincs
- bölcsődei férőhelybővítés
- szállításhoz gépkocsi (idősöket a klubba vinni)
- idősek kulturális, közösségi programjához infrastruktúra fejlesztése

- bérletállomány hiánya
- szűrővizsgálat hiánya
- gyógyszerár 1,5 órán át van nyitva
- fogorvos hiánya
- gyermekorvos hiánya
- nincs bölcsőde
- Biztos kezdet gyermekház
- humán szakember hiánya
- informatikai program-igény
- akadálymentesség hiánya
- foglalkoztatás igénye
- háztáji gazdasági programok
- nyári, szüneti elhelyezés nincs
- szakemberhiány:
 - nem megfelelő végzettségű pedagógus
 - védőnő hiánya
 - szociális szakember
 - gyógyped. hiánya
- nincs bölcsőde
- Biztos kezdet gyermekház
- családi napközi nincs
- nincs elég forrás a helyi óvoda teljes kapacitásának működtetéséhez
- iskola felújításra szorul (étkezde nagyon fontos lenne) művészetoktatási fejlesztési koncepció

- önkormányzati bérlet hiány, korszerűsítés
- infrastruktúra fejlesztés:
 - kerékpárút korszerűsítés
 - utak, járdák építése
 - parkosítás
- akadálymentesítés
 - középületek
 - szolgáltatók
 - közlekedés, buszöblök
 - rehabilitáció, munkahely továbbfejlesztése
- játszótér igény
- gyermekbarát riportszoba
- strand teljesítés
- horgász hely
- játszótér kialakítása
- komplex gyermek programok

A járás szolgáltatási hiánytérképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

Az egész megye vonatkozásában ez az a járás, ahol a romák és a mélyszegénységben élők jelentősen magas számban vannak olyankor, amikor a társadalmi felzárkózásban érintett sérülékeny csoportok szóba kerülnek. Nyilván itt is meghatározó minden más csoport is, de több település vonatkozásában is az elsődleges prioritás az, hogy a ezeknek a csoportoknak a felzárkózását lehessen előbbre mozdítani.

A romákkal és a mélyszegény közösségekkel kapcsolatosan a megye összes járásában felbukkanó nehézségek ebben a térségben kiemelten és többszörösen vannak jelen. Az alacsony iskolai végzettség eleve nem engedi a munkaerő-hiányos térségben az elhelyezkedést, de a nagyon magas vállalt gyerekszám sem segíti azt, hogy a nők könnyebben visszatérjenek a munkaerőpiacra, vagy hogy olyan körülmények között éljenek, lakjanak, tanuljanak a helyben élők, ami szükséges lenne az eredményes társadalmi felzárkózáshoz.

A lakásállomány súlyosan leromlott számos településen, magas a munkanélküliség, kiemelt veszélyt jelen a drog és az alkohol, valamint a családon belüli erőszak. Korábban nem került szóba, de itt kiemelt jelentősége van annak, hogy a romák és a mélyszegény közösségek eredményes társadalmi felzárkózásához olyan fejlesztések szükségesek, amelyekhez szakértelem is kellene helyi szinteken, ez viszont a választott képviselők, tisztségviselők esetében sok esetben nincs meg, így viszont nagyon nehéz eredményes programokat végrehajtani.

A nők, fiatal lányok témakörében fontos lenne, hogy nagyobb megbecsültséget kapjanak a saját közösségükben, ez viszont a közösségi szocializációs hiányosságok miatt nem igazán van jelen. A lányok sok esetben a családjuk döntése alapján járnak iskolába 16 éves korukat követően, illetve sokuk számára lenne fontos a megfelelő szexuális felvilágosítás, tanácsadás. Babavárás esetén szükség lenne folyamatosan és eredményes terhesgondozásra, valamint tudatosabb magatartásra a részükről, hogy csökkenjen a fogyatékkal, vagy koraszülöttként világra jött kisbabák száma. A nők számára nem igazán van munkalehetőség, és az alacsony iskolai végzettségek miatt egy darabig ez még nagyon nagy arányban fogja sújtani őket.

Az idősek tekintetében beszélni kell arról, hogy az elcigányosodó településeken folyamatosan maradnak teljesen magukra, és ez sokukban teljes bizonytalanságot szül, bizalmatlanok lesznek, vannak helyek, ahol nem is érzik magukat biztonságban az év egyes szakaszaiban. A fogyatékkal élők számára kevés a szakember a térségben, és még kevesebb az a lehetőség, hogy utazni tudjanak, amely révén elérhetőek lennének foglalkozások, szolgáltatások a számukra.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Kunhegyes

- A romák és/vagy mélyszegénységben élők élet-, és lakáskörülményének problémáját tovább rontja a fasorok hiánya, utak menti zöldfelület csak részben fásított. Ehhez kapcsolódik, hogy a Kakat-ér mentén kihasználatlan zöldfelületek vannak.
- A geotermikus energia felhasználásával a virágok és akár zöldségek termesztése, nevelése a Zöld Kunhegyes Programba illeszkedve erősíti a város gazdaságát, a városban munkahelyeket teremt, ami a szegénység csökkentéséhez is hozzájárul. Ennél fogva a geotermikus energiával való virág, és zöldségtermesztés támogatásra váró feladata az Önkormányzatnak.
- Kiepipített, rossz állapotú önkormányzati utak fejlesztését kiemelten szükségesnek tartja a település, ezek között pormentes burkolattal nem rendelkező útszakaszok is vannak, amelyek burkolása szükséges.
- A 34-es út fejlesztése egyértelműen szükséges lenne a település belterületi szakaszán
- A foglalkoztatás fejlesztése érdekében az Önkormányzat vállalja a feltételek megléte esetén a Kunhegyes, Kálvin út 1. szám alatti Pro-Team Rehabilitációs Közhasznú Nonprofit Kft. által létesített rehabilitációs munkahelyek megtartásának, továbbfejlesztésének támogatását
- A városban nem elégségesen megoldott a testi érzékszervi fogyatékos gyermekek, tanulók oktatásának feltételei, mivel az épületek csak részben akadálymentesítettek. Az autista és súlyos magatartási problémákkal küszködő (enyhe, illetve középfokban sérült értelmi fogyatékos, halmozottan fogyatékos, integrált keretek között nem nevelhető, oktatható autizmus spektrum zavarral élő gyermekek) tanulókat a Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium fogadja be.
- Az óvodákban hiányzik a gyógypedagógus, logopédus képzettségű szakember.
- Bölcsőde épületének felújítása elmaradt, engedélyezett férőhelyeinek száma nem növekedett.
- Kerékpár út építése, fejlesztése lenne szükséges.

Abádszalók

- Bölcsődei kapacitás fejlesztése lenne szükséges, családi napközi nem működik.
- A településen a 0-7 éves korúak speciális ellátási igényeinek kielégítésére nincs lehetőség.
- Több igény lenne a gyerekek nyári szünidei programjainak szervezésére, ezt a helyi környezet egyértelműen indokolná.
- Bentlakásos idősok otthonában a jelenlegi engedélyezett férőhely 16 fő. Az intézmény kihasználtsága maximális, várakozó lista van. Működési engedély alapján azonban ellátási területe az intézménynek Magyarország területe, így jogos igényként jelentkezik a környező településekről, illetve az ország különböző területeiről érdeklődők felvételi igénye is. A jelenlegi szakemberi ellátottság megfelel a törvényi előírásoknak, ennek alapján 50 fős létszámot is el tudna látni az intézmény.
- A településen a fogyatékkal élők foglalkoztatási aránya 9% volt. Ennek oka az elhelyezkedési esélyeket korlátozza a nem megfelelő infrastruktúra. Az akadálymentesítés részben megoldott a településen.

Tiszabó

- A településen nagyon alacsony a képzett szakemberek száma, egyáltalán a középiskolai végzettséggel rendelkezők száma is. A felnőttoktatást a helyi iskola nem tudja biztosítani, a helyiek pedig más településre nem mennek el.
- Tiszabón gyakorlatilag az önkormányzat intézményein kívül nincs munkalehetőség. Minimális a helyi vállalkozások száma. Ezek kiskereskedelmi ill. mezőgazdasági tevékenységet folytatnak jellemzően családi vállalkozásként. Számottevő munkalehetőséget nem biztosítanak, és jelentős önkormányzati bevételt sem eredményeznek.
- Tiszabó zsáktelepülés. Átmenő forgalma nincs. Kizárólag autóbusszal vagy autóval lehet megközelíteni. A más településeken történő munkavállalást nagyon megnehezíti, hogy kora reggel és késő este nincsenek járatok a településről és településre. Kézműszakos munkarendet senki nem tud vállalni, mert nem tudna eljárni a munkahelyre.
- A bérlakás állomány kizárólag a régebben épített önkormányzati szolgálati lakásokat jelenti. Mára már ezek a lakások minősíthetetlen állapotban vannak, régi funkciójukat egyáltalán nem töltik be, nagy részüket helyi lakhatásukat megoldani nem tudóknak adták ki, akik az állagmegóvást nem tekintették magukra nézve kötelezőnek.
- A településen 1 háziorvosi szolgálat működik. Munkanapokon délelőtt vagy délutáni rendelésen folyik az ellátás. Az orvos vidékről jár be, és ő látja el a gyermekeket is, ugyanis gyermekorvosi ellátás legközelebb Fegyverneken van, ahol azonban nem látják szívesen a tiszabói betegeket. A rendelési időn kívül a kistérség feladatellátása szerinti ügyeleti rendszerben látják el a betegeket, de Tiszabón helyben nincs ügyelet, a szomszéd településekről járnak ki az orvosok.
- A településen nincs tornaterem, sportpálya, és semmilyen sportolásra alkalmas épület, ennek a területnek a fejlesztése kiemelten fontos lenne.
- Nincs közösségi tér, sehol sem tartható meg kulturális, vagy nem iskolai oktatási program.
- A településen nincs állandó rendőrség, csak járőröznek a fegyverneki parancsnokságról. Működik a faluban polgárőrség, de kevesen vannak a problémák megoldásához, fejlesztésük, támogatásuk szükséges lenne a jövőben.
- A településen évek óta komoly gondot okoz a védőnői szolgáltatás biztosítása. A szomszédos településről jártak évekig a faluba adott napokon. 2012-től egy védőnő látja el feladatát Tiszabón. Az ellátott 245 gyermek ugyan az országos átlag alatt marad, de ha figyelembe vesszük, hogy a településen nagyon sok a leányanya, a fokozott figyelmet igénylő családok száma, a védőnői leterheltség nagyonak mondható.
- A településen nincs gyermekorvos.
- A településen nincsen háziorvos, helyettesítési formában láttatja el az önkormányzat a feladatot.
- Tiszabón nincs korai fejlesztésben részt vevő gyermek, holott szükség lenne rá. A rehabilitációs feladatokat nagyon kis számú utazópedagógus látja el, amit a megyei pedagógiai intézet szervez. A rászorulóknak száma helyi vélemények szerint nagyobb lenne, de hiányzik az érintettek teljes körű felmérése.
- A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái:- a bölcsőde, a hetes bölcsőde,- a családi napközi,- a családi gyermekfelügyelet, - a házi gyermekfelügyelet,- az alternatív napközbeni ellátás, a településen egyik forma sem jelenik meg.

- A fenti adatokból jól látható, hogy a településen a 3-6 éves korosztályt nincs lehetőség maximális létszámban beóvodázní. Viszont a meglévő óvodai férőhelyek kihasználtsága is csak 75%-os. A magyarázat, hogy fenntartó önkormányzat nem tudja a több csoport indításával járó többletköltséget vállalni. Még 2 csoport indítása lenne indokolt. A cél mindenképpen az kell legyen a jövőben, hogy az óvoda a maximális kihasználtsággal működjön.
- Az iskolában és az óvodában egy probléma a sok közül, hogy nincs iskolaorvos, iskolapszichológus, nem megfelelő számú gyógypedagógus. A nagyobb baj az, hogy a pedagógusok igen nagy %-a nem rendelkezik a szükséges felsőfokú szakos végzettséggel. Ennek javítása a legégetőbb feladata az iskolának.
- A helyi védőnő igen leterhelt, azt már korábban részleteztük. Jelenleg heti 2 alkalommal helyettesít Tiszabőn. A hálózat emberi erőforrásainak bővítése mindenképpen indokolt lenne.
- Az idősek nem érzik magukat biztonságban, segítségre, támogatásra, jelzőrendszerre lenne szükségük.
- Az idősek egészségügyi szakellátást helyben nem tudnak igénybe venni vagy rendszeres szűrővizsgálatokon részt venni. A megyeközpont kórházaiba, illetve egészségügyi központjaiba kell bejárniuk, ami nagyon komoly gondot az időseknek. Az egész napi utazás túl megerőltető, főleg ha kísérője sincs. A jövőben biztosítani szükséges az egészségügyi alap- és szakellátások könnyebb igénybe vételét számukra is.
- Akadálymentesítés: Sajnos jól látható, hogy ez a terület nagyon sok fejlesztést igényelne. A hosszú évek óta forráshiányos, majd adósságrendező eljárás alá eső önkormányzat nem tudta megvalósítani ezeket a beruházásokat.
- A tömegközlekedésben sehol sem valósul meg az akadálymentesítés.

Tiszabura

- A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését akadályozza a munkalehetőségek hiánya.
- A védőnőre jutó gyermekek száma nagyon magas, a szolgáltatás hatékonyságát csökkentheti, a dolgozó túlterheltségéhez vezethet.
- Tiszaburán a kisgyermekes anyukák számára nincs olyan nevelési, oktatási intézmény, vagy napközbeni alternatív gyermek elhelyezési lehetőség, mely segítségükre lehet a napközben feladatok ellátása során.
- Nincs szakorvos a településen, utazni szükséges a szakellátás igénybe vételéhez.
- Biztos Kezdet Gyermekházra lenne szükség.
- Bölcsőde nincs, családi napközi nincs, amennyiben a Biztos Kezdet program nem indul el, úgy ezek igénye még erősebb lesz.
- Fiatalok és a helyi közösség számára közösségi programok szervezésének és ahhoz szükséges megfelelő tér fejlesztése – pl. helyi mozi létrehozása.

Tiszagyenda

- Szűrővizsgálatokra és szakellátásra utazni szükséges jellemzően Szolnokra és Karcagra.
- Bér lakás-állomány a településen nincs. Szociális lakhatás a településen nincs.
- A településen nincs fejlesztő és rehabilitációs ellátás. Kunhegyes szomszédos városában van két ápolási osztály. Tiszagyenda lakosságának gyógyszeres szükségletét helyben egy 1,5 órás nyitva tartású gyógyszertár biztosítja.

- Településen nincs gyermekorvos, a háziorvos látja el a gyermekeket.
- A településen nincs bölcsőde és engedélyezett családi napközi sincs, igény mind a kettőre megfogalmazódott már.
- Semmilyen érdemi segítséget nem kapnak a mozgáskorlátozottak, sem szakember, sem helyi fejlesztések nem segítik őket.

Tiszaroff

- Az Önkormányzati bérlakások száma jelenleg 8 db melyek közül kettő üresen áll. Ezek hasznosítása mindenképpen szolgáltatási hiányt tudna pótolni!
- 2013-as év hozott változást a lakások számában, melynek oka az Emberi Erőforrás Minisztérium által támogatott telepfelszámolási program. A program keretén belül a Tiszaroffi Önkormányzat 6 db ingatlant vásárolt, melybe a Béke úti szegregátumból kiköltöző roma családok költözhetek be. A programban részt vevő családok, amennyiben 5 éven át jó gazda módjára tartják rendben ezeket az ingatlanokat, jelképes áron meg is vásárolhatják ezeket a lakóházakat. Szükség lenne további a szociális bérlakásokra.
- Jelenleg a védőnői szolgálatot egy helyettes védőnő látja el, állandó védőnője nincsen a településnek.
- Gyermekorvosi ellátásra havi egy alkalommal a védőnői szolgálatnál van lehetőség.
- Tiszaroffon nincs gyermekorvosi körzet, mindössze havi egy alkalommal hozzáférhető a gyermekorvosi ellátás.
- Tiszaroff településen családi napközi, a családi gyermekfelügyelet, a házi gyermekfelügyelet, az alternatív napközbeni ellátás nem elérhető szolgáltatások.
- Idősek részére nincs szakosított ellátás, utazni kénytelenek.
- Sajnos Tiszaroffon sincs olyan munkahely, ahol kizárólag a fogyatékkal élők foglalkoztatására lenne lehetőség. A település legnagyobb foglalkoztatója az Önkormányzat, ahol a legjellemzőbb foglalkoztatási forma a közfoglalkoztatás.

Tomajmonostora

- Védőnő és iskolapszichológus hiányzik a településen
- Gyermekorvos csak havonta 1 alkalommal mozgó szakorvosi szolgálat keretein belül elérhető a településen
- A településen nincsen bölcsődei ellátás, mivel a településen a lakosság száma alacsony.
- A település mellékutcáin a járdák állapota jelenleg nem megfelelő, ez által az idős emberek közlekedése akadályoztatva van.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok hiány az idős emberek körében, melynek oka a szolgáltatások elérhetetlensége a településen.
- Az utazás megerőltető a fogyatékkal élők részére, gyakran akadályoztatva vannak az utazás során, mert a volán autóbuszai nincsenek akadály-mentesítve.
- Polgárőrség: A tagok jelenleg nem rendelkeznek járművel, egyenruhával, ezekkel kiegészülve könnyebben és eredményesebben végezhetnék a munkájukat.

10.5 Kunszentmártoni Járás

A Kunszentmártoni járás 11 településének népessége 34 353 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

A megye déli részén található térség a szerencsésebb helyzetű járások közé lenne talán elsőre sorolható. Az Alföld déli részén zajló kereskedelmi, gazdasági folyamatok pozitívan hatnak az itteni településekre, és ahol már a turizmus is egy olyan terület lehet rövidesen, amelyre alapozni lehet közép- és hosszútávú fejlesztéseket. Csongrád és Bács-Kiskun megye közelsége többféle választást is kínál azoknak, akik úgy vélik, hogy valahol máshol, de ne túl távol próbáljanak meg boldogulni. A megyének ezen a részén alacsonyabb a romák és hátrányos helyzetűek száma és aránya, ugyanakkor a szükséges fejlesztések sokkal lassabban és kisebb hatásokkal érkeznek, mint ahogyan az szükséges lenne. Ennek okai között egyértelműen meg kell említeni, hogy alacsony a felkészült és fejlesztési programokhoz használható szakemberek száma, mint ahogyan az alapellátásban szükséges képzett és tapasztalt szakemberekből (pedagógus, iskolapszichológus, védőnő stb.) is hiány vagy, illetve nem egyértelmű, hogy nyugdíjba vonulásuk esetén hogyan lesznek pótolhatók.

- Gazdaságfejlesztési potenciál: 5
- Társadalomfejlesztési potenciál: 5

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő járás.

- Részletes megállapítások:

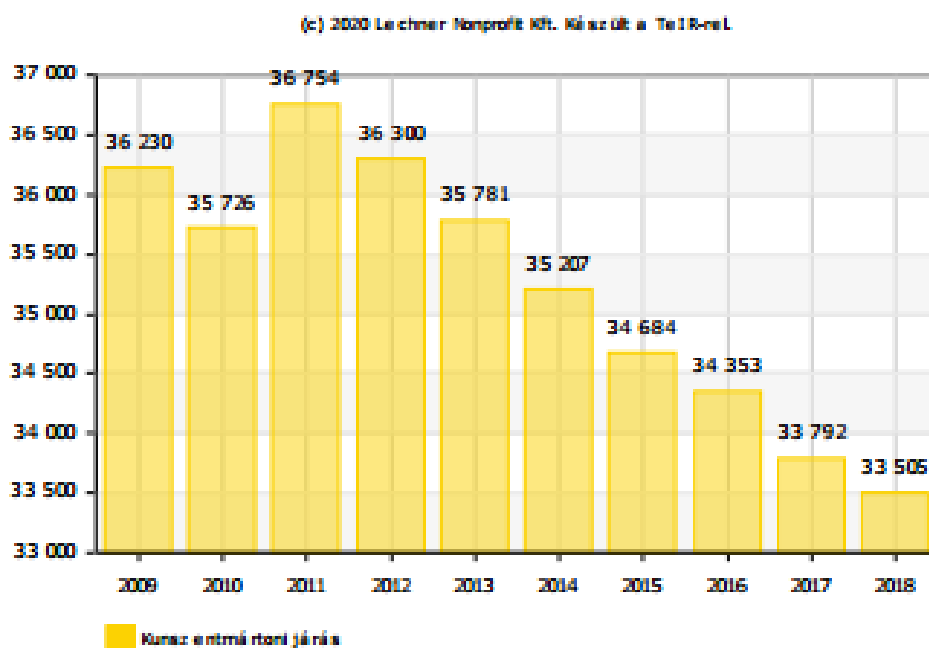
A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 7, a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések száma szintén 7.

Legkisebb települése Tiszainoka 384 fő lakossal, a legnagyobb Tiszaföldvár, ahol 10 672 ember él.

Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem 805 885 forint volt, amely a megyei rangsorban a harmadik legrosszabb mutató:

1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
- 7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft**
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

A járás lakónépessége 2018-ig került bemutatásra, ezen látszik, hogy a 2011 óta folyamatosan csökken, immár 10%-ot is meghaladja az azóta eltelt időszakban a visszaesés mértéke, a 2011-ben regisztrált 36 754 fő után 2018-ban már csak 33 505-en éltek a járás településein.

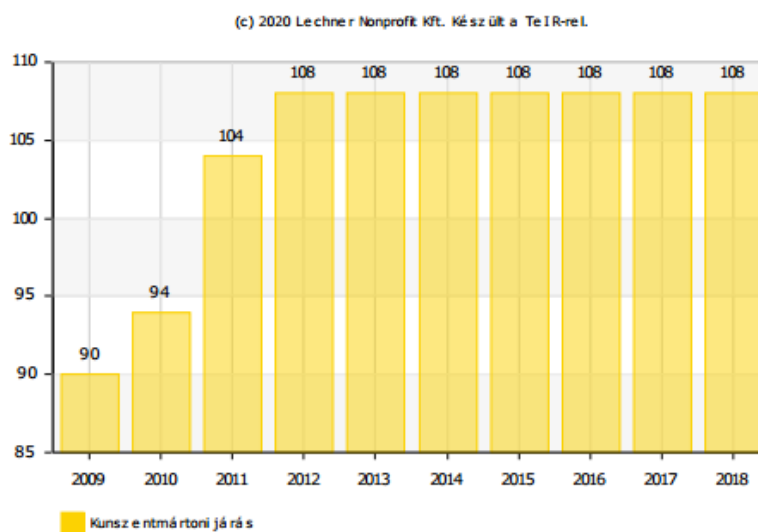

Kunszentmártoni járás lakosságszám változása

A vándorlási egyenleg nem különösebben releváns (-2.36%), azaz, sokkal inkább arról van szó, hogy az előregedő járásba kevés új gyermek születik, illetve folyamatos az elvándorlás.

Állandó népességből a 0-2 évesek száma követi a korábban a megyei számot bemutató tendenciát, 2018. évben 1014 fő esett ebbe a korcsoportba, ez a lakosságon belül kb. 3%-ot tesz ki.

A 0-2 évesek számára nappali ellátást nyújtó intézmények közül a bölcsődei ellátás rendelkezésre áll, 108 engedélyezett férőhellyel, mely a megyében a legnagyobb ellátási szám.

Működő bölcsődei férőhelyek száma a Kunszentmártoni járásban

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 9 fő, ami remek értéknek tekinthető, de az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 0,93 fő, azaz pont elférnek azok, akiket beiratnak.

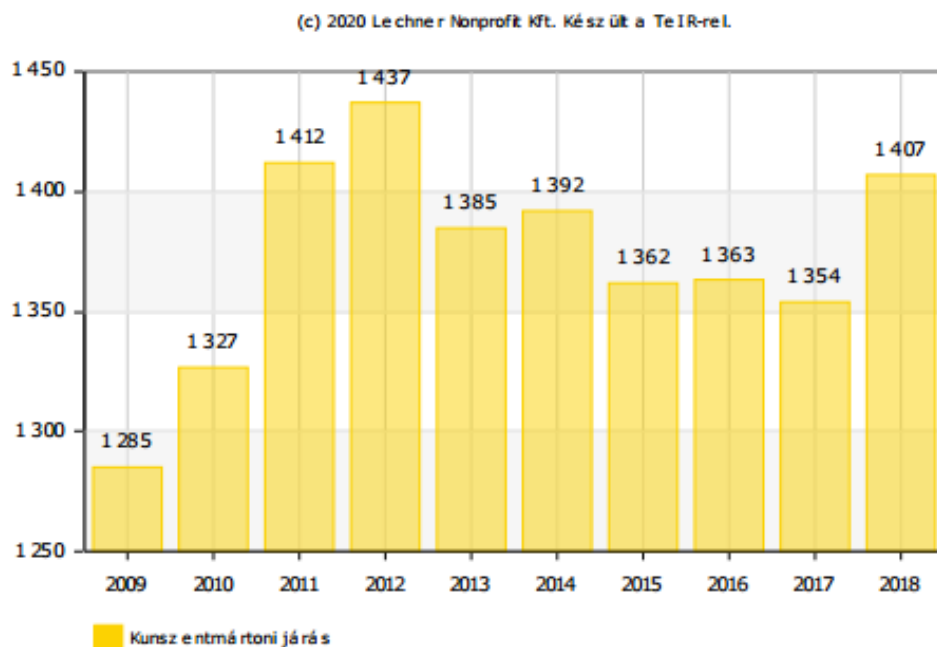
A kapacitás kihasználatlanságát jelentheti, hogy a járásban 2015 óta működik családi napközi 55 férőhellyel.

Az óvodás – 3-5- éves – korú népesség száma 2018-ban 923 fő, ez újbóli lassú növekedés a korábbi évekhez képest. A legalacsonyabb és legmagasabb értékek az elmúlt évekből:

2011-es év: 1072 fő

2015-ös év: 890 fő.

A Terület- és településfejlesztési Operatív Program 9 fejlesztése hozzájárult az óvodai és bölcsődei férőhelyek, ellátási helyek javításához, a jobb körülmények megteremtéséhez, az időszakban 53 férőhelyre vonatkozó bővülés mutatható ki.

Óvodai férőhelyek számának változása a Kunszentmárton járásban

Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma ezáltal kedvezően alakul, bár az országos átlagon felül marad, a megyei és regionális adatokat nem éri el, 0,8 óvodás gyerek jut egy óvodai férőhelyre. Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 0,66 fő.

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya viszonylag magas, 26,14%, és folyamatos emelkedést mutat (2017-ben 23,05% volt).

A következő korcsoport az állandó népességből a 6-14 évesek csoportja, számukban a vizsgált időszak alatt mintegy 500 fős csökkenés mutatható ki, a számuk 2009-ben még 3526 volt, 2018-ban viszont már csak 3017. Ez közel 15%-os visszaesést jelent, ami nagyon magasnak tekinthető.

A járásban 19 általános iskolai feladatellátási hely van, az általános iskolai tanulók száma 2018-ban 2549 fő volt. Mindezzel együtt az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma 134 fő.

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya sajnos magas, és nőtt az óvodai korcsoport arányához képest, itt már 30.48%-nyi hátrányos helyzetű gyermekről kell beszélni.

Az idősek csoportjában az látható, hogy a 60-x évesek aránya 27.38%, ami egészen magas a megye egészét tekintve is.

Az állandó népességből a 15-17 éves középiskolába járók száma 2018-ban 1063 fő, de ez is folyamatosan csökken, 2009-ben még 1377-en voltak.

A járásban a cigány népesség 3,14%-os hivatalos aránya egyáltalán nem tekinthető magasnak, ugyanakkor valószínű, hogy a valós adat bőven előlött van.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya egészen magas, 47.8%-os arány mérhető.

Fontos ismértéként itt megemlítenénk, hogy a tartós munkanélküliek aránya 47.88%, ami szintén egy magas adat.

A szociális ellátások terén 2018-ban

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2000 fő
- rendszeres szociális segélyben 387 fő
- házi segítségnyújtásban 251 fő
- szociális étkeztetésben 525 fő
- családsegítő szolgáltatásban 2440 fő vett részt,
- gyermekjóléti szolgáltatás által 630-an jutottak közvetlen szolgáltatáshoz,
- idősek nappali ellátásában 122 fő részesült, így az intézmények kihasználtsága 70,9%
- időskorúak otthonában 194 fő kapott ellátást, az intézmények így 98%-os kapacitással működtek

A járás szolgáltatási hiánytérképe

Kunszentmártoni járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- utak állapota nem megfelelő
- közlekedési nehézségek
- kistérségi autóbusz
- bérlakás, szociális lakhatás nem megoldott
- komplex intézményi háttér a gyerekek szabadidős és egészségudatos fejlődése érdekében
- terepjáró - külterületen élők megsegítése
- idősek nappali ellátása
- akadálymentesítés

- **nincs fogorvos**
- fejlesztő szakemberek hiánya
- általános iskola hiánya
- polgárőrség
- járdák fejlesztése
- járdák akadálymentesítése
- szűrővizsgálatok hiánya

- utak állapota, külterület infrastruktúra
- szociális lakás
- iskolapszichológus
- női programok
- idősek nappali ellátás
- akadálymentesítés
- közszolg., kultúra, sport

- külterület infr. fejlesztés - iskola busz
- bölcsőde férőhely hiánya
- köztisztviselési konyha kapacitásának hiánya
- szabadidős programok
- nyári szünidő
- tanyagondnoki szolgálat
- közösségi tér
- idősek speciális programjai
- közbiztonság hiánya
- tanyán élők segítése tanyag. szolg. fejlesztésével
- akadálymentesítés:
 - infokommunikációs
 - külterület-belterület összekötés
 - rossz állapotú utak

- szűrővizsgálatokon való részvétel
- nagyobb biztonság: kam. rendsz.
- házi orvosi ellátás nincs
- gyermekorvos nincs
- iskolapszichológus nincs
- fejlesztő szakember hiánya
- fekvőrendőrző igény
- közösségi közlekedés hiánya
- akadálymentesítés
- járdák
- nincs fogyatékkal élők nappali intézménye

- Közös problémák:**
- Fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek helyi ellátása, valamint fogyatékkal élők szociális ellátása nem megoldott
 - Külterületek (tanyavilág) felzárkózása
 - Térségi közlekedési problémák - szolgáltatások elérhetősége
 - Fejlesztő szakemberek hiánya
 - Gyermekjóléti szolgáltatások túlterheltsége
 - Idős ellátások hiánya

- bérlakásállomány nincs
- külterületi problémák
- iskolapszichológus nincs
- bölcsődei férőhely bővítése
- bünelkövetés áldozatai
- biztonsági rendszer fejlesztése
- akadálymentesítés
- járda
- szűrővizsgálat, adatbázis

- szegregátumok: leromlott lakások, utak hiánya, bűnesetek
- oktatási, gyermekjóléti intézmények kapacitása nem elegendő a motiváló minták pótlására
- krízis otthon, anyaothon csak Szolnokon van
- női képzések, programok
- bentlakásos idősek otthona
- komplex programok időseknek
- védőnő csak helyettesítéssel
- gyógypedagógus, logopédus, iskolapszichológus nincs
- akadálymentesítés: közterület, közösségi szolgáltatás, közösségi kulturális programok, segítő szolg.

- külterület infrastruktúra fejlesztése
- óvodai férőhely bővítése
- fejlesztő szakemberek hiánya
- gyógypedagógus hiánya
- pszichopedagógus-hiány
- családon belüli erőszak
- nők munkába állását segítő programok hiánya
- családbarát munkahely hiánya
- idősek klubja férőhely bővítése
- jelzőrendszer házi segítségnyújtás hiányzik
- képzések hiánya
- akadálymentesítés: közintézmények, buszmegálló, járdák

- gyermekjóléti szolgálatnál nincsenek olyan eszközök, amelyek a szabadidős tevékenységet segítik (játék, bútor)
- női programok
- zöldterületkorszerűsítés
- kevés fogl. lehetőség
 - fogl. szükséges akadálymentesítés
 - különleges eszközök és feltételek
- akadálymentesítés
 - közintézmény
 - közterület
 - járda, park
- idősek szociális ellátása zsúfolt, tárgyi feltételek fejlesztése
- számítástechnikai ismeretek

- házi orvosi ellátás helyettesítéssel
- fogorvos nincs
- védőnő helyettesítéssel
- iskolapszichológus nincs
- női programok hiánya
- zöldesítés, közparkok felújítása
- közösségi közl. problémák
- idősek klubja nem működik
- gyakran válnak áldozatokká (biztonsági rendszer)
- programok
- digitális írástudás hiánya
- szociális, gyermekjóléti szolg. bővítése
- képzések hiánya
- gyermekeknek prevenciók ellátások
- akadálymentesítés, rossz járdák
- önszervező csoport létrehozása

- külterületi infrastruktúra
- kerékpárút hiánya
- járda hiánya, rossz állapot
- belvizelvezető rendszer hiánya
- tanoda indítása
- gyermekjóléti ellátás
 - túlterhelt
 - sem tárgyi feltételek, sem személyi feltételek nem megfelelőek, nincs elegendő munkatárs és helyiség
- iskolapszichológus nincs
- pszichológus nincs
- családterapeuta nincs
- gyermekek nyári szünidejének megoldása
- idősek bentlakásos otthona férőhelybővítés
- kevés foglalkoztatási lehetőség
- akadálymentesítés
 - intézmény
 - közterület
 - park

A járás szolgáltatási hiánytérképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

A térség legnagyobb gondjainak egyike az elöregedés. Számos településen a társadalmi felzárkózásnak nem is feltétlenül a romák és a mélyszegénységben élők az első számú célcsoportjai, hanem az idősek. Utóbbiak számára a legjellemzőbb nehézségek itt is kapcsolódnak az egészségügyi szakszolgáltatások helyben el nem éréséhez, valamint ahhoz, hogy sokan maradnak egyedül, ellátatlanul, támogatás nélkül.

Az 50 év felettiak számára a munkához jutás akkor is nehézkes, ha szakmával rendelkeznek, és a jelek szerint ezen változtatni a jövőben is komoly nehézség lesz mindenki számára. Az idősek kapcsán itt is ki kell térni az áldozattá válás veszélyére, valamint arra, hogy ebben a járásban kiemelt jelentősége van annak, hogy több településen is vannak olyan település-részek, amelyek tanyáknak minősülnek, de esetenként hiányosabb infrastruktúrával. Ebben a járásban is felmerült, hogy szükség lenne a korábban a tanyagondnoki szolgálat által elvégzett feladatok valamilyen más formában, más szolgáltatásban történő elvégzésére, és ehhez akár helyi, akár járási, de esetleg megyei kezdeményezések is sokat segíthetnének.

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező romák és mélyszegénységben élők számára szinte csakis a mezőgazdasági idénymunka kínálhat némi bevételt, de erre alapozni biztos családfenntartást ma már egyáltalán nem lehet.

A roma közösségekben kimondottan nehéz helyzetben vannak a nők, a gyermekek és a fiatal lányok, akiknek az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedésükhöz szakmára lenne szükségük, de sok esetben pont a saját közösségük nem engedi őket eljutni a szakmai megszerzéséig. A legfiatalabb romák számára fontos lenne a Tanoda-típusú programok, foglalkozások biztosítása a térségben, de azokhoz megfelelő felkészültség, gyakorlatiasság és elhivatottság kellene, ami jelen pillanatban a járásban nem igazán lesz fellelhető sem a roma, sem a nem roma szakemberek körében, leginkább azért, mert nagyon alacsony azoknak a száma, akik ilyen feladatokat eredményesen lennének képesek megvalósítani.

Minden célcsoport számára komoly gond a megfelelő szakemberek hiánya, akik több településen is helyettesítéssel, vagy valamilyen alternatív formában megjelenve tudnak a helyben élőknek segíteni.

A fogyatékkal élők segítése elméletben minden településen kiemelt cél, ugyanakkor az tapasztalható, hogy a gyakorlati lépések, a valós fejlesztések egyrészt a források hiánya, másrészt a témakörben való nem kellő jártasság miatt mennek lassan.

Ebben a járásban is van már több olyan település, ahol a helyi társadalmi felzárkózás nem a romákkal azonosítható, miközben a problémák, nehézségek nagyban megegyeznek.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Kunszentmárton

- A város vonzáskörzetében lévő tanyákon élők számára fontos lenne a kerékpárút- és járdafejlesztés.
- Belvíz gondokra megoldást várnak az itt élők.
- A romák és mélyszegénységben élők körében kevés az elsődleges munkaerőpiacon és legálisan alkalmazott munkavállaló.
- Több szakember kellene a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központhoz.
- Tanoda kellene a roma és hátrányos helyzetű gyerekeknek.
- Nők problémái: a nők munkalehetőségeinek hiánya a gyermek mellett, a gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő családok esetén a szegénység kockázata magasabb, gyermekével otthon maradó anyánál magányérzet kialakulása, mely családi konfliktushoz vezethet.
- Idősek bentlakásos otthona esetében sajnos hosszú a várólista (férőhelybővítés szükséges).
- Fogyatékkal élők problémái: kevés a foglalkoztatási lehetőség, akadálymentesítés hiánya: intézményekben, közterületeken, parkokban.

Cibakháza

- A településen nagyon kevés a munkahely lehetőség.
- Bérlet-állomány: Sajnos üresen álló lakóház is akad. A lakók kihalnak, az örökösök a házak csak kevés hányadát szeretnék megtartani, a többségük értékesíteni szeretné. Ez szinte lehetetlen annak ellenére, hogy az ingatlan árak nagy alacsonyok. A régóta üresen álló házak némelyike már romos állapotban van, azok értékesítése legfeljebb telekárón lehetséges. A településen nincs sem bérlet sem szociális lakásállomány.
- A lakosság kb. ¼-e él a település külterületein. A közüzemi szolgáltatások ezeken a területeken is elérhetőek, a közszolgáltatások azonban nem, elsősorban a közbiztonsági problémák miatt.
- Gyermekorvos és iskolapszichológus nincs a településen, szükség lenne rájuk.
- Gyógytornász, logopédus elérhető a településen. Minden egyéb speciális fejlesztés vagy egészségügyi kezelés szükségessége esetén a szülőknek kell megoldani a gyermekek eljuttatását a szakemberekhez.
- A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés és az alacsony iskolázottság.
- A bölcsődei férőhelyek száma kevés. Csak, és kizárólag azokat a gyermekeket tudják fogadni, akiknek az édesanyja dolgozik, ennek bővítés fontos lenne.
- Idősek problémája: a bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály: idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése
- Fogyatékkal élők problémái: nincs kellő adatbázis a fogyatékkal élőkről, és szükségleteikről, a járdák nem biztonságosak, az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk terén.

Csépa

- Célzott programok, család-támogatás kellene, hogy a roma és mélyszegény családok ne kerüljenek adósság-csapdába, vagy onnan ki tudjanak jutni.
- Magas az évismétlő tanulók száma, Tanoda lenne szükséges a számukra.
- Fogyatékkal élők problémái: Közintézmények akadálymentesítése nem vagy csak részben megoldott, a közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése részben megoldott a településen

Cserkeszlő

- Tartós bentlakásos vagy átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmény nincs a településen, de a jövőben szükség lehet, vagy szükség lenne rá.
- A bölcsődébe férőhelyhiány miatt a jelenlegi férőhely-mennyiség harmadának-felének megfelelő számú gyermek felvételét kellett elutasítani, ezen mindenképpen szükséges lesz fejleszteni, változtatni.
- A korábbi tanyagondnoki szolgálat által kínált szolgáltatások visszahozatala kiemelt jelentőségű segítség lenne a tanyákon élő idősök számára.
- Mindenképpen szükséges egy többfunkciós közösségi tér kialakítása, létrehozása.
- Fogyatékkal élők problémái: akadálymentesítés részben megoldott, külterület és belterület közötti távolság, rossz állapotú utak, elszigeteltség, magány, tanyagondnoki szolgálat leterheltsége.

Nagyrév

- Romák jelenléte nem jellemző a településen, a társadalmi felzárkózásnak nem ők az első számú célcsoportjai
- A település kedvező természeti adottságokkal rendelkezik, hiszen az Élő-Tisza és a Holt-Tisza ölelésében terül el, de éppen ez kölcsönöz a településnek „zsáktelepülés” jelleget, ugyanis a településre beérkezve, közút tovább nem vezet. A község kedvezőtlen tömegközlekedési helyzetben van, ezáltal a közeli és távolabbi településeken található munkahelyek megközelítése nehézkes vagy lehetetlen.
- A településen nincs felnőttoktatás és az alacsony lakosságszám miatt a későbbiekben sem tűnik megvalósíthatónak., megfelelő igény esetén a kistérségi szintű összefogás, megvalósítás látszik célravezetőnek abban az esetben, ha az alapfokú iskolai végzettség megszerzése nem jár külön költséggel az érdeklődők számára. Megoldás lehet a kistérségi autóbusszal szállítás az oktatás helyszínére.
- A településen 1 fő védőnő dolgozik, akinek ellátási területe még Tiszainoka is, de elég, mert kevés a gyereklétszám
- Mélyszegénységben élők problémái: munkahelyek hiánya, nehezen megközelíthető munkahelyek (személyszállítás kistérségi szintű összefogással), nem tudják a rászorultak, és alacsony jövedelemmel rendelkezők kezelni, megoldani saját problémáikat (kistérségi összefogással tanácsadó szolgálatok felállítása)
- A korábbi tanyagondnoki szolgálat ellátott feladatok újbóli teljesítése nagyban segítené a tanyákon élő idősöket, ez, valamint a rossz állapotú utak lennének az indoka egy új terepjáró jármű beszerzésének

- Idősek nappali ellátása 2011. évtől nem működik a településen, a működéshez szükséges erőforrás hiányában, hiszen a magas rezsiköltségek nem tették lehetővé, hogy külön épületet tartson fenn az Önkormányzat.
- A településen a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés területén az akadálymentesítés még nem 100%-ban megoldott.
- Nagy segítség lenne a mozgásukban akadályozott lakosoknak, ha a Posta épülete akadálymentesen megközelíthető lenne, mely épület az Önkormányzat tulajdona, de működtetője a Magyar Posta Zrt.
- Fogyatékkal élők problémái: Nem teljes körű a szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása.

Öcsöd

- Nagyarányú a munkanélküliség, de ennek oka elsősorban az, hogy Öcsöd egy folyamatosan előregedő település, ahol az 50 év felettiak számára nem nyílnak munkahelyek.
- A településen az egybefüggő belterületen túl a külterületen elszórtan 33 lakás van, amelyek komfortfokozata alacsony, a közműszolgáltatásokhoz (víz, villany, gáz) nem, vagy csak esetenként, külön kiépítéssel jutnak hozzá.
- Az igényeket és a jogszabályi követelményeket figyelembe véve indokolt lenne az ideiglenesen nem működő 12 férőhelyes idősek klubjának megnyitása.
- Az időskorú lakosság arányát tekintve célszerű lenne a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működtetése is.
- Romák/mélyszegénységben élők problémái: munkaerő-piac képes képzettség hiánya, helyi foglalkoztatási programok hiánya
- Az egyre növekvő gyermeklétszámot (betelepülők, nevelőszülők által nevelt gyermekek és a roma közösségben vállalt gyermekek) tekintve egyre nehezebben biztosítható minden óvodáskorú gyermek ellátása. Így az önkormányzatnak el kell gondolkoznia a 6. óvodai csoport beindításán, azaz, óvodai férőhelybővítésre lenne szükség.
- Az óvoda nem rendelkezik gyógypedagógussal, pedig szükség lenne rá, az iskolában pedig egy pszichopedagógus segíthetne sokat.
- Nők problémái: családon belüli erőszak, nők munkába állását segítő programok hiánya
- Idősek problémái: idősek klubjában alacsony a férőhelyek száma, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás hiányzik
- Fogyatékkal élők problémái: közintézmények részben akadálymentesítettek, közszolgáltatást nyújtó intézmények elégtelen akadálymentesítése, a közösségi közlekedésben az autóbusz megálló, járdák akadálymentesítése nem biztosított, fogyatékkal élők képzésének hiánya

Szelevény

- A háziorvosi ellátás jelenleg csak helyettesítéssel van megoldva.
- Szelevényen nincs roma lakosság
- A munkanélküliek jelentős részét nők teszik ki. A gyermekeik miatt nekik nehezebb az elhelyezkedés, mivel a több műszakos rendet kevesen tudják vállalni, a számukra bármilyen támogató program komoly segítség lenne.

- Védőnői ellátás helyben megoldott, de a feladatokat részmunkaidőben (helyettesítésben) látja el a védőnő.
- Iskolapszichológus nincs. A jövőre nézve az érintett gyermekek számára hatékonyabb volna, ha helyi szinten tudnánk ez a feladatot biztosítani.
- A nyugdíjasok körében magas a rokkantnyugdíjasok aránya, az ő támogatásuk minden formában szükséges lenne.
- Szelevényen nem működik Idősek Klubja, pedig szükség lenne rá. Szükséges lenne önkéntes szerveződések támogatása az időskorúak körében.
- Akadálymentesítés: a járdák nagyon rossz állapotban vannak, sajnos az önkormányzat anyagi lehetőségei nagyon szűkösek, felújításra csak pályázati forrásból lenne lehetőség.
- Fogyatékkal élők problémái: az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek, vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.

Tiszaföldvár

- A településen a mélyszegénységben élők, valamint a romák hátrányos megkülönböztetése nem jellemző. Elhelyezkedésüket főként az alacsony iskolai végzettség, valamint a térségben a munkalehetőségek hiánya nehezíti.
- Szegregátumokban a lakásállomány általában leromlott, a lakások nagy része alacsony komfort fokozatú, magas az egyszobás lakások aránya, az épített környezet elhanyagolt. Különösen rossz a helyzet e tekintetben a 4-5. szegregátumban, ahol a helyzetet tovább súlyosbítja, hogy a határoló utcák többnyire nem rendelkeznek szilárd burkolattal, gyakoriak az önkényes lakásfoglalók, a garázdaság, az illegális személtlerakás és gyakoribbak a bűnesetek.
- Jellemző az alacsony színvonalon, minimálbérből, élők nagy száma - sok esetben csak egy kereső, de előfordul az is, hogy nincs kereső a családban.
- Az 1-2. szegregátum a város nyugati részén található, különálló egységek, nem telepszerű szegregátumok, korösszetételük azonban fiatalos, a 0-14 éves korúak aránya mindkettőben magasabb mint a városi átlag. A 3. szegregátum kifejezetten előregedő népességű, a 0-14 éves korú lakosok aránya mindössze 9,47 %. A 4-5. szegregátumok a város déli területén fekszenek, nagyjából összefüggő területen. Bár jellegük eltér az 1-3. szegregátumétól korszerkezetük az 1-2. szegregátumhoz hasonlóan fiatalos.
- Védőnő: A betöltetlen státuszok száma egy, ami jelenleg helyettesítéssel megoldott.
- A köznevelési intézmények nagy részében a kiegészítő szolgáltatások biztosítására rendelkezésre álló szakemberek száma nagyon kevés. Nagy hiány mutatkozik a gyógypedagógusok, logopédusok, iskolapszichológusok vonatkozásában.
- Tanoda-típusú szolgáltatások lennének szükségesek a számos problémakör által veszélyeztetett roma és hátrányos helyzetű fiatalok számára.
- A település szeretné, ha lehetőség nyílna krízis otthon, családok átmeneti otthona vagy pedig anyaotthon létrehozására, komoly segítség lenne a bántalmazott nők és családok (gyermekek) számára.
- Bentlakásos idősotthoni ellátásra fokozott igény mutatkozik.
- A településen fogyatékkal élők számára szervezett foglalkoztatásra nincs lehetőség. Rehabilitációs munkahelyek nem működnek. Az elmúlt évek során egy-két kezdeményezés indult ilyen téren, de a megvalósulásig egyik sem jutott el.

- Széles körben érzékelhető még az akadálymentesítés hiánya, ami a fogyatékos személyeken kívül az idős embereket és esetenként a kisgyermekes anyákat is érinti.
- Egyházi és civil szervezetek fejlesztése, társadalmi felzárkózásba való bevonása érdemi támogatást jelentene a település számára
- A közszolgáltatások igénybevételére a helyi közintézmények csak részben akadálymentesítettek.
- A Polgármesteri Hivatalnál is csak ideiglenes rámpa segíti az épületbe történő bejutást. A közösségi közlekedést biztosító cég alacsony rámpás buszokat biztosít, azonban a kialakított buszmegállók nem megfelelőek az utazás igénybevételére.
- A Városi Művelődési Ház esetében, ahol a legnagyobb számban jelennek meg fogyatékos személyek egyáltalán nem biztosított az akadálymentesítés, holott az épület több szinten és nem rendelkezik felvonóval. A könyvtár is csak rámpával rendelkezik. A fenti épületek közül egy sem rendelkezik a mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdóval.

Tiszainoka

- Tiszainoka egészségügyi alapszolgáltatása – a szomszédos Nagyrév Községgel közösen- a háziorvosi praxis, és a védőnői szolgálat.
- Helyben nem biztosított a megfelelő szakember ellátás. Utazó logopédus rendelkezésre áll a településen, aki az óvodában folytat fejlesztő munkát.
- A település méretéből adódóan Tiszainokán nem folyik általános iskolai oktatás. A közoktatást társulási formában Tizsakürtön és Cserkeszölőben oldja meg a település.
- Polgárőrség fejlesztése fontos lenne – idősök és fiatalok biztonságát szavatolhatná.
- Az idősök könnyen válhatnak áldozattá, jelzőrendszer lenne szükséges a számukra.
- Fogyatékkal élők problémái: járdák nem biztonságosak, nincs kellő adat a fogyatékkal élőkről. Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutások terén.

Tizsakürt

- A burkolt és portalanított utak csak 45%-ot tesznek ki a községben, amint változtatni lesz szükséges a jövőben
- Szociális lakás nincs az önkormányzat tulajdonában 2008-tól 2010-ig egy ilyen lakással rendelkezett, ennek fejlesztése szükséges lenne.
- Külterület: Ivóvíz szolgáltatás csak részben biztosított a külterületi lakosok számára. Közlekedés szempontjából elszigetelt, a menetrendszerinti autóbuszok nem közlekednek.
- Iskolapszichológus nincs a településen, de szükség lenne rá.
- Az idősök nappali ellátása 2012. december 31-től szünetel a településen, a működéshez szükséges erőforrás hiányában, hiszen a magas rezszi költségek nem tették lehetővé, hogy külön épületet tartson fenn az Önkormányzat. Alacsony fenntartási költségekkel nyitni kellene egy idősök nappali ellátását, mert a lakónépesség előregedő Tizsakürtön.
- A takarékszövetkezet teljes és valós akadálymentesítést kér a helyben élők.
- Fogyatékkal élők problémái: közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem teljeskörű.

Tiszasas

- A háziorvosi ellátás csak helyettesítéssel van megoldva
- Az időseket ellátó nappali intézmény 33 férőhelyes, kihasználtsága az elmúlt néhány évben meghaladta a 100%-ot. Fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek helyi ellátása nem megoldott – ezekben a témakörökben szükséges a fejlesztés.
- A gyermekorvosi ellátás helyettesítéssel történik
- Iskolapszichológus nincs, szükség lenne rá
- Gyermekek problémái: sok a gyenge képességű, illetve speciális szolgáltatásra szoruló gyermek (szakemberek alkalmazása), gyermekekre leselkedő veszélyek (prevenációs előadások szervezése), biztonságos közlekedés (óvoda, iskola előtti fekvőrendőr elhelyezése)
- A közösségi közlekedéshez való hozzájutás az időseknek biztosított, a vasúti közlekedést nem igazán tudják igénybe venni egyrészt a vonatszámok lecsökkentése miatt, másrészt a fel-és leszállás nehézségei miatt
- Idősek bentlakásos otthona: Jelentősen romlott a lakók egészségi állapota. Az átlag életkor növekedésének köszönhetően egyre több lakónál jelentkeznek a mentális hanyatlás jelei is. A gondozottak 90%-a az alapvető élettevékenységekben is teljes irányításra és segítségre szorul. Ennek következtében az intézményben dolgozókra egyre több feladat hárul. Nagyon fesztett munkarend jellemzi az intézményben dolgozók mindennapjait.
- A településen nincs fogyatékosok nappali intézménye. A szociális szolgáltatások közül fogyatékkal élők részére elérhető a családsegítés, az étkeztetés, és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. A település méretéből adódóan a fogyatékos személyek, pszichiátriai betegségek és szenvedélybetegek helyi ellátása, valamint fogyatékos emberek szociális szakellátása helyben nem megoldott, legközelebb Szolnokon és Szentesen vehetők igénybe a szolgáltatások.

10.6 Mezőtúri járás

A Mezőtúri járás 5 településének népessége 26 444 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett járás.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

A térség lehetőségeit, viszonyait nagyban meghatározza, hogy a korábban egymásra riválisként tekintő két város hogyan is tud együttesen tenni a járásban élők segítése, támogatása érdekében. Mezőtúr és Túrkeve a térség leginkább értelmezhető települései, ugyanakkor a klasszikus közintézmény-fejlesztéseken túl kevés információ látott napvilágot arról, hogy milyen irányba is haladna itt a gazdaság fellendítése. És bár meghatározó roma közösségek és azok problémái nem igazán jelentkeznek, a térség nem igazán vonzó, és itt is magas az elvándorlás aránya.

- Gazdaságfejlesztési potenciál: 5
- Társadalomfejlesztési potenciál: 5

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő település, város és járás

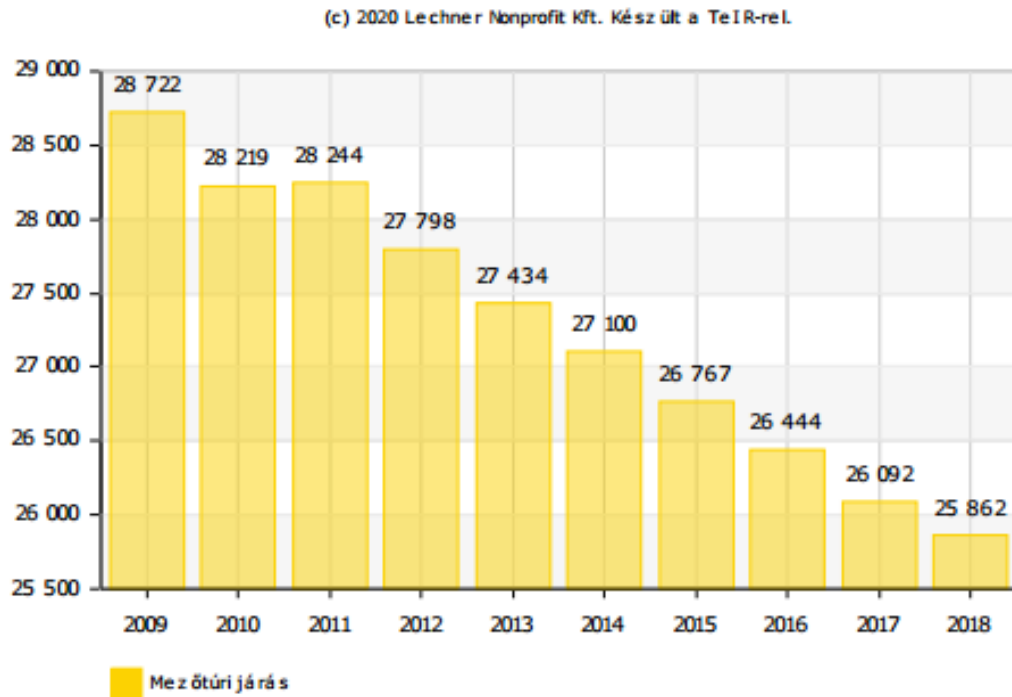
- Részletes megállapítások:

A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 2, jelentős munkanélküliséggel sújtott település 1. Legnagyobb települése a járásközpont Mezőtúr, 16 323 fővel, legkisebb Mezőhék, 347 fővel.

Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem 858 698 forint volt, amely a megyei rangsorban a negyedik legjobb érték:

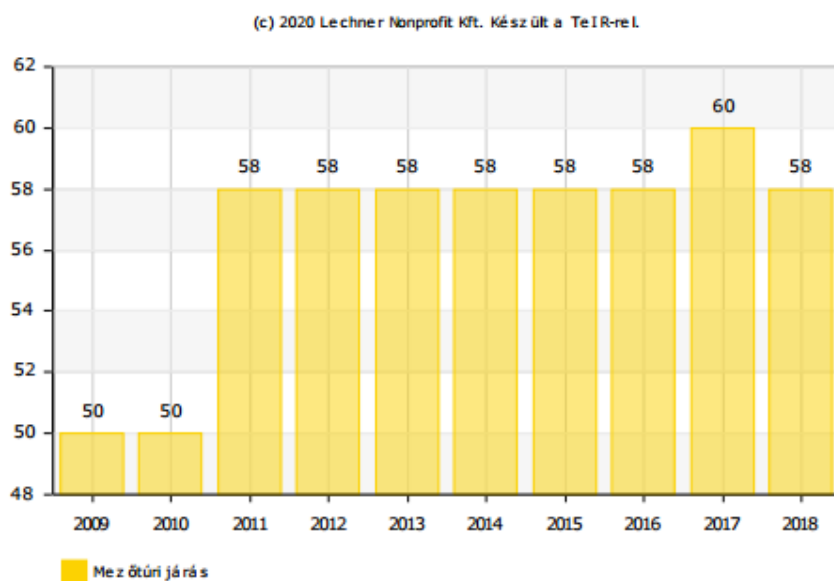
1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
- 4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft**
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

A járás lakosságszámában több mint 10%-os csökkenés volt megfigyelhető a 2009-2018 közötti időszakban, és a folyamatos csökkenés 3040 fős veszteséget jelentett.

A lakónépességet befolyásoló másik tényezőt jelentő vándorlási egyenleg is csökkenést mutat, de nem olyan drámai, mint más járások esetében, hiszen ez az érték ebben a járásban mindössze -2.67%.

Állandó népességből a 0-2 évesek száma követi a korábban a megyei számot bemutató tendenciát, 2018. évben 769 fő esett a korcsoportba, ez a lakosságon belül 3%. A 0-2 évesek számára nappali ellátást nyújtó intézmények közül a bölcsődei ellátásban 58 engedélyezett férőhely volt található 2018-ban.

Működő bölcsődei férőhelyek száma a Mezőtúri járásban

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 13 fő, de az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma nem éri el az 1 főt, az 58 férőhelyre beírt 57 fő volt 2018-ban.

A kapacitás kihasználatlanságát jelentheti, hogy a járásban 14 férőhelyes családi napközi szolgáltatás működik 2014 óta, így a bölcsődéhez alternatívát nyújt, igaz, hogy ez térítésköteles, tehát csak a biztos jövedelemmel rendelkezők vehetik igénybe, akik a térítést meg tudják fizetni.

Az óvodáskorú népesség száma 2018-ban 759 fő volt.

A kérdéskörben a legalacsonyabb és a legmagasabb értékek az elmúlt 10 esztendőből:

2009-es év: 837 fő

2015-ös év: 703 fő.

A korcsoport lélekszámának változására tekintettel az óvodai férőhelyek száma bővült, 2017-2018 között 40 férőhely növekedéssel. A jelentős változásokat a Terület- és településfejlesztési Operatív Program 2 fejlesztése tette lehetővé a bölcsődei- és óvodai férőhelyek felújítása és bővítése körében kiírt felhívás keretében, összesen 383 millió Forint értékben úgy, hogy a feladatellátási helyek száma – 16 darab – nem változott.

Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma ezáltal kedvezően alakul, 0,83 óvodás gyerek jut egy óvodai férőhelyre.

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya kedvezőnek mondható, 15,69%, ami messze alatta marad más járások 20-25% fölötti értékeinek.

A járásban 14 általános iskolai feladatellátási hely van, az általános iskolai tanulók száma 2018-ban 1820 fő volt. Az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma 130 fő.

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya 13.08%, ami elmarad a nagyobb területi egységek – megye, régió és ország – átlagától, és figyelemre méltó, hogy ebben a járásban is csökkenni tudott az óvodás korcsoportban tapasztalt értékhez képest.

Az idősek vonatkozásában a legfontosabb adat, hogy népességen belül a 60-x évesek aránya meghaladja a nagyobb területi egységek átlagait, 28,16%. Ez az érték 2009-ben 23.4% volt.

A fiatalok visszaszorulásának egyik fontos adatsora az, hogy 2009-ben még 1796 volt a nappali tagozatos középiskolai diákok száma a járásban, ez a szám 2015-ben ugyanakkor már csak 1015 volt.

A járásban a cigány népesség a hivatalos számok alapján mindössze 2.1%-kal van jelen, de ez az arány a valóságban valószínűsíthető, hogy magasabb, legalább a duplája.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is magas, itt is bőven túllépi a 40%-ot, a pontos adat 43.59%.

Ugyanakkor itt érdemes megemlíteni azt is, hogy a fiatal munkanélküliek, azaz a 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya a térségben kimondottan alacsonynak tekinthető (14.89%), ami azt jelenti, hogy az elhelyezkedés kissé könnyebben megy, mint a megye más részein.

A szociális ellátások terén rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül 1412 fő, rendszeres szociális segélyben 168 lakos. A szolgáltatásokra való igény a házi segítségnyújtásra 2018-ban 159 fő tartott igényt, szociális étkezésben 462 fő részesül. A családsegítő szolgálatot 2423 fő esetében veszik igénybe, a gyermekjóléti szolgáltatás által gondozott kiskorúak száma 357 fő. Az idősek nappali ellátásában részesülők száma 125 fő, ezzel az intézményi kihasználtság 100%.

Időskorúak gondozóháza 2010 óta nem működik.

Az időskorúak otthonaiban ellátottak száma 246 fő, a kihasználtság 98,4%.

A járás szolgáltatási hiánytérképe

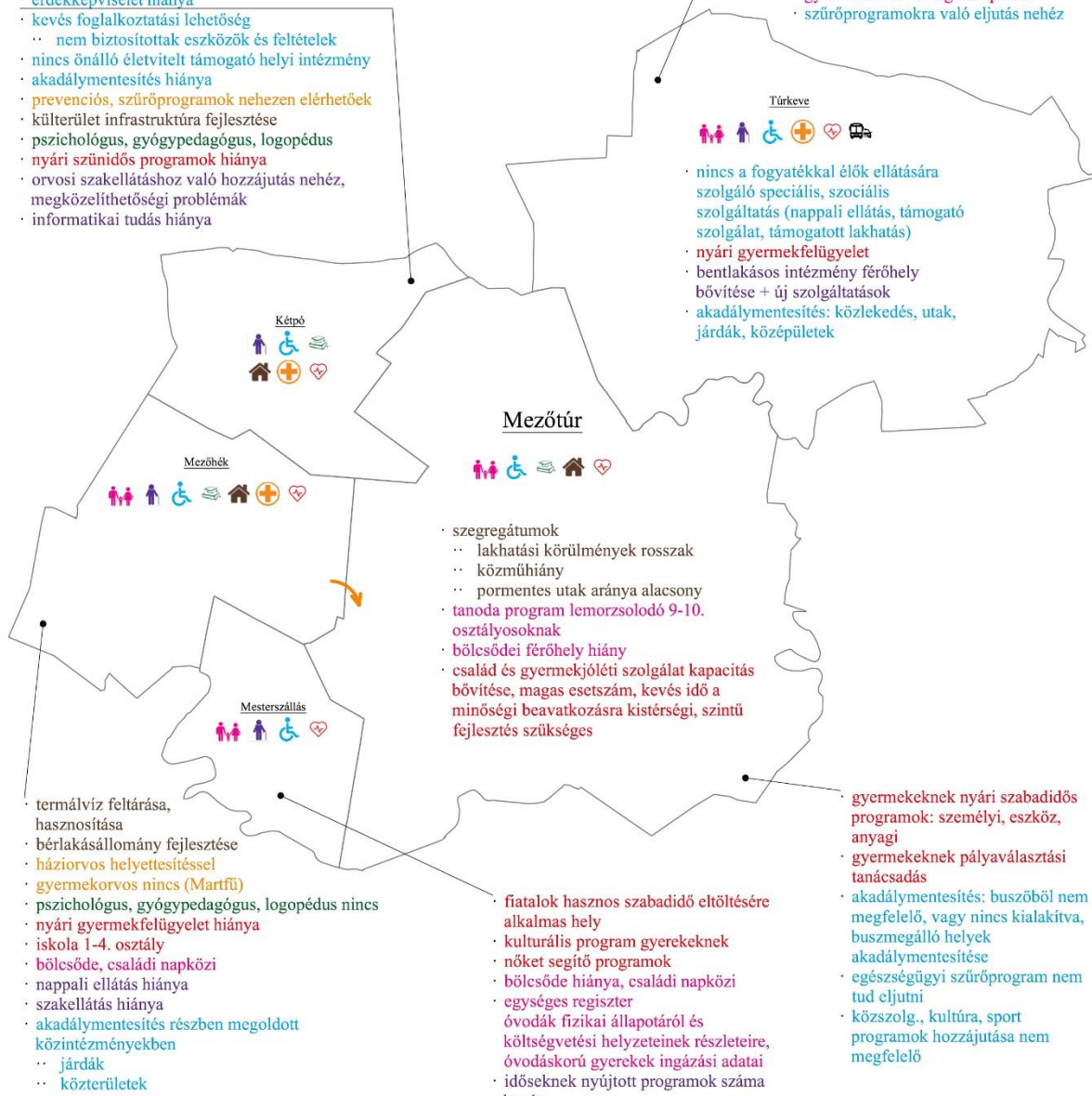
Mezőtúri járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselő

- érdekképviselő hiánya
- kevés foglalkoztatási lehetőség
 - nem biztosítottak eszközök és feltételek
- nincs önálló életvitelt támogató helyi intézmény
- akadálymentesítés hiánya
- prevenció, szűrőprogramok nehezen elérhetőek
- külterület infrastruktúra fejlesztése
- pszichológus, gyógypedagógus, logopédus
- nyári szünidős programok hiánya
- orvosi szakellátáshoz való hozzájutás nehéz, megközelíhetőségi problémák
- informatikai tudás hiánya

- közhatalozat nem teljes, több a földút
- utazási nehézségek
- egy háziorvosi hely betöltetlen
- bőrgyógyászati szakrendelés
- egészségügyi ellátást biztosító épület felújítása
- bölcsődei férőhely bővítése
- óvodai épületek elavultak, felújításra szorulnak, új korszerű óvoda építése
- korszerűtlen a csecsemőket gyermekeket ellátó védőnői és gyermekorvosi szolgálat épülete
- szűrőprogramokra való eljutás nehéz

Közös problémák:

- Magas munkanélküliség
- Rossz közlekedési lehetőségek
- Zsáktelepülések magas száma
- Elmaradott ipari infrastruktúra
- Szakorvosi ellátáshoz eljutás nehézsége
- Nyugdíjhoz közel álló korosztály munkaerőpiaci esélyei rosszak
- Kevés adat a fogyatékkal élőkéről
- Mentálhigiénés szolgáltatási hiányok

A járás szolgáltatási hiányterképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

A járás 5 települése a jelek szerint nem küzd megoldhatatlan problémákkal, de az elmúlt évek mégsem hoztak dinamikus fejlődést a társadalmi felzárkózás tekintetében. A romák és a mélyszegénységben élők legfőbb gondjai itt is az alacsony iskolai végzettségből fakadnak, ami nem engedi, hogy az elsődleges munkaerőpiacon tudjanak elhelyezkedni. Ez pedig azzal jár, hogy ha a mezőgazdasági idénymunka is lecsökken, akkor egészen kétségessé válik a megélhetés a számukra. A romák és mélyszegénységben élők által lakott ingatlanok rossz állapotúak, önerőből sem a lakók, sem a települések nem képesek azokat jobb állapotúvá tenni.

A nők helyzete etnikai háttértől függetlenül is nehéz: az alacsony végzettségűek szinte teljesen lehetetlen, hogy az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedjenek el, és sokuknak a család, gyermeknevelés marad leginkább elfoglaltságnak, teendőnek.

A járás két meghatározó városában komoly gond az elvándorlás, és ezt a jelek szerint nem is nagyon lesznek képesek lassítani, vagy megakadályozni, ugyanis olyan fejlesztésekre lenne szükség (pl. turizmus), amelyhez megfelelő humán erőforrás-kapacitás is kellene a járáson belül, de az az egyértelműen előregedő helyi társadalomban nehezen található meg.

A fogyatékkal élők és az idősek is küzdenek azzal, hogy az alapszolgáltatások, alapvető segítségük nem igazán vannak jelen a járásban, és komoly lemaradásuk van a településvezetőknek, vagy éppen a közfeladatok ellátásáért felelős aktoroknak is abban, hogy hogyan segíthetnék őket a jövőben.

A szükséges számú és megfelelő végzettséggel bíró szakemberek szinte minden településen hiányoznak (házi orvos, pedagógus stb.), az ő pótlásuk a jövőben az egész járás sorsa érdekében kiemelt jelentőségű kell, hogy legyen majd. Ugyanakkor az nagyon nehéz lesz abban az esetben, ha a járás saját maga is előregedik, elfogy, és nem kínál vonzó víziót fiatal szakemberek számára. A kormányzat társadalmi felzárkózás kínáló számos programja sikeres lehet a járásban, de azok idehozatala megköveteli, hogy előtte megfelelő látásmódú és jó szakemberek segítsenek a helyi viszonyokra alkalmazható megoldási javaslatokat kidolgozni és alkalmazni majd.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Mezőtúr

- A szegregátumok területén a lakhatási körülmények rosszabbak, mint a város többi területén, illetve az adott városrészben. Az alacsony komfortfokozatú lakások számaránya 39-59 százalék a szegregátumok területén, szemben a városi 29 %-os számaránnyal, ezek fejlesztése fontos lenne a jövőben.
- Pormentes utak tekintetében is nagyfokú az elmaradás a szegregátumok területén, arányuk nem éri el a 30%-ot.
- Jelenleg a Család-és Gyermejkölési Szolgálatnál 5 fő, a Család-és Gyermejkölési Központnál 6 fő munkatárs dolgozik Mezőtúron, a szolgálat ellátási területe Mezőtúr, Kétpó, Mesterszállás, Mezőhék. A Központ ellátási területe a járás minden településére kiterjed. Az egy főre eső esetszám magas. Kevés idő jut egy problémára, miközben az esetszám magas. Kevés idő jut egy problémára, miközben az esetszám/fő mutató az elmúlt években jelentősen növekedett. A szociális szolgálat kapacitását javasolt fejleszteni az önkormányzatnak, illetve a kistérségnek.
- A bölcsődei férőhelyhiány évek óta gondot jelent a településen, ezt bővíteni lenne szükséges.
- A sikeres továbbtanulás érdekében Tanoda program beindítására lenne szükség, megcélozva a 9-10. osztályos tanulókat, és elérni, hogy csökkenjen a lemorzsolódás a szakközépiskolából.
- Buszmegállóhelyek akadálymentesítése hiányzik.
- Fogyatékkal élők problémái: nincs adat, közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os, az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk terén.

Kétpó

- Jellemzően előregedő a település.
- Magas az elvándorlás száma.
- A közmunkaprogramon belül a létszámfeltöltés egyre nagyobb nehézséget okoz az önkormányzatnak, hiszen egyre kevesebb a munkavállaló, illetve a regisztrált álláskereső. Ennek okai még a külföldre vándorlások, tartós elhelyezkedés, nyugdíjkorhatár elérése.
- A prevenciós, és szűrőprogramok nehezen elérhetőek.
- Nők problémája: szakképzettség hiánya.
- Idősek problémája: orvosi szakellátás hiánya, nehéz megközelíthetősége, nincsenek olyan tanfolyamok, amelyek kifejezetten az idősebb korosztály informatikai tudását hivatottak fejleszteni.
- Fogyatékkal élők: Kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem minden esetben van megfelelő akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. Nincsenek olyan foglalkoztatási szakemberek, akik a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesznek a foglalkoztatás jellegére és helyére.

Mesterszállás

- A településen a gyermekek bölcsődei elhelyezése és családi napközi nem biztosított.
- Nők problémái: kisgyermekes nők helyzetének javítása, krízisállapotok vizsgálata-nincs adat, önszerveződő csoportok hiánya, nők átképzési lehetőségei a munkaerő-piac igényeinek megfelelően.
- Idősek problémája: időseknek nyújtott programok száma kevés, egészségi állapot romlás, szűrések nehezen való elérése, szakorvos hiánya a településen, az idősebb, de még aktív korú- nyugdíjkorhatárhoz közelálló- korosztály munkaerő-piaci esélyei rosszak.
- Fogyatékkal élők problémái: közintézmények előtti utak, járdák, közterek alkalmassá tétele a fogyatékkal élők számára, közintézményeken belüli tájékozódás biztosítása valamennyi fogyatékkal élő személy számára.

Mezőhék

- Mezőhék felemelkedését szolgálhatja a mélyben található termálvíz, melynek feltárása és hasznosítása még várat magára, ehhez megyei-, vagy kormányzati szintű támogatást remélnek a helyben élők.
- A lakónépség nagyon alacsony, magas a népesség szám csökkenés: alacsony születésszám, előregedés, aktív korúak elvándorlása.
- A település 6 db bérlakással rendelkezik, ezek közül 2 darab komfort nélküli, szinte lakhatatlan, ezek fejlesztése szükséges lenne.
- Eladósodás: Jelentős az eladósodottság a településen, gyors kölcsön-szolgáltatások segítik ki a családokat, egyben komoly anyagi megterhelést is róva rájuk. Az önkormányzat kamatmentes szociális kölcsönrel próbál segíteni az időszakosan bajba jutottaknak, ehhez akár megyei támogatás igénylése is felvethető lenne.
- A községben házi orvosi ellátás működik állandó helyettesítő orvossal.
- Romák nem élnek a településen.
- Mint számos más településen, gyermekorvos ezen a településen sincs, a gyermekek egészségügyi ellátását a házi orvos végzi. Éppen ezért számos szülő a szomszédos Mezőtúr és Martfű városokban praktizáló gyermekorvos hordja gyermekét. Gyermekek problémái: pszichológus, gyógypedagógus, logopédus nem megfelelő száma, gyermekorvos hiánya, nyári gyermekfelügyelet hiánya.
- Helyben általános iskola működik 1-4. osztályig, átutazással mennek a környékbeli iskolákba a gyermekek felsőben.
- Helyben bölcsőde, családi napközi nem működik.
- Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek: Művelődési Ház, orvosi rendelő, iskola, óvoda akadálymentesítése részben megoldott. Több intézményben a mellékhelység nem akadálymentesített. Az egyéb fogyatékkal élők közlekedését elősegítő akadálymentesítő eszközök nincsenek kiépítve az önkormányzati épületekben.
- Fogyatékkal élők problémái: kevés az adat a fogyatékkal élők foglalkoztatottságáról, szociális helyzetéről, járdák, utak állapota nem mindenhol teszi lehetővé az akadálymentes közlekedést, középületek, közterületek részben akadálymentesek.

Túrkeve

- Fejleszteni szükséges a település belső közúthálózatát, amelyben több út földút, illetve kőszórt.
- Komoly gond az elvándorlás.
- A korábban eredményes mezőgazdaság visszaszorulóban, ami pedig kihat az igénymunkában való részvételre.
- A településen 1 háziorvosi körzet 2017 októbere óta betöltetlen. Az önkormányzat egészségügyi szolgáltatóként helyettesítéssel biztosítja a betegellátást.
- A 2 gyermek háziorvos a védőnői szolgálattal egy épületben, egy 2005-ben felújított rendelőben dolgozik. Időszerűvé vált az épület teljes körű felújítása.
- Kevés a bölcsődei férőhely a városban, ezért nem tudnak visszamenni a gyermekes nők a gyermek 3 éves kora előtt dolgozni, férőhely bővítés szükséges.
- Az óvodai épületek a város különböző pontjain helyezkednek el, elavultak, felújításra szorulnak, ezért szükséges új, korszerű könnyen megközelíthető óvoda építése.
- Túrkevén van ugyan helyi autóbuszjárat, de kerekesszékekkel nem lehet a buszra feljutni. Hasonlóan nehezített e csoport részére a távolsági autóbuszokkal történő közlekedés is.
- Fogyatékkal élők problémái: A középületek akadálymentesítése még nem teljesen megoldott. A járdák- különösen a városközponttól távoli utcákban- erősen felújításra szorulnak. A különféle szűrőprogramokra, egészségügyi vizsgálatokra, prevenció programokra nehezen tudnak eljutni a fogyatékkal élők, ezért kevesen veszik igénybe ezeket a lehetőségeket. Az oktatásban, a fiatalok között nem biztosított a fogyatékkal élők elfogadása. Nincs a fogyatékkal élők ellátására szolgáló speciális szociális szolgáltatás (nappali ellátás, támogató szolgálat, támogatott lakhatás) a városban.

10.7 Szolnoki járás

A szolnoki járás 18 településének népessége 115 717 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján nem kedvezményezett és nem fejlesztendő járás, ezzel az egyik legfejlettebb járása a megyének, melyet segít, hogy a járás területén található a megyeszékhely kulturális-foglalkoztatási központként.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

A szinte teljesen a megye közepére vízionált, de attól kissé nyugatabbra elhelyezkedő megyeszékhely az elmúlt évek során talán kicsit kisebb lendülettel fejlődött, mint a 2010-es évek első felében, de továbbra is a megye fejlődése szempontjából kiemelten fontos szerepe van. A fejlődő közúthálózat folyamatosan közelebb hozza immár közúton is ezt a térséget a fővároshoz. Az új beruházások ideig-óráig helyben tudják tartani a kvalifikált munkaerőt, de elsősorban a Szolnokon végző fiatalok nagy része máshol is szívesen kipróbálná magát. Fontos üzemek és gyárak kaptak az elmúlt időszakban fejlesztési forrásokat és komolyabb értékű megrendeléseket, miközben összevonásra került a két szolnoki szakképzési centrum, amelyek együttesen így több mint 1 Mrd forintos összeget fordíthattak saját maguk és tanintézményeik fejlesztésére. Komoly potenciállal bír a vasúti kocsikat összeszereplő, sok embernek biztos megélhetést kínáló vállalat, mint ahogyan számos más hazai nagyvállalt van jelen a városban. Ugyanakkor a roma közösséghez tartozók száma folyamatosan nő, a végzett és helyben maradó diplomások száma pedig csökken.

- Társadalomfejlesztési potenciál: 6
- Gazdaságfejlesztési potenciál: 7

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő járásról beszélünk, ahol viszont nyilván a települések egészen különböző méretéből adódóan teljesen mások a beavatkozási lehetőségek és erőforrások.

- Részletes megállapítások:

A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 1, ez megegyezik a jelentős munkanélküliséggel sújtott településsel: ez Csataszög. Csataszög egyben a második legkisebb lélekszámú település, 288 lakosával törpefalu. A legkisebb település Hunyadfalva 169 fővel, a legnagyobb Szolnok, 71 765 fővel.

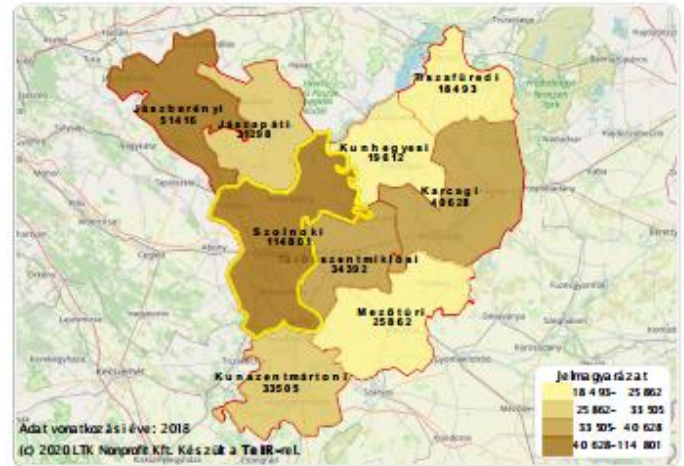
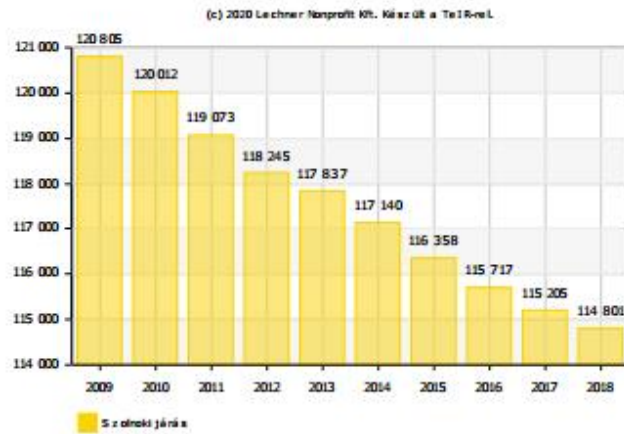
Ezen mutatók alapján a járás kedvező helyzetben van, a járások között fejlett járásnak mondható, melyet az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem is igazol, ami a Szolnoki járásban a legmagasabb a 9 járás közül:

1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

A járás lakónépessége 2018-ig került bemutatásra, ezen látszik, hogy a 2008-2018. közötti időszakban folyamatosan csökkent, és ez **6004 fős veszteséget** jelent.

Lakónépesség (fő)

A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

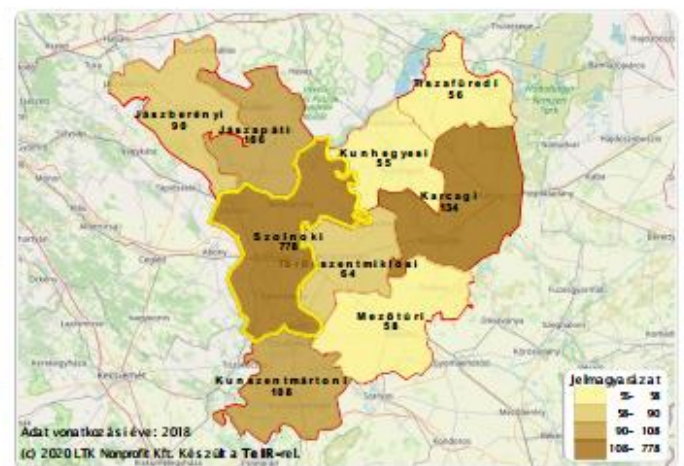
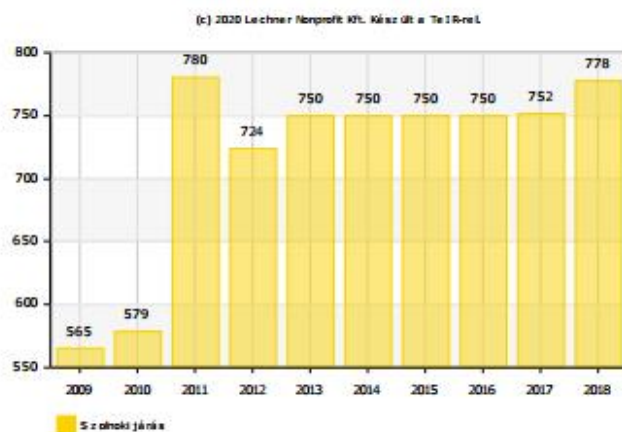
Szolnoki járás lakosság szám változása

A lakónépességet befolyásoló másik tényező a vándorlási egyenleg, ez az oda- és elköltözők eltérő előjelű számának összegéből adódik. Az elmúlt évek során ez a szám folyamatosan a nulla környékén mozgott, azaz, az elköltözők és az odaköltözők számra kiegyenlítette egymást. A 2018-as legutóbbi érték +0.25%-ot jelentett, ami alig kimutatható növekedést jelent. 2009-ben ez az érték még -2.3% volt.

Az állandó népességben belül a 0-2 évesek száma 2018. évben 3057 fő volt ez a lakosságon belül kb. 2%-nyi értéket jelent. A bölcsődei férőhelyek száma egy fontos adat, amikor a legfiatalabb korúakról beszélünk, és 2018-ban 778 engedélyezett férőhelyen várták őket.

Működő bölcsődei férőhelyek száma (db)

A működő bölcsődei férőhely az engedélyezett férőhelyek közül a ténylegesen működő férőhelyek száma, amely a tartósan szünetelő férőhelyek számát nem tartalmazza.

Működő bölcsődei férőhelyek száma a Szolnoki járásban

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 4 fő, ami országosan is kiemelkedően jó adatnak minősül. 2018-ban a 778 helyre 694 gyermeket írtak be. A teljes kapacitás kihasználatlanságának oka lehet az is, hogy a járásban 60 férőhelyes családi napközi szolgáltatás is működik, így a bölcsőde mellett alternatívát nyújt, igaz, hogy ez térítésköteles, tehát csak a biztos jövedelemmel rendelkezők vehetik igénybe.

Itt jegyeznénk meg, hogy amíg bölcsőde minden járásban működik, családi napközi igénybevételére a Jászapati, a Tiszafüredi és a Karcagi járásban nincs lehetőség.

Az óvodáskorú népesség száma 2018-ban 3015 fő volt, ami egy lassú és újbóli emelkedés eredménye. Az elmúlt évek legmagasabb és legalacsonyabb értékei így alakultak:

2009-es év: 3344 fő

2016-os év: 2789 fő.

Az óvodai férőhelyek száma bővült (2016-ban 3921 hely, 2018-ban már 4090), a változásokat a Terület- és településfejlesztési Operatív Program 9 fejlesztése tette lehetővé a bölcsődei- és óvodai férőhelyek felújítása és bővítése körében kiírt felhívás keretében, összesen 994,5 millió Forint értékben úgy, hogy a feladatellátási helyek száma – 45 darab – nem változott.

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya igen kedvező a nagyobb területi egységek átlagaihoz képest, 12,19%, azaz csupán minden 8. gyermek hátrányos helyzetű, ez majdnem a legjobb érték az egész megyében, a Jászberényi járásban ez mindösszesen 10,44%.

A következő korcsoport az állandó népességből a 6-14 évesek csoportja, és sajnos meg kell állapítani, hogy az ő összlétszámukban a vizsgált időszak alatt mintegy 1000 fős csökkenés mutatható ki. Néhány esztendő indexe:

2009-es év: 10 524 fő

2013-as év: 10 038 fő

2018-as év: 9442 fő

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya is kimondottan alacsony, a 13.81%-os aránya csak kisebb növekedés mutat az óvodai korcsoporthoz képest.

Az idősök kapcsán a legegységesebb irányadó index a teljes népességen belüli arányuk. A 60-x évesek aránya 2018-ban 27.41% volt, ami magasnak tekinthető. Ugyanezen kategóriában a 2009-es adat 22.29% volt.

Komoly visszaesés volt tapasztalható a nappali tagozatos középiskolai diákok számában az elmúlt 10 év során. A legfontosabb értékek, amelyek jellemzik a folyamatot:

2009-es év: 7117 fő

2012-es év: 6253 fő

2015-ös év: 5440 fő

A járásban a cigányság a hivatalos statisztika szerint nem jelentős, 2,63%-kal a második legalacsonyabb aránnyal rendelkező térség a megyében. Ugyanakkor vélelmezhető, hogy ez az adat (mint az összes járás vonatkozásában is) a valóságban jóval magasabb értéket kellene, hogy jelöljön.

A foglalkoztatott nélküli háztartások száma az egyik legalacsonyabba megyében, mindössze 38.39%.

A szociális ellátások terén a szolgáltatásokra való igény az alábbiak szerint oszlik meg: házi segítségnyújtásban részesülők száma 2018-ban 1183 fő, szociális étkezésben 2088 fő részesül. A családsegítő szolgálatot 2463 fő esetében veszik igénybe, a gyermekjóléti szolgálat által gondozott kikorúak száma 1532 fő. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben 68 fő gondozott volt 2018-ban, ezzel az intézmények kihasználtsága – 81,9% - elmaradt a régiós és országos átlagtól. Fogyatékosok nappali ellátását 65 fő vette igénybe.

Az idősek nappali ellátásában részesülők száma 353 fő, ezzel az intézményi kihasználtság 92,9%.

Időskorúak gondozóháza 2017 óta működik, 12 majd 16 fő vette igénybe, a kihasználtságról nincs adat.

Az időskorúak otthonaiban ellátottak száma 664 fő, évek óta stagnáló számmal, a kihasználtság ennek megfelelően 94,7%.

A járás szolgáltatási hiánytérképe

Szolnoki járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermekek gondozását és nevelését biztosító szolg.**
- Egészségügyi szolgáltatások**
- Gyermekek fejlesztését biztosító szolgáltatások**
- Lakhatást biztosító szolgáltatások**
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.**
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.**
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés**
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások**
- Roma érdekképviselet**

akadálymentesítés:

- ... települések közötti közösségi közlekedés
- ... buszmegálló öblök
- ... járdák, utak
- ... középületek

szociális lakhatás, bérlakáshiány

- ... balesóda, családi napközi
- ... házirovisi ellátás helyettesítéssel
- ... nyári szünidő szabaddis programok
- ... idősek ellátását biztosító nappali intézmény
- ... közbiztonsági intézkedések bővítése
- ... informatikai tudás hiánya
- ... utak rossz állapotban

szezagréatumok:

- ... vízvezetés, rossz lakáskörülmények
- ... kerékpárúti vagy -sáv
- ... nincsen, rossz állapotú járdák
- ... eu. ellátórendszer épület felújítása
- ... fogorvosi rendelő
- ... védőnői szolgálat
- ... biztos kezdet gyerekház
- ... sportlétesítmény felújítása
- ... gyógytornász nincs
- ... iskolapszichológus nincs
- ... jelzőrendszer házi segítségnyújtás
- ... bentlakásos idősok otthona felújítás
- ... adathiány
- ... akadálymentesítés

balesódebővítés

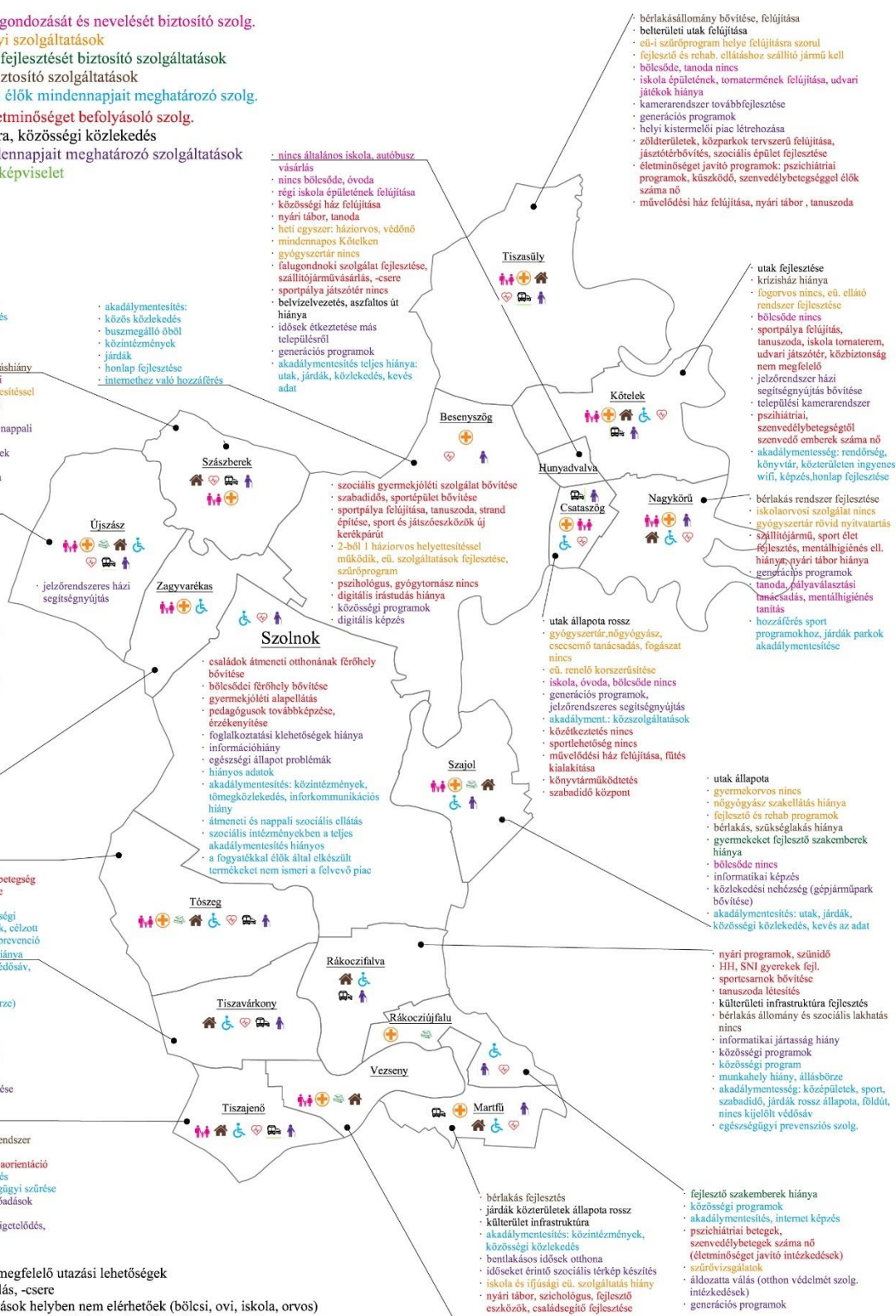
- ... szűrőprogram
- ... volán busz járatjai nem akadálymentesek
- ... akadálymentesítés
- ... honlap fejlesztése

utak állapota rossz

- ... balesóde nincs
- ... képzés hiánya, szenvedélybetegség
- ... szünidő tartalmas elhőtése
- ... közösségi programok
- ... akadálymentesítés: közösségi közlekedés, járdák, parkok, célzott szűrővizsgálatok hiánya, prevenció
- ... szabaddis tevékenység hiánya
- ... akadálymentesítés: utak, védősáv, közletemények
- ... szállító jármű igénye
- ... munkanélküliség (állásbörze)
- ... nincs bérlakás állomány
- ... szociális lakhatás
- ... külterület elérhetősége
- ... nyári szünidő programok
- ... sportsarnok bővítése
- ... tanuszoda építése
- ... házi segítségnyújtás bővítése
- ... informatikai képzés
- ... szilárd útburkolás
- ... kerékpárúthiány
- ... vezetékes ivóvízhálózat rendszer
- ... mini balesóde
- ... prevencióis tréningek pályorientáció
- ... komplex akadálymentesítés
- ... külterületen élők egészségügyi szűrése
- ... informatikai képzések, előadások
- ... életvezetési tanácsadás
- ... úthálózat fejlesztése (elszigetelődés, elmagányosodás)

Közös problémák:

- utak, járdák, nem megfelelő utazási lehetőségek
- szállítójárművásárlás, -csere
- alapvető szolgáltatások helyben nem elérhetőek (bölcsi, ovi, iskola, orvos)
- Pszichiátriai program, szenvedélybetegséggel küzdők magas száma
- Krízis szállások, bérlakások kevés száma
- Generációs programok hiánya
- Nincs adat a fogyatékkal élőkrol
- Kerékpárúthiány, külterület infrastruktúra fejlesztése
- Sportlehetőségek fejlesztése

- ... nincs általános iskola, autóbusz vásárlás
- ... nincs balesóde, óvoda
- ... régi iskola épületének felújítása
- ... közösségi ház felújítása
- ... nyári tábor, tanoda
- ... heti egyszer: házirovis, védőnő
- ... mindennapos Kóteleken
- ... gyógyosztár nincs
- ... falugondnoki szolgálat fejlesztése, szállítójárművásárlás, -csere
- ... sportpálya játszótér nincs
- ... helyvezetés, aszfaltos út hiánya
- ... idősok étkeztetése más településlől
- ... generációs programok
- ... akadálymentesítés teljes hiánya: utak, járdák, közlekedés, kevés adat

- ... szociális gyermekjóléti szolgálat bővítése
- ... szabaddis, sportépület bővítése
- ... sportpálya felújítása, tanuszoda, strand építése, sport és játszószerzők új kerékpárút
- ... 2-ből 1 házirovis helyettesítéssel működik, eu. szolgáltatások fejlesztése, szűrőprogram
- ... pszichológus, gyógytornász nincs
- ... digitális irástudás hiánya
- ... közösségi programok
- ... digitális képzés

- ... családok átmeneti otthonának férőhely bővítése
- ... balesódeci férőhely bővítése
- ... gyermekjóléti alapellátás
- ... pedagógusok továbbképzése, érzékenyítése
- ... foglalkoztatási lehetőségek hiánya
- ... információhiány
- ... egészségi állapot problémák
- ... hiányos adatok
- ... akadálymentesítés: köztintzmények, tömegközlekedés, infokommunikációs hiány
- ... átmeneti és nappali szociális ellátás
- ... szociális intézményekben a teljes akadálymentesítés hiányos
- ... a fogyatékkal élők által elkészült termékeket nem ismeri a felvevő piac

- ... bérlakásállomány bővítése, felújítása
- ... belterületi utak felújítása
- ... eu-i szűrőprogram helye felújításra szorul
- ... fejlesztő és rehab. ellátáshoz szállító jármű kell
- ... balesóde, tanoda nincs
- ... iskola épületének, tornateremének felújítása, udvari játékok hiánya
- ... kamerarendszer továbbfejlesztése
- ... generációs programok
- ... helyi kistermelői piac létrehozása
- ... zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása, játszótérbővítés, szociális épület fejlesztése
- ... életminőséget javító programok: pszichiátriai programok, küszködők, szenvedélybetegséggel élők száma nő
- ... művelődési ház felújítása, nyári tábor , tanuszoda

- ... utak fejlesztése
- ... krízisház hiánya
- ... fogorvos nincs, eu. ellátó rendszer fejlesztése
- ... balesóde nincs
- ... sportpálya felújítás, tanuszoda, iskola tornaterem, udvari játszótér, közbiztonság nem megfelelő
- ... jelzőrendszer házi segítségnyújtás bővítése
- ... települési kamerarendszer
- ... pszichiátriai, szenvedélybetegségtől szenvedő emberek száma nő
- ... akadálymentesség: rendőség, könyvtár, közterületen ingyenes wifi, képzés, honlap fejlesztése

- ... bérlakás rendszer fejlesztése
- ... iskolaorvosi szolgálat nincs
- ... gyógyosztár rövid nyitvatartás
- ... szállítójármű, sport élet fejlesztés, mentálhigiénés ell. hiánya, nyári tábor hiánya
- ... generációs programok
- ... tanoda, pályaválasztási tanácsadás, mentálhigiénés tanítás
- ... hozzáférés sport programokhoz, járdák parkok akadálymentesítése

- ... utak állapota rossz
- ... gyógyosztár, ngygyógyász, csecsemő tanácsadás, fogászat nincs
- ... eu. renelő korszerűsítése
- ... iskola, óvoda, balesóde nincs
- ... generációs programok, jelzőrendszeres segítségnyújtás
- ... akadályment.: közszolgáltatások
- ... közlekeztetés nincs
- ... sportlehetőség nincs
- ... művelődési ház felújítása, fűtés kialakítása
- ... könyvtárműködtetés
- ... szabaddis központ

- ... utak állapota
- ... gyermekorvos nincs
- ... ngygyógyász szakellátás hiánya
- ... fejlesztő és rehab programok
- ... bérlakás, szükségellátás hiánya
- ... gyermekeket fejlesztő szakemberek hiánya
- ... balesóde nincs
- ... informatikai képzés
- ... közlekedési nehézség (gépjárműpark bővítése)
- ... akadálymentesítés: utak, járdák, közösségi közlekedés, kevés az adat

- ... nyári programok, szünidő
- ... HH, SNI gyerekek fejl.
- ... sportsarnok bővítése
- ... tanuszoda létesítés
- ... külterületi infrastruktúra fejlesztés
- ... bérlakás állomány és szociális lakhatás nincs
- ... informatikai jártasság hiánya
- ... közösségi programok
- ... közösségi program
- ... munkanélküliség, állásbörze
- ... akadálymentesség: középületek, sport, szabaddis, járdák rossz állapota, földút, nincs kijelölt védősáv
- ... egészségügyi prevencióis szolg.

- ... bérlakás fejlesztés
- ... járdák közterületek állapota rossz
- ... külterület infrastruktúra
- ... akadálymentesítés: köztintzmények, közösségi közlekedés
- ... bentlakásos idősok otthona
- ... idősoket érintő szociális térkép készítés
- ... iskola és ifjúsági eu. szolgálatok hiánya
- ... nyári tábor, szichológus, fejlesztő eszközök, családsegítő fejlesztése

- ... fejlesztő szakemberek hiánya
- ... közösségi programok
- ... akadálymentesítés, internet képzés
- ... pszichiátriai betegek, szenvedélybetegok száma nő (életminőséget javító intézkedések)
- ... szűrővizsgálatok
- ... áldozata vállás (otthon védelmet szolg. intézkedések)
- ... generációs programok

- ... aszfaltozás, járdaépítés
- ... védőnő nincs
- ... házirovis, gyermekorvos nincs
- ... fogorvos helyettesítés
- ... iskola csak 1-4. osztályig

- ... nyugdíjas akadémia
- ... térflyelő kamerarendszer
- ... akadálymentesítés: könyvtár
- ... köz. közlekedés, járda

A járás szolgáltatási hiánytérképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

A járásban általában véve kimondható, hogy amíg a járásközpont és megyeszékhely Szolnok megfelelő szakember-gárdával és erőforrásokkal rendelkezik ahhoz, hogy a társadalmi felzárkózást segítse saját területén, addig a járás többi települése komoly nehézségekkel küzd. A legtöbb szakembert Szolnokról kell minden célcsoport tekintetében biztosítaniuk az egyes intézményeknek, kevés a helyben megtalálható szakember.

A védőnői ellátás, valamint az egyes szakpedagógus és szakértők folyamatos rendelkezésre állása szükséges lenne az idősek és roma/hátrányos helyzetű gyermekek esetében az egyes magatartási vagy tanulási nehézségekkel küzdők számára, de belőlük sincsen elég helyi szinteken.

A romák nagyobb része tud munkához és jövedelemhez jutni, mint a megye más térségeiben, de valódi kilátások az eredményes társadalmi felzárkózásra itt sincsenek nagyobb eséllyel, mint máshol, ugyanis a gyermekek körében magas az iskolai hiányzás, illetve a lemorzsolódás.

Számos településen tapasztalható egyértelmű elöregedés, és kevés olyan család vállal gyermeket, ahol a feltételek kellően biztosan lennének ahhoz, hogy a megszülető gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődése problémamentes lehet. A roma családoknál ebben a járásban is jellemző a fiatal korban vállalt gyermek, de ugyanígy gond továbbra is több helyen a családon belüli erőszak, valamint a nők, lányok helyi közösségben való nem kellő elismerése és támogatása.

Több településen megfogalmazódott az is hogy a szakembereket, még felkészültebbé kell tenni őket a hátrányos helyzetű gyerekekkel kapcsolatban, valamint, hogy kellően gyakorlatias megoldások segítsék a társadalmi felzárkózást.

Az idősek kiszolgáltatottságán több településen is szeretnének változtatni (megerősített polgárőrség, kamerarendszer, jelzőrendszer), és ebben a járásban is előkerült annak az igénye, hogy egyházi vagy civil kezdeményezésre új szervezetek, új egyesületek jöjjenek létre, amelyek segíthetik az egyes sérülékeny csoportokat.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Szolnok

- A családok átmeneti otthonainak egy része férőhelyhiánnyal küzd, ebben fejlesztés lenne szükséges.
- Bölcsődei kapacitások további bővítése szükséges.
- Pedagógus-továbbfejlesztésre lenne szükség a hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő segítése, támogatása érdekében.
- Idősek problémái: Növekszik az egyedül élő, egyszemélyes háztartást vezető idősök száma. Az 55 éves korosztály munkaerőpiaci lehetőségei beszűkülnek. A célcsoporthoz tartozók egészségi állapota rosszabb, mint a társadalom egyéb csoportjainak egészségi állapota. Az idősök egy része nem rendelkezik elegendő információval az igénybe vehető ellátásokról, és a rászorultság indokoltságáról, illetve az ellátások igénybevételének módjáról.
- A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem teljeskörű, azt javítani szükséges.
- A város anyagi lehetőségei lehetővé tennék, hogy átfogó stratégia segítse a fogyatékkal élők élethelyzetét a városban szinte minden területen (közlekedés, munkához jutás, közszolgáltatások igénybevétele).

Besenyszög

- Az egészségügyi alapellátás Besenyszögön két körzetben működik. A szolgáltatást jelenleg egy vállalkozó háziorvos látja el a saját körzetében, valamint a másik körzetben, ahol helyettesítési feladatokat lát el a korábbi háziorvos váratlan halála miatt.
- Romák/mélyszegénységben élők problémáinak kezelésére megfelelő mentálhigiénés, valamint közösségfejlesztő szakember lenne szükséges a településen.
- Sportpálya felújítása, fejlesztése, tanuszoda, strand építése igény lenne a település vezetése részéről.
- Idősök számára fontos lenne a saját közösségük fejlesztése, megélhetővé tétele, ehhez célzott programok és akár helyi civil egyesület/szervezet létrehozása lenne a legjobb megoldás.
- Fogyatékkal élők részére a közeli megyeszékhelyen érhetőek el a rehabilitációs foglalkoztatás lehetőségei. A települések közötti közösségi közlekedési eszközök, nem akadálymentesek, csakúgy, mint a települési buszmegálló öblök sem.
- A településen lévő középületek akadálymentesítése – néhány kivétellel – teljesnek mondható. Az akadálymentesítés részben hiányos vagy teljes egészében hiányzik az alábbi középületeknél: Önkormányzati Hivatal, Iskola, Családsegítő-és Gyermekjóléti Szolgálat emeleti szintjeit mozgássérültek nem tudják megközelíteni lépcsőlift hiánya miatt.
- A járdák a település teljes területén felújításra szorulnak. Az akadálymentesítés körébe tartozik a honlap fejlesztése, hogy fogyatékkal élők számára is teljeskörűen használható legyen.

Csataszög

- Kisebb ellátási gondot jelent a Nagykörűben működő gyógyszertár rövid nyitvatartási ideje, valamint a készleten tartott készítmények meglehetősen limitált mennyisége. A csataszögi betegek az esetek többségében Szolnokon váltják ki a gyógyszereiket.
- Fogászati rendelés a településen nem működik.
- A település központjában könnyen megközelíthető helyen található a háziorvosi és védőnői ellátást biztosító épület. A feltétlenül szükséges karbantartásokon kívül nagyobb felújítás nem történt az elmúlt 50 évben. Az önkormányzat elképzelései között szerepel az orvosi rendelő berendezéseinek, orvosi műszerek, orvosi technikai felszerelések beszerzése.
- Közétkeztetés a településen nem működik.
- Sportolási lehetőség a településen nem biztosított. Az önkormányzat célkitűzése a régi sport-pálya helyén egy motocross pálya kialakítása.
- 2013-tól az önkormányzat a jogszabályi és anyagi feltételek miatt a könyvtárat nem tudja működtetni. A könyvtári ellátás biztosítása azonban kötelező feladat – ennek megoldása és fejlesztése kiemelt cél.
- A könyvtár az önkormányzati épület I. emeletén található, sajnos ennek akadálymentesítése nem megoldott. A települési önkormányzat célja: Művelődési ház felújítása, fűtés kialakítása.
- Csataszögön nincs működő iskola, óvoda, bölcsőde. A gyerekek a Nagykörűi Bölcsődébe és Nagykörűi Petrovay György Katolikus Óvoda és Iskola intézményébe járnak át naponta, menetrendszerinti buszjáratokkal.
- A terhes kismamák szakorvosi, helyben történő ellátását a Mozgó Szakorvosi Szolgálat nőgyógyásza végezte kéthetente, azonban 2015. március 1-től ez megszűnt (szakorvos hiány miatt), ennek visszahozatala, valamilyen formában való biztosítása szükséges lenne.
- Csataszög településen bölcsőde nem működik, a helyi gyermekek Nagykörűben és Szolnokon veszik igénybe a bölcsődei ellátást.
- Csataszögön oktatási-nevelési intézmény nem működik.
- Gyermekek problémái: A Művelődési Ház télen nem használható, fűtés hiánya végett, ennek biztosítása komoly segítség lenne a település és a helyi közösség számára.
- Idősek problémái: Önkormányzati Hivatal épülete nem akadálymentes. Könyvtár épülete nem akadálymentes. Orvosi rendelő részben nem akadálymentes.
- Fogyatékkal élő felnőttek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékosági támogatás. A településen fogyatékosok számára munkalehetőséget kínáló, rehabilitációs munkahely nincs, így a fogyatékosok foglalkoztatása nem megoldott.
- Az önkormányzat törekvése, hogy biztosítsa a szolgáltatások és intézmények akadálymentességét. Csataszög településen egy intézményen belül van az önkormányzat, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, könyvtár, falugazdász, orvosi rendelő, védőnői szolgálat, sajnos az emeleten található önkormányzat, könyvtár nem akadálymentesített. A földszint is csak részlegesen akadálymentesített. Az önkormányzat az épület akadálymentesítésére több alkalommal pályázott, de sikertelenül.

Hunyadfalva

- Az általános iskolai diákok jelenleg a menetrendszerinti helyközi autóbuszjárárral járnak Nagykörűbe iskolába. A település tervei között szerepel autóbusz vásárlása iskolabusz céljára.
- Az óvodásokat és bölcsődéseket a falugondnoki szolgálat kisbuszával szállítják a nagykörűi intézményekbe.
- Elérendő célok között szerepel a régi iskola épületének teljes felújítása és az oktatás visszaállítása. Az iskola épülete vizesblokk kialakításával alkalmas lehet nyári táborok lebonyolítására.
- Művelődési ház: A közösségi ház tetőszerkezetének felújítását, valamint fűtés korszerűsítését tervezi az önkormányzat.
- A továbbtanulás elősegítésében jelentős szerepet tölthetne be egy működő Tanoda, amelynek létrejötte a település céljai között szerepel.
- A házi orvos és a védőnő heti egyszeri alkalommal rendel.
- Mindennapos egészségügyi ellátás Kötelen elérhető: házi orvos, fogorvos, védőnő, ügyelet, iskola- és ifjúság orvosi ellátás.
- A településen nem működik gyógyszerár, de az önkormányzat a falugondnoki szolgáltatás keretében oldja meg a lakosság napi gyógyszeréhez való hozzájutást. A falugondnoki ellátás legfontosabb eszköze a gépjármű, de az rossz állapotú, cseréje időszerű.
- A fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés legközelebb Szolnokon biztosított, ennek eléréséhez szállító jármű megléte elengedhetetlen.
- A településen jelenleg kialakított, rendezett sportpálya nem található. A település fejlesztési tervei között szerepel burkolt sportpálya, a távlatban pedig fedett sportlétesítmény és egy új játszótér kialakítása.
- Romák/mélyszegénységben élők problémái között fontos megemlíteni, hogy a romák által lakott ingatlanok esetében a belvív elvezetésének megoldása fontos lenne a jövőben, mint ahogyan aszfaltos belterületi utak számának, arányának a növelése is.
- A középületek, közintézmények akadálymentesítése hiányzik a településen.
- A kulturális programokhoz való hozzájutás nem akadálymentes.
- Fogyatékkal élők problémái között kell megemlíteni, hogy nincs nyilvántartás a fogyatékos személyekről.

Kötelek

- A belterületi önkormányzati utak felújításra szorulnak.
- A községben nem működik fogorvosi praxis: Nagykörűre vagy, Tizzasülyre kell utazni az ellátásért.
- Bölcsőde létrehozását szeretné a település.
- Új játszótér kialakítására lenne szükség.
- Nőtt a bűnesetek száma, amire polgárőrség kínálhatna megoldást.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 29 fő részére biztosították, de sokkal több egyedül élő idős ember tartozik ebbe a rizikócsoportba, akinek szükséges a jelzőrendszer, ennek fejlesztése kiemelten fontos lenne a jövőben.

Martfű

- Szükség lenne a bérlakások funkcionális átalakítására, a jelenleg gyerekes családoknak otthont adó kis alapterületű lakásokat célszerű lenne átalakítani idősek számára, a szobabérleményeket pedig megfelelő nagyságú lakásokká alakítani. Ha ez sikerülne, akkor azzal komoly szolgáltatási hiányt sikerülhetne pótolnia a településnek.
- A külterületen lévő hétvégi házas lakások nem rendelkeznek vezetékes vízzel, a lakások alapterülete kicsi – itt érdemes lenne egy felmérést készíteni, hogy hogyan lehetne segíteni az itt élők számára.
- A nyári napközis foglalkozásokhoz kevés eszköz áll rendelkezésre.
- A településen igény lenne idősek bentlakásos elhelyezésére, valamint egy időseket értintő önálló szociális térkép elkészítésére.
- Az autóbuzsmegálló kialakítása nem minden esetben megfelelő a mozgássérült emberek számára.
- Fogyatékkal élők foglalkoztatása: A járdák, utak állapota nem megfelelő az akadálymentes közlekedéshez. A közintézmények akadálymentesítése részben megoldott. A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása korlátozott. A fogyatékkal élőkkel kapcsolatos társadalmi aktivitás alacsony.

Nagykörű

- Az elmúlt 5 évben nem épült önkormányzati bérlakás a településen, új bérlakást pályázati forrásból terveznek építeni a jövőben.
- A településen egy gyógyszertár működik, naponta 10:30-12:30-ig van nyitva, ami nem mondható elégségesnek a betegek gyógyszerellátásához.
- A fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés legközelebb Szolnokon biztosított, ennek eléréséhez szállítójármű megléte elengedhetetlen, beszerzése csak pályázati forrásból biztosítható.
- A település sporttevékenysége fejlesztésre szorul. 2014. szeptemberében a 4-14 éves korosztály számára balett oktatás indult. Az oktatóterem felszerelését saját anyagi források híján az önkormányzat pályázati forrásból kívánja fejleszteni.
- Romák/mélyszegénységben élők problémái: jelentős az alacsony iskolai végzettségűek száma, munkalehetőség szinte csak a közfoglalkoztatás, korai gyermekvállalás, mentálhigiénés ellátás hiánya a prevenció jegyében, egészségügyi állapot romló tendenciája.
- A nyári táborra minden évben szükség van, biztosítva ezzel a rászoruló gyermekek tartalmas szabadidő eltöltését és a napi étkezésüket. Ehhez pályázati erőforrások szükségesek.
- A sportprogramokhoz való hozzáférés, mint például sportöltöző, kondicionáló terem akadálymentesítése pályázati forrásból valósulhat meg.
- Részben akadálymentesek a munkahelyek. A vállalkozói szektort segíteni kell az akadálymentes munkahelyek kialakítására szolgáló pályázatok felkutatásában.
- A járdák, parkok akadálymentesítése a településen még nem 100%-os.
- Fogyatékkal élők problémái: nincs nyilvántartás a fogyatékos személyekről, az egészséges és fogyatékos csoportok közötti kapcsolat fejlesztése (közös programok szervezése, pl. Láthatatlan kiállítás, elfogadás napja).

Rákóczifalva

- Bérlakás-állomány és szociális lakhatás nincs a településen.
- Az utóbbi két évben a védelemben vétel leggyakoribb indoka az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás volt. A tanulók többsége hátrányos helyzetű családok gyermeke, ahol a szülők szakképzetlenek, álláskeresők, alacsony szociális színvonalon élők. Mindezek visszaszorítása érdekében egyéni családi tanácsadási programok lennének szükségesek. Ugyanígy fontos lenne Tanoda-típusú foglalkozások, programok elindítása, megvalósítása is. Igényént merült fel egy Tanuszoda építése.
- A települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentessége csak részben megoldott. A fogyatékos személyek számára a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.
- A járdák rossz állapotúak, és az utak nagyobb hányada földút. Az aszfalt burkolattal ellátott utakon nincs kijelölt védősáv a kerekesszékekkel közlekedők számára. A mozgáskorlátozottak önálló közlekedése a településen belül nem megoldott, ami gátját jelentheti az emberi kapcsolatok ápolásának, a közösségi programokon való részvételüknek.
- Fogyatékkal élők problémái: a közúthálózat fejletlensége miatt a közlekedés – a munkába és közösségbe járás.

Rákócziújfalu

- Korai fejlesztés és Tanoda szükségessége a roma és mélyszegénységben élő családok gyermekei számára.
- Magas az egyedül élő idősök aránya. Többféle formában lenne szükségük a segítségre, de az egészségi állapotuk mellett a biztonságukat is féltik, azaz, egyértelmű és hatásos polgárőr fellépés segítheti őket is.
- A fogyatékkal élők számára átfogó intézkedések lennének szükségesek.

Szajol

- Sajnos továbbra is probléma a gyermekorvos kérdése, illetve a járóbeteg szakellátás, pl. nőgyógyászati ellátás hiánya.
- Helyben nem biztosított a fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés. Ehhez sem személyi, sem a tárgyi feltételek nem adóttak. Ez gyakran okoz nehézséget a betegeknek, mert állapotuk miatt nem mindig tudják igénybe venni a tömegközlekedési eszközöket, a betegszállítás hosszadalmas, az egyéni utazás pedig drága. Különösen problémás, ha nagyobb távolságra, Budapestre vagy Debrecenbe kell utazni.
- A településen nem praktizál gyermekorvos.
- Bölcsőde létrehozása indokolt lenne, könnyebben vissza tudnának térni a nők a munkaerőpiacra.
- Fogyatékkal élők problémái: a megváltozott munkaképességűeknek alacsony a foglalkoztatási szintje.
- A helyi közösségi közlekedés feltételrendszere hiányos. (A település járdáinak, közútjainak teljes körű felülvizsgálata a fogyatékkal élők igényei szempontjából)
- Hiányos az információs bázis a fogyatékkal élők helyzetével kapcsolatosan, egy adatbázisra lenne szükség.

Szászberek

- Az önkormányzat tulajdonában 1 db önkormányzati lakás van, amely orvos szolgálati lakásként fenntartott. Az önkormányzat nem rendelkezik szociális célú lakással.
- A településen a háziorvosi ellátás jelenleg csakis helyettesítéssel ellátott. A település nagyságára tekintettel a falu egyetlen vegyes (felnőtt és gyerek) körzetet alkot. Sajnos több éve, amióta nyugdíjba vonult a háziorvos, csak helyettesítéssel tudják ezt az ellátást biztosítani.
- A községben bölcsőde nincs és családi napközi sem működik, a kettő közül bármelyik is létesülne, már segítség lenne a helyben élőknek.
- Gyermek felügyelet alatti elhelyezése nem megoldott a nyári szünetben.
- Nem rendelkeznek idősek ellátását biztosító nappali, és bentlakásos intézettel sem.
- Az idősek könnyebben válnak áldozattá, kiemelt segítség szükséges, hogy a biztonságérzetük megmaradjon.
- A települések közötti közösségi közlekedést nem akadálymentes, csak úgy, mint a települési buszmegálló öblök sem.
- A településen az utak, járdák nagy része felújításra szorul.
- Fogyatékos személyek részére rendelkezésre álló helyi szolgáltatás nem megoldott a településen.
- Fogyatékkal élők problémái: a középületek, járdák, utak nem teljesen akadálymentesek.

Tiszajenő

- Az egyik legfontosabb fejlesztési igény a vezetékes ivóvízhálózati rendszer korszerűsítése.
- Az infrastruktúra kapcsán a legnagyobb problémát a külterületi földutak, utcák aszfaltozása jelenti, melyre az önkormányzat beruházásban jelenleg nincs lehetőség.
- Nők esélyegyenlősége szempontjából fontos lenne, hogy az óvoda átalakításával egy mini bölcsőde jöjjön létre.
- Fontos lenne a külterületeken élők részére az utak portalanítása, a kátyúk megszüntetése, aszfaltozása, az akadálymentes közlekedés számára, ezzel együtt a település komplex akadálymentesítése.
- Fogyatékkal élők problémái: nincs adat. Egészségügyi szolgáltatások, szűrések igénybevétele külterületen és a magányosan élők esetében. Komplex és infrastrukturális akadálymentesség a közintézményekben.

Tiszasüly

- Az önkormányzat összesen 7 önkormányzati bérlakással rendelkezik jelenleg, melyek közül 1 db lakás nem megfelelő lakhatásra. A bérlakás-állományok állapota folyamatosan romlik, ennek köszönhetően, a rossz állapotú lakások fokozatosan kerülnek kivonásra a lakásgazdálkodásukból.
- Szociális bérlakás-állománnyal nem rendelkezik a település.
- A belterületi önkormányzati utak felújításra szorulnak.
- Egészségügyi szűrőprogramok keretében évente egy alkalommal szervezett formában tüdőszűrés működik. Helye: Községi Önkormányzat, Nyugdíjas Klub terme. Töreksenek a szűrőprogramok széles körű eléréséhez a lakosság számára. Az épület,

amely a helyet biztosítja a szűrésekhez felújításra szorul. Mind felszereltsége, mind akadálymentesítése, felújítása nem megoldott.

- Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés legközelebb Szolnokon biztosított, ahova úgy tudnak eljutni a jövőben biztonságosan és időben, ha egy új szállítójárművet tudnak beszerezni – ehhez több pályázati program is kínálhat forrást.
- A Könyvtár épülete, az iskola épülete, és a művelődési ház épülete csak részben akadálymentes.
- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében szükséges lenne a sporttevékenységek fejlesztése is, melyhez hozzájárulhat a helyi termálvíz hasznosításával megépíthető tanuszoda, strand.
- Kiemelt jelentősége lenne a Tizasülyi Tanoda foglalkozásainak elindítása, ami kb. 30 fő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felzárkózását, személyes adottságaik és kompetenciák eredményes fejlesztését támogathatja.
- Nincs bölcsőde a településen, intézményhálózat bővítése, óvodai mini csoport kialakítása lenne szükséges.
- Az iskola épületének akadálymentesítése nem teljes, miközben szükséges lenne tornatermének a fejlesztése is.
- Nyári napközi tovább fejlesztése, étkezés biztosítás: A Művelődési Ház felszerelésének bővítése, teljes épület felújítása, fűtési lehetőség megoldása, akadálymentesítése. A nyári időszakban napközis tábor szervezése a hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- A település számára fontos, hogy pályázati forrásból továbbfejleszteni legyen képes a meglévő kamerarendszert, oly módon, hogy a veszélyeztetett, idősök által lakott területek védelme is biztosítottá váljon a figyelőszolgálat által.
- Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek közül az Általános iskola, Művelődési Ház, valamint az Óvoda nem akadálymentesített.
- A járdák a település nagyobb részén felújításra szorulnak.

Tiszavárkony

- Tiszavárkony-szőlő nehezebben közelíthető meg menetrendszerinti buszokkal, napi 3-4 busz közlekedik csak, ezek számának növeléséről egyeztetni lenne szükséges.
- Az időskorúak számának növekedésével a házi segítségnyújtás igénye is egyre inkább jelentkezik, házi segítségnyújtók létszámának növelése.
- Idősök problémái: nincsenek közösségi programok (helyi nyugdíjas klub szervezése), fokozatos elszigetelődés (informatikai képzés).
- A település úthálózata részben akadálymentes.
- Fogyatékkal élők problémái: munkanélküliség (állásbörze), szabadidős tevékenység hiánya, az utak nem teljes mértékben akadálymentesítettek.
- Aszfaltozott utak építése, meglévőkön védősáv kialakítása. Az intézmények, középületek akadálymentesítése.

Tószeg

- A pormentes utak aránya mindössze 60 százalék, ezen változtatni szeretne a település vezetése.
- A településen nincs bölcsőde, legalább egy mini-bölcsőde kialakítására igény lenne

Újszász

- Kerékpárút vagy-sáv egyáltalán nincs a településen, de igény lenne a kialakítására.
- A település valamennyi utcájában, legalább az egyik oldalon van kiépített járda, azonban állapotuk sok helyen rossz.
- Az egészségügyi ellátórendszer épületei felújításra szorulnak.
- A településen szegregátumok találhatóak. A szegregátumban található ingatlanok nagyobb részben nem tesznek eleget a minőségi lakhatás feltételeinek. Komfort nélküli és félkomfortos lakások nagy számban vannak. Jellemző az üres, elhagyott ún. szocpolos házak jelenléte, amelyeken a pusztulás, enyészet, állagromlás jelei mutatkoznak. Ezekre az ingatlanokra több esetben bontási kötelezés került kiadásra. A tisztázatlan tulajdonosi viszonyok miatt ezek gyakran nem vezetnek eredményre.
- A lakások állapota miatt jellemző az egészségre káros problémák jelenléte, mint a vizesedés, penészedés, rágcsálók. A Zagyva menti ingatlanok belvízzel és árvízzel veszélyeztetettek. A területen csak részben megoldott a belvív-elvezetés. Az önkormányzat az érintett utcákra vonatkozóan a vízvezetésre rendelkezik vízjogi létesítési engedéllyel, azonban a fejlesztés költsége kb. 40-50 millió forintra tehető.
- A terület szinte minden ingatlanja jelzálog fedezettel terhelt. 80-100 ingatlanról nem fizetés miatt kikötötték a vizet, ezért az utcai közkifolyókat használják. Az áram és a gáz tekintetében is jellemző a tartozások miatti lekötés.
- A város középpontjában, könnyen megközelíthető helyen található a fogorvosi és védőnői ellátást biztosító épület. A ház több, mint 90 évvel ezelőtt épült, rendkívül leromlott állapotú. Az épület vizes, dohos, rossz szigetelésű. Külső vakolata leromlott, a lépcső töredezett, balesetveszélyes. Égető probléma, hogy a betegek számára kialakított mosdó nincs az épületben. A védőnői szolgálat számára rendelkezésre álló helyiségek szűkösek, a kismamák részére szoptatós szobát nem tudnak biztosítani, nem biztosított a négy szemközti megbeszélés a védőnő és a szülő között. A szolgálat rendelkezik vizsgálóval, ám a védőnőknek külön személyzeti helyiségük, öltözőjük nincs. A váró kicsi a gondozotti létszámhoz képest.
- A sportolást szolgáló valamennyi létesítmény felújításra, átalakításra szorul.
- Egyértelmű szükség és igény lenne egy Biztos Kezdet Gyermekház – program elindítására.
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: A normatív támogatás megszűnése és a pályázati források elapadása miatt a szolgáltatást gazdaságossági okokból meg kellett szüntetni, a szolgáltatás ismételt nyújtására van igény.
- A Zagyvaparti Idősek Bentlakásos Otthona teljeskörű felújítására további pályázatokra van szükség. Az otthon épületei és közmű hálózatai, energetikai rendszerei elavultak. Szükséges még az épület tetőinek cseréje, a konyha és a mosoda teljes körű felújítása.
- Fogyatékkal élők problémái kapcsán indokoltnak látszik egy átfogó felmérés az ő helyzetükkel kapcsolatosan.

Vezeny

- A településen szükség van utcák aszfaltozására, járdaépítésre.
- A településen felnőtt háziorvosi és gyermekorvosi ellátás nincsen. Ennek oka, hogy a település Tiszavárkony településsel közös háziorvosi körzetet alkot, melynek központja Tiszavárkony. A háziorvos hetente 2 alkalommal, összesen 7 órát rendel a településen.

A házi orvos látja el a felnőtt és gyermekorvosi teendőket is. A gyermekorvos Tószegről jár át havonta egyszer, de ő csak tanácsadói feladatokat végzi a védőnő mellett.

- Vezseny település Tiszavárkony településsel közösen tartja fent az iskolát. Vezsenyen csak 1-4 évfolyam működik, 1-2 és 3-4 összevont osztályokkal, Tiszavárkonyon 1-8 osztály működik. A vezsenyi 5-8 osztályosokat a település iskolabusza szállítja át oktatási intézménybe.
- Nagyon magas az egy védőnőre eső gyermeklétszám.
- Idősek problémái: idősek elmagányosodása (Nyugdíjas Akadémia létrehozása), illetve a biztonságuk érdekében térfigyelő kamera rendszer működtetése és fejlesztése szükséges.
- A könyvtár akadálymentesítése nem megoldott.
- A közösségi közlekedés, járdák, parkok, akadálymentessége csak részlegesen megoldott.

Zagyvarékas

- Bölcsődei férőhelyek bővítése kiemelt jelentőségű.
- Idősek problémái: a kapcsolatok beszűkülése, elmagányosodás. (idős, egyedülálló emberek programba való bevonása). Megbetegedések száma emelkedik. (prevenció, szűrőprogram).
- Volán busz járatai nem akadálymentesek.
- Fogyatékkal élők problémái: Igényfelmérés szükséges az akadálymentesítésre vonatkozóan. Akadálymentesítés elsősorban a középületekben és a közterületeken.

10.8 Tiszafüredi járás

A Tiszafüredi járás 7 településének népessége 18 911 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

Egy újabb, Szolnoktól kissé távolabb eső térség, A turizmusra elméletben bátran építhetnek a járásban élő emberek, hiszen a Tisza - Tó környéke biztosan kiemelt fejlesztési térség lesz a továbbiakban is, a kerékpáros- és horgászturizmus az egyik kiemelt turisztikai fejlesztési cél ebben a térségben. A társadalmi felzárkózás témája itt sem különösebben meghatározó, kevesebb a roma közösség, illetve mélyszegény csoport, mint máshol a megyében, és akinek szakmája van, az előbb-utóbb biztosan el tud helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon is. Ugyanakkor nagyon alacsony az egy főre jutó éves átlagjövedelem (majdnem az egyik legrosszabb a megyében), aminek oka az, hogy a legtöbb település szinte semmilyen gazdasági potenciállal nem bír a járásban.

- Gazdaságfejlesztési potenciál: 4
- Társadalomfejlesztési potenciál: 4

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő járás

- Részletes megállapítások:

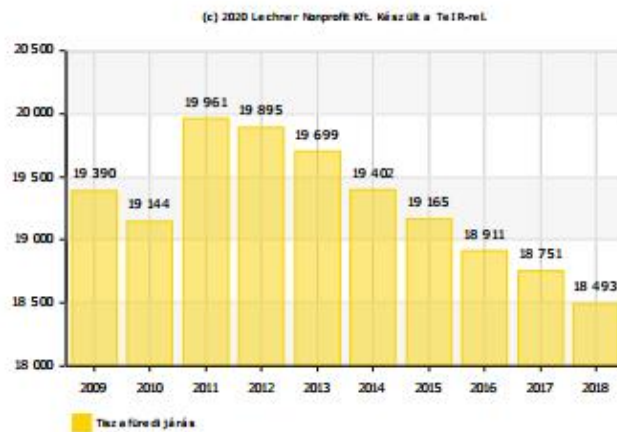
A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 4, jelentős munkanélküliséggel sújtott település nincs.

A járás legnagyobb települése a járásközpont Tiszafüred 10 872 fővel, legkisebb Tiszaderzs, 1036 lakossal.

Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem 798 111 forint volt, amely a megyei rangsorban az egyik legrosszabb mutató, egyedül a Kunhegyesi járásban rosszabb a helyzet:

1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft
4. Mezötúri járás: 858 698 Ft
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
- 8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft**
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

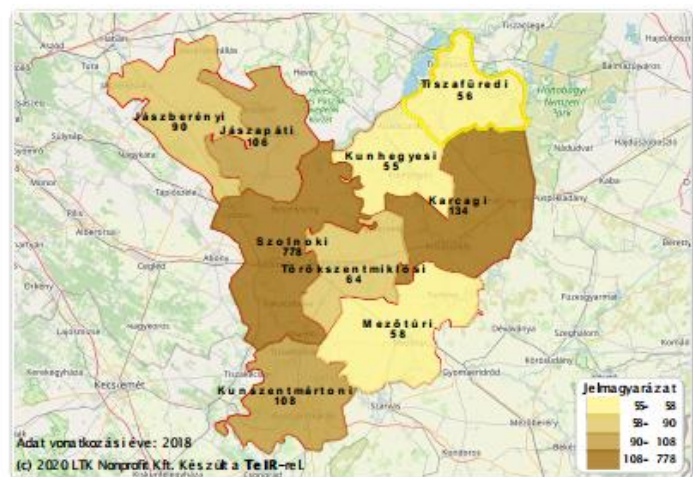
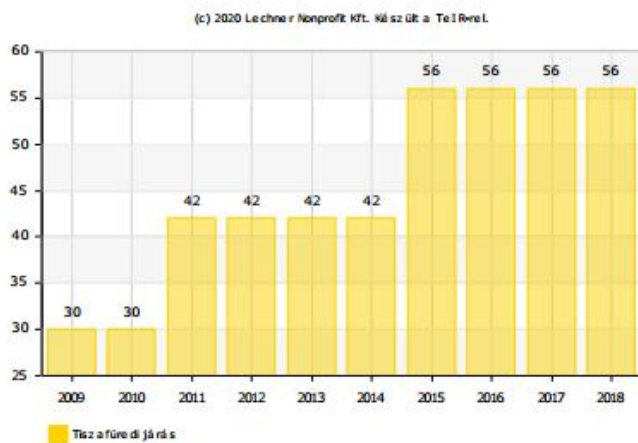
A járás lakónépessége, hasonlóan, mint a legtöbb térségé a megyében, a 2011-2018. közötti időszakban folyamatosan csökkent, 1468 fővel éltek kevesebben ezen időszak végén, ami 7,5%-os visszaesést jelent.

Tiszafüredi járás lakosság szám változása

Állandó népességből a 0-2 évesek száma követi a korábban a megyei számot bemutató tendenciát, 2018. évben 507 fő esett a korcsoportba, ez a lakosságon belül 2,6%.

A 0-2 évesek számára nappali ellátást nyújtó intézmények közül a bölcsődei ellátás rendelkezésre áll, 56 engedélyezett férőhellyel.

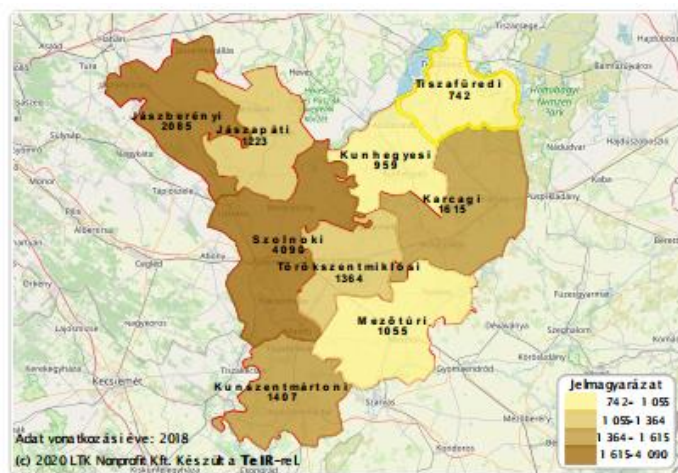
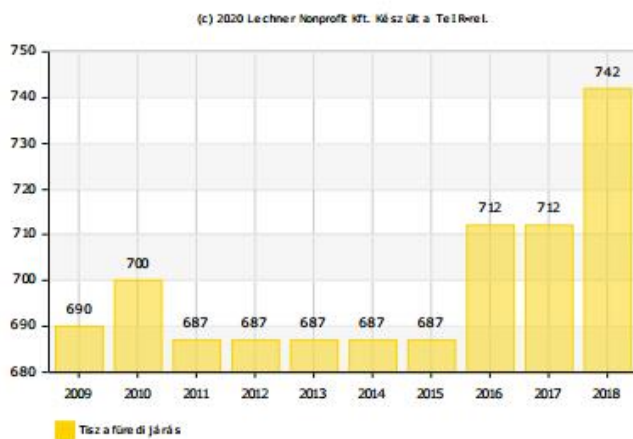
Működő bölcsődei férőhelyek száma a Tiszafüredi járásban

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 9 fő, ami kedvezőnek minősíthető, hiszen az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma nem éri el az 1 főt – a 56 férőhelyre 50 gyermeket írtattak be.

A térségben nincs családi napközi.

Az óvodáskorú népesség száma 2018-ban 523 fő, míg a legkevesebb 0-2 éves 2011-ben volt, ezzel megegyezően a 3-5 éves korosztály lélekszáma 2014-ben volt a legalacsonyabb.

A korcsoport lélekszámának korábbi változásaira tekintettel az óvodai férőhelyek száma bővült, 2017-2018 között 40 férőhellyel. A növekedést a Terület- és településfejlesztési Operatív Program 3 fejlesztése tette lehetővé a bölcsődei- és óvodai férőhelyek felújítása és bővítése körében kiírt felhívás keretében, amely során Tiszafüred, Tiszaszőlős és Nagyiván településeken összesen 403 millió forint volt erre fordítható.

Óvodai férőhelyek számának változása a Tiszafüredi járásban

Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma ezáltal kedvezően alakul, bár az országos átlagon fölött marad, a megyei és regionális adatokat nem éri el, 0,85 óvodás gyerek jut egy óvodai férőhelyre. Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 0,7 fő.

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya 28,12%, 100 gyermekből 28 hátrányos helyzetű, ami kimondottan magas értéknek tekinthető.

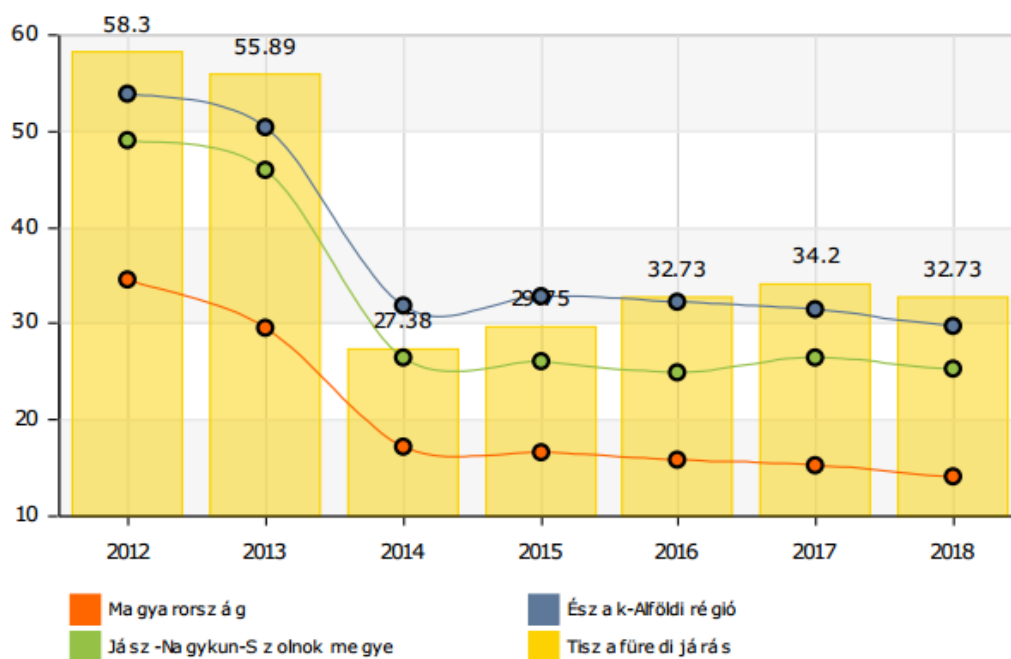
Az iskolai korban lévő fiatalok számában komoly csökkenés figyelhető meg, az elmúlt évtized során közel 400 fővel lettek kevesebben: 2009-ben a számuk még 1860 volt, 2018-ban már csak 1472.

A járásban 9 általános iskolai feladatellátási hely van, az általános iskolai tanulók száma 2018-ban 1326 fő. Az eltérést az általános iskolás korú gyerekek száma és az általános iskolai tanulók száma között két tényező adja: egyrészt a 6 évesen az iskolába – érettség hiányában – nem beiratott gyerekek száma, valamint nagyobb részt az, hogy az általános iskolás korú, de többévfolyamos gimnáziumba járó gyerekek nem kerültek feltüntetésre a statisztikában. Mindezzel együtt az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma jelentősen alulmúlja az átlagokat, egy feladatellátási helyre 147 fő jutott 2018-ban.

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya is magasabb a megye, régió és ország átlagánál. Itt is megfigyelhető az a tendencia, hogy az óvodás korban hátrányos helyzetű családok gyermekei az iskolai időszakra sem kerülnek jobb helyzetbe, sőt, a számuk és az arányuk még nő is az óvodai időszakhoz képest, közel 4%-kal immár bőven 30% fölötti érték figyelhető meg.

Mindez azt is jelenti, hogy szinte minden 3. iskolás gyermek hátrányos helyzetűnek tekinthető a járásban.

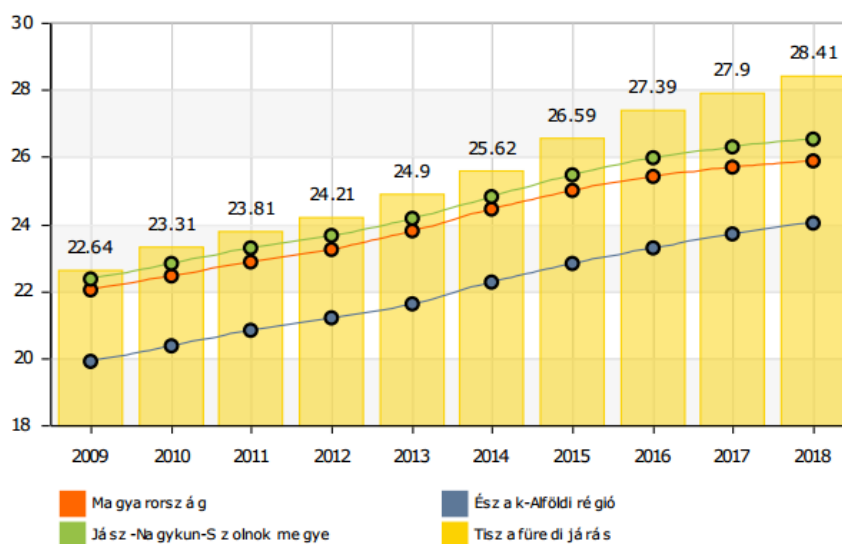
(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

Hátrányos helyzetű iskolai tanulók aránya a Tiszafüredi járásban

Az idősek célcsoportja tekintetében fontos adat, hogy az állandó népességben belül a 60-x évesek aránya meghaladja a nagyobb területegységek átlagait, ez itt 28.41%.

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

Állandó népességben belül a 60-x évesek aránya a Tiszafüredi járásban

A járásban a cigány népesség 3,6%-kal mérsékelt kategóriába sorolható terület, de itt is feltételezhető, hogy a valós adat jóval magasabb lehet.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 45.84 %, ami magas értéknek számít.

Fontos ismérv a tartós munkanélküliek aránya, ami 41.54%-os mutatóval jobb, mint a megyei és a régiós átlag.

A szociális ellátások terén a szolgáltatásokra való igény az alábbiak szerint oszlik meg:

- házi segítségnyújtásban részesülők száma 2018-ban 155 fő,
- szociális étkezésben 677 fő részesül.

A családsegítő szolgálatot 982 fő esetében veszik igénybe, a gyermekjóléti szolgáltatás által gondozott kikorúak száma 460 fő. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény nincs a járásban.

A járás szolgáltatási hiánytérképe

Tiszafüredi járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- kiépítetlen utak, járdák fejlesztése
- közlekedési problémák
- védőnő, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus nincs
- bölcsőde nincs
- technikai eszközök, infrastruktúra
- szűrőprogram hiánya
- támogató szolgálat nincs
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítése
- speciális munkahely igény
- kulturális programok hiánya
- informatika képzés nincs

- bejutás egészségügyi ellátásba: mikrobusszal
- fogyatékkal élők speciális program rehab. munkahely hiány
- gyógyszerár: Abádszalók
- nincs rehab
- nincs játszótér, sportolási infrastruktúra fejlesztés
- jogász, pszichológus nincs
- életvezetési tanácsadó, állásbörzeigény
- lakásprobléma
- szűrőprogramhiány
- betegszállító igény
- gyermekorvos
- bölcsőde, baba-mama klub nincs
- gyógypedagógus óvoda hiány

- járdák felújítása
- roma nemzetiségi önk. nincs
- idősek
 - szabadidős program hiánya
 - közlekedés, programok elérhetősége
 - informatikai képzés
 - nincsenek kihasználva a nappali ellátást nyújtó int.

- Közös problémák:
- Munkahelylehetőségek alacsonyak
 - Községi közlekedés sok sebből vérzik
 - Fogyatékkal élők, idősek utazási nehézségei (szállítás)
 - Női, életvitel elősegítő programok hiánya
 - Nagyfokú bölcsőde hiány
 - Gyerekek nyári szünidei programok hiánya
 - Idősek biztonsága
 - Fogyatékkal élők foglalkoztatása
 - Védőnő hiány
 - Egészségügyi szakember hiánya
 - Községi terek, játszótér, sport infrastruktúra hiánya

Tiszafüred

- bérlakás hiánya
- bölcsőde, óvoda, iskola férőhely bővítés, fejlesztés, korszerűsítés
- védőnőhiány
- női témákat felölelő szabadidős program hiánya
- idős programok
- digitális ismeretfejlesztés
- akadálymentesség hiányos:
 - közösségi közlekedés
 - középületek
 - infokommunikáció, egészségügyi és szociális ellátások fejlesztése
 - nappali ellátás nincs
- utak járdák fejlesztése

Tiszaszőlős

- bérlakás hiány
- védőnő nincs
- iskolaorvos, fogorvos
- gyermekorvos nincs
- óvodai férőhely-bővítés
- női klub, közösség
- gyermekek nyári felügyelete
- bejutás orvosi ellátásba
- nem megfelelő kihasználtságú idős ellátás
- akadálymentesítés

Tiszaigar

- bérlakás hiánya
- háziorvos, fogorvos nincs
- egészségügyi szűrőprogram hiánya
- házi gyermekorvos nincs
- védőnő nincs
- 0-7 év közöttiek speciális ellátása
- szociális szakember nincs
- gyógypedagógus, pszichológushiány
- bölcsőde nincs
- nyári gyermekprogramok hiánya
- nőknek életviteli programok
- kevés idős veszi igénybe a szociális szolgáltatásokat
- kevés az idős korúaknak szervezett program

- közlekedési program, informatika jártasság program hiánya
- mini bölcsőde, családi napközi, gyermekfelügyelet
- női programok hiánya
- sportszarnok, tornaterm, játszótér, közösségi tér, park nincs
- fejlesztés és rehabilitáció nincs
- gyermekorvos nincs
- fogorvos nincs
- közlekedési problémák
- növekvő számú idős lakosság: növekvő alap- és szakellátás szükséges (megfelelő kapacitást, színvonalú)
- akadálymentesség

- bérlakás hiány
- gyermekorvos nincs
- bölcsőde hiánya
- családbarát munkahelyek
- életvezetési programok
- magas az egyedülálló idősek száma: prevenció, kiemelt figyelem
- fogyatékkal élők részére programok nincsenek
- védett munkahelyek informatikai felújítása
- akadálymentesítés
 - közösségi közlekedés
 - szociális
 - alapszolgáltatások
 - infrastruktúrájának fejlesztése

A járás szolgáltatási hiányterképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

A romák és a mélyszegénységben élők számára nehézkes a mindennapos megélhetés. Mezőgazdasággal csak kevesen foglalkoznak a járásban olyan szinten, hogy az idénymunkában megélhetést kínáljon, bár a férfiak nagy része folyamatosan keresi az alkalmi munkákat, vagy a más járásokban, más megyékben lévő bármilyen típusú munkalehetőségeket. Sok roma és hátrányos helyzetű fiatal nehezen talál életcél magának, kevesen jutnak el középiskolai végzettségig, ami pedig szükséges lenne ahhoz, hogy el tudjanak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon. A lakhatás a roma és mélyszegény közösségekben komoly nehézség, a lakások állapota általánosan is rossz, sok helyen lenne szükséges az azonnal felújítások mellett az is, hogy megtanulják az ott élők, hogy vigyázzanak a saját ingatlanjaikra, hogyan lakják azokat felelősen, tudatosan. A droproblémák egészen fiatalon megtalálják a roma és mélyszegény fiatalokat, akik számára kevés segítség érhető el a járásban.

Több településen nincsen roma nemzetiségi önkormányzat, mint ahogyan komoly hiányosság az is, hogy kevés az olyan civil szervezet vagy egyesület a járásban, amely érdekvédelmet, vagy közösségi programokat tudna kínálni a lehető legtöbb sérülékenynek tekinthető célcsoport számára.

Az ugyanakkor megnyugtató, hogy van olyan település, ahol legkisebb gyermekek biztonságos védőnői ellátása jelenleg biztosított, nincsen betöltetlen státusz (pl. Tiszafüred), ugyanakkor van olyan település is, ahol pótolni kell a megfelelő szakembereket szinte minden területen (iskolapszichológus, állandó gyermekorvos stb.).

Az idősek számára (csakúgy, mint számos más helyen a megyében) az idősek elmagányosodása komoly probléma, főleg az asszonyok maradnak özvegyként magukra a járás szinte minden településén. A számukra programok, közösségi rendezvények kiemelt fontosságúak lennének.

Van több település is, amely szeretné, ha jobb közlekedési összeköttetése lenne a megye más részeivel (sőt, létfontosságúnak tartják), ez lenne a feltétele annak, hogy többen is munkalehetőséghez jussanak az elsődlegese munkaerőpiacon.

Speciális megjegyzések egyes településekre:

Tiszafüred

- Bérlakásfejlesztés szükséges, állandósult a várólista.
- Nincs helyi roma önkormányzat
- Középületek akadálymentessége csak részben megoldott

Nagyiván

- A település közlekedési viszonyai rendkívül rosszak, az autóbusz járatok ritkák, az utak rossz műszaki állapotúak, a legközelebbi lakott település is 10 km-re van, ami a munkavégzés céljából való eljárást/ingázást jelentősen megnehezítené, de jelentős munkaerőigénnyel bíró munkahely a környéken egyébként nincs.
- Az autóbuszjáratok száma ritka, az átszállás sokszor hosszas várakozással lehetséges, vasútvonal nincs.
- Vegyes háziorvosi körzet, külön gyermekorvos nincs.
- A település szeretne sportcsarnokot, tornatermet vagy játszóteret.
- Közintézmények akadálymentessége részben megoldott, vannak hiányosságok

Tiszaderzs

- Egyre több az elhanyagolt, romos épület, az ingatlanok piaci értéke lecsökkent, szinte eladhatatlanná váltak, a lakások mintegy 65%-ban lett belülről bevezetve a hálózati vízvezeték, ami az országos átlag alatt van, a vízöblítéses wc-vel felszerelt lakások aránya 58%.
- Nagyon magas a komfort nélküli házak száma a településen.
- A településen közsatorna hálózat nincs kiépítve, egyedi szennyvíztározóba gyűjtik a szennyvizet.
- Orvosi szakellátásba sokan betegszállítóval tudnak eljutni, de sok esetben a kért szállítást túlterheltség miatt nem tudják biztosítani.
- Gyermekorvos és a legközelebbi gyógyszertár Abádszalókon található.
- Jelenleg nem működik roma nemzetiségi önkormányzat a településen
- A településen gyermekek részére játszótér nem áll rendelkezésre
- A település járdáinak nagy része felújításra szorul. A járdák keskenyek, töredezettek, néhol használhatatlanok. Vannak egyes olyan utcák, ahol nincs még kiépített járda sem.
- Közintézmények külső és belső akadálymentesítésének hiánya

Tiszaigar

- A településen a helyi munkalehetőségek elenyészőek, a regisztrált vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek száma csekély, így az általuk foglalkoztatottak száma is alacsony
- A településen 2 db bérlakás található, szociális alapú lakhatásra nincs lehetőség.

- A településen nincsen iskolaorvos.
- A gyermekek gondozását egy védőnő látja el, megbízási szerződés alapján heti két alkalommal tartózkodik a településen, Nagyvíván településről jár át
- Házi gyermekorvos nincs a településen, havi 1 alkalommal gyermek szakorvos jön a településre
- Óvodai férőhely bővítésre igény van
- Művelődési Ház akadálymentesítése nem megoldott

Tiszaörs

- A településen bérlakás nincs.
- Az önkormányzat tulajdonában 4 db lakóház van, amely nem szociális célt szolgál. Az önkormányzat vagyongazdálkodási rendelete szerint ezek az ingatlanok elsősorban olyan személyek lakhatását biztosítják, akik a településen közszolgáltatást biztosítanak pl.: orvosi ellátás, védőnői szolgálat, pedagógus stb. Sajnos azonban az önkormányzat szűkös erőforrásai miatt ezek az ingatlanok is egyre rosszabb állapotban vannak.
- A házi orvos, a fogorvos nem helyben lakó, Tiszafüredről járnak ki az őket segítő asszisztenciával együtt.
- Romák/mélyszegénységben élők: A településen élő aktívkorú nem foglalkoztatott 30-50 %-a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli, A településen az egészségügyi ellátást biztosító szakemberek nem helyben lakók, távozásuk esetén szükség lehet szolgálati lakás biztosítására. (önkormányzati lakások felújítása), valószínűsíthető, hogy van olyan aktív korú személy, aki semmilyen ellátással nem rendelkezik, egészségügyi szűrőprogramokhoz való hozzáférés korlátozottsága
- Jelenleg a védőnői ellátás megoldott a településen, de évek óta a szomszédos Nagyvíván településről jár át a már nyugdíjas védőnő. A települési képviselőtestülete törekvésének ellenére sem sikerült az álláshelyet betölteni. A védőnő csak a településünket látja el, a védőnőre jutó gyermekek száma 2016-ban 241 fő volt.
- A gyermekek ellátását a házi orvos látja el, házi gyermekorvos nincs. A gyermekorvosi ellátás Tiszafüreden vehető igénybe.
- Az iskolában és óvodában gyógypedagógus, pszichológus nincs. A speciális igényeket a Tiszafüredről kijáró szakemberek próbálják megoldani meghatározott időkeretben.
- Nincs a településen bölcsődei ellátás, amire bölcsőde/minibölcsőde kialakítását szeretnék a helyben élők.
- A közintézmények egy része nem akadálymentes.

Tiszaszentimre

- Közvetlen autóbusszjáratok és vasútjáratok sem a megyeszékhelyre, sem a fővárosba nincsenek. A térségben nincs potenciális munkalehetőség, nincsenek olyan beruházások, melyek jelentős számú munkaerőt foglalkoztatnak. A térségben a korábban nagy múlttal rendelkező cégek megszűntek. A Dunántúlra keresnek ugyan munkaerőt, de nem megfelelő a közlekedés, a napi 12 órás munkaidő, a lakáshoz való kötöttség, a családtól való elszakadás miatt, még a jóval magasabb bérért sem vállalják a felajánlott munkát. A foglalkoztatási mobilitás az egyszerű többség részére elérhetetlen. A jól képzett, diplomás szakemberek részére munkalehetőség az iskola, az óvoda kivételével szinte egyáltalán nem biztosított.

- Gyermekorvosi szolgáltatás nincs a településen.
- A településen bölcsődei ellátás nincs.
- A közösségi közlekedés nem akadálymentesített.

Tiszaszőlős

- A térségi munkavállalást a közösségi közlekedés is megnehezíti, a vonatok járatsűrűség csökkentése, valamint az utak rossz állapota miatt, ezek újbóli fejlesztése lenne szükséges.
- Jelenleg állandó védőnő nincsen, helyettesítéssel oldják meg heti 20 órában.
- A gyermekek alapellátása a vegyes házi körzetben jól működik, de a technikai eszközök elavultak, új eszközök beszerzése javasolt.
- A településen nincsen bölcsőde, pedig szükség lenne rá, legalább minibölcsőde formájában.
- Kiepítetlen belterületi utak magas aránya, valamint a járdák állapota megnehezíti a közlekedést a településen belül (útépítés, útfelújítás, járdaépítés).
- Idősek védelmének érdekében fontos lenne az ő biztonságukat szolgáló intézkedések bővítése, bűnmegelőzés, járőrszolgálat működtetése.
- Fogyatékkal élők számára speciális munkakör hiánya, speciális munkahelyek létrehozása, akadálymentesítés részben megoldott, támogató szolgálat létrehozása lenne szükséges.

10.9 Törökszentmiklósi járás

A Törökszentmiklósi járás 7 településének népessége 35 024 fő. A járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett és fejlesztendő.

- Gazdasági- és társadalomfejlesztési potenciál:

A törökszentmiklósi járás számára komoly előnyt jelent, hogy szinte Szolnok külvárosaként/elővárosaként lehet rá tekinteni. Ugyanakkor ez egyben hátrány is, hiszen a nagyváros közelsége nemcsak azt kínálja, hogy könnyebb elhelyezkedni, vagy jobb minőségű oktatásban részt venni, hanem azt is, hogy innen is nagyon magas az elvándorlás aránya. Maga a járásközpont az elmúlt évek során minden esztendőben 100-150 fővel bírt kevesebb lakossal. Meghatározó a térségben a roma közösségek helyzete, amelyen szinte mindenhol javítani kellene. Komoly gond itt is a kábítószer, valamint az azokhoz kapcsolódó más típusú bűncselekmények. Egyértelmű munkaerőhiány van az élelmiszeriparban/agráriumban, de a helybeli fiatalok mind kisebb számban kívánnak ezen ágazatok felé fordulni. Ugyanakkor a térség jövőképe így is biztató, az itt megvalósuló beruházások (pl. izocukor), valamint közlekedési infrastruktúra fejlesztése biztosan segíthetik a társadalmi felzárkózást a következő évek során.

- Gazdaságfejlesztési potenciál: 6
- Társadalomfejlesztési potenciál: 5

Település, illetve járáskategorizálás alapján a járás 2-es kategóriába tartozik, azaz, Társadalmi leszakadás megállítást igénylő járás

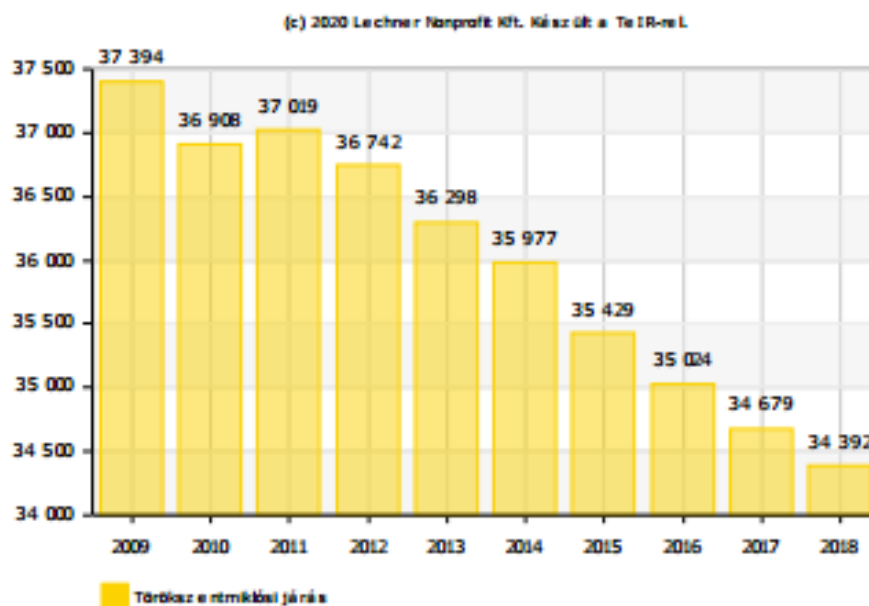
- Részletes megállapítások:

A járás területén a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 2, jelentős munkanélküliséggel sújtott település 0. A járás legnagyobb települése a járásközpont Törökszentmiklós 20 073 fővel, legkisebb Kuncsorba 616 lakossal.

Az egy lakosra jutó nettó éves átlagjövedelem a járásban 873 218 forint volt, amely a megyei rangsorban kimondottan jónak tekinthető mutató, ez a harmadik legjobb a 9 járás összevetésében:

1. Szolnoki járás: 1 109 526 Ft
2. Jászberényi járás: 1 062 913 Ft
- 3. Törökszentmiklósi járás: 873 218 Ft**
4. Mezőtúri járás: 858 698 Ft
5. Karcagi járás: 823 765 Ft
6. Jászapáti járás: 811 134 Ft
7. Kunszentmártoni járás: 805 885 Ft
8. Tiszafüredi járás: 798 111 Ft
9. Kunhegyesi járás: 628 695 Ft

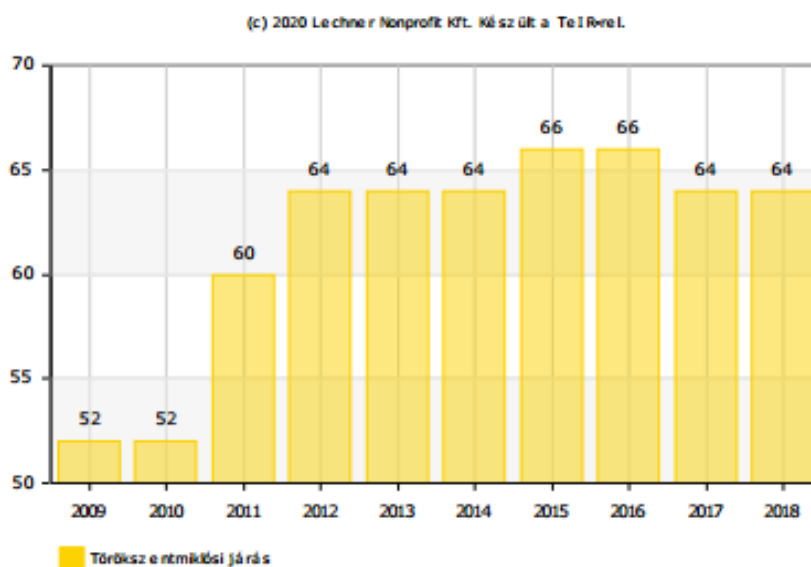
A járás lakónépessége – hasonlóan a megyében lévő járások többségéhez – az elmúlt évtized során folyamatosan csökkent, és azon belül is ki kell emelni a járásközpontot jelentő Törökszentmiklóst, amelynek lakosság száma masszívan csökken, évente akár 100-120 fővel is.

TÖRÖKSZENTMIKLÓSI JÁRÁS LAKOSSÁGSZÁM VÁLTOZÁSA

A vándorlási egyenleg csökkenést mutat (–6.08 százalék), ami sajnos egyértelműen negatív folyamatot jelent. Azaz, a járásba beköltözők messze nem képesek pótolni az onnan kiköltözőket.

Állandó népességből a 0-2 évesek száma kiegyensúlyozott, az évek során a legmagasabb és legalacsonyabb érték között száz fő különbség található. 2018-ban 1046 fő tartozott a korcsoportba, a lakosság 2,9%-a. A számukra 64 engedélyezett férőhely van a járásban.

MŰKÖDŐ BÖLCSŐDEI FÉRŐHELYEK SZÁMA A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI JÁRÁSBAN

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma 16 fő, ami nem a legkedvezőbb arány, de az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 1,02 fő, azaz szinte teljesen egálban van az igény és a rendelkezésre álló férőhely. A Terület- és településfejlesztés Operatív Program intézkedése keretében 6 bölcsőde fejlesztése történik meg. A fejlesztések nem csak a 0-2 éves korúak körülményein javítanak, hanem a szülők számára is lehetőséget nyújt, hogy napközben képezzék magukat, vagy elhelyezkedjenek.

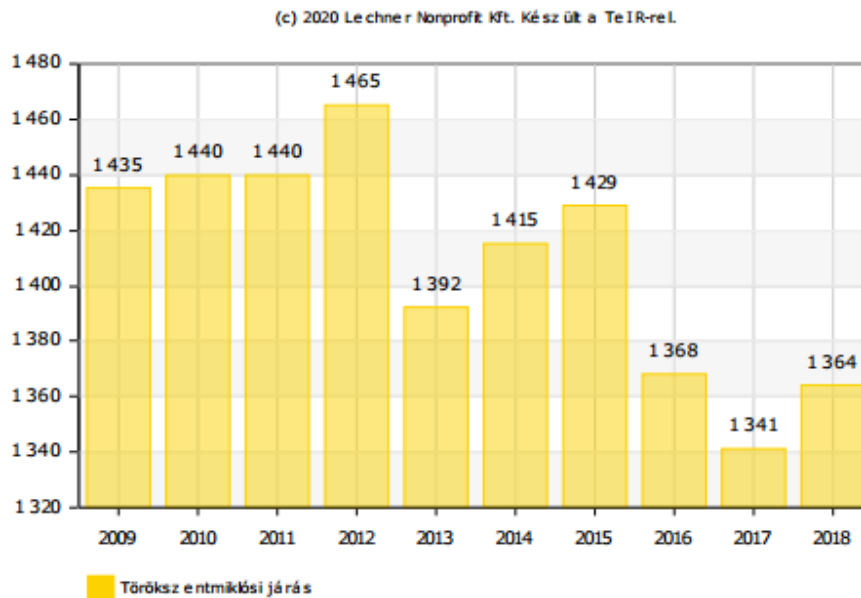
Az óvodáskorú népesség száma az elmúlt évtizedben folyamatosan 1000 fő fölött volt.

Kimagasló érték volt 2011, amikor 1202 óvodás volt, a legalacsonyabb számot pedig 2015-ben és 2016-ban jegyezték fel, amikor is 1021 volt a számuk. Azóta újra növekedés tapasztalható, 2018-ban 1073 fő tartozott ebbe a korcsoportba.

Az óvodai férőhelyek száma elégséges volt erre a gyerekszámra, hiszen folyamatosan több állt rendelkezésre, mint amennyi a korcsoportba tartozó gyerekek száma volt.

Óvodai férőhelyek száma (db)

Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt).

ÓVODAI FÉRŐHELYEK SZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI JÁRÁSBAN

Az egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma 0,79 fő.

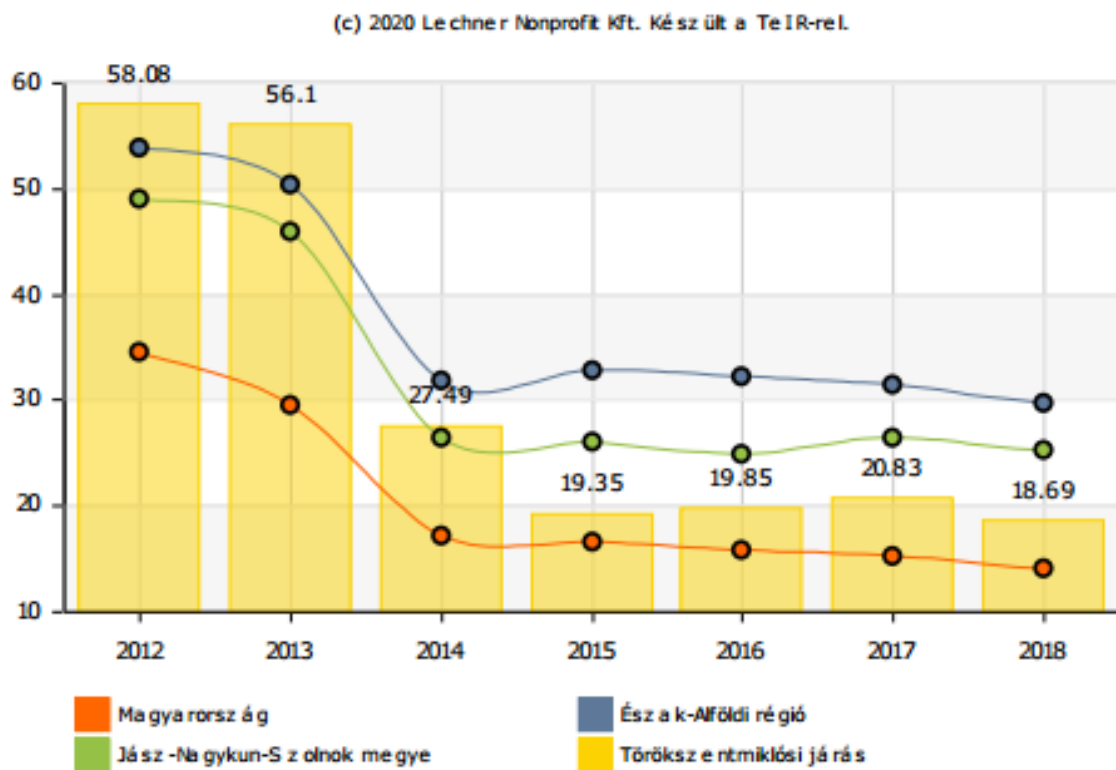
Az óvodás korú gyermekek körében a hátrányos helyzetűek aránya éppen csak, de 20% alatti (19,72%), ami a megyében jónak mondható.

Az állandó népéségen belül a 6-14 évesek csoportjában viszont csökkenés figyelhető meg, 10 év alatt bőven 10% feletti csökkenés történt a számukban:

2009-es év: 3802 fő

2018-as év: 3290 fő

A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya is elmarad a megye, régió és ország átlagától, mindössze 18,69%, és érdekes módon itt kevéssel ugyan, de alacsonyabb, mint az óvodáskorúak körében, ami, ahogyan fent is jeleztük, 19,72% volt.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ISKOLAI TANULÓK ARÁNYA A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI JÁRÁSBAN

Az idősök kapcsán a legfontosabb adat, hogy a 60-x évesek aránya 25,8%, ami átlagosnak tekinthető. Itt esetleg érdemes megjegyezni, hogy ez a szám 2009-ben még 21.58% volt.

A fiatalok kapcsán meg kell említeni, hogy a 15-17 éves korcsoportba tartozók mindössze 17%-a jár nappali tagozatra középiskolába.

A járásban a cigány népesség 3,28%-kal egészen alacsony értéknek tűnik, ugyanakkor a valóságban ez biztosan magasabb, sőt, akár a duplája is lehet.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is tükrözi a negatív folyamatokat, a háztartások 43.01%-ban nincsen foglalkoztatott.

A legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya kiemelkedően magas, ami részben a lakosság képzettségi adatait tükrözi, részben az elhelyezkedési lehetőségek hiányát. Ez az adat 45.7%, ami azért is tűnik meglepően magasnak, mert a közeli Szolnok biztosan kínálni tud munkalehetőségeket, de elsősorban nyilván a megfelelő végzettséggel bírók számára.

A szociális ellátások terén 2018-ban

- ☞ rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2045 fő
- ☞ rendszeres szociális segélyben 218 fő
- ☞ házi segítségnyújtásban 416 fő
- ☞ szociális étkeztetésben 594 fő
- ☞ családsegítő szolgáltatásban 3168 fő vett részt,
- ☞ gyermekjóléti szolgáltatás által 684-en jutottak közvetlen szolgáltatáshoz,
- ☞ idősek nappali ellátásában 342 fő részesült, így az intézmények kihasználtsága 102,1%
- ☞ időskorúak otthonában 164 fő kapott ellátást, az intézmények így közel 98,2%-os kapacitással működtek

A járás szolgáltatási hiánytérképe

Törökszentmiklósi járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselő

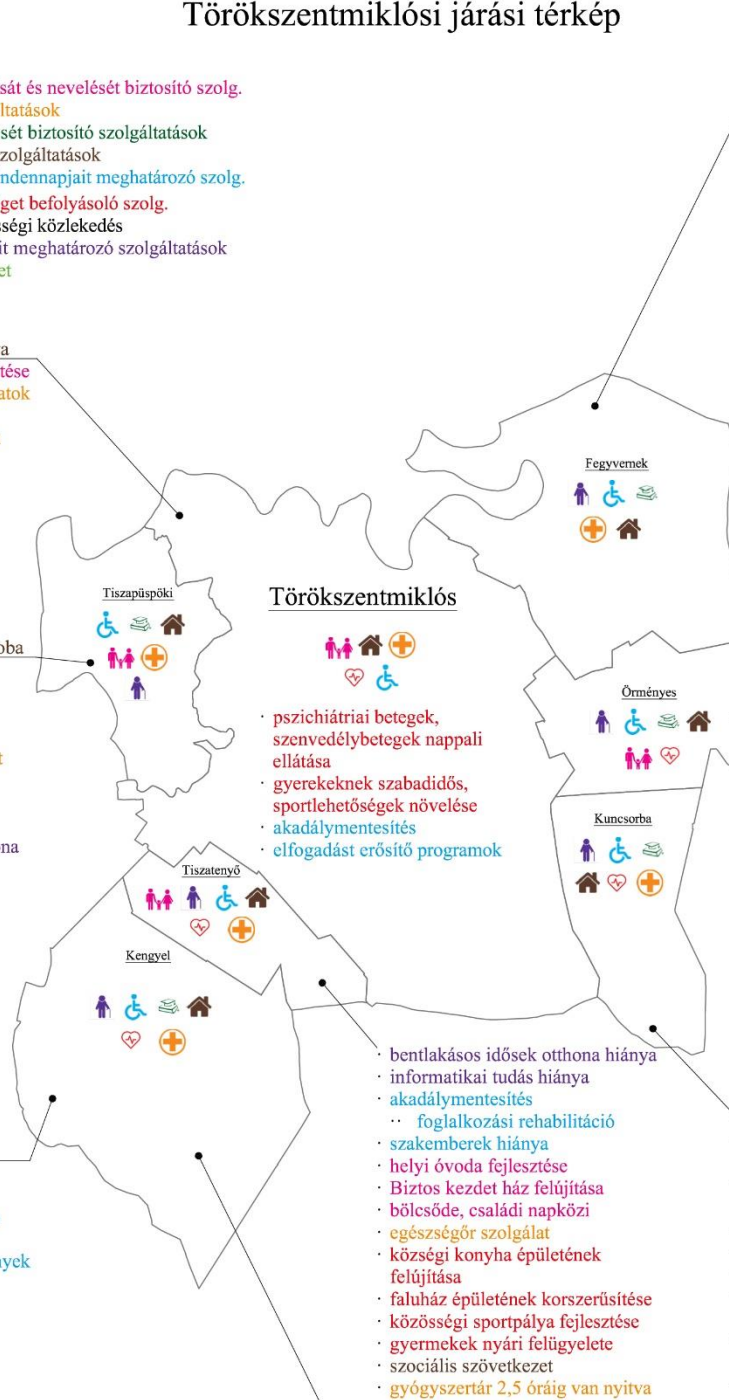
- szociális bérlakás hiánya
- bölcsődei férőhely bővítése
- gyakoribb szűrővizsgálatok
- a gyógyfürdőben rehabilitációs kezelések kialakítása
- nők egészségvédelme

- szegregátumok: fürdőszoba hiánya
- bérlakásállományra szükség lenne
- gyermekorvos nincs, vegyes háziorvosi körzet
- védőnő nincs
- bölcsőde, Biztos kezdet tanoda gyermekház
- idősek bentlakásos otthona
- akadálymentesítés
 - · járdák, parkok
 - · közterület
- speciális program

- alacsony iskolázottság
- munkahelyhiány
- akadálymentesítés:
 - · közösségi közlekedés
 - · közintézmények
 - · szabadidős létesítmények
 - · utak, járdák
- nincs célzott, speciális szolgáltatás
- nappali ellátást biztosító intézmény

Közös problémák:

- Magas munkanélküliség: képzés, szociális szervezet
- Fogyatékkal élőkrol nincs adat, nehezen megfogalmazhatóak a szükségleteik. Így számunkra speciális szolgáltatások nincsenek.
- Gyermek nevelésével, fejlesztésével kapcsolatos intézmények elhanyagolt állapotúak, korszerűsíteni kell
- Bérlakásrendszer fejlesztendő
- Sportlehetőségek, létesítmények nincsenek vagy nem korszerűek
- A fogyatékkal élők és idősek egészségügyi szakellátáshoz nehezen jutnak el

- pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek nappali ellátása
- gyerekeknek szabadidős, sportlehetőségek növelése
- akadálymentesítés
- elfogadást erősítő programok

- bentlakásos idősek otthona hiánya
- informatikai tudás hiánya
- akadálymentesítés
 - · foglalkozási rehabilitáció
- szakemberek hiánya
- helyi óvoda fejlesztése
- Biztos kezdet ház felújítása
- bölcsőde, családi napközi
- egészségőr szolgálat
- községi konyha épületének felújítása
- faluház épületének korszerűsítése
- közösségi sportpálya fejlesztése
- gyermekek nyári felülete
- szociális szervezet
- gyógyszerár 2,5 óráig van nyitva

- utak fejlesztése
- bérlakás kevés
- tanyákon nem érhető el a gázszolgáltatás és a személyszállítás
- 1 fő háziorvosi praxis betöltetlen, helyettesítéssel megoldott
- 1 fő védőnői állás betöltetlen
- pszichológus iskolában, óvodában
- szűrőprogramok
- általános iskolában büfé nem üzemel
- bentlakásos idősek otthona bővítése, felújítása
- idősek klubja nem eléggé kihasznál
- nőknek preventív szűrés

- védőnő hiánya
- gyermek- és háziorvosi ellátás helyettesítéssel valósul meg
- szociális szervezet beindítása
- idősök: informatikai jártasság hiánya
- akadálymentesítés
- szociális ellátórendszer részben megoldott

- nincs templom
- gyerekeknek sportprogram bővítése: úszásoktatás
- játszótér kialakítása a településen
- gyermekek nyári táboroztatása
- kastély épületének felújítása
- szociális intézmény infrastruktúra és tárgyi eszköze elavult
- idősek szakellátáshoz jutása nehézkes
- informatika képzéshez infrastruktúra eszköz hiány
- akadálymentesség
 - · közintézmények
 - · utak, járdák

- utak, járdák állapota nagyon rossz
- bölcsőde, óvoda épületének felújítása
- iskolafejlesztés
 - · tornateremépítés
 - · bitumenes pálya felújítása
 - · játszótér az iskolában
- bérlakásállomány fejlesztése fiataloknak
- gyógytornász nincs
- gyógypedagógus nincs
- logopédus nincs
- korai mozgásfejlesztés hiánya

- szűrővizsgálat
- szakorvos messze, sokat kell utazni
- nincs házi gyermek orvos, vegyes körzet van
- szennyvízcsatorna nincs
- szilárd burkolat hiánya
- nincs bérlakás
- SNI gyerekeknek fejlesztő szakember
- gyerekeknek nyári tábor, szabadidős programok
- informatikai jártasság hiánya
- akadálymentesítés hiánya
 - · kommunikációs
 - · közúti közlekedési kátyúk, egyenetlen járdák, útpadkák, parkok
 - · közintézmények külső és belső terei

A járás szolgáltatási hiánytérképének értelmezése, elemzése

Az alábbi megállapítások a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) feldolgozása és elemzése révén, a helyi, térségi és megyei stakeholderekkel való egyeztetések alapján, valamint az online kérdőíves felmérés elemzése alapján születtek meg.

A romák és a mélyszegénységben élők számára a legtöbb településen az alapvető szolgáltatások megvannak ugyan, illetve a mezőgazdaság az idénymunka révén segít legalább időszakos jövedelemhez jutni, de komoly gond a fiatalok körében tapasztalható magas lemorzsolódás a középiskolákból.

Sok a fiatalon gyermeket vállaló kismama, akik többsége a roma közösségekhez tartozik, vagy egyértelműen mélyszegény-háttérű, ami komoly nehézséget jelent a korai fejlesztésben való részvételre vonatkozóan, hiszen a térség településein ez általában nem érhető el. A legtöbb szakellátás csak Szolnok és Törökszentmiklóson érhető el – szerencsés helyzetnek tarthatjuk, hogy mind a két város könnyen megközelíthető a járás más településeiről. A roma fiatalok számára komoly nehézség a drog és az alkohol, elsősorban Tiszapüspökiben, Törökszentmiklóson és Tiszatenyőben kell ezzel a gonddal a helyi közösségeknek és a családoknak szembenézniük.

A nők túlnyomó része csak akkor tud elhelyezkedni, ha megfelelő iskolai végzettséggel bír, ennek hiányában csak az idénymunka nyújt pénzkereseti lehetőséget, illetve nagyon sokan kénytelenek otthon maradni a gyermekekkel. A nőkkel szembeni családon belüli erőszak több településen is folyamatosan jelen van, sőt, a járásközpont Törökszentmiklóson a drog mellett a prostitúcióra kényszerítés, illetve más típusú szervezett bűnözés is komoly nehézség volt az elmúlt évek során.

Az idősök kiszolgáltatottsága sajnos ebben a járásban is jelentősnek mondható, sok az egyedül maradó idős ember, akik könnyen válnak áldozattá.

A fogyatékkal élők helyzete átlagosnak tekinthető, a települések mindent megtesznek annak érdekében, hogy segítsék a mindennapjaikat, de megfelelő munkahelyeket sem önmaguk nem képesek teremteni, de másokat nem tudnak arra sarkallni. Fontos megjegyzés, hogy Törökszentmiklóson egyértelműen nő a fiatakkori fogyatékkal élők száma, aminek többféle oka is lehet, de mindenképpen egy olyan folyamat, amely a későbbiekben majd érdemi megoldásokat és mindenek előtt komoly megelőzési programokat és tevékenységeket követelne meg mind a helyben élőktől, mind a megye vezetésétől.

Mindezekon túl fontos megemlíteni, hogy két település is van a járásnak, amelyeken nem található templom (Örményes és Tiszatenyő). Ezek a közösségek várják, kérik azt, hogy segítséget kapjanak majd ezzel kapcsolatban a jövőben, nyilván több aktor bevonása is szükségesnek látszik majd.

Speciális megjegyzések egyes településekre

Törökszentmiklós

- Bölcsődei férőhely bővítés lenne szükséges, sok az új megszülető kisgyermek, elsősorban a roma közösségben.
- Szociális bérlakásfejlesztésre lenne szükség, mindig vannak olyan családok, amelyek lakhatása nem megoldott vagy nehézkes.
- Pszichiátriai beteg és szenvedélybetegek nappal/közösségi ellátása.
- Akadálymentesítés szükséges a legtöbb közszolgáltatás kínáló intézményben.
- Nők: a nők helyi foglalkoztatottsága alacsonyabb, kevés a nők egészségvédelmére irányuló program, magas a fiatalon gyermeket vállaló leányok száma és aránya.
- Fogyatékkal élők: fizikai akadálymentesség még nem teljeskörű, elfogadást erősítő programok kialakítása.
- Fogyatékkal élő fiatalok: komoly gond, hogy nő a fiatalok fogyatékkal élők száma, elsősorban rendellenes terhesség vagy fiatalkori trauma, esetleg negatív tendenciák miatt (pl. látáscsökkenés).

Fegyvernek

- A település állandó védőnő hiánnyal küzd.
- 1 fő házi gyermekorvosi ellátás helyettesítéssel történt sokáig, ennek biztossá tétele kiemelt jelentőségű a település számára.
- Idősek: informatikai jártasság hiánya, illetve körükben magas az egyedül élő, alacsony jövedelműek száma.
- Fogyatékkal élők: akadálymentesítés csak részben megoldott, társadalomból való kirekesztődés (programok szervezése), szociális ellátórendszer részben megoldott.

Kengyel

- Kengyelen nem él roma lakosság, a szegénység és a mélyszegénység azonban jelen van.
- Kengyelen kevés a munkahelyek száma, a legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat (32 fő), utána a KLIK-hez tartozó általános iskola következik (20 fő). Állami foglalkoztató még az óvoda és az idősek otthona. A működő vállalkozások a mezőgazdaság, a kereskedelem és a vendéglátás területén alkalmaznak általában 10 fő alatti munkavállalót, gyakran inkább egy-két főt.
- Az önkormányzat 3 bérlakással és 4 szociális bérlakással rendelkezik.
- A tanyákon nem érhető el a gázszolgáltatás és a szemétszállítás.
- 2019. évtől az egyik felnőtt háziorvosi körzetet főállású, vállalkozói státuszú háziorvos látja el, a másik körzet működtetése helyettesítéssel történik. A biztonságos betegellátás biztosítása érdekében mindenképpen szükséges mindkét felnőtt lakossági körzetben főállású orvosok alkalmazása.
- Jelenleg az egyik védőnői állás betöltetlen
- A korábbi évek gyakorlatától eltérően az általános iskolában működtető hiányában büfé nem üzemel, pedig a tanulók részéről lenne rá igény.

- Nagy segítséget jelent az érintetteknek az önkormányzat által fenntartott 23 fő befogadására alkalmas bentlakásos idők otthona. Sajnos az épület állaga erősen leromlott, felújításra szorul. Valódi megoldást a bővítés jelentene, ugyanis az jelentősen emelné a létszámarányosan emelkedő állami támogatás mértékét, így rentábilissá válhatna a működtetés.
- Jelenleg nincs pszichológusi segítség sem az óvodában, sem az iskolában.
- Gyerekekre vonatkozóan fontos információ, hogy egy védőnői állás betöltetlen, nincs iskolapszichológusi ellátás.
- A fogyatékkal élők legnagyobb részének iskolai végzettsége elmarad az egészséges társaiétól, ami tovább rontja elhelyezkedési esélyüket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci esélyei erősen behatároltak.
- A településen nincs fogyatékkal élőket alkalmazó munkahely.
- Nem akadálymentesített a polgármesteri hivatal, a művelődési ház és a könyvtár (Ez utóbbi az emeleten van.), a gyermekjóléti szolgálat, a fogorvosi rendelő, az idősök bentlakásos otthona.
- Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége: Sajnos ezen a téren is nagyon nehéz a fogyatékkal élők helyzete. Semmi sincs számukra kiépítve. A helyi postahivatalban egy rámpa segíti a tolókocsis bejutást.

Kuncsorba

- A településen csak háziorvosi ellátás van, és nagy távolságra kell utazni szakorvosért szakkellátáshoz.
- Szennyvízcsatorna nincs a településen.
- Vannak mellékutak még, ahol nem megoldott a szilárdnak minősülő burkolat, vagy a meglévő burkolat javítása esedékes.
- Nincs bérlakás-állomány. Szociális bérlakással sem rendelkezik.
- A közüzemi díjak felhalmozódásának problematikáját enyhítendő, megfontolásra ajánlott az előre fizetési lehetőség, de a kártyás mérőórák felszerelésében eddig nem sikerült érdekeltté tenni a szolgáltatókat.
- Vegyes háziorvosi ellátás van, nincs gyermekorvos.
- Egészségügyi szakellátás a településen nincs, csak a közeli városban vagy még messzebb, amelynek elérése a beteg, mozgásukban korlátozott idős emberek számára nagyon megterhelő. Így a szakellátáshoz jutás problémát jelent számukra.
- A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése a községben csak részben megoldott.
- A közúti közlekedést kátyúk, egyenetlen járdák, a járdáknál útpadkák jellemzik, nehezítik az EL-GO tulajdonosok (elektromos három- vagy négykerékű közlekedési eszközök), kerékpárosok, motorosok, autósok, a község lakosságának közlekedését.

Örményes

- Az óvoda kapcsán bővítésre és felújításra lenne szükség.
- Az általános iskolában tornateremre lenne szükség, valamint a bitumenes pálya felújítására.

- A kastély épületében működik a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat, Könyvtár. A Kastély falszerkezete felújításra szorul, vizesek a falak, a nyílászárók elhasználódtak.
- A településnek mai napig nincs temploma – ezzel kapcsolatban érdemes lenne a környező települések gyülekezeteit is megkeresni és egyeztetni velük!
- Szociális lakással nem rendelkezik az önkormányzat, ha lenne, azzal talán a tehetségesebb fiatalokat helyben lehetne tartani.
- A közüzemi díjak felhalmozódásának problémáját enyhítendő, megfontolásra ajánlott az előrefizetős gáz- vagy áramszolgáltatást mérő készülékek (kártyás órák) felszerelése, ezek száma kevés a településen.
- Vegyes háziorvosi körzet van, külön gyermekorvos sajnos itt sincs
- 2013. január óta nem jár a településre logopédus, és rajta kívül más szakembereknek a gyakoribb településre hozatala is szükséges lenne.
- Gyermek nyári táboroztatásának hiánya.
- A településen nincs bölcsőde, tehát a gyestről és a gyedről visszatérő anyukák részére sajnos nincs mód a gyermekek elhelyezésére.
- A háziorvosi szolgálat épülete és a szociális intézmény akadálymentesítése nem megoldott.
- Az utak állapota nagyon rossz, a járdák felújításra szorulnak.

Tiszapüspöki

- Bérlakás tulajdonnal az önkormányzat nem rendelkezik, de igény lenne rá.
- Gyermekorvos nincs a településen, vegyes körzetben a község háziorvosa látja el a gyerekeket is.
- A településen jelenleg 1 védőnő van, akire több, mint 400 gyermek jut.
- Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda-típusú programok lennének szükségesek, hogy helyben is segíteni lehessen a legfiatalabb gyermekeket nevelő családokat.
- Igény mutatkozik idősek bentlakásos ellátására, mely ellátást az önkormányzat forrás híján nem tudja megteremteni, illetve biztosítani.
- Fogyatékkal élők problémái: a fogyatékkal élőkről kevés az adat, nincs nyilvántartás, közterületek akadálymentesítése nem történt meg.

Tiszatenyő

- A helyi óvoda felújításra szorul: bővíteni kell, a minimál-feltételek nem biztosítottak.
- Az Idősek klubja, valamint Kuckó Biztos Kezdet Ház épülete felújításra szorul.
- Faluház épülete elavult, a mai kor kihívásainak semmiképp nem tesz eleget.
- A községi konyha épülete, valamint a benne levő gépészet és technológia a modern közétkeztetés kihívásai miatt felújításra szorul.
- A településnek a mai napig nincs temploma, itt is szüksége lenne a környező települések egyházközösségeivel, gyülekezetivel felvenni a kapcsolatot!
- Tiszatenyő lakosságának gyógyszeres szükségletét helyben egy 2,5 órán át nyitva tartó gyógyszerár biztosítja.
- A településen sajnos nincs bölcsőde és családi napközi, holott ezekre igény és szükség is lenne.
- Gyermek problémái: a HH családok életmódbeli problémái (a gyermekek kulturális és sport rendezvényekre való eljutásának könnyítése, iskolabusz beszerzése), a

gyerekek felügyelete a nyári szünidőben nem megoldott, jövedelemhiány miatt a településen élő gyermekeknek nincs lehetőségük nyaralni.

- Fogyatékkal élők problémái: teljes akadálymentesítés hiánya.

11 Végső összegzések megállapítások

Általános megállapítások:

- Több védőnőre van szükség a megye egész területén, hogy minden ellátási helyen legyenek elegendő számban, javasolt egy megyei védőnő-fejlesztési akcióterv kidolgozása.
- Több háziorvosra és gyermekorvosra van szükség, hogy most helyettesítéssel megoldott szolgáltatás teljesen biztosított a lehető legtöbb településen, javasolt rájuk vonatkozóan is egy cselekvési terv elkészítése.
- A szűrővizsgálatokra, valamint egészségügyi szakrendelésre való eljutást mindenféle formában támogatni szükséges több célcsoportra vonatkozóan is. Mind a tömegközlekedés fejlesztése fontos lenne, mind pedig szállítójárművek beszerzése.
- Bérletépítési program igénye több településen megjelent, érdemes lenne a településeknek erről közösen egyeztetniük, és erre vonatkozóan is egy megyei stratégia kidolgozását előmozdítani.
- Közösségi terek fejlesztése minden településen komoly igényként fogalmazódott meg. Ez vonatkozik a meglévő terek felújítására ugyanúgy, mint újak létesítésére.
- Mozgáskorlátozottak alapvető szolgáltatásokhoz való hozzájutását segítő kezdeményezések, programok igénye – ehhez akár egy önálló járási/megyei minimum-program is kidolgozható lenne, azaz, javasoljuk egy mozgáskorlátozottakat segítő megyei stratégia kidolgozását.
- Kiemelten fontos lenne az alacsony iskolai végzettséggel bírók számára, hogy felzárkóztató képzési programokban vehessenek részt. Ha a jogszabályi feltételek idővel engedik majd, akár online formában is elő kellene segíteni az általános iskola befejezését.
- Mindent el kell követni a szakközépiskolai lemorzsolódás csökkentésére, ehhez tudatosító programok és családi, valamint közösségi mentoring szolgáltatások kínálhatnak segítséget.
- A családon belüli erőszak visszaszorítása kiemelt jelentőségű – ehhez helyi, megyei és országos programok együttesen is szükségesek lennének. Fontos ugyanakkor azt is érteni, hogy a megelőzés olcsóbb és hosszabb távú megoldás, mint anyaoththonok vagy krízisközpontok létrehozás és fenntartása. Ugyanakkor a probléma súlyából adódóan ez utóbbiakra is komoly szükség lenne – járásonként akár egy-egy kisebb intézményt is szükséges lenne létrehozni.
- Tudatosabb fiatalokat kínáló programok a helyi közösségek számára, amely segíthet a drog és a fiatalkori alkoholizálás elleni küzdelemben – járási vagy megyei drogambulanciák létrehozás lenne indokolt legalább 3 járásban.

- Tömegközlekedés fejlesztése, menetrendek összehangolása és a járművek akadálymentesítése kiemelt jelentőségű kellene, hogy legyen.
- A fogyatékkal élőkről kevés az adat, felmerült egy velük foglalkozó önálló térkép/felmérés elkészítésének és használatának az igénye.
- Községi Beavatkozási Tervek kidolgozása és megvalósítása komoly segítség lehetne a helyi roma és hátrányos helyzetű közösségekben. Ennek többféle módszertana is felkínálható lenne a helyi településvezetések számára.
- Tudatosabb egészségmegőrzést és egészségfejlesztés kínáló programok kidolgozása és megvalósítása, kiemelt figyelemmel a korai gyermekvállalás és gyermeknevelés kérdésére.
- Korai fejlesztést kínáló programoknak nagyobb számban való megjelenése, vagy könnyebb elérése sokat segíthet a gyermeket nevelő roma és hátrányos helyzetű családok számára, de ugyanígy érdemes lenne egy megvalósítási stratégiát készíteni arra vonatkozóan is, hogy hogyan lehetne a legtöbb Biztos Kezdet Gyermekházra Tanodára és Tanodára vonatkozó igényt kielégíteni a megyében.
- Több helyen szükséges minibölcsházák létrehozása, valamint az óvodai férőhelyek bővítése.
- Sokak számára lenne fontos a belterületi utak állagának javítása, valamint komplex kerékpárútfejlesztést szeretne minden olyan kisebb település, ahol nagy számban közlekednek kerékpárral, akár az idősek korosztály is.
- Több településen lenne fontos a kamerarendszerek és a helyi polgárőrség fejlesztése, ami élhetőbb, biztonságosabb településeket kínálna.
- Azokon a településeken, ahol külterületek és tanyák is vannak, fontos lenne a korábbi tanyagondnoki szolgáltatásokat újra felkínálni és működtetni a helyben élők számára – ehhez elsősorban megfelelő járművet szeretne igényelni legalább 6-8 település a megyében.
- Az idősek biztonságérzetének javítása érdekében többféle program elindítása.

Célcsoportokra vonatkozó megállapítások:

Romák és mélyszegénységben élők

- Javítani kell az alacsony iskolai végzettségen, hogy könnyebben tudjanak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, ehhez a legkisebb településekre is meg kell próbálni elvinni a 6-8 osztályok eredményes teljesítését kínáló felzárkóztató képzéseket.
- Fontos lenne a célcsoporttal dolgozó közfeladat-ellátók folyamatos képzése és szupervíziója.
- Nagy segítséget jelentene, ha roma védőnő-asszisztensi, illetve roma pedagógus-asszisztensi képzések indulhatnának, majd az azokat elvégzők közvetlenül segíthetnék a közfeladat-ellátó védőnők és pedagógusok munkáját.
- Célzott programok kellene arra, hogy a roma fiatalok körében csökkenjen a lemorzsolódás a szakközépiskolákból, valamint általában véve az iskolai hiányzások száma, mértéke.
- Segíteni kell a lakhatási viszonyok jobbá tételét, illetve a külterületeken és tanyákon élő romák és mélyszegény-családok elszigetelődését, gettósodását meg kell állítani.
- Tenni kell a nők, fiatal lányok közösségen belüli megbecsültségének előbbre mozdításáért, valamint a családon belül erőszak visszaszorításáért.
- Célzott programokra van szükség a roma és mélyszegény közösségekben terjedő drog, alkohol és fiatalkori bűnözés visszaszorítása érdekében.
- A korai fejlesztést szolgáló programok szinte minden településen indokoltak lennének a megyében.
- A tudatosabb pénzügyi magatartás és életmód szükségessége megismertetésének fontossága
- Közfeladatellátók munkájának segítése, támogatása.
- Roma fiatalok bevonás a közrendvédelembe, valamint romák nagyobb számban való megjelenése a polgárőr-feladatok ellátásában.
- Helyi, akár közösségen belüli konfliktusok visszaszorításának szükségessége.
- Közösségi programok, valamint azokhoz teret kínáló közösségi helyek, közösségi infrastruktúra fejlesztése.
- Egészséges énképet és erős, de konstruktív és nyitott identitást kínáló kulturális programok szervezése és megvalósítása.

Nők

- A munkaerőpiacon való elhelyezkedés problémájára komplex megoldási javaslatok kellenek – kismama-barát munkahelyek létrehozása kiemelt fontosságú ezen célcsoport vonatkozásában.
- Célzott intézkedések kellenek a családon belüli erőszak visszaszorítása érdekében, aminek ők gyakran az elszenvedői.
- Lelki egészség megőrzése kiemelten fontos, mentálhigiénés programok kidolgozása és megvalósítása szükséges már a tinédzser lányok esetében is.
- Olyan szolgáltatások, amelyek a kisbabákkal otthon maradó anyákat segítik (pl. baba-mama klub).
- Bölcsődei és óvodai férőhelyek bővítésének szükségessége.
- Családon belüli erőszak elől menekülők számára krízis-központok és anyaatthonok létrehozása lenne szükséges.
- A nőkkel szembeni általános szemlélet, gondolkodásmód támogatóbbá tétele a megye ösztársadalmán belül.

Idősek

- Lelki egészség megőrzését szolgáló intézkedések
- Szűrővizsgálatokra, kezelésekre való eljutás biztosítása
- Egyes településekre vonatkozóan szükséges lenne, hogy a biztonságos kerékpárutak segítsék az idősek közlekedését
- Jelzőrendszer kiépítése
- Közösségi programok, valamint azokhoz teret kínáló közösségi helyek fejlesztése
- Informatikai tudás bővítése
- Nappali szolgáltatásokat kínáló fejlesztések szükségessége
- Bentlakásos intézmények bővítése, hogy rövidülhessenek a várólisták
- Könnyebben megközelíthető közintézmények és olyan gyalogjárdák, közlekedési infrastruktúrai fejlesztések (pl. autóbusz-öböl), amelyek révén könnyebben vesznek részt a közösségi közlekedésben az idős és fogyatékkal élő személyek

- A veszélyeztetett korban lévő (50 év feletti) személyek munkához jutásának támogatását célzó kezdeményezések kidolgozása és megvalósítása

Fogyatékkal élők

- Egységes adatgyűjtés lenne szükséges, hogy átfogó kép szülessen róluk a megyében, mert jelenleg több járásban és számos településen még a helyi vezetésnek sincsenek pontos adataik róluk, illetve nem ismerik a körülményeiket.
- Az adatgyűjtés követően, vagy azzal egyidőben egy önálló stratégia kidolgozása is szükséges a fogyatékkal élők helyzetének javítása érdekében.
- A teljes akadálymentesítést szolgáló intézkedések és infrastrukturális fejlesztések szükségessége – ezek a HEP-ekben szerepelnek, ugyanakkor csak lassan zajlik a megvalósításuk.
- A megye nem fogyatékkal élők közösségének szemléletformálása.
- Fogyatékkal élők munkába állását segítő programok, vagy olyan beruházások, amelyek a számukra is kínálnak munkahelyeket.

Melléklet:

- I. számú melléklet:
Fejlesztési projektek összegzését tartalmazó táblázat
- II. számú melléklet:
Tájékoztató megyei táblázatok

MEGYEI ESÉLYTEREMTÉSI PAKTUM

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

EFOP-1.6.3-17-2017-00015

Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása
a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan – Jász-Nagykun-Szolnok megye

Készítette:

**Jász-Nagykun-Szolnok Megyei
Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.**

2021. augusztus 31.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

Elnöki ajánló.....	5
Vezetői Összefoglaló.....	7
I. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei társadalmi felzárkózás előmozdításához szükséges szakmai előkészítői munka ismertetése és általános ismérvek.....	12
1. Az ideális együttműködés jellemzői	12
a. Partnerség	12
b. Közös érdek	13
c. Kezdeményezés	13
d. Generálás	13
2. A Szolgáltatási Út Térkép tanulságai, következtetései	14
a. Kevés aktív együttműködő	14
b. A társadalmi felzárkózás gazdasági alapú megközelítése	14
c. Az együttműködések elmélyítése	15
d. Az együttműködések szélesítése	15
II. A társadalmi felzárkózásban érintett aktorok meglátása, szakmai inputjai.....	18
1. Fókuszcsoportos interjúk tanulságai és következtetései	18
2. Egyéni interjúk tanulságai és következtetései	20
3. Jó és rossz gyakorlatok.....	21
a. Rossz gyakorlatok.....	22
b. Jó gyakorlatok.....	23
III. Az egyes járások együttműködéseinek fontossági és hajlandósági indexe.....	30
1. Jászapáti járás	30
2. Jászberényi járás.....	31
3. Karcagi járás.....	31
4. Kunhegyesi járás	32
5. Kunszentmártoni járás	32
6. Mezőtúri járás.....	32
7. Szolnoki járás	33
8. Tiszafüredi járás	33
9. Törökszentmiklósi járás	33
IV. Javaslatok az eredményesebb együttműködésekért a társadalmi felzárkózás sikeres előmozdítása érdekében	35
1. Együttműködési mentorok bevezetése	35

2.	Szereplők témakörönkénti fókuszcsoportos egyeztetésinek rendszeres megszervezése	35
3.	Témaidegen szereplőkkel való egyeztetések rendszeres szervezése.....	35
4.	A sikeres együttműködést segítő digitális tartalmak felkínálása új szervezetek, vagy újonnan együttműködésre lépni kívánó szereplők számára	35
5.	Az „Év együttműködése” díj megalapítása és évenkénti megítélése	36
6.	A MEP Folyamatos felülvizsgálata, valamint úgynevezett „Támogatói kutatások, felmérések és vizsgálatok” rendszere	36
V.	Együttműködések tára.....	37
1.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyteremtési Paktum Keretmegállapodás	37
1.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat	39
2.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal	40
3.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat.....	40
4.	Szolnoki Tankerületi Központ.....	40
5.	Jászberényi Tankerületi Központ	41
6.	Karcagi Tankerületi Központ	41
7.	Szolnoki Szakképzési Centrum	41
8.	Karcagi Szakképzési Centrum.....	42
9.	Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete	42
10.	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun Szolnok Megyei Igazgatósága .	43
11.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara.....	43
12.	Magyar Máltai Szeretetszolgálat.....	43
13.	Nagycsaládosok Szolnoki Egyesülete.....	43
14.	Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodája (Területi iroda Szolnok)	44
2.	Kiemelt részfeladatok együttes teljesítéséhez szükséges esélyteremtési megállapodások	45
1.	Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 1.....	46
2.	Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 2.....	47
3.	Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 3.....	48
4.	Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 4.....	49
5.	Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 5.....	51
6.	Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 1.....	53
7.	Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 2.....	55
8.	Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 1.	56
9.	Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 2.	57

10.	Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 3.....	59
11.	Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 4.....	60
12.	Lakhatás- és családtámogatás	61
13.	Lakhatás- és családtámogatás 2.	63
14.	Közfeladat-ellátás a társadalmi felzárkózás érdekében	65
VI.	Mellékletek.....	67
1.	melléklet: Interjúvázlat társadalmi felzárkózást végző szereplők megkérdezéséhez	68
2.	melléklet: Meghívó egy Megyei Felzárkózási Fórum ülésre	71
3.	melléklet: Médiamegjelenések tára	72
4.	melléklet: Szolgáltatási Út Térkép közszolgáltatáshiány térképei	75

Elnöki ajánló

Kedves Olvasó!

A 21. század három legnagyobb globális társadalmi kihívása az egészségvédelem és fejlesztés, a digitális tárgyi és humán infrastruktúra, valamint az együttműködések védelme és fejlesztése. Mindannyiunk számára mindhárom területen kulcskérdés a legsérülékenyebb társadalmi csoportok, a velük foglalkozó szakemberek, szervezeti és intézményi szereplők együttműködése.

A globális kitettségünk kézzel fogható valóságát mutatja meg egyfelől az emberi tevékenység által okozott klímaváltozás, másfelől a világjárvány, amelyre mind globálisan, mind lokálisan válaszokat kell találnunk. Mindeközben pedig nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy ez a kitettség fokozottan érinti a legsérülékenyebb társadalmi csoportok tagjait.

Magyarországon a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia nevesíti az öt legsérülékenyebb társadalmi csoportot: romák-mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők, gyerekek-fiatalok, idősek, nők. Ezen öt társadalmi csoport megsegítését Magyarországon felzárkózáspolitikának nevezzük.

Jelen dokumentum a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, a megyei felzárkózáspolitikai együttműködések fejlesztését célzó, uniós projektje keretében készült el.

Szeretettel ajánlom figyelmükbe a következő oldalakon a Megyei Esélyteremtő Paktum újszerű megközelítéseit, innovatív javaslatait, nyitott szemléletmódját, alulról építkező módszereit, az együttműködések fejlesztésére irányuló konkrét javaslatait, az együttműködések dinamikájának gyakorlatias leírását, a megye kilenc járásának differenciált jellemzését és a feltárt felzárkózási célú jógyakorlatokat!

Az együttműködések téra még korántsem teljes, az út elején járunk. Kérjük és várjuk a megye felzárkózási együttműködéseinek jelenleg formálódó rendszeréhez csatlakozni kívánó további partnerek jelentkezését. Erre bátorítunk mindenkit.

Természetesen, nemcsak a felzárkózáspolitikában közvetlenül érintett szereplőkre számítunk, hanem bármely olyan szervezet jelentkezését is szívesen fogadjuk, akik napi tevékenységükben érzékenységgel vannak a sérülékeny társadalmi csoportok sajátos jellemzőire, igényekre, problémáikra, legyen szó kultúráról, környezetvédelemről, vagy sportról.

Az együttműködések szélesítése és elmélyítése egyaránt közös feladatunk. Ehhez a munkához kívánok mindannyiunk számára jó egészséget és sok lelki erőt!

Kelt: Szolnok, 2021. augusztus 31.

Hubai Imre, elnök
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

Vezetői Összefoglaló

A hazai társadalmi felzárkózáspolitikában a korábbi, elsősorban központosított koordináció, állásfoglalás és iránymutatás helyett az elmúlt egy évtizedben egyre inkább teret nyertek azok a megközelítések, amelyek az alsóbb szinteken kezdeményezték a problémák, megoldandó nehézségek azonosítását és az azokhoz javasolt beavatkozást. Azaz, a 2014 – 2020 közötti időszak immár nemcsak a térség- és vidékfejlesztés témakörében kínálta fel annak a lehetőségét, hogy a régiók, megyék és járások minden korábbinál egyértelműbben fogalmazhassák meg a saját egyéni érdekeik alapján meghatározható céljaikat, hanem **a társadalmi felzárkózásban is teret nyert ez a megközelítés**, és ez a hátrányos helyzetű csoportok számára kínált új lehetőségeket ahhoz, hogy a hozzájuk legközelebb álló aktorok felé hallathassák a hangjukat.

Maga a két célterület (térségfejlesztés és társadalmi felzárkózás) ezért is egyértelműen közelebb került egymáshoz, és egyre többen ismerték fel és képviselték azt a látásmódot, amely szerint térség- és vidékfejlesztés csakis úgy valósulhat meg eredményesen, ha a társadalomban zajló folyamatokat is figyelembe veszi. Azaz: például egy bölcsődefejlesztés vagy iskolabővítés csakis akkor lesz valóban eredményes, ha azokhoz szakképzett bölcsődei gondozók vagy óvodapedagógusok is rendelkezésre állnak, továbbá, ha a támogatni kívánt családok is megértik, elfogadják és élnek is a fejlesztési vívmányokkal. Az infrastruktúra fejlesztése önmagában is érték, mert a megteremtett, illetve fejlesztett művi környezet – kiegészítve a megóvott, védelemmel kezelt természetes környezettel együttesen – alkalmas arra, hogy a korábbiaknál megfelelőbb életteret kínáljon az ott élőknek.

Ugyanakkor az ott élőkől is elvárható, hogy maguk is elkötelezettebbek, összetartóbbak, képzetesebbek, tudatosabbak akarjanak lenni majd a jövőben, mert csakis akkor lehet jobb gazdaságot, jobb környezetet és jobb társadalmat építeni. A két dolog nem létezhet egymás nélkül: jobb életteret csakis olyan emberek képesek teremteni, akik kellően képzetek, összetartóak és cselekvők, de ahhoz, hogy ilyenekké váljanak, ahhoz megfelelő infrastruktúrájú oktatás kell, valamint olyan munkahelyek, közösségi terek és szolgáltatásokat kínálni képes intézmények, amelyek a napi megélhetést, testi és szellemi regenerálódást, a fizikai és mentálhigiénés egészség megőrzését is kínálni, biztosítani tudják. Mindezek mellett a motiválást segítheti, ha el tudjuk érni, hogy elismerést kapjanak a roma és hátrányos közösség esetében az életmódjuk azon elemei, amelyek egyértelmű értéket képviselnek, amelyek értéktöbbletet adnak hozzá az társadalom egészének működéséhez, az életmódjuk mely elemei jelentenek erőforrást a társadalom egésze számára, esetleg követendő példát a többségi társadalom tagjai számára. A hagyományos roma életmód, életvilág, kultúra több eleme jelent értéket a társadalom egésze számára. Ezek elismerése mentén is lehetséges a motiváció fokozása és fenntartása a társadalmi együttműködésre. Ezen értékelemek támogatása is kiemelt feladat a jövőben.

Az *EFOP-1.6.3-17-2017-00015* kódszámú *Megeyi szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan – Jász-Nagykun-Szolnok megye* című projekt létrejöttét is az a fő gondolat segítette elő, hogy az majd az eredményes társadalmi felzárkózáshoz az **alsóbb szinteken kínáljon egyeztetési és együttműködési lehetőségeket**. A pályázati felhívásba bevont 18 önálló projekt ebből adódóan lett a megyei önkormányzatok koordinálásával megvalósuló, a megyei, járási és helyi szintű nehézségekre válaszokat adni kívánó fejlesztési kezdeményezés. Azaz, abban

kívánt segítséget nyújtani elsősorban maga a pályázati felhívás, **hogy a társadalmi felzárkózásban érintett helyi, járási és megyei aktorok a korábbiaknál szélesebb körben, mélyebben és eredményesebben működjenek együtt egymással** ahhoz, hogy az általuk képviselt, illetve, a pályázati felhívás által kiemelten kezelt, és a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában nevesített célcsoportok nehézségeire jó megoldások, hosszú távon is fenntartható eredményeket kínáló együttműködések jöjjenek létre a megyékben. A megyei szinten koordinált együttműködések az eredeti elképzelések szerint az origóját jelenthetik az eredményes társadalmi felzárkózásnak.

Az elmúlt években bebizonyosodott, hogy **a különböző stakeholderok együttműködése jó eséllyel növeli egy-egy sérülékeny csoport felzárkózási esélyeit** az általuk együttesen megvalósítható, egyre jobb minőségben kidolgozott és megvalósuló szakmai programok révén. Ugyanakkor az is igaz, hogy miközben soha korábban nem látott együttműködés figyelhető meg az idősek, a fogyatékkal élők, vagy a roma és mélyszegénységben élők segítése érdekében, aközben folyamatosan születnek olyan egyedi megoldások is, amelyekről az elindulásukat követően egészen sokáig nem is nagyon lesz tudomásuk a szakpolitika alakításáért felelős járási vagy megyei szakembereknek. Ez viszont azzal jár, hogy így ezek az innovációk, új ötletek kisebb hatáskörrel tudnak csak segíteni, és akkor is elsősorban a helyi szintű közösségekben. Ezek **az úgynevezett „rejtett jó gyakorlatok” mindenképpen megérdemlik, hogy szélesebb figyelem kísérje őket**, illetve az egyes innovációk sok más településen is segítséget tudnának nyújtani, ha azokon is megjelenhetnének és ott multiplifikálhatók lennének.

Az országos pályázati felhívás minden megyében egyértelmű célnak tekintette, hogy a projektidőszak végére:

- a meglévő megyei együttműködések megerősítése,
- a még csak formálódókat biztossá tegye,
- miközben számos új közreműködést, együttműködést is szeretett volna létrehozni,
- illetve a legfontosabb szakmai megoldásokat a lehető legszélesebb körben szeretne volna megismertetni.

A **Megyei Esélyteremtési Paktum** a pályázati felhívás egyik legfontosabb kimeneti elemeként került meghatározásra: a 36 hónapnyi projektidőszak végére keretbe kívánja foglalni, hogy hogyan lenne a leginkább kívánatos együttműködniük a különböző partnereknek és a társadalmi felzárkózásban érintett szereplőknek egy adott megyében, és hogy milyen jó programok, jó kezdeményezések, jó gyakorlatok megerősítését, továbbvitelét kellene együttesen segíteniük a jövőben.

Sajnálatos kötelességünk megemlíteni, hogy a szakmai munkát a pandémia során – ahogyan az ország egészében – számos nehézség hátráltatta, és túl azon, hogy a Covid 19–koronavírus járvány egy időre fel is függesztette a projekt megvalósítását, sajnos valós veszteséget is okozott: Molnárné Hermann Zsófiát, a sikeres megvalósításért a projekt kezdetétől fogva mindent elkövető szakmai munkatársunkat 2021 tavaszán elragadta a betegség. A projekt szakmai sikeressége nem lenne értelmezhető az általa előkészített és megvalósított feladatok nélkül, ezért kiemelt köszönettel tartozik érte minden projektmegvalósító munkatárs és bevont aktor.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyében megvalósuló EFOP 1.6.3-as projekt teljesítése során több önálló szakaszt is meg kell, hogy különböztessünk egymástól. Ezek egy-egy időszakban egymással legalább részben párhuzamosan valósultak meg, illetve folyamatosan kiegészítették egymást, több elem is a másikra épült. Létrejöttük, megvalósulásuk időbelisége alapján a következő szakaszok és elemek különíthetők el:

1. A **Megyei Felzárkózási Fórum** (MFF) egy olyan szakmapolitikai testület, amelybe a pályázati felhívás elvárásai mentén volt szükséges szakmai és képviselői szereplőket kiválasztani és felkérni közvetlenül a projekt indulásakor. A fórumra egyfajta szakmai koordináló és döntéshozói testületként kellett erre a csoportra tekinteni, amelynek tagjai rendszeresen találkoznak egymással, és amelynek jóváhagyása szükséges ahhoz, hogy a projekt egyes elemei elnyerjék végső formájukat.
2. **Szolgáltatási Út Térkép** (SZÚT) címmel elkészült egy szakmai tanulmány, amely a társadalmi felzárkózás szempontjából fontos szolgáltatási hiányokat mérte fel járási szinten és az összes település vonatkozásában. Ez a tanulmány a korábbi Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek), valamint a hely és térségi aktorokkal folytatott egyeztetések alapján készült el, és kellő részletességgel ad számot arról, hogy az egyes községek és városok milyen fejlesztésekre szorulnak a jövőben ahhoz, hogy a társadalmi felzárkózás a korábbiaknál eredményesebb lehessen.
3. A **Közösségi Együttműködést Erősítő Rendezvények** (KEER) olyan találkozási alkalmak, amelyek lehetőséget adtak arra, hogy az egyes aktorok helyi szinteken rendszeres időközönként találkozhassanak a különböző célcsoportok tagjaival, hogy ezzel is erősítsék a helyi és térségi szintű együttműködéseket a helyben élők körében is. Célja, hogy civil szervezetek, hivatalos szereplők és magánszemélyek közösen vállaljanak feladatokat a jövőben, és megerősítse, fejlessze az egészen alsó szintekről érkező kezdeményezéseket, együttműködéseket.
4. A **Munkacsoport ülések** (MCS) néven olyan szakmai találkozások voltak, ahol a projektbe bevont célcsoportok érdekeit képviselő szereplők és a különböző aktorok a különböző célcsoportok témakörök mentén saját szakmai javaslatokat, saját felvetéseket vitattak meg és dolgoztak ki. Ez a találkozási és együttműködési lehetőség azt kínálta fel, hogy egészen a részletekbe menőkig tudjanak érdemben bevont szereplők egyeztetni és együttműködéseket generálni.
5. A **Megyei Esélyteremtési Paktum** (MEP) egy olyan összefoglaló, illetve iránymutatással ellátott összegző dokumentum, amely a fenti szakmai produktumok alapján a pályázati felhívásban megfogalmazott megyei szintű együttműködések megerősítését együttműködési megállapodásokkal érdemben segíti. A MEP célja egyfajta sorvezetőként, hogy az abban foglaltak alapján a megyei társadalmi felzárkózási folyamatok minden korábbinál szélesebb körben és eredményesebben valósulhassanak meg a jövőben, kiemelt célnak tekintve azt is, hogy egyes helyi jó gyakorlatok megyei szinten is megjelenjenek és eredményesek legyenek. A MEP létrejöttéhez a fentiekben ismertetett projektelemek mellett forrást jelentettek azok az egyéni és csoportos interjúk, amelyeket a megyei közgyűlési hivatal és a megyei területfejlesztési ügynökség munkatársai valósítottak meg a Diversitas Központ munkatársaival együttesen.

6. **Tanulmány a Lokális Horizontális Felzárkózási Szempontokról (LHFSZ).** A fenti szakmai tartalmakat egészítette ki a projektfolyamat utolsó fázisában elkészült szakmai anyag Baginé Gavaldik Livia (szakértő, Jászladányi Család és Gyermekvédelmi Központ) vezetésével

Az alábbiakban a Megyei Esélyteremtési Paktum érdemi szakmai tartalma és három különálló része kerül ismertetésre:

I. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei társadalmi felzárkózás előmozdításához szükséges szakmai előkészítői munka

Az I. rész magának a szakmai munkának az ismertetése, amelyben ismertetjük az alkalmazott vizsgálati módszertant és a várható eredményeket, valamint a szakmai szereplők közötti együttműködések jellemzőit a megyei társadalmi felzárkózás dimenzióján belül 2021 augusztusában. Egyes jó és rossz gyakorlatok is bemutatásra kerülnek – utóbbiak beazonosítás nélkül – kimondottan azzal a céllal, hogy az egyes együttműködő partnerek a jövőben minden kövessenek el azért, hogy a követni érdemes kezdeményezések széles körben megismerhetők legyenek, és a korábbi rossz döntések vagy rossz tervezés és megvalósítás során megtapasztalt hibák pedig lehetőség szerint ne forduljanak elő a jövőben. A fejezet az ideális együttműködés jellemzőit éppúgy összegyűjti, mint a Szolgáltatási Út Térképből levonható tanulságokat.

II. A társadalmi felzárkózásban érintett aktorok meglátásai, szakmai inputjai

A MEP elkészítésének fontos eleme volt az, hogy az egyes szereplők véleményét, meglátásait megismerhessük arról, hogy ők miként vélekednek a szükséges szakmai együttműködésekről és az azokba bevonható további szereplőkről. Ehhez a fókuszcsoporthoz és egyéni mélyinterjúk kínáltak rengeteg inputot, amelyeket a II. részben összegzünk, és összegyűjtöttük a megyei felzárkózási jó és rossz gyakorlatokat is.

III. Az egyes járások együttműködéseinek fontossági és hajlandósági indexe

A III. fejezetben egy olyan indexálást ismertetünk, amely képet ad arról, hogy az adott térségekben mennyire szükséges a jó és eredményes együttműködés az egyes felek között, illetve, hogy az egyes benyomások, szakmai inputok alapján ehhez milyen hajlandóság volt felfedezhető az egyes járások szereplői között általánosan, azaz anélkül, hogy közülük bármelyik is nevesítve, és ezáltal minősítve legyen. Ugyanakkor fontos, hogy legyen egy kezdeti, a mostani állapotot jellemző értékadás, amely a következő időkben a fejleszhető és sikeressé tehető együttműködések révén biztosan magasabb is lehet majd.

IV. Javaslatok az eredményesebb együttműködésekért a társadalmi felzárkózás sikeres előmozdítása érdekében

A IV. fejezetben a sikeres szakma együttműködések előmozdítására tett új, egyértelmű és konkrét javaslatokat fogalmazunk meg, többek között pl. az együttműködési mentorok

intézményének bevezetését, a témakörönkénti fókuszcsoporthoz létrehozását, a digitális együttműködést, vagy az Év együttműködése díj megalapítását.

V. Együttműködések Tára

A V. rész gyakorlatilag a Megyei Esélyteremtési Paktum (MEP) legfontosabb része, benne azokkal az együttműködési megállapodásokkal, amelyekben az egyes szereplők általánosnak és konkrét vállalásokat tesznek. A megállapodások javasolt bírák megállapodások lesznek mindaddig, amíg a Megyei Felzárkózási Fórum el nem fogadja azokat, illetve az azokba felkérni kívánt szereplők bele nem egyeznek abba, hogy részesei lesznek annak.

VI. Mellékletek

A VI. rész azoknak a formanyomtatványoknak, kérdőíveknek, médiamegjelenéseknek, közszolgáltatási hiánytérképeknek és egyéb tapasztalásoknak a gyűjteménye, amelyek segítették a MEP elkészülését.

I. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei társadalmi felzárkózás előmozdításához szükséges szakmai előkészítői munka ismertetése és általános ismérvek

E fejezet a következők összefoglalója a társadalmi felzárkózás témakörében:

- az ideális együttműködés szakmai és formai keretei,
- a szükséges együttműködésekhez elvárható feltételek feltérképezésének módja,
- jó és rossz gyakorlatok,
- az együttműködések jellemzői.

Az együttműködések kétféle szempontból vizsgáltunk, melyek mentén járásonként meghatároztuk az **együttműködések fontossági és hajlandósági indexét**. Az előbbi mutató a Szolgáltatási Térkép megállapításait is alapul véve arra mutat rá, hogy mennyire szükséges az adott térségben az, hogy eredményes együttműködések jöjjenek létre, míg az utóbbi mutató az elmúlt időszak során az egyes szereplők összértékben meghatározható együttműködési nyitottságát, hajlandóságát, aktivitását jellemzi.

Egyik mutató meghatározása sem történhet teljesen objektív módon, értékük mégis komoly jelzésértékkel bír, hogy a jövőben mennyire lesz kulcsfontosságú, hogy az egyes szereplők a korábbiaknál többet, jobban és esetleg másképpen is vállaljanak az együttműködések terén.

1. Az ideális együttműködés jellemzői

a. Partnerség

Amikor a társadalmi felzárkózás kapcsán szóba kerül az *együttműködés*, akkor jobb-rosszabb közös feladatvégzést szoktunk általában magunk előtt állni, amelyben egyes szereplők azért dolgoznak együtt más szereplővel vagy szereplőkkel, mert azt remélik, hogy közösen képesek lehetnek jobban és eredményesebben teljesíteni olyan célokat, amelyek elméletben mindannyiuk számára célokat jelentenek. Lehetséges, hogy vannak, akik szerint a partnerség kifejezés egyfajta eufemizmus ebben az esetben, mi magunk viszont úgy véljük, hogy meg kell adni a közös munka során az együttműködő felek mindegyikének a szükséges tiszteletet, és ehhez a partnerségnek a lehető legtöbbször és legegységesebben kell felbukkannia a különböző kommunikációkban. Többféle méretű, illetve nem azonos erőforrásokkal, társadalmi és politikai elismertséggel, illetve mindezek folyamánként nem ugyanolyan befolyással bíró szereplők közös munkájában el kell kerülni azt, hogy a „kisebbség” tartson a „nagybaktól”, és ezért ne merjenek ugyanolyan mértékben a részesei lenni a különböző feladatoknak, mint azok, akik talán könnyebben érnek el eredményeket az előzőekben felsorolt jellemzőik okán. Azaz, **a partnerségnek mentesnek kell lennie attól, hogy abban bármilyen alá- vagy fölérendeltségi viszony, illetve annak akár csak az árnya is megjelenjen.**

b. Közös érdek

Nagyon szükséges továbbá az is, hogy a szervezetek egyéni érdekei találkozzanak a szervezetek közös érdekeivel, amelyekkel az általuk segíteni kívánt célcsoportok tagjait lehetnek képesek támogatni. Azaz, el kell érni, hogy mindenképpen szülessenek olyan közös érdekek, amelyek alá behelyezhetők lehetnek majd az egyes szervezetek érdekei. Ha ez megteremthető, akkor azzal minden aktor könnyen tud azonosulni, és megteremthető lesz az elégedettség, amely hosszútávon szavatolhatja a sikeres közös munkát. A magasabb szintre helyezett közös érdeket viszont fontos lenne, hogy **együttesen határozzák a felek**, akár azokban az esetekben is, amikor az elérendő magasabb rendű cél érdekében az egyik aktor dominánsabbnak, meghatározóbbnak tűnik, mint a másik, vagy a többiek – de ezeket lehet kezelni, ezekre fel lehet készülni.

c. Kezdeményezés

Tanácsos kijelölni az együttműködésekben egy úgynevezett **zászlóshajó szereplő** is, aki húzza, viszi magával a többieket. Ilyen esetekben viszont arra is figyelni kell, hogy a prioritásként kezelt közös célt úgy kell meghatározni, hogy minden stakeholder megtalálja azt, hogy ahhoz ő mivel tud hozzájárulni, és hogy milyen olyan saját egyéni érdeke van (vagy lenne megteremthető), amely abból szintén érvényre juthat. Amennyiben ez nem történik meg, akkor következik be, hogy egyes aktorok idegennek érzik magukat az olyan létező partnerségi viszonyokban, amelyekre önszántukból jelentkeztek ők maguk is, de üres maradt a felelősségük, a hozzáadható értékük és a remélt saját érdekeiknek a dimenziója. Ez azért nagyon veszélyes, mert az ilyen együttműködés-idegen aktorok névleg részei a közös munkának, és akár számítanának is rájuk a többiek, de ha a gyakorlatban ez nem érvényesül, akkor azzal ők maguk nem hogy segítik, de egyenesen **gyengítik a sikeres kooperációt** a különböző szereplők között.

d. Generálás

Mindezek mellett, ha az ideális együttműködést próbáljuk meghatározni, beszélni kell arról a helyzetről is, amelyben gyakorlatilag nincsenek meg azok a további szereplők, akik kellenének ahhoz, hogy valódi együttműködések jöjjenek létre, vagy nincsenek elegendően. Ezek az úgynevezett **partnerség-sivár helyzetek**, amelyekben azért, hogy eredmények legyenek elérhetők, gyakorlatilag meg kell teremteni a hiányzó partnereket. Ehhez egyrészt szemléletmódot kell változtatni sokakban, illetve el kell oda jutni, hogy egyes területeken megjelenjenek azok, akik partnerként, együttműködőként lennének majd a jövőben azonosíthatók. Konkrét példaként említve szóba kell, hogy hozzuk azt a jelenséget, hogy a fogyatékkal élők problémáira a többségi társadalom szinte teljes része úgy tekint, hogy azoknak a megoldására ebből a célcsoportból kerüljenek ki elsősorban az aktorok, miközben, ha több szereplő lenne akár a nem fogyatékkal élők közösségéből is, akkor több és jobb eredmény elérésére nyílna esély. Ugyanígy felvetendő, hogy ha a roma nők jogaival nem kíván senki foglalkozni, akkor nagyon nehéz lesz olyan fejlesztéseket megvalósítani, amely ezen a területen belül kíván eredményeket felmutatni, hiszen gyakorlatilag nincsenek olyan szereplők – vagy nem elegendő számban – akik egymással együttműködve eredményesek lehetnének. Ez utóbbi témakör egyértelműen súlyos nehézségekkel kísért Jász-Nagykun-Szolnok megyében, de a roma nők közösségén belül nem várható el, hogy önmagukat

önérőből megszervezve létrehozzanak érdekérvényesítésre, szakmai feladatokra alkalmas szervezeteket, ezekben külső segítséget kell adni a számukra.

Egyfajta szakmai megállapításnak kell tekinteni azt, hogy együttműködő partnerek „megteremtésére” három esetben van szükség:

- abban az esetben, ha egyáltalán nincsenek olyanok, akikkel együtt lehetne működni,
- akkor, amikor vannak ugyan, de nem elegendő számban,
- illetve olyankor, amikor csak papíron léteznek, de a gyakorlatban nem képesek hozzáadott értéket kínálni a szükséges közös szakmai munkához.

2. A Szolgáltatási Út Térkép tanulságai, következtetései

a. Kevés aktív együttműködő

A 2020 tavaszán elkészült megyei Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT) legfőbb tanulságai alapján sajnos ki kell mondani, hogy az elmúlt évek során **a valódi, eredményes partnerséghez szükséges szereplők száma csökkent**. Pontosabban azon aktorok száma csökkent, akik valóban számításba vehetők lennének ahhoz, hogy az együttműködésük révén eredményes társadalmi felzárkózási folyamatok menjenek végbe.

A SZÚT leginkább azokat a közszolgáltatás-hiányokat mérte fel, amelyekhez pótolni szükséges a hiányzó szakembereket, valamint a szakmai tudást elsősorban a humán típusú fejlesztésekhez. Ha ezek a szereplők eleve elfogytak az elmúlt évek során, vagy olyan mértékben csökkent a számuk, hogy nem tudja érdemben szolgálni a társadalmi felzárkózást, akkor meg kell tenni azt a megállapítást, hogy 2021 augusztusában mindenképpen fejleszteni, növelni szükséges azoknak a szereplőknek a számát, akik a szükséges partnerek lennének vonhatók. Azaz, a most rendelkezésre álló bevonható szereplők száma nem elégséges ahhoz, hogy eredményes társadalmi felzárkózás mehessen végbe.

b. A társadalmi felzárkózás gazdasági alapú megközelítése

Szükséges egy újabb nagyon fontos megállapítást tenni, amelyre részben már a SZÚT megállapításai is vonatkoztak: A sikeresnek tekinthető társadalmi felzárkózásnak **elsősorban gazdasági alapúnak kell lennie**, és a lehető legszélesebb körben lenne szükséges megtalálni azokat a piaci szereplőket, akik szintén bevonhatók a legfontosabb feladatokba, leginkább azért, mert az elmúlt évek bebizonyították, hogy ez az ő érdekük is immár.

Ez az a terület, amelyen belül Jász-Nagykun-Szolnok megyében azonnal szükséges lenne azon szereplők együttműködését előmozdítani, amelyek valódi formálói lehetnek az oktatásnak (azon belül is kiemelten a közoktatásnak és a szakképzésnek), a munkaerőpiaci folyamatoknak, a kisvállalkozásfejlesztési törekvéseknek, valamint a nők, nyugdíj előtt álló idősök a megváltozott munkaképességűek, valamint a fogyatékkal élők munkavállalási esélyeit növelni képes kezdeményezéseknek. A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás az a típusú előre lépési keretrendszer, **amely gyakorlatilag önmagában is képes lehet a sikeres előrehaladásra**, hiszen a piaci alapú elvárásokra adható jó válaszok ugyan könnyebben

érvényesíthetők az állami, térségi döntéshozói rendszerek támogatásával, de nem feltételük mindenáron.

Itt leginkább az alábbi szereplők megjelenése és összehangolt közös feladatvállalása lenne indokolt:

- Tankerületi Központok
- Szakképzési Centrumok (Jászberényi-, Szolnoki és Karcagi)
- Képzőcégek
- Kormányhivatalok
- Munkavállalói érdekképviselők
- Munkaadói Szövetségek, formális együttműködések
- Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

c. Az együttműködések elmélyítése

A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás dimenzióján túl viszont azt is látni, hogy a SZÚT élesen rámutatott arra, hogy az alapszolgáltatások (közfeladatok) ellátásának a biztosítása viszont csakis úgy lehet teljes, illetve eleve csakis akkor lehetséges a fejlesztése, ha abban az állami és térségi döntéshozói rendszerek aktív szerepet és **minden korábbinál kiemelkedőbb együttműködést vállalnak**. Itt leginkább az oktatási, egészségügyi és szociális területeken lenne szükséges az együttműködések révén eredményeket felmutatni, és ezekhez elsősorban az alábbi szereplők megegyezése és együttműködése lenne szükséges:

- Települési önkormányzatok
- Nemzetiségi önkormányzatok
- Család- és gyermekvédelmi szolgálatok
- Védőnői Szakszolgálatok
- Kórházi és járóbeteg-ellátást biztosító szereplők
- Háziorvosi szolgáltatásokat kínáló aktorok
- Tankerületek
- Közösségi közlekedési szolgáltatásokat kínáló szereplők

d. Az együttműködések szélesítése

Új dimenzióként a partnerségi viszonyokba a klasszikus ágazati szereplők, és a fentiekben említett gazdasági aktorok mellett **meg kellene próbálni bevonni a sport és a kultúra érdemi képviselőit is megyei szinteken**, akikkel kiegészítve valóban egy széles körű együttműködői kör lenne megteremthető. Az alábbi szereplők bevonása indokolt:

- Megyei sportszövetségek
- Önálló sportegyesületek
- Közművelődési intézmények – az ő érdemi bevonásukra javaslatunk szerint megyei szinten 2022 tavaszán kerülne sor, azt követően, hogy egy javasolt 2021 év végi felmérés képed adhat arról, hogy milyen formában tudnának az MEP-ben szereplő megállapodásokhoz csatlakozni, vagy teljesen új típusú együttműködések javasolni. Ebben a dimenzióban elsősorban könyvtárak, települési önkormányzatok által működtetett közösségi házak, vagy éppen olyan önálló jogi személyiségnek

jelenhetnek majd meg, amelyek érdemi formálói, alakítói a kultúrának, közművelődésnek, és a kisebb színjátszó körök ugyanúgy megjelenhetnek itt, mint a népi kultúrát akár évtizedek óta sikeresen megélő és bemutató együttesek, egyesületek, közösségi rendezvényszervezők.

A fenti önálló dimenziók alkalmasak arra, hogy a társadalmi felzárkózáshoz szükséges folyamatokhoz az azokban lévő szereplők együttműködése révén megfelelő kereteket biztosítson – ezen szereplők lesznek a MEP együttműködésre javasolt tagjai az Együttműködések téra elnevezésű fejezetben is. Az önálló együttműködési dimenziók értelmezése természetesen még újszerűnek tűnhet, szakmailag viszont indokolt az a fajta megkülönböztetés, amely alapján a legtöbb szereplő meg tudja találni azt, hogy milyen területen, milyen témakörökben és hogyan tudna másokkal együttműködni. Ez a különbségtétel arra is alkalmas, hogy a felelősséget is különbözőképpen értelmezzék az egyes aktorok, és könnyen tudják az magukra vonatkoztatni. Az alábbi táblázat a járások szintjén is értelmezi a felmérés során szerzett tapasztalatokat területi és a fenti témakörönkénti bontás alapján.

Vitathatatlan, hogy a Szolgáltatási Út Térkép alapján az együttműködési dimenziók más-más mértékben lehetnek fontos az egyes járásokban.

Az indexálás 1-től 5-ig terjedő skálán helyezi el a fontosságot:

- az 1-es érték jelentése: „a legkevésbé indokolt”,
- az 5-ös érték jelentése: a leginkább indokolt”

Járás	Gazdasági alapú társadalmi felzárkózáshoz szükséges együttműködések fejlesztésének fontossági mutatója	Alapszolgáltatásokhoz, közfeladatellátáshoz szükséges együttműködések fejlesztésének fontossági mutatója	Sportban és közművelődésben megteremthető együttműködések fejlesztésének fontossági mutatója
Jászapáti járás	5	5	3
Jászberényi járás	4	4	4
Karcagi járás	5	4	4
Kunhegyesi járás	5	5	3
Kunszentmártoni járás	5	4	3
Mezőtúri járás	4	4	4
Szolnoki járás	5	3	5
Tiszafüredi járás	4	4	4
Törökszentmiklósi járás	5	4	4

Az újszerű, hármass felosztás alkalmas lehet arra, hogy elősegítse olyan szereplők bevonását, amelyek korábban nem látták egyértelműen át azt, hogy ők maguk milyen formában lennének képesek másokkal együttműködve segíteni a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi felzárkózását. Reméljük, hogy ez a szemléletmód meg tud erősödni a jövőben és egyre többen tudják előmozdítani azt, hogy pl. egy sportegyesület is részese legyen ezeknek a feladatoknak.

Az Együtműködések tára elnevezésű fejezetben konkrét javaslatok is szerepelnek ezzel kapcsolatosan.

II. A társadalmi felzárkózásban érintett aktorok meglátása, szakmai inputjai

1. Fókuszcsoportos interjúk tanulságai és következtetései

A szokásos csoportdinamikák tapasztalatai alapján fontos megállapítani azt, hogy csoportosan megkérdezve, illetve más aktorokkal egyszerre, együttesen motiválva sok szereplő vállalja fel bátran, hogy nyitott és elkötelezett szinte bármilyen együttműködésre, sőt, sokkal lelkesebbnek is érzi (illetve mutatja) magát, mint általában az jellemző lehetne rájuk. Ennek a jelenségnek a háttérében leginkább az áll, hogy ilyen helyzetekben a másik aktorok által felmutatott képességek, tulajdonságok és tapasztalatok (amelyek sok esetben ideálisnak tetsző fényben vannak feltüntetve) lelkesedést és biztatást adnak másoknak. Abból adódóan, hogy a szervezetek is emberekből, individuumokból állnak, a szubjektív reakciók ilyenkor nehezen szoríthatók háttérbe, azaz emberek látnak embereket (illetve emberek csoportja által képviselt szervezeteket), amire pedig sokszor valóban túlságosan is megelőlegezett bizalommal reagálhatnak sokan, illetve sokak számára fontos, hogy önmagukat, illetve az általuk képviselt szervezetet a lehető legjobb oldaláról mutassák meg. Ez pedig egyfajta öngerjesztő folyamatként oda vezethet, hogy mindenki egy kicsit szebbnek, jobbnak, sikeresebbnek próbálja bemutatni és láttatni magát, illetve a szervezetét, amitől a többiekben az átlagosnál is több bizakodás ébredhet arra vonatkozóan, hogy érdemes megpróbálni a közös munkát.

Ez meglehetősen egyértelműen jellemzi a fókuszcsoportos interjúk többségét ugyanúgy, mint azokat a szakmai konferenciákat, amelyeknek a végén a résztvevők megpróbálnak a jövőre nézve közös vállalásokat tenni. Ebben sincsen semmi meglepő, a szakmai egyeztetések végén a résztvevők szeretnék úgy érezni, hogy a munkájuk általában véve értékes, az egyeztetésen felmutatott szakmai teljesítményük pedig alkalmas arra, hogy azt mások értékeljék, és azt valamilyen későbbi közös együttműködésben fel is kínálhassák. Mindez azért is fontos, hogy szóba kerüljön, mert a csoportokban lezajlott egyeztetéseken túl az egyéni megbeszéléseken elhangzó vélemények már sokkal kevesebb bizalomról és lelkesedésről szóltak más szereplők irányába. Ennek természetesen számos oka lehet: szakmai féltékenység ugyanúgy, mint korábban megélt rossz tapasztalat, vagy csak rossz híre egy-egy szereplőnek, amely szintén lehet indokolt, vagy éppen mesterségesen gerjesztett.

A MEP elkészítésének fontos eleme volt az, hogy az egyes szereplők véleményét, meglátásait megismerhessük arról, hogy ők miként vélekednek a szükséges szakmai együttműködésekről és az azokba bevonható további szereplőkről. Az első, 7 csoport részvételével megtartott Fókuszcsoportos Interjúk (időpont és helyszín: 2021. augusztus 9, Szolnok) során az alábbi fontos megállapítások születtek:

1. A szakmai együttműködések szükségesek, de fontos lenne, hogy ne általános célok, hanem egyre speciálisabb, egyre részletesebben meghatározott célokat akarjanak elérni az egyes szereplők;
2. Nagy szükség lenne az együttműködések belső minőségbiztosítására, ami azt jelenti, hogy az együttműködésekben résztvevő szereplőket folyamatosan és ugyanolyan mértékben lenne szükséges alkalmassá tenni a közös munkára;

3. Kiemelt fontossága lenne annak, hogy minden egyes együttműködés úgy épüljön fel, úgy kerüljön meghatározásra, hogy a szereplők mindegyike tisztában van azzal, hogy mekkora értéket képes a közösbe beletenni, és hogy milyen mértékű felelősséget várhatnak el tőle majd a továbbiakban;
4. Fontos a kitűzött célhoz igazítani a partnerségbe bevonható szereplők számát. Ha ez alacsonyabb vagy magasabb, mint az indokolt lenne, akkor a partnerség nem tud ideális és eredményes lenni;
5. Kudarok esetén, vagy nehézkes szakmai előrehaladáskor egyértelműen megromlanak az együttműködés esélyei, illetve előfordulhat, hogy egyfajta mediációra is szükség lehet az egyes felek között. Ennek ma még nincsen kiforrott szakmai gyakorlata Magyarországon, de a jövőben ez akár indokolt is lehet majd.
6. El kell kerülni azt, hogy amikor egy sikeres együttműködés eredményei megjelennek a nyilvánosságban, akkor az együttműködés bármelyik szereplője is háttérbe szoruljon, hiszen ezzel úgy érezheti, a beletett erőfeszítéseit követően érdemtelenül kimarad a nyilvánosság előtti szakmai elismertségből.

Mindezek a megállapítások arra utalnak, hogy elméletben mindenki nyitott az együttműködésre és nyilvánosság előtt is örömmel vállalják fel, hogy ilyenek részesei akarnak lenni. Ugyanakkor vannak egészséges félelmek, amelyek viszont lehetséges, hogy túlságosan is óvatossá tesznek egyes szereplőket. A belső szervezetfejlesztések során is alkalmazott konstruktív belső presszió eredményes feladatvégzést kínálhat, és ennek a megközelítésnek lehet relevanciája a különböző szereplők sikeres együttműködésében is. Azaz, **mesterségesen (értsd: kis rásegítéssel) is fenntartható egy olyan állapot, amelyben az együttműködések fontossága megkérdőjelezhetetlenné tehető**, sőt, maguk a résztvevő aktorok is úgy ítélik meg, hogy a lehető legjobb teljesítményt kell nyújtaniuk, ugyanakkor lehetséges, hogy szükség lenne egyfajta folyamatos külső nyomásra, elvárások folyamatos megfogalmazására is, ami pedig egyenletes jó teljesítményre sarkallhatja őket. Gyakorlatilag meg kellene teremteni az **együttműködés-mentorok, vagy együttműködés-revizorok tisztségét**, akik olyan személyek lennének, akik segítik az együttműködésre lépett szereplőket abban, hogy megtartsák az elköteleződésüket, és folyamatosan jól akarjanak teljesíteni. Sportból származó példát hozva olyan személyi edzőkre lenne szükség, akik nem engedik lankadni az együttműködésekben a jó szakmai teljesítményt egyik résztvevő esetében sem.

Konkrét javaslat, hogy a jövőben szükséges megteremteni annak a feltételeit, ilyen típusú szakmai támogatást akár maga a területfejlesztési ügynökség, vagy akár a megyei önkormányzat hivatala képes legyen biztosítani az együttműködő szereplők számára. Ha lesz a pályázati felhívásnak egy újabb fordulója és a projekt-tevékenységek folytatódhatnak, akkor lehetséges, hogy érdemes lenne valóban előmozdítani ilyen szakmai támogatás biztosítását, illetve keresni annak a lehetőségét, hogy egyes megyei szinteken meghatározott projekteknél (pl. TOP PLUSZ-típusú projektek esetén) akár bele is építeni a tervezett fejlesztés megvalósítási keretrendszerébe ilyen formában azt a szakmai garanciát, amellyel az együttműködések hosszan és magas minőségben lennének fenntarthatók.

A Fókuszcsoporthoz tartozó interjúkban a résztvevők többsége lelkesen és aktívan vett részt, és hiánypótló volt az azonos témakörökben dolgozók számára – hiába dolgoznak ugyanazon a területen és ugyanabban a megyében –, mert esetleg csak most találkoztak először, vagy

hosszú idő után újra. Ez azt jelenti, hogy indokoltnak tűnik további fókuszcsoportos interjúk megszervezése majd a továbbiakban is.

Az előzőek egyfajta ellenpólusaként a fókuszcsoportos interjúk tanulsága volt az is, hogy számos szereplő csakis a saját tématerületén belül tudja értelmezni a társadalmi felzárkózásban tőle elvárható feladatokat, és más területek szereplőivel együtt gondolkodva sem képes kilépni ezekből. Itt konkrét javaslatként megfogalmazható az a felvetés, hogy a megyei társadalmi felzárkózásban érintett különböző szereplőknek kellene találkozniuk tőlük teljesen témaidegen beavatkozási feladatokkal és együttműködésekkel is, ami abban segíthetne, hogy korábban soha nem látott, fel nem vetett, el sem képzelt együttműködési ötletek is megjelenhetnek, amik valóban innovációt kínálhatnak. Ehhez viszont ki kell emelni időnként ezeket a szereplőket a saját közegükből.

2. Egyéni interjúk tanulságai és következtetései

A csoportos interjúkat követő egyéni interjúk mélyebb, talán kissé őszintébb, de egyben kevésbé lelkes hozzáállást kínáltak a MEP elkészítésébe bevont szereplőkkel, mint a csoportos formában történt vélemények megfogalmazásakor. Erre a különbségre mindenképpen figyelni lenne szükséges, mert idejekorán rávilágíthat arra, hogy az együttműködések mennyire állhatnak szilárd talajokon. A látványos, akár mások előtt is nyilvánosan (pl. egy konferencián vagy szélesebb körű szakmai egyeztetésen) kezdeményezett együttműködési megállapodásokról a bevont felek között a későbbiekben egymás közt kiderülhet, hogy nem is olyan mély elköteleződésről tanúskodnak, és ha ez így alakul, akkor azt bármelyik fél komoly csalódásként élheti meg. E körülmény figyelembevételével is szerveztük meg a Felzárkózási Fórum és az egyes munkacsoport tagok közös munkájára épülő első közös és sikeres fókuszcsoportos interjúkra felépített együttműködést, amelyet majd joggyakorlatként kívánunk használni a jövőben.

Ezzel szemben biztosan erős alapokon állhatnak azok a közreműködések, amelyekben az egyes felek egyénileg fordulnak egymáshoz, és mind a kezdeményező fél, mind a fogadó fél könnyebben fejezheti ki saját egyéni elkötelezettségét, érdeklődését, mint olyankor, amikor egy nyilvánosabb közegben egyfajta elvárásként fogalmazódik meg ez velük szemben.

A megkérdezett aktorok az egyéni interjúk során elméletben bárkivel hajlandók a saját szakterületükön belül együttműködni, ugyanakkor konkrét szereplők megnevezésekor már kevésbé volt érezhető a nyitottság, vagy csak egy néhány szereplő irányába. Ennek megváltoztatása fontos lenne a jövőben, de csakis akkor lehet eredményesen módosítani ezen, ha célzottan próbálunk meg tenni azért, hogy növekedjen az együttműködési bizalom a meglévő szereplők iránt, vagy olyan új aktorok jelennek meg, akik felé több nyitottság mutatható fel. Ezt akár úgynevezett „együttműködést segítő edzőtáborok” is segíthetik, amelyek kisebb volumenű, de nagy eséllyel biztos sikereket kínálni képes akciószerű együttműködésekre kínálhatnak esélyt. Fontos megemlíteni az általunk csak **„együttműködési viszonyosság”** elvének megnevezett relációt az egyes szereplők között, ami arra a jelenségre utal, hogy ha egy adott szereplő sikeresen kér fel egy másik szereplőt az együttműködésre, és hogyha azt a felkért aktor kellően értékesnek élte meg, akkor egy következő alkalommal – amikor neki lesz lehetősége partnert bevonnia –, akkor örömmel kínálja fel ő is az együttműködés lehetőségét. Az ilyen helyzetek, ilyen viszonyok alkalmasak

a leginkább arra, hogy egyes szereplők **hosszú távra és kellő mélységben találjanak együttműködési hajlandóságot más szereplők irányába**, és ez magas színvonalú feladatvégzést kínál mindenki számára.

Az is kiderült az egyéni interjúk során, hogy **szinte minden szereplőnek volt már rossz tapasztalata más szereplőkkel való együttműködésekben**, és ezek sok esetben egészen hosszan vonták meg a bizalmat a más aktorokkal való szorosabb együttműködéstől egy darabig. Azaz, vannak időszakok, amikor az egyes szereplőkben a korábbi rossz tapasztalatok következményeként megerősödik annak a gondolata, hogy egyedül eredményesebb tud lenni, könnyebben eléri a saját céljait, mint másokkal együttműködve. Ezt a jelenséget mi **együttműködés-kiégésnek (partnership burn out)** neveztük el, és úgy ítéltük meg, hogy az ilyen állapotba került aktoroknak időre van szükségük ahhoz, hogy regenerálódni tudjanak, ami viszont sokszor passzívvá is teszi őket. Ez egyfajta apátia, amelyből külső segítséggel és tudatos visszatérésre ösztönzéssel lehet a leginkább kimotoztatni őket, vagy olyan belső változásokkal, amelyek új motivációt, új lendületet kínálnak (pl. új vezető érkezik). Komoly kockázat ilyenkor az, hogy a kellő tapasztalattal, értékes tudással bíró aktorok saját magukat parkoló pályára helyezve egész egyszerűen **kivonják magukat a cselekvési, illetve együttműködési térből**, és az erőforrásaik és tudásuk nem tudnak hasznosulni más szereplők számára sem.

Ennek az elkerülése mindenképpen fontos lenne a jövőben – a rendszeres fókuszcsoportos egyeztetések lehetőséget adhatnak majd arra, hogy ezek idejekorán felismerhetők legyenek.

Ide tartozik még az a gondolat is, hogy az egyéni interjúk arra is rávilágítottak, hogy **mennyire fontos tud lenni az, hogy ki vezeti a partnerségi viszonyokba bevonni tervezett szervezeteket, szereplőket.**

Többen számoltak be arról, hogy olyan esetekben, amikor vezetőváltás történt egy korábban megbecsült partnerüknél, akkor az változást hozott az együttműködés minőségében, eredményességében is – értd: rosszabb lett, kevésbé volt hatékony, más részterületek felé fordult az egész szervezet stb. Meglátásunk szerint ez azért fontos szempont, mert a szervezetek szakmai kiválósága nagyban függhet egy-egy jó vezetőtől, akiknek a távozása során keletkező szakmai és esetleges együttműködői űrt mindenképpen be kell tölteni. Ez a fajta változás viszont egyben esélyt is kínál, hiszen lehetséges, hogy egy így kevésbé jelentőssé váló szereplő mellé fel tud zárkózni más, esetleg eddig kevesebb lehetőséghez jutó szereplő, amely viszont kellően lelkes és motivált még ahhoz, hogy jól teljesítsen. Mindez azt jelenti, hogy érdemes folyamatosan figyelni az újonnan megjelenő aktorokat és segíteni azt, hogy lehetőséghez jussanak, különösen olyankor, amikor korábban jól teljesítő szereplőknél visszalépés tapasztalható.

3. Jó és rossz gyakorlatok

A Szolgáltatási Út Térkép, valamint az egyéni és a csoportos interjúk alapján lényeges, hogy szó essen azokról a jó és rossz gyakorlatokról, amelyek a megyei együttműködések jellemzők, illetve jellemezhetik a társadalmi felzárkózás tekintetében.

a. Rossz gyakorlatok

Elsőként a rossz gyakorlatok jellemzőiről lenne fontos néhány gondolatot megosztani, konkrétan beazonosítható szereplők nélkül, de mégis úgy, hogy a tipikusnak tekinthető hibák, problémák, rossz döntések és rossz működési mechanizmusok értelmezhetőek legyenek.

A fentiekben már szó volt arról, hogy milyenek lehet meghatározni az ideálisnak tekinthető szakmai együttműködést, milyen feltételek, milyen körülmények segíthetik elő, hogy azok létrejöhessenek és hosszan fenntarthatók legyenek. Viszont arra is számos példa mutatkozott az elmúlt évek során, hogy milyen az, amikor rossz együttműködések történnek, és akár egészen hosszú ideig próbálták azokat fenntartani, mert:

- nem volt jobb szakmai szereplő, akivel jobb együttműködés lett volna kialakítható
- anyagi érdek nem engedte a jobb együttműködés létrejöttét
- hatalmi érdekek nem tették lehetővé
- egyéb összefonódások (pl. család, baráti kapcsolatok) miatt

Ezek a viszonyok nehezen oldhatók fel, a valódi megoldás ezekre az lehet, ha létre sem jönnek, de ehhez szemléletbeli változásokra van szükség. A legtipikusabb, Jász-Nagykun-Szolnok megyében megélt rossz gyakorlatok:

1. Felkészületlen szereplők bevonása (és a későbbiek során is bent tartása) nagyobb volumenű fejlesztési projektekbe, ez elsősorban a roma nemzetiségi önkormányzatok, illetve roma civil szervezetek, egyesületek esetén szokott megjelenni;
2. Egyes nehezebb projektek esetében a célcsoport igényeinek, érdekeinek való meghajlás akkor is, ha az eltér a fejlesztések elvárásaitól;
3. A szakmaiság folyamatos feladása a projekt végéhez közeledve, és egyben a projekt befejezésének siettetése;
4. Az egyre alacsonyabbra helyezett kimeneti értékek megjelenése a projektben tapasztalt nehézségek hatására;
5. Túlságosan alacsonyan, illetve túlságosan magasan meghatározott indikátor-számok, azaz, túl-hatás, vagy elégtelen-hatás eredményezése;
6. Módosítási képességek teljes hiánya a projekt bármelyik szakaszában;
7. A célcsoport teljesen passzív formában való kezelése, elvárások nem támasztása az irányukba;
8. Szakmai féltékenységből olyan együttműködők mellőzése, akik hozzáadott értéket jelenthetnének a projekthez;
9. A célcsoport nem kellő felkészítése arra, hogy a megteremtett fejlesztéseket, vívmányokat megfelelően kezeljék, használják, érvényesítsék az abból a számukra járó előnyöket.

b. Jó gyakorlatok

A jó gyakorlatok kapcsán mindig komoly kihívás, hogy melyek lehetnek az igazán jók a sok másik, szintén jó projekttel összevetve. Egyes feltételek teljesülése viszont segíthet képet alkotni arról, hogy melyek lehetnek valóban azok, amelyek jó példaként lennének mások elé terjeszthetők. Ilyen feltételek, elvárások az alábbiak:

1. Kellően egyszerű célt és megoldási módszertant kínáljon ahhoz, hogy mások is könnyen megértsék a működési mechanizmusát, valamint, hogy máshol is könnyen alkalmazható legyen.
2. Olyan pénzügyi körülmények között valósul meg, amelyek folyamatosan fenntarthatók
3. Hosszabb távra is tervezhető a működtetéséhez szükséges szakmai és pénzügyi háttér
4. Folyamatosan bevonja a célcsoportot ahhoz, hogy mindig jobbra váljon
5. Lassú, de biztos bővülésre ad lehetőséget mind a célcsoport, mind a vállalható feladatok tekintetében
6. Könnyen biztosíthatók a szükséges szakemberek a működtetéséhez
7. Lehetőséget kínál arra, hogy a célcsoportban kinevelődjenek olyanok, akik a későbbiekben maguk is a megvalósítók közé kerülhetnek
8. Segít valamilyen modern, progresszív szemléletmód felé terelni a célcsoportot, ezzel segítve, hogy felkészüljön a jelenkor és a jövő projekten túli kihívásaira
9. Mindig van valamilyen egyértelműen azonosítható olyan tényező, amelynek a megváltoztatása mérföldkő, érdemi előrelépés a helyi célcsoport számára
10. Folyamatos kísérletekre ad lehetősége a projekt egyes kisebb szakaszaiban, vagy kisebb részegységeiben

Mindezek alapján a megismert jó gyakorlatok közül két olyat szeretnénk röviden ismertetni, amelyek elsősorban a fiatalokat, családjaikat kívánják segíteni, és elsősorban az oktatás, nevelés eszközei révén.

1. Marista Testvérek Tanodája Karcag

A legfontosabb információk a jó gyakorlatról:

- A jó gyakorlat megvalósítója, a végrehajtó szervezet: Marista TIP Tanoda
- Képviseli: Jobbágy Dóra, igazgató
- Szervezet felzárkózási célú tevékenységeinek bemutatása:

A tanoda program azoknak a szegény családból származó gyermekeknek nyújt lehetőséget, akiknek a szülei aluliskolázottak, a tanulásban nem tudnak segíteni gyermekeiknek, korrepetáló tanárra nincs pénzük, ezért, ha nem teljesítenek az iskolában, kudarc érheti őket, mely lemorzsolódáshoz vezethet. Mivel a tanoda

diákjainak is a jelenleg működő iskolarendszerben kell sikereket produkálniuk, ezért a tanoda pedagógiai programjának azokat a kompetenciákat (is) fejlesztenie kell, melyek a mai magyar iskolában való boldoguláshoz szükségesek.

- Szervezet tevékenysége által érintett JNSZ megyei járás: Karcagi Járási Hivatal
- Szervezet tevékenysége által érintett (sérülékeny) célcsoport: halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) roma és nemroma gyermekek

A Marista Tanoda egy olyan településen vállal komoly felzárkózáspolitikai feladatokat, ahol a helyi roma és hátrányos helyzetű közösség számára minden segítség kiemelten fontos. A Tanoda évek alatt eljutott oda, hogy nemcsak a szűkebb környezete (az Északi Városrész), hanem a település egésze ismeri és követi a programjait, folyamatosan nő a Tanodában megjelenő diákok száma. A Tanoda attól tekinthető igazán jó gyakorlatnak, hogy valóban fontos a működtetői számára, hogy a lehető legszélesebb korosztály számára kínáljon segítséget, és a tanulás fontosságát minden generációval próbálja megértetni, és segíteni abban, hogy a diákokat az otthoni környezetük is segítse, biztassa arra, hogy tanuljanak, ameddig csak tehetik. Kiváló viszonyt ápolnak a helyi fontos szereplőkkel, és folyamatos fejlődés a céljuk. Kiemelt célcsoportként tekintenek a roma nőkre és roma asszonyokra, ami ilyen mértékben felvállalva mindenképpen kuriózum a térségben is. Az intézmény része az Országos Tanodahálózatnak és folyamatosan pályáznak olyan szakmai projektek megvalósítására, amelyek illeszkednek a tevékenységi körükbe, mint amilyen pl. a roma lányok iskolában maradását célzó Bari Shej program.

2. Biztos Kezdet Gyerekház program Törökszentmiklós

A legfontosabb információk a jó gyakorlatról:

- Név: Törökszentmiklósi Család- és Gyermejkölési Központ
- Szervezet: Cserhaj Biztos Kezdet Gyerekház
- Beosztás: GYH vezető
- Szervezet felzárkózási célú tevékenységeinek bemutatása: a megyében több helyen is működik Biztos Kezdet Gyerekház. Ugyanakkor itt kiemelt jelentősége van annak, hogy a lehető legnagyobb számban vegyék igénybe a családok, ugyanis a település roma közösségében magas a vállalt gyermekek száma, és a korai fejlesztéshez minden lehetséges eszközt meg kell ragadni. Komoly értéke a projektnek, hogy a korábbi helyi roma nemzetiségi önkormányzati elnök is része az itt dolgozó csapatnak, ami azért fontos, mert rajta keresztül széles körben lehet elérni a célcsoportot, és arra is alkalmas, hogy ez ne csak a roma nők, roma asszonyok számára legyen értéket jelentő szolgáltatás, de a helyi roma férfiak is fedezzék fel és értékeljék azt.
- Szervezet tevékenysége által érintett JNSZ megyei járás: Törökszentmiklósi járás
- Szervezet tevékenysége által érintett (sérülékeny) célcsoport: romák és mélyszegénységben élő családok

Az elmúlt évek során a helyi BKGY elérte, hogy komoly megbecsülés övezzé a helyi roma és hátrányos helyzetű közösségben, és hogy megjelenhettek olyan témák is, mint a tudatos gyermekvállalás, vagy éppen a támogató környezet megteremtésének a fontossága a gyermekvárás időszakában. A Gyerekház jól kooperál a helyi szereplőkkel, és általában minden olyan helyi projekthez, kezdeményezéshez tud csatlakozni, amelyek a társadalmi felzárkózást célozzák.

3. Együttműködés-generálás fókuszcsoporthoz interjú alapján – A Megyei Önkormányzat Word Cafe módszertanra fejlesztett jó gyakorlata

A jó gyakorlat ebben az esetben egy olyan tevékenység, amely elsősorban a társadalmi felzárkózással kapcsolatos tapasztalatok, vélemények, szakmai meglátások összegyűjtését célozta, ugyanakkor egyfajta hozzáadott értéként alkalmas volt arra, hogy az abban részt vevő szereplők saját maguk is nyitottabbá váljanak a szükséges együttműködésekre, partnerségre. A kedvező tapasztalatok okán a jövőben is várható lesz, hogy a Megyei Önkormányzat alkalmazza majd ezt a metódust.

A jó gyakorlat jellemzői:

- Egyszerre több kisebb (3-4 fős) csoportban egy adott téma mentén zajló tapasztalatcsere, amelyet egy-egy asztal-vezető facilitál
- Minden résztvevő a saját csoportjának részeként, azaz, azzal közösen egy meghatározott idő után (10 vagy 15 perc) egy másik asztalhoz ül, ahol másik témával kapcsolatban oszthatják meg egymással a gondolataikat
- Ki szervezze: mindenképpen olyan szereplő, amelynek kellő tapasztalata és technikai háttere van egyszerre több csoportban zajló fókuszcsoporthoz interjú végrehajtására
- Mikor kerüljön rá sor: amikor az a lehető legtöbb szereplő számára ideális, általában hétköznapon és a délelőtti órákban
- Hogyan összegezzük az elhangzottakat: diktafonon szükséges rögzíteni, majd egyfajta kivonatot készíteni az elhangzottakból úgy, hogy minden egyes releváns gondolat beazonosítható legyen, hogy kitől, illetve melyek aktortól származik
- Mit tekinthetünk sikernek: ha minden szereplő minden témakörben (azaz, minden asztalnál) megosztja a véleményét, tapasztalatait, illetve, ha sikerül „utóéletet” generálni az asztaloknál elhangzott beszélgetéseknek, azaz, a szereplőkben ébred arra hajlandóság, hogy továbbra is foglalkozzanak az adott témával, és akár együttműködésre is lépjenek egymással.

4. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság komplex felzárkózási csomagja

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: JNSZMRFK) az intenzív együttműködést és támogatást leginkább az „Életmód és ifjúság” valamint az „Intézményrendszer, partnerség” beavatkozási területeken tudja elképzelni, amelyben a rendőrség tematikus iskolai, gyermek- és ifjúságvédelmi programjai (OVI ZSARU,

DADA, Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói hálózat, ELLEN-SZER), valamint bűn- és balesetmegelőzési programjai, felvilágosító előadásai és figyelemfelhívói akciói kaphatnak a jövőben még nagyobb hangsúlyt, és amelyeket elsősorban a „családon belüli erőszak visszaszorítása” „tudatosabb fiatalokat kínáló programok” és az „idősek biztonságérzetének javítása” érdekében indítandó programokhoz is szorosan illeszthető elemekként javasolunk figyelembe venni.

A drogreprenció területén indítottuk el a 2017. évben a „Sétával a szenvedélybetegségek ellen a pathológiákon” projektet (amelyen már megyénken kívüli érdeklődők is részt vettek), és amely a drog, az alkoholfogyasztás az egyéb biológiai, társadalmi kóros-és káros szenvedélyek súlyosan negatív hatásait tette „élet szerűen” megismerhetővé, a pathológiákon „velünk együtt sétáló” fiatalok és szüleik körében. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Önkormányzat elnökével együttműködve, kifejezetten roma fiatalokat és szüleiket megcélzó sétákat is szerveztünk, amelyek további megvalósítását a pandémia okozta helyzet lehetetlennítette el, de folytatása a jelenlegi társadalmi, rendvédelmi, és orvosszakmai okok miatt – véleményünk – szerint változatlanul indokol.

A kábítószer elleni küzdelem területén maradvá fontos megemlíteni, hogy „A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok fontossága” címmel korábban drogreprenciós fórumot is szerveztünk a települési önkormányzatok vezetői részére Ezen fórumok létrehozása és megalakulása tovább, segítheti a felzárkózó területeken e témakörben jelentkező feladatok megvalósítását.

Figyelemre méltó kezdeményezés, az Országos Rendőr-főkapitányságnak, a Névtelen Utak Alapítvány közreműködésével megvalósuló, „Kiállok érted” elnevezésű preventív program, amelynek szolnoki megszervezésében már 2020-ban is részt vett a JNSZMRFK. Erre a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekvédelmi Központ lakásotthonaiban és nevelőszülőknél élő gyermekei, valamint az intézmény gyermekvédelmi szakemberei kaptak meghívást. A színpadra állított, és mesterien felépített, elgondolkodtató, megrázó előadásnak és az azt követő feldolgozó foglalkozásnak az volt a célja, hogy felhívja a fiatalok és a nevelők figyelmét a prostitúció, az emberkereskedelem, a szexuális kizsákmányolás jelenlétére, veszélyeire és a megelőzés fontosságára.

A cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében a Rendőrség által biztosított támogatási rendszer évekkal ezelőtti létrehozásáról, valamint a rendőri szervek ezzel kapcsolatos feladatairól szóló 1/2010. (OT 1.) ORFK Utasítás alapján, az ORFK a felsőfokú képzésben résztvevő, a JNSZMRFK pedig a középfokú képzésben részvevő roma fiatalokat segíti minden évben új pályázati lehetőség kiírásával, amelynek folyamatos „promótálása” egyre inkább ösztársadalmi érdekké válik.

5. További jó gyakorlatok a partnerszervezetek ajánlásaival

partnerszervezet	jógyakorlat neve	jógyakorlat leírása
Szolnoki Szakképzési Centrum	Centrum Kavalkád, Szakmai Labirintus, Szakmai Szerda,	pályaorientáció és pályaszocializációval kapcsolatos jó gyakorlatok

partnerszervezet	jógyakorlat neve	jógyakorlat leírása
	Robbanj a piacra! startup program, Jótekonysági Divatbemutató	
Szolnoki Szakképzési Centrum	egyéni és kiscsoportos fejlesztések, mentorálás, pszichológia, coach tanácsadók, közösségi programok, csapatépítők, stb.	a lemorzsolódás csökkentése érdekében kialakított programok
Szolnoki Szakképzési Centrum	Alapkompetencia-fejlesztés, szakmai kompetencia-fejlesztés, zenei klub, művészeti szakkörök, Spilari multikulturális klub	Iskolaátmenetet segítő programok,
Szolnoki Szakképzési Centrum	szociális kerekasztal	a tanulók érdekében dolgozó szakemberek fóruma, ahol az együttes erő hatékonyságával lehet sikeres fejlesztéseket megvalósítani
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság, Megyei Roma Önkormányzat Elnökével is együttműködnek	Sétával a szenvedélybetegségek ellen	drogprevenió területén indították 2017-ben. A Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködve kifejezetten roma fiatalokat és szüleiket megcélzó sétákat is szerveztek.
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság, települési önkormányzatok vezetőivel együttműködve	A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok fontossága	2019-ben fórumot szerveztek a települési önkormányzatok vezetőivel.
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság, Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács által	Példaként a Példakép	a veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkóztatásának segítése kategóriában nyújtott be pályázatot, amelynek megvalósítása Tiszabő településen 2020. évben kezdődött meg. Igyekeztünk egy olyan összetett, bűnmegelőzési programelemeket felvonultató projektet megvalósítani, amely a hátrányos helyzetű fiatalok számára mutat utat a szabadidő hasznos eltöltéséhez, különféle alternatívák bemutatásával, kiemelt figyelmet szentelve a fiatalok szociális kompetenciáinak fejlesztésére, a közösség és a csapatmunka tudatformáló erejére

partnerszervezet	jógyakorlat neve	jógyakorlat leírása
Országos Rendőr-főkapitányság és a Névtelen Utak Alapítvány	Kiálllok érted preventív program	szolnoki megszervezésében 2020-ban a JNSZMRFK részt vett. Erre a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekvédelmi Központ lakásotthonaiban és nevelőszülőknél élő gyermekei, valamint az intézmény gyermekvédelmi szakemberei kaptak meghívást. A színpadra állított, mesterien felépített, elgondolkodtató, megrázó előadásnak és az azt követő feldolgozó foglalkozásnak az volt a célja, hogy felhívja a fiatalok és a nevelők figyelmét a prostitúció, az emberkereskedelem, a szexuális kizsákmányolás jelenlétére, veszélyeire és a megelőzés fontosságára
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság	1/2010.(OT 1.) ORFK Utasítás	A cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében. az ORFK a felsőfokú képzésben résztvevő, a JNSZMRFK pedig a középfokú képzésben résztvevő roma fiatalokat segíti minden évben új pályázati lehetőség kiírásával
Együtt-Értünk Egyesület	nyári napközis tábor, játszóházak szervezése	szervezésben, megvalósításban van gyakorlatuk
Együtt-Értünk Egyesület +	Szociális földprogram	szakembereik részt vettek ezen program megvalósításában
Együtt-Értünk Egyesület +	Biztos Kezdet Gyerekház	szakembereik részt vettek ezen program megvalósításában
Együtt-Értünk Egyesület	Tanyakutatás és nyilvántartás 2016	gyakorlatuk van kutatási programok és kataszterek összeállításában, szerkesztésében
Együtt-Értünk Egyesület	civil szervezetek katasztere 2017-ben	gyakorlatuk van kutatási programok és kataszterek összeállításában, szerkesztésében
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal - Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály	felzárkózási képzés	5 felzárkózási képzést szerveztek (2018-ban kettő, 2019-ben három tanfolyam), ahol az álláskeresők a 7.-8. osztály befejezésére kaptak lehetőséget. A képzésben 66 fő vett részt, közülük jelentős számú roma származású tanuló volt.
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal - Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály	akreditált, OkJ-s képzések	szakképzetlen álláskeresők számára lehetőség nyílt az első szakképesítés megszerzésére

III. Az egyes járások együttműködéseinek fontossági és hajlandósági indexe

A Szolgáltatási Út Térkép elkészítésekor is megjelent már többféle indexálás az egyes járások és települések vonatkozásában, kimondottan azért, hogy mind a laikusok, mind a szakmabeliek számára adjon egy könnyen átlátható képet arról, hogy egyes kérdésekben (konkrétan a *gazdasági fejleszthetőség és társadalmi felzárkózási lehetőségek / leszakadási veszélyeztetettség* témakörében) egy adott skálán milyen értékek mentén helyezhetők el az adott falvak, községek és városok.

Az alábbiakban hasonló módon egy olyan indexálást ismertetünk, amely képet ad arról, hogy az adott térségekben mennyire szükséges a jó és eredményes együttműködés az egyes felek között, illetve, hogy az egyes benyomások, szakmai inputok alapján ehhez milyen hajlandóság volt felfedezhető az egyes járások szereplői között általánosan, azaz anélkül, hogy közülük bármelyik is nevesítve, és ezáltal minősítve legyen. Ugyanakkor fontos, hogy legyen egy kezdeti, a mostani állapotot jellemző értékadás, amely a következő időkből a fejleszthető és sikeressé tehető együttműködések révén biztosan magasabb is lehet majd. Ha ez bekövetkezik, akkor most meghatározott kiinduló érték jellemezte körülmények mindenképpen csak jobbak lesznek és nagyobb eséllyel jönnek létre azok a közreműködések, amelyekkel a társadalmi felzárkózás is sikeresebbé lesz tehető.

1. Jászapáti járás

A járást egyértelműen jellemzi, hogy a legalsóbb szinteken található társadalmi csoportok, valamint konkrétan a roma közösségek komoly nehézségekkel küzdenek, és a számukra kiemelt jelentősége lenne annak, hogy az alapszolgáltatások fejlesztve legyenek.

Viszont azt is látni kell, hogy az egyes sérülékeny, társadalmi felzárkózási szempontból kiemelt jelentőségűnek tekinthető csoportok vonatkozásában kevés a szereplő, és lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a mostaninál több bevonható, partnerségre kérhető szereplő legyen felkérhető a közös közreműködésre. Az elmúlt hónapok komolyabb etnikai konfliktusai is azt húzzák alá, hogy szükséges lenne fejleszteni az együttműködési hajlandóságot, illetve segíteni kell az egyes térségi aktorokat abban, hogy ezek az együttműködések szakmailag is magasabb színvonalúak legyenek.

Korábban (az elmúlt évek során) nem tűnt szükségesnek, hogy a közrendvédelemben, illetve a közfeladatellátásban érintett szereplők kiemelt formában legyenek részesei a jövőbeli együttműködéseknek, de az elmúlt időszak alapján ez indokolt lenne majd.

Együttműködés fontossági index: 9

Együttműködés hajlandósági index: 6

2. Jászberényi járás

Jászberény városa erős kapaszkodó a járásban élő, társadalmi felzárkózásban érintett csoportok számára, sőt, Hatvan és Budapest közelsége is egyfajta olyan lehetőség, amely a gazdasági alapú társadalmi felzárkózást tudja szolgálni.

Ebben a helyzetben térségi szociális és gyermekvédelmi alapfeladat-ellátás azért kiemelt jelentőségű, mert azokban a közösségekben, ahol valós esély mutatkozik a társadalmi felzárkózásra, ott segíteni kell azt, hogy a visszahúzó erők (drog, szenvedélybetegségek, családon belüli erőszak, korai iskolaelhagyás) kevésbé tudjanak érvényesülni. Azaz, itt a sikeres szakmai együttműködések ahhoz lennének kulcsfontosságúak, hogy a vékonyan létező, de megragadható esélyekkel élni tudjanak az egyes célcsoportok tagjai.

A térség munkaerőpiaci szempontból továbbra is inkább felvevő-területnek minősül, azaz, törekedni kell az egyes partnerségi viszonyokban arra, hogy az úgynevezett magasabb szintű, vagy közös érdek egyfajta végső célnak tekintse a munkaerőpiacon való tartós elhelyezkedést, illetve az abban való megragadáshoz szükséges fizikai és lelki (mentálhigiénés) egészség megőrzését. Fontos tényező lehet, hogy Jászberény városa a sport (kosárlabda és labdarúgás) révén új dimenziójú együttműködések is generálhat, hiszen komoly csapatsport-hagyományok segíthetnék előtérbe hozni azt, hogy a helyi és térségbeli hátrányos helyzetű fiatalok is új impulzusokat, új lehetőségeket kapjanak, azaz, az őket képviselni tudó szereplők a meglátásunk szerint sikeres együttműködésekre törekedhetnek a helyi sportegyesületekkel (kiemelten a város korábbi élvonalbeli férfi kosárlabda csapata).

Együttműködés fontossági index: 5

Együttműködés hajlandósági index: 7

3. Karcagi járás

Kétarcúnak tekinthető a járás, mert bár sok a társadalmi felzárkózással kapcsolatos nehézség, egyáltalán nem eszköztelenek a helyi szereplők, illetve vannak is aktorok, amelyek sikeres együttműködése sokat segíthet a járás közösségeinek. A térségben a szociális ellátórendszer tagjai kellően elkötelezettek, az oktatási intézmények kellően nyitottak, de mindenképpen szükséges, hogy a roma és hátrányos helyzetű közösségeket a jelenleginél több aktor segítse, képviselje. A jelenlegi szereplők egy része kimondottan magas színvonalú munkát végez (sőt, van olyan is, amely megyei jó gyakorlatnak is tekinthető programot valósít meg), ugyanakkor a helyi roma közösség által választott tisztségviselők sokszor további segítségre, támogatásra, szakmai együttműködő partnerekre szorulanak, hogy eredményesebbek lehessenek. Feltétlenül szeretnénk kiemelni, hogy a Karcagi Szakképzési Centrum az egész térségben kulcsfontosságú szereplő a gazdasági alapú társadalmi felzárkózás előmozdítása érdekében, és az együttműködésekre való nyitottsága egy olyan lehetőség, amellyel a helyben aktív további szereplőknek mindenképpen érdemes lenne élniük.

Együttműködés fontossági index: 8

Együttműködés hajlandósági index: 7

4. Kunhegyesi járás

A megye és egyben az ország egyik legnehezebb helyzetben lévő járása, ahol a társadalmi felzárkózáshoz szükséges együttműködések gyakorlatilag létfontosságúak.

Ebben a helyzetben a Máltai Szeretetszolgálat, valamint a megyei és országos szereplők együttműködése muszáj, hogy a lehető legmagasabb színvonalú legyen, amelynek a kialakításához és megtartásához is olyan erőfeszítések szükségesek, amelyekre a térségben működő szervezetek nincsenek minden esetben felkészülve.

A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás elősegítése itt is fontos cél kellene, hogy legyen, de az itt élő emberek és családok többsége számára mindenekelőtt azok a szemléletbeli változások és szociális típusú segítség szükségesek, amelyekben a közfeladatellátóknak és az ezekre a területekre specializálódott civil szervezeteknek kell többet vállalniuk. Amikor az ő munkájuk segít megszilárdítani az egyes közösségeket, akkor jelenhetnek meg azok az együttműködések, amelyek a gazdasági alapú társadalmi felzárkózás felé is megnyitják az utat majd. Viszont a célcsoport súlyos nehézségeiből az is adódik, hogy magas annak a kockázata, hogy az egyes szereplők kevés sikerélmény mellett számos kudarcot is kénytelenek megélni, akár a nem megfelelő partnerség miatt is, ami viszont azzal jár, hogy a fentiekben is említett partnerségi kiegészítés is megjelenhet a körökben. Utóbbira lehet jó válasz az, hogy akár kívülről érkező segítség mellett is olyan új szereplők jelenjenek meg, akik majd új partnerségi viszonyokba is bevonhatók lesznek.

Együttműködés fontossági index: 10

Együttműködés hajlandósági index: 8

5. Kunszentmártoni járás

A térségben kevésbé látványos, de mindenképpen eredményes együttműködések zajlanak, Öcsödön tanoda és helyi civil szervezet segíti a hátrányos helyzetű fiatalokat. Itt is leginkább az alapszolgáltatások, közfeladatellátások fejlesztése lenne szükséges majd az együttműködések révén, de ehhez a jelek szerint megvannak a térségben a szükséges motiváció és szakmai alapok. A járás egyes tagjai leginkább azt szeretnék, ha máshol megvalósult jó gyakorlatok lennének megvalósíthatók ebben a térségben is, azaz, nyitottak lennének arra, hogy tanuljanak más szereplőktől.

Együttműködés fontossági index: 7

Együttműködés hajlandósági index: 6

6. Mezőtúri járás

A felmérés során a legkevésbé aktívnak tekinthető térség lett a Martfői járás. Itt mindenképpen fejleszteni lenne szükséges a helyi szereplők körében a motivációt az együttműködésekre vonatkozóan, valamint új tudással is fel kellene vértetni a szereplőket,

továbbá itt lenne talán a leginkább szükséges az, hogy új, partnerségre alkalmas aktorok jelenjenek meg a jövőben majd – pl. jöjjenek létre új civil szervezetek.

Együtműködés fontossági index: 7

Együtműködés hajlandósági index: 5

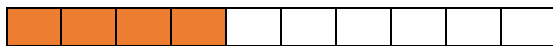

7. Szolnoki járás

A megye legkedvezőbb helyzetben lévő térsége, ahol a megyeszékhely önmagában is képes annyi szereplőt felvonultatni, amelyek érdemi előrelépést kínálhatnak a társadalmi felzárkózás kérdésében a magas színvonalú együttműködések révén. Sejthető volt, de az interjúk során bizonyosságot nyert, hogy itt tekinthetők a leginkább felkészültnek és leginkább elkötelezettnek az egyes szereplők, nyilván ezt számos körülmény segíti.

Itt is fontos szempont, hogy a kellően egyértelműnek tekinthető gazdasági alapú társadalmi felzárkózás dimenziója mellett a sport és a kultúra témakörében aktív szereplők is nagy számban léphetnek be az egyes partnerségi viszonyokba, és a meglévő erőforrásaik, infrastrukturális ellátottságuk mindenképpen kedvező feltételeket kínál a sikeres közös feladatvégzésekhez. Azaz, javasolnánk, hogy a helyi másodosztályú futballcsapatot, a helyi többszörös bajnok férfi kosárlabdacsapatot, valamint az országos ismertségű színházat és a helyi könyvtárakat is érdemes lenne felkérni, hogy vállaljanak szerepet a megyei társadalmi felzárkózási együttműködésekben.

Együtműködés fontossági index: 4

Együtműködés hajlandósági index: 9

8. Tiszafüredi járás

A turizmusra jövőt tervező járásban a társadalmi felzárkózás fontossága nem vonatkoztatható a járás minden településére ugyanolyan mértékben. Van, ahol egyértelműen szükséges, van, ahol kevésbé meghatározó. Mindez azt is magával hozza, hogy a járásban viszonylag kevés az együttműködésbe bevonható szereplő, éppen ezért tenni kell azért, hogy a jövőben többen legyenek, és tudással, képzéssel is el kell látni őket ahhoz, hogy eredményesen tudjanak cselekedni majd.

Együtműködés fontossági index: 7

Együtműködés hajlandósági index: 7

9. Törökszentmiklósi járás

Kimondottan aktívnak tekinthető a térség azzal kapcsolatosan, hogy mennyire kívánnak az egyes szereplők együttműködni egymással a sikeres társadalmi felzárkózás érdekében. Az alapszolgáltatások fejlesztéséhez itt is kell az érintett szereplők elköteleződése és együttműködése, de a jelek szerint érdemi tapasztalatok állnak rendelkezésre, sőt, ezekre jó

gyakorlatok is felépíthetők. A település és a térség sikeresen pályázott az elmúlt évek során társadalmi felzárkózást segíteni alkalmas projektekre, és alkalmanként úgy tűnt, a mostaninál több szereplő megjelenése és együttműködése is indokolt lehet majd a továbbiakban. Kiemelt témakörként évek óta sikeres és példamutató együttműködés mutatható fel a roma és hátrányos helyzetű közösségeket helyben képviselő szereplők, valamint a közrendvédelemért felelős aktorok között – leginkább az ifjúságvédelem és a drogmegelőzés tekintetében.

Együttműködés fontossági index: 8

Együttműködés hajlandósági index: 8

IV. Javaslatok az eredményesebb együttműködésekért a társadalmi felzárkózás sikeres előmozdítása érdekében

A fentiekben több javaslat is megfogalmazódott már, hogy hogyan lehetne elősegíteni a sikeres szakma együttműködéseket. Az alábbiakban ezeket szeretnénk egyértelműsíteni, valamint új javaslatokkal kiegészíteni:

1. Együttműködési mentorok bevezetése

Javasoljuk, hogy a Megyei Területfejlesztési Ügynökség, illetve a Megyei Önkormányzat rendszeresítsen olyan munkatársakat a soraiban, akik alkalmasak lehetnek arra, hogy akár az ebben a Paktumban is aláírt együttműködéseket jegyző aktorokat folyamatosan segítsenek motiváltan tartani

2. Szereplők témakörönkénti fókuszcsoportos egyeztetésinek rendszeres megszervezése

Azért, hogy az egy adott témában a megyében érdekelt szereplők folyamatosan lássák, tudják, ismerjék egymást, javasoljuk, hogy a korábbi jó tapasztalatok alapján kerüljenek megszervezésre olyan fókuszcsoportos interjúk, ahol részletesen tudnak egymással egyeztetni, évente legalább 2 alkalommal. Ezek a megbeszélések kötetlen véleményformálásra adnának lehetőséget, folyamatosan azzal a fókusszal, hogy hogyan lehetne a meglévő együttműködéseket erősíteni, vagy újakat létrehozni.

3. Témaidegen szereplőkkel való egyeztetések rendszeres szervezése

Az előző felvetés ellenpontjai lennének azok a találkozások, amelyek évente egy alkalommal arra adnának lehetőséget, hogy olyan területek képviselői ismerkedjenek meg egymással és egymás munkájával, akik ennek hiányában talán soha nem keresnék az együttműködés lehetőségét.

4. A sikeres együttműködést segítő digitális tartalmak felkínálása új szervezetek, vagy újonnan együttműködésre lépni kívánó szereplők számára

Javasoljuk egy olyan digitális tudástár kidolgozását és elérhetővé tételét, amely abban segít, hogy minden olyan szereplő, amely sikeres együttműködésekre törekszik, kellő szakmai tudást és inspirációt gyűjthessen azokhoz. Ezen a felületen szakmai tartalmak, tanulmányok, tipikusnak tekinthető gyakori kérdések és azokra adott válaszok ugyanúgy megoszthatók

lennének, mint esetleg korábbi jó gyakorlatok. Amennyiben technikailag megoldható, javasoljuk, hogy a megyei önkormányzat honlapján keresztül legyen elérhető.

5. Az „Év együttműködése” díj megalapítása és évenkénti megítélése

Javasoljuk, hogy minden évben kerüljön megítélésre egy olyan vándordíj, amely a megyében a legsikeresebb formában együttműködő szereplőket illetné, és akár pénzbeli jutalom is kísérhetné. Ez a megítélésünk szerint egészen komoly szakmai és társadalmi presztízzsel kecsegtetné a különböző együttműködések résztvevőit, akik ezt akár egyfajta referenciaként is kezelhetnék a későbbiekben. Mivel 2021-ben a pandémia sok korlátot jelentett a valós együttműködések kidolgozására, ezért ebben az évben javasoljuk, hogy a legaktívabb szereplők között kerüljön megítélésre a díj. Ezekre a szereplőkre a kérdéskörben érintett aktorok tehetnének javaslatot.

6. A MEP Folyamatos felülvizsgálata, valamint úgynevezett „Támogatói kutatások, felmérések és vizsgálatok” rendszere

A társadalmi felzárkózás előmozdítása érdekében mostanra megszokott, és mindenki által kiemelt jelentőségű szakmai alátámasztó dokumentumnak tekinthetők a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek), amelyek a sérülékeny és segítő társadalmi csoportok kapcsán kínálnak folyamatos helyzetábrázolást, valamint helyi szintű vállalásokat az adott településeken, és amelyeket rendszeresen időközönként felülvizsgálni és minden felülvizsgálat után újra elfogadni szükséges. Ezen személet alapján fogalmazható meg az az elvárás, amely a MEP kapcsán is fontos célnak tekinti, hogy folyamatos felülvizsgálat kísérje az abban foglaltak alakulását, illetve egyes időközönként az egyes megállapodások újbóli megkötését, valamint új vállalt feladat-elemekkel való kiegészítést. Ehhez csatlakozhatnak olyan elemek is, amelyek a célcsoportok vonatkozásában adnak arra lehetőséget, hogy több és érdemibb részvétel legyen a számukra is kínálható, és ők maguk is értékelhessék, hogy az őértük vállalt feladatokat, együttműködéseként hogyan hajtják végre az egyes szereplők.

A továbbiakban a Megyei Esélyteremtési Paktum legfontosabb fejezete következik, amelyben az általános és személyre szabott együttműködési javaslatok szerepelnek. A MEP egészének elfogadása esetén ezeket a megállapodásokat lenne szükséges aláírniuk az egyes megyei szereplőknek.

V. Együttműködések tára

1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyteremtési Paktum Keretmegállapodás

Az alábbi együttműködési megállapodás keretében az azt aláíró aktorok vállalják, hogy általában a mindenkori Jász-Nagykun-Szolnok megyei társadalmi felzárkózási célok érdekében, valamint különösen az EFOP 1.6.3-as kódszámú, „*A Megyei szintű felzárkózáspolitikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan*” elnevezésű pályázati program elvárásai alapján közösen lépnek fel annak érdekében, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (MNTFS) célcsoportjait a munkájuk révén segíthessék a társadalmi felzárkózás folyamatában.

Ezen együttműködési megállapodás aláírói értik és elfogadják, hogy milyen jelentőséggel bírnak azok a közösen megtervezhető és együttesen megvalósítható tevékenységek, amelyek esélyt kínálnak a társadalmi felzárkózásra olyan közösségek tagjai számára, amely közösségek egyes alapvető tulajdonságaik alapján minősülnek úgynevezett **sérülékeny csoportnak**, és amely közösségek hátrányainak, nehézségeinek a leküzdése ösztársadalmi, illetve nemzetgazdasági érdek mind a jelenben, mind pedig az elkövetkező évek, évtizedek során is majd.

Mindezek mellett az aláírók megértették és elfogadták, hogy az említett sérülékeny csoportok társadalmi felzárkózása elsősorban akkor lehet eredményes, ha Jász-Nagykun-Szolnok megye településein:

- Progresszív, valódi változást eredményezni képes és a gyakorlatban is alkalmazható Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) segítik a településeken a társadalom nehezebb helyzetben lévő csoportjainak a lehető legszélesebb körben való társadalmi és gazdasági bevonódását,
- A Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT) dokumentumban megfogalmazott igények folyamatosan igazodási pontot jelentenek majd az elkövetkezendő években az alapfeladatok ellátása során, amelyeket fejlesztési-, vagy jobb minőségben ellátni szükséges igényekként kell meghatározni,
- Minden korábbinál szélesebb körben állnak ki a társadalmi felzárkózásban érintett aktorok ezen csoportok társadalmi elfogadottsága és támogatása érdekében,
- Ezen sérülékeny csoportok tagjainak és képviselőiknek lehetőségük nyílik olyan társadalmisítási folyamatokban részt venniük, amelyek számukra is felkínálják a szélesebb körű bevonódás lehetőségét,
- A többségi társadalom nyitottságát, befogadói attitűdjét, sérülékeny csoportok iránti támogatói hozzáállásának a megteremtését és erősítését kiemelt kérdésként kezelik, továbbá,
- Kiemelt fontosságú témakörként kezelik a gazdasági alapú társadalmi felzárkózás kérdését, azaz, a lehető legtöbb ember, család és közösség számára keresik annak a

lehetőségét, hogy elsősorban képzéssel, végzettség megszerzésével és az elsődleges munkaerőpiacon fellelhető munkával járuljanak hozzá az egyéni és közösségi társadalmi mobilitás előmozdításához.

A projektidőszak során számos forrásból érkeztek szakmai tapasztalások/inputok ahhoz, hogy a Megyei Esélyteremtési Paktum tartalma meghatározható legyen.

A MEP készítői felhasználva

- a Szolgáltatási Út Térkép kidolgozásakor a településvezetők által kitöltött online kérdőívek válaszait,
- elemezve a helyi szakmai szereplőkkel való egyeztetéseken elhangzottakat,
- értékelve az úgynevezett közösségi együttműködéseket megerősíteni kívánó helyi rendezvények (KEER rendezvények) tapasztalatait,
- megvizsgálva a rendelkezésre álló statisztikai adatokat,
- valamint figyelembe véve az egyéni és csoportos interjúkat,

úgy ítélték meg, hogy a megyében a sikeres társadalmi felzárkózás érdekében az alábbi nehézségekre, kihívásokra lenne szükséges megfelelő válaszokat adni majd a megyei együttműködések révén a jövőben:

- Az egészségügy és a gyermekvédelem, gyermeknevelés biztonságos előmozdításának a területén, az oktatásban, a rend- és katasztrófavédelemben érdemi szakemberhiány mutatkozik, valamint hiányoznak a helyi szintű közigazgatásban is számos helyen az olyan szakmai feladatellátók, akik kellő nyitottsággal és eredményesen lennének képesek a munkájuk során is előmozdítani a társadalmi felzárkózást;
- Folyamatosan nő a nehéz családi sorból érkező gyermekek száma és aránya az óvodai nevelésben, valamint az általános és a szakközépiskolai oktatásban;
- A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás sikeres előmozdításának érdekében fejleszteni szükséges a megyében a szakképzést és ehhez minden érintett oldalnak (diákok és családjaik, képző intézmények, munkaadók, szakmai szervezetek, érdekképviseltek) feladatokat és felelősséget kell vállalnia;
- Tudatos és felelős gyermekvállalási és gyermeknevelési körülményeket lenne szükséges megteremteni, biztosítani a megye számos településén, és ehhez számos meghatározó szereplő együttműködését lenne szükséges fejleszteni, eredményesebbé tenni;
- Szignifikáns elvándorlás van jelen a megye több járásában is, ami a társadalmi összetétel megváltozásával jár és gyorsítja az elöregedést;
- A helyi közösségek túlnyomó többsége nem tudja komplexen értelmezni, hogy mit jelentenek a társadalmi felzárkózás egyes dimenziói és annak szükségessége, ezért azokban nem is tud aktívan szerepet vállalni;
- Számos helyen van jelen a többszörös hátrányos helyzet egyéni és közösségi szinten (roma nők, roma mozgássérültek), akik számára olyan intézkedések és fejlesztési

lehetőségek szükségesek, amelyek kiemelt odafigyelést, valamint részletes tervezést és felelősségteljes megvalósítást követelnek meg minden érintett aktortól;

- Számos településen a helyi döntéshozók is híján vannak azoknak a képességeknek, információknak és erőforrásoknak, amelyekkel megteremthetnék a társadalmi felzárkózáshoz szükséges helyi motivációt;
- Hiányosak az igények felméréséhez és a valós problémák megállapításához szükséges tapasztalatok és tudás a helyi közösségekben;
- Hiányoznak a gyakorlati fejlesztési szakemberek, jellemzően a megyeszékhelytől, illetve a nagyobb településektől távolodva, akik állandó jelenléttel, a helyi közösségek számára hitelesen és a helyi viszonyokhoz igazodva tudnák koordinálni, alakítani a helyi fejlesztési programokat;
- Nehezen értelmezik a helyi szereplők, hogy az egyéni érdekeik mellett hogyan fogalmazzák meg a közösségi igényeket és azokhoz hogyan generáljanak támogatást, összefogást, együttműködést;
- Hiányoznak az olyan megszólalási lehetőségek sok településen a helyben élők számára, ahol ki tudnák fejezni, hogy hogyan lehetne az ő környezetükben erősíteni a társadalmi felzárkózás folyamatát;
- Egyes célcsoportok igényei és társadalmi felzárkózásának a szükségessége még mindig nem látszódnak kellően egyértelműen a többségi társadalom számára;
- A többségi társadalom tagjainak a szolidaritásán túl azok támogató, aktív hozzáállása is szükséges az eredményes befogadáshoz, illetve bevonódáshoz;
- Folyamatos infrastruktúra-fejlesztés lenne szükséges, amelynek igazodnia szükséges mind a mozgáskorlátozottak, mind az idősek, mind a nagycsaládosok és a gyermeket nevelők igényeihez, miközben környezetvédelmi szempontok is érvényesülnek;
- A környezetvédelem és energiabiztonság kérdésének a felvállalása is szükséges lenne a jövőben.

A fentiek alapján az egyes aktorok az alábbiakat vállalják együttesen az általános megállapodás részeként:

1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

- Képviseli: Hubai Imre, a közgyűlés elnöke

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat vállalja, hogy folyamatos szakmai, technikai, koordinációs és kommunikációs segítséget nyújt a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Felzárkózási Fórum, valamint a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyteremtési Paktum aláírói számára, azaz, előzetes egyeztetések alapján szakmai munkatársakat, technikai eszközöket, tárgyalót, rendezvényhelyiségeket, valamint egyeztetési fórumokat és csatornákat biztosít a társadalmi felzárkózásban érintett aktorok és kezdeményezéseik számára.

2. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal

- Képviseli: Dr. Berkó Attila, kormány megbízott

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal vállalja, hogy a társadalmi felzárkózáshoz szükséges közigazgatási, szakigazgatási folyamatokhoz megfelelő szakmai és technikai háttérrel biztosít mind az egyes célcsoportok, mind az őket képviselő aktorok számára, különös tekintettel a munkahelykeresés, egészségügyi szűrővizsgálatok, alapellátási tevékenységek témakörében. Mindezekhez vállalja, hogy széles körben tájékoztat, valamint folyamatosan bevonja az egyes aktorokat és a célcsoportok tagjait azon törekvéseibe, hogy hogyan tudná tevékenységét eredményesebben, sikerebben végezni.

3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat

- Képviseli: Farkas László, elnök

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat vállalja, hogy csatlakozik a megyei roma közösségek társadalmi felzárkózását elősegítő kezdeményezésekhez, és segítik azok kidolgozását, megvalósítását, értékelését. Mindezeket túl a testület vállalja, hogy segíti minden olyan felmérés, kutatás eredményes megvalósítását, amelyek a megyei roma közösségek társadalmi felzárkózásához szükséges folyamatokat, jellemzőket, körülményeket vizsgálják. Mindezeket túl a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Önkormányzat vállalja, hogy segíti a megyei roma közösségek bevonását a társadalmi integrációs folyamatokba, különös tekintettel a 2021-2027 közötti Európai Unió fejlesztési időszakban megtervezhető és megvalósítható projektek és fejlesztések vonatkozásában.

4. Szolnoki Tankerületi Központ

- Képviseli: Szutorisz Szügyi Csongor, igazgató

A Szolnoki Tankerületi Központ vállalja, hogy részt vesz az illetékességi területén található közoktatási intézményekben, vagy azok munkájával összefüggésben megvalósítható és a társadalmi felzárkózást elősegíteni képes programok tervezésében, megvalósításában és értékelésében, úgy, hogy kiemelt figyelmet fordít a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a lány tanulóira. A Tankerület vállalja, hogy a szükséges GDPR elvárások betartása mellett kérésre a társadalmi felzárkózásban érintett egyes megyei szereplők számára adatokat, statisztikákat biztosít, amelyek segíthetik az egyes szakmai programok sikerebb megtervezését és teljesítését. Mindezek mellett a Tankerületi Központ vállalja, hogy kiemelt figyelmet fordít a jövőben a fentiekben felsorolt sérülékeny csoportokba tartozó diákok családjainak a bevonására, a velük való párbeszéd és együttműködés megerősítésére.

5. Jászberényi Tankerületi Központ

- Képviseli: Zsemberi Zoltán, igazgató

A Jászberényi Tankerületi Központ vállalja, hogy részt vesz az illetékességi területén található közoktatási intézményekben, vagy azok munkájával összefüggésben megvalósítható és a társadalmi felzárkózást elősegíteni képes programok tervezésében, megvalósításában és értékelésében, úgy, hogy kiemelt figyelmet fordít a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulókra. A Tankerület vállalja, hogy a szükséges GDPR elvárások betartása mellett kérésre a társadalmi felzárkózásban érintett egyes megyei szereplők számára adatokat, statisztikákat biztosít, amelyek segíthetik az egyes szakmai programok sikeresebb megtervezését és teljesítését. Mindezek mellett a Tankerületi Központ vállalja, hogy kiemelt figyelmet fordít a jövőben a fentiekben felsorolt sérülékeny csoportokba tartozó diákok családjainak a bevonására, a velük való párbeszéd és együttműködés megerősítésére.

6. Karcagi Tankerületi Központ

- Képviseli: Sági István, igazgató

A Karcagi Tankerületi Központ vállalja, hogy részt vesz az illetékességi területén található közoktatási intézményekben, vagy azok munkájával összefüggésben megvalósítható és a társadalmi felzárkózást elősegíteni képes programok tervezésében, megvalósításában és értékelésében, úgy, hogy kiemelt figyelmet fordít a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulókra. A Tankerület vállalja, hogy a szükséges GDPR elvárások betartása mellett kérésre a társadalmi felzárkózásban érintett egyes megyei szereplők számára adatokat, statisztikákat biztosít, amelyek segíthetik az egyes szakmai programok sikeresebb megtervezését és teljesítését. Mindezek mellett a Tankerületi Központ vállalja, hogy kiemelt figyelmet fordít a jövőben a fentiekben felsorolt sérülékeny csoportokba tartozó diákok családjainak a bevonására, a velük való párbeszéd és együttműködés megerősítésére.

7. Szolnoki Szakképzési Centrum

- Képviseli: Kalmár Andrea, főigazgató

A Szolnoki Szakképzési Centrum vállalja, hogy az intézményeiben kiemelt figyelem kíséri majd a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulók sikeres iskolai előmenetelét, és ehhez saját elvárásokat fogalmaz meg az illetékessége alá tartozó oktatási intézmények vezetői és munkatársai számára. A Szolnoki Szakképzési Centrum egyértelműen a társadalmi felzárkózás egyik valós eszközeként tekint a hazai szakképzés rendszerére, ezért megkülönböztetett figyelemmel végzi el feladatát a 2020. szeptemberétől gyakorlatban is alkalmazható új szakképzési jogszabályok alapján, és ehhez a lehető legszélesebb körű

együttműködésre törekszik a megye más szakmai és érdekképviselői aktoiraival. A szakképzési centrum vállalja továbbá, hogy amennyiben igény mutatkozna egy Megyei Szakképzési Stratégia kidolgozására, valamint egy Megyei Szakképzésfejlesztési Kerekasztal létrehozására, úgy azok előkészítését segíti, - és számára is kedvező feltételek és körülmények fennállása - utóbbi munkájában tevékenyen részt vállal.

8. Karcagi Szakképzési Centrum

- Képviseli: Pardi Sándor főigazgató

A Karcagi Szakképzési Centrum vállalja, hogy az intézményeiben kiemelt figyelem kíséri majd a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulók sikeres iskolai előmenetelét, és ehhez saját elvárásokat fogalmaz meg az illetékessége alá tartozó oktatási intézmények vezetői és munkatársai számára. A Karcagi Szakképzési Centrum egyértelműen a társadalmi felzárkózás egyik valós eszközeként tekint a hazai szakképzés rendszerére, ezért megkülönböztetett figyelemmel végzi el feladatát a 2020. szeptemberétől gyakorlatban is alkalmazható új szakképzési jogszabályok alapján, és ehhez a lehető legszélesebb körű együttműködésre törekszik a megye más szakmai és érdekképviselői aktoiraival. A szakképzési centrum vállalja továbbá, hogy amennyiben igény mutatkozna egy Megyei Szakképzési Stratégia kidolgozására, valamint egy Megyei Szakképzésfejlesztési Kerekasztal létrehozására, úgy azok előkészítését segíti, - és számára is kedvező feltételek és körülmények fennállása - utóbbi munkájában tevékenyen részt vállal.

9. Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete

- Képviseli: Murányi Zsigmondné, elnök

A Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete vállalja, hogy együttműködik minden olyan fejlesztési program kidolgozásában, megvalósításában és értékelésében, amely a megyében élő mozgássérült embereket, valamint családjukat és környezetüket tudja segíteni a társadalmi felzárkózással összefüggésben, különös tekintettel a munka világára, az egészségügyre, a lelki egészség megtartására, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtésére és megerősítésére. Az egyesület mindezek mellett vállalja, hogy folyamatosan és részletesen tájékoztatja a megyében élő mozgássérült emberek, családjaikat és környezetüket minden olyan kezdeményezésről, amelyeknek aktív részesei lehetnek, valamint amelyek segíthetik a társadalmi felzárkózás előmozdítását. Az egyesület vállalja továbbá, hogy a partnerségi megállapodást aláíró minden aktor, valamint azok vezetősége és munkatársai számára olyan tájékoztató előadásokat kínál, amelyek segítenek abban, hogy ezen szereplők a lehető legszélesebb körben és a lehető legeredményesebb formában találják meg a saját tevékenységükön belül azokat a beavatkozási területeket, ahol eredményesen segíthetik a mozgássérült emberek társadalmi felzárkózását.

10. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun Szolnok Megyei Igazgatósága

- Képviseli: Kiss Róbert, megyei igazgató

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága vállalja, hogy a partnerségi megállapodást aláíró aktorokkal folyamatosan együttműködik annak érdekében, hogy az egyes célcsoportokból kikerülő diákok – roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a lány tanulók – a lehető legkönnyebben és a lehető legbiztosabban tudjanak elhelyezkedni a megyei agrárvállalkozásoknál, vagy fogjanak bele agráriummal kapcsolatos önálló vállalkozási tevékenységekbe.

11. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

- Képviseli: Dr. Sziráki András, elnök

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara vállalja, hogy a partnerségi megállapodást aláíró aktorokkal folyamatosan együttműködik annak érdekében, hogy az egyes célcsoportokból kikerülő diákok – roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulók – a lehető legkönnyebben és a lehető legbiztosabban tudjanak elhelyezkedni a megyei agrárvállalkozásoknál, vagy fogjanak bele agráriummal kapcsolatos önálló vállalkozási tevékenységekbe.

12. Magyar Máltai Szeretetszolgálat

- Képviseli:

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat vállalja, hogy a sikeres társadalmi felzárkózás érdekében felkínálja a Jász-Nagykun-Szolnok megyei érintett aktorok számára a Diagnózis-alapú szakmai módszertan (diagnózisalapú felzárkózási roma stratégia) egyes elemeit, valamint annak eddigi tapasztalatait. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat vállalja, hogy az általa a megyében, valamint a régióban megvalósuló fejlesztési programok tervezési és megvalósítási részleteivel, kidolgozási és megvalósítási technikáival igény szerint megismerteti az egyes érdeklődő felzárkózási szereplőket, valamint kapacitásai függvényében maga is segíti a Jász-Nagykun-Szolnok megyei kezdeményezések kidolgozását.

13. Nagycsaládosok Szolnoki Egyesülete

- Képviseli:

Az egyesület vállalja, hogy szakmai programok kidolgozásában, megvalósításában és értékelésében együttműködik minden olyan aktoral, amelynek közvetett vagy közvetlen célja az általa is képviselt, legalább 3 gyermeket nevelő családok társadalmi felzárkózásának az

előmozdítása. Ezen cél érdekében az Egyesület kiemelten kívánja segíteni a célcsoport bevonását célzó tevékenységek megvalósulását, valamint a többségi társadalom és a közgondolkodás pozitív hozzáállásának a megteremtését.

14.Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodája (Területi iroda Szolnok)

- Képviseli:

Az iroda vállalja, hogy TEF (Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság) által meghatározott és megvalósított programok közül a lehető legtöbbet kínálja a pályázati program egyes célcsoportjai számára, és próbálja őket a lehető legnagyobb számban bevonni azokba.

Aláírók:

Kelt: _____

2. Kiemelt részfeladatok együttes teljesítéséhez szükséges esélyteremtési megállapodások

Az alábbi megállapodások célja az, hogy a fentiekben megfogalmazott, általánosnak tekinthető, és szinte minden releváns stakeholder számára feladatokat és felelősséget meghatározó össz-szereplős együttműködésen túl kevesebb szereplővel, de speciálisabb témakörökben, szűkebb környezetben kínáljanak együttműködést. Ezen megállapodások segíthetnek abban, hogy a társadalmi felzárkózás témakörében kisebb szegmensekre is kellő figyelem mellett tudjanak az egyes partnerek együttműködéseket kínálni, kevésbé általánosan, sokkal több időbeli és térbeli meghatározással.

A lenti megállapodások 5 nagyobb tématerületet ölelnek fel, az adott megállapodások ezen dimenziókban jelentkeznek. Az 5 témakör az alábbiakat jelenti:

- 1. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása**
- 2. Munka világa**
- 3. Egészségügy, egészséges élet és sport világa**
- 4. Lakhatás és családtámogatás-politika kérdése**
- 5. Eredményes közfeladat-ellátás a társadalmi felzárkózás érdekében**

Cél, hogy a fenti témakörök mindegyikében olyan megállapodások szülessenek, amelyek hosszú távon is fenntarthatók, és valóban hozzáadott értéket kínálhatnak a megye általános fejlesztéspolitikája részére is.

1. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 1.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikeresebb alapfokú oktatási előmenetele a Szolnoki Tankerületi központ illetékessége alá tartozó iskolákban

Megállapodás aláírói:

- **Szolnoki Tankerületi Központ**
- **Szolnoki Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőitére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Iskolai eredményesség előmozdítását célzó programok, különösen tanodai támogatást kínáló kezdeményezések támogatása, ösztöndíj-lehetőségek teremtése és/vagy kiaknázása, valamint motivációs programok
2. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok, kiemelt jelentőséggel az iskola megbecsültségének növelésére, az iskolaór program elfogadására, támogatására
3. Tudatosabb továbbtanulási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok, pályaválasztási tanácsadó foglalkozások megszervezése, megtartása, egyedi javaslatok és tervezett életpályamodellek kidolgozása a roma és hátrányos helyzetű diákok számára

Aláírók:

2. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 2.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikeresebb alapfokú oktatási előmenetele a Jászberényi Tankerületi központ illetékessége alá tartozó iskolákban

Megállapodás aláírói:

- **Jászberényi Tankerületi Központ**
- **Jászberényi Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselétére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Iskolai eredményesség előmozdítását célzó programok
2. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok
3. Tudatosabb továbbtanulási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok

Aláírók:

3. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 3.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikereesebb alapfokú oktatási előmenetele a Karcagi Tankerületi központ illetékessége alá tartozó iskolákban

Megállapodás aláírói:

- **Karcagi Tankerületi Központ**
- **Karcagi Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Marista TIP Tanoda**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviseletére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

4. Iskolai eredményesség előmozdítását célzó programok
5. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok
6. Tudatosabb továbbtanulási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok

Aláírók:

4. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 4.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikeresebb szakközépiskolai oktatási előmenetele

Megállapodás aláírói:

- **Szolnoki Szakképzési Centrum**
- **Jászberényi Szakképzési Centrum**
- **Karcagi Szakképzési Centrum**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok szakképzési oktatásával kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselésére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. A szakközépiskolai eredményesség előmozdítását célzó programok, egyértelmű célként megfogalmazva, hogy a korábbiaknál több roma és hátrányos helyzetű fiatal szerezzon végzettséget a megye szakmát kínáló középiskolaiban. Ennek érdekében az oktatási intézmények folyamatosan segítik a megfelelő információkkal ellátni a diákokat és családjaikat, valamint a megyei roma nemzetiségi önkormányzatot és rajta keresztül a helyi roma nemzetiségi önkormányzatokat.
2. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok, egyértelmű célként megfogalmazva azt, hogy növelni kell a roma és hátrányos helyzetű közösségekből érkező erkölcsi és közösségi támogatást minden olyan roma és hátrányos helyzetű fiatal számára, akinek a sikeres szakmaszerzését a korai iskolaelhagyás akadályozná meg. Ennek érdekében a roma civil szféra, valamint a roma nemzetiségi önkormányzatok vezetői számára folyamatosan szükséges lenne az oktatási intézményektől érkező információkat megosztani az érintett és bevonható családokkal.
3. Tudatosabb pályaválasztási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok, amelyek a megyében fellelhető gazdasági folyamatok alapján kínálhatnak pályaeorientációt a roma és hátrányos helyzetű gyermekek számára.

Aláírók:

5. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 5.

Témakör:

Mozgássérültek és fogyatékkal élők sikeresebb alapfokú és középfokú oktatási előmenetele Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Megállapodás aláírói:

- **Szolnoki Tankerületi Központ**
- **Jászberényi Tankerületi Központ**
- **Karcagi Tankerületi Központ**
- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**
- **Szolnoki Szakképzés Centrum**
- **Jászberényi Szakképzési Centrum**
- **Karcagi Szakképzési Centrum**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek mozgássérült és fogyatékkal élő diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőit és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. *Mozgássérült és fogyatékkal élő fiatalok // Az alapfokú és középiskolai eredményességének előmozdítását célzó programok – kiemelt figyelemmel * az ilyen diákokkal foglalkozó pedagógusok fejlesztésére, támogatására
2. Technikai fejlesztésekre vonatkozó igények együttes megfogalmazása, források együttes felkutatása – mind az oktatási intézményekhez való eljutás kérdésében, mind pedig az oktatási intézményekben való eredményes tanulás érdekében
3. Mozgássérült fiatalok családjainak eredményesebb bevonását és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok
4. Mozgássérült fiatalok továbbtanulási és pályaválasztási döntéseinek a meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok

5. Vegyes közegben való tanuláshoz szükséges, befogadóbb magatartást előmozdító programok, amelyek révén a többségi diákok megértőbbek és támogatóbbak lehetnek a mozgássérült, vagy fogyatékkal élő diáktársaikkal szemben

Aláírók:

6. Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 1.

Témakör:

Romák és hátrányos helyzetűek munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedésének, illetve megmaradásának kérdése

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara**
- **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Szolnoki Szakképzési Centrum**
- **Jászberényi Szakképzési Centrum**
- **Karcagi Szakképzési Centrum**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacon való elhelyezkedésével kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőre és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacra jutását segítő programok együttes kidolgozása, kiemelt tekintettel a pályakezdőkre és a nőkre
2. Roma mikro- és kisvállalkozások megerősödését és sikeres működését célzó képzési programok, valamint támogatások, források felkutatását és elérését célzó közös intézkedések
3. Tudatosabb munkahely-választási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok a roma és hátrányos helyzetű munkavállalók számára, kiemelten a pályakezdőkre vonatkozóan
4. Munkaadók eredményesebb bevonását és nyitottabb hozzáállásának a megteremtését célzó intézkedések a munkavállalók irányába
5. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalóknak a korábbiaknál nagyobb számban való megjelenése az érdekképviselőtekben

6. Munkahelyi fluktuációt csökkentő programok együttes kidolgozása és megvalósítása, különösen azon járásokban, amelyekben az átlagot meghaladó a munkanélküliség
7. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalóknak az agráriumban való elhelyezkedését kiemelten célzó intézkedések, kezdeményezések
8. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerő-piaci diszkriminációjának visszaszorítását célzó intézkedések
9. A roma és hátrányos helyzetű diákok duális képzésben való megjelenését segíteni képes kezdeményezések kidolgozása és megvalósítása, a velük szembeni hátrányos megkülönböztetés visszaszorítása

Aláírók:

7. Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 2.

Témakör:

Mozgássérültek és fogyatékkal élők munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedésének, illetve hosszú távú megmaradásának kérdése

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara**
- **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága**
- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a mozgássérült, fogyatékkal élők, illetve megváltozott képességű munkavállalók munkaerőpiacon való elhelyezkedésével kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselésére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Mozgássérült és megváltozott képességű munkavállalók munkaerőpiacra jutását segítő programok együttes kidolgozása, kiemelt tekintettel a pályakezdekre és a nőkre
2. Mozgássérült és megváltozott képességű munkavállalók családjainak és közvetlen környezetének eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítése a munkaerőpiacon való eredményesebb elhelyezkedése érdekében
3. Munkaadók eredményesebb bevonását és nyitottabb hozzáállásának a megteremtését célzó intézkedések
4. Mozgássérült és fogyatékkal élők munkaerő-piaci diszkriminációjának visszaszorítását célzó intézkedések

Aláírók:

8. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 1.

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak kórházi és egészségügyi szakellátásban való eredményesebb megjelenését, részvételét célzó intézkedések kérdése

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Cigány Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Szolnoki Hetényi Géza Kórház**
- **Jászberényi Szent Erzsébet Kórház**
- **Karcagi Kátai Gábor Kórház**
- **Mezőtúri Városi Kórház és Rendelőintézet**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak kórházi és egészségügyi szakellátásával kapcsolatosan meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselétére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Növelni a roma és hátrányos helyzetű állampolgárok szűrővizsgálatokon való megjelenését
2. Előmozdítani, illetve növelni a roma és hátrányos helyzetű állampolgárok egészségtudatosabb hozzáállását, kiemelten a táplálkozás és a testmozgás témakörében
3. Előmozdítani a diszkrimináció-mentes kórházi és egészségügyi szakellátási gyakorlatot, segítve mind a páciensek, mind az egészségügyi szakembereket abban, hogy nyitottabban és egymást segítve legyenek annak részesei

Aláírók:

9. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 2.

Témakör:

Mozgáskorlátozottak és fogyatékkal élők kórházi és egészségügyi szakellátásban való eredményesebb megjelenését, részvételét célzó intézkedések témaköre

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály**
- **Szolnoki Hetényi Géza Kórház**
- **Jászberényi Szent Erzsébet Kórház**
- **Karcagi Kátai Gábor Kórház**
- **Mezőtúri Városi Kórház és Rendelőintézet**
- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a mozgáskorlátozottak és a fogyatékkal élők kórházi és egészségügyi szakellátásával kapcsolatosan meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőre és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Növelni, a mozgáskorlátozottak és fogyatékkal élők a szűrővizsgálatokon való megjelenését
2. Előmozdítani, hogy a lehető legmegfelelőbb technikai fejlesztések segítsék az akadálymentesítést a megye egészségügyi intézményeiben
3. Előmozdítani a diszkrimináció-mentes kórházi és egészségügyi szakellátási gyakorlatot, segítve mind a páciensek, mind az egészségügyi szakembereket abban, hogy nyitottabban és egymást segítve legyenek annak részesei

Aláírók:

10.Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 3.

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak megjelenése a sport világában

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Cigány Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kosárlabda Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Labdarúgó Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kézilabda Szövetség**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak – kiemelten a fiataloknak – a sport világában való megjelenését, abba való bevonódását az általuk képviselt csapatsportágakban.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani a roma és hátrányos helyzetű fiatalok szélesebb körű megjelenését az egyes egyesületek utánpótlás-csapataiban, különösen az alábbi településeken: Jászberény (labdarúgás, kosárlabda), Szolnok (labdarúgás, kosárlabda, kézilabda), Karcag (labdarúgás), Törökszentmiklós (kézilabda, labdarúgás), Mezőtúr (kézilabda), Túrkeve (kézilabda)
2. Előmozdítani és segíteni a roma és hátrányos helyzetű fiatalok, illetve (roma és hátrányos helyzetű) közösségek önálló sportegyesület-alapítási szándékait
3. Közös feladatok meghatározása annak érdekében, hogy promóválni, népszerűsíteni lehessen az egyes sportágakat, valamint a megyében működő sportklubokat – megyei s helyi kötődés erősítése a roma és hátrányos helyzetű közösségekben

Aláírók:

11.Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 4.

Témakör:

Mozgáskorlátozottak és fogyatékkal élők megjelenése a sport világában

Megállapodás aláírói:

- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**
- **Albatrosz Életmód és Sport Egyesület**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kosárlabda Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Labdarúgó Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kézilabda Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Atlétikai Szövetség**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a mozgáskorlátozottaknak és fogyatékkal élőknek a sport világában való szélesebb körű megjelenését, abba való bevonódását.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani a mozgáskorlátozottak és fogyatékkal élők személyes megjelenési lehetőségét a megyében megvalósuló nyilvános sporteseményeken – ez kiemelten közlekedési segítségnyújtásra, valamint a sporthelyszínek akadálymentesítésére (pl. uszodák) vonatkozik
2. Előmozdítani és segíteni egy vagy több csörgőlabda-, esetleg kerekes-székes kosárlabda csapat megalakulását – kiemelten Szolnok városában, vagy bármilyen olyan településen, ahol erre megfelelő körülmények lesznek majd biztosítottak
3. Előmozdítani a parasport társadalmi megbecsülését

Aláírók:

12. Lakhatás- és családtámogatás

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek lakhatási feltételeinek javítását célzó intézkedések

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Hivatala**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Cigány Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**
- **Észak Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Megyei igazgatósága**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségek lakhatási feltételeinek javítását.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani és támogatni a Helyi Esélyegyenlőségi Programokban (HEP-ekben) azokat az intézkedéseket, amelyek növelhetik a szociális, illetve nem szociális alapú bérlakás-állomány növelését helyi szinteken
2. Kezdeményezni olyan pályázati programok kidolgozását és megvalósítását a 2021-2027-es Európai Unió fejlesztési időszak során, amelyek komplex intézkedések révén lakhatás-fejlesztést céloznak
3. Kezdeményezni olyan intézkedéseket, akciókat, amelyek helyi szintű összefogás, szolidaritás mentén segíthetik a lakhatási körülmények javítását, különösen azokon a településeken, amelyeken kiemelt fejlesztések megvalósítása lesz indokolt
4. Támogatni, és számukban növelni azokat a roma és hátrányos helyzetű mikro-, és kisvállalkozásokat, amelyek a lakhatást segítő építőipari feladatok elvégzésére is alkalmasak
5. Előmozdítani és támogatni a tudatos ingatlanhasználatot a roma és hátrányos helyzetű közösségekben, amely révén meghosszabbítható az egyes ingatlanok élettartama, illetve gazdaságosabban tarthatók fenn

6. Folyamatos tájékoztatás kínálása minden olyan kormányzati intézkedésről, amely a roma és hátrányos helyzetű csoportokat is segíteni tudja a lakhatás biztosabbá tételében (Családi Otthonteremtési Kedvezmény, Lakás-felújítási Támogatás 50%-os mértékben 3 millió forint erejéig stb.)

Aláírók:

13.Lakhatás- és családtámogatás 2.

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek család-, életvezetését segíteni hivatott intézkedések

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Hivatala**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**
- **Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Területi Igazgatósága Szolnok**
- **Nagycsaládosok Szolnoki Egyesülete**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségekben az egyes családok életvezetéséhez kapcsolódó feltételeinek javítását.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani és kiemelt kérdésként kezelni a családon belüli erőszak visszaszorítását a roma és hátrányos helyzetű közösségekben is
2. Kezdeményezni és megvalósítani egy, a tudatos gyermekvállalás-, valamint a tudatos és biztonságos szexuális élet kérdéseit megyei szinten megvitató, és a roma, valamint a hátrányos helyzetű családokat széles körben elérő programot
3. Kiemelt formában előmozdítani és támogatni a női és gyermekjogok érvényesülését a roma és hátrányos helyzetű közösségekben
4. Szociális munkások és esetmenedzserek széles körű bevonása a Helyi Esélyegyenlőségi Programok felülvizsgálati folyamataiba
5. Kezdeményezni és megvalósítani a pénzügyekkel kapcsolatos tudatosabb magatartást előmozdító programot
6. Segíteni a fenti témakörökkel foglalkozó civil szervezetek (egyesületek, alapítványok) létrejöttét helyi, térségi és megyei szinteken

Aláírók:

14.Közfeladat-ellátás a társadalmi felzárkózás érdekében

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek és közfeladat-ellátók közfeladatot ellátó személyek együttműködésének javítása

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Hivatala**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság**
- **Országos Mentőszolgálat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségek, valamint az egyes közfeladat-ellátó hatósági szervek sikeres együttműködését.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani és kiemelt kérdésként kezelni a roma és hátrányos helyzetű fiataloknak a közfeladat-ellátásban való megjelenését, kiemelt területként meghatározva a közrendvédelem, a büntetés-végrehajtás, a katasztrófavédelem, a honvédelem, a közösségi közlekedés, a postai szolgáltatások, valamint az egészségügy és az oktatás témakörét. Ennek érdekében szükséges a roma és hátrányos helyzetű közösségek képviselőinek a bevonása a toborzási és kiválasztási a folyamatokba
2. Előmozdítani, hogy a roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjai a korábbiaknál szélesebb körű és átfogó ismeretekkel rendelkezzenek a közfeladat-ellátásban megjelenő legfontosabb jogszabályokról, jogosultságokról és kötelezettségekről
3. Kezdeményezni, hogy a közfeladat-ellátók a lehetőségeikhez mérten a lehető legtöbbször és a lehető legtöbb féle formában jelenjenek meg a civil közegben, különösen az általános iskolákban, középiskolákban, tanodákban, roma és hátrányos helyzetű közösségekben
4. Kezdeményezni szükséges egyes nehezebben megoldott közfeladat-ellátási esetek megvitatását, modellezését, valamint olyan konfliktus-kezelési protokollok kidolgozását, amelyek bármikor alkalmazhatóak

5. Kommunikációs továbbképzések kezdeményezése a leginkább érintett közfeladat-ellátó szervek számára (rendőrség, katasztrófavédelem, mentőszolgálat)

Aláírók:

VI. Mellékletek

1. melléklet: Interjúvázlat társadalmi felzárkózást végző szereplők megkérdezéséhez
2. melléklet: Meghívó Megyei Felzárkózási Fórum ülésre
3. melléklet: Média megjelenések tára 2021 augusztusig
4. melléklet: Szolgáltatási Út Térkép járásonkénti közszolgáltatás-hiány térképei

1. melléklet: Interjúvázlat társadalmi felzárkózást végző szereplők megkérdezéséhez

Név: _____

Szervezet: _____

Beosztás: _____

Szervezet felzárkózási célú tevékenységeinek bemutatása:

Szervezet tevékenysége által érintett JNSZ megyei járás:

Szervezet tevékenysége által érintett (sérülékeny) célcsoport:

telefon: _____

e-mail: _____

Az **Önök szervezete** hogyan tud **hozzájárulni** a felzárkózáspolitikai problémák megoldásához?

Milyen **konkrét vállalásaik**, változtatásaik, fejlesztéseik vannak, lehetnek a felzárkózási területen? Hogyan érvényesül(het)nek a napi munkájuk során a felzárkózási szempontok?

Az Önök szervezete milyen **más szervezetekkel van kapcsolatban** a felzárkózási problémák megoldása kapcsán?

Milyen szakmai **együtműködések**et tartana kívánatosnak az Önök szervezete számára a felzárkózási területen?

Milyen **jógyakorlatokat** ismer a felzárkózás területén **Jász-Nagykun-Szolnok Megyében**?
(jógyakorlat gazdája, célcsoportja, tevékenysége, helyszíne – település, járás, egyéb információk)

Milyen **jógyakorlata** van az **Önök szervezetének** ezen a területen?
(jógyakorlat gazdája és (ha van) partnerei, célcsoportja, tevékenysége, helyszíne – település, járás, egyéb információk)

Milyen további **szakemberek, szervezetek megkeresését javasolják** a jelen projekt folytatásaként tovább működő Megyei Felzárkózási Fórum és Munkacsoportok munkájának segítésére?

Ön szerint melyek a legfontosabb megoldandó **kulcsproblémák** a felzárkózáspolitikában JNSZ megyében?

Ön szerint melyek a legfontosabb elvégzendő **kulcsfeladatok** a felzárkózáspolitikában JNSZ megyében?

Ön hogyan **rangsorolná** ezeket a **kulcsfeladatokat**? Rövid (5 év), közép (10 év) és hosszútávon (15 év) hogyan épülnek egymásra ezek a kulcsfeladatok Ön szerint?

Ön szerint kik a legfontosabb **kulcsszereplők** a felzárkózáspolitikában JNSZ megyében?

Milyen **módszertani megoldásokat** javasolna a jövőre nézve az érintett szereplők együttműködésének fejlesztésére?

Ön szerint hogyan lehetne **motiválni** a felzárkózással érintett **célcsoportokat** az aktív részvételre, együttműködésre, aktivitásra az életüket, sorsukat, boldogulásokat, hétköznapjaikat, jövőjüket befolyásoló folyamatokban, változásokban, változtatásokban, fejlődésben és fejlesztésben?

Ön szerint hogyan lehetne **motiválni** a felzárkózással érintett célcsoportokkal foglalkozó **szakembereket** az együttműködésre?

2. melléklet: Meghívó egy Megyei Felzárkózási Fórum ülésre

Európai Unió

MEGHÍVÓ

V. MEGYEI FELZÁRKÓZÁSI FÓRUM NYÍLT ÜLÉSÉRE ÉS A XI. MUNKACSOPORT ÜLÉSRE

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat nevében az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 sz. „Felzárkózási-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében” c. program keretében tisztelettel meghívjuk Önt a JNSZ Megyei Felzárkózási Fórum következő nyílt ülésére.

A projekt teljes időtartama alatt a 2018. 12. 17-én megalakult Megyei Felzárkózási Fórum tagjai 12 alkalommal munkacsoportokat hoznak létre. A munkacsoportoknak a projekt célcsoportjaihoz kapcsolódó tematikus üléseket kell tartania, amelyek a szolgáltatási hiányok kiküszöbölését segítő együttműködési lehetőségeket feltérképezik, feltárják és megoldási javaslatokat fogalmaznak meg a Fórum számára.

Jelen találkozó célja, hogy a Fórum részéről elfogadásra kerüljön a projektben eddig előállított két szakmai dokumentum (Szolgáltatási út térkép (SZÚT) és Lokális horizontális felzárkózási szempontokról (LHFSZ) szóló tanulmány), és további információkat gyűjtsünk a Megyei Esélyteremtő Paktum elkészítéséhez.

Következő munkacsoport ülésünket a Fórumot követően tartjuk meg. Tisztelettel meghívjuk Partnereinket, hogy aktív részvételükkel és szakmai rálátásukkal segítsék elő közös munkánkat.

A rendezvény helyszíne: **Vigadó Kulturális Központ, Kisújszállás, Szabadság tér 7.** (ingyenes parkolás a Piac utca felől a Vigadó udvarán)

A rendezvény időpontja: **2021. július 13. (kedd) 11:00 – 15:30**

PROGRAM:

10:30 - 11:00 REGISZTRÁCIÓ

11:00 - 12:00 FÓRUM: MUNKAEBÉD

KÖSZÖNTŐ – HUBAI IMRE (MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE)

A SZÚT és a LHFSZ elfogadása és szakmai hozzászólások

12:00 – 12:50 FÓRUM: BESZÉLGETÉSINDÍTÓ ELŐADÁSOK

MILYEN RÖVID ÉS HOSSZÚTÁVÚ PROBLÉMÁKAT INDUKÁL ÉS MILYEN KIAKNÁZATLAN LEHETŐSÉGEKET REJT A ROMA CÉLCSOPORT SZÁMÁRA AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZERBEN AZ ALACSONY HALLGATÓI LÉTSZÁM?

DR. HABIL MÓRÉ MARIANNA, DEBRECENI EGYETEM EGÉSZSÉGÜGYI KAR, DÉKÁN, NYÍREGYHÁZA (20 P)

A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT ROMÁKAT ÉS MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐKET ÉRINTŐ

FELZÁRKÓZÁSI CÉLÚ TEVÉKENYSÉGEINEK BEMUTATÁSA

BÁN ILDIKÓ, MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT ÉSZAK ALFÖLDI RÉGIÓS MODELL PROGRAM VEZETŐJE, NYÍREGYHÁZA (15 P)

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT TISZABURAI JELENLÉT PROGRAMJÁNAK BEMUTATÁSA

BÁTKI MÁRTON, MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT TISZABURAI JELENLÉT PROGRAM VEZETŐJE, TISZABURA (15 P)

12:50 – 14:30 MUNKACSOPORT: KEREKASZTAL BESZÉLGETÉS

FELKÉRT HOZZÁSZÓLÓK:

ROMA FELZÁRKÓZÁSI LEHETŐSÉGEK A FOGLALKOZTATÁS ÉS KÉPZÉS TERÜLETÉN AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN

VERESNÉ ANDRÁS HAJNALKA, KÁTAI GÁBOR KÓRHÁZ, HUMÁNERŐFORRÁSGAZDÁLKODÁSI

CSOPORTVEZETŐ, KARCAG (10-15 P)

A DEBRECENI EGYETEM SZOLNOKI CAMPUS SZEREPE AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS KÉPZÉSEKBE.

DR. SZABÓ ATTILA PÉTER, DEBRECENI EGYETEM SZOLNOKI CAMPUS, CAMPUSIGAZGATÓ, SZOLNOK (10-15 P)

MODERÁTOR:

VERESNÉ PÉTER JUDIT (JNSZM ÖNKORMÁNYZAT FELZÁRKÓZÁSI MUNKATÁRS)

14:30 - 15:30 MUNKACSOPORT: TANULMÁNYI SÉTA

TÁRSADALMI ESÉLYTEREMTÉSI FŐIGAZGATÓSÁG KISÚJSZÁLLÁSI FEJLESZTÉSI

KÖZPONTJÁNAK MEGTEKINTÉSE (KISÚJSZÁLLÁS, VÁSÁR ÚT 4)

HÁZIGAZDA:

SENTANDRÁSI ERZSÉBET (FEJLESZTÉSI KÖZPONT VEZETŐ)

Szolnok, 2021. július 05.

Hubai Imre
a megyei közgyűlés elnöke

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. melléklet: Médiamegjelenések tára

2021. 06. 12. **Közösségépítés az ország cseresznyéskertjében**

Hagyományos ízek, népi játékok, kézműves foglalkozás, és a Nagykörűn elmaradhatatlan cseresznyezés, így telt a június 12-én megrendezett közösségépítő rendezvény.

Roma táncműsorral indult a program a Nagykörűi Szabadidőparkban, majd különféle játékok és foglalkozások keretében a látogatók próbára teheték rátermettségüket és kezűgyességüket. A híres nagykörűi vendégszeretet jegyében finom helyi cseresznyével kínálták a résztvevőket. Roma lányok és asszonyok közösen készítették el az ebédet a megjelentek számára, féltve őrzött receptúra alapján. (...)

<https://alfoldhir.hu/2021/06/galeria-kozossegepites-az-orszag-cseresznyeskertjeben/>

2021. 07. 23. **Szolonokon ülésezett a Megyei Felzárkózási Fórum**

A „Felzárkózás-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun Szolnok megyében” program keretében 2021. június 23-án a Megyei Felzárkózási Fórum nyílt ülést tartott Szolonokon.

A találkozó célja az volt, hogy összegezze az elmúlt időszak – 2020. január – 2021 június – elvégzett tevékenységeit és ismertesse a projekt hátralévő időszakára vonatkozó további tervezett tevékenységeket, különös tekintettel a Megyei Esélyteremtő Paktum elnevezésű dokumentum elkészítésére vonatkozóan. (...)

<https://alfoldhir.hu/2021/07/szolonokon-ulesezett-a-megyei-felzarkozasi-forum/>

2021. 07. 26. **Káposztafőző verseny Kőteleken**

Példaképek nyomában címmel közösségi együttműködést erősítő rendezvényre került sor az elmúlt hétvégén Kőteleken. Július 24-én káposztafőző verseny és egyéb színes programok várták az érdeklődőket.

(...) A rendezvény a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat sikeres pályázatának és az Európai Unió támogatásának köszönhetően valósult meg. A vonatkozó projekt keretében a helyi közösségek együttműködését erősítő rendezvényeket szerveznek a megye számos településén. (...)

<https://alfoldhir.hu/2021/07/galeria-kaposztafozo-verseny-koteleken/>

2021. 07. 30. **Fókuszban a pandémia lelki hatásai**

Lelki egészségünk egyensúlya címmel tartottak összejevetelt július 30-án Karcagon, a Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesület karcagi klubhelyiségében. A helyi közösségi együttműködés megerősítését szolgáló rendezvényen hasznos tanácsokkal látták el a résztvevőket.

A pandémia lelki hatásairól, és azok feldolgozásáról tartott interaktív előadást Csontosné Csécsey Magdolna pszichológus, a hallgatóságot nemcsak információkkal, hanem hasznos tippekkel is ellátta.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/galeria-fokuszban-a-pandemia-lelki-hatasai/>

2021. 08. 09. Esélyt adnak a felzárkóztatásnak

Felzárkózás-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében címmel bonyolít le egy több mint 50 millió forintos uniós pályázatot a megyei önkormányzat. A mélyszegénységben élők hatékony felzárkóztatása érdekében indított projekt keretében együttműködési modelleket alakítanak ki, sőt, több dokumentum is elkészült ezzel kapcsolatosan.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/eselyt-adnak-a-felzarkoztatásnak/>

Ötvenhét millió forint támogatást kapott a megyei önkormányzat

A sérülékeny társadalmi csoportok felzárkóztatására koncentrálnak a projekt. A megyei önkormányzat ötvenhétmillió forint vissza nem térítendő pályázati támogatást nyert el felzárkóztatási programjára. A projekt elsődleges célja a sérülékeny társadalmi csoportok, különösen a tartós szegénységben élők, illetve romák felzárkóztatása, valamint a velük foglalkozó szervezetek hatékonyabb beavatkozásait segítő fejlesztése.

2021. 08. 19. A gyerekek voltak a középpontban

Az államalapítás előestéjén újabb együttműködést erősítő rendezvény megvalósítására került sor Jász-Nagykun-Szolnok megyében, ezúttal Jászfényszarun. *Az alkotás ereje* címmel meghirdetett eseményen most a gyerekek voltak a középpontban.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/galeria-a-gyerekek-voltak-a-kozeppontban-jaszfenyszarun1/>

2021. 08. 27. Egy nap a barátság és elfogadás jegyében

Leszel a barátom? Igen! címmel rendezték meg augusztus 27-én az I. Jász-Nagykun Szolnok Megyei Gyermekek és Ifjúsági Barátságnapot. A kötelki eseményen színes programokkal várták az érdeklődőket.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/galeria-egy-nap-a-baratsag-es-az-elfogadas-jegyeben/>

2021. 08.31. Fókuszban a szépkorúak és az egészség megőrzése

Érdekes előadásokkal, kulturális műsorral és hasznos tanácsokkal várták az időseket, szépkorúakat augusztus 31-én Jászberényben, az „Életenergiánk, jókedvünk, egészségünk nyomában” címet viselő rendezvényen, melynek egyik célja a helyi közösségi együttműködés erősítése volt.

<https://alfoldhir.hu/2021/09/fokuszban-a-szepkoruak-es-az-egeszseg-megorzese>

Videótartalmak:

<https://www.szoljon.hu/kozelet/helyi-kozelet/otvenhet-millio-forint-tamogatast-kapott-a-megyei-onkormanyzat-3745535/>

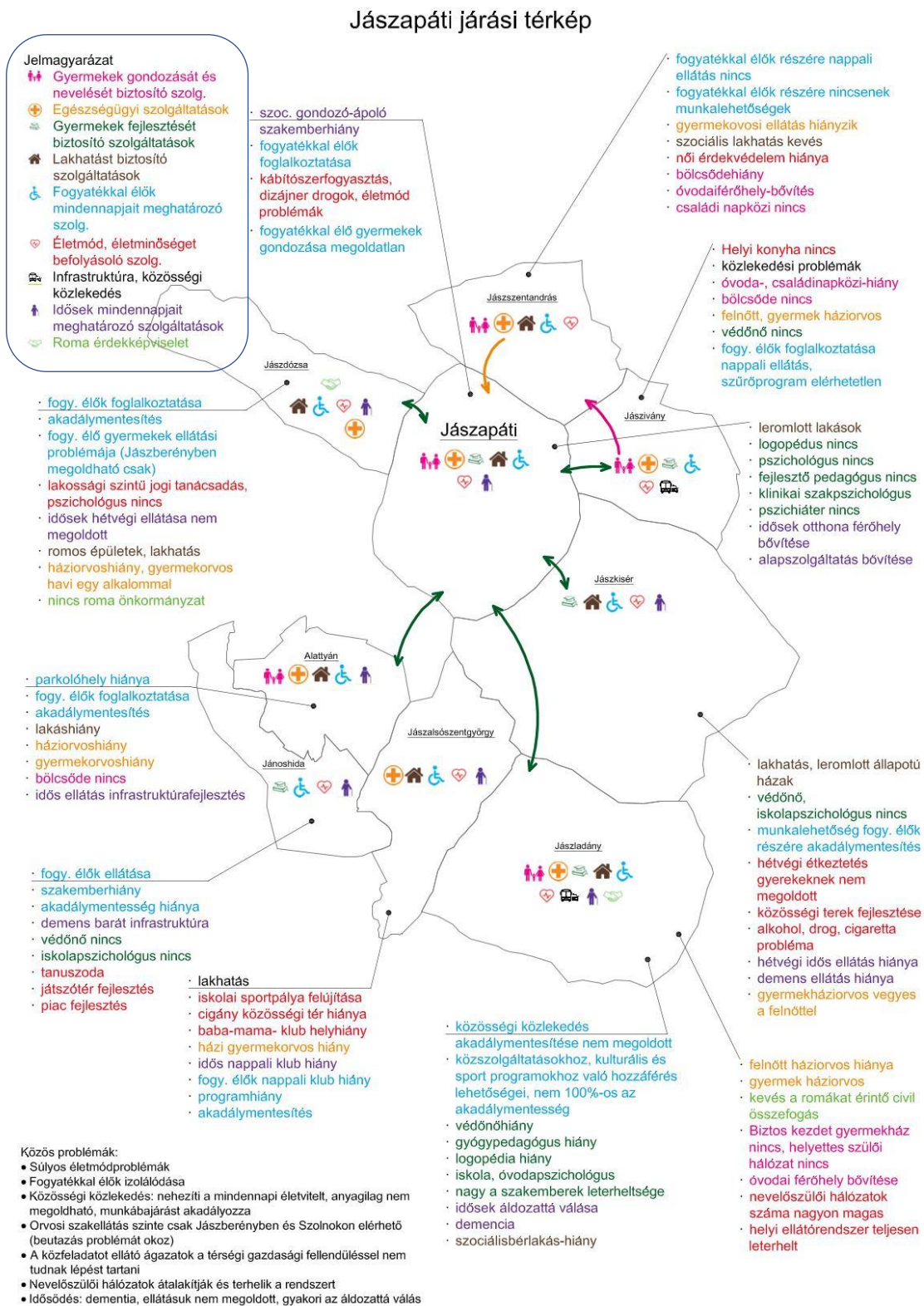
[Szolnok TV - Aktuális 2021.08.09. - Tartós szegéségben... | Facebook](#)

[Aktuális 2021.08.09. - Bing video](#)

[\(101\) Aktuális 2021.08.09. - YouTube](#)

4. melléklet: Szolgáltatási Út Térkép közszolgáltatáshiány térképei

Az alábbi járási térképek a közszolgáltatás-hiányokat ábrázolják¹:

¹ Molnárné Hermann Zsófia felzárkózási munkatárs vázlatai alapján digitalizálta a Diversitas Központ

Jászberény járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- szociális szakember hiánya
- bérlakás probléma
- gyermekorvos nincs
- bölcsőde nincs
- fejlesztési szakember, iskolapszichológus
- házi orvoshiány
- fogorvos nincs
- akadálymentesítés hiánya
- fogy. nappali intézmény nincs

- SNI: Helyben nem elérhető szakszolg., vizsgálatok, integrációs problémák
- gyógypedagógus hiánya
- családi napközi nincs
- támogató szolgálat nincs
- fogy. nincs külön alapellátása
- alacsony foglalkoztatás
- közlekedés akadálymentesítése
- egészségügyi, gondozási hiányosságok
- roma önkormányzat nincs
- bérlakáshiány
- tanyák, kerékpárút infrastruktúra hiánya

- akadálymentesség hiánya
- védőnő nincs
- nem megfelelő közlekedési lehetőségek
- fogyatékkal élő gyermekeket nevelő családok közösségi hiánya

Közös problémák:

- nőknek helyben nincsenek munkalehetőségeik, utazással multinacionális, nagy vállalatoknál munkát tudnak vállalni, de ezek nem családbarát gondolkodásmódúak (rugalmatlan, többműszakos, utazgatás elveszi az időt)
- humán szakemberek hiánya
- HHH gyerekek magas aránya
- kábítószerfogyasztás
- akadálymentesítés hiánya
- fogyatékkal élők foglalkoztatása
- adatok hiánya
- bérlakásállomány hiánya
- idősek izolálódása, magányosodása
- 40-50 év feletti nők elhelyezkedési nehézségei
- szakképzetlen álláskereső elhelyezkedési nehézségei

- közút minősége rossz
- lakás felújítás
- házi gyermekorvos hiánya
- baba-mama klub
- bölcsőde nincs
- képzés, szakorvosi ellátás, akadálymentesítés hiánya

- bérlakáshiány
- családi napközi nincs
- akadálymentesítés nem teljes körű
- fogy. élők részére nappali int. nem biztosított
- foglalkoztatás nem megoldott
- programokhoz hozzáférés nem megoldott

- bérlakáshiány
- akadálymentesség
- bölcsőde-, családinapközi-hiány
- védőnőhiány
- gyógypedagógus nincs
- iskolapszichológus nincs
- fejlesztő pedagógus nincs
- tárgyi fejlesztő eszközök hiánya
- házi gyermekorvosi praxis nincs
- idősek nappali ellátása hétfőgén hiányos

- idősek nappali ellátásának bővítése
- idősek bentlakásos intézményének bővítése
- nyugdíjas közösségi ház étkeztetéssel
- városon belüli tömegközlekedés hiánya
- közösségi tér fiataloknak nincs

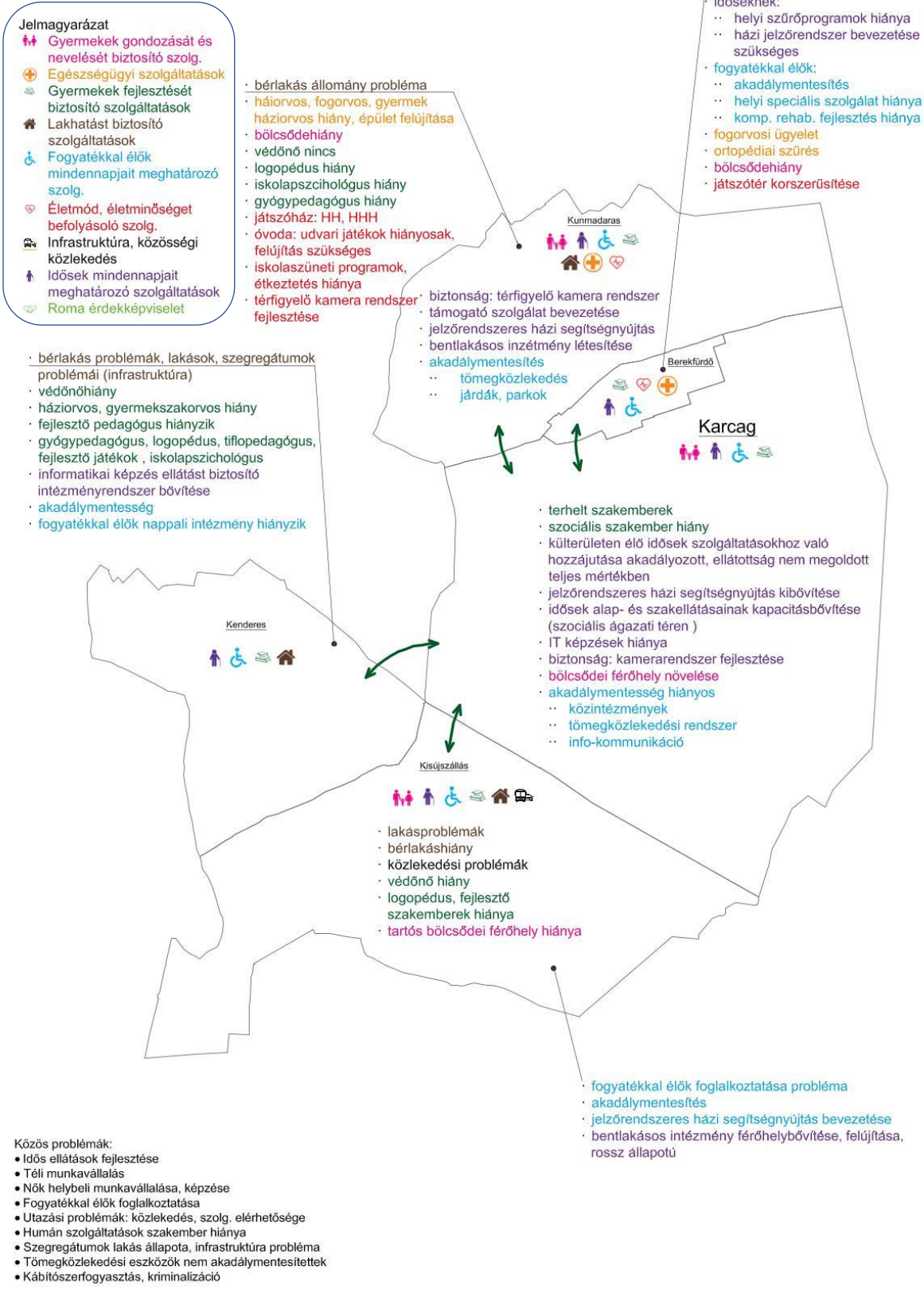
- biztonságos szórakozóhely
- 2 üres gyermekorvosi praxis hiánya
- szociális szakember hiánya
- fogyatékkal élők bentlakásos intézmény hiányzik
- akadálymentesítés hiánya

- Bölcsőde nincs, igény lenne rá
- óvodaférőhely bővítés
- akadálymentesítés
- fogyatékkal élők nappali ellátása
- szakemberhiány

- szociális szakember hiánya
- gyógypedagógus nincs
- óvoda, iskola pszichológus
- védőnő nincs
- külön házi gyermekorvos nincs
- szociális és bérlakás-állomány nincs a településen
- szennyvízelvezetés nincs
- közlekedési nehézségek
- idősek otthona, nappali étkeztetés szakápolókkal

- Bölcsőde, családi napközi nincs
- óvodai férőhely betelt
- tájékozatlanság
- foglalkoztatás hiánya
- akadálymentesítés
- fejlesztő szakemberek, pedagógus hiánya
- gyermekorvoshiány
- drogfogyasztás problémák
- nyári szünet gyermekfelügyelet
- idősek napközi ellátásának hiánya
- hétfői ellátás hiánya
- roma vezetőik széthúzása
- bérlakásállomány nincs

Karcagi járási térkép

Kunhegyes járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermekek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermekek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- védőnő nincs, gyerek fejl. szakemberek hiánya
- bölcsőde, családi napközi nincs, biztos kezdet gyermekház művelődési ház felújítása
- játszótér helyreállítása
- kulturális programok szervezése
- időseknek nyújtott programok hiánya
- akadálymentesség biztosítása nem megoldott
- infrastruktúrafejlesztés

- bérlakásbővítés, -fejlesztés
- külterület: gáz, szennyvíz nincs
- védőnő hiánya
- gyerekorvos, szűrővizsgálatok hiánya
- szakosított ellátás nincs
- elmagányosodás
- informatikai jártasság hiánya
- foglalkoztatás nem megoldott
- nincs megfelelő igényfelmérés
- családi napközi
- egyéb hasonló szolg. hiánya
- szünidei gyermekfelügyelet hiánya
- baba-mama klub hiánya
- időseknek nincsenek programok

- közlekedési nehézségek
- lakhatási infrastr. problémák
- háziorvos, gyerekorvos, ügyelet, egészségügyi szűrés, gyógyszerár, iskolaorvos hiánya
- nem biztos, hogy a fogy. élők minden támogatást megkapnak
- akadálymentesség abszolút nem megoldott tömegközlekedésben sem
- idősek kiszolgáltatottsága
- nem megfelelő közbiztonság
- nem létezik kulturális élet
- rendszeres szűrővizsgálaton nem tudnak részt venni
- nyári napközi nincs
- gyerekeknek, fiataloknak közösségi tere nincs
- művelődési ház felújításra szorul
- nincsenek könyvtár programok

- közlekedési nehézségek
- lakhatási infrastr. problémák
- háziorvos, gyerekorvos, ügyelet, egészségügyi szűrés, gyógyszerár, iskolaorvos hiánya
- nem biztos, hogy a fogy. élők minden támogatást megkapnak
- akadálymentesség abszolút nem megoldott tömegközlekedésben sem
- idősek kiszolgáltatottsága
- nem megfelelő közbiztonság
- nem létezik kulturális élet
- rendszeres szűrővizsgálaton nem tudnak részt venni
- nyári napközi nincs
- gyerekeknek, fiataloknak közösségi tere nincs
- művelődési ház felújításra szorul
- nincsenek könyvtár programok

- Közös problémák:
- Munkahelyhiány
 - Magas a romák aránya -> szakképzetlen, tartós munkanélküliség, életmód problémák
 - Infrastruktúra problémák: járdák, utak, közterek kiépítése, fejlesztése, zöldesítés
 - Fokozott közlekedési problémák
 - Idősek kiszolgáltatottsága
 - Életmód, gazdaságfejlesztési programok hiánya
 - Szakemberhiány
 - Alapvető szolgáltatások, köztisztviselők állapota

- tanulási képességet vizsgáló bizottság helyben történő felmérése
- 0-7 évesek speciális ellátási igényeinek kielégítésére nincs lehetőség
- rossz közbiztonság
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítése
- házi segítségnyújtás fejlesztése
- bentlakásos idősek otthonában kapacitás fejlesztése
- fogy. élők foglalkoztatása: nem megfelelő közlekedési infrastruktúra
- akadálymentesítés hiánya
- szűrővizsgálat elérése neheztett
- kevés kulturális és sport lehetőség
- helyi szűrővizsgálat hiánya

- önkormányzati bérlakásállomány bővítése
- felnőttek részére ingyenes pszichológiai és jogi tanácsadás hiányzik
- célzott programok (gyerekek, fiatalok, idősek)
- gyerekek nyári szünidei programja
- bölcsődekapacitás fejlesztése, családi napközi nincs

- védőnő, iskolapszichológus konduktor nincs
- gyermekek szűrővizsgálat hiánya
- gyerekorvos
- szűrővizsgálatok elérhetősége nem megoldott
- bölcsőde hiánya
- gyermekek nyári táboroztatása nem megoldott
- női klubok: baba-mama klub, háztartásvezetés, főzés
- Polgárorség felszerelése
- közlekedési infrastr., járdák rossz állapotúak
- akadálymentesített utazás

- gyógypedagógus nincs
- logopédus nincs
- köznevelési inf. felújítás
- pszichológus nincs
- gyógytestnevelés tanár nincs
- bölcsődei férőhelybővítés
- szállításhoz gépkocsi (időseket a klubba vinni)
- idősek kulturális, közösségi programjához infrastruktúra fejlesztése

- bérlakásállomány hiánya
- szűrővizsgálat hiánya
- gyógyszerár 1,5 órán át van nyitva
- fogorvos hiánya
- gyerekorvos hiánya
- nincs bölcsőde
- Biztos Kezdet gyermekház
- humán szakember hiánya
- informatikai program-igény
- akadálymentesség hiánya
- foglalkoztatás igénye
- háztáji gazdasági programok
- nyári, szünidei elhelyezés nincs

- önkormányzati bérlakás hiány, korszerűsítés
- infrastruktúra fejlesztés:
 - kerékpárút korszerűsítés
 - utak, járdák építése
 - parkosítás
- akadálymentesítés
 - középületek
 - szolgáltatók
 - közlekedés, buszöblök
 - rehabilitáció, munkahely továbbfejlesztése
- játszóház igény
- gyermekbarát riportszoba
- strand téliítés
- horgász hely
- játszótérek kialakítása
- komplex gyermek programok

Kunszentmártoni járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- utak állapota nem megfelelő
- közlekedési nehézségek
- kistérségi autóbusz
- bérlakás, szociális lakhatás nem megoldott
- komplex intézményi háttér a gyerekek szabadidős és egészségudatos fejlődése érdekében
- terepjáró - külterületen élők megsegítése
- idősek nappali ellátása
- akadálymentesítés

- **nincs fogorvos**
- fejlesztő szakemberek hiánya
- általános iskola hiánya
- polgárőrség
- járdák fejlesztése
- járdák akadálymentesítése
- szűrővizsgálatok hiánya

- utak állapota, külterület infrastruktúra
- szociális lakás
- iskolapszichológus
- női programok
- idősek nappali ellátás
- akadálymentesítés
- közszolg., kultúra, sport

- külterület infr. fejlesztés - iskola busz
- bölcsőde férőhely hiánya
- köztisztviselői konyha kapacitásának hiánya
- nyári szünidő
- tanyagondnoki szolgálat
- közösségi tér
- idősek speciális programjai
- közbiztonság hiánya
- tanyán élők segítése tanyag. szolg. fejlesztésével
- akadálymentesítés:
 - infokommunikációs
 - külterület-belterület összekötés
 - rossz állapotú utak

- szűrővizsgálatokon való részvétel
- nagyobb biztonság: kam. rendsz.
- háziorvosi ellátás **nincs**
- gyermekorvos **nincs**
- iskolapszichológus **nincs**
- fejlesztő szakember hiánya
- fekvőrendőrző igény
- közösségi közlekedés hiánya
- akadálymentesítés
- járdák
- **nincs fogyatékkal élők nappali intézménye**

Közös problémák:

- Fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek helyi ellátása, valamint fogyatékkal élők szociális ellátása nem megoldott
- Külterületek (tanyavilág) felzárkózása
- Térségi közlekedési problémák - szolgáltatások elérhetősége
- Fejlesztő szakemberek hiánya
- Gyermekjóléti szolgáltatások túlterheltsége
- Idős ellátások hiánya

- bérlakásállomány nincs
- külterületi problémák
- iskolapszichológus **nincs**
- bölcsődei férőhely **bővítése**
- bűnelkövetés áldozatai
- biztonsági rendszer fejlesztése
- akadálymentesítés
- járdá
- szűrővizsgálat, adatbázis

- szegregátumok: leromlott lakások, utak hiánya, bűnesetek
- oktatási, gyermekjóléti intézmények kapacitása nem elegendő a motiváló minták pótlására
- krízis otthon, anyaothton csak Szolnokon van
- női képzések, programok
- bentlakásos idősek otthona
- komplex programok időseknek
- védőnő csak helyettesítéssel
- gyógypedagógus, logopédus, iskolapszichológus **nincs**
- akadálymentesítés: közterület, közösségi szolgáltatás, közösségi kulturális programok, segítő szolg.

- külterület infrastruktúra fejlesztése
- **óvodai férőhely bővítése**
- fejlesztő szakemberek hiánya
- gyógypedagógus hiánya
- pszichopedagógus-hiány
- családon belüli erőszak
- nők munába állását segítő programok hiánya
- családbarát munkahely hiánya
- idősek klubja férőhely bővítése
- jelzőrendszer házi segítségnyújtás hiányzik
- képzések hiánya
- akadálymentesítés: közintézmények, buszmegálló, járdák

- **gyermekjóléti szolgálatnál nincsenek olyan eszközök, amelyek a szabadidős tevékenységet segítenék (játék, bútor)**
- női programok
- zöldterületkorszerűsítés
- kevés fogl. lehetőség
 - fogl. szükséges akadálymentesítés
 - különleges eszközök és feltételek
- akadálymentesítés
 - közintézmény
 - közterület
 - járdá, park
- idősek szociális ellátása zsúfolt, tárgyi feltételek fejlesztése
- számítástechnikai ismeretek

- **házi orvosi ellátás helyettesítéssel**
- fogorvos **nincs**
- védőnő helyettesítéssel
- iskolapszichológus **nincs**
- női programok hiánya
- zöldesítés, közparkok felújítása
- közösségi közl. problémák
- idősek klubja nem működik
- gyakran válnak áldozatokká (biztonsági rendszer)
- programok
- digitális írástudás hiánya
- szociális, gyermekjóléti szolg. bővítése
- képzések hiánya
- gyermekeknek **prevenációs ellátások**
- akadálymentesítés, rossz járdák
- **önsegítő csoport létrehozása**

- külterületi infrastruktúra
- kerékpárút hiánya
- járdá hiánya, rossz állapot
- belvízelvezető rendszer hiánya
- **tanoda indítása**
- **gyermekjóléti ellátás**
 - túlterhelt
 - sem tárgyi feltételek, sem személyi feltételek nem megfelelőek, nincs elegendő munkatárs és helyiség
- iskolapszichológus **nincs**
- pszichológus **nincs**
- családterapeuta **nincs**
- **gyermekek nyári szünidejének megoldása**
- idősek bentlakásos otthona férőhelybővítés
- **keves foglalkoztatási lehetőség**
- akadálymentesítés
 - intézmény
 - közterület
 - park

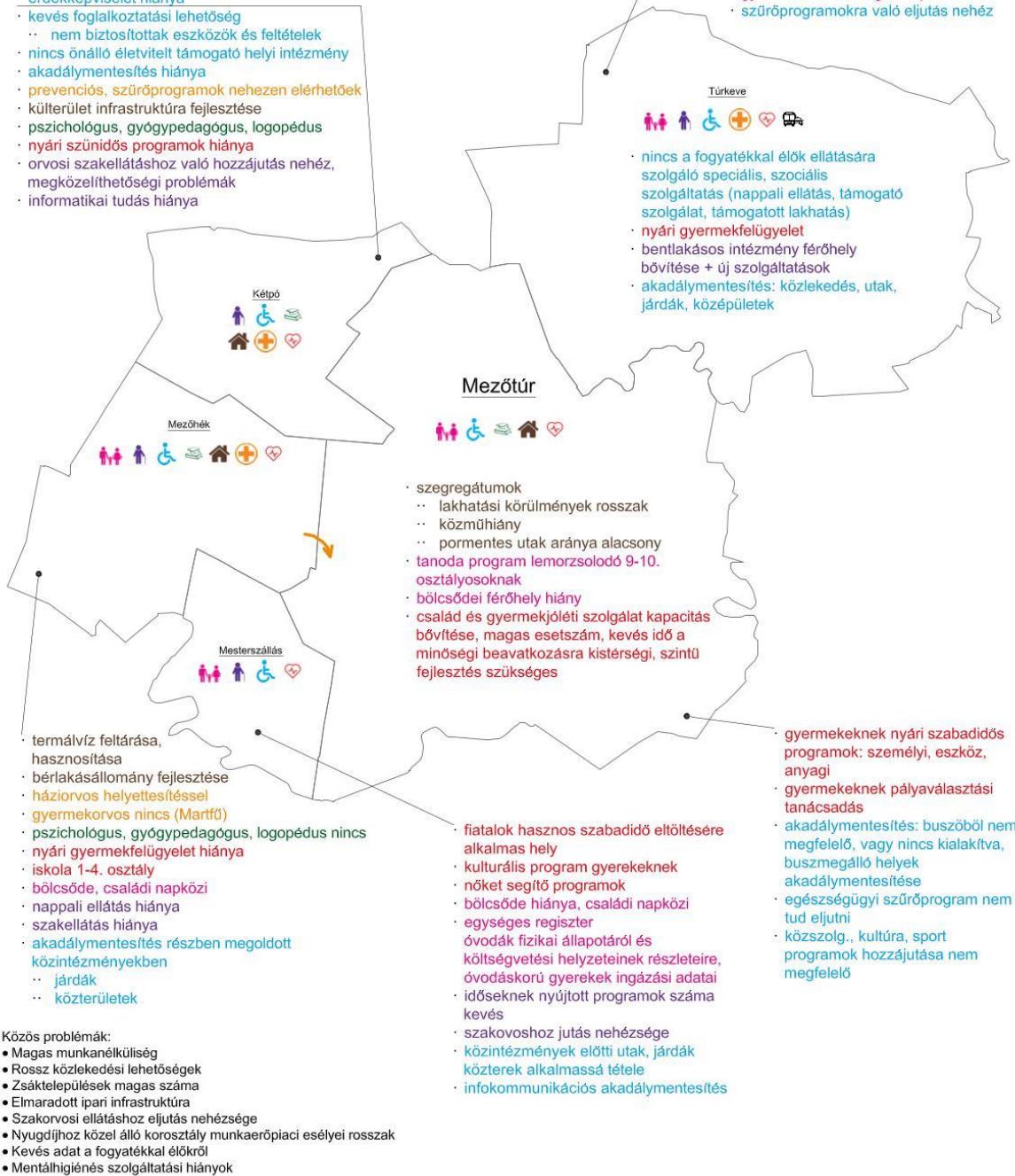
Mezőtúri járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekvédelem

- érdekvédelem hiánya
- kevés foglalkoztatási lehetőség
 - nem biztosítottak eszközök és feltételek
- nincs önálló életvitelt támogató helyi intézmény
- akadálymentesítés hiánya
- prevenciós, szűrőprogramok nehezen elérhetőek
- külterület infrastruktúra fejlesztése
- pszichológus, gyógypedagógus, logopédus
- nyári szünidős programok hiánya
- orvosi szakellátáshoz való hozzájutás nehéz, megközelíthetőségi problémák
- informatikai tudás hiánya

- közhatalózat nem teljes, több a földút
- utazási nehézségek
- egy háziorvosi hely betöltetlen
- bőrgyógyászati szakrendelés
- egészségügyi ellátást biztosító épület felújítása
- bölcsődei férőhely bővítése
- óvodai épületek elavultak, felújításra szorulnak, új korszerű óvoda építése
- korszerűtlen a csecsemőket gyermekeket ellátó védőnői és gyermekorvosi szolgálat épülete
- szűrőprogramokra való eljutás nehéz

Szolnoki járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermekek gondozását és nevelését biztosító szolg.**
- Egészségügyi szolgáltatások**
- Gyermekek fejlesztését biztosító szolgáltatások**
- Lakhatást biztosító szolgáltatások**
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.**
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.**
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés**
- Ldösek mindennapjait meghatározó szolgáltatások**
- Roma érdekképviselet**

- akadálymentesítés:
 - ... települések közötti közösségi közlekedés
 - ... buszmegálló öblök
 - ... járdák, utak
 - ... középületek
- szociális lakhatás, bérlakáshiány
- ... bölcsőde, családi napközi
- ... háziorvosi ellátás helyettesítéssel
- ... nyári szünidő szabaddíós programok
- ... idősek ellátását biztosító nappali intézmény
- ... közbiztonsági intézkedések bővítése
- ... informatikai tudás hiánya
- ... utak rossz állapotban

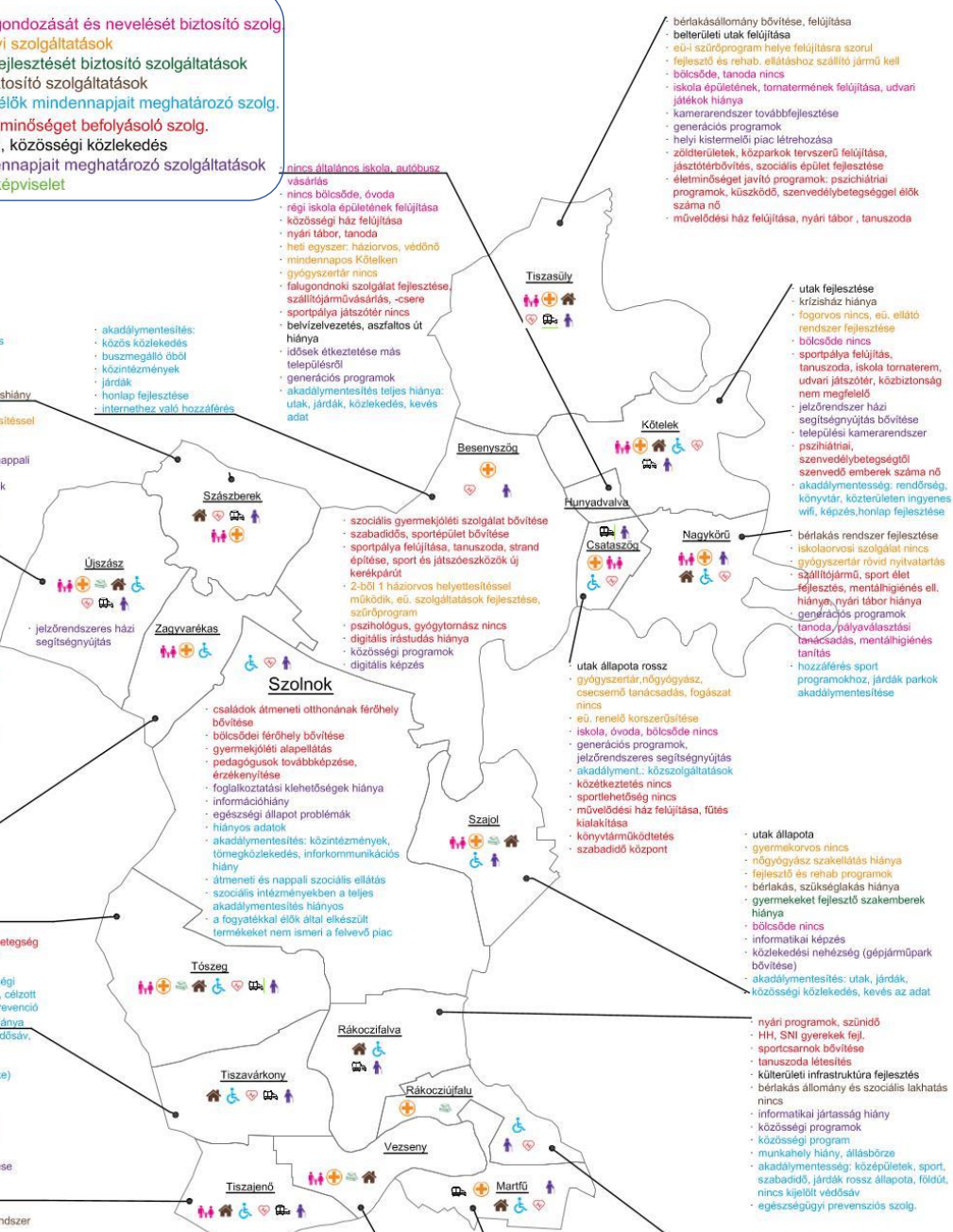
- szeregrátumok:
 - ... vízvezetés, rossz lakáskörülmények
 - ... kerékpárút vagy -sáv nincs, rossz állapotú járdák
 - ... eü. ellátórendszer épület felújítása
 - ... fogorvosi rendelő
 - ... védőnői szolgálat
 - ... biztos kezelt gyerekház
 - ... sportlétesítmény felújítása
 - ... gyógytornász nincs
 - ... iskolapszichológus nincs
 - ... jelzőrendszer házi segítségnyújtás
 - ... bentlakásos idősek otthona felújítás
 - ... adathiány, akadálymentesítés
- ... bölcsődebővítés
- ... szűriprogram
- ... volán busz járatát nem akadálymentesítik
- ... akadálymentesítés
- ... honlap fejlesztése

- utak állapota rossz
- ... bölcsőde nincs
- ... képzés hiánya, szenvedélybetegség
- ... szünidő tartalmas eltöltése
- ... közösségi programok
- ... akadálymentesítés: közösségi közlekedés, járdák, parkok, célzott szűrővizsgálatok hiánya, prevenció
- ... szabaddíós tevékenység hiánya
- ... akadálymentesítés: utak, védősáv, közlekedési jelek
- ... szállító jármű igénye
- ... munkanélküliség (állásbörze)
- ... nincs bérlakás állomány
- ... szociális lakhatás
- ... külterület elérhetősége
- ... nyári szünidő programok
- ... sportszarnok bővítése
- ... tanuszoda építése
- ... házi segítségnyújtás bővítése
- ... informatikai képzés

- szilárd öbtorulás
- ... kerékpárúthiány
- ... vezetékes tv-víz/hálózati rendszer
- ... mini bölcsőde
- ... prevenció tréningek pályaorientáció
- ... komplex akadálymentesítés
- ... külterületen élők egészségügyi szűrese
- ... informatikai képzések, előadások
- ... életvezetési tanácsadás
- ... úthálózati fejlesztése (elszigetelődés, elmagányosodás)

Közös problémák:

- utak, járdák, nem megfelelő utazási lehetőségek
- szállító járművásárlás, -csere
- alapvető szolgáltatások helyben nem elérhetőek (bölcsi, ovi, iskola, orvos)
- Pszichiátriai program, szenvedélybetegséggel küzdők magas száma
- Krízis szállások, bérlakások kevés száma
- Generációs programok hiánya
- Nincs adat a fogyatékkal élőkrol
- Kerékpárúthiány, külterület infrastruktúra fejlesztése
- Sportlehetőségek fejlesztése

- nincs általános iskola, autóbusz vásárlás
- ... nincs bölcsőde, óvoda
- ... régi iskola épületének felújítása
- ... közösségi ház felújítása
- ... nyári tábor, tanoda
- ... helyi egyszern: háziorvos, védőnő
- ... mindennapos Kötelen
- ... gyógyszerár nincs
- ... falugondnoki szolgálat fejlesztése
- ... szállító járművásárlás, -csere
- ... sportpálya játszótér nincs
- ... belvízelvezetés, aszfaltos út hiánya
- ... idősek étkeztetése más településről
- ... generációs programok
- ... akadálymentesítés teljes hiánya: utak, járdák, közlekedés, kevés adat

- ... szociális gyermekjóléti szolgálat bővítése
- ... szabaddíós, sportépület bővítése
- ... sportpálya felújítása, tanuszoda, strand építése, sport és játszószerzők új kerékpárút
- ... 2-ből 1 háziorvos helyettesítéssel működik, eü. szolgáltatások fejlesztése, szűriprogram
- ... pszichológus, gyógytornász nincs
- ... digitális írástudás hiánya
- ... közösségi programok
- ... digitális képzés

- ... családok átmeneti otthonának férőhely bővítése
- ... bölcsődei férőhely bővítése
- ... gyermekjóléti alapellátás
- ... pedagógusok továbbképzése, érzékenyítése
- ... foglalkoztatási lehetőségek hiánya
- ... információhiány
- ... egészségi állapot problémák
- ... hiányos adatok
- ... akadálymentesítés: közintézmények, tömegközlekedés, infokommunikációs hiány
- ... átmeneti és nappali szociális ellátás
- ... szociális intézményekben a teljes akadálymentesítés hiányos
- ... a fogyatékkal élők által elkészült termékeket nem ismeri a felfelvő piac

- ... szociális lakhatás
- ... külterület elérhetősége
- ... nyári szünidő programok
- ... sportszarnok bővítése
- ... tanuszoda építése
- ... házi segítségnyújtás bővítése
- ... informatikai képzés

- ... kerékpárúthiány
- ... vezetékes tv-víz/hálózati rendszer
- ... mini bölcsőde
- ... prevenció tréningek pályaorientáció
- ... komplex akadálymentesítés
- ... külterületen élők egészségügyi szűrese
- ... informatikai képzések, előadások
- ... életvezetési tanácsadás
- ... úthálózati fejlesztése (elszigetelődés, elmagányosodás)

- ... bérlakásállomány bővítése, felújítása
- ... belterületi utak felújítása
- ... eü-i szűriprogram helye felújításra szorul
- ... fejlesztő és rehab. ellátáshoz szállító jármű kell
- ... bölcsőde, tanoda nincs
- ... iskola épületének, tornatermének felújítása, udvari játékok hiánya
- ... kamerarendszer továbbfejlesztése
- ... generációs programok
- ... helyi kistermelői piac létrehozása
- ... zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása, játszótérbővítés, szociális épület fejlesztése
- ... életminőséget javító programok: pszichiátriai programok, küszködők, szenvedélybetegséggel élők száma nő
- ... művelődési ház felújítása, nyári tábor, tanuszoda

- ... utak fejlesztése
- ... krízisház hiánya
- ... fogorvos nincs, eü. ellátó rendszer fejlesztése
- ... bölcsőde nincs
- ... sportpálya felújítás, tanuszoda, iskola tornaterem, udvari játszótér, közbiztonság nem megfelelő
- ... jelzőrendszer házi segítségnyújtás bővítése
- ... települési kamerarendszer
- ... pszichiátriai, szenvedélybetegségtől szenvedő emberek száma nő
- ... akadálymentesítés: rendőrség, könyvtár, közterületen ingyenes wifi, képzés, honlap fejlesztése

- ... bérlakás rendszer fejlesztése
- ... segítségnyújtás bővítése
- ... iskolai orvosi szolgálat nincs
- ... gyógyszerár rövid nyitvatartás
- ... szállító jármű, sport élet fejlesztés, mentálhigiénés ell. hiánya, nyári tábor hiánya
- ... generációs programok
- ... tanoda, pályaválasztási tanácsadás, mentálhigiénés tanítás
- ... hozzáférés sport programokhoz, járdák parkok akadálymentesítése

- ... utak állapota rossz
- ... gyógyszerár, nőgyógyász, csecsemő tanácsadás, fogászat nincs
- ... eü. rendelő korszerűsítése
- ... iskola, óvoda, bölcsőde nincs
- ... generációs programok, jelzőrendszeres segítségnyújtás
- ... akadályment.: közszolgáltatások
- ... közlekedés hiánya
- ... művelődési ház felújítása, fűtés kialakítása
- ... könyvtárműködtetés
- ... szabaddíó központ

- ... utak állapota
- ... gyermekorvos nincs
- ... nőgyógyász szakellátás hiánya
- ... fejlesztő és rehab. programok
- ... bérlakás, szükségeltetés hiánya
- ... gyermekeket fejlesztő szakemberek hiánya
- ... bölcsőde nincs
- ... informatikai képzés
- ... közlekedési nehézség (gépjárműpark bővítése)
- ... akadálymentesítés: utak, járdák, közösségi közlekedés, kevés az adat

- ... nyári programok, szünidő
- ... HH, SNI gyerekek fejl.
- ... sportszarnok bővítése
- ... tanuszoda létesítés
- ... külterületi infrastruktúra fejlesztés
- ... bérlakás állomány és szociális lakhatás nincs
- ... informatikai jártasság hiánya
- ... közösségi programok
- ... közösségi program
- ... munkahely hiány, állásbörze
- ... akadálymentesség: középületek, sport, szabaddíó, járdák rossz állapot, fűdőt, nincs kijelölt védősáv
- ... egészségügyi prevenciószolg.

- ... fejlesztő szakemberek hiánya
- ... közösségi programok
- ... akadálymentesítés, internet képzés
- ... pszichiátriai betegek, szenvedélybetegségek száma nő (életminőséget javító intézkedések)
- ... szűrővizsgálatok
- ... áldozattá válás (otthon védelmet szolg. intézkedések)
- ... generációs programok

- ... aszfaltozás, járdaépítés
- ... védőnő nincs
- ... háziorvos, gyermekorvos nincs
- ... fogorvos helyettesítés
- ... iskola csak 1-4. osztályig
- ... nyugdíjas akadémia
- ... ténylegélő kamerarendszer
- ... akadálymentesítés
- ... könyvtár
- ... köz. közlekedés, járda

Tiszafüredi járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermekek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermekek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- kiépítetlen utak, járdák fejlesztése
- közlekedési problémák
- védőnő, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus nincs
- bölcsőde nincs
- technikai eszközök, infrastruktúra
- szűrőprogram hiánya
- támogató szolgálat nincs
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítése
- speciális munkahely igény
- kulturális programok hiánya
- informatika képzés nincs

- bejutás egészségügyi ellátásba: mikrobusszal
- fogyatékkal élők speciális program
- rehab. munkahely hiány
- gyógyszerár: Abádszalók
- nincs rehab
- nincs játszótér, sportolási infrastruktúra fejlesztés
- jogász, pszichológus nincs
- életvezetési tanácsadó, állásbörzeigény
- lakásprobléma
- szűrőprogramhiány
- betegszállító igény
- gyermekorvos
- bölcsőde, baba-mama klub nincs
- gyógypedagógus óvoda hiány

- járdák felújítása
- roma nemzetiségi önk. nincs
- idősek
 - szabadidős program hiánya
 - közlekedés, programok elérhetősége
 - informatikai képzés
 - nincsenek kihasználva a nappali ellátást nyújtó int.

Közös problémák:

- Munkahelylehetőségek alacsonyak
- Közösségi közlekedés sok sebből vérzik
- Fogyatékkal élők, idősek utazási nehézségei (szállítás)
- Női, életvitelt elősegítő programok hiánya
- Nagyfokú bölcsőde hiány
- Gyerekek nyári szüneti programok hiánya
- Idősek biztonsága
- Fogyatékkal élők foglalkoztatása
- Védőnő hiány
- Egészségügyi szakember hiánya
- Közösségi terek, játszótér, sport infrastruktúra hiánya

Tiszafüred

Tiszaszőlős

Tiszalgar

Tiszaörs

Tiszaszentimre

- nincs helyi roma önkormányzat
- bérlakás hiánya
- bölcsőde, óvoda, iskola férőhely bővítés, fejlesztés, korszerűsítés
- védőnőhiány
- női témákat felölelő szabadidős program hiánya
- idős programok
- digitális ismeretfejlesztés
- akadálymentesség hiányos:
 - közösségi közlekedés
 - középületek
 - infokommunikáció, egészségügyi és szociális ellátások fejlesztése
 - nappali ellátás nincs
- utak járdák fejlesztése

- bérlakás hiány
- védőnő nincs
- iskolaorvos, fogorvos
- gyermekorvos nincs
- óvodaiférőhelybővítés
- női klub, közösség
- gyermekek nyári felügyelete
- bejutás orvosi ellátásba
- nem megfelelő kihasználtságú idős ellátás
- akadálymentesítés

- bérlakás hiánya
- házi orvos, fogorvos nincs
- egészségügyi szűrőprogram hiánya
- házi gyermekorvos nincs
- védőnő nincs
- 0-7 év közöttiek speciális ellátása
- szociális szakember nincs
- gyógypedagógus, pszichológushiány
- bölcsőde nincs
- nyári gyermekprogramok hiánya
- nőknél életviteli programok
- kevés idős veszi igénybe a szociális szolgáltatásokat
- kevés az idős korúaknak szervezett program

- közlekedési program, informatika jártasság program hiánya
- mini bölcsőde, családi napközi, gyermekfelügyelet
- női programok hiánya
- sportszarnok, tornaterm, játszótér, közösségi tér, park nincs
- fejlesztés és rehabilitáció nincs
- gyermekorvos nincs
- fogorvos nincs
- közlekedési problémák
- növekvő számú idős lakosság: növekvő alap- és szakellátás szükséges (megfelelő kapacitású, színvonalú)
- akadálymentesség

- bérlakás hiány
- gyermekorvos nincs
- bölcsőde hiánya
- családbarát munkahelyek
- életvezetési programok
- magas az egyedülálló idősek száma: prevenció, kiemelt figyelem
- fogyatékkal élők részére programok nincsenek
- védett munkahelyek informatikai felújítása
- akadálymentesítés
 - közösségi közlekedés
 - szociális
- alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése

Törökszentmiklósi járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekvédelem

- szociális bérlakás hiánya
- bölcsődei férőhely bővítése
- gyakoribb szűrővizsgálatok
- a gyógyfürdőben rehabilitációs kezelések kialakítása
- nők egészségvédelme

- szegregátumok: fürdőszoba hiánya
- bérlakásállományra szükség lenne
- gyermekorvos nincs, vegyes háziorvosi körzet
- védőnő nincs
- bölcsőde, Biztos kezdet tanoda gyermekház
- idősek bentlakásos otthona
- akadálymentesítés
 - · járdák, parkok
 - · közterület
- speciális program

- alacsony iskolázottság
- munkahelyhiány
- akadálymentesítés:
 - · közösségi közlekedés
 - · közintézmények
 - · szabadidős létesítmények
 - · utak, járdák
- nincs célzott, speciális szolgáltatás
- nappali ellátást biztosító intézmény

Közös problémák:

- Magas munkanélküliség: képzés, szociális szövetkezet
- Fogyatékkal élőkrol nincs adat, nehezen megfogalmazhatóak a szükségleteik. Így számunkra speciális szolgáltatások nincsenek.
- Gyermek gondozásával, fejlesztésével kapcsolatos intézmények elhanyagolt állapotúak, korszerűsíteni kell
- Bérlakásrendszer fejlesztendő
- Sportlehetőségek, létesítmények nincsenek vagy nem korszerűek
- A fogyatékkal élők és idősek egészségügyi szakellátáshoz nehezen jutnak el

Törökszentmiklós

- pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek nappali ellátása
- gyerekeknek szabadidős, sportlehetőségek növelése
- akadálymentesítés
- elfogadást erősítő programok

- bentlakásos idősek otthona hiánya
- informatikai tudás hiánya
- akadálymentesítés
 - · foglalkozási rehabilitáció
 - · szakemberek hiánya
- helyi óvoda fejlesztése
- Biztos kezdet ház felújítása
- bölcsőde, családi napközi
- egészségőr szolgálat
- közösségi konyha épületének felújítása
- faluház épületének korszerűsítése
- közösségi sportpálya fejlesztése
- gyerekek nyári felügyelete
- szociális szövetkezet
- gyógyszerár 2,5 óráig van nyitva

- utak fejlesztése
- bérlakás kevés
- tanyákon nem érhető el a gázszolgáltatás és a szemétszállítás
- 1 fő háziorvosi praxis betöltetlen, helyettesítéssel megoldott
- 1 fő védőnői állás betöltetlen
- pszichológus iskolában, óvodában
- szűrőprogramok
- általános iskolában büfé nem üzemel
- bentlakásos idősek otthona bővítése, felújítása
- idősek klubja nem eléggé kihasznál
- nőknek prevenciószűrés

- védőnő hiánya
- gyermek- és háziorvosi ellátás helyettesítéssel valósul meg
- szociális szövetkezet beindítása
- idősek: informatikai jártasság hiánya
- akadálymentesítés
- szociális ellátórendszer részben megoldott

- nincs templom
- gyerekeknek sportprogram bővítése: úszásoktatás
- játszótér kialakítása a településen
- gyerekek nyári táboroztatása
- kastély épületének felújítása
- szociális intézmény infrastruktúra és tárgyi eszköze elavult
- idősek szakellátáshoz jutása nehézkes
- informatika képzéshez infrastruktúra eszköz hiánya
- akadálymentesség
 - · közintézmények
 - · utak, járdák
- utak, járdák állapota nagyon rossz
- bölcsőde, óvoda épületének felújítása
- iskolafejlesztés
 - · tornateremépítés
 - · bitumenes pálya felújítása
 - · játszótér az iskolában
- bérlakásállomány fejlesztése fiataloknak
- gyógytornász nincs
- gyógypedagógus nincs
- logopédus nincs
- korai mozgásfejlesztés hiánya

- szűrővizsgálat
- szakorvos messze, sokat kell utazni
- nincs házi gyermek orvos, vegyes körzet van
- szennyvízcsatorna nincs
- szilárd burkolat hiánya
- nincs bérlakás
- SNI gyerekeknek fejlesztő szakember
- gyerekeknek nyári tábor, szabadidős programok
- informatikai jártasság hiánya
- akadálymentesítés hiánya
 - · kommunikációs
 - · közúti közlekedési kátyúk, egyenetlen járdák, útpadkák, parkok
 - · közintézmények külső és belső terei

53/2021. (IX.24.)

falugondnoki és tanyagondnoki képzés lebonyolításáról

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről:

Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat

Székhely: 6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3.
Azonosító szám (törzs-szám): 724308
Adószám: 15724306-2-03
Statisztikai számjel: 15724306-8411-321-03
Számlavezető pénzügyintézet: Magyar Államkincstár
Bankszámlaszám: 10025004-00319157-00000000
Képviseli: Rideg László, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnöke

másrészről:

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

Székhely: 5000 Szolnok, Kossuth L. u. 2.
Azonosító szám (törzs-szám): 732660
Adószám: 15732664-2-16
Statisztikai számjel: 15732664-8411-321-16
Számlavezető pénzügyintézet: Magyar Államkincstár
Bankszámlaszám: 10045002-00319597-00000000
Képviseli: Hubai Imre, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés elnöke

együttesen Felek között az alulírott napon, az alábbiakban meghatározott feltételek mellett:

1. Előzmények

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 60. § (8) bekezdése alapján 2021. január 1-től „*A falugondnoki, illetve tanyagondnoki képzés szervezését a szolgáltatás helye szerint illetékes megyei önkormányzat látja el a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által jóváhagyott képzési program alapján*”.

Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szabályozza a falu- és tanyagondnoki szolgálat vonatkozásában a falu- és tanyagondnoki képzés szabályait. A Rendelet 2/A. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a megyei önkormányzat a „*képzést maga végzi, vagy ezzel - képzési megállapodás keretében - olyan más intézményt is megbízhat, amely a 2. § (3) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel. A döntés meghozatala előtt a megyei önkormányzat kikéri a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének véleményét.*”

A Rendelet 2/A. § (3) bekezdése szerint „*A megyei önkormányzat gondoskodik a képzés legalább évente egy alkalommal történő megtartásáról. Ha a képzés megtartásához nincs kellő számú jelentkező, a megyei önkormányzat más megyei önkormányzattal közösen is megszervezheti a képzést.*”

A falu- és tanyagondnoki képzés közös szervezésével kapcsolatos együttműködésük jogi kereteit Felek az alábbiak szerint állapítják meg:

2. Az együttműködés tárgya

Felek jelen megállapodás alapján együttműködnek a falu- és tanyagondnoki képzés 2021. évi közös szervezéssel történő megvalósításában, a megállapodás 3. pontjában részletezett feltételekkel.

A megállapodás részletesen meghatározza a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat együttműködésére vonatkozó szabályokat és a felelőség rendszerét.

A megállapodás

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény,
- az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet,
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet,
- a falu- és tanyagondnoki képzés Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2021. január 7. napján X/4769/2020/SZOCSZOLG iktatószámom jóváhagyott oktatási programja

figyelembevételével készült.

3. A Felek vállalásai

3.1. Az együttműködés keretében a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat vállalja a következőket:

- a) Teljeskörűen ellátja a falu- és tanyagondnoki képzés szervezését és megvalósítását a Jász-Nagykun-Szolnok megye területéről jelentkező személyek tekintetében.
- b) A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat nevében és helyette eljárva képzési megállapodást köt a 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet 2. § (3) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott, és a jóváhagyott oktatási programban foglalt feltételeknek megfelelő intézménnyel. A Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége támogatja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat azon döntését, hogy a képzést jogszabályi előírásoknak megfelelő képzési intézmény bevonásával végezze.
- c) A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat folyamatos tájékoztatása mellett a képzés szervezésével és megvalósításával kapcsolatban a szükséges intézkedéseket megteszi.
- d) Az egyik képzési helyszínt a jelentkezők létszámának figyelembevételével elsősorban Veszprém megyében jelöli ki. Abban az esetben, ha Veszprém megyéből nincs kellő számú jelentkező, a helyszínt lehetőség szerint a szomszédos – Fejér, illetve Komárom-Esztergom – megyék területén, vagy Bács-Kiskun megyében jelöli ki. A másik képzési helyszínt Bács-Kiskun megyében (elsősorban Kecskeméten) jelöli ki.
- e) Gondoskodik a záróvizsga megszervezéséről, a 3 főből álló vizsgabizottság megyei önkormányzat által delegált tagjának felkéréséről.
- f) Kijelölt munkatárs útján biztosítja a kapcsolattartást és a Felek közötti egyeztetések hatékony lebonyolítását.

3.2. Az együttműködés keretében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat vállalja a következőket:

- a) A képzésre jelentkezők Nemzeti Szociálpolitikai Intézet által megküldött adatait a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzathoz történő beérkezést követő 15 napon belül továbbítja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat részére.
- b) A kölcsönösen elfogadott képzési díj (160.000,- Ft/fő/képzés) összegét, a díj Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat számlájára történő beérkezésétől számított 5 napon belül

átutalja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzatnak.

- c) Kijelölt munkatárs útján biztosítja a kapcsolattartást és a Felek közötti egyeztetések hatékony lebonyolítását.

3.3. Felek közös vállalásai:

Felek megállapodnak abban, hogy az együttműködési megállapodásban foglalt vállalások teljesítése érdekében az együttműködéshez kapcsolódó egyéb feladatokat kapcsolattartóik útján folyamatosan egyeztetik, és egymást kölcsönösen tájékoztatják a képzés szervezése és megvalósítása szempontjából jelentőséggel bíró kérdésekben.

4. Kapcsolattartás

4.1. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat részéről kijelölt kapcsolattartó:

Név: dr. Bankó Ágnes megyei aljegyző
Cím: 6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3.
Tel: +36 30 423-3656
E-mail cím: banko.agnes@bacskiskun.hu

4.2. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat részéről kijelölt kapcsolattartó:

Név: Vadas Sándor
Cím: 5000 Szolnok, Kossuth L. u. 2.
Tel: +36 30 868-2402, e-mail: vadas.sandor@jnszm.hu

5. Az együttműködési megállapodás érvényessége

5.1. Jelen együttműködési megállapodást a Felek a 2021. évben megvalósuló képzésekre kötik meg.

6. Záró rendelkezések

6.1. Az együttműködési megállapodásban rögzítettek megvalósítása során Felek kölcsönösen vállalják, hogy egymással szorosán együttműködnek, figyelembe veszik egymás jogos és méltányos érdekeit.

6.2. Felek kötelesek betartani a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) szóló Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendeletét, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseit.

6.3. Felek kijelentik, hogy a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 3. § (1) bekezdés 1. pont a) alpontja szerinti átlátható szervezetnek minősülnek. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat kötelezettséget vállal arra, hogy átlátható szervezeti minőségében bekövetkezett változás esetén haladéktalanul tájékoztatja a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzatot. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat tudomásul veszi, hogy amennyiben nem átlátható szervezetnek minősül, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani, attól elállni - és egyéb felmerült kárának megtérítését követelni -, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat kártalanítása nélkül.

6.4. Az együttműködési megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv

rendelkezései, valamint a megállapodást érintő egyéb jogszabályok vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

6.5. Az együttműködési megállapodás csak írásban, a felek közös megegyezésével módosítható.

6.6. Jelen együttműködési megállapodást a Felek képviselői elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, jóváhagyólag írják alá. Az együttműködési megállapodás 6 eredeti példányban készült, melyből 3 aláírt példány a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzatot, 3 pedig a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzatot illeti.

6.7. Az együttműködési megállapodás az utolsóként aláíró fél aláírásának napján lép életbe.

6.8. A Feleknek mindent meg kell tenniük azért, hogy a jelen szerződéssel kapcsolatos bármely nézeteltérést vagy jogvitát békés tárgyalások útján rendezzenek. Megegyezés hiányában Felek kikötik a Kecskeméti Járásbíróság kizárólagos illetékességét.

.....
Rideg László
megyei közgyűlés elnöke
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat
Kecskemét, 2021. szeptember

.....
Hubai Imre
megyei közgyűlés elnöke
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
Szolnok, 2021. szeptember

Ellenjegyezte:

.....
dr. Bajmócné dr. Balázs Tímea
megyei jegyző
Kecskemét, 2021. szeptember

.....
Rentzné Dr. Bezdán Edit
megyei címzetes főjegyző
Szolnok, 2021. szeptember

Pénzügyileg ellenjegyezte:

.....
Bozóné Nemes Gizella
pénzügyi és gazdálkodási irodavezető
Kecskemét, 2021. szeptember

.....
Sárkány Attiláné
pénzügyi és gazdasági referens
Szolnok, 2021. szeptember

54/2021. (IX.24.)

a Nemzeti Klímavédelmi Szövetséghez csatlakozásról

NEMZETI KLÍMAVÉDELMI SZÖVETSÉG MEGALAPÍTÁSA

STRATÉGIAI EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

Jelen Együttműködési Megállapodás (továbbiakban: Megállapodás)

Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat (székhely: 6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3., képviseli: Rideg László, a megyei közgyűlés elnöke)

Baranya Megyei Önkormányzat (székhely: 7600 Pécs, Széchenyi tér 9., képviseli: dr. Óri László, a megyei közgyűlés elnöke)

Békés Megyei Önkormányzat (székhely: 5601 Békéscsaba, Árpád sor 18., képviseli: Zalai Mihály, a megyei közgyűlés elnöke)

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat (székhely: 3525 Miskolc, Városház tér 1., képviseli: Bánné dr. Gál Boglárka, a megyei közgyűlés elnöke)

Csongrád Megyei Önkormányzat (székhely: 6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 2-4., képviseli: Gémes László, a megyei közgyűlés elnöke)

Fejér Megyei Önkormányzat (székhely: 8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9., képviseli: dr. Molnár Krisztián, a megyei közgyűlés elnöke)

Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat (székhely: 9021 Győr, Városház tér 3., képviseli: Németh Zoltán, a megyei közgyűlés elnöke)

Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat (székhely: 4024 Debrecen, Piac u. 54., képviseli: Pajna Zoltán, a megyei közgyűlés elnöke)

Heves Megyei Önkormányzat (székhely: 3300 Eger, Kossuth Lajos u. 9., képviseli: dr. Juhász Attila Simon, a megyei közgyűlés elnöke)

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat (székhely: 5000 Szolnok, Kossuth Lajos út 2., képviseli: Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke)

Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat (székhely: 2800 Tatabánya, Fő tér 4., képviseli: Popovics György, a megyei közgyűlés elnöke)

Nógrád Megyei Önkormányzat (székhely: 3100 Salgótarján, Rákóczi út 36., képviseli: Skuczai Nándor, a megyei közgyűlés elnöke)

Pest Megyei Önkormányzat (székhely: 1052 Budapest, Városház utca 7., képviseli: Szabó István, a megyei közgyűlés elnöke)

Somogy Megyei Önkormányzat (székhely: 7400 Kaposvár, Fő u. 10., képviseli: Bíró Norbert, a megyei közgyűlés elnöke)

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat (székhely: 4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5., képviseli: Seszták Oszkár, a megyei közgyűlés elnöke)

Tolna Megyei Önkormányzat (székhely: 7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13., képviseli: Fehérvári Tamás, a megyei közgyűlés elnöke)

Vas Megyei Önkormányzat (székhely: 9700 Szombathely, Berzsényi D. tér 1., képviseli: Majthényi László, a megyei közgyűlés elnöke)

Veszprém Megyei Önkormányzat (székhely: 8200 Veszprém, Megyeház tér 1., képviseli: Polgárdy Imre, a megyei közgyűlés elnöke)

Zala Megyei Önkormányzat (székhely: 8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 10., képviseli: Dr. Pál Attila, a megyei közgyűlés elnöke)

Magyar Innováció és Hatékonyság Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (székhely: 8000 Székesfehérvár, Bregyó köz 5., képviseli: Dr. Molnár Ferenc ügyvezető), mint a Virtuális Erőmű Programot működtető Nonprofit Kft.

(a továbbiakban: „Felek”) között alulírott napon és helyen az alábbiak szerint jött létre:

I. A jövő generációk léte és életminősége nagyban függ attól, hogy már ma képesek vagyunk-e átalakítani a világról, a környezetünkről és életünkről alkotott gondolkodásunkat, majd erre alapozva életformánkat és szokásainkat úgy, hogy ne zsákmányoljuk ki a természeti erőforrásokat és fenntartható módon éljünk.

II. A fenntartható fejlődés megtartása, egy, a jövő nemzedékei számára is élhető jövő megőrzése korunk egyik legnagyobb globális kihívása, melynek biztosítása a jelenkor társadalmainak felelőssége és az a jelen generációjának proaktív szerepvállalását, közös cselekvését igényli.

III. Felek hangsúlyozzák a Magyarország Alaptörvényében is rögzített azon alapvetést, miszerint a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és jövő nemzedékek számára való megőrzése mindenki kötelessége és felelőssége.

IV. A megyei önkormányzatok eddig is elkötelezettek voltak a környezeti fenntarthatóság biztosítása, megteremtése területén, melynek egyik kiemelt területe az éghajlatváltozáshoz való hatékony alkalmazkodás, a klímaváltozás elleni küzdelem, ennek társadalmi feltételeinek megvalósítása, a környezetvédelem és a rendelkezésre álló környezeti erőforrások felhasználása előmozdításának hatékonysága, továbbá a klímaváltozáshoz vezető folyamatok mérséklése.

V. A megyei önkormányzatok ebbéli elköteleződésük megnyilvánulásaként korábban megyei éghajlatváltozási platformokat hoztak létre, melynek hálózata keretében koordinációs tevékenységük eredményeként, az érdekelt szakmai szervezetek, tudományos műhelyek bevonásával széleskörű partnerséget hoztak létre és a közös erőfeszítések irányainak meghatározása céljából társadalmi konszenzuson alapuló megyei klímastratégiákat alkottak.

VI. A megyei önkormányzatok úgy látják, hogy a klímavédelem érdekében folytatott tevékenységük és erőfeszítéseik, a rendelkezésre álló politikai, szakmai és pénzügyi eszközök magasabb szintű koordinációjára van szükség, hiszen a környezeti fenntarthatóság megyehatárokon átvélő problémáinak megoldása kapcsán csak az összehangolt, még szélesebb társadalmi bázisra és támogatásra épülő cselekvések lehetnek azok, amelyek hosszú távon valóban eredményes és hatékony intézkedések, akciók meghozatalát és végrehajtását eredményezhetik.

VII. A megyei önkormányzatok felismerték, hogy az eddigi koordinációs, technikai és háttértámogatói szerepvállalás, a közös fellépés és érdekérvényesítési képesség megerősítésére, magasabb szintre történő emelésére van szükség a stratégiai jelentőségű környezeti fenntarthatóság megőrzése és biztosítása érdekében.

VIII. A megyei önkormányzatok ezen célkitűzéseik elérésében stratégiai-szakmai partnerre találtak az Európai Bizottsági díjas, az ENSZ klímaünlésén nemzetközi jó gyakorlatként is bemutatott Virtuális Erőmű Programot működtető Magyar Innováció és Hatékonyság (MI6) Nonprofit Kft. személyében, mely szervezet szintén elkötelezett és elismert szereplője a hazai zöld szakmapolitikai szervezeteknek.

IX. Felek, mindezek alapján, alulírott napon és helyen, a jövő generációk védelme érdekében megállapodnak a Nemzeti Klímavédelmi Szövetség létrehozásában, melynek célja a környezeti fenntarthatósághoz történő proaktív hozzájárulás, a regionális egyetértés kialakítása, közös cselekvési tervek, programok kidolgozása, rendelkezésükre álló eszközeik és kapcsolatrendszerük révén a fenntarthatósági politikai, szakpolitikai és támogatáspolitikai kérdésekben történő aktív szerepvállalás, különös figyelemmel a klímavédelemre és az energetikai kérdésekre.

X. Felek rögzítik, hogy rendelkezésükre álló eszközeik révén mindent megtesznek a természetes személyek, az oktatási, valamint a köz- és üzleti szféra szereplőinek, a civil szervezetek és egyéb érdekeltek bátorítása érdekében, hogy mindennapi döntéseik és kezdeményezéseik során olyan értékeket kövessenek, amelyek biztosítják a fenntartható fejlődés elérését, a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia felelősségrendszerében megfogalmazottak megvalósulását.

XI. Felek megállapodnak abban, hogy fenti célok elérése, valamint a Nemzeti Klímavédelmi Szövetség népszerűsítése és továbbfejlesztése érdekében mozgósítják kapcsolatrendszerüket és kommunikációs eszközeiket.

A Megállapodás tartalmát a Felek megértették, és mint akaratukkal és szándékukkal mindenben megegyezőt fogadták el. Jelen Stratégiai Együttműködési Megállapodás, a szükséges testületi jóváhagyásokat követően lép hatályba.

....., 2020.

.....
Rideg László
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat

.....
dr. Őri László
Baranya Megyei Önkormányzat

.....
Zalai Mihály
Békés Megyei Önkormányzat

.....
Bánné dr. Gál Boglárka
Borsod-Abaúj Zemplén Megyei Önkormányzat

.....
Gémes László
Csongrád Megyei Önkormányzat

.....
Dr. Molnár Krisztián
Fejér Megyei Önkormányzat

.....
Németh Zoltán
Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

.....
Pajna Zoltán
Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat

.....
Dr. Juhász Attila Simon
Heves Megyei Önkormányzat

.....
Hubai Imre
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

.....
Popovics György
Komárom-Esztergom Megyei
Önkormányzat

.....
Skuczi Nándor
Nógrád Megyei Önkormányzat

.....
Szabó István
Pest Megyei Önkormányzat

.....
Bíró Norbert
Somogy Megyei Önkormányzat

.....
Seszták Oszkár
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Önkormányzat

.....
Fehérvári Tamás
Tolna Megyei Önkormányzat

.....
Majthényi László
Vas Megyei Önkormányzat

.....
Polgárdy Imre
Veszprém Megyei Önkormányzat

.....
Dr. Pál Attila
Zala Megyei Önkormányzat

.....
Dr. Molnár Ferenc
Magyar Innovációs és Hatékonyság
Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Felelős szerkesztő: Rentzné dr. Bezdán Edit, megyei főjegyző

**Cím: 5000 Szolnok, Kossuth L. u. 2.
ISSN 1215-086X**